اشاریہ آج کل

(جلدِ اوّل)

مرتّبہ

جمیل اختر

اُردو اکادمی، دہلی

Marfat.com

Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.

پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

Marfat.com

Marfat.com

اشاریہ آج کل

(جلدِ اوّل)

مرتبہ

جمیل اختر

اُردو اکادمی، دہلی

Marfat.com

138134

سلسلۂ مطبوعاتِ اردو اکادمی دہلی ۳۳۲

جملہ حقوق محفوظ

تحقیقی و اشاعتی کمیٹی کے اراکین :
ڈاکٹر خلیق انجم (چیئرمین)
حکیم عبدالحمید
خواجہ حسن ثانی نظامی
بیگم ریحانہ فاروقی
سیّد شریف الحسن نقوی (سکریٹری)

اکادمی کی تمام مطبوعات چھپی ہوئی قیمت کے مطابق ہی خریدیں

ISHARYA AAJKAL
Ed. by JAMEEL AKHTAR
1988—PRICE Rs. 77—00

سنہ اشاعت : ۱۹۸۸ء
قیمت : ۷۷ روپے
بہ اہتمام : ڈاکٹر انتظار مرزا
طباعت : ثمر آفسیٹ پرنٹرز، دہلی
ناشر و تقسیم کار : اردو اکادمی، دہلی۔ گھنٹا مسجد روڈ، دریا گنج، نئی دہلی ۱۱۰۰۰۲
ISBN 81—7121—025—

Marfat.com

فہرست

حرفِ آغاز ـــ سید شریف الحسن نقوی ۹
پیشِ لفظ ڈاکٹر خلیق انجم ۱۱
حرفے چند جمیل اختر ۱۳
آج کل، کل اور آج ـ جمیل اختر ۲۱
پس منظر ۲۱
آج کل کی ابتدا ۲۲
اشاعت کی تاریخ ۲۳
صفحات ۲۴
ٹائٹل ۲۴
قیمت ۲۴
تعداد اشاعت ۲۵
مقاصد آزادی سے قبل ۲۵
آزادی کے بعد ۲۶
مدیران ۲۸
آغا محمد یعقوب درداشی ۲۹
سید وقار عظیم ۳۱
رگھوناتھ رینا ۳۱
جوش ملیح آبادی ۳۴
عرش ملسیانی ۳۶
شہباز حسین ۳۸
مہدی عباس حسینی ۳۹
شہباز حسین ۳۹
راج نرائن راز ۳۹
اداریہ ۴۰
عنوانات ۴۳
آج کل کے سالنامے ۴۸
آج کل کے خاص نمبر ۵۴
آج کل کی ادبی حیثیت ۶۹
مدیر اور نائب مدیر ۸۴
آج کل کے خاص نمبر ۸۶
حصۂ نثر
اداریے ۸۹
مضامین ۱۴۲
مقالے ۲۱۴
ناول و افسانے ۲۸۸
ڈرامے ۳۳۰
انشائیے ۳۳۴
طنز و مزاح ۳۳۶
خاکے ۳۴۰
خطوط ۳۴۱
غبارِ کارواں (خودنوشت) ۳۴۲
من کہ ـ آں کہ (سوانحی خاکہ) ۳۴۴
سفرنامے ۳۴۴
شکاریات ۳۴۶
مذاکرے / مباحثے / سمپوزیم ۳۴۶
وفیات ۳۴۷
رپورٹ / روئداد ۳۴۸
روزنامچے ۳۵۰

Marfat.com

انٹرویو ۳۵۲
تاثرات / پیغامات ۳۵۳
افتتاحی خطبہ و خطبۂ صدارت ۳۵۴
تقاریر ۳۵۵
تصاویر و عکس ۳۵۸
تبصرے ۳۸۰

حصّۂ شعر

غزلیں ۴۷۰
نظمیں ۵۶۷
بہ خط شاعر ۶۳۱
رباعیات ۶۳۲
قطعات ۶۳۷
تاریخ وفات ۶۴۱
گیت ۶۴۳
ہندی گیت ۶۴۵
متضمینیں ۶۴۶
تخمیس ۶۴۶
انتخاب کلام ۶۴۶
سلام ۶۴۷
سانیٹ ۶۴۸
مرثیہ ۶۴۸
مثنوی ۶۴۸
دوہے ۶۴۹
سہرے ۶۴۹
ترائیلے ۶۴۹
مستزاد ۶۴۹
ہائیکو ۶۴۹
قصیدہ ۶۴۹

عالمی ادب

افسانے

اطالوی ۶۵۰
امریکی ۶۵۰
انگریزی ۶۵۰
ایرانی ۶۵۰
بنگلہ ۶۵۰
پوستانی ۶۵۰
تبتی ۶۵۱
ترکی ۶۵۱
جنوبی افریقہ ۶۵۱
چینی ۶۵۱
روسی ۶۵۱
شمالی ویت نام ۶۵۲
عربی ۶۵۲
فرانسیسی ۶۵۲
فلسطینی ۶۵۲
لبنانی ۶۵۲
مصری ۶۵۲
ناروییجین ۶۵۳

ڈرامے

ایرانی ۶۵۳
چینی ۶۵۳

گیت

اطالوی ۶۵۳
چینی ۶۵۳

نظمیں

انگولا ۶۵۴

Marfat.com

چینی ۶۵۴
عربی ۶۵۴
فلسطینی ۶۵۴

علاقائی ادب

فلمیات ۶۵۵

افسانے

آسامی ۶۵۵
آدی باسی ۶۵۶
اڑیا ۶۵۶
بنگالی ۶۵۶
پنجابی ۶۵۶
تامل ۶۵۶
تلگو ۶۵۷
ڈوگری ۶۵۷
سندھی ۶۵۷
کشمیری ۶۵۷
کنڑ ۶۵۸
گجراتی ۶۵۸
مراٹھی ۶۵۹
ملیالم ۶۵۹
میتھلی ۶۵۹
ہندی ۶۵۹
متفرق ۶۶۰

ڈرامے

ہندی ۶۶۰

غزلیں

کشمیری ۶۶۱

نظمیں

آسامی ۶۶۱
اڑیا ۶۶۱
بنگالی ۶۶۲
پنجابی ۶۶۲
تامل ۶۶۳
تلگو ۶۶۳
ڈوگری ۶۶۳
سندھی ۶۶۳
سنسکرت ۶۶۴
کشمیری ۶۶۴
کنڑ ۶۶۴
گجراتی ۶۶۴
مراٹھی ۶۶۵
ملیالم ۶۶۵
ہندی ۶۶۵

بچّوں کا ادب

مضامین ۶۶۷
کہانیاں ۶۶۹
ڈرامے ۶۷۷
پہیلیاں ۶۷۷
لطیفے ۶۷۸
نظمیں ۶۷۹
گیت ۶۸۳

Marfat.com

Marfat.com

حرفِ آغاز

دہلی ہندوستان کا دل ہے اور اس میں کوئی شک نہیں کہ یہ شہر اپنی تہذیبی رُوح، ثقافتی رنگارنگی اور تاریخی کردار کے اعتبار سے ایک چھوٹا سا ہندوستان ہے۔ دہلی کلچر کے فروغ میں اردو نے ایک تاریخ ساز کردار ادا کیا ہے اور آج بھی یہ زبان اس کی ادبی و تہذیبی شناخت کا ایک اہم وسیلہ ہے۔ اردو کی کلچرل اہمیت اور دہلی کی ثقافتی زندگی سے اس کے گہرے رشتے کے پیشِ نظر آنجہانی محترمہ اندرا گاندھی، سابق وزیرِاعظم مرکزی حکومتِ ہند کے ایما پر ۱۹۸۱ء میں اردو اکادمی کا قیام عمل میں آیا۔

اکادمی کا اپنا ایک انتظامی ڈھانچہ اور طے شدہ دستورالعمل ہے۔ دہلی کے لفٹننٹ گورنر اس کے صدر نشین (چیرمین) ہیں اور اکادمی کے اراکین کو دو سال کے لیے نامزد کرتے ہیں۔ ان اراکین میں ممتاز اہلِ قلم، ادیب، نقاد، صحافی، معلم اور محقق شامل ہیں۔ اکادمی دہلی اور بیرونِ دہلی کے دوسرے علمی، ادبی، تہذیبی اور تعلیمی حلقوں سے بھی رابطہ قائم کیے ہوتے ہے اور اپنی سرگرمیوں میں اُن کے تعاون اور مشوروں کو خوش آمدید کہتی ہے۔

ہمیں احساس ہے کہ کتاب انسان کی بہترین ساتھی ہے اور کتاب کا مطالعہ اس کا شریف ترین مشغلہ، کتاب ماضی کو حال اور حال کو مستقبل سے جوڑنے کا سب سے عمدہ وسیلہ ہے۔ اپنے اس بیش بہا ورثے کو محفوظ کرنا اُسے خوب تر اور مفید تر بنانا ہمارے تہذیبی فرائض کا سب سے اہم حصّہ ہے۔ یہ گویا ادبی روشنیوں کو عام کرنا اور علمی خوشبوؤں کو پھیلانا ہے۔

اکادمی نے نہایت اہم موضوعات پر اچھی کتابوں کی اشاعت کا جو منصوبہ بنایا ہے اُسی کے تحت مذاکرے، سیمینار/ ورکشاپ منعقد کیے اور ان میں پیش کیے جانے والے مقالات کو کتابی شکل میں شائع کیا۔

اردو میں حوالے کی کتابوں کی کمی عرصے سے محسوس کی جاتی رہی ہے اور اس طرف خاطر خواہ توجہ نہیں کی گئی جس کی وجہ سے محقق کو کافی دشواریوں کا سامنا کرنا پڑتا ہے۔ اردو اکادمی کی تحقیقی و اشاعتی کمیٹی نے اس بات کو شدّت سے محسوس کیا اور چند ادبی جریدے کے اشاریے تیار کروانے کا منصوبہ بنایا۔ زیرِ نظر کتاب "اشاریہ آج کل" اسی سلسلے کی ایک کڑی ہے۔ جسے جمیل اختر نے مرتب کیا ہے۔ انھوں نے کافی عرق ریزی، جانفشانی، محنت اور لگن سے اس کام کو انجام دیا ہے جس کی برسوں سے ضرورت تھی۔ اور اس تعاون کے لیے جو اشاعتی کمیٹی کے ارکان کی طرف سے [illegible]

Marfat.com

رہنمائی کا باعث بنتا ہے۔ اس کے علاوہ دہلی کی تاریخ و ادبیات سے متعلق کچھ ایسی اہم کتابیں بھی شائع کی گئی ہیں جو کمیاب بلکہ نایاب ہو چکی تھیں ایسی مزید کتابیں ترتیب و اشاعت کے مراحل سے گزر رہی ہیں۔

ہم اپنے موجودہ سرپرست اور اکادمی کے صدر نشین ایر وائس مارشل (ریٹائرڈ) جناب ایچ۔ ایل۔ کپور صاحب کی عنایات اور توجہات کے بے حد ممنون ہیں۔ ایگزیکٹیو کونسلر (تعلیم) جناب کلانند بھارتیہ کی عنایت کا بھی اعتراف ہے اور ان کی رہنمائی کے لیے بھی شکر گذار ہیں۔

سید شریف الحسن نقوی
سکریٹری
اردو اکادمی، دہلی

سنہ ۱۹۸۸ء

Marfat.com

پیش لفظ

مجھے برسوں سے یہ احساس ہے کہ اردو میں حوالے کی کتابوں کی طرف بالکل توجہ نہیں کی گئی۔ خاص طور سے سوانحی لغتیں اور اشاریے بالکل تیار نہیں کیے گئے اور یہ اردو تحقیق کے راستے میں سب سے بڑی رکاوٹ ہے۔ اگر ایک اسکالر یہ معلوم کرنا چاہتا ہے کہ کسی ادبی جریدے میں اس کے موضوع سے متعلق کیا مواد موجود ہے تو اس کے پاس سوائے اس کے اور کوئی چارہ نہیں کہ وہ اس رسالے کا شروع سے آخر تک تمام فائل چھانے۔ اس بات کا بھی امکان ہے کہ بیس پچیس دن کی محنت کے بعد اس کے ہاتھ ایک آدھ مقالہ ہی لگے یا شاید وہ بھی نہیں۔ غرض یہ ہے کہ ہزاروں اہم ادبی، علمی، تحقیقی و تنقیدی مضامین اعلا درجے کے تخلیقی ادب کا بڑا حصہ اور بعض اہم ترین ادبی معلومات ادبی رسالوں میں مدفون ہیں۔ ان تک ہماری رسائی محض اس لیے نہیں ہوتی کہ اُن کے اشاریے تیار نہیں ہوئے اور تیز رفتار اور مصروف زندگی میں ہمارے پاس اتنا وقت نہیں ہے کہ ہزاروں صفحات کی وقت گردانی کریں۔ پچھلے سال میں نے تحقیقی و اشاعتی کمیٹی کے سامنے تجویز پیش کی کہ ہمیں بعض اہم ادبی رسالوں کے اشاریے تیار کرانے چاہئیں۔ میں ارکان کمیٹی کا شکر گزار ہوں کہ انھوں نے میری تجویز منظور کرلی۔ کمیٹی نے اس کام کے لیے چار پانچ رسالوں کا انتخاب کر کے مختلف حضرات کو یہ کام سونپا۔ کچھ حضرات نے تو یہ بھاری پتھر اٹھانے سے قطعی انکار کر دیا۔ اور کچھ نے پتھر اٹھانے کی کوشش کی، لیکن اُسے چوم کر چھوڑ دیا۔ اس کارروان میں صرف جمیل اختر ہی ایسے بچے، جنھوں نے منزل پر پہنچ کر ہی دم لیا۔ جمیل صاحب کو ماہانہ "آج کل" کا اشاریہ تیار کرنے کا کام سونپا گیا تھا۔ آج کل ابتدا میں کبھی پندرہ روزہ اور کبھی ماہانہ جریدہ رہا ہے۔ اس کا شمار اردو کے بہت اہم رسالوں میں ہوتا ہے۔ "آج کل" ۱۹۴۲ء میں جاری ہوا تھا، گویا اسے وجود میں آئے تقریباً چھیالیس سال ہو چکے ہیں۔ اس کے مدیروں میں جوش ملیح آبادی، وقار عظیم، رگھوناتھ رینا، عرش ملسیانی، شہباز حسین، مہدی عباس حسینی اور راج نرائن راز جیسے حضرات نشانگار رہے ہیں۔ اس کے نائب مدیروں کی فہرست میں بھی جن ممتاز اور مشہور ادیبوں اور شاعروں کے نام شامل ہیں، اُن میں شیش چند سکسینہ طالب دہلوی، شان الحق حقی، معین احسن جذبی، فضل حق قریشی، بلونت سنگھ اور محمد عادل صدیقی خاص طور سے قابلِ ذکر ہیں۔

آج کل کی اہمیت یہ بھی ہے کہ ایسے اردو ادیبوں اور شاعروں کی تعداد خاصی ہے۔ "آج کل" نے جن کی ابتدائی تخلیقات شائع کر کے انھیں اردو ادب میں روشناس کرایا ہے۔ اس کے علاوہ اردو کے بہت کم ممتاز ادیب، شاعر اور نقاد ایسے ہوں گے، جن کی تخلیقات اور تحقیقی و تنقیدی مضامین "آج کل" میں شائع

Marfat.com

نہ ہوئے ہوں۔

"آج کل" کی بڑی خوبی یہ بھی ہے کہ اس کے تقریباً کتنے خاص نمبر شائع ہوئے ہیں۔ ان نمبروں میں ابوالکلام آزاد نمبر، اردو نمبر، اردو تحقیق نمبر، افسانہ نمبر، غالب نمبر، گاندھی نمبر، جنگ آزادی نمبر، جواہر لعل نہرو نمبر، پریم چند نمبر، جدید ہندوستانی شاعری نمبر، جمیل مظہری نمبر، دستکاری نمبر، فنِ تعمیر نمبر، موسیقی نمبر، مصوری نمبر، لوک گیت نمبر، مہاتما بدھ نمبر، میر تقی میر نمبر، رقص نمبر وغیرہ خاص طور پر قابلِ ذکر ہیں۔

جمیل اختر کا کام بہت وسیع تھا، انھیں آج کل کے تقریباً چھے، شماروں کا اشاریہ تیار کرنا تھا۔ یہ کام آسان نہیں تھا، اس کے لیے انھیں لگ بھگ تیس ہزار صفحات کی ورق گردانی کرنی پڑی ہے۔

اردو میں دو تین جریدوں کے اشاریے شائع ہو چکے ہیں، لیکن وہ ایسے سائنٹی فک انداز پر تیار نہیں کیے گئے، جیسے جمیل اختر نے کیا ہے، اگرچہ جمیل اختر نے لائبریری سائنس کی باقاعدہ تربیت حاصل نہیں کی لیکن اشاریے کا کام شروع کرنے سے پہلے انھوں نے تمام ضروری معلومات فراہم کر کے خود کو اس بڑے علمی کام کے لیے تیار کر لیا تھا۔

میں یہ بات پورے وثوق کے ساتھ کہہ سکتا ہوں کہ اردو میں اس طرح کا اشاریہ پہلی بار تیار کیا جا رہا ہے۔ میری تمنا ہے کہ جن یونیورسٹیوں میں ایم۔فل کا کورس ہے، وہاں کے اساتذہ طلبہ سے DISSERTATION کے طور پر اہم جریدوں کے اشاریے تیار کرائیں۔ اگر ایسا کیا گیا تو چند سال میں اردو تحقیق کا یہ بنیادی کام مکمل ہو جائے گا۔

خلیق انجم

۱۹۸۸ء

Marfat.com

حرفے چند

اردو میں اشاریہ سازی کی روایت بہت قدیم نہیں ہے۔ البتہ وضاحتی کتابیات کی روایت بیس سال پہلے سے ملتی ہے۔ لیکن انگریزی ادب کے مقابلے میں اس کی عمر اب بھی بہت کم ہے۔ آج بھی اردو میں حوالے کی کتابوں کی بہت کمی ہے۔ اگرچہ مایوسی کی وہ فضا اب باقی نہیں رہی جو چند سال پہلے تھی بلکہ اس میں بہتری کے آثار پیدا ہوئے ہیں اور وضاحتی کتابیات کے علاوہ اہم رسائل کے مختصر اور وضاحتی اشاریے بھی مرتب ہوتے ہیں۔ شخصیات اور اصناف پر بھی اشاریے مرتب ہوئے ہیں۔ اِدھر پندرہ بیس[20] سالوں میں اردو میں اشاریہ سازی اور وضاحتی کتابیات کے رجحان کو اس حد تک فروغ حاصل ہوا ہے کہ اب اردو دنیا کی دوسری ترقی یافتہ زبانوں کے مقابلے میں کھڑی ہو سکتی ہے۔ ہندوستان کے مقابلے پاکستان میں اشاریہ سازی کی طرف زیادہ توجہ دی گئی ہے اور بہت بڑے پیمانے پر وہاں یہ کام انجام دیا گیا ہے۔ اور ہر موضوع پر الگ الگ ببلوگرافی تیار کی گئی ہے۔ نیشنل بک سنٹر آف پاکستان نے ۷۳ — ۱۹۷۲ء میں "عالمی سال کتاب" منایا اُسی موقع پر پاکستان میں شائع ہونے والی تمام کتابوں کی ببلوگرافی کا بھی ایک جامع منصوبہ بنایا گیا اور ہر موضوع پر الگ الگ ببلوگرافی تیار کی گئی۔ اس منصوبے کے تحت اب تک مندرجہ ذیل موضوعات پر ببلوگرافیاں تیار کی جا چکی ہیں:

تنقید اور تاریخ ادب، شاعری، تاریخ، سیرت رسول، بچوں کی کتابیں، سائنس اور انجنیئرنگ اور ٹکنالوجی، ہنر اور پیشوں کی کتابیں، زراعت مرغبانی مویشیات، پنجابی، پشتو، سندھی، عربی فارسی، اسلامی، علمی حوالہ جاتی کتابیں۔ بلوچی و براہوی کتابیں، پشتو شاعروں کی ڈائرکٹری، ناول۔ افسانوی ادب، پاکستان میں عادات مطالعہ، حدیث، تفسیر، لاہور بک ٹریڈ ڈائرکٹری، پاکستانی مصنفین کی ڈائرکٹری، پنجابی مصنفین کی ڈائرکٹری۔

اسی ادارے نے اردو ببلوگرافی اور ڈائرکٹری کے علاوہ انگریزی میں سولہ[16] ببلوگرافیاں اور ڈائرکٹریاں تیار کروائی ہیں۔ جس میں انگریزی میں ہر ایک موضوع پر شائع ہونے والی پاکستانی کتابوں کی مکمل فہرست شائع کی۔ اس طرح دیکھا جائے تو پاکستان میں جس بڑے پیمانے پر یہ کام ہوا ہندوستان میں اس کے مقابلے میں بہت مختصر ہوا ہے۔

Marfat.com

ہندوستان میں شخصیات پر اب تک صرف چند ببلوگرافیاں غالب اور اقبال پر تیار ہوئی ہیں۔ غالب پر پروفیسر نثار احمد فاروقی ڈاکٹر انصار اللہ نظر، ڈاکٹر عبدالقوی دسنوی اور ابن قیصر، اقبال پر ڈاکٹر عبدالقوی دسنوی اور ایم حبیب خاں کی ببلوگرافیاں منظرِ عام پر آچکی ہیں۔ جبکہ پاکستان میں صرف اقبال پر کئی ببلوگرافیاں تیار ہوئیں اور سب سے پہلے اقبال پر اشاریہ سازی کا کام بھی وہیں ہوا۔ اِدھر چند سال قبل اردو کی وضاحتی کتابیات کا کام پروفیسر گوپی چند نارنگ نے اپنے ذمّے لیا تھا جو خاصا اہم کام ہے اور جس کی دو جلدیں ترقی اردو بیورو سے طبع ہو کر منظرِ عام پر آچکی ہیں اور تیسری زیرِ طبع ہے۔

ابھی حال میں اردو اکادمی دلّی نے اردو ناشروں اور تاجروں کی ڈائرکٹری تیار کروائی ہے جو ہندوستان میں اپنی نوعیت کی پہلی چیز ہے۔ اس ڈائرکٹری کو جناب انور دہلوی نے مرتب کیا ہے۔ اسی طرح کا دوسرا اہم کام "اردو ادیبوں اور شاعروں کی ڈائرکٹری" کا ہے جسے پروفیسر گوپی چند نارنگ اور عبداللطیف اعظمی نے ترتیب دیا ہے جو عنقریب شائع ہونے والی ہے۔

اب جہاں تک اردو رسائل کی اشاریہ سازی کا کام ہے تو اس پر بھی اب تک کوئی خاطر خواہ کام نہیں ہوا ہے۔ صرف سہ ماہی تحریر اور ماہنامہ معارف کے اشاریے تیار ہوئے ہیں جو سہ ماہی اردو ادب میں شائع ہوئے ہیں جسے عطا خورشید اور ڈاکٹر صابرہ بیگم نے ترتیب دیا ہے۔ زیرِ ترتیب اشاریہ اسی سلسلے کی ایک کڑی ہے۔ اردو میں اپنی نوعیت کی یہ پہلی کتاب ہے جس میں کسی رسالے کا مکمل اشاریہ بہ شمول تبصرہ شامل کیا گیا ہے اور ہر موضوع کی الگ الگ سرخی قائم کر کے سائنٹفک ترتیب کے ساتھ سبھوں کا اندراج کیا گیا ہے تاکہ محقق کو دشواری نہ ہو۔

اشاریہ کی اہمیت وافادیت

کتابیات کی طرح اشاریہ کی بھی بڑی اہمیت ہے جس سے انکار ممکن نہیں۔ آج کے دور میں جہاں محقق کو بہت سی سہولیات میسر ہیں وہیں اس کی راہ میں بہت سی دشواریاں بھی حائل ہیں۔ اگر ایک طرف لائبریریاں اور اکیڈمیاں قائم ہیں تو دوسری طرف تحقیق کرنے والے کو اپنے موضوع سے متعلق مواد تلاش کرنے میں خاصی دشواری ہوتی ہے اور محقق کو لائبریری کی تمام کتابوں اور رسائل کی گرد جھاڑنی پڑتی ہے جو خاصا مشکل کام ہے۔ پھر یہ کہ کسی بھی لائبریری میں کسی بھی رسالے کا مکمل فائل ملنا مشکل ہے۔ شاید ہی کوئی لائبریری ایسی ہو جہاں کسی رسالے کے تمام شمارے موجود ہوں۔ ایسی صورت میں محقق کی دشواریاں ناقابلِ بیان ہو جاتی ہیں اور ان حالات میں صرف اشاریہ ہی اس کی مدد کر سکتا ہے۔ اشاریہ جس کا کام محقق کی رہنمائی کرنا اور رسائل میں موجود مواد کی معلومات بہم پہنچانا ہے کو دیکھ کر محقق کو یہ پتہ چل جاتا ہے کہ رسالے میں اس کے کام کی چیز موجود ہے یا نہیں؟ اس طرح یہاں وہ تمام رسائل کی ورق گردانی سے نہ صرف محفوظ رہتا ہے بلکہ اس کا قیمتی وقت بھی بچ جاتا ہے اور اشاریہ کی رہنمائی کی روشنی میں وہ صرف انھیں رسائل کو دیکھتا ہے جس میں اس کا مطلوبہ مواد ہوتا ہے۔

رسائل کے اشاریے کی اہمیت کا اندازہ وہی لوگ لگا سکتے ہیں جنھیں تحقیقی کام سے واسطہ پڑتا

Marfat.com

ہے۔ پھر یہ کہ رسائل کے اشاریہ کی اہمیت محقق کے لیے یوں بھی ہے کہ رسائل کے اندر کسی موضوع پر خاصا تنوع ہوتا ہے اور ایک ہی موضوع پر کئی مضامین مختلف انداز سے مل جاتے ہیں اور ہر مضمون میں کسی ایک مسئلے پر بھرپور روشنی ڈالی جاتی ہے اور مختلف پیرائے میں تمام باتیں کہنے کی کوشش کی جاتی ہے۔ اس لیے بسا اوقات ایک مضمون سے جتنی معلومات حاصل ہو جاتی ہے وہ کبھی کبھی ایک کتاب سے بھی فراہم نہیں ہوتی۔ اُس وقت ریسرچ کے طالب علم کے لیے ایک مضمون کی اہمیت پوری کتاب سے زیادہ ہوتی ہے۔ رسائل میں موضوعات کا بھی تنوع ہوتا ہے اس لیے تقریباً تمام اہم موضوعات پر مضامین مل جاتے ہیں جو کسی ایک کتاب میں نہیں ملتے۔ پھر یہ کہ رسائل میں قاری اور وقت کے تقاضے کو بھی سامنے رکھتے ہوئے مضامین لکھوائے اور شائع کیے جاتے ہیں لیکن اُس موضوع پر کوئی کتاب ایک عرصے بعد کبھی آجاتی ہے اور کبھی نہیں۔ اس طرح تحقیق میں مواد کی فراہمی جتنی رسائل سے ممکن ہے کتابوں سے نہیں۔ آج بھی بہت سے ایسے موضوعات ہیں جن پر مواد صرف مختلف رسائل میں موجود ہیں اور کتابیں اس سلسلے میں کوئی رہنمائی نہیں کرتیں۔ ایسی صورت میں اگر رسائل کے اشاریے موجود ہوں تو کئی ہزار رسالوں کی ورق گردانی اور اس پر صرف ہونے والے وقت دونوں سے محقق کو بچایا جا سکتا ہے۔

آج کل ہی کا اشاریہ کیوں

ہندوستان کے ادبی رسالوں میں آج کل کی اپنی ایک انفرادیت رہی ہے۔ پچھلے چھیالیس ۴۶ سالوں سے یہ رسالہ علم و ادب اور زبان کی خدمت میں لگا ہوا ہے۔ آج ہندوستان میں کوئی بھی ادبی رسالہ ایسا نہیں ہے جو آزادی کے پہلے سے اب تک اُسی آب و تاب سے نکل رہا ہو۔

علم و ادب اور تحقیق کے موضوعات جتنے وسیع پیمانے پر آج کل کی زینت بنے وہ کسی اور رسالے کو میسّر نہ ہو سکے۔ جتنے اہم اور اچھوتے عنوان پر خاص نمبر اور مضامین آج کل نے شائع کیے وہ کہیں اور دیکھنے کو نہیں ملتے۔ آج تحقیق کا کوئی بھی طالب علم آج کل سے صرفِ نظر نہیں کر سکتا۔ اس لیے سب سے پہلے آج کل کا اشاریہ تیار کرنے کا منصوبہ بنایا گیا، تاکہ تحقیق کے طالب علم کو آج کل کے چھ سو شماروں کی ورق گردانی سے بچایا جا سکے اور ملک کے کسی بھی حصّے میں موجود رہ کر اپنے مطلوبہ مواد کے بارے میں پتا چل سکے۔

منصوبہ اور اس کی نوعیت

یہ اشاریہ اردو اکادمی کے ایک منصوبے کے تحت تیار کیا گیا ہے۔ اس لیے کہ اردو اکادمی کی تحقیقی و اشاعتی کمیٹی کے موجودہ چیئرمین ڈاکٹر خلیق انجم خود بھی اچھے محقق ہیں اور انھیں تحقیق کی دشواریوں کا بہ خوبی اندازہ ہے۔ وہ تحقیقی کام کی دشواریوں سے اچھی طرح واقف ہیں۔ لہٰذا انھوں نے یہ محسوس کیا کہ اگر اہم رسائل اور موضوعات کا اشاریہ تیار ہو جائے تو تحقیق کی ان مشکلات پر کسی حد تک قابو پایا جا سکتا ہے۔ اسی بات کے پیشِ نظر انھوں نے اپنے اس خیال کو تحقیقی و اشاعتی کمیٹی کے سامنے رکھا اور اس کی اہمیت اور افادیت واضح کی تو کمیٹی کے ارکان نے جن میں سکریٹری اردو اکادمی جناب

Marfat.com

سیّد شریف الحسن نقوی بھی شامل تھے، متفقہ طور پر اس منصوبے کو عملی جامہ پہنانے کی منظوری دے دی۔ اس کام کو کرنے کی ذمّہ داری خاکسار کو سونپی گئی۔ اس منصوبے پر اگست ۱۹۸۶ء میں کام شروع کیا گیا ڈیڑھ سال کی انتھک کوششوں کے بعد یہ کام پایۂ تکمیل کو پہنچا اور آج کتابی شکل میں آپ کے ہاتھوں میں ہے۔

یہ اشاریہ ان تمام مضامین کا احاطہ کرتا ہے جو آج کل میں اس کے آغاز سے لے کر ۱۹۸۶ء تک شائع ہوئے ہیں۔ آج کل کی ۱۹۸۶ء تک کی فائل تقریباً چھ سو شماروں پر مشتمل ہے۔ ابتدا میں اس کام کے پھیلاؤ کا اتنا اندازہ نہیں تھا جتنا اس کام کو شروع کرنے کے بعد ہوا۔ جیسے جیسے کام آگے بڑھتا گیا اس میں پھیلاؤ آتا گیا یہاں تک کہ پایۂ تکمیل کو پہنچتے پہنچتے یہ کام اندازے سے بہت زیادہ ہوگیا۔ شروع میں اسے ایک ہی جلد میں نکالنے کا ارادہ تھا۔ لیکن جب اس کی ضخامت تقریباً دوگنی ہوگئی تو مجبوراً اسے دو حصوں میں تقسیم کرنا پڑا۔ ضخامت سے بچنے کی ایک صورت یہ بھی نکالی گئی کہ اس کی کتابت تینتیس ۳۳ سطری مسطر سے اکتیس ۳۱ سطری پر کرائی گئی۔ اتنا کچھ کرانے کے باوجود بھی ضخامت اچھی خاصی ہوگئی۔ لیکن تمام موضوعات کا احاطہ اس سے کم صفحات میں کسی بھی طور ممکن نہیں تھا۔ میری کوشش چونکہ یہ تھی کہ تمام موضوعات کا احاطہ کرلیا جائے۔ اس لیے میں نے تمام موضوعات کو شامل کرنے کا فیصلہ کیا اور اس سلسلے میں اکادمی کے سکریٹری جناب سیّد شریف الحسن نقوی نے میرے حوصلے بڑھائے اور تمام تر مواد کو شامل کرنے کا مشورہ دیا۔ ورنہ ضخامت کم کرنے کے لیے ممکن ہے کچھ حصّے کو نکالنا پڑتا اور شاید پھر وہ بات نہیں رہتی جو اب ہے۔

اشاریے کی خصوصیات

اب تک رسائل کے جتنے بھی اشاریے تیار ہوئے ہیں اُن میں عام طور پر کسی بھی رسالے کے تمام موضوعات کا احاطہ سائنٹفک ڈھنگ سے نہیں کیا گیا۔ میں نے یہ اشاریہ تیار کرتے ہوئے اس بات کی کوشش کی ہے کہ اسے بہتر سے بہتر ڈھنگ سے پڑھنے والوں کے سامنے پیش کرسکوں۔ اس اشاریے کی تیاری میں میں نے لائبریری سائنس کے ان اصولوں کو بھی ملحوظ رکھا ہے جن کی تھوڑی بہت واقفیت مجھے تھی۔

شروع میں دی گئی فہرست پر اگر آپ نظر ڈالیں تو شاید آپ کو کچھ حیرانی بھی ہو۔ اہم اور غیر اہم تمام عنوانات آپ کو وہاں ملیں گے۔ بہت سے عنوانات سے آپ کو ایسا لگے گا کہ ان کو اشاریہ میں شامل کرنے کی ضرورت نہیں تھی، لیکن ایسی بات نہیں ہے، بعض چیزوں کی تاریخی اہمیت بھی ہوتی ہے۔ اس اشاریے میں بہت سی چیزیں ایسی ہیں جن کی ادبی اہمیت "نہیں" کے برابر ہوسکتی ہے لیکن اس کی تاریخی اور سماجی حیثیت بہت زیادہ ہے اور تحقیق ان میں سے کسی کو بھی نظر انداز نہیں کرسکتی۔ اسی اہمیت کے پیشِ نظر ایسے عنوانات و موضوعات کو شامل کیا گیا ہے۔

Marfat.com

طریقۂ کار

یہ اشاریے کی پہلی جلد ہے اس جلد میں حروفِ تہجی کی جو ترتیب ہے وہ عنوانات کے اعتبار سے دی گئی ہے اور ناموں کو لائبریری سائنس کے جدید اصولوں کے مطابق دیا گیا ہے۔ اردو میں چونکہ ناموں کی ترتیب کا کوئی ایک خاص اصول نہیں ہے اور انگریزی طریقۂ کار کو اردو کے تمام ناموں کے ساتھ یکساں طور پر لاگو کرنے میں دشواری ہے لہٰذا جہاں تک لائبریری سائنس کے اصول کو برتنا ممکن ہوا ہے وہاں اس اصول کو برتا گیا ہے اور باقی جگہوں پر موقعے اور محل کے اعتبار سے جو طریقۂ کار مناسب معلوم ہوا ہے اسے اختیار کیا گیا ہے۔ میں نے ناموں کے شروع میں پروفیسر اور ڈاکٹر جیسے القاب کو نام کے آخر میں لکھ دیا ہے۔ اسی طرح جہاں سیّد یا محمد اصل نام کے بجائے اگر صرف نام کا جز ہے تو اسے بھی نام کے آخر میں ڈال دیا گیا ہے۔ دوسرے انگریزی طریقوں کے مطابق شہروں اور قصبوں کے نام جو کسی شاعر کے نام کا حصّہ ہیں اور انگریزی طریقے میں وہ پہلے آتے ہیں ان کی اصلی صورت کو برقرار رکھا ہے۔ مثلاً فراق گورکھپوری، شاہد احمد دہلوی، ساحر لدھیانوی وغیرہ۔ دو لفظوں کے ناموں کو بھی نہیں توڑا ہے گرچہ انگریزی طریقے میں وہ بھی ٹوٹ جاتے ہیں۔

یہ اشاریہ دو طریقے سے تیار کیا گیا ہے ایک تو عنوانات کے حساب سے دوسرے مصنف کے حساب سے۔ تبصرے میں مبصر کا اضافہ ہوا ہے۔ دوسری جلد مصنف کے حساب سے ترتیب دی گئی ہے۔

اشاریہ کیسے دیکھیں

اس اشاریے میں مضامین کو دو حصّوں میں تقسیم کیا گیا ہے۔ ایک حصّہ ادبی مضامین سے متعلق ہے اور دوسرا ادب کے علاوہ دیگر مضامین سے متعلق ہے۔ ادبی حصّے کا نام مقالے اور دوسرے کا مضامین رکھا گیا ہے۔ مضامین والے حصّے میں کچھ ہلکے پھلکے ادبی مضامین بھی ہیں جن کی اہمیت خالص ادبی مضامین کے مقابلے کم ہے۔ اور وہ زیادہ تر تاریخی، سماجی، سیاسی اور تہذیبی نوعیت کے ہیں۔ لہٰذا اشاریہ دیکھتے وقت ایک ہی موضوع کو دونوں حصّوں میں تلاش کرنا بہتر رہے گا۔

دوسرے بہت سے عنوانات یا افراد ایسے ہیں جن پر مقالے مختلف حروف تہجی کے تحت ترتیب دیے گئے ہیں لہٰذا ان کو ان تمام حرف تہجی کے تحت تلاش کیا جائے۔ ذیل کی فہرست کچھ موضوعات و عنوانات کے سلسلے میں معاون ہو گی۔

ابوالکلام آزاد : مولانا، ابوالکلام، آزاد، مردخدا، آثار، امام الہند
سیّد احتشام حسین : پروفیسر، احتشام، ڈاکٹر، سیّد
اقبال : اقبال، علامہ، نامہ، آرٹ، تصور خودی، جاوید نامہ، جدید، خطوط، کلام، محبّ وطن
بہادر شاہ ظفر : بہادر، ظفر
پریم چند : پریم چند، کفن، گئودان، محب وطن، منشی
خواجہ حسن نظامی : خواجہ، حسن، حضرت

Marfat.com

ڈاکٹر ذاکر حسین : ڈکٹر، ذاکر، ہم ذاکر صاحب ، جامعہ
غالب : اپنے ، غالب ، کچھ ، مرزا ، احوال ، انسان ، بنگلہ ، تلمیذ ، جہان ، چھیڑ ، حبیب ، خطوط ، دیوان ، ذکر ، رشک ، رکھیو ، سالک ، فانی ، فلسفہ ، کلام ، محاورات ، مکاتیب ، مکررات ، مکالمہ ، میر ، میرزا ، نوادر ، یاد
فکشن : آج ، آگ ، اختر ، اردو ، افسانہ ، امراؤ ، انتظار ، بیدی ، پت جھڑ ، تین ، جدید ، چار ، چند ، حقیقت ، حیدرآباد ، دنیائے ، عصمت ، غیاث ، فکر ، فکشن ، قرۃ العین ، کرشن ، مختصر ، مجنوں ، منٹو ، ناول ، نظیر ، نئے
فنِ تعمیر : اسلامی ، ایرانی ، ہندوستانی ، جدید ، ہند ، چین ، چینی
گاندھی جی : عالم ، گاندھی ، مہاتما ، ہمہ گیر ہستی ، اردو شاعری
میر انیس : میر ، انیس ، اسلوبیات ، کلام ، دیوان ، مراثی
میر تقی میر : اسلوبیات ، میر ، کلام ، دیوان

تبصرے کے حصے میں مصنف ، مدیر ، مؤلف ، مترجم اور مرتب کے خانے میں مصنف کو چھوڑ کر بقیہ کے لیے مد ، مو ، متر ، مر ۔ ان سب کا مخفف استعمال کیا گیا ہے ۔ لہٰذا جن ناموں کے سامنے کچھ بھی لکھا ہوا نہیں ہو تو اس کا مطلب مصنف ہے ۔ مد ، مدیر کے لیے ، مو ، مؤلف کے لیے ، متر ، مترجم کے لیے ، اور مر ، مرتب کے لیے استعمال کیا گیا ہے ۔ تبصروں کو دیکھتے ہوئے یہ بات ذہن میں ہونی چاہیے ۔

اداریے میں سنہ کی ترتیب کا خیال رکھا گیا ہے اس لیے ۱۹۴۲ء سے ۱۹۸۶ء تک اداریے سنہ اور ماہ کی ترتیب سے مرتب کیے گئے ہیں ۔

غبارِ کارواں اور من کہ آں کہ بھی ماہ اور سنہ کی ترتیب کے ساتھ ہیں ۔ عنوان میں یکسانیت کی وجہ سے ایسا کیا گیا ہے ۔ تصاویر بھی چونکہ ایک رسالے میں بہت تھیں اس لیے ان کی حروف تہجی بھی برقرار رکھنی مشکل تھی اس لیے اسے بھی سنہ اور ماہ کے حساب سے ترتیب دیا گیا ہے ۔ جو ناول قسط وار شائع ہوئے ہیں اُسے بھی سنہ اور ماہ کی ترتیب کے ساتھ برقرار رکھا گیا ہے ۔

جن ناموں کے سامنے تصویر لکھا ہوا ہے اس کا مطلب یہ ہے کہ مصنف کی تصویر بھی مضمون کے ساتھ شائع ہوئی ہے ۔ اس طرح اگر کسی مصنف کی تصویر کبھی تلاش کرنی ہو تو وہ بھی اس طریقے سے آسانی سے مل جائے گی ۔

اظہارِ تشکر

اب آخر میں اُن تمام حضرات اور اداروں کا شکریہ ادا کرنا اپنا فرض سمجھتا ہوں جن کے تعاون کے بغیر یہ کام شاید پایہ تکمیل کو نہیں پہنچتا ۔ اس سلسلے میں ڈاکٹر خلیق انجم چیرمین تحقیقی اشاعتی کمیٹی نے میری بھرپور رہنمائی کی اور جناب سید شریف الحسن نقوی سکریٹری اردو اکادمی نے بھی ہر مسئلے پر تعاون دیا اور جب کبھی کسی دشواری کا ذکر کیا فوراً سد باب کیا ۔

آج کل کے ایڈیٹر راج نرائن راز ، مدبرہ عثمانی ، سب ایڈیٹر خورشید اکرم کا جتنا بھی شکریہ

Marfat.com

ادا کیا جائے کم ہے۔ آج کل کے دفتر میں جس خلوص اور محبّت کا مظاہرہ کیا وہ ہمیشہ یاد رہیں گے۔ اپنی مصروفیتوں کے باوجود سبھوں نے ہمیشہ میرے ساتھ تعاون کیا اور مسلسل کئی ماہ تک میرے بیٹھنے اور کام کرنے کی سہولت فراہم کی۔ رازصاحب نے وقتاً فوقتاً کچھ مفید مشورے بھی دیے۔ میں ان سب کا بہت بہت شکرگزار ہوں۔ ڈاکٹر اسلم پرویز صاحب نے بھی اس کام میں میری مدد فرمائی میں ان کا بھی ممنون ہوں۔

ڈاکٹر انتظار مرزا نے اشاعتی دشواریوں کو حل کرنے میں مدد فرمائی ان کی خصوصی توجہ کے تحت یہ کتاب اتنی جلد منظرعام پر آسکی ہے۔ کچھ بزرگوں اور دوستوں نے بھی وقتاً فوقتاً میری مدد کی میں ان تمام حضرات کا شکریہ ادا کرنا اپنا فرض سمجھتا ہوں۔ یہ بڑی بددیانتی ہوگی اگر میں سہیل احمد ملک صاحب کا شکریہ ادا نہ کروں۔ انھوں نے بہت ہی کم وقت میں اور بہت ہی خوبصورتی کے ساتھ اس کی کتابت مکمل کی ورنہ اتنی ضخیم کتاب کی کتابت کا چند ماہ میں مکمل ہونا آسان کام نہیں تھا۔ میں ان کی اس خصوصی توجہ کے لیے ان کا بھی شکرگزار ہوں۔

۱۵۵ کاویری ہاسٹل
جواہر لعل نہرو یونی ورسٹی
نئی دہلی ۱۱۰۰۶۷

جمیل اختر
مارچ ۱۹۸۸ء

Marfat.com

Marfat.com

آج کل، کل اور آج

"آج کل"—— کل اور آج سے مراد آج کل کا ماضی اور حال ہے۔ آج کل کب اور کن حالات میں اور کن مقاصد کے تحت جاری ہوا اور اس نے کس طرح ترقی کی منزلیں طے کیں، اس میں شائع ہونے والے مضامین کی نوعیت کیا تھی اور اب کیا ہے، اس کا ادبی معیار پہلے کیا تھا اور اب کیا ہے ؟ ، کون کون لوگ اس کے ایڈیٹر ہوئے اور انھوں نے اس میں کیا کیا تبدیلیاں کیں، یہاں ان تمام باتوں کا تفصیلی جائزہ پیش کیا گیا ہے تاکہ ہمیں آج کل کی صحیح حیثیت کو سمجھنے میں آسانی ہو۔

پس منظر

آج کل ۲۵ نومبر ۱۹۴۲ء سے نکلنا شروع ہوا۔ یہ وہ زمانہ تھا جب پوری دنیا دوسری جنگِ عظیم کے شعلوں میں لپٹی ہوئی تھی۔ اس جنگ کا آغاز یکم ستمبر ۱۹۳۹ء کو ہوا اور یہ جنگ ۱۹۴۵ء تک جاری رہی۔ برطانیہ کو بالآخر اس میں فتح ہوئی۔

یہی زمانہ ہندوستان میں انگریزی سامراجیت کے بھرپور تسلط کا بھی ہے اور آزادی کی تحریک کے شباب پر آنے کا بھی۔ برطانیہ نے اگرچہ دوسری جنگِ عظیم میں کامیابی حاصل کر لی لیکن ہندوستان میں اس کا اقتدار کمزور پڑنے لگا۔ آزادی کی تحریک جو جنگِ عظیم کے دوران انگریزوں کی شاطرانہ چالوں اور ہندوستان کو زبردستی اس جنگ کے شعلوں میں دھکیل دینے کی وجہ سے کمزور پڑ گئی تھی، جنگ کے اثرات مدھم پڑنے کے ساتھ ساتھ زور پکڑتی گئی۔ برطانوی سامراج نے آزادی کی اس پُرزور تحریک کو دبانے کی ہر ممکن کوشش کی لیکن یہ تحریک دبنے کے بجائے اور طاقت پکڑتی گئی اور اس کی گونج دوسرے ممالک میں سنائی دینے لگی۔ برطانوی سامراج کے ظلم و زیادتیاں بے نقاب ہونے لگیں اور مظلوم ہندوستانیوں پر اس کے ظلم و ستم کی داستان دور دراز کے ملکوں کے مقابلے میں ہمسایہ ملکوں میں زیادہ پہنچنے لگی۔ اپنے انسانیت سوز مظالم کی وجہ سے انگریز حکومت بدنام ہونے لگی اور ہندوستان کے ساتھ ساتھ دنیا کے دوسرے ملکوں میں بھی اس کی ساکھ کو سخت دھچکا لگا اور سامراجیت کے لیے زبردست خطرہ پیدا ہو گیا۔ ان تمام حالات کا مقابلہ کرنے، اپنی حکومت کو بدنامی سے بچانے، تحریکِ آزادی کے اثرات کو ختم کرنے اور حکومتِ برطانیہ کی ساکھ کو بحال کرنے کے لیے حکومتِ برطانیہ نے دلّی میں ایک ادارہ یونائیٹڈ پبلی کیشنز (متحدہ مطبوعات) کے نام سے ۱۵ راجپورہ روڈ پر قائم کیا اس کا مقصد ایران،

Marfat.com

افغانستان، دیگر اسلامی ممالک اور سرحدی علاقوں میں پروپیگنڈہ کرنا تھا۔ اس مقصد کے تحت اس ادارے نے عربی، فارسی، پشتو، فرانسیسی اور انگریزی زبان میں جرائد اور لٹریچر شائع کرنا شروع کیا۔ اس ادارے نے پشتو زبان میں ایک رسالہ "نن پرون" کے نام سے ۵ مئی ۱۹۴۱ء میں نکالنا شروع کیا۔ چونکہ صوبۂ سرحد اور بلوچستان میں اردو داں طبقہ بہت وسیع تھا اس لیے ادارہ "نن پرون" سے بار بار یہ خواہش کی گئی کہ رسالہ نن پرون کا اردو ایڈیشن بھی جاری کیا جائے چنانچہ ۱۰ جون ۱۹۴۲ء سے اس کا اردو ایڈیشن اسی نام سے نکلنے لگا۔ اس وقت یہ پندرہ روزہ تھا اور ہر ماہ کی ۱۰ اور ۲۵ تاریخ کو پابندی سے نکلتا تھا اور ۲۵ صفحات پر مشتمل ہوتا تھا، اس میں ادبی کالم برائے نام ہوتا تھا ہلکے پھلکے مضامین ہوا کرتے تھے۔ جو زیادہ تر سیاسی موضوعات پر مشتمل ہوتے تھے اور حکومتِ وقت کی پالیسی اور پروگرام کا کھلم کھلا پروپیگنڈا ہوا کرتے تھے۔ اس کے اردو ایڈیشن کے نکالنے کا مقصد اب تک صرف صوبہ سرحد کے اردو داں طبقے کو برطانوی حکومت کی پالیسیوں سے واقف کرانا تھا۔ اس لیے اس کے تمام مضامین صوبۂ سرحد کے مسائل پر مبنی ہوا کرتے تھے۔ جو عام لوگوں کی دلچسپی کے نہیں ہوتے تھے۔ اس لیے اس رسالے کو صوبۂ سرحد میں کافی مقبولیت حاصل ہوئی اور یہ رسالہ کافی تیزی سے ترقی کرنے لگا۔ تاہم کچھ عرصے بعد اس کی اس حیثیت میں تبدیلی کی گئی۔

آج کل کی ابتداء

جب نن پرون کا اردو ایڈیشن نکلنے لگا اور قارئین کی دلچسپی میں روز افزوں اضافہ ہوتا گیا تب اس کے پشتو نام کی جگہ اردو نام پر غور کیا جانے لگا اور کوشش یہ کی گئی کہ نن پرون کے ساتھ اس کا معنوی رشتہ قائم رکھتے ہوئے اس کا کوئی ایسا نام تجویز کیا جائے جو نن پرون کے معنی کا احاطہ کرلے۔ چونکہ پشتو میں "نن" کے معنی "آج" اور "پرون" کے معنی "کل" کے ہوتے ہیں لہٰذا اس جریدے کا نام نن پرون کے نام پر آج کل رکھ دیا گیا اور ۲۵ نومبر ۱۹۴۲ء کو آج کل کے نام سے پہلا پرچہ شائع ہوا یہیں سے آج کل کے نام کی ابتدا ہوتی ہے۔ لیکن اس کے رشتے کو نن پرون کے ساتھ بنائے رکھنے کے لیے پندرہ روزہ "آج کل" کے نیچے یہ عبارت لکھی جاتی تھی "نن پرون کا اردو ایڈیشن" یہ سلسلہ آج کل کے ۴ مئی ۱۹۴۳ء کے شمارے تک جاری رہا۔ اس وقت آج کل گویا نن پرون کا ایک اردو چربہ تھا ہوتا تھا۔ آگے چل کر اشاعت کی تاریخ میں بھی تبدیلی ہوئی اور آج کل ہر ماہ کی ۱۰ اور ۲۵ تاریخ کے بجائے ۴ اور ۲۰ تاریخ کو شائع ہونے لگا۔ ۴ مئی ۱۹۴۳ء کے بعد یہ پھر یکم جون ۱۹۴۳ء سے باضابطہ آج کل کے نام سے نکلنا شروع ہوا اور نن پرون اردو ایڈیشن کی جگہ پندرہ روزہ باتصویر رسالہ لکھا جانے لگا۔ پہلے اس کا دائرۂ کار صرف سرحدی صوبوں تک ہی محدود تھا لیکن اب اسے وسعت دی گئی اور ملک گیر اہمیت کا حامل بنایا گیا۔ گویا یہاں سے آج کل کے نئے دور کی ابتدا ہوئی۔ اپنے نئے دور کی ابتدا پر یکم جون ۱۹۴۳ء کے پرچے میں "آج کل کا نیا دور" کے نام سے ایک اداریہ لکھا گیا جس میں رسالے کی کل ہند حیثیت کا اعادہ کیا گیا ہے اداریہ لکھتا ہے:

> "اپنی دوسری سالگرہ کے موقع پر رسالہ آج کل ایک نیا روپ بدل کر آپ کے سامنے آرہا ہے۔ اب تک یہ رسالہ پشتو کے معروف رسالے نن پرون کا گویا ایک اردو چربہ ہوتا تھا اور اس حیثیت سے صوبجات سرحد میں پہلے ہی روشناس ہے۔ یہ اردو ایڈیشن جون ۱۹۴۲ء میں شائع

138134

Marfat.com

ہونا شروع ہوا اور جب سے اب تک غیر معمولی مقبولیت حاصل کر چکا ہے اس کی بڑھتی ہوئی مانگ کو دیکھتے ہوئے بہت سے قدر دانوں کی فرمائش پر بالآخر یہ فیصلہ کیا گیا ہے کہ آئندہ ہم صرف اپنے سرحدی احباب کو مخاطب نہ کریں بلکہ یہ رسالہ تمام ہندوستان کی اردو دان پبلک کے موافق مذاق اور پسند ہو سکے۔ چنانچہ اب یہ رسالہ آج کل ایک کل ہند حیثیت کا رسالہ ہو گیا ہے۔ امید ہے اہلِ ذوق اس کی حوصلہ افزائی کریں گے۔"

رسالے کی کل ہند حیثیت کا اعلان کرنے کے بعد اس میں بہت سی تبدیلیاں لائی گئیں۔ اس کے مقاصد اور نصب العین کو وسعت دی گئی۔ مضامین کی نوعیت میں فرق آیا اور پورے ملک کے مذاق اور پسند کا خیال رکھا جانے لگا اور اسے ہمہ گیر بنانے کی کوشش کی گئیں۔ تب سے آج تک آج کل اپنی کل ہند حیثیت کو برقرار رکھے ہوئے ہے۔

اشاعت کی تاریخ

آج کل کی تاریخ اشاعت میں برابر تبدیلی ہوتی رہی۔ ابتداءً یہ ہر ماہ کی ۱۰ اور ۲۵ تاریخ کو نکلتا تھا۔ جنوری ۱۹۴۳ء سے اب یہ ہر ماہ کی ۴ اور ۲۰ تاریخ کو نکلنے لگا۔ یہ تاریخ بھی زیادہ دنوں تک برقرار نہ رہ سکی اور یکم جون ۱۹۴۳ء سے یہ پھر ۱۰ اور ۱۵ تاریخوں کو نکلنے لگا اور ۱۹۴۲ء سے ۱۵ اگست ۱۹۴۷ء تک یہ پندرہ روزہ رہا۔ پھر اگست ۱۹۴۷ء کے بعد پرچہ تین ماہ کے لیے بند ہو گیا۔ پھر جب حالات معمول پر لوٹنے لگے تو آج کل کے اندر بھی ایک نئی تازگی آئی، آج کل ایک نئے حوصلے کے ساتھ دسمبر ۱۹۴۷ سے پھر جاری ہوا لیکن اب یہ پندرہ روزہ نہیں تھا، ماہنامہ ہو گیا تھا۔ لیکن پرچے پر اردو کا پندرہ روزہ باتصویر رسالہ ہی تحریر رہا۔ دسمبر ۱۹۴۷ء کے بعد جنوری فروری ۱۹۴۸ء کا ایک مشترکہ شمارہ آیا اس کے بعد گاندھی جی کے قتل کے بعد ایک شمارہ گاندھی نمبر کے نام سے شائع ہوا جس پر ماہ تحریر نہیں ہے۔ بقیہ مدت میں رسالہ بند رہا۔

اگست ۱۹۴۸ء سے اس کا نیا دور شروع ہوتا ہے اور رسالے پر "ادب و ثقافت کا حامل مصور ماہنامہ آج کل تحریر کیا جانے لگا۔ اور اکتوبر ۱۹۴۸ء سے پتہ جو پہلے ۱۵ راجپورہ روڈ تھا تبدیل ہو کر پبلی کیشنز ڈویژن پوسٹ بکس نمبر ۱۶۶ دہلی ۶ ہو گیا۔ یہ تبدیلی اپنے آپ میں کوئی معمولی تبدیلی نہیں تھی۔ اب یہ رسالہ آزاد ہندوستان میں حکومت کی نگرانی میں نکل رہا تھا۔ انگریزوں کا قائم کردہ "یونائیٹڈ پبلی کیشنز" جو انگریزی حکومت کا پروپیگنڈا ادارہ تھا ختم ہو گیا اور اس کی جگہ حکومتِ ہند کا ادارہ ناموں کی تبدیلی کے ساتھ قائم ہو گیا۔ اب یونائیٹڈ پبلی کیشنز کی جگہ "پبلی کیشنز ڈویژن" ہو گیا۔ لیکن مقاصد وہی رہے جو انگریزی حکومت کے تھے۔ یہاں پروپیگنڈا اپنے ہی ملک میں اپنی حکومت کا کرنا تھا۔ لہٰذا تین زبانوں میں یہاں سے رسالے جاری ہوئے اور حکومت کی پالیسی اور پروگرام کی تشہیر کی جانے لگی ——— اس مقصد کے لیے آج کل کو پھر کچھ دنوں کے لیے دسمبر ۱۹۴۸ء سے پندرہ روزہ کر دیا گیا اور ماہنامہ کی جگہ پر "پانزدہ روزہ" لکھ دیا گیا۔ ۱۵ نومبر ۱۹۴۹ء تک یہ پندرہ روزہ رہا پھر دسمبر ۱۹۴۹ء سے یہ ماہنامہ کر دیا گیا اور اس وقت سے آج تک یہ ماہنامہ ہے۔

Marfat.com

صفحات

اشاعت کی تاریخوں میں تبدیلی کے ساتھ ساتھ آج کل کے صفحات میں بھی اضافہ ہوتا رہا۔ ابتدا سے دسمبر ۱۹۴۲ء تک یہ رسالہ ۲۴ صفحات پر مشتمل تھا۔ ۲۰ جنوری ۱۹۴۳ء سے ۴ مئی ۱۹۴۳ء تک ۲۸ اور ۳۰ صفحات رہے۔ یکم جون ۱۹۴۳ء سے اگست ۱۹۴۴ء تک ۴۰، ۴۲، ۴۳ صفحات ہوئے۔ یکم دسمبر ۱۹۴۴ء سے صفحات میں پھر اضافہ ہوا اور اب یہ ۵۲ صفحوں پر نکلنے لگا۔ مئی ۱۹۴۵ء تک یہ ۵۲ صفحوں پر ہی نکلتا رہا۔ ۱۵ جون ۱۹۴۵ء سے نومبر ۱۹۴۸ء تک ۶۰ صفحوں پر نکلا پھر ۱۵ دسمبر ۱۹۴۸ء سے ۳۶ صفحوں کا ہو گیا۔ دسمبر ۱۹۴۹ء سے ۶۰ صفحے کا ہوا۔ مارچ ۱۹۵۰ء سے جب بچوں کا گوشہ شائع کیا جانے لگا تو اس کے صفحات مزید بڑھا دیے گئے اور بچوں کا آج کل کے نام سے اس میں آٹھ صفحوں کا اور اضافہ کر دیا گیا اور ۶۰ صفحے سے بڑھا کر ۶۸ صفحے کا کر دیا گیا۔ اکتوبر ۱۹۵۶ء تک یہ ۸ صفحے زائد رہے پھر جب یہ سلسلہ منقطع ہوا تو یہ صفحے کم کر دیے گئے۔ ۱۹۵۶ء کے بعد یہ ۵۸ صفحوں پر نکلنے لگا۔ مارچ ۱۹۶۹ء سے یہ ۴۸ صفحے کا ہوا اور اب تک خصوصی شماروں کو چھوڑ کر آج کل کے عمومی شمارے انہی ۴۸ صفحات پر مشتمل ہوتے ہیں۔

ٹائٹل

ابتدا سے مئی ۱۹۴۳ء تک جب رسالے کی حیثیت صوبہ سرحد تک محدود تھی تو اس کا ٹائٹل کوہستانی علاقے کی تہذیبی زندگی پر مبنی تھا۔ پہاڑ، ریگستان، اونٹ اور ریگستانی علاقے کے خیمے اور ایک ہوائی جہاز (جو سرے پر ہوتا تھا) کئی رنگوں میں چھپتا تھا اور یہی ٹائٹل مئی ۱۹۴۳ء تک رہا۔ یکم جون ۱۹۴۳ء سے ٹائٹل تبدیل ہو گیا اور ایک گلوب سرحدی زاویۂ نگاہ کو مدنظر رکھتے ہوئے شائع کیا جانے لگا۔ یہ سلسلہ بھی کچھ عرصے تک چلا پھر ہر ماہ سرورق تبدیل ہونے لگا اور سرورق پر ادبا و شعرا یا کسی اہم شخصیت کی تصویر، تاریخی مقامات، یوم جمہوریہ اور یوم آزادی کی تقریبات کسی فن کار یا فن کارہ کی تصویر، کوئی خوبصورت آرٹ اور مختلف علاقوں کی تہذیبی جھلک پیش کی جانے لگی۔ گویا ہندوستان کے گوناگوں کلچر اور اس کی رنگا رنگ تہذیب اور ثقافت کی ترجمانی آج کل کے سرورق کی امتیازی شان قرار پائی۔

۱۹۸۲ء میں صادقین کی ہندوستان میں آمد اور ان کے قیام نے گویا آج کل کے سرورق کے معیار کو سابقہ معیار سے بہت اوپر اٹھا دیا ہے اور یہ زمانہ جس میں صادقین کے آرٹ سرورق پر استعمال کیے گئے سرورق کے لحاظ سے آج کل کا سب سے سنہری زمانہ ہے۔ صادقین نے آرٹ کو حسن و دلکشی کے ساتھ ساتھ اعلیٰ معیار بھی دیا۔ یہ آرٹ غالب کے کسی شعر پر مبنی ہوتا تھا۔ اس طرح سرورق کے سلسلے میں آج کل کی خوب سے خوب تر کی جستجو کو صادقین کے ذریعے نئی منزل ملتی نظر آئی۔ لیکن ادھر کچھ دنوں سے سرورق پھر اپنے اس روایتی انداز کی طرف واپس لوٹ رہا ہے جو غالباً اس کی پالیسی ہے۔

قیمت

شروع شروع میں آج کل کی قیمت دو آنے اور سالانہ تین روپے تھی۔ پہلی بار اس کی قیمت میں اضافہ

Marfat.com

یکم جون ۱۹۴۳ء سے آج کل کے نئے دور کے ساتھ ہوا۔ وجہ بیان کرتے ہوئے ادارہ اعلان کرتا ہے:

"کاغذ کی قلت اور گرانی نیز روز افزوں مصارف کے پیشِ نظر ہم نے مجبوراً یہ فیصلہ کیا ہے کہ آیندہ آج کل کا سالانہ چندہ تین روپے کی بجائے پانچ روپے ہوگا اور ایک پرچہ کی قیمت ۲ر کی بجائے ۴ر آنہ ہوگی۔" (اعلان — یکم جون ۱۹۴۳ء)

اس کے بعد سے متواتر قیمت میں اضافہ ہی ہوتا رہا ہے اور آج یہ دو آنے سے بڑھ کر دو روپے ہوگیا ہے۔

تعداد اشاعت

آزادی سے قبل آج کل کی تعداد اشاعت کیا تھی معلوم نہیں۔ آزادی کے بعد بھی بہت دنوں تک تعداد اشاعت کی معلومات کسی باضابطہ رِکارڈ کے نہ ہونے کی وجہ سے نہیں معلوم ہوسکی ہے۔ جون ۱۹۷۰ء میں عرش ملسیانی نے آج کل کی سلور جوبلی کے موقع پر اس کی اشاعت پر اطمینان کا اظہار کیا ہے۔ وہ لکھتے ہیں:

"ایک زمانہ ایسا تھا کہ اس کی اشاعت بہت زیادہ تھی — لیکن تقسیم ملک کے بعد اردو ادب سے دلچسپی رکھنے والوں کی تعداد یک دم کم ہوگئی اور بتدریج کم ہوتی گئی۔ مقام شکر ہے کہ اب بھی اس کی اشاعت اردو کی موجودہ حالت کے پیشِ نظر تسلی بخش ہے۔"

(آج کل کے اٹھائیس برس۔ جون ۔ ۱۹۷۰ء۔ ص د)

عرش کی اس تحریر سے یہ پتہ چلتا ہے کہ آزادی سے قبل آج کل کی اشاعت بہت زیادہ تھی لیکن تقسیم ملک کے بعد بتدریج کم ہوتی گئی اور آج اردو آبادی کے لحاظ سے اس کی تعداد غیر اطمینان بخش ہے۔ لیکن اردو کے اور ادبی رسالوں کے مقابلے میں قدرے غنیمت ہے۔

آج کل کے دفتر میں سرکولیشن کا فائل فروری ۱۹۷۸ سے موجود ہے اور فروری ۱۹۷۸ میں تعداد اشاعت ۳۷۷۵ اور فروخت ۲۱۰۰ دکھائی گئی ہے۔ اگست ۱۹۸۱ میں تعداد اشاعت ۷۹۵۰ اور فروخت ۷۱۶۵ دکھائی گئی ہے۔ فروری ۱۹۸۳ء میں ۱۰۴۰۰ چھپا اور سبھی فروخت ہوگیا۔ میرٹھ نمبر سب سے زیادہ ۱۲۷۵۰ شائع ہوا اور سارا فروخت ہوگیا۔ اپریل ۱۹۸۴ء میں ۱۲۳۵۰ شائع ہوا اور اس تعداد میں اس کے بعد مستقل کمی ہوتی گئی اور آج فروری ۱۹۸۸ء میں اس کی تعداد کم ہوکر ۶۱۲۵ رہ گئی ہے۔ اگر اس کی اشاعت میں کمی کی رفتار یہی رہی تو اندیشہ ہے کہ آیندہ اس کا مستقبل بہت روشن نہیں رہ جائے گا۔

مقاصد

آزادی سے قبل

جیسا کہ پہلے کہا جا چکا ہے اس رسالے کو شائع کرنے کا مقصد حکومت کی پالیسی اور پروگرام کی تشہیر کرنا تھا اور یہ ہمسایہ ملکوں کے ساتھ ساتھ دور دراز ملکوں میں اپنی ساکھ برقرار رکھنا تھا۔ انہی مقاصد اور اس نصب العین کے تحت آج کل کا اجرا عمل میں آیا جس کی وضاحت آج کل میں بھی کی گئی۔ اس کے

Marfat.com

مختلف شماروں میں اس کے مقاصد کی وضاحت اس طرح کی گئی ہے۔

۱۔ ہندوستان اور ہمسایہ ملکوں کے مابین رابطہ و اتحاد و مفاہمت قائم کرنا اس مقصد کو پوری طرح کامیاب بنانے کے لیے مضمون، کہانیوں اور تصویروں کے ذریعے ہمسایہ ملکوں کے طرز زندگی، ان کے تاریخی اور ثقافتی پہلو، اور دوسرے علمی اور ادبی کارناموں کو اہل ہند کے سامنے پیش کرنا۔

۲۔ دنیا میں امن و عافیت کی کامل فضا قائم کرنے کے لیے اس کے سوا اور کوئی دوسری تدبیر کارگر نہیں ہو سکتی کہ اقوام عالم کے مابین باہمی مفاہمت کا سلسلہ زیادہ بڑے پیمانے پر قائم کر دیا جائے۔

۳۔ دوسرے ملکوں کے مسائل حیات کی اصل نوعیت سے واقف کرانا۔ خواہ وہ مسائل تجارتی، سیاسی، علمی و ادبی یا گھریلو نوعیت ہی کے کیوں نہ ہوں۔ ایک دوسرے شمارے میں مقاصد یہ بیان کیے گئے ہیں۔

۱۔ افغانستان اور ہندوستان کے کلچرل تعلقات کو بڑھانے کی کوشش۔

۲۔ بیرونی سیاست اور دوسرے ملکوں کی زندگی کے اور خاص کر ہندوستان کے ہمسایہ ملکوں کی زندگی کے مختلف پہلو ہمیشہ سے آج کل کا سب سے اہم اور نمایاں موضوع رہے ہیں۔

۳۔ دوسرے ملکوں کی زندگی کے اچھے اور اہم پہلوؤں کو پیش کرنا اور تخریب کاری سے گریز کرنا۔

یہ تو آزادی سے قبل کے ہندوستان میں آج کل کے مقاصد تھے۔ ان مقاصد پر غور کرنے سے یہ بات واضح ہو جاتی ہے کہ برطانوی سامراج نے اپنی گرتی ہوئی ساکھ کو بحال رکھنے، دوسرے ملکوں کے سامنے اپنے وقار کو مجروح ہونے سے بچانے اور اپنے تعلقات کو خوشگوار بنائے رکھنے کے لیے اس رسالے کا اجرا کیا اور ہمسایہ ملکوں کے مابین اسے اتحاد و مفاہمت کے لیے رابطے کا ذریعہ بنایا۔ اس ذریعے کو مضبوط تر کرنے کے لیے مختلف عنوانات کا سہارا لیا۔ ان کا مقصد قطعاً علم و ادب کی ترویج و اشاعت اور اردو کے فروغ کا نہ تھا بلکہ اپنی تشہیر کے لیے اس زبان کو ذریعہ بنایا۔ یہ الگ بات ہے کہ آدان پردان اور تبادلے میں کچھ باتیں ایسی بھی ہوئیں جن سے ہندوستانیوں کو کچھ فائدہ بھی پہنچا اور ہمسایہ ملکوں کی تہذیب و ثقافت اور علم و ادب سے واقفیت بھی ہوئی۔ لیکن دائرہ کار آزادی سے قبل تک چند ہمسایہ ملکوں تک ہی محدود رہا اس میں وسعت آزادی کے بعد پیدا ہوئی۔

آزادی کے بعد آج کل کے مقاصد

ہندوستان کی آزادی کے بعد آج کل کے مقاصد میں کوئی خاص تبدیلی نہیں ہوتی۔ اب یہ انگریزی حکومت کا ترجمان ہونے کے بجائے حکومتِ ہند کا ترجمان بن گیا۔ آزاد ہندوستان میں آج کل کے مقاصد کا اعادہ کرتے ہوئے ادارہ آج کل لکھتا ہے:

"آج کل کا مقصد ہمیشہ جنتا کو اپنے ملک، اپنے پڑوسی ملکوں کے متعلق معلومات بہم پہنچانا اور صحت مند ادب پیش کرنا ہے۔ کسی ملک کی آزادی صحیح معنوں میں اُس وقت تک آزادی نہیں کہلا سکتی جب تک وہاں کے لوگ زندگی کی ضرورتوں کے ساتھ علم و ادب اور کل دنیا کے معاملات سے اچھی طرح واقف ہو کر ایک آزاد نظریہ اور رائے نہ رکھتے ہوں۔ اسی مقصد کو لے کر ہم آگے بڑھے تھے اور جہاں تک ہو سکے گا اس فرض کو پورا کرنے کی برابر کوشش

Marfat.com

کرتے رہیں گے ۔"

(آزاد ہندوستان میں آج کل ۔ اداریہ ۔ گاندھی نمبر ۱۹۴۸ء)

آزاد ہندوستان میں آج کل کے مقاصد کو کچھ وسعت دی گئی اور اسے صرف پروپیگنڈا کا ذریعہ بنانے کے بجائے کچھ مفید اور کارآمد بنانے کی باتیں بھی کی جانے لگیں اب اس کے مقاصد میں صحت مند ادب پیش کرنا شامل کر لیا گیا ۔ پڑوسی ملکوں کے ساتھ ساتھ کل دنیا کی معلومات بہم پہنچانا اور مختلف علوم و فنون اور تہذیب و ثقافت کی واقفیت فراہم کر کے لوگوں کو آزادانہ غور و فکر کے ذریعے کوئی رائے قائم کرنے کے لائق بنانا بھی اس کے مقاصد میں شامل کر لیا گیا ۔

اس طرح یہاں سے یہ جریدہ پروپیگنڈے کے ساتھ ساتھ کچھ مفید کام بھی انجام دینے لگا ۔ پڑھنے والوں کو دنیا کے ملکوں کے رسم و رواج ، تہذیب و تمدن اور علوم و فنون سے واقف کرایا جانے لگا ۔ اس مقصد کے تحت مختلف ممالک کے قومی ترانوں کا ترجمہ ، پرچم ، موسم ، کھانے پینے کے آداب اور مختلف مواقع پر ادا ہونے والی رسومات پر مضمون شائع ہونے لگے ۔ دنیا کی اہم اور معروف شخصیتوں کو بھی : چاہے وہ مذہبی تھیں یا سیاسی یا ادبی ، متعارف کرایا گیا ۔ عالمی ادب سے بھی اردو کے قارئین کو متعارف کرایا گیا ۔ سائنسی ترقیات کی معلومات بھی بہم پہنچائی گئی اور شعر و ادب کے ساتھ بھی رشتہ استوار رکھا گیا ۔ گویا آج کل نے اب ایک ادبی اور معلوماتی جریدے کی حیثیت سے اپنی اہمیت تسلیم کروالی ہے اور اپنے مقاصد کے پیشِ نظر علم و ادب کی خدمت کی جانب گامزن ہے ۔ اور آج اس کی حیثیت ایک ایسے رسالے کی ہوگئی ہے جو ادبی ، تہذیبی اور علمی ہونے کے ساتھ ساتھ زندگی کے تقاضوں کو بھی سامنے رکھتا ہے ۔ جون ۱۹۷۲ء میں آج کل کے مقاصد کا جائزہ لیتے ہوئے اس کی حیثیت پر یوں روشنی ڈالی گئی ہے ۔

"ہر رسالے کی ایک انفرادی شخصیت ہوتی ہے ، کوئی علمی ہوتا ہے تو کوئی فلمی ، کوئی مذہبی تو کوئی رومانی یا جاسوسی ، کوئی تفریحی ہوتا ہے تو کوئی معموں اور مقابلوں کی بنا پر مقبول ۔ آج کل کی ایک ممتاز خصوصیت یہ رہی ہے کہ وہ ایک ایسا رسالہ ہے جسے خاندان کا ہر شخص پڑھ سکتا ہے ۔ اس نے کبھی حقایق اور نئے رجحانات سے چشم پوشی نہیں کی ، لیکن کبھی بھی تہذیب و متانت کا دامن ہاتھ سے نہیں چھوڑا ۔ ہم اپنے پڑھنے والوں کو یقین دلانا چاہتے ہیں کہ آج کل کی یہ خصوصیت برقرار رہے گی ۔

آج کل کی دوسری خصوصیت یہ رہی ہے کہ گو کہ یہ ایک سرکاری رسالہ ہے پھر بھی اس نے اپنا مقصد براہِ راست سرکاری پروپیگنڈا نہیں بنایا ۔ جس کا بین ثبوت یہ ہے کہ عام قاری کی نگاہوں میں آج کل کا تصور Image ایک علمی و ادبی پرچے کا ہے آج کل کی یہ حیثیت بھی برقرار رہے گی ۔ البتہ اس میں مزید وسعت پیدا کی جائے گی اور زندگی کے تقاضوں سے قریب تر لانے کی کوشش کی جائے گی یعنی ہم اس موضوع سے دلچسپی لیں گے جس کا تعلق ایک انسان کی روزمرہ کی زندگی سے ہے ۔" (جون ۱۹۷۲ء)

"ہم ادب اور زندگی میں تفاوت کے قایل نہیں ۔ ہمیں ہر اس شے سے دلچسپی ہے جو ہماری زندگی پر اثر انداز ہوتی ہے اور ہم ادب کو دیگر فنون لطیفہ ، سائنس اور فلسفہ کی مانند زندگی

Marfat.com

کے اعلیٰ ترین مظاہر میں شمار کرتے ہیں۔ لہٰذا ہمیں وسطی ایشیا اور ویت نام میں قیام امن میں بھی دلچسپی ہے اور امریکہ کے صدارتی انتخاب میں بھی، ہمیں مہنگائی اور بے روزگاری سے بھی دلچسپی ہے اور سماجی انصاف سے بھی۔ ہمارے لیے یہ انتہائی اہم ہے کہ ہند و پاک و بنگلہ دیش میں مفاہمت ہو جائے تاکہ اس برصغیر کے رہنے والوں کو امن و امان سے پھلنے پھولنے اور ایک دوسرے کو سمجھنے کا موقع ملے۔" (دسمبر ۱۹۷۰ء)

"ادب کے بارے میں بھی ہمارے رویئے کی وضاحت ہو چکی ہے ہم کسی مکتب خیال سے نہ تو وابستہ ہیں اور نہ اس سے الگ ہیں۔ ہم قدیم ادبا کو بھی شائع کرتے ہیں۔ اور جدید شاعری نمبر بھی نکالتے ہیں۔ ہماری رائے میں تجربہ اور تنوع کی اہمیت مسلم ہے کیونکہ تجربہ ترقی کا ضامن ہے اور کامیاب تجربہ رفتہ رفتہ ہماری ترقی یافتہ زندگی کا جزو بن جاتا ہے اور اسی نقطے سے دوسرے نئے تجربوں کا آغاز ہوتا ہے۔ بس پیش نظر یہ رہے کہ اس سلسلے میں ہم احتراز کے نہیں محض اعتدال کے قائل ہیں۔ (دسمبر ۱۹۷۰ء)

اور حقیقت بھی یہی ہے کہ آج کل کا تصور لوگوں کے نزدیک ایک پاک صاف ادبی رسالے کا ہے۔ آج کل نے ادب اور زندگی کی ہم آہنگی کو ہمیشہ برقرار رکھا ہے۔ اس لیے اس میں دنیا میں ہونے والی تمام تبدیلیوں کے نقوش ڈھونڈھے جا سکتے ہیں۔

اب جہاں تک مکتبِ خیال کی بات ہے تو آج کل کسی مکتبِ خیال سے نہ تو ماضی میں وابستہ تھا اور نہ اب ہے بلکہ یہ تمام مکاتبِ خیال کا ترجمان ہے اور سبھی کے نقطۂ نظر کو پیش کرتا ہے۔ سبھوں کے تجربات سے فائدہ اٹھاتا ہے اسی لیے آج کل میں ہمیں موضوع کا تنوع اور قدیم و جدید کا حسین امتزاج دیکھنے کو ملتا ہے۔

اپنے مقاصد کے حصول اور ان کے فروغ کے لیے آج کل نے مختلف وقتوں میں حسبِ حال مختلف عنوانات کے تحت مختلف چیزیں پیش کی ہیں۔ جن کا تفصیلی جائزہ آج کل کی نشو و نما کے سلسلے میں ہم آگے چل کر لیں گے۔

مدیران

۴ رمئی ۱۹۴۳ء تک کے پرچے پر مدیر کا نام درج نہیں ہے لیکن اداریہ اور ۴ رمارچ ۱۹۴۳ء کے شمارے میں شائع ایک خط سے معلوم ہوتا ہے کہ اس وقت آج کل کے مدیر مولانا عبدالقادر خاں صاحب تھے یہ بات کہیں اور درج نہیں ہے صرف اداریہ کے اختتام پر مولانا کا نام ہے اور خطوں میں بحیثیت مدیر مولانا کو خطاب کیا گیا ہے۔ بہر حال حقیقت کچھ بھی ہو اتنی بات واضح ہے کہ مولانا باضابطہ مدیر رہے ہوں یا نہ رہے ہوں لیکن اردو ایڈیشن کی تمام تر ذمہ داری مولانا ہی کے سر تھی اور ۴ رمئی ۱۹۴۳ء تک آپ کی نگرانی میں یہ نکلتا رہا۔ ممکن ہے کسی مصلحت کے تحت بہ حیثیت مدیر آپ کا نام شائع نہیں کیا گیا ہو۔

یکم جون ۱۹۴۳ء سے جب رسالہ باضابطہ آج کل کے نام سے نکلنا شروع ہوا تو مدیروں کے نام بھی آنے لگے۔ اس شمارے پر دو نائب مدیر اور ایک مدیر اعلیٰ کا نام درج ہے جو درج ذیل ترتیب سے لکھا

Marfat.com

ہوا ہے۔

مدیر اعلیٰ	نائب مدیر	نائب مدیر
آغا محمد یعقوب درداشی	شان الحق حقی بی اے	شیش چندر سکسینہ طالب
بی اے ایل ایل بی		دہلوی بی اے

مدیروں کے اس شائع شدہ ناموں کی بنیاد پر اس کے پہلے ایڈیٹر آغا محمد یعقوب درداشی قرار پاتے ہیں۔ درداشی صاحب یکم جون ۱۹۴۳ء تا یکم اکتوبر ۱۹۴۶ء اس کے مدیر اعلیٰ رہے۔ اس مدت میں ان کے ساتھ مختلف وقفوں میں مختلف نائب مدیر کام کرتے رہے۔ جن میں شیش چندر سکسینہ طالب دہلوی، شان الحق حقی، معین احسن جذبی، راجندر ناتھ شیدا، فضل حق قریشی، مشیر احمد اور عزیز احمد شامل ہیں۔

یعقوب درداشی کی زیر ادارت رسالے نے نمایاں کامیابی حاصل کی۔ اچھے مضامین کے ساتھ اس کے معیار میں اضافہ ہوا۔ جنگ کے زمانے میں کاغذ کی قلت اور گرانی کے باوجود صرف چھے آنے میں ساٹھ صفحے کا یہ باتصویر رسالہ مقبولیت کی منزلیں طے کرنے لگا۔ درداشی صاحب اور ان کے رفقا نے اسے سجا سنوار کر ایک قابل قدر ادبی جریدہ بنا دیا۔ جبکہ ابتدا میں آج کل کی ادبی حیثیت اتنی قابل اعتنا نہ تھی۔ ان سے پہلے یہ ایک نیم ادبی رسالہ تھا ان میں زیادہ تر ہم سایہ ملکوں کی علمی، ادبی، تہذیبی، تمدنی اور ثقافتی سرگرمیوں پر مضامین شائع ہوتے تھے جو حکومتِ وقت کی پالیسی اور پروگرام کا پروپیگنڈا ہوتے تھے اور بس۔

درداشی صاحب نے پہلے اس کی حیثیت میں تبدیلی کی اور اسے ملک گیر اہمیت کا حامل بنایا پھر اس کے نصب العین اور مضامین کو وسعت دے کر سارے ہندوستان کے اردو داں طبقے کے مذاق اور ان کی پسند کے مطابق بنایا۔ اسے ایک معیاری رسالہ بنانے کے عزم کی ابتدا یہیں سے ہوتی ہے۔ چونکہ درداشی صاحب کا دور آج کل کے نئے دور کی ابتدا ہے۔ اس لیے یہاں سے ایک مکمل تبدیلی مضامین، ٹائیٹل اور قیمت سبھی کی سطح پر نظر آتی ہے۔ نیا آج کل کیا ہوگا اس پر روشنی ڈالتے ہوئے درداشی صاحب لکھتے ہیں :

"آج کل اس قسم کے موضوعات پر معیاری مضامین پیش کرے گا جن سے ہندوستانی تعلیم یافتہ طبقہ عام طور پر دلچسپی رکھتا ہے اور جو خوش ذوق مردوں اور عورتوں میں قبولیت حاصل کر سکیں۔ ان میں سے ایک موضوع کی طرف ہم خاص طور پر توجہ دلانا چاہتے ہیں یعنی ہندوستان کے ہمسایہ ملکوں کے حالات، ان کا ادب، ان کی تہذیب، ریت رسم اور دوسری خصوصیات۔ ہندوستان خود ایک پوری دنیا ہے جس کی وسیع حدود میں کتنی ہی مختلف قومیں اور زبانیں پائی جاتی ہیں۔ ہماری توجہات اپنے ہی افکار و حوادث میں اس قدر بٹی رہتی ہیں کہ ہم اپنے ہمسایہ ملکوں کے حالات اور مسائل کی طرف خاطر خواہ دھیان نہیں دینے پاتے، جو ہمارے لیے بہت کچھ بصیرت افروز ہو سکتے ہیں۔ ہندوستان باہر کی دنیا سے الگ تھلگ اور بے واسطہ نہ اب ہے نہ پہلے کبھی رہا۔ مذہب، تہذیب و تمدن، اقتصادی نظام، غرض اجتماعی زندگی کے ہر شعبے میں ہندوستان نے

Marfat.com

اپنے ہمسایوں کو بہت کچھ دیا اور ان سے بہت کچھ حاصل کیا۔ ہندوستان کے مذہبی اور سماجی نظام کے بہت سے بنیادی اجزا بدیشی تحفہ ہیں اور وسط ایشیا، ایران اور عرب سے ہندوستان کے قدیم اور گہرے رابطے کی شہادت دیتے ہیں۔ اسی طرح ہندوستان دنیا کے بعض عظیم ترین رہنماؤں کا جنم بھوم رہا ہے جن کے پیغام نے ہمسایہ ممالک کی تہذیب پر نہایت گہرے اور انمٹ اثرات چھوڑے۔ ہندوستان سے بیرونی ممالک کے تجارتی تعلقات ہمیشہ سے قائم ہیں۔ قدیم دنیا میں ہندوستان کا نام "ریشم اور گرم مصالحے" کے ساتھ لازم ملزوم تھا! اس زمانے میں بھی ہندوستان اپنی زرعی اور صنعتی پیداواروں کے لیے دنیا بھر میں اعتبار رکھتا ہے اور اس زبردست بین الاقوامی برادری کا ایک اہم رکن ہے جو اس دور میں سائنس اور کاروبار کی ترقی اور پھیلاؤ سے پیدا ہوئی ہے آج کل کے صفحات میں ہم مذہب، تاریخ، ادب اور سائنس کے موضوعات پر مضامین پیش کریں گے جو ہمیشہ سے دنیا کے اہم ترین مسائل رہے ہیں اور اس وقت بھی ان کی اہمیت سے کوئی انکار نہیں کر سکتا ہے۔

آئندہ دنیا میں اور بہت سے کٹھن مسئلے پیدا ہونے والے ہیں جن کا سامنا ہندوستان کو بھی کرنا ہوگا۔ اس وقت ان قوموں کے رہنما جو محوری طاقتوں کا زور توڑنے کے لیے جدوجہد کر رہے ہیں ایک بات پر خاص طور سے توجہ دلا رہے ہیں۔ یعنی ہمارا پہلا مقصد بدی اور زور و ظلم کا خاتمہ کرنا ہے لیکن ہمیں آئندہ کا فکر بھی لاحق ہے اور امن و امان کے بعد جو زبردست تبدیلیاں دنیا کے حالات میں پیدا ہوں گی ان کے مقابلے کے لیے بھی مستعد رہنا چاہیے۔ یہ دور اندیشی ہندوستان میں بھی خصوصاً ہندوستانی فوج میں ضرور پائی جاتی ہے۔ اگرچہ فوج کا اصل منصب جنگ کرنا ہے، لیکن اس کے ساتھ یہ ایک تعمیری قوت بھی رکھتی ہے جو لاکھوں انسانوں کی سماجی زندگی پر اثر ڈال سکتی ہے۔ چنانچہ ایک طرف ہماری فوج اگر اپنے جوانوں کو جنگی تربیت دے رہی ہے تو دوسری طرف انھیں ان ذمہ داریوں کو اٹھانے کے لیے بھی تیار کر رہی ہے جو امن کے زمانے میں ملک کی سماجی اور اقتصادی تنظیم کے سلسلے میں ان پر عائد ہوں گی۔

موجودہ کشمکش کے عالم میں تعلیمی ترقی کے راستے میں رکاوٹیں پیدا ہونا تعجب کی بات نہیں۔ وہ لوگ بھی جو اس جنگ میں عملی حصہ نہیں لے رہے ہیں ضرور تسلیم کریں گے کہ ان کی زندگی، ان کے معمولی ارادوں اور حوصلوں کو اس جنگ نے بہت کچھ بدل ڈالا۔ جنگ کے روزانہ واقعات پر ہر اس شخص کی نظریں لگی رہتی ہیں جو دنیا کے امن اور آزادی سے ذرا بھی دلچسپی رکھتا ہو۔ دوسری طرف طلبہ اور معلومات کے شوقین سب سے زیادہ جس چیز سے متاثر ہوتے وہ کتابوں اور مفید مطلب جرائد کی کمی ہے۔ جنگ کی وجہ سے دوسرے ممالک کا سفر بھی دشوار ہو گیا اور اب ہندوستان میں ہمسایہ ملکوں کے متعلق اتنی معلومات بھی نہیں حاصل ہونے پاتی جو جنگ سے پہلے مہیا ہو جاتی تھی۔ لہٰذا آج کل اپنے اوراق میں

Marfat.com

بدیشی ملکوں، بدیشی ادب اور علوم کے متعلق مفید مضامین پیش کرکے ایک اہم ضرورت کو پورا کرے گا۔ جو عرصے سے محسوس کی جارہی تھی۔ اس طرح اور کچھ نہیں تو خالص فلمی اور ادبی روایت زندہ رہے گی جو سیاسی الجھیڑوں سے آزاد ہے اور ہمیشہ سے ایشیا کا طرۂ امتیاز رہی ہے۔"

("آج کل کا نیا دور" یکم جون ۱۹۴۳ء ص ۲-۳)

آج کل کی نئی پالیسی اور پروگرام کے سلسلے میں دداشی صاحب کا یہ اداریہ بہت اہم ہے۔ اس سے آج کل 'اب تک کیا تھا اور آئندہ کیا ہوگا؟' اس پر بھرپور روشنی پڑتی ہے۔ اور یہ بات واضح ہوکر سامنے آجاتی ہے کہ آج کل کو ادبی اور معیاری بنانے کی ابتدا دداشی صاحب ہی سے ہوجاتی ہے اور آج کل آج جو کچھ بھی ہے وہ اسی کی ترقی یافتہ شکل ہے۔ جس کا سہرا ماضی میں دداشی صاحب کے سر جاتا ہے۔

دداشی صاحب اور ان کے رفقانے اپنی محنت اور لگن سے اِسے ایک اچھا جریدہ بنادیا ہے۔ دداشی صاحب نے ہندوستان کے ہر اچھے ادیبوں اور شاعروں سے ربط پیدا کیا اور انھیں آج کل کے لیے لکھنے پر آمادہ کیا۔ اس طرح چند ہی دنوں میں ملک کے اچھے اچھے تخلیق کاروں کی تخلیقات آج کل میں شائع ہونے لگیں اور ساتھ ساتھ ان کی تصویریں بھی۔ دداشی صاحب نے کئی اور اچھے کام کیے جس سے رسالہ کی اہمیت میں اور اضافہ ہوا۔ انھوں نے مختلف ممالک کی خبریں، لڑائی کا روزنامچہ، لطائف، فارسی سکھلانے کا سلسلہ وغیرہ کے عنوان سے بہت سی کارآمد اور معلوماتی چیزیں قارئین کو بہم پہنچائیں۔

دداشی صاحب اور ان کے رفقانے اس طرح آج کل کو ایک معیار و سمت عطا کردی اور اسے ایک ایسی راہ دکھلا دی جہاں آگے کی منزلیں طے کرنے کے امکانات بہت تھے بس کوشش شرط تھی۔

یعقوب دداشی کے مدیر اعلیٰ کے عہدے سے سبکدوش ہونے کے بعد ۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶ء کو سید وقار عظیم اس عہدے پر فائز ہوئے اور ۱۵ اگست ۱۹۴۷ء تک برقرار رہے۔ ان کے ساتھ فضل حق قریشی، سید آفاق حسین، بھگت سروپ کھلر، رگھوناتھ ریناّ بطور نائب مدیر کام کرتے رہے۔ ان کے دورادارت میں کوئی خاص تبدیلی نہیں ہوئی بلکہ یہ دداشی صاحب کی دکھلائی ہوئی ڈگر پر چلتے رہے اور انھوں نے اپنی طرف سے کوئی قابل قدر اضافہ یا تبدیلی نہیں کی۔ بلکہ سابقہ معیار کو برقرار رکھا۔

۱۹۴۷ء میں تقسیم ملک کے بعد آج کل کا یہ دور ختم ہوجاتا ہے۔ ایک سال نئی تنظیم میں گزر گیا۔ اشاعت کی باقاعدگی میں بھی فرق آیا۔ اگست ۱۹۴۷ء کے بعد صرف دسمبر ۱۹۴۷ء جنوری فروری ۱۹۴۸ء کا مشترک شمارہ اور گاندھی نمبر ہی شائع ہوسکا۔ یہ تینوں شمارے ایڈیٹر انچارج رگھوناتھ ریناّ اور نتیش چندر سکسینہ طالب دہلوی کی زیر ادارت شائع ہوئے۔ ان دونوں نے رسالے کو بہتر سے بہتر بنانے کی کوشش کی اور اس میں کافی حد تک کامیاب بھی رہے۔ گاندھی نمبر ان لوگوں نے آج کل کے مروجہ سابقہ معیار سے، ہنگامی حالات کے باوجود کسی طور بھی کم تر نہیں نکالا۔ اس شمارے میں اس دور کے تمام اہم ادیبوں اور شاعروں کی تخلیقات، گاندھی جی کے بارے میں ان کے خیالات و تاثرات سبھی کچھ شامل ہیں۔

گاندھی نمبر ۱۹۴۸ء کے اداریے کو دیکھنے سے جہاں ان کی قابل داد کوشش کا پتہ چلتا ہے وہیں اس دور کے پورے ادب کا ایک خاکہ بھی سامنے آجاتا ہے۔ ادب اور زندگی کے تعلق پر بھی روشنی پڑتی ہے اور ان اثرات کا بھی جو برطانوی سامراج چھوڑ گئے تھے۔ ملاحظہ فرمائیے:

Marfat.com

"پچھلے سال کی پندرہ اگست کو آخر وہ تاریخی دن بھی آیا جس کے لیے ہم نے اَن گنت قربانیاں کی تھیں اور دکھ جھیلے تھے۔ اس موقع پر ہم نے آج کل کا ایک خاص نمبر بھی پیش کیا تھا۔ حالانکہ ہم اس کو اتنا اچھا نہ بنا سکے جیسا کہ چاہتے تھے پھر بھی اس زمانے کے وقتوں کو دیکھتے ہوئے جو کتابت اور چھپائی کے سلسلے میں پیش آئیں وہ نمبر کچھ ایسا بُرا بھی نہ تھا اور اس میں ہماری جنگِ آزادی کی کچھ جھلکیاں صاف نظر آتی ہیں۔

پندرہ اگست کے بعد ہم نے آج کل کو سنوارنے اور بہتر بنانے کی کوشش کی مگر طلوع آزادی کے ساتھ دھرتی خون سے رنگ گئی، سماجی زندگی کا کوئی بھی شعبہ ایسا نہ تھا جو متاثر نہ ہوا ہو ان حالات میں آج کل پر بھی اثر پڑنا لازمی تھا۔"

آزاد ہندوستان میں اردو کے مستقبل، ادب اور زندگی کے تعلق پر گفتگو کرتے ہوئے رقم طراز ہیں :

"ملک کی تقسیم سے اردو کا مستقبل کسی قدر دھندلا تو ضرور گیا ہے لیکن بالکل تاریک بھی نہیں ہوا ہے۔ وہ منزلیں طے ہو چکیں ہیں جب ہم فارسی اور عربی کا سہارا لیتے تھے آج ہمیں اپنی ہی دھرتی کے بول پیارے لگتے ہیں اور جنتا کے دلوں کی دھڑکنوں کو انھیں کی زبان میں پیش کرنا پسند کرتے ہیں۔ اگر ہمارا ادب زندگی کے قریب تر آتا جائے تب ہی اس کا مستقبل روشن رہ سکتا ہے۔ اسی ڈگر کو کبھی نانک اور کبیر نے اپنایا تھا اور اس سے ہی امیر خسرو اور نظیر نے اختیار کیا۔ ضرورت اس بات کی ہے کہ سب ادیب اور شاعر سدا اس ڈگر پر چلتے رہیں۔

موجودہ ادب پر ایک نظر ڈالنے سے یہ ظاہر ہوتا ہے کہ ہمارے ادیب ادب اور زندگی کے تعلق کو سمجھ چکے ہیں اور جہاں ہمارا ادب زندگی سے متاثر ہوا ہے وہاں وہ زندگی کو متاثر کرنے کی قوت بھی رکھتا ہے کچھ لکھنے والوں پر تو انگریزی کا اثر اتنا گہرا ہے کہ ان کی تحریروں میں مصنف کی اپج کی بہ نسبت انگریزی خیالات کا نقش زیادہ گہرا اور واضح ہے۔ ضرورت اس بات کی ہے کہ انگریزی ادب کے علاوہ اور دوسرے ملک کے ادب سے بھی فائدہ اٹھایا جائے لیکن محض اسی کا ہو کر نہ رہا جائے۔ (آزاد ہندوستان میں آج کل۔ اداریہ گاندھی نمبر ۴۸ء)

یہ اداریہ اس لحاظ سے بڑا اہم ہے کہ یہ آزاد ہندوستان میں آج کل کا اداریہ ہے اور ایک ایسے پُرآشوب حالات میں لکھا گیا جب آج کل پابندی کے ساتھ شائع بھی نہیں ہو رہا تھا۔ ان حالات میں جن باتوں کی نشاندہی کی گئی اور ادب کے متعلق جو حقیقت پسندانہ جائزہ لیا گیا وہ بہ نظر استحسان دیکھا جا سکتا ہے۔ اردو کے مستقبل کے بارے میں جو بات کہی گئی تھی وہ آج حرف بہ حرف سچ ثابت ہوئی۔ اس کا مستقبل روشن ہونے کے بجائے دھندلا ہی ہوتا جا رہا ہے۔ ادب میں بھی اگر یہاں کی مٹی کی بو باس نہ ہوتی تو شاید اس قدر ترقی نہ کر سکتا۔ انگریزی اثرات کا جہاں تک تعلق ہے تو آج بھی ہم اُس کے اثر سے نکل نہیں پائے ہیں بلکہ دن بدن مزید اس کے زیر اثر ہوتے جا رہے۔ تجربات سے فائدہ اٹھانے کی حد تک تو یہ بات درست ہے۔ لیکن اسی کا ہو کر رہ جانا شاید مناسب نہیں۔ اس روش کو تبدیل کرنے کی ضرورت ہے۔ گاندھی نمبر پر آج کل کے ایک دور کا اختتام ہوتا ہے۔

Marfat.com

اگست ۱۹۴۸ء سے آج کل کے نئے دور کا آغاز ہوتا ہے۔ تعطّل اور جمود کی وہ کیفیت جو تقسیم ملک کی وجہ سے پیدا ہو گئی تھی ختم ہوتی ہے اور زندگی تازہ دم ہو کر پھر منزل کی طرف گامزن ہو جاتی ہے ادارہ اور ادارت سبھی کچھ تبدیل ہو جاتا ہے۔ انگریزوں کے قائم کردہ یونائیٹڈ پبلی کیشنز، کو ختم کر دیا جاتا ہے اور حکومت ہند "پبلی کیشنز ڈویژن" کے نام سے نئے ادارے کا قیام یا انتخاب عمل میں لاتی ہے اور تین رسالوں کے نکالنے کا پروگرام بناتی ہے آج کل کے علاوہ مزید دو رسالے "نونہال" اور "بساط عالم" کا اعلان شائع ہوتا ہے۔

'گاندھی نمبر' ۱۹۴۸ء میں آج کل کے نئے دور کا اعلان "آج کل کا نیا دور" کے نام سے شائع ہوتا ہے۔ جس میں جوش ملیح آبادی کے مدیر اعلیٰ کی حیثیت سے ادارے کی ذمہ داری سنبھالنے پر خوشی کا اظہار بھی کیا جاتا ہے۔ آج کل کی اشاعت کے التوا پر معذرت کے ساتھ ساتھ نئے عزم کا اظہار اور ادیبوں اور شاعروں سے معاونت کی گذارش بھی کی جاتی ہے۔ مکمل اعلان ملاحظہ فرمائیے :

"اردو کے ادبی حلقوں میں یہ خبر مسرّت کے ساتھ سنی جائے گی کہ شاعر انقلاب حضرت جوش ملیح آبادی حکومتِ ہند کے "پبلی کیشنز ڈویژن" کے شعبۂ اردو کے مدیر اعلیٰ کی حیثیت سے تشریف لے آئے ہیں۔ شعبۂ اردو اس پر جتنا بھی فخر کرے کم ہے۔ راقم، جگن ناتھ آزاد اور بلونت سنگھ آپ کے معاونین کی حیثیت سے کام کریں گے۔ شعبۂ اردو کے زیر اہتمام آج کل کے علاوہ دو رسالے 'بساطِ عالم' اور 'نونہال' بھی نکلیں گے۔

چند مجبوریوں کی وجہ سے آج کل کی اشاعت قریب قریب ملتوی رہی اس کے لیے ہم ناظرین سے معذرت کے خواستگار ہیں۔ 'آج کل کا نیا دور' اب ماہ اگست ۱۹۴۸ء سے شروع ہوگا اور اس دور کا پہلا پرچہ ۱۵ اگست تک شائع ہو جائے گا۔ پہلے یہ مہینے میں دوبار شائع ہوتا تھا اب یہ ماہانہ کر دیا گیا ہے۔ امید ہے آج کل اپنے نئے دور میں اپنی سابقہ روایات کو برقرار ہی نہیں رکھے گا بلکہ صوری اور معنوی لحاظ سے ترقی کی طرف گامزن ہوگا۔ حسبِ سابق اس میں تضاد پر بھی ہوں گی۔ عصر حاضر کے تقاضوں کے اعتبار سے معیاری ادب کے نمونے بھی اور ہندوستان کی آزادی اور بہبود سے متعلق مقالے بھی۔ الغرض اس کے حسنِ ظاہر اور حسنِ باطن میں ہر ممکن اضافے کی کوشش کی جائے گی۔ ہمیں امید ہے کہ مضمون نگار حضرات اور احباب جو اس رسالے پر کرم فرماتے رہے ہیں اپنے سلسلہ کرم کو جاری رکھیں گے اور اپنی اولین فرصت میں اپنے نظم و نثر کے شاہ کار عنایت فرما کر آج کل کی قدر و قیمت میں اضافہ فرمائیں گے۔

مشاطہ را بگو کہ برا سباب حسن یار
چیزے فزوں کند کہ تماشا بہ ما رسید

(تحریر) عرش ملسیانی

یہ اعلان تھوڑی دیر کے لیے ہمیں الجھن میں ڈالتا ہے۔ ایک طرف تو 'گاندھی نمبر' میں انچارج ایڈیٹر کی حیثیت سے جن دو صاحبان کے نام ہیں یہ اعلان ان کے نام سے شائع ہونا چاہیے تھا یا اگر یہ تمام صاحبان اس وقت تک ادارت کی ذمہ داریاں سنبھال چکے تھے تو پرچہ ان کی ادارت میں نکلنا چاہیے تھا۔ لیکن ایسا نہیں ہوا۔ بلکہ اعلان ایک تیسرے شخص کے نام سے آیا جو اگست سے پرچہ نکالنے کا اعلان کر رہا ہے۔ اس ضمن میں ایک ہی بات معقول سمجھ میں آتی ہے جو زیادہ قرینِ قیاس معلوم ہوتی ہے وہ یہ کہ ان لوگوں کا تقرر

Marfat.com

تواس وقت تک عمل میں آچکا تھا لیکن ان دونوں حضرات کی مدت ابھی ختم نہیں ہوئی تھی بلکہ گاندھی نمبر کے ساتھ ختم ہونی تھی۔ لہٰذا ذمہ داریاں سنبھالنے کے باوجود وہ گاندھی نمبر کے معاملے میں دخل نہ دے سکتے تھے اس لیے صرف اعلان کی حد تک اس بات کی اجازت دی گئی۔ اس لیے اعلان پر تحریر عرش ملسیانی، طبع ہوا۔ گاندھی نمبر کے بعد جب یہ دونوں حضرات سبکدوش ہوئے تو پھر اس نئی ٹیم نے اپنے نئے منصوبے کے ساتھ کچھ وقفہ کر کے رسالے کو اپنی سابقہ روایات کے مطابق نکالنے کا فیصلہ کیا۔ اس طرح گاندھی نمبر کے بعد جو پہلا پرچہ آیا اس پر تمام حضرات کے نام درج ہوئے۔

اس طرح اگست ۱۹۴۸ء سے جوش ملیح آبادی کی قیادت میں آج کل کے نئے دور کا آغاز ہوتا ہے اور آج کل کے ساتھ ساتھ دو مزید رسالے حسب اعلان شائع ہوتے ہیں۔ رسالہ 'نونہال'، چونکہ بچوں کے لیے تھا اس لیے اس میں بچوں کے معیار کے مطابق کہانیاں، نظمیں، پہیلیاں، ڈرامے، خبریں، تصویریں اور مختلف مسائل پر دلچسپ مضامین شائع ہوتے تھے۔ "بساط عالم" کا مقصد عوام کو صحیح اور سنجیدہ انداز میں غیر ملکی سیاست اور اس کے مختلف پہلوؤں سے آشنا کرانا تھا۔ اس میں بین اقوامی سیاست اور تہذیب و تمدن سے متعلق مضامین ہوتے تھے افسوس کہ یہ سلسلہ زیادہ دنوں تک نہیں چل سکا اور ۱۹۴۹ء میں حکومت نے موخرالذکر دونوں رسالے بند کر دیے۔ بچوں کی ضرورت کے لیے مارچ ۱۹۵۰ء سے آج کل کے آخر میں آٹھ صفحوں پر مشتمل "بچوں کا آج کل" شائع ہونے لگا یہ سلسلہ اکتوبر ۱۹۶۵ء تک جاری رہا پھر اس بنا پر بند کر دیا گیا کہ بچے اس رسالے کے خریدار کیسے بن سکتے ہیں جو زیادہ تر بڑوں کے لیے ہو۔

بچوں کے بین اقوامی سال کے موقع پر ۱۹۷۹ء میں ایک خاص نمبر نکالا گیا اور یہیں سے ہر تین ماہ پر "بچوں کا ضمیمہ" الگ سے شائع کیا جانے لگا۔ جو آج کل کے خریداروں کو مفت میں دیا جاتا تھا۔ اس سلسلے کو قارئین نے بے حد پسند کیا جس کی وجہ سے یہ سلسلہ ۱۹۸۱ء تک جاری رہا پھر اسے بھی بند کر دیا گیا۔

اگست ۱۹۴۸ء میں آج کل کے نئے دور کا پہلا شمارہ شائع ہوا۔ تینوں رسالوں پر ایڈیٹر اور تینوں اسسٹنٹ ایڈیٹروں کے نام بھی شائع ہوئے لیکن اندرونی تقسیم کار کے مطابق آج کل کی ترتیب و تدوین عرش ملسیانی کے ذمے تھی۔ پہلے یہ ماہنامہ تھا۔ جنوری ۱۹۴۹ء سے دسمبر ۱۹۴۹ء تک پندرہ روزہ ہو گیا پھر ماہنامہ ہو گیا اور آج تک اسی حیثیت سے جاری ہے۔

جوش صاحب نے اپنے زمانۂ ادارت میں آج کل کو خوب سے خوب تر بنانے کی بھرپور کوشش کی۔ نئے نظام کے تحت اس جریدے کے مقاصد میں یہ بات خاص طور پر شامل تھی کہ ہندوستان کی مشترکہ تہذیب اور کلچر کو نمایاں کیا جائے۔ صرف یہی نہیں کہ غزلیں اور افسانے شامل ہوں بلکہ ادب، تہذیب اور معاشرت وغیرہ کے موضوعات پر مقالے شائع کیے جائیں۔ یہ فرض اس جریدے نے جوش صاحب کی ادارت میں بخوبی انجام دیا۔

جوش صاحب نے آج کل کو ایک معیاری جریدہ بنانے کی پوری کوشش کی۔ رسالہ کی معیار بندی کے سلسلے میں اُن کے ماضی کے تجربات بہت تلخ تھے۔ جوش صاحب نے دلّی سے ایک رسالہ 'کلیم' جاری کیا تھا جس کے سلسلے میں شروع میں ان کا حوصلہ بہت بلند تھا لیکن بعد میں اس کا اعلیٰ معیار قائم نہ رہ سکا اور درجہ سوئم کے مقالے چھپنے لگے۔ اپنے اس تجربے کو سامنے رکھتے ہوئے آج کل کے بارے میں قارئین کو کوئی بڑی امیدیں نہ دلاتے ہوئے پہلے ہی شمارے میں معیاری جریدہ کے عنوان سے انھوں نے ایک وثیقہ لکھا

Marfat.com

تھا جس کے راقم وہ خود تھے اور گواہوں میں عرش، آزاد اور بلونت سنگھ کے دستخط ہیں۔ جس میں انھوں نے قحط الرجال کا رونا رویا تھا اور کہا تھا کہ درجہ اوّل کے مضامین بہت کم ملتے ہیں پھر بھی کوشش کی جائے گی کہ معیاری مضامین ہی شائع کیے جائیں۔ وثیقہ آپ بھی ملاحظہ فرمائیں :

"اگر میں آج کل کے باب میں بڑی امیدیں نہ دلاؤں اور بلند آہنگی کے ساتھ بڑے بڑے دعوے نہ کروں تو معذور سمجھ کر مجھے معاف فرمایا جائے۔

ہر چند جہاں تک انسانی مساعی کا تعلق ہے ہر ممکن سعی کی جائے گی کہ معنوی اور صوری دونوں حیثیتوں سے آج کل کم سے کم ہندوستان کا بہترین جریدہ ثابت ہو لیکن مندرجہ بالا سطریں بہ ثباتِ عقل و ہوش اس لیے لکھ دی ہیں کہ سند رہے اور بوقتِ ضرورت کام آوے۔ (رام جوشس۔ گواہان۔ عرش۔ آزاد۔ بلونت سنگھ)

(معیاری جریدہ۔ اگست ۱۹۴۸ء صـ ۶)

جوش نے معنوی اور صوری دونوں حیثیتوں سے آج کل کو ہندوستان کا بہترین جریدہ بنانے کے جس عزم کا اعلان کیا تھا اس کو بھی کر دکھایا۔ اچھے اور معیاری مضامین آج کل کے اوراق کی زینت بنے۔ نئے اور پرانے ادیب بڑی آن بان سے آئے اور بھرپور تعاون دیا۔ سالنامے اور خاص نمبر اپنی امتیازی شان سے بہت ہی عمدہ اور معیاری نکلے۔ کئی خاص نمبر تو بے حد مقبول ہوئے۔

اس طرح جوش صاحب کی قیادت میں رسالہ مقبولیت کی منزلیں طے کرنے لگا۔ اس میں جوش صاحب کی پُروقار شخصیت کے ساتھ ساتھ ان کی سعی، لگن اور خلوص کو دخل تھا۔ جوش صاحب نے محنت و مشقت کر کے اس جریدے کو ایک اہم اور مقبول ترین جریدہ بنا دیا۔ معیاری مضامین کے ساتھ ساتھ کتابت و طباعت کے معیار کو بھی وقار بخشا اور اس کے حسن و دلکشی میں بھی اضافہ کیا۔

جوش صاحب اگست ۱۹۴۸ء تا ۱۹۵۵ء کل سات سال اس رسالے کے مدیر رہے۔ ۱۹۵۵ء میں وہ پاکستان ہجرت کر گئے۔ ان کے جانے کے بعد عرش ملسیانی اس عہدے پر فائز ہوئے۔ جوش کی وجہ سے اس ادارے کو جو شہرت و مقبولیت، قدر و منزلت اور اہمیت حاصل ہو گئی تھی ان کے جانے کے بعد اس کا احساس شدت سے کیا جانے لگا۔ جوش صاحب کی پُرجلال اور پُروقار شخصیت اس ادارے کے لیے باعث افتخار تھی۔ عرش صاحب لکھتے ہیں :

"جوش صاحب کی قیادت ہی کافی تھی۔ ان کی مسلسل صحبت ہی دل و دماغ کی کم مائیگی دور کر دیتی تھی"

اُسی مضمون میں آگے چل کر لکھتے ہیں

"جوش صاحب کا سایہ ہمارے لیے سایۂ عاطفت تھا"

(آج کل کے اٹھائیس برس جون ۱۹۷۰ء ص د)

جوش کے سایۂ عاطفت میں بہت سے مسائل صرف ان کی پُروقار شخصیت کی وجہ سے حل ہو جاتے تھے۔ ہر شخص حدادب ملحوظ رکھتا تھا۔ جوش اس ادارے کے لیے ایک طرح کی ڈھال تھے۔ مدیر کے عہدے پر فائز ہونے کے بعد عرش ملسیانی نے اس حقیقت کا اعتراف کرتے ہوئے لکھا تھا۔

"جوش صاحب کے جانے کے بعد قرعۂ فال مجھ دیوانے کے نام پر پڑا۔ بوجھ اور ذمہ داری

Marfat.com

تو پہلے بھی گلے کا ہار تھی لیکن ہر مخالفانہ اور معاندانہ وار کے لیے جوش صاحب ایک مضبوط ڈھال تھے۔ اب یہ ذمہ داری براہ راست میرے کندھوں کا بوجھ بن گئی۔"

(آج کل کے اٹھائیس برس۔ جون۔ ۱۹۷۰۔ ص۔د)

جوش کی کمی کا احساس ہونا فطری بات تھی۔ ان کی وجہ سے جو خلا پیدا ہوگیا تھا اس کا پُر کرنا اس وقت ناممکن تھا۔ کسی بڑی شخصیت کی وابستگی ہی اُس ادارے کی شان و شوکت میں اضافہ کرتی ہے۔ اور جوش کی شخصیت بھی کچھ ایسی ہی تھی۔

عرش ملسیانی نے ۱۹۵۵ء میں بہ حیثیت ایڈیٹر یہ ذمہ داری سنبھالی اور ۱۹۶۷ء تک اس پر فائز رہے۔ مظفر شاہ، مہدی عباس حسینی اور شہباز حسین اس مدّت میں مختلف وقفوں میں ان کے رفیقِ کار رہے۔ عرش نے اپنے رفیق کار کی رفاقت کا تذکرہ ان الفاظ میں کیا ہے۔

"مظفر شاہ، مہدی عباس حسینی اور شہباز حسین مختلف وقفوں میں میرے رفیق کار رہے۔ ان کی علمی اور ادبی صلاحیتوں سے مجھے بہت مدد ملی۔ یہ تینوں افراد بہت اچھے کارکن اور مخلص رفیق تھے۔ اس زمانے میں ان صفات کا ملنا بہت مشکل ہے۔"

(آج کل کے اٹھائیس برس۔ جون۔ ۱۹۷۰۔ ص۔د)

ان حضرات کی رفاقت میں عرش صاحب نے اس رسالے کو خوب سے خوب تر بنانے کی کوشش تو کی لیکن راہ میں بہت سی دشواریاں بھی مانع رہیں جس کی وجہ سے وہ اس رسالے کو اپنی کوششوں کے باوجود اس حد تک بہتر نہ بنا سکے جس حد تک ان کی خواہش تھی۔ پھر بھی رسالے کا معیار کسی طرح بھی کم تر نہیں تھا۔ راہ میں حائل ہونے والی دقتوں اور پریشانیوں کا ذکر کرتے ہوئے لکھتے ہیں:

"ترجمے اور تصنیف و تالیف کا بہت سا کام اس ادارے سے وابستہ تھا۔ آج کل کے ساتھ ساتھ وہ بھی ہوتا رہا۔ دَم مارنے کی فرصت نہ ملتی۔ جہاں سرکاری رسالے کو بہت سی سہولتیں میسّر ہوتی ہیں وہاں دقتیں بھی شامل حال رہتی ہیں۔ کبھی چھپائی کا اچھا انتظام نہیں۔ کبھی حکومت کی پالیسی کا احتساب اچھے اچھے مضامین کو جزوًا یا کلیۃً شائع کرنے سے روکتا اور کبھی حکومت کے تقاضے اس بات پر اصرار کرتے کہ اس میں پبلسٹی کا مواد زیادہ ہونا چاہیے۔"

میں ہمیشہ زور دیتا رہا ہوں کہ رسالے کی صوری حیثیت بہتر بنائی جائے مگر اچھے کاتبوں کی کمی، لیتھو کی چھپائی کا دشوار گذار اور ناقص راستہ کچھ ایسی باتیں تھیں کہ ان پر ہم میں سے کسی کو قدرت نہ تھی۔"

ان تمام دشواریوں کے باوجود عرش نے رسالے کے معیار کو ایک حد تک قائم رکھا۔ ۱۹۶۷ء سے آفسٹ کی چھپائی کا انتظام بھی ہوگیا اور رسالہ آفسٹ پر چھپنے لگا۔ اس کی صوری حیثیت میں بھی دلکشی اور دیدہ زیبی پیدا ہوئی اور رسالہ پہلے کے مقابلہ میں کافی خوبصورت شائع ہونے لگا۔

عرش کے زمانے میں ایک خاص بات یہ بھی ہوئی کہ حکومت ہند نے اپنے ایک فیصلے کے تحت انگریزی، ہندی اور اردو میں شائع ہونے والے تمام رسالوں کے ایڈیٹوریل بورڈ مقرر کرنے کا اعلان کیا۔ یہ اعلان ستمبر ۱۹۵۶ء کے شمارے میں شائع ہوا۔ اس فیصلے کے تحت آج کل کے لیے ایک ایسا ہی بورڈ تشکیل دیا گیا۔

Marfat.com

اس بورڈ میں ڈائرکٹر پبلی کیشنز ڈویژن، ڈپٹی ڈائرکٹر ایڈیٹوریل بورڈ، ڈپٹی ڈائرکٹر پروڈکشن، ایڈیٹر آج کل کے علاوہ دلّی سے پروفیسر محمد مجیب، منشی گوپی ناتھ امن اور ڈاکٹر خواجہ احمد فاروقی، حیدرآباد سے ڈاکٹر محی الدین قادری زور اور کشمیر سے رحمان راہی شامل کیے گئے۔ بعد میں جب زور صاحب کشمیر چلے گئے تو کشمیر کی نمائندگی ان کے سپرد کی گئی اور حیدرآباد کی نمائندگی عبدالقادر سروری نے کی۔ اس بورڈ کی حیثیت مشاورتی تھی۔ کچھ دنوں بعد پھر حکومت کے ایک فیصلے کے تحت اس بورڈ کو ختم کر دیا گیا۔

اس بورڈ کو ختم کرنے کی وجہ مشاورتی دشواریاں تھیں۔ ایک مدیر کے لیے ان تمام حضرات سے مشورہ لینا اور ان پر عمل کرنا بہت مشکل تھا۔ مشکلات تو اس وقت اور پیچیدہ ہو جاتی تھیں جب مشورے کی نوعیت مختلف النوع ہوتی تھی۔ اس دشواری کو دیکھتے ہوئے آج کل کے بورڈ نے متفقہ مشورے کے تحت یہ کام امن صاحب کے سپرد کر دیا۔ عرش صاحب اپنے سبکدوش ہونے تک ان سے مشورے لیتے رہے اور بقول عرش صاحب:

"موصوف کے مفید مشوروں سے فیض پاتا رہا۔ اور گیارہ سال کی طویل مدت میں میرا کبھی ان سے اختلاف رائے نہیں ہوا۔ بورڈ کی میٹنگ سال دو سال میں کبھی ہوتی تھی۔ ان کے مفید مشورے سے مجھے بہت فائدہ پہنچتا۔"

(آج کل اٹھائیس برس۔ جون۔ ۱۹۷۰ ص۔ ر)

عرش صاحب اپنی عمر کے ۵۹ سال پورے کرنے کے بعد ستمبر ۱۹۶۷ء میں اس ادارے سے سبکدوش ہو گئے۔ انھوں نے سبکدوش ہونے سے چند دن قبل ایک الوداعیہ لکھا تھا جو اکتوبر ۱۹۶۷ء کے شمارے میں شائع ہوا تھا۔ اس میں انھوں نے آج کل کا محاسبہ کیا، ادیبوں کا شکریہ ادا کیا اور قارئین سے معذرت کے بعد دونوں سے آنے والے ایڈیٹر کی معاونت کی گذارش کی اور رسالہ کے لیے نیک خواہشات کا اظہار کیا۔ الوداعیہ آپ بھی ملاحظہ فرمائیں:

"۱۹ ستمبر ۱۹۶۷ء کو میری عمر طبعی کے ۵۹ سال ختم ہو جائیں گے۔ اور اسی دن میں ملازمت سے سبکدوش ہو جاؤں گا۔ جب تک یہ شمارہ قارئین تک پہنچے گا میں قریب قریب ۳۰ سال کی مسلسل پابندی کے بعد آزاد فضا میں دم لے رہا ہوں گا۔ آج کل سے ایک لمبی مدت تک میں وابستہ رہا۔ اپنی بساط کے مطابق میں نے اپنے فرائض کو ادا کیا۔ آج کل ایک اچھا ادبی رسالہ ہے اس کی روایات بڑی شاندار ہیں۔ یہ غالباً ۱۹۴۲ء میں جاری ہوا۔ تقسیم ملک کے وقت آغا محمد یعقوب درداشی مرحوم اس کے مدیر تھے۔ ۱۹۴۸ء میں جوش ملیح آبادی اس کے مدیر مقرر ہوئے اور مجھے اسسٹنٹ ایڈیٹر کی حیثیت سے ان کے قدموں میں بیٹھنے کا موقعہ ملا۔ ۱۹۵۵ء کے آخر میں وہ پاکستان تشریف لے گئے۔ جنوری ۱۹۵۶ء سے میں اس رسالے کا مدیر مقرر ہوا۔ مجھے مدیر کے فرائض کی گراں باری کا احساس تھا اس لیے میں نے اس شعر پر عمل کیا۔

نوا را تلخ تر می زن چو ذوق نغمہ کم یابی
حدی را تیز تر می خوان چو محمل را گراں بینی

ملک کے مقتدر ادیبوں اور شاعروں نے مجھ سے تعاون کیا میری کوتاہیوں کو نظر انداز کیا۔ اس کے لیے میں ان کا شکر گذار ہوں۔ میں آج کل کے قارئین سے بھی معذرت خواہ ہوں

Marfat.com

کیونکہ میں ان میں سے سب کی تشنگیٔ ادب، ان کے ذوق کے مطابق نہ بجھا سکا۔ مضمون نگاروں میں اکثر مجھ سے ناخوش ہوں گے کیونکہ میں ان کی خدمت بجا نہ لا سکا اور ان کے ارشادات کو رسالے میں شامل نہ کر سکا میں ان سے بھی معذرت کا خواہاں ہوں۔

جس طرح مجھ پر قارئین اور مضمون نگار مہربان رہے مجھے امید ہے کہ آنے والے مدیر سے بھی ان کا اشتراکِ عمل اسی سرگرمی سے جاری رہے گا مجھ میں کمزوریاں تھیں ہیں نے کوتاہیاں کی ہوں گی۔ لیکن مجھے امید ہے کہ میرے بعد آنے والے صاحب مجھ سے ہر حال میں بہتر ثابت ہوں گے۔

آج کل آپ کا اپنا رسالہ ہے۔ اس کی توسیع اشاعت میں ہمیشہ کوشش کیجیے تاکہ صالح ادب آپ تک اور آپ کے دوستوں تک پہنچتا رہے اس دور میں اس کی بڑی ضرورت ہے۔ میں آپ کو یقین دلاتا ہوں کہ میرے بعد بھی یہ رسالہ آب و تاب سے جاری رہے گا۔ اور آپ کے ذوقِ ادب کی پیاس بجھاتا رہے گا ؎

السّلام اے بعدِ ما آیندگان رفتنی

عرش ملسیانی - اکتوبر ۱۹۶۷ء

عرش صاحب کے بعد اکتوبر ۱۹۶۷ء میں شہباز حسین ایڈیٹر مقرر ہوئے۔ ان کے ساتھ راج نرائن راز اور نند کشور وکرم بطور اسسٹنٹ ایڈیٹر اور سب ایڈیٹر کام کرتے رہے۔ شہباز صاحب نے آج کل کے مقاصد کو نظر میں رکھتے ہوتے کچھ نئے تجربے کیے۔ قومی یک جہتی اور لسانی اتحاد و یگانگت کو فروغ دینے کے لیے دوسری ہندوستانی زبانوں کی شاعری کے تراجم شائع کرنے کا سلسلہ شروع کیا جو لسانی اتحاد و یگانگی کی طرف اچھا قدم تھا۔ انھوں نے آج کل کی روایت کو قائم رکھتے ہوئے اس کے حسن و دلکشی میں اضافہ کیا۔ نئے لکھنے والے گرچہ ہر دور میں نمایندگی حاصل کرتے رہے ہیں لیکن یہ نمایندگی زیادہ تسلّی بخش نہیں تھی۔ شہباز صاحب نے اپنے وقت میں اس میں اضافہ کیا اور نئے لکھنے والوں کی حوصلہ افزائی کی جس سے ان کی ایک اچھی ٹیم ابھر کر سامنے آئی۔ ان کے دور میں نئی شاعری اور نئی افسانہ نگاری کا چرچا عام ہوا۔ جدید افسانہ نگار بھی منظرِ عام پر آئے۔ لیکن دوسری طرف ادبی اور تحقیقی مضامین میں کمی ہوئی۔ نئے لکھنے والوں کی شہباز صاحب نے جس طرح حوصلہ افزائی کی اُس سے نئے لکھنے والوں کی ایک پوری نسل اُبھر کر سامنے آئی اور آج انہی لوگوں میں بہت سے لوگ پایہ کے ادیب و شاعر بن چکے ہیں۔

شہباز صاحب نے رسالے کے معیار کو بہتر کرنے کے لیے قارئین کی رائے سے استفادے کی خاطر نومبر ۱۹۶۸ء میں چار سوالوں پر مشتمل ایک سوالنامہ جاری کیا جس کے جواب کے لیے قارئین سے گذارش کی۔ بہت سے لوگوں نے اپنی آراء کا اظہار کیا یہ سلسلہ کافی دنوں تک جاری رہا۔ قارئین کی رائے کی روشنی میں آج کل کے معیار کو بہتر کرنے کے لیے کچھ تبدیلیاں بھی کی گئیں۔ غرض قارئین کی رائے اس کے معیار کو بہتر بنانے میں کافی معاون ثابت ہوئیں۔

شہباز صاحب ہی کے دور میں آج کل نے اپنی عمر کے اٹھائیس سال پورے کیے اور اس کی سلور جوبلی منائی گئی۔ جون ۱۹۷۰ء میں آٹھ صفحوں پر مشتمل "آج کل کے اٹھائیس برس" کے نام سے

Marfat.com

عرش ملسیانی کا سلور جوبلی ضمیمہ شائع ہوا۔ جس میں عرش نے آج کل کے آغاز وارتقا سے بحث کی۔

شہباز صاحب کے زمانے میں آج کل کا دفتر جون ۱۹۶۸ء میں اولڈ سکریٹریٹ سے پٹیالہ ہاؤس منتقل ہوا اور ابھی تک وہیں ہے۔ دسمبر ۱۹۶۹ء سے شہباز صاحب نے 'غبار کارواں' کے عنوان سے ادیبوں کے خودنوشت سوانح کا سلسلہ شروع کیا جو تحقیقی نقطۂ نگاہ سے بڑی اہمیت کا حامل ہے۔ اس طرح شہباز صاحب نے اپنے زمانۂ ادارت میں آج کل کو بہت کچھ دیا۔ اپریل ۱۹۷۲ء تک آپ اس عہدے پر فائز رہے۔

شہباز حسین کے بعد مئی ۱۹۷۲ء میں مہدی عباس حسینی اس عہدے پر فائز ہوئے۔ ان کے ساتھ نند کشور وکرم بہ طور سب ایڈیٹر کام کرتے رہے۔ حسینی صاحب کے زمانے میں آج کل میں تھوڑی سی تبدیلی ہوئی تشہیری مضامین کی کثرت اس کی ادبیت پر غالب آگئی۔ ادبی مضامین کے مقابلے میں سیاسی مضامین زیادہ شائع ہونے لگے جس سے اس کے ادبی وقار اور اس کی ادبی روایت میں تھوڑی سی کمی آئی۔ پانچواں پلان، فیملی پلاننگ، اندرا گاندھی کا دہا، قومی ترقی کا محاسبہ، بیس نکاتی پروگرام، جمہوریت اور نظم وضبط، مرکزی ادارہ غذائی تحقیقات، عوام اور نیا معاشی پروگرام جیسے مضامین کی غالب اکثریت رہی۔ ان کے زمانے میں رسالہ حقیقی معنوں میں حکومت کا ترجمان نظر آتا ہے۔ مہدی صاحب مارچ ۱۹۷۶ء میں اس عہدے سے سبکدوش ہوئے۔

حسینی صاحب کے زمانے میں جولائی ۱۹۷۴ء کے شمارے پر ایڈیٹر حسینی صاحب کی جگہ رام سرن چوپڑہ چھپا ہوا ہے۔ بتایا جاتا ہے کہ اس زمانے میں حسینی صاحب سخت علیل تھے اور آل انڈیا انسٹی ٹیوٹ آف میڈیکل سائنس میں زیر علاج تھے۔ رسالہ پریس جانے کو تیار تھا۔ ڈائرکٹر نے چوپڑہ صاحب سے ایک نظر دیکھ لینے کو کہا تو انھوں نے موقع کا فائدہ اٹھا کر حسینی صاحب کا نام نکال کر اپنا نام لکھوا دیا۔ چھپنے کے بعد جب رسالہ حسینی صاحب کی خدمت میں (ہاسپٹل میں) پیش کیا گیا تو وہ چوپڑہ صاحب کا نام اپنے نام کی جگہ دیکھ کر متحیر رہ گئے اور رسالہ لے جانے والے سے پوچھا "کیا بھئی مجھے نوکری سے نکال دیا گیا؟" جب ان کو تمام حالات معلوم ہوئے تو چوپڑہ صاحب سے ان کی اس غیر اخلاقی حرکت کا اظہار کیا۔ دوسرے ماہ سے پھر حسینی صاحب کا نام آنے لگا۔

اپریل ۱۹۷۶ء میں شہباز صاحب دوبارہ اس کے ایڈیٹر مقرر ہوئے اور مارچ ۱۹۸۱ء تک اس عہدے پر فائز رہے۔ اس درمیان نند کشور وکرم اور محمد عادل صدیقی بہ طور اسسٹنٹ ایڈیٹر کام کرتے رہے۔ شہباز صاحب نے رسالے کو پرانی ڈگر کی طرف لوٹانے اور روایت سے اس کا رشتہ جوڑنے کی کوشش کی اور کچھ دنوں کی جدوجہد کے بعد اس کے ٹوٹے ہوئے رشتے کو سابقہ روایت کے قریب کر دیا۔ انھوں نے آج کل کو بہتر اور معیاری بنانے کے لیے قاری کی رائے سے استفادے کے طریقے کو اپنایا اس کام کے لیے انھوں نے رسالہ کے آخر میں ایک کارڈ لگانا شروع کیا جس پر قاری اپنی رائے لکھ کر بھیجتا تھا اور معقول مشورے قبول کیے جاتے تھے۔ اپنی ادارت کے پہلے دور میں انھوں نے سوالنامے جاری کیے تھے اور قارئین سے اس کا جواب مانگا تھا۔ یہ دونوں طریقے بے حد کامیاب رہے اور آج کل کو صحیح رُخ دینے میں کافی مدد ملی۔

شہباز صاحب کے بعد اپریل ۱۹۸۱ء میں راج نرائن راز اس کے ایڈیٹر مقرر ہوئے۔

Marfat.com

ان کے ساتھ شوناتھ سکہ اور عابد کرہانی مختلف وقفوں میں بہ طور سب ایڈیٹر کام کرتے رہے۔ مارچ ۱۹۸۴ء میں شوناتھ سکہ اور مئی ۱۹۸۵ء میں عابد کرہانی اپنی خدمات سے سبکدوش ہو گئے۔ مئی ۱۹۸۵ء تا اگست ۱۹۸۷ء تک راز صاحب تنہا اس کے ایڈیٹر رہے۔ فروری ۱۹۸۷ء سے خورشید اکرم سب ایڈیٹر کی حیثیت سے آپ کے ساتھ کام کر رہے ہیں۔

راز صاحب نے آج کل کے معیار کو سابقہ معیار کے مقابلے میں بہتر بنایا ہے اور رسالے کو خالص ادبی ترجمان بنا دیا ہے۔ حکومت کی پالیسیاں صرف اداریے میں سمٹ کر آگئی ہیں یا کبھی ایک دو مضمون اس پر آجاتے ہیں ورنہ تو پورا پرچہ ادبی نوعیت کا ہوتا ہے۔ مضامین کے معیار کو بھی بلند کیا گیا ہے اور ایک خاص طرح کی تقسیم عنوان کے تحت فہرست قائم کی ہے جس کو دیکھتے ہی ایک معیاری رسالے کا اثر مرتب ہوتا ہے۔ انھوں نے ایسے ادب کی اشاعت سے پرہیز کیا ہے جس کے تحت لایعنی افسانے اور شاعری وجود میں آرہے ہیں۔ افسانوں میں نئے طرز اور نئی بات کی تلاش انھیں پسند ضرور ہے لیکن ایک حد کے اندر جس سے اس کی تفہیم مجروح نہ ہو۔ ایسے افسانے کی اشاعت سے وہ گریز کرتے ہیں جسے ادب کا قاری سمجھ نہ سکے۔ تجریدی اور علامتی افسانے کے سلسلے میں بھی ان کا رویہ سخت ہے۔ ان کا یہ اقدام بہت حد تک صحیح ہے اس سے غیر مقصدی ادب کی جو ایک دباؤ پڑی ہے اس کی حوصلہ شکنی ہو گی اور مقصدی ادب کو حوصلہ ملے گا جو ادھر کچھ دنوں سے تنزل کی کیفیت میں مبتلا ہے۔

ایک اور بات جسے موجودہ ایڈیٹر کی خوبی کہی جا سکتی ہے وہ یہ ہے کہ انھوں نے موضوعاتی نظم کی اشاعت سے بھی دامن بچانے کی بہت حد تک کوشش کی ہے۔ ورنہ آج کل کے پرانے شماروں میں ایسی لاتعداد نظمیں شائع ہوئی ہیں جن کا مقصد حکومتِ وقت یا کسی بڑی شخصیت کی خوشنودی اور رضا حاصل کرنا تھی جس کی ادبی اہمیت نہیں کے برابر تھی۔ آج کم از کم آج کل کے صفحات ہمیں ایسی شاعری سے پاک نظر آتے ہیں۔ ان کی کوشش اچھی شاعری کو پیش کرنا ہے جس سے ادبی افق پر معیاری شاعری کا منظر نامہ ابھر کر سامنے آ سکے۔

اب جہاں تک مضامین کا تعلق ہے تو پہلے کے مقابلے اس میں حوصلہ افزا بیش رفت نہیں ہوئی ہے۔ بلکہ ادق اور تحقیقی مضامین کی کثرت نے سوائے چند کے عام قاری کو مایوس کیا ہے۔ جس سے اس کی اشاعت میں بھی فرق آیا ہے۔ تنقیدی مضامین پر تحقیقی مضامین کی سبقت اب بھی برقرار ہے۔ البتہ ظاہری حسن و دلکشی اور رسالے کی جاذبیت میں پہلے کے مقابلے نمایاں فرق آیا ہے اور سائز بھی سابقہ سائز کے مقابلے میں بڑا ہے۔ لیکن صرف ظاہری حسن و دلکشی رسالے کے جاری رہنے کی ضامن نہیں بن سکتی جب تک کہ اس میں مواد کی سطح پر توازن برقرار نہ رکھا جائے۔ راز صاحب توازن برقرار رکھنے کی کوشش تو ضرور کر رہے ہیں لیکن ابھی اس میں پورے طور پر کامیابی حاصل نہیں ہو سکی ہے۔

اداریہ

اداریہ کو کسی بھی رسالے کی روح کہا جا سکتا ہے۔ صحافت میں اس کی بڑی اہمیت ہے۔ اس سے رسالے کے نظریات اس کی پالیسی اور پروگرام اور کسی بھی مسئلہ کے تئیں اُس کے موقف کا پتہ چلتا ہے۔ ہم صرف

Marfat.com

اداریہ پڑھ کر کسی رسالے یا اخبار کے مزاج اور نظریات سے اس کی وابستگی کا پتہ لگا لیتے ہیں (ایڈیٹر وقتاً فوقتاً اپنے موقف کا اعادہ اداریے میں کرتا رہتا ہے) گویا اداریہ رسالے کی نبض ہے جس پر ہاتھ رکھ ہم اُس کی کیفیت کا پتا لگا لیتے ہیں۔ آج کل کے اداریے سے اس کی پالیسی اور اس کے مقاصد کا اندازہ بہ خوبی لگایا جاسکتا ہے۔

اداریہ کا عنوان آج کل میں ہمیشہ یکساں نہیں رہا ہے بلکہ اس میں تبدیلی ہوتی رہی ہے۔ ابتدا سے ۲۰ جنوری ۱۹۴۳ء تک اداریہ نن پرون کے نام سے ہوتا تھا۔ ۴ فروری ۱۹۴۳ء سے اداریہ آج کل لکھا جانے لگا۔ اداریہ پر کبھی ادارہ اور کبھی اداریہ لکھنے والے کا نام ہوتا تھا۔ ۲۰ جنوری ۱۹۴۳ء سے اداریہ صرف ادارہ کے نام سے آنے لگا۔ ۱۵ ستمبر ۱۹۴۳ء سے رفتارِ زمانہ کے عنوان سے اداریہ آنے لگا اور جون ۱۹۵۵ء تک اداریہ کی جگہ یہی عنوان چلتا رہا۔ درمیان میں کچھ دنوں یہ عنوان غائب رہا پھر مئی ۱۹۵۶ء میں ملاحظات کی صورت میں نمودار ہوا۔ اگست ۱۹۷۲ء میں اس کو دوبارہ اداریہ کا نام دیا گیا اور یہ سلسلہ زیادہ دنوں تک قائم نہ رہ سکا اور اپریل ۱۹۷۶ء میں "ملاحظات" کا عنوان دوبارہ اختیار کیا گیا اور آج تک اسی عنوان سے قائم ہے۔

اداریہ کے عنوان کی تبدیلی سے اس کی پالیسی میں کوئی فرق تو نہیں آیا البتہ رسالے کے مزاج میں وقت کی تبدیلیوں کے اثرات کی نشاندہی ضرور ہوتی ہے۔ اور یہ نمایاں فرق ہمیں "رفتارِ زمانہ" کے عنوان کے تحت دیکھنے کو زیادہ ملتا ہے۔ خود اس عنوان کے تحت شروع شروع میں حالاتِ حاضرہ پر تبصرہ ہوتا تھا اور اس پر مبصر لکھا ہوتا تھا۔ لیکن اگست ۱۹۴۸ء سے اسی عنوان کے تحت ملک اور بیرونِ ملک کی اہم خبریں دی جانے لگیں جو کسی اخبار کا تراشہ معلوم ہوتی ہیں اور جس کا مقصد حکومت کی تشہیر ہے اور کچھ نہیں مثال کے طور پر صرف دو رسالوں میں اس عنوان کے تحت دی گئی خبروں کی سرخی پیش کر رہا ہوں تاکہ آپ خود بھی اس کی نوعیت کا اندازہ لگالیں۔

"نہرو جی اور کشمیر، آل انڈیا سودیشی نمائش، کشمیری عوام کا عزم بالجزم، یو این او کی سالگرہ، پریس مشاورتی کمیٹی کا اجلاس، بھارت میں ریلوے انجن بنانے کی فیکٹری، سائنسی الفاظ کا ہندی میں ترجمہ، پاکستان میں نئی سیاسی پارٹی کا قیام، جارج برناڈ شاہ کا انتقال، بھارت کی تجارت برآمد میں ترقی، نہرو لیاقت پیکٹ کی کامیابی، کشمیر کا سب سے بڑا دوست، مذہبی اختلافات کو ختم کرنے کا عہد، فرانسیسی بستیوں میں لوک مت۔"

(جنوری ۱۹۵۱ء - ص ص ۵۶ - ۵۹)

"خوراک کا مسئلہ، کشمیر میں صدر ریاست کا انتخاب، کوریا کا مسئلہ، کامن ویلتھ ممالک کی کانفرنس۔" (جنوری ۱۹۵۳ء - ص ۵۵)

اس عنوان کے تحت جون ۱۹۵۵ء تک جتنے بھی اداریے آئے اُن کی نوعیت اسی قسم کی ہے اور اس پر اداریے کا گمان بھی نہیں گزرتا۔ ابتدا میں یہ عنوان رسالے کے شروع میں اداریے کی جگہ پر ہوتا تھا لیکن بعد میں رسالے کے آخر میں آنے لگا اور پھر اس کی اہمیت اداریے کی بھی نہیں رہی بلکہ خبروں کی ہوگئی بعد میں اسے صرف اس لیے بند کرنا پڑا کہ رسالے کے چھپتے چھپتے بہت سی خبریں پرانی ہو جاتی تھیں اور اس کی اہمیت باقی

Marfat.com

نہیں رہتی تھی۔

اس عنوان کی ابتدا آغا محمد یعقوب دداشی نے کی۔ دداشی صاحب نے ادارت سنبھالنے کے بعد یکم جون ۱۹۴۳ء تک چند اداریے لکھے جن میں ایک اداریہ "آج کل کا نیا دور" کے عنوان سے لکھا جو ان کے تمام اداریوں میں سب سے اہم ہے۔ اس میں انھوں نے آج کل کی اب تک کی صورتِ حال کا جائزہ پیش کرتے ہوئے آئندہ کے موقف کا اعلان کیا ہے۔ بقیہ اداریے عمومی نوعیت کے ہیں۔ جو اس وقت کے مسائل کا احاطہ کرتے ہیں۔

دداشی صاحب سے پہلے جو اداریے لکھے گئے وہ کچھ اشتہاری نوعیت کے ضرور ہیں مگر وہ اس وقت کے اہم موضوعات ہیں اس لیے ان کی اہمیت سے انکار نہیں کیا جا سکتا۔

جوش کے زمانے میں اداریے میں کوئی تبدیلی نہیں ہوئی بلکہ رفتارِ زمانہ کا عنوان ہی چلتا رہا۔ عرش نے اپنے زمانے میں اس عنوان کو ختم کر کے ملاحظات کے عنوان سے اداریے کا سلسلہ شروع کیا۔ یہ سلسلہ شہباز صاحب کے وقت تک اسی عنوان سے چلتا رہا۔ مہدی عباس حسینی نے اس کو اداریے کا نام دیا۔ اپریل ۱۹۷۶ء میں شہباز صاحب جب دوبارہ ایڈیٹر ہوئے تو انھوں نے ملاحظات کا عنوان پھر واپس لیا۔ اس وقت سے اب تک یہ اسی نام سے چل رہا ہے۔

یوں تو اداریہ ہر رسالے کا ہی اہم ہوتا ہے لیکن آج کل کے اداریے کی بھی اپنی ایک اہمیت ہے۔ آج کل جب سے جاری ہوا اس وقت سے اب تک اگر اس کے اداریے کا تجزیہ کیا جائے تو کئی حیرت انگیز انکشافات ہوں گے۔ اور بہت سی ایسی چیزیں وہاں محفوظ ملیں گی جو اب کہیں محفوظ نہیں۔ وفات اور انعام یافتہ ادیبوں کی ایک پوری فہرست آج کل کے اداریے سے ترتیب دی جا سکتی ہے۔ مختلف النوع مسائل پر ایک ایسی دستاویز بھی تیار کی جا سکتی ہے جو اب تاریخی اہمیت اختیار کر چکے ہیں۔ مثلاً ترکی میں خلافت کا خاتمہ، دوسری جنگِ عظیم اور اس کے اثرات، شہادت حسین اور حکومتِ الٰہی، ہندوستان کی جنگِ آزادی، تقسیمِ ملک کے اثرات، ہند و پاک جنگ، شملہ سمجھوتہ، بنگلہ دیش کی آزادی اور بہت سے اہم واقعات جو اب تاریخ کا حصہ بن چکے ہیں۔ آج کل کے اداریے میں تلاش کیے جا سکتے ہیں۔

ادیبوں اور شعرا کی وفات، اور ان کے انعامات و اعزازات اور ان کے غیر ملکی سفر کی خبریں جو شاید کسی اخبار کے صفحے میں محفوظ ہوں تو ہوں لیکن کسی ادبی رسالے میں محفوظ نہیں۔ آج کل سے بالترتیب سنہ ان کی فہرست مرتب کی جا سکتی ہے۔

زبان و ادب کے مسائل، اس سے متعلق حکومت کی پالیسی اور اعلانات یا اس کے ساتھ کی جانے والی ناانصافی ملک کے مختلف حصّوں میں اس کی تعمیر و ترقی کی کہانی ہمیں آج کل کے اداریے سے معلوم ہو جائے گی۔ اردو کا درجہ ہندوستان میں اور اردو سے اچھے سلوک کی ہدایت وغیرہ وہ اداریہ ہے جس سے آزاد ہندوستان میں اردو کی حیثیت کا تعین اور ہندوستان میں اس کے مستقبل کا بخوبی اندازہ لگایا جا سکتا ہے۔

اس طرح ابتدا سے اب تک آج کل کے اداریے یکساں طور پر تاریخی اور ادبی اہمیت کے حامل ہیں۔ آج کل نے ہر دور کے اہم موضوعات و مسائل کو اپنے اداریے کا عنوان دیا ہے اور حالات کا جائزہ لیتے ہوئے اپنے موقف کی وضاحت بھی کی ہے اور مشورے بھی دیے ہیں۔

Marfat.com

آج کل کے موضوعات

عنوانات

عام عنوانات کے علاوہ آج کل نے کچھ خاص عنوانات کے تحت خاص خاص اوقات میں کچھ خاص سلسلے بھی شروع کیے ہیں۔ عام عنوانات میں مقالے، مضامین، افسانے، کہانیاں، انشائیے، ڈرامے، نظم، غزل، قطعہ رباعی، سفرنامے، شخصیات، کھیل کود اور تہذیب وثقافت رہے ہیں۔ ان کے علاوہ آج کل نے اور بھی بہت سے اہم ادبی اور سماجی موضوعات پر لاتعداد مضامین پیش کیے ہیں۔ ہم یہاں عام عنوانات کو چھوڑ کر کچھ خاص عنوانات جن کا سلسلہ آج کل میں شروع سے ابتک الگ الگ وقتوں میں رہا ہے کا تعارف پیش کریں گے۔

ضمیمہ آج کل

اس عنوان کے تحت یکم جون ۱۹۴۴ء سے دو صفحوں کا ایک سلسلہ ہندوستانیوں کو جدید فارسی زبان سکھلانے کے لیے شروع کیا گیا۔ اس سلسلے کو شروع کرنے کا مقصد بیان کرتے ہوئے ادارہ آج کل لکھتا ہے:

"ایران اور ہندوستان کے بڑھتے ہوئے تعلقات کو دیکھتے ہوئے ضروری ہے کہ ہندوستانیوں کو جدید ایرانی فارسی زبان سیکھنے کی آسانی فراہم کی جائے۔ اس خیال کے پیشِ نظر ہم یہ ضمیمہ شائع کر رہے ہیں یہ سلسلہ آئندہ بھی جاری رہے گا۔"

نمونہ ریلوے اسٹیشن پر درایستگاہ راہ آہن At A Railway Station

یہ صفحات شروع میں ہوتے تھے جس پر صفحہ نمبر نہیں ہوتا تھا۔ یہ ضمیمہ دسمبر ۱۹۴۴ء کے بعد بند کر دیا گیا۔

داستانِ نجات

اس عنوان کے تحت ایتھل وانس کی مشہور کتاب ایسکیپ کا آزاد ترجمہ پیش کرنے کا سلسلہ ۱۰ر دسمبر ۱۹۴۲ء سے شروع کیا گیا جو بہت ہی دلچسپ تھا۔ بارہ قسطوں میں یہ کہانی جون ۱۹۴۳ء میں مکمل ہو گئی۔ اور پھر یہ سلسلہ بند کر دیا گیا۔

فلسفۂ وحی

اس عنوان کے تحت مختلف مسائل اور موضوعات پر مذہبی بحث ہوا کرتی۔ یہ سلسلہ بھی ایک خاص مدت تک چلا۔

قلقل مینا

قلقل مینا کے عنوان سے یکم جون ۱۹۴۳ء سے لطائف کا سلسلہ شروع کیا گیا۔ یہ سلسلہ بھی زیادہ

Marfat.com

دنوں تک نہیں چل پایا۔

ملاّ نصر الدین

اس سرخی کے تحت ملا نصیر الدین کے لطائف کا سلسلہ شروع کیا گیا جو ایک عرصے تک جاری رہا۔

مشرق وسطیٰ کی خبریں

۱۹۴۴ء سے یہ سلسلہ شروع کیا گیا جس میں مشرق وسطیٰ کے مختلف ممالک کی خبریں شائع ہوتی تھیں جو مختصر مگر بہت ہی جامع ہوتی تھیں۔

نقد و نظر

اس عنوان کے تحت یکم جنوری ۱۹۴۵ء سے نئی کتابوں پر تبصرہ شروع کیا گیا۔ سب سے پہلا تبصرہ وقار عظیم نے کیا جو اعمال نامہ، چرکے اور نئی دنیا پر ہے۔

نقد الانتقاد

نقد الانتقاد کے تحت کسی مضمون، غزل، نظم وغیرہ کو تنقید کی کسوٹی پر کسا جاتا تھا اور بحثیں ہوتی تھیں۔ یہ بحثیں ایک مضمون پر متواتر کئی ماہ کے پرچے میں ہوا کرتی تھیں۔ بعض دفعہ نیا سلسلہ شروع ہو جاتا تھا۔

اِدھر اُدھر سے

اکتوبر ۱۹۴۴ء میں اس عنوان کے تحت چھوٹی چھوٹی خبروں پر مشتمل دو صفحے ہوا کرتے تھے۔ یہ خبریں ادبی، غیر ادبی، سماجی، سیاسی سبھی نوعیت کی ہوتی تھیں۔ حالات حاضرہ سے بھی کچھ خبریں ماخوذ ہوتی تھیں کچھ دنوں بعد یہ سلسلہ بند کر دیا گیا۔

لڑائی کا روزنامچہ، واقعاتِ عالم کا روزنامچہ

جس وقت آج کل شروع کیا گیا تھا اس وقت دوسری جنگِ عظیم جاری تھی اور پوری دنیا بشمول ہندوستان اس جنگ کے شعلوں کی لپیٹ میں تھا لہٰذا قارئین آج کل کو روزانہ کے جنگی حالات کی واقفیت بہم پہنچانے کی غرض سے اس عنوان کے تحت جون ۱۹۴۴ء سے یہ سلسلہ شروع کیا گیا۔ چونکہ اُن دنوں آج کل پندرہ روزہ تھا لہٰذا پندرہ دنوں کے جنگ کے واقعات اس عنوان کے تحت دیے جاتے تھے۔ دو صفحے کے اس روزنامچے میں پوری دنیا بہ شمول ہندوستان میں ہونے والے جنگی واقعات دیے جاتے تھے۔ یہ سلسلہ جنگ کے بند ہونے کے ساتھ ساتھ دسمبر ۱۹۴۵ء میں بند کر دیا گیا۔

Marfat.com

نشاط مطالعہ

نشاط مطالعہ کے عنوان سے دنیا کے فن کاروں اور ان کی تخلیقات کو متعارف کرانے کا سلسلہ جون ۱۹۵۲ء سے شروع گیا کیا۔ اس کی غرض و غایت بیان کرتے ہوئے ادارہ لکھتا ہے :

"ہم نشاط مطالعہ کے عنوان سے ایک سلسلہ قائم کر رہے ہیں جس میں دنیا کے فن کار ادیبوں کی تخلیق کا مطالعہ کریں گے۔ اس میں یونانی، رومن، سنسکرت، ایرانی، عربی، جرمن، فرانسیسی، روسی، اطالوی، ہسپانوی، انگریزی، امریکی اور دیگر اساتذہ کی تصانیف پر عقیدت مندانہ نظر ڈالیں گے اور یہ سمجھنے کی کوشش کریں گے کہ دنیائے ادب میں کون سے ادیب کی کیا دین ہے اور ادبی فکر کے کون سے پہلو کو کس ادیب نے کس طرح جلا دی ہے۔ اس سلسلے کا پہلا مضمون یونانی شاعر ہومر ہے جس کی رزمیہ و بزمیہ داستانیں آج بھی دلوں کو اسی طرح گرماتی ہیں جس طرح کے آج سے تین ہزار سال پیشتر گرمایا کرتی تھیں دوسرا مضمون دانتے سے متعلق ہوگا۔

یہ سلسلہ آج بھی "عالمی ادب" کے عنوان سے زندہ ہے جس کی شروعات بہت عرصہ قبل ہوئی تھی۔

گل گدہ

اس عنوان کے تحت ہندوستانی زبانوں کی شاعری پیش کرنے کا سلسلہ ۱۵ اگست ۱۹۴۹ء سے شروع ہوا۔ برج بھاشا، ہندی، سنسکرت، اور بہت سی علاقائی زبان کی شاعری اس عنوان کے تحت پیش کی جانے لگیں۔ عنوان کی تبدیلی کے ساتھ "علاقائی ادب" کے نام سے یہ آج بھی جاری ہے۔ جو اسی سلسلے کی ترقی یافتہ شکل ہے۔ پہلے صرف شاعری شائع کی جاتی تھی مگر اب افسانے اور ڈرامے کا اضافہ کر دیا گیا ہے۔

شعر و سخن

شعر و سخن کے عنوان سے نظم اور غزل کا ایک صفحہ ہوا کرتا تھا۔

ذکر و فکر

اس عنوان کے تحت مارچ ۱۹۴۹ء سے شعری انتخاب پیش کیا جانے لگا اس انتخاب میں ایک صفحے پر صرف غزل ہوتی تھی۔

قومی ترانے

جنوری ۱۹۵۴ء سے اس عنوان کے تحت ہر ملک کے قومی ترانے پر مضامین کا ایک سلسلہ شروع کیا گیا اور بہت سے ممالک کے قومی ترانے اس عنوان کے تحت زیر بحث آئے۔

Marfat.com

نئی کتابیں اور رسالے

نئی کتابوں پر تبصرہ کا عنوان جو پہلے نقد و نظر تھا تبدیل کر دیا گیا اور یکم مارچ ۱۹۴۹ء سے تبصرہ "نئی کتابیں اور رسالے" کے عنوان سے آنے لگا جس میں کتابوں پر الگ اور رسائل پر الگ تبصرہ کیا جانے لگا۔ ان دونوں تبصرہ کا عنوان مختصر کر کے صرف "نئی کتابیں" کر دیا گیا ہے۔ درمیان میں "تنقید کتب" اور "نئی مطبوعات" کے نام سے بھی تبصرے آئے ہیں۔

موصولات

مارچ ۱۹۵۰ء سے موصولات کے عنوان سے نئی کتابوں کی فہرست جو آج کل کو موصول ہوئی تھی شائع کرنے کی روایت ڈالی گئی۔ کچھ دنوں بعد یہ سلسلہ بند کر دیا گیا۔

متعارف

۱۵ جولائی ۱۹۴۹ء سے ہر شمارے کے تخلیق کاروں کا مختصر تعارف پیش کیا جانے لگا۔ یہ تعارف فہرست مضامین کے بعد ہوا کرتا تھا۔ بعد کو یہ سلسلہ بھی بند کر دیا گیا۔

بچوں کا آج کل

بچوں کا آج کل کے نام سے مارچ ۱۹۵۰ء سے ۸ صفحوں کا ایک ضمیمہ شائع کیا جانے لگا یہ صفحات آخر میں ہوا کرتے تھے۔ چار پانچ سالوں بعد یہ سلسلہ بھی بند کر دیا گیا پھر ۱۹۷۹ء میں بچوں کے بین الاقوامی سال کے موقع پر آج کل نے بچوں کے لیے ضمیمہ آج کل الگ سے شائع کرنا شروع کیا۔ ۱۹۸۱ء تک ہر تین ماہ پر ایک ضمیمہ شائع ہوتا رہا پھر یہ سلسلہ بھی بند کر دیا گیا۔

سفرنامے

۱۵ ستمبر ۱۹۴۳ء سے سفرنامے شائع کرنے کا سلسلہ شروع ہوا اور ہنوز اسی عنوان کے تحت جاری ہے۔

ڈال ڈال کے پات

اس عنوان کے تحت کئی مختصر مضمون ہوا کرتے تھے جو کسی اخبار یا رسالے سے لیے جاتے تھے اور ان کا مرتب کوئی اور ہوا کرتا تھا۔ اس ڈال ڈال کے پات میں نثری اور شعری دونوں انتخاب ہوتے تھے۔

غبارِ کارواں

دسمبر ۱۹۶۹ء سے اس عنوان کے تحت خود نوشت سوانح کا سلسلہ شروع کیا گیا اور بہت سے

Marfat.com

ادبا وشعرا کے سوانح شائع کیے گئے۔ ابھی چند سال پہلے یہ سلسلہ بند کیا گیا ہے۔

قومی ترقی کا محاسبہ

اس عنوان کے تحت ہندوستان کے ترقیاتی پروگراموں کا ایک جائزہ ہر ماہ شائع کیا جاتا تھا۔ جو اشتہاری نوعیت کا ہوتا تھا۔

پانچواں پلان

اکتوبر ۱۹۷۴ء سے پانچویں پلان کی تفصیلات شائع کی جانے لگیں۔ اور یہ سلسلہ بھی ایک عرصے تک چلا۔

کھیل کود

کھیل کود کے عنوان کے تحت مختلف کھیلوں کی تفصیلات، تاریخ اور قواعد وضوابط سے بحث کی جاتی تھی اور یہ دلچسپ مضمون ہوتا تھا۔

سیاحت

اس عنوان کے تحت کسی سیاح کے سیاحت کی کہانی شائع کی جاتی تھی۔ یہ سیاحت کسی ادیب وشاعر کی بھی ہوتی تھی یہ سلسلہ آج بھی جاری ہے۔

من کہ۔ آن کہ

مئی ۱۹۸۴ء سے یہ سلسلہ شروع کیا گیا ہے اور ہنوز جاری ہے یہ غبار کارواں کی مختصر شکل ہے اس میں نجی تفصیلات کا مکمل خاکہ Biodata درج ہوتا ہے۔

بہ خط شاعر

کسی شاعر کی تخلیق خود اس کی تحریر کے عکس کی شکل میں شائع کیا جاتا ہے یہ سلسلہ بھی ہنوز جاری ہے۔
جون ۱۹۸۲ء میں اس سلسلے کو شروع کیا گیا ہے۔
یہ آج کل کے اب تک کے وہ نمایاں عنوانات ہیں جن کا ایک سلسلہ آج کل میں مختلف اوقات میں رہا۔ آخری دو عنوات کو چھوڑ کر بقیہ تمام عنوانات کا سلسلہ بند ہو چکا ہے۔

فہرست مضامین

پہلے مضامین کی فہرست عمومی نوعیت کی ہوتی تھی۔ اس میں صرف ایک طرف مضمون کی سرخی دوسری طرف مضمون نگار کا نام ہوتا تھا۔ مقالہ نظم یا غزل اس طرح کی کوئی چیز کہیں لکھی ہوئی نہیں ہوتی تھی۔ جس سے بسا اوقات کافی پریشانی ہوتی تھی۔ مثلاً پہلے غزل کے بھی نظم کی طرح سے عنوان ہوا کرتے تھے فہرست دیکھ کر یہ

Marfat.com

معلوم کرنا کہ یہ غزل ہے یا نظم بہت مشکل تھا جب تک کہ اُسے اندرون صفحات میں دیکھ کر تصدیق نہ کر لی جاتی۔

فہرست مضامین میں ہر مضمون کی نوعیت یا اس کی ہئیت کے اعتبار سے سرخی قائم کرنے کا رواج سالنامے کی اشاعت سے ہوا اور یکم جون ۱۹۴۵ء کے سالنامے میں اس طرح کی پہلی تقسیم نظر آتی ہے تاریخی، سوانح، تنقیدی، علمی، معاشیاتی، ڈرامے، افسانے منظومات اور تصاویر کی الگ الگ درجہ بندی کرتے ہوئے ان کو اپنے خانوں میں رکھا گیا ہے۔ لیکن اس طرح کی ترتیب صرف سالنامے کے لیے تھی عام پرچے اپنی عام روش پر ہی رہتے تھے۔ البتہ بعد میں چل کر اتنی تبدیلی ضرور ہوئی کہ سب عنوانات کے سامنے اس کی ہئیت درج کی جانے لگی لیکن اب بھی یہ مکمل طور پر سائنٹفک فہرست نہیں بن پاتی ہے۔

فہرست کو سائنٹفک طریقے سے ایک خاص حسن کے ساتھ ترتیب دینے کا کام راج نرائن راز نے اپنے زمانے میں کیا۔ اور ۱۹۸۲ء کے بعد سبھوں کی الگ الگ سرخی قائم کی اور اس کے نیچے عنوانات لکھے جن کو دیکھنے سے ایک نظر میں یہ پتہ لگ جاتا ہے کہ پرچے میں کون کون سی چیز اور کتنی ہے۔ انھوں نے ملاحظات، مقالے، ایں کہ آں کہ، بہ خط شاعر، سفرنامے، انشائیے، خاکے، عالمی ادب، علاقائی ادب، غزلیں، نظمیں، افسانے، نئی کتابیں وغیرہ کا عنوان قائم کر کے سبھوں کے نیچے اُس عنوان کے تحت موجود چیزیں لکھ دیں جو طریقہ ہنوز جاری ہے۔

آج کل کے سالنامے

سالنامے سے متعلق بھی آج کل کی اپنی ایک انفرادیت رہی ہے۔ اس روایت کی ابتدا ۱۹۴۴ء سے ہوئی اور جون ۱۹۴۴ء میں آج کل کا پہلا سالنامہ شائع ہوا۔ اور ہر سال اسی ماہ میں سالنامہ شائع ہونے لگا لیکن ۱۹۴۹ء میں یہ روش بدلی اور سالنامہ ماہِ اگست میں شائع ہونا شروع ہوا۔ ملک آزاد ہونے کے بعد آج کل کا پہلا شمارہ آزاد ہندوستان میں اگست ۱۹۴۹ء میں شائع ہوا اس لیے کہ ملک بھی اسی ماہِ اگست میں آزاد ہوا تھا۔ آزاد ہندوستان میں اس کے دوبارہ اجرا کے ماہ کو یادگار بنائے رکھنے کے لیے اسی ماہ کو سالناموں کے لیے مخصوص کر دیا گیا۔ یہ ایک قسم کی سالگرہ کی تقریب ہوتی تھی۔ جس کا مقصد بہ یک وقت دو طرح کی خوشیوں کے احساس کو ابھارنا تھا ایک ہندوستان کی آزادی دوسرے رسالے کا دوبارہ اجرا۔ ۱۹۵۵ میں سالنامے کے بند ہونے کے بعد اسی مقصد کے پیش نظر اس ماہ کوئی نہ کوئی خاص نمبر نکالا جانے لگا تاکہ روایت کا سلسلہ ٹوٹنے نہ پائے۔ گرچہ آگے چل کر یہ روایت برقرار نہ رہ سکی اور خاص نمبروں کے سلسلے میں اگست کی قید ختم کر دی گئی لیکن کوشش ہمیشہ یہی رہی کہ خاص نمبر اگست ہی میں نکلیں۔ چنانچہ کثرت سے خاص نمبر اسی ماہ میں نکلے اور اب بھی کبھی کبھی ایسا ہوتا ہے۔

سالنامے کی ضخامت عام شماروں سے زیادہ ہوتی تھی۔ اور ان میں خصوصی مضامین شائع ہوتے تھے جو عام شماروں کے مقابلے میں زیادہ بہتر اور معیاری ہوتے تھے۔ سالنامے کے بہتر اور معیاری ہونے کا اندازہ آپ قارئین کی اِن رایوں اور رائے دینے والے لوگوں سے بھی لگا سکتے ہیں۔ اس سے یہ بھی پتہ چلے گا کہ آج کل کن کن حلقوں میں کس قدر پڑھا جاتا تھا۔

Marfat.com

علاّمہ برجموہن دتاتریہ کیفی

"آج کل کا تازہ سالنامہ آپ کے شرکائے کار کے ذوقِ سلیم، نظرِ انتخاب اور ادب دوستی کا زبردست ثبوت ہے۔ اس پونے دو سو صفحوں کی کتاب میں ہر قسم کے قارئین کے مذاق اور ان کی دلچسپی کا مسالا موجود ہے۔ نظم اور نثر دونوں حصّے اعلیٰ ادب کے شاہ کاروں سے معمور ہیں۔ افسانچہ عموماً نیچے کو جا رہا ہے لیکن اس سالنامے میں اس کا معیار اونچا ہے۔ یہی حال مقالوں کا ہے۔ ان میں تحقیقی، تاریخی اور ادبی ہر قسم کے مضامین دعوتِ مطالعہ کے لیے موجود ہیں۔ منظومات میں مشاہیر شعرا میں سے شاید ہی اس صحبت سے کوئی غیر حاضر ہو۔ ادب کی خدمت جو آپ کر رہے ہیں داد سے مستغنی ہے۔ اس کامیابی پر تہِ دل سے مبارکباد دیتا ہوں۔"

حضرت بیخود دہلوی

"اس سالنامے کی ترتیب بہت خوب ہے۔
جتنی غزلیں ہیں انتخاب ہیں سب جتنے مضمون ہیں لاجواب ہیں سب
افسانے بہت پُر مذاق اور پُر لطف ہیں۔ غرض یہ کہ انتخاب میں کافی ریاض کیا گیا ہے۔ تصویریں بھی بہت کارآمد جمع کی گئی ہیں۔"

ڈاکٹر رام بابو سکسینہ

"The Annual Number of the " Ajkal " is a literary feast and I congratulate you on the achievement. You have taken very great pains and the Annual reaches a very high watermark, rarely seen in Urdu periodicals. I have a very high opinion of it and I must again felicitate you on your enterprise. "

حضرت سلطان حیدر جوشؔ

"یہ سالنامہ سابقہ سالنامے سے حجم میں ڈیوڑھا اور چند خوبیوں میں دوگنا ہے۔ اس مرتبہ کی رنگین تصویر بھی واقعی آپ کے حسنِ انتخاب کی دلیل ہے۔ آپ نے کسی حسین صورت کی تشہیر کے بجائے جدالِ سعدی کی رنگین تصویر بہت خوب پسند کیا۔ یہ تاریخی واقعہ کی یادگار بھی ہے اور دسویں صدی ہجری کی نقاشی و رنگ آمیزی کا نمونہ بھی۔ مجھے تو دونوں لڑنے والوں چچا سعدی کو بوجھنے کا لطف آگیا! یہ انتخاب بھی لائقِ ستائش ہے۔ یوں تو تین اصحاب کی تصاویر اور مختصر کارنامے شائع ہوئے ہیں، مگر آل احمد صاحب سرورؔ کا مقالہ سب سے طولانی اور غالباً اعلیٰ ہے۔ اس مقالے کا

Marfat.com

مرتبہ سالنامے میں وہی ہے جو آبِ حیات میں تذکرۂ ذوق کا۔ آل احمد صاحب کی کامیابی کا راز ان کی رشید احمد صدیقی صاحب کی ذات وصفات سے کلی واقفیت ہے، لیکن جو کچھ اشارہ وکنایہ پر اکتفا کرتے ہوئے نہیں لکھا وہ خوب تر ہے! اگر آپ نے ہی سرور صاحب سے اس مقالے کی درخواست کی تو پھر آپ کی نظرِ انتخاب قابلِ داد ہے۔ مختصراً آپ نے اس سالنامے میں ہر قسم کے ادبی نمونے پیش کرنے اور ہر مذاق کی ضیافتِ طبع مہیا کرنے کی نہایت کامیاب کوشش کی ہے، جس پر آپ خصوصاً اور تمام ادارہ عموماً مستحق مبارکباد ہیں۔"

جناب ل۔ احمد اکبر آبادی

"سالنامہ موصول ہوا۔ آج کل کا معیارِ ادب ترقی کر کے آج وہ واقعاً ایک معیاری رسالہ بن گیا ہے۔ تازہ سالنامہ آپ کی جانکاہی کا ایک ثبوت ہے۔ تمام ادیب اور شاعروں کی محفل سجائی ہے۔ ماشاء اللہ نظمیں اور مضامین اکثر معیاری اور موضوعات کا تنوع نہایت دلکش۔"

پروفیسر رگھوپتی سہائے فراق گورکھپوری

"آپ کا سالنامہ جو یکم جون ۱۹۴۷ء کو نکلا انتخاب مضامین اور ترتیب مضامین دونوں لحاظ سے خوش سلیقگی کی بہترین مثال ہے۔ پورا رسالہ افادی، پر مغز اور بصیرت افروز مضامین اور دلکش نظموں سے لبریز ہے۔

جناب حامد اللہ افسر

"رسالہ آج کل کا سالنامہ ۱۹۴۷ء مجھے بہت پسند آیا۔ دورِ حاضر کے قریب قریب سب مشہور اور مقبول شاعر اور ادیب اور افسانہ نگار اس کی زینت کا سبب بنے ہیں، میں رسالے کے ایڈیٹر وقار عظیم صاحب اور ان کے معاونین کو دلی مبارکباد پیش کرتا ہوں کہ انھوں نے بہت محنت اور جانفشانی سے اس سالنامہ کو مرتب کیا ہے اور اعلیٰ پایہ کے ادب کا ایسا سرمایہ فراہم کر دیا ہے جو ہر لائبریری کی زینت بن سکتا ہے۔"

جناب عنبر چغتائی صاحب

"سالنامہ صالح لٹریچر کا نہایت ہی فراخدلی اور بے تعصبی سے انتخاب کیا گیا۔ دوسری خاص بات یہ کہ اور پرچوں کی طرح یہ ایک خاص مکتبہ خیال ایک خاص حلقہ کا ترجمان نہیں ہے۔"

Marfat.com

پروفیسر آل احمد سرور

"سالنامہ واقعی بہت اچھا ہے۔ مجموعی حیثیت سے دلچسپ۔ مفید التنوع اور سنجیدہ ہے۔ آپ نے اپنے خلوص، قابلیت، انہماک اور شوق سے پرچے کے معیار کو بہت بلند کر دیا ہے۔ نظموں اور غزلوں میں قدیم حصّے کی نمایندگی بہت اچھی تھی۔ مگر جدید کی اس معیار تک نہ پہنچ سکی۔ شاید باوجود کوشش کے بعض لوگوں نے کچھ نہیں بھیجا۔

افسانے کئی اچھے تھے۔ سلطان حیدر جوش کا افسانہ مجھے پسند نہیں آیا۔ اس میں جوش کے انداز میں تکلف کے علاوہ غرابت آگئی ہے تحقیقی حصّہ بہت اچھا تھا۔"

جناب دیوندر ستیارتھی

"سالنامہ آج کل ۱۹۴۷ء نے نئی روایتیں قائم کی ہیں۔ مبارکباد قبول کیجیے۔ یوں تو آج کل کے پچھلے سالنامے بھی اپنی اپنی جگہ نہایت معنی خیز تھے۔ لیکن یہ تازہ سالنامہ بڑی پاکیزہ چیز ہے۔ یہ بات خاص طور سے قابل غور ہے کہ آپ نے 'لے آؤٹ' کی خوبصورتی کی طرف بھی دھیان دیا ہے۔ جتن کیجیے کہ 'لے آؤٹ' اور سادہ ہو جائے۔ میرا مطلب ہے مضامین کے گرد بیل بوٹے یا موٹی ہلکی لکیروں کا جال کم سے کم نظر آنے لگے۔ سالنامہ ۱۹۴۷ء کے مضمون نگاروں کی فہرست بہت وسیع ہے پرانے اور نئے ادیب دوراہے پر کھڑے نظر آتے ہیں۔ ادب بدل رہا ہے۔ اور بدلتے ہوئے ادب کا جائزہ لینا آج کل کا آدرش ہے۔

امید ہے یہ چند سطور میرے جذبۂ عقیدت کی امانت دار تصوّر کی جائیں گی۔ چونکہ میں خود بھی آج کل کے لکھنے والوں میں شامل ہوں، اس لیے آج کل کی تعریف کرتے ہوئے کسی قدر جھجک سی محسوس ہوتی ہے۔

سنا ہے کہ آج کل کا سرورق بھی بدل رہا ہے۔ بہت نیک خیال ہے۔ جدّت کا یہی تقاضا ہے۔

جناب احمد ندیم قاسمی

سالنامہ آج کل مل گیا تھا، مجھے افسوس ہے کہ میں بحیثیت افسانہ نگار اس میں شامل نہ ہو سکا۔

آج کل کے سالنامے علم و ادب کی دنیا میں ہمیشہ کوئی نہ کوئی نئی چیز پیش کرتے آئے ہیں۔ مگر اب کے آپ نے تو رسالے کی ترتیب اور اعلیٰ مضامین کی فراہمی میں کمال کر دکھایا ہے، مستند لکھنے والوں کا اتنا انبوہ مجھے پہلے اس رسالے میں کبھی نظر نہیں آیا، مضامین کی افادیت اور ٹھوس مگر دلچسپ موضوعات، مکمل افسانے اور

Marfat.com

دلنواز نظموں کا یہ خوبصورت انبار اردو ادب میں یادگار رہے گا، خدا آپ کو اردو کی ترقی و ترویج کی بیش از بیش توفیق بخشے۔"

جناب خلیل احمد قدوائی

"میں اخلاقاً نہیں کہتا بلکہ اپنے سچّے جذبات ظاہر کر رہا ہوں۔ آپ نے آج کل کے سالنامے پر بڑی محنت صرف کی ہے۔ میں جانتا ہوں مقررہ صفحات والا ایک پندرہ روزہ پرچہ نکالنا کس قدر دقت طلب کام ہے۔ اور جب آپ کو پونے دو سو صفحوں کا اتنا عظیم الشان نمبر نکالنا پڑا ہو تو میں سمجھ سکتا ہوں آپ نے کتنی محنت کی ہوگی آپ اور آپ کے رفیق مبارکباد کے مستحق ہیں، جنھوں نے اس سالنامہ کو ظاہری اور معنوی دونوں اعتبار سے اس قدر اعلیٰ درجہ کا بنا دیا ہے۔ نواب فصاحت جنگ، حضرت جگر، جوش، مرزا ثاقب، اختر شیرانی، پروفیسر فراق۔ وہ نام نامی ہیں جن پر کوئی رسالہ بھی فخر کر سکتا ہے۔ اسی طرح نثر نویسوں میں سلطان حیدر، مرزا اثر، پروفیسر مسعود، ڈاکٹر صدیقی، آغا حیدر، سیدین وغیرہ آسمان اردو کے تارے ہیں جنھیں آپ توڑ لائے ہیں۔ اور سچ پوچھیے تو سارے سالنامہ کی جان ٹائٹل کے صفحہ ۲ کی پیارے رشید کی چند وہ سطریں ہیں جو آپ نے ان کے محبوب تصویر کے ساتھ شائع کی ہیں۔ یہ کام آپ بڑے سلیقہ سے کر رہے ہیں اور ایک نئے انداز سے۔ خدا آپ کی خوش مذاقی میں اضافہ کرے۔ سالنامہ کی ترتیب میں آپ نے جس جدّت کا مظاہرہ کیا ہے وہ بھی لائق تحسین ہے اور بجا طور پر آپ نے حصّہ نظم کو ترجیح اولیٰ دی ہے۔ اس کے بعد افسانے ہیں۔ پھر مقالے۔ یہ ترتیب دوسرے کے لیے شمع ہدایت کا کام دے گی۔"

جناب حبیب اشعر دہلوی

"آج کل کا سالنامہ مطالعہ سے گذرا۔ مضامین نظم و نثر کے تنوع اور ترتیب قابلِ ستائش ہے۔ قدیم و جدید عناصر کو جس خوبی سے یکجا کیا گیا ہے، وہ نہ صرف یہ کہ آپ ہی کا حصّہ ہے، بلکہ سالنامہ کا ایک ایسا امتیاز بھی ہے جو اس سے پہلے اسے حاصل نہیں ہوا تھا۔ اپنی اس کامیابی پر دلی مبارکباد قبول فرمائیے۔"

حضرت بہزاد لکھنوی

"سالنامہ نظر سے گذرا ایمان کی بات تو یہ ہے کہ ترتیب اور معیار کی حیثیت سے سالنامہ اپنی آپ نظیر ہے۔ حصّہ نظم و نثر دونوں بہت خوب ہیں۔ بعض بعض افسانے اور بعض بعض مضامین تو بے نظیر ہیں۔ بہر نوع میری مبارکباد قبول فرمائیے۔ آپ کی کوشش قابلِ صد تحسین ہے۔"

Marfat.com

جناب لبھورام جوشؔ ملسیانی

"سالنامہ بابت جون ۴۷ء قیمتی مضامین نثر اور بیش بہا افکار بلیغ کا مجموعہ ہے۔ ترتیب مضامین میں حصہ نظم کی تقدیم بھی قابلِ ستائش ہے۔ اس ترتیب و تدوین اور مشاہیر کے شاہکار حاصل کرنے میں ادارہ کی سعی بلیغ ہر پہلو سے قابلِ داد و لائق صاد ہے۔"

پرنسپل عبدالشکور

"آج کل کا سالانہ نمبر وصول ہوا۔ اس نوازش کا ممنون ہوں۔ پرچہ کو دیکھ کر بڑی مسرت ہوئی۔ اس کے بلند معیار اور عام خوبصورتی اور خوش سلیقگی پر آپ کی خدمت میں مبارکباد پیش کرتا ہوں۔ مضامین بہت ستھرے اور دلچسپ ہیں اور نظم کا حصہ بھی اپنے اندر بڑی جاذبیت رکھتا ہے اور میں بلاخوف تردید کہہ سکتا ہوں کہ آج کل کا یہ نمبر انگلستان اور امریکہ کے اچھے رسالوں کے دوش بدوش ہے۔"

جناب عشرت رحمانی

"آج کل کا سالنامہ موصول ہوا۔ آپ کو اور اراکین ادارت کو ہدیۂ مبارکباد پیش ہے۔ نمبر یقیناً اپنے سابقہ تمام خاص نمبروں سے سبقت لے گیا ہے۔ نثر کا حصہ کافی بلند اور دلکش ہے۔ حسن ظاہری بھی قابلِ تعریف ہے۔ اکثر نظمیں اور غزلیں لطیف اور اعلیٰ معیار کی ہیں۔"

جناب تمکین کاظمی

"منظومات میں تو آپ نے غضب کر دیا۔ وحشتؔ سے لے کر فراقؔ تک بیس اساتذہ کی غزلیں اور جوشؔ سے لے کر میکشؔ تک ۲۰ نظمیں اور چار گیت بہترین کارنامہ ہے۔ تصاویر بھی نہایت اچھی ہیں خصوصاً جدال سعدی کی رنگین تصویر کا کیا کہنا بڑی نفیس تصویر ہے۔ بہ حیثیت مجموعی سالنامہ نہایت عمدہ ہے۔ مضامین نظم و نثر بڑے اچھے اور ترتیب نہایت ہی عمدہ ہے۔ میں اس کامیابی پر آپ کی خدمت میں مبارکباد پیش کرتا ہوں۔"

ان رایوں کے پڑھنے سے آپ کو خود اندازہ ہو گیا ہو گا کہ عام پرچوں کے ساتھ ساتھ سالنامے کس معیار کے ہوتے تھے۔ ترتیب و تزئین اور گیٹ اَپ کے لحاظ سے بھی اس کے معیار میں دن بدن ترقی ہوئی۔ قارئین کی رائے سے آج کل کے مزاج کی بھی عکاسی ہوتی ہے۔

Marfat.com

آج کل کے خاص نمبر

آج کل کا ایک اہم کارنامہ اس کے خاص نمبر ہیں۔ آج کل نے اپنی پینتالیس سالہ زندگی میں بہت سے خاص نمبر شائع کیے جو اردو دنیا میں قدر کی نگاہ سے دیکھے گئے اور سبھی نمبر بہت مقبول ہوئے۔

خاص نمبر کی ابتدا ۱۹۴۸ء میں گاندھی جی کی شہادت کے بعد گاندھی نمبر کی اشاعت سے ہوئی۔ یہ نمبر نامساعد حالات اور طباعت کی بے قاعدگی کے باوجود پوری آب و تاب کے ساتھ شائع ہوا۔ جس میں اس وقت کے مشاہیر اہلِ قلم حضرات نے گاندھی جی پر اپنے خیالات کا اظہار کیا۔ فروری ۱۹۵۰ء میں نئے دستور کے نفاذ پر جمہوریت نمبر شائع کیا گیا۔ ۱۵ فروری ۱۸۶۹ء میں غالب کا انتقال ہوا تھا ان کی یاد میں فروری ۱۹۵۲ء میں غالب نمبر شائع ہوا اور یہیں سے آج کل میں ہر سال فروری کے شمارے میں غالب پر خصوصی مضامین شائع کرنے کی روایت کا آغاز ہوا۔ خصوصی مضامین کو چھوڑ کر اب تک غالب پر سات خصوصی نمبر نکل چکے ہیں جن میں غالب پر معیاری مضامین شائع کیے گئے اور غالب کی زندگی اُن کے کردار اور ان کے فن پر روشنی ڈالی گئی ہے۔ غالب سے متعلق ان خاص نمبروں میں غالب کے غیر مطبوعہ خطوط شائع کیے گئے، غالب کی نادر تصویریں چھپیں اور غالب کی تصانیف کا جائزہ لیا گیا۔ یہ تمام نمبر غالبیات میں ایک اضافے کی حیثیت رکھتے ہیں۔

غالب نمبر کے بعد مارچ ۱۹۵۲ء کا شمارہ افسانہ نمبر تھا، جس میں اوّل درجے کے افسانہ نگاروں کے افسانے شائع ہوئے۔ آج کل کے اب تک چار افسانہ نمبر شائع ہو چکے ہیں۔ ان میں افسانوں کی اشاعت کے علاوہ افسانے کے فن، اس ابتدا، ارتقا اور افسانے کے مختلف رجحانات پر فکر انگیز مقالے شامل ہیں۔ ساتھ ہی ساتھ ہندوستان کی دوسری زبانوں کے افسانوں کا انتخاب، افسانہ نگاروں کا تعارف، ہندوستانی زبانوں کی افسانوی ادب کی ترقی اور اس کے جدید رجحانات پر تفصیلی بحث کی گئی ہے۔ ان نمبروں کے ذریعے ہم علاقائی زبانوں کی کہانیوں کے اسالیب بیان، نئے تجربات و رجحانات سے بھی واقف ہوتے ہیں۔

اگست ۱۹۵۳ء کا شمارہ شعر و شاعری نمبر تھا جس میں ہندوستان کی مختلف زبانوں کی شاعری کے آغاز و ارتقا پر مقالے اور کلام کے نمونے شامل تھے۔ یہ نمبر اس لحاظ سے کافی اہم تھا کہ اردو میں یہ اس طرح کی پہلی کوشش تھی اور اس کے ذریعے دوسری زبانوں کے ادب اور ادیب کو سمجھنے کا موقع ملا۔ باہمی ارتباط سے مختلف زبانوں اور اس کے ادب کو فائدہ پہنچنے کے ساتھ ساتھ تنگ نظری اور علیحدگی پسندی کی فضا کو ختم کرنے میں بھی مدد ملی اور آج ادبی فضا پہلے کے مقابلے میں بہت حد تک تبدیل ہو چکی ہے اور مختلف زبانوں کے لوگ ایک بین المللی ادب اور کلچر کی تعمیر کے لیے کوشاں ہیں اور اس کے امکانات کا جائزہ لے رہے ہیں۔

آج کل کے اس نمبر کی کافی پذیرائی ہوئی اور اسے بہت مقبولیت حاصل ہوئی۔ مختلف لوگوں نے اس نمبر کی اہمیت و افادیت پر اظہارِ خیال ان الفاظ میں کیا ہے :

عبدالستار صدیقی

" اگست ۱۹۵۳ء کا " آج کل " بہت خوب ہے۔ ہندوستان کی مختلف زبانوں کی شاعری کے نمونوں اور اُن کے شاعروں کی تصویروں کا یہ مجموعہ نادر اور دلچسپ بھی ہے، مفید بھی۔

Marfat.com

تین سنگھ اور ہلیری کی فتح ہمالہ پر جو کئی نظمیں ہیں وقت کی چیز ہیں اور خاص طور پر لطف دیتی ہیں۔ نقاشی کے نمونے نہایت اچھے انتخاب کیے گئے ہیں اور مقالے اور نظمیں بھی اچھے معیار کی ہیں۔ رسالے کا یہ شمارہ ہر حیثیت سے کامیاب ہے۔"

برج موہن دتاتریہ کیفی

"رسالہ آج کل کا سال نامہ میں نے دیکھا اور اس کے مطالعے سے بہت حظ اٹھایا۔ مختلف صوبوں اور علاقوں کی زبانوں کی شاعری کے نمونے دے کر آپ نے عام ادبی کلچر اور ایک طرح سے قوم کی بڑی خدمت انجام دی ہے۔ اس کے مطالعے سے لوگوں کو موقع ملے گا کہ وہ اندازہ کر سکیں کہ نئے رجحانات کی رَو کُل ملک میں ذوقِ سخن کو کہاں لے جا رہی ہے۔"

عبدالماجد دریابادی

"یہ شعر و شاعری نمبر اسم بامسمّٰی ہے۔ ہندی شاعری، پنجابی شاعری، کشمیری شاعری وغیرہ پر خوب معلومات آپ نے جمع کر دیے ہیں اور اردو خوانوں کو ان سے استفادے کے پورے موقعے دے دیے ہیں۔"

جوش ملیسانی

"آج کل، شعر و شاعری نمبر بابت ماہ اگست ۱۹۵۳ء اپنے موضوع کے لحاظ سے قابلِ دید شمارہ ہے۔ اس میں ہندوستان کی مختلف زبانوں کی شاعری کے اچھے اچھے نمونے مع اردو ترجمہ پیش کیے گئے ہیں۔ اور ان پر برمحل تنقید بھی کی گئی ہے۔ بہت سے شعرائے ہند کی تصویروں نے اس نمبر کو دل کش مرقع بنا دیا ہے۔ راجپوت نقاشی کے دو قیمتی نمونے بھی شاملِ اشاعت کر کے فنونِ لطیفہ کے دو بڑے شعبوں یعنی شاعری اور مصوّری کو ہم آغوش بنا دیا گیا ہے۔ پُرانی اور نئی شاعری پر جو تبصرے کیے گئے ہیں، بہت ہی منصفانہ ہیں۔ یہ تبصرے متعدّد زبانوں کی شاعری پر حاوی ہیں۔ مختصر یہ کہ مذکورہ بالا نمبر شعر و شاعری پر جامع تنقید پیش کرتا ہے۔ مختلف زبانوں کے شاعر اِن تنقیدوں سے رہ نمائی حاصل کر سکتے ہیں۔"

خواجہ احمد فاروقی

"مجھے آپ کا شعر و شاعری نمبر بہت پسند آیا۔ آپ زبان و ادب کی تنویری قوّت سے باخبر ہیں اور نئے ہندوستان میں اُن کا جو مقام ہے اُس کے صحیح شناسا ہیں۔ خدا کرے آپ اس سلسلے کو جاری رکھ سکیں۔ آج سب سے اہم کام ہندوستان کی ہمہ رنگ تہذیب کو فروغ دینا ہے اور یہ کام مختلف ہندوستانی ادبیات کے مطالعے ہی سے ممکن ہے۔"

Marfat.com

م، حفیظ سیّد

"میرے خیال میں آج تک کسی اُردو رسالے نے مختلف صوبوں کے شعرادب سے ہمیں واقف نہیں کیا تھا۔ آپ لوگوں نے اس کمی کو پورا کر کے اردو زبان و ادب پر احسان کیا ہے ادبی مضامین سب اپنی جگہ پر معقول اور پُر از معلومات ہیں۔"

کنہیا لال کپور

"آج کل، کا شعر و شاعری نمبر ایک نثری اور شعری کارنامہ ہے۔ قریب قریب تمام مضامین محنت سے لکھے اور لکھوائے گئے ہیں۔ آپ نے واقعی کوزے میں سمندر بند کرنے کی کوشش کی ہے۔ نئی ہندی شاعری، نئی پنجابی شاعری، جدید کشمیری شاعری اور نئے دَور میں جدید تلنگی شاعری بڑے دلچسپ اور کام کے مضامین ہیں اور بڑے صاف اور ستھرے انداز میں قاری کو ان زبانوں کی شاعری سے روشناس کراتے ہیں "گل کدہ" میں اردو کی چند اچھوتی نظمیں شامل کی گئی ہیں۔ میری مراد تاج محل، ایورسٹ کی پریوں کا کورس، عظمتِ آدم اور باغ شالامار سے ہے۔ جوش صاحب کے "آغاز انجام" اور فراق گورکھپوری کی غزل کے چند اشعار حسبِ معمول نشتر کا درجہ رکھتے ہیں۔ اسی دفعہ آپ نے تصاویر میں بھی خاصی جدّت پیدا کی ہے۔ خدارا انھیں نظرِ بد سے بچائیے۔"

نصیر الدین ہاشمی

"آج کل، ماہ اگست کا دلچسپی سے مطالعہ کیا، علاقہ واری زبانوں اور اُن کی شاعری کے متعلق بڑا اچھا ذخیرہ پیش ہوا ہے۔ اردو میں اس کی کمی تھی، آپ نے بڑی اہم ضرورت کو پورا کیا ہے۔ ہمدردانِ اردو کی جانب سے مبارک باد قبول کیجیے۔"

ابر احسنی گنوری

"یہ شعر و شاعری نمبر صرف اردو تک ہی محدود نہیں بلکہ اپنے ملک کی متعدد زبانوں کی شاعری پر کافی بحث کی گئی ہے اور تقریباً ہر بحث و تذکرہ کامیاب ہے۔ اس میں ادارہ کی قابلیت اور سلیقہ انتخاب نیز جدّت پسندی کو زیادہ دخل ہے۔ مختلف زبانوں کے شعراء کی تصاویر بھی نہایت اہتمام سے دی ہیں، اور نمبر کو ہر طرح کامیاب بنایا ہے۔"

ادیب مالیگانوی

"اگست نمبر کے تمام مضامین اور نظمیں وغیرہ ادب و زبان کے اعتبار سے بہت قیمتی ہیں۔ مختلف زبانوں کے ادب کو اردو پڑھنے والوں کے سامنے جس محنت اور خوب صورتی سے

Marfat.com

پیش کیا گیا ہے، اُس کی داد کھلے لفظوں میں دینی چاہیے۔
ملک کی دوسری زبانوں کے ادبا اور شعراء کی تصاویر ایک اندرونی ربط اور کشش کا ذریعہ ہیں۔
ان کی تحقیقات کو پڑھنے اور جانچنے کے لیے اگست نمبر بہت قیمتی سرمایہ ہے۔"

ہماری زبان

"اس نمبر میں نئی ہندی شاعری، نئی پنجابی شاعری، جدید کشمیری شاعری، نئے دَور میں جدید تلنگی شاعری پر اچھے مضامین ہیں۔"

نومبر ۱۹۵۳ء

خطوط نمبر مارچ ۱۹۵۴ء میں شائع ہوا۔ اس میں اکابرین ملک اور مشہور ادیبوں کے نادر و نایاب خطوط کے عکس اور ان پر مضامین شامل ہیں۔

اگست ۱۹۵۵ء کا شمارہ کشمیر نمبر تھا یہ نمبر جوش کی ادارت میں آخری نمبر تھا جسے کافی مقبولیت حاصل ہوئی۔ مسلم اکابرین نے کشمیر اور ہندوستان کے اٹوٹ تعلق پر اظہارِ خیال کیا۔ کشمیری زندگی اور وادیٔ کشمیر کے حسن و جمال پر بہت اچھے مضامین شائع ہوئے۔ حکومتِ کشمیر نے اس شمارے کی بہت تعریف کی۔ اب تک کشمیر پر چار نمبر شائع ہو چکے ہیں جن میں کشمیر کی ادبی، تمدنی، تہذیبی اور ثقافتی صورتِ حال کا مکمل احاطہ کیا گیا ہے۔

اگست ۱۹۵۶ء میں ہندوستانی موسیقی نمبر شائع ہوا جس میں ہندوستانی موسیقاروں اور ہندوستانی موسیقی کے ارتقا پر مشہور نقادوں کے مقالے شائع ہوئے۔ مختلف سازوں، راگ راگنیوں کے ذکر کے علاوہ اس نمبر میں نوّے سے زائد موسیقاروں کی تصاویر اس رسالے میں شائع ہوئیں اور ہندوستانی تہذیب کی رنگارنگی میں یک رنگی کا منظر پیش کیا گیا۔ ہندوستان کی تہذیبی شناخت کے لیے یہ نمبر خاصی اہمیت کی چیز ہے۔
اس نمبر کے بارے میں اظہارِ خیال کرتے ہوئے پروفیسر آل احمد سرور نے لکھا تھا:

"آج کل کا موسیقی نمبر ایک کارنامہ ہے۔ اردو ادب میں فنِ موسیقی کے متعلق عام فہم انداز میں ایسے اچھے مضامین اور ممتاز موسیقی کاروں کے متعلق ایسی معلومات مشکل سے کہیں اور یکجا ہوئی ہوں گی۔ خسرو سے متعلق مضامین بھی بہت اچھے ہیں۔ اس معیاری اور جامع نمبر پر آپ تمام اردو داں طبقے کے شکریے کے مستحق ہیں۔"

اس نمبر کی مولانا نیاز فتح پوری، ڈاکٹر سید محمود، جعفر علی خاں اثر، نے بھی تعریف کی اور پاکستان سے اس کے بارے میں شوکت تھانوی اور ممتاز حسین کے تعریفی خطوط بھی آئے۔

موسیقی نمبر میں جن مضامین کی کمی رہ گئی تھی اسے جون ۱۹۵۸ء میں ہلکی موسیقی نمبر شائع کر کے پورا کیا گیا۔ اس میں ٹھمری، دادرا، غزل اور گیت پر مضامین شائع ہوئے۔

۱۹۵۶ء میں گوتم بدھ کی ڈھائی ہزار سالہ برسی منائی گئی اس موقعے پر نومبر ۱۹۵۶ء میں آج کل کا گوتم بدھ نمبر شائع ہوا۔ اس میں گوتم بدھ، بدھ مت اور اس کی تعلیمات پر ڈاکٹر رادھا کرشنن، پروفیسر رادھا کمد مکرجی، پروفیسر محمد مجیب، کشک بکولا اور متعدد حضرات کے مقالے شائع ہوئے۔ ایک مضمون گندھارا فن کے ارتقا پر بھی تھا۔ سرورق پر متھرا والے بدھ کے مجسمے کی خوب صورت تصویر تھی۔

Marfat.com

جنگ آزادی کے شہیدوں اوران کی جدوجہد کو خراجِ عقیدت پیش کرنے کے لیے آج کل نے اگست ۱۹۵۷ء میں جنگ آزادی نمبر نکالا۔ اس نمبر میں ۱۸۵۷ء اور جنگ آزادی، پچھلی صدی میں جذبۂ قومیت کو فروغ دینے والی سماجی، سیاسی، تاریخی، اقتصادی اور ادبی تحریکیں، ہند کی علاقائی زبانوں میں آزادی کا ادب جیسے موضوعات پر مضامین ڈرامے، افسانے اور نظمیں شامل کی گئیں۔ یہ نمبر ۱۵۰ صفحات پر مشتمل تھا اور نادر تصویروں سے مزین تھا۔ اس میں پروفیسر مجیب کا نہایت ہی دلچسپ تاریخی ڈرامہ "آزمائش" شائع ہوا جسے پورے ملک میں کافی مقبولیت حاصل ہوئی۔ اس نمبر میں مولانا ابوالکلام آزاد، آغا حیدر حسن مرزا، شیخ تصدق حسین، قاضی عبدالودود اور پروفیسر ہارون شیرانی کے مضامین شائع ہوئے۔

۱۹۵۸ء میں مولانا ابوالکلام آزاد کا انتقال ہوا۔ آج کل نے ان کی قومی خدمات کے اعتراف میں اگست کا شمارہ ان کے نام مخصوص کر دیا۔ اس نمبر میں پنڈت جواہر لعل نہرو کا ایک پیغام شائع ہوا تھا۔ یہ پیغام مولانا کی شخصیت پر ایک ایسے شخص کی رائے تھی جس نے انھیں بہت قریب سے دیکھا تھا اور جو اُن کا مدّاح تھا۔ یہ نمبر مولانا آزاد سے متعلق بہت سی معلومات کا حامل ہے اس میں مولانا کے حالاتِ زندگی، ان کی سیاسی، علمی اور دینی خدمات پر مضامین شائع ہوئے۔ مضمون نگاروں میں وہ لوگ بھی شامل ہیں جو مولانا سے بہت قریب تھے مثلاً ڈاکٹر ذاکر حسین، ہمایوں کبیر، اجمل خاں، خواجہ غلام السیدین، ظفر حسین خاں، سید محمود، بخشی غلام محمد، مسز اروناآصف وغیرہ۔ مولانا کی نادر تصویریں اور نایاب خطوط کے عکس اور متن بھی شائع ہوئے۔

جنوری ۱۹۵۹ء میں "ڈرامہ نمبر" اور اگست میں "رقص نمبر" شائع ہوئے۔ ڈرامہ نمبر میں ڈراموں کے انتخاب کے علاوہ ڈرامہ کے فن اور اس کے ارتقا پر بھی گفتگو کی گئی جو کمی رہ گئی اس کو بعد میں دوسرا ڈرامہ نمبر نکال کر پورا کیا گیا۔ رقص نمبر میں ہندوستان کے مختلف علاقائی رقص کی تفصیل اور ان پر مضامین پیش کیے گئے۔

اگست ۱۹۶۰ء میں "ہندوستانی مصوّری نمبر" پیش کیا گیا۔ اس نمبر میں ہندوستانی مصوّری کے مختلف اسکول، اسالیبِ فن، تدریجی ارتقاء، رجحانات اور نمایاں خصوصیات، مغل فن مصوّری اور جدید ہندوستانی مصوری پر عالمانہ بحث کی گئی۔ اگست ۱۹۶۲ء میں "فن تعمیر نمبر" شائع ہوا یہ نمبر اس لحاظ سے بڑا اہم ہے کہ یہ اپنی نوعیت کا اردو میں واحد نمبر ہے جس میں ہندوستانی فن تعمیر کے مختلف ادوار اور ان کی خصوصیات پر سیر حاصل اور دلچسپ مضامین شائع کیے گئے۔ وادیٔ سندھ کی تہذیب کے فن تعمیر، جدید فن تعمیر، مغل فن تعمیر اور ہندوستان کے جدید فن تعمیر پر اچھے فن کاروں کی تخلیقات شائع کی گئیں۔

رقص، مصوّری، موسیقی اور فن تعمیر کا گہرا رشتہ ہماری تہذیب سے ہے۔ چنانچہ آج کل نے ان فنون پر نمبر شائع کر کے نہ صرف فنون لطیفہ کی خدمت کی بلکہ ہندوستانی تہذیب کی بھی خدمت کی ہے۔ اور لوگوں میں اس کی حفاظت کے احساس کو جگایا ہے۔ ان موضوعات پر نمبر شائع کرنا ایک دشوار گزار کام تھا لیکن کیا گیا اور کیسے یہ عرش صاحب کی زبان سے سنیے:

> "ان شماروں کے لیے مضامین جمع کرنا ایک ہفت خواں طے کرنا تھا۔ اکثر مضامین انگریزی میں ماہرین سے حاصل کر کے ان کے تراجم شائع کیے گئے۔" (جون ۱۹۷۰ء سلور جوبلی نمبر ص ۳)

ان نمبروں کی خوب خوب پذیرائی بھی ہوئی اور لوگوں نے اس اقدام کو کافی سراہا۔ چند حضرات کی رائے آپ بھی دیکھیے:

Marfat.com

نوّاب سیّد رضا علی خاں بہادر نوّاب آف رام پور

"آج کل کا ہندوستانی مصوّری نمبر بڑا دیدہ زیب، دلچسپ اور پُراز معلومات ہے۔ میں ایسا مفید نمبر شائع کرنے پر آپ کو مبارک باد دیتا ہوں، بلاشبہ اس سے اردو صحافت میں نئی روایات قائم ہوں گی۔ آپ کے زیرادارت آج کل اونچے مذاق اور اعلیٰ درجے کا رسالہ ہو گیا ہے۔"

حضرت فراق گورکھپوری

"آج کل کے "مصوّری نمبر" کے لیے دلی مبارک باد قبول کریں۔ ہندوستان کی تہذیبی قدریں مختلف پہلوؤں سے اجاگر کر کے حقیقی معنوں میں آپ ہزارہا قلب میں شعورِ ہند (بھارت چیتنا) بیدار کر رہے ہیں۔ آپ کی یہ مساعی اہم لحاظ سے مستحسن ہیں۔"

ڈاکٹر یوسف حسن خاں

"آج کل کا "ہندوستانی مصوّری نمبر" موصول ہوا۔ آپ نے اس نمبر میں مغلیہ عہد کی مصوّری کے مختلف اسکولوں پر بڑے اچھے مضامین جمع کیے ہیں اور جو تصاویر شائع کی گئی ہیں وہ بھی دیدہ زیب ہیں۔ میں آپ کی خدمت میں مبارک باد پیش کرتا ہوں۔"

سیّد اختر علی تلہری

"آج کل کا مصوّری نمبر نظر نواز ہوا۔ میں نے اس سے کچھ سیکھنے کے لیے خاصے غور سے پڑھا۔ بہت سی مفید باتیں اس فن کے بارے میں معلوم ہوئیں۔ مصوّری بھی تو شاعری کی طرح فنونِ لطیفہ ہی کے خاندان کی ایک دل افروز جاذبِ نظر حسین فرد ہے۔ پھر اس سے بے نیازانہ گزر جانا کیوں کر ذوق سلیم کی شریعت میں جائز قرار دیا جا سکتا ہے۔ آپ نے بڑا اچھا کیا کہ مصوّری کے متعلق ایک خصوصی نمبر نکال دیا۔ آپ نے بڑی کاوش سے مضامین جمع کیے ہوں گے۔ اس شمارے میں نہ صرف مضامین ہی خاصے ہیں بلکہ مصوّری کے جو عملی نمونے اس میں دیے گئے ہیں وہ بھی بہت اچھے ہیں۔ ادارہ اس کامیابی پر مبارک باد کا مستحق ہے۔"

پروفیسر رشید احمد صدّیقی

"آج کل کا "ہندوستانی مصوّری نمبر" آپ کے کرم سے ملا تھا۔ شکر گزار ہوں فنونِ لطیفہ میں رقص، مصوّری اور موسیقی کا جو بڑا درجہ ہے اس سے کون نہیں واقف ہے۔ آپ نے ان سب کے خاص نمبر وقتاً فوقتاً شائع کیے، جن کی پذیرائی اہلِ نظر نے بڑے فخر و فراخدلی سے کی جس پر آپ اور آپ کے رفقائے کار بجا طور پر تہنیت و تحسین کے مستحق ہیں۔ میں بھی کرتا ہوں باوجود

Marfat.com

اہلِ نظر نہ ہونے کے، لیکن اس کا بھی اعتراف کیے بغیر نہیں رہ سکتا کہ یہ فنون مجھے جتنے پسند ہیں اتنا ان کے اسرار و رموز سے آشنا نہیں ہوں۔ اب آپ ماہرین فن یہ چاہتے ہیں کہ رموز و اسرار سے بے بہرہ ہونے کے باوجود اظہارِ خیال کروں جیسا کہ اردو کے تنقید نگار کیا کرتے ہیں تو کوئی چارہ نہیں۔ بایں ہمہ آپ یقین فرمائیے کہ مجھے یہ نمبر پسند آئے اور میں آپ کی اس خدمت کو دل سے سراہتا ہوں۔"

جناب اثر لکھنوی

"جس خوش اسلوبی سے رسالہ آج کل دہلی کا "ہندوستانی مصوری نمبر" نکلا ہے اس کی جس قدر تعریف کی جائے کم ہے۔ اسے ہر کتب خانے کی زینت ہونا چاہیے۔"

دسمبر ۱۹۶۰ء

نومبر ۱۹۶۰ء میں نظم نمبر جنوری ۱۹۶۱ء میں جگر نمبر مئی ۱۹۶۱ء میں رابندر ناتھ ٹیگور نمبر، اگست ۱۹۶۳ء اور ۱۹۶۴ء میں افسانہ نمبر شائع ہوئے۔ ۱۹۶۴ء میں جواہر لعل نہرو کا انتقال ہوا۔ گاندھی جی کے سانحہ ارتحال کے بعد یہ دوسرا بڑا سانحہ تھا۔ اس عظیم رہنما کو خراجِ تحسین پیش کرنے کے لیے آج کل نے نومبر ۱۹۶۴ء کا شمارہ نہرو کے نام منسوب کیا۔ اس میں نہرو سے متعلق مختلف ادیبوں کے مضامین شائع ہوئے۔ مضامین لکھنے والوں میں جوش و فراق اور بدرالدین طیب جی کے نام خاص طور پر قابلِ ذکر ہیں۔ اس نمبر میں نہرو کی زندگی کے اہم واقعات ان کے ارشادات و اقوال، اکابرین عالم کا ان کی وفات پر اظہارِ تعزیت اور نہرو کی تصاویر اور شعرا کا خراجِ عقیدت بھی شامل تھا۔ یہ نمبر نہرو پر ایک دستاویزی اہمیت کا حامل ہے۔

اگست ۱۹۶۵ء، ۱۹۶۶ء اور ۱۹۶۷ء میں بالترتیب دستکاری نمبر، ڈراما نمبر اور اردو تحقیق نمبر شائع ہوئے۔ دستکاری نمبر میں ہندوستانی دستکاری کے فن اور اس کی عہد بہ عہد ترقی کا جائزہ لیا گیا۔ اردو تحقیق کی دشواریوں کا ذکر تحقیق نمبر میں کیا گیا۔ اس سے قبل تحقیق کے اصول و ارتقا اور اس کی دشواریوں کی طرف کبھی توجہ نہیں کی گئی تھی۔ اس نمبر میں اردو کے اہم محققوں کے مضامین شائع ہوئے جن میں قاضی عبدالودود، مالک رام، گیان چند، علی جواد زیدی وغیرہ شامل ہیں۔

ہندوستان میں اردو کی مجموعی صورتِ حال کا جائزہ لینے اور مستقبل میں اس کے امکانات پر گفتگو کرنے کے لیے آج کل نے اگست ۱۹۶۸ء اور ستمبر اکتوبر ۱۹۷۳ء میں تین اردو نمبر نکالے۔ آج کل کے ان نمبروں میں شاید پہلی بار یہ کوشش کی گئی ہے کہ ہند کی ریاستوں میں اردو کی صورتِ حال کا ایک صحیح جائزہ محض حقایق اور اعداد و شمار کی روشنی میں پیش کیا گیا ہے۔ یہ تینوں نمبر اردو سے متعلق ایک اچھی دستاویز ہیں۔ ان نمبروں کی اہمیت کا اندازہ آپ ان رایوں سے بھی لگا سکتے ہیں:

کرشن چندر۔ بمبئی

"آج کل کا اردو نمبر خاصے کی چیز ہے۔ اسے پڑھ کر یہ احساس اور بھی گہرا ہو جاتا ہے کہ اردو ہندوستان گیر زبان ہے۔ اور اس کی جڑیں سارے ہندوستان میں پھیلی ہوئی ہیں۔ اور

Marfat.com

کسی ایک صوبے تک محدود نہیں ہیں۔ اس خصوصی نمبر سے ادارتی بورڈ کی عرق ریزی کا اندازہ ہوتا ہے۔ میرے خیال میں اس نمبر کو کچھ اضافے کے بعد کتابی شکل میں بھی شائع کرنا چاہیے۔"

صالحہ عابد حسین، نئی دہلی

"آج کل کا اردو نمبر اور اس کا ضمیمہ دونوں ملے۔ اوّل سے آخر تک پڑھا۔ آپ نے جس محنت، کاوش اور لگن سے ہندوستان کی تقریباً ہر ریاست میں اردو کی جو حالت ہے اور وہاں کے جو اردو کے ادیب و خادم ہیں ان کے بارے میں معلومات فراہم کرا کے مضامین شائع کیے ہیں، وہ قابلِ ستائش ہے۔ کئی لحاظ سے یہ نمبر اردو ادب کی تاریخ میں اپنا حصّہ ادا کرے گا۔ بعض مضامین بہت دلچسپ بھی ہیں اور فکر کی دعوت بھی دیتے ہیں۔ بعض خیالات سے اختلاف کیا جا سکتا ہے لیکن افادیت سے انکار نہیں۔

قرۃ العین حیدر کا مضمون "ادیب کے مسائل" میں سیدھے سادے انداز میں ادیب کی جو مشکلات اور مسائل بیان کیے گئے ہیں وہ آپ بیتی بھی ہیں اور ہر ادیب کی جگ بیتی بھی۔ اور یہ حال تو اُن کا ہے جو چوٹی کے ادیب سمجھے جاتے ہیں۔ ہم جیسے معمولی ادیبوں کی مشکلات پر کوئی ہمارے مقابلے کا ادیب اور زیادہ روشنی ڈال سکتا تھا۔ یہ تو میں نہیں سمجھتی کہ اردو کا ناشر اور پبلشر نادہند ہے۔ لیکن اکثریت انھیں کی ہے۔ شاید یہ بات بھی قابلِ غور اور دلچسپ سمجھی جائے کہ آج کل کاتب کو فی صفحہ اچھے ناول نگار سے زیادہ معاوضہ ملتا ہے اور فوراً جب کہ ادیب کو خوش آئند وعدوں پر رکھا جاتا ہے لیکن اردو پبلشر اور ناشر کے مسائل پر بھی ہمیں غور کرنا چاہیے کہ وہ بھی اس بحرانی دَور میں سخت الجھنوں کا شکار ہے۔ اور کاغذ کا جو مسئلہ اس وقت درپیش ہے، اگر اس کا جلد حل تلاش نہ کیا گیا تو ادب کی کتابیں (ہندوستان کی شاید سبھی زبانوں کی) زبانِ حال سے یہ کہتی سنائی دیں گی۔

اب ہمیں ڈھونڈ چراغِ رُخِ زیبا لے کر

بہرحال آج کل جو ادبی رسالہ بھی ہے اور سرکاری بھی، اردو کی بقا اور ترقی کے لیے اپنی جدوجہد جاری رکھے گھپ اندھیرے میں ایسی ہی چند شمعیں ہیں جو امید کی کرن بن کر اردو کے ادیب و خادم اور پرستاروں کو ناامید ہونے سے بچا لیتی ہے۔"

علی جواد زیدی۔ نئی دہلی

"اردو زبان کے مسائل اور اردو والوں کے عزائم کتنے متنوّع ہیں اور اس تنوّع کے باوجود ان میں کتنی یک رنگی ہے اس کا اندازہ کچھ انھیں اصحاب کو ہو سکتا ہے جنھوں نے تمام مسائل کا معروضی جائزہ لیا ہو۔ بدقسمتی سے وہ بنیادی مواد جس سے صورتِ حال واضح ہو سکے تمام اردو دوستوں کی دسترس میں نہ تھا۔ خوشی کی بات یہ ہے کہ آج کل نے یہ خدمت انجام دی۔

Marfat.com

"اردو نمبر" "ضمیمہ اردو نمبر" اور پھر نومبر کے شمارے میں بڑی خوش سلیقگی سے اعداد و شمار اور حقائق یکجا کر دیے گئے ہیں۔ مدیرِ محترم نے پہلے سے سوالات قائم کر کے حشو و زواید کا دروازہ بند کر دیا تھا۔ کہیں کہیں مضمون نگاروں کی رائے سے اختلاف تو ہو سکتا ہے لیکن انھوں نے جو دیدہ ریزی کی ہے بہر حال جاذبِ توجہ ہے۔
اب تک اردو کے مسائل کا اس سے زیادہ جامع تبصرہ شائع نہیں ہوا ہے۔ کارکنانِ آج کل کی محنت دقتِ نظر اور ان کا حسنِ ترتیب قابلِ داد ہے۔ مجھے یقین ہے کہ سبھی حلقوں میں یہ شمارے پسندیدگی کی نظروں سے دیکھے جائیں گے اور اردو کے بارے میں صحیح نقطۂ نظر کی تشکیل میں ممد ثابت ہوں گے۔"

اعجاز حسین۔ الہ آباد

"یہ نمبر جس محنت سے مرتب کیا گیا ہے وہ اس لحاظ سے بھی قابلِ قدر ہے کہ عصرِ حاضر میں اردو کی نشو و نما و کس مپرسی کا تاریخی جائزہ یکجا مل جاتا ہے جو ادبی مورخ کے لیے گنج بار آور کام دے سکتا ہے۔ اہلِ علم کے لیے دعوتِ فکر و نظر بھی ہے اور اس زبان اور ادب سے ہمدردی رکھنے والوں کے لیے ایک ایسا آلۂ کار ہے جو ان کے جذبۂ خلوص کو مزید سہارا دے کر زیادہ سے زیادہ توجہ کا سامان فراہم کر دیتا ہے۔"

محمد حسن۔ دہلی

"اردو دنیا میں معروضی نقطۂ نظر کی کمی ہے۔ آج کل نے اردو نمبر شائع کر کے ایک اہم خدمت انجام دی ہے۔ اردو ملک کے مختلف علاقوں میں بولی اور سمجھی جاتی ہے اور ہر علاقے میں اس کے مصنف، ادیب اور شاعر موجود ہیں۔ لیکن ان کے بارے میں ضروری معلومات آج تک اتنے اہتمام اور حسنِ ترتیب کے ساتھ یک جا نہیں کی گئی تھیں۔ اِس لحاظ سے آج کل اردو دنیا کے شکریے کا مستحق ہے۔ امید ہے اس معلومات کے یک جا ہونے سے اردو کے علمی اور ادبی حلقوں میں ایک ہندوستان گیر نقطۂ نظر پیدا ہوگا اور اردو کے فروغ میں مدد ملے گی۔"

مالک رام۔ دہلی

"ہندوستان میں اردو کا مسئلہ کچھ الجھ سا گیا ہے۔ بہت حد تک یہ ناواقفیت پر مبنی ہے اور یہ دونوں طرف سے ہے۔ خود اردو والوں کو یہ معلوم نہیں کہ اب تک مختلف ریاستوں میں کتنا کام ہو چکا ہے اور جو مخالف ہیں وہ اس سے خوش ہیں کہ اردو اس ملک سے ختم ہو رہی ہے یا ہو گئی ہے۔ "آج کل" کا یہ شمارہ ان دونوں گروہوں کے لیے بہت معلومات افزا ہوگا۔ اسے جس سلیقہ سے مرتب کیا گیا ہے وہ ہر طرح آج کل کی روایات کے مطابق ہے۔"

Marfat.com

قمر رئیس۔ دہلی

"آج کل"، کا اردو نمبر اور اس کا ضمیمہ نظر سے گزرے۔ موجودہ ہندوستان میں اردو کی صحیح صورتِ حال کے مطالعہ کے لیے یہ بڑی اہم اور مستند دستاویز ہے۔ خود اردو والوں کو پتہ نہیں کہ ہم کہاں کہاں اور کتنے پانی میں ہیں۔ آپ نے اچھا کیا کہ اردو کے بارے میں جو اعداد و شمار اِدھر اُدھر بکھرے ہوئے تھے انھیں سلیقے کے ساتھ بعض مضامین میں جمع کر دیا۔ اسی طرح ضمیمہ میں اردو کے مصنف، قاری، ناشر اور مدیر کے مسائل کے بارے میں جو مذاکرہ ہے نہایت دلچسپ اور معلوماتی ہے۔"

شارب ردولوی۔ دہلی

"آج کل کے یہ شمارے بلاشبہ ایک تاریخی دستاویز ہیں۔ اردو کے بارے میں اتنی وسیع معلومات اور تفصیلات پہلی بار آج کل کے ذریعہ ہمارے سامنے آئی ہیں۔ اب تک انھیں کسی نے اس طرح مرتب کرنے کی کوشش نہیں کی تھی۔
میں آپ کو اردو نمبر کی اشاعت پر مبارک باد دینے کی بجائے صحیح معنوں میں اس غیر جانب دارانہ انداز اور Approach کے لیے مبارک باد دینا چاہتا ہوں جسے اردو نمبر (نمبروں) میں اختیار کیا گیا ہے۔
میں ڈائریکٹر پبلیکیشنز ڈویژن نئی دہلی سے اس پر اصرار کرنا چاہتا ہوں کہ ان تمام مضامین کو نظرِ ثانی اور ضروری اضافوں کے بعد کتابی شکل میں شائع کر دیا جائے۔

عابد سہیل۔ لکھنؤ

"نمبر آپ نے بہت اچھا نکالا ہے اور اردو زبان و ادب سے دلچسپی رکھنے والوں کے لیے بہت سا کام کا مواد یکجا کر دیا ہے۔ ریاستوں میں اردو کو ملی ہوئی سہولتوں اور ضرورتوں کے تقابلی مطالعہ سے ان لوگوں کو جو اس شیریں زبان کو زندہ رکھنے کی جدوجہد میں لگے ہوتے ہیں، لائحہ عمل طے کرنے اور اپنی کوتاہیوں پر نظر ڈالنے میں مدد ملے گی۔ میری مبارکباد۔"

جنوری ۱۹۷۴ء

جنوری، فروری، اگست اور نومبر ۱۹۶۹ء میں بالترتیب کشمیر نمبر، غالب نمبر، جدید ہندوستانی شاعری نمبر اور گرونانک نمبر شائع ہوئے۔ جدید ہندوستانی شاعری نمبر میں مختلف زبانوں کی شاعری شائع کی گئی اور ۱۹۶۲ء کے بعد ہندوستانی شاعری میں رونما ہونے والی تبدیلیوں کا جائزہ لیا گیا۔ اس نمبر پر لوگوں نے اس طرح اظہارِ خیال کیا ہے۔

قاضی عبدالودود

"یہ خیال کہ ۱۹۶۰ء کے بعد کی شاعری کا جائزہ لیا جائے، بہت ہی پسندیدہ خیال تھا۔ اور

Marfat.com

آپ نے وہ شمارہ جو اس کے لیے مخصوص ہے، سلیقے سے مرتب کیا ہے۔"

اختر اورینوی

"جدید ہندوستانی شاعری نمبر ملا۔ آپ نے محنت کی ہے لیکن جدید اردو شاعری کی نمائندگی بے حد یک طرفہ ہے۔ کیا جدید سے مراد خاص میلان "جدیدیت" کی شاعری ہے؟ اس کی تعریف "جدیدیت" کے علم بردار روز بدلتے رہتے ہیں۔
میرا خیال تو یہ ہے کہ ہر مکتب فکر و فن کی شاعری کا نمونہ ہونا چاہیے تھا اور جدید دور میں اعلیٰ اردو شاعری زیرِ تنقید آتی نہ کہ صرف "جدیدیت" سے بہ کنار والی ہر درجے کی شاعری آپ کے نمبر کا جواب نہیں۔"

گیان چند

"جدید اردو شاعری نمبر ملا۔ بعض رسالوں کے ہزار ڈیڑھ ہزار صفحوں کے خاص نمبر نکلتے ہیں۔ اِدھر کئی رسالوں نے قابلِ قدر غالب نمبر نکالے لیکن میری رائے میں آج کل کا یہ شمارہ کسی ضخیم خاص نمبر سے کم زور نہیں۔ یہ رسالہ نہیں مستقل کتاب ہے۔ اسے آپ کتابی شکل میں شائع کر کے دائم و قائم نہ کریں گے تو ظلم کریں گے۔ ساہتیہ اکادمی نے انڈین لٹریچر کے نام سے آزادی کے بعد کے ۱۴ زبانوں کے ادب پر ایک کتاب شائع کی تھی۔ آپ کا شمارہ اِس بات کا تتمہ ہے۔ فوقیت یہ ہے کہ آپ کے پرچے میں منتخب نظموں کے ترجمے بھی ہیں۔ سمجھ میں نہیں آتا کہ مختلف زبانوں کی جدید شاعری سے متعلق مضمون کو زیادہ اہم قرار دوں کہ اس کی منتخب نظموں کے ترجمے کو۔ اردو کی دوسرے ہندوستانی ادبوں سے یاد اللہ ضروری ہے۔ آپ نے اس ضمن میں ایک اہم اقدام کیا ہے۔"

بشیر بدر

"آج کل کا ہندوستانی جدید شاعری نمبر بلاشبہ ایک وقیع کارنامہ ہے۔ اس انداز کا اتنا جامع نمبر اردو میں آج تک نہیں نکلا ہندوستان میں رہ کر ہم اردو یا ہندی والے دیگر زبانوں کے بارے میں اگر کچھ نہ جانیں تو یہ بڑے افسوس کی بات ہے۔ اس نمبر سے اتنی بہت سی واقفیت ایک دم ہو جاتی ہے کہ ہندوستانی ادبیات کا کوئی طالب علم مختلف زبانوں کے برسوں مطالعے کے بعد بھی اتنا آسانی سے نہیں جان سکتا۔"

عابد مناوری

"سرورق کی جتنی بھی داد دی جائے وہ کم ہے۔ اردو نمبر کے بعد اس بار بھی آج کل نے اپنی روایات کو برقرار رکھا ہے۔ ہندوستان کی چودہ زبانوں کی شاہ کار تخلیقات کو یکجا کرنا کوئی

Marfat.com

آسان کام نہیں۔ مگر آپ نے یہ کام جس خوش اسلوبی سے سرانجام دیا ہے۔ قابلِ داد ہے۔"

نومبر ۱۹۶۹ء

۱۹۷۰ء میں آج کل کی سلور جوبلی منائی گئی۔ اس موقع پر جون ۱۹۷۰ء کا شمارہ سلور جوبلی نمبر کے نام سے شائع کیا گیا۔ اس شمارے کے شروع میں عرش ملسیانی کا "آج کل کے اٹھائیس برس" کے عنوان سے آٹھ صفحے کا ایک ضمیمہ شامل ہے جس میں انھوں نے آج کل کے اٹھائیس سالوں کا مفصّل جائزہ پیش کیا ہے جو کافی اہم ہے۔

فلموں کا ہماری زندگی سے گہرا تعلق ہے یہ ایک ایسا میڈیم ہے جس کے اثرات بڑے اہم اور گہرے ہیں اور ہماری توجہ کے طالب ہیں۔ اس ذریعے کو سود مند بنانے اور اس کے امکانات کا جائزہ لینے کے لیے اگست ستمبر ۱۹۷۱ء کا مشترک شمارہ فلم نمبر تھا۔ اس میں فلموں سے متعلق مسائل، فلمی تاریخ کے آغاز وارتقاء، فلم ٹکنالوجی کے مسائل اور علاقائی زبانوں کی فلموں پر مضامین شامل تھے اور فلمی اداکاروں، پروڈیوسروں کی تصاویر بھی۔

اگست ۱۹۷۲ء میں "آزادی کا جشن سیمیں نمبر" شائع کیا گیا اس نمبر میں اردو نظم، فکشن، تنقید، طنز و مزاح، اردو پریس وغیرہ کی پچیس سالہ زندگی کا جائزہ لیا گیا۔ اس نمبر پر اردو دانشوروں نے یوں اظہارِ خیال کیا:

رشید احمد صدیقی۔ علی گڑھ

"آزادی کا جشن سیمیں نمبر آپ کے کرم سے ملا تھا۔ ہر اعتبار سے معیاری اور قابلِ تعریف۔ آنکھوں کی تکلیف سے پڑھنے میں دقت اور دیر ہوئی لیکن اس کی تلافی نوع بنوع کے اعلیٰ مضامین سے ہوگئی۔ اس کامیابی پر آپ کو مبارک باد دیتا ہوں۔

جوش ملسیانی۔ نکودر

"رسالہ آج کل اردو کا شمارہ ماہ اگست ۱۹۷۲ء یوں تو اوّل سے آخر تک دل کش مضامین نظم و نثر کا مرقع ہے مگر اس کے سات مضمون ۱۔ متّی ۲۔ ایک لڑکی سات دیوانے ۳۔ طنز و مزاح کے پچیس سال ۴۔ اردو تنقید کے پچیس سال ۵۔ اردو نظم کے پچیس سال ۶۔ اردو فکشن کے پچیس سال ۷۔ اردو پریس کے پچیس سال تو عروسِ ادب کے سات سنگار کہے جا سکتے ہیں میں اس دل کش شمارہ کی اشاعت پر ادارہ کو بجا طور پر مبارک باد کا مستحق سمجھتا ہوں۔"

مالک رام۔ نئی دہلی

"گزشتہ ربع صدی میں شعر و ادب کے مختلف میدانوں میں جو کام ہوا ہے، اس شمارے میں اس کا جائزہ لیا گیا ہے۔ تنقید، نظم، افسانہ، طنز و مزاح، صحافت سب پر بھرپور مضمون

Marfat.com

ہیں، اور سب کے سب فکر انگیز اور معلوماتی، افسانے اور منظومات بھی بلند پایہ ہیں۔ غرض یہ شمارہ ہر لحاظ سے اس مبارک تقریب کے شایانِ شان ہے۔ اور ادارہ آج کل اس کے لیے ہمارے شکریے اور تحسین کا مستحق۔

میکش اکبرآبادی۔ آگرہ

"آج کل (اگست ۱۹۷۲ء) کا جشن سیمیں نمبر نظر نواز ہوا۔ نثر اور نظم کے تقریباً تمام مشمولات بہت محنت اور قابلیت کا کارنامہ ہیں پچیس سال کے ہر جہتی کام کا جائزہ جس طرح آپ نے پیش کیا ہے، وہ بیش قیمت بھی ہے اور سنگ میل بھی موضوع کے انتخاب کے ساتھ لکھنے والوں کا بھی انتخاب جس دیدہ وری کے ساتھ آپ نے کیا ہے وہ قابلِ تحسین ہے۔ کئی عنوان نئے ہیں اور اہم بھی ہیں، "مثلاً قومی یک جہتی کا مذاکرہ"۔
امید ہے کہ آج کل آپ کی ادارت میں اسی طرح ترقی کرتا رہے گا۔"

(ڈاکٹر) محمد حسن۔ سرینگر

"آج کل کو آپ کی ادارت سے نیا رنگ رُوپ ملا ہے اور ادبی معنویت حاصل ہونے لگی ہے۔ دیدہ زیبی اور خوش ترتیبی تو پہلے سے ہی تھی۔ اِدھر اس کے مندرجات کی ادبی قدر و قیمت بڑھی ہے۔ مجھے یقین ہے کہ اس کی اشاعت میں بھی مزید توسیع ہوتی ہوگی۔ امید کرتا ہوں کہ جلد ہی آج کل ایک اہم ادبی قوت بن جائے گا۔ اس کی رنگا رنگی اور دل کشی میں برابر اضافہ ہو رہا ہے جو آپ کے حسنِ ادارت کا فیض ہے۔"

دسمبر ۱۹۷۲ء

۱۹۷۳ء میں "سیر و سیاحت نمبر" اور "اردو نمبر" کے علاوہ "سجاد ظہیر" نمبر نکالا گیا۔ یہ نمبر دسمبر میں نکلا۔ اس نمبر میں سجاد ظہیر کی شخصیت اور ان کی ادبی سرگرمیوں پر ملک راج آنند، مجروح سلطان پوری، اعجاز حسین، کرشن چندر، خواجہ احمد عباس، محمد حسن جیسے ادیبوں کے مضامین شائع ہوئے۔ اپریل اور مئی ۱۹۷۴ء میں طنز و ظرافت پر دو الگ الگ نمبر شائع ہوئے جس میں طنز و مزاح کے آغاز و ارتقا پر مقالے کے علاوہ ادیبوں کی نثری اور شعری تخلیقات بھی شائع کی گئیں۔ جون ۱۹۷۴ء کا شمارہ مشہور مورخ تاراچند کے نام منسوب کیا گیا جس میں ان کی شخصیت کے مختلف پہلوؤں پر روشنی ڈالی گئی۔

جنوری ۱۹۷۵ء میں "لوک گیت نمبر" شائع ہوا۔ جس میں ہندوستان کے ریاستی اور علاقائی لوک گیتوں پر اچھے مضامین شائع ہوئے۔ یہ اردو میں اپنی نوعیت کی پہلی کوشش تھی۔ جس نے عوامی ادب کی جانب لوگوں کی توجہ مبذول کرائی جو اب تک بے توجہی کا شکار تھا۔ جون ۱۹۷۵ء کا شمارہ "انیس نمبر" تھا اور اگست ستمبر ۱۹۷۵ء کا مشترک شمارہ "خواتین نمبر"۔ اس نمبر میں خواتین کی تخلیقات کے علاوہ ہندوستان میں عورتوں کے مسائل پر اہم ادیبوں کے مضامین اور ہندوستان کی نامور خواتین کی تصاویر شائع ہوئیں۔

Marfat.com

فروری ۱۹۷۷ء میں "خواجہ حسن نظامی" اور جون جولائی کا مشترکہ شمارہ "تامل ناڈو نمبر" تھا۔ اس میں تامل ناڈو کی تاریخ، جغرافیہ، تہذیب و تمدن، رقص اور ادب کی تاریخ پر اہم مضامین شامل ہیں۔ تامل ناڈو کی اردو سرگرمیوں پر کئی ایک مضامین توجہ کے لائق ہیں۔ نومبر ۱۹۷۷ء میں اقبال نمبر شائع ہوا۔ جس میں اقبال کے فکر و فن اور ان کے فلسفے پر کئی فکر انگیز مقالے شامل ہیں۔

اکتوبر نومبر ۱۹۷۸ء کا مشترک شمارہ "جنگلی جانوروں" کے متعلق تھا۔ جس میں ہندوستان کے پرندوں، چرندوں، درندوں اور آبی جانوروں پر معلوماتی مضامین شامل کیے گئے۔ مولانا محمد علی جوہر کے صد سالہ جشن ولادت کے موقع پر دسمبر ۱۹۷۸ء کا شمارہ مولانا سے منسوب کیا گیا۔ اس شمارے میں مولانا محمد علی جوہر کے سوانح، شخصیت اور کارناموں پر روشنی ڈالی گئی۔

۱۹۷۹ء بچوں کا بین الاقوامی سال کے طور پر منایا گیا۔ اس موقع پر جنوری کا شمارہ بچوں کے لیے مخصوص کر دیا گیا۔ اس شمارے میں بچوں کو درپیش مختلف مسائل کی طرف توجہ دلائی گئی ہے۔ اپریل ۱۹۷۹ء کا شمارہ آغا حشر کاشمیری پر تھا جو ان کی صد سالہ یوم ولادت کے موقع پر جاری کیا گیا۔ اس شمارے میں اور مضامین کے علاوہ آغا حشر کاشمیری کی ڈرامہ نگاری پر کئی اہم مضامین شائع کیے گئے۔

جون ۱۹۸۰ء میں عابد حسین نمبر اور اگست ۱۹۸۰ء میں "پریم چند نمبر" اور جنوری ۱۹۸۱ء میں "ڈاکٹر انصاری نمبر" شائع ہوا۔ ان نمبروں میں ان لوگوں کی سوانح، شخصیت، ادبی و ملی خدمات پر مضامین اور اہم تصاویر شائع کی گئیں۔ حسرت موہانی کی سو ڈیں سالگرہ کی تقریبات کے موقع پر آج کل نے اگست ستمبر ۱۹۸۱ء کا مشترک شمارہ "حسرت موہانی نمبر" کی شکل میں پیش کیا۔ یہ نمبر نئے مضامین کے ساتھ بعض پرانے مضامین کے انتخاب پر مشتمل تھا۔ "اس میں "حسرت کے سیاسی رجحانات" پر شامل مقالے توجہ کے مستحق ہیں۔ حسرت موہانی پر دوسرا نمبر ۱۹۸۵ء میں شائع کیا گیا۔

نومبر اور اگست ۱۹۸۲ء میں "سہیل عظیم آبادی" اور "جمیل مظہری" پر ایک ایک نمبر نکلے سہیل نمبر میں سہیل کے سوانح اور فکر و فن نیز ان کی ادبی خدمات کے مختلف پہلوؤں کا احاطہ کیا گیا اور سہیل عظیم آبادی کی منتخب کہانیاں شائع کی گئیں۔ "جمیل مظہری نمبر" میں جمیل کے منتخب کلام کے علاوہ جمیل کی شاعری کے مختلف پہلوؤں کا جائزہ لیا گیا۔

فروری ۱۹۸۳ء میں چکبست نمبر شائع ہوا اور نومبر دسمبر ۱۹۸۳ء کا مشترک شمارہ صحافت نمبر تھا۔ دسمبر ۱۹۸۴ء اور جنوری ۱۹۸۵ء میں دو اور صحافت نمبر شائع ہوئے جن میں ہندوستان میں اردو صحافت کی ابتدا، اس کی ترقی، جنگ آزادی میں اس کا حصہ اور موجودہ دور میں اردو صحافت کی صورت حال اور مستقبل کے امکانات پر فکر انگیز اور معلوماتی مقالے شامل کیے گئے۔ اور اس کے تمام پہلوؤں کا احاطہ کرنے کی کوشش کی گئی۔ یہ تمام نمبر اردو صحافت کی تاریخ کے نقطہ نظر سے نہایت اہم ہیں۔

مارچ اپریل ۱۹۸۴ء کا مشترک شمارہ "میر تقی میر" نمبر کی حیثیت سے شائع ہوا۔ یہ ہندوستان میں اب تک میر پر شائع ہونے والے تمام نمبروں میں سب سے زیادہ اہم ہے۔ اس میں جدید عہد میں میر کی تفہیم کی کوشش کی گئی ہے۔ اس نمبر کو آج کل کے تمام نمبروں میں سب سے زیادہ مقبولیت حاصل ہوئی اور تقریباً تیرہ ہزار شائع ہو کر ہاتھوں ہاتھ فروخت ہو گیا جو آج کل کی اب تک کی

Marfat.com

اشاعت میں سب سے زیادہ ہے۔
۱۹۸۶ء میں کوئی خاص نمبر شائع نہیں ہوا۔ آج کل کے یہ تمام نمبر اہم ہیں اور انھیں ایک دستاویزی حیثیت حاصل ہو چکی ہے۔

Marfat.com

آج کل کی ادبی حیثیت

آزادی سے قبل اور اس کے بعد بھی ہندوستان میں شائع ہونے والے ادبی جریدوں میں آج کل کی اپنی ایک انفرادیت رہی ہے۔ آج کل ابتدا ہی سے ایک خاص مزاج اور ایک خاص طریق کار کا حامل رہا ہے، جس کی بدولت اس کی اپنی ایک پہچان بنی جو شروع سے آج تک قائم ہے۔ اس جریدے نے بڑی خوب صورتی کے ساتھ، ہر طرح کے نظریاتی اختلافات، ادبی گروہ بندی اور سیاست سے الگ رہ کر، ہر نظریے اور ہر طبقے کے لوگوں کی نمائندگی کی ہے۔ کسی ایک نظریے سے آج کل کی وابستگی نہ پہلے کبھی تھی اور نہ اب ہے۔ یہ تمام تعصبات سے اوپر اُٹھ کر علم و ادب کی خدمت کرتا رہا ہے۔ یہی وجہ ہے کہ اس رسالے نے ترقی پسند، غیر ترقی پسند اور جدیدیت کے حامی ادیبوں و دانشوروں کی تخلیقات کو اپنے صفحات میں جگہ دی اور ان کو یکساں مواقع فراہم کیے۔ آج کل کی اِسی غیر جانب داری نے اس رسالے کو ہر طرح کے لوگوں میں یکساں طور پر مقبول بنایا۔ آج ہمارے بہت سے دانشورانِ ادب نظریاتی اور شخصی مفاد کی خاطر چھوٹے چھوٹے گروہوں میں منقسم نظر آتے ہیں۔ ایسے میں ہر زاویہ فکر کے لوگوں کے ساتھ ہم آہنگی پیدا کرنا اور سب کو ساتھ لے کر چلنا صرف آج کل کا طرۂ امتیاز ہے اور یہی اس کی شہرت اور مقبولیت کا سبب ہے۔

ادبی جریدوں میں جو امتیاز آج کل کو حاصل ہے، وہ شاید کسی اور رسالے کو حاصل نہیں۔ ابتدا ہی سے حکومت کا ترجمان ہونے کے باوجود اس نے علم و ادب کی نمایاں خدمات انجام دی ہیں۔ اس کا ماضی اور حال اس بات کے ثبوت کے لیے کافی ہے۔

آج کل ۱۹۴۲ء میں جن حالات میں جاری ہوا اس وقت اس کا مقصد علم و ادب کی خدمت کرنے سے زیادہ یہ تھا کہ یہ حکومت کی پالیسیوں کی تشہیر کرے۔ لیکن اپنی بات کو وسیع تر حلقوں میں پہنچانے کے لیے اس نے اپنے صفحات میں ادبی تخلیقات کو بھی خاطر خواہ جگہ دی۔ ۱۹۴۲ء میں جب یہ رسالہ صرف ۲۴ صفحات پر مشتمل تھا اس وقت بھی اس کے آدھے سے زیادہ صفحات ادبی ہوا کرتے تھے۔ یہاں تک کہ بسا اوقات اداریے میں بھی ادبی موضوعات پر گفتگو ہو جاتی تھی۔ اس وقت بعض مصلحتوں کے پیش نظر اسلامی موضوعات کو اس رسالے میں خاصی جگہ دی جاتی تھی۔

۱۹۴۳ میں جب آغا محمد یعقوب ردا شی اس کے مدیر اعلیٰ ہوئے تو انھوں نے اس کی ادبی اہمیت میں اضافہ کیا۔ انھوں نے ہندوستان کے تمام اچھے ادیبوں و شاعروں کو لکھنے پر آمادہ کیا۔ بہت سے نئے

Marfat.com

سلسلے شروع کیے، جس سے رسالے کی ادبی حیثیت اور مستحکم ہوئی اس رسالے میں "داستان نجات" کے عنوان سے ایتھل وانس کی مشہور کتاب "اسکیپ" کا آزاد ترجمہ پیش کیا گیا، "نقد و نظر" کے عنوان سے نئی کتابوں پر تبصرے ہونے لگے "ضمیمہ آج کل" کے تحت فارسی زبان سکھلانے کا سلسلہ بھی شروع ہوا، پشتو رسم الخط، جدید شاعری، ترقی پسند ادب، آزاد نظم، اردو زبان کے مسائل اور ایسے ہی لاتعداد موضوعات پر مشہور اہل قلم حضرات کو مقالے لکھنے کی دعوت دی گئی۔ "نقد الانتقاد" کے عنوان کے تحت ادبا و شعرا کی تخلیقات کو نقد کے معیار پر جانچنے کا کام بھی کیا گیا۔ اس کے ساتھ ہی آج کل میں مشہور ادبی اور سیاسی شخصیات پر مضامین بھی شائع ہوتے تھے۔ گویا رسم الخط اور زبان کے بنیادی مسائل سے لے کر ادب و فلسفہ تک مختلف موضوعات پر بے شمار مضامین شائع ہوئے جس نے آج کل کی ادبی اہمیت میں کافی اضافہ کیا۔

سید وقار عظیم اور رگھوناتھ رینا نے یعقوب دداشی کے جلائے ہوئے اس چراغ کی لو کو اور بڑھایا۔ چناں چہ آزادی سے قبل ہی آج کل کی ادبی حیثیت اتنی مستحکم ہو گئی تھی کہ اسے اس وقت کے کسی بھی معیاری ادبی رسالے کے مقابلے میں رکھا جا سکتا تھا۔ کسی بھی رسالے کا معیار اس کے لکھنے والوں سے ہی متعین ہوتا ہے۔ اگر لکھنے والے ادیب اچھے ہیں تو رسالہ معیاری تسلیم کیا جاتا ہے۔ آج کل اس اعتبار سے خوش نصیب ہے کہ اسے شروع ہی سے اچھے لکھنے والے ملے جس سے اس کی تابندگی میں روز افزوں اضافہ ہوا۔

شعر و ادب کا کوئی بھی گوشہ ایسا نہ تھا جس پر مشاہیر اہل قلم نے خامہ فرسائی نہ کی ہو۔ قدیم ادب سے لے کر جدید ادب تک کے تقریباً سبھی موضوعات پر جی کھول کر بحثیں ہوئیں۔ بہت سے نئے شعرا و ادبا کو آج کل ہی نے متعارف کرایا اور ان کی تخلیقات کو شہرت بھی اسی کی وجہ سے ملی۔ مثال کے طور پر جوش ملیح آبادی، مرزا ثاقب لکھنوی، یگانہ چنگیزی، عبدالمجید سالک، بے خود دہلوی، جگر مرادآبادی، سیماب اکبرآبادی، ساغر نظامی، اختر شیرانی، رضا علی وحشت، جلیل مانک پوری، امجد حیدر آبادی، صفی لکھنوی، نیاز فتح پوری کے ساتھ تاثیر، شور علیگ اور احمد ندیم قاسمی کی تخلیقات آج کل کی زینت بنیں۔ ساحر لدھیانوی اسی آج کل کے ذریعے شہرت کے آسمان پر پہنچے۔ اسی رسالے میں ان کی مشہور نظم "تاج محل" دوبار شائع ہوئی۔

افسانوی ادب کا معیار بھی شعری ادب کے مقابلے میں کچھ کم نہ تھا۔ یہاں ہر زاویۂ فکر کے معیاری افسانے شائع ہوتے تھے اور افسانہ نگار بھی اوّل درجے کے تھے جن کی حیثیت اُس زمانے میں افسانوی ادب میں مسلمہ تھی۔ مثلاً سلطان حیدر جوش، تسنیم سلیم چھتاری، راجندر سنگھ بیدی، علی عباس حسینی، ہاجرہ مسرور، ایم اسلم، اپندر ناتھ اشک، قدرت اللہ شہاب، سہیل عظیم آبادی اور غلام عباس وغیرہ۔ یہ فہرست اگرچہ مکمل نہیں لیکن اس کو دیکھنے سے یہ اندازہ ہو جائے گا کہ یہ افسانوی ادب کی زینت بڑھانے والے ملک کے نمایندہ افسانہ نگار تھے جن کی شمولیت کسی بھی رسالے کے لیے باعث افتخار ہو سکتی تھی۔

اس دور میں شخصیات پر بھی بہت سے مضامین شائع ہوئے۔ ان میں سماجی، سیاسی، ادبی اور مذہبی سبھی شخصیتیں شامل ہیں۔ سری نواس شاستری، شاہ محمد سلیمان، سر عبدالقادر، خواجہ حسن نظامی، جوش ملسیانی، یگانہ چنگیزی، نوح ناروی، رام بابو سکسینہ، محمود شیرانی، نیاز فتح پوری وغیرہ کے

Marfat.com

علاوہ متعدد دیگر ادبا اور اکابرین ملک ان لوگوں میں ہیں جن پر مضامین اور ان کی تصاویر شائع ہوئیں۔
آج کل میں شائع ہونے والے تنقیدی اور تعارفی مضامین کا معیار بھی شروع سے بہتر رہا ہے جو اس رسالے کے ادبی اور معیاری ہونے کا ایک اور ثبوت ہے۔ چنانچہ وقتاً فوقتاً اس رسالے میں مختلف موضوعات پر جو مضامین شائع ہوئے ان سے ان مضامین کے تنوع کا پوری طرح اندازہ کیا جاسکتا ہے۔ رشید احمد صدیقی نے ڈاکٹر ذاکر حسین کی تعلیمی خدمات پر روشنی ڈالی، ظہور حسن ڈار نے اختر حسین رائے پوری پر مقالہ لکھا، فیض کا مضمون "جوش شاعر انقلاب کی حیثیت سے" اپنی نوعیت کا پہلا مضمون تھا جس میں فیض نے اس زمانے میں لکھا تھا کہ اگرچہ جوش کے یہاں انقلاب کا اجتماعی تصور نہیں ہے اور اس میں نظریاتی تنظیم بھی نہیں لیکن اس حقیقت سے بھی انکار نہیں کیا جاسکتا کہ جوش کی شاعری نے کتنے ہی نئے راستوں اور نئی منزلوں کی جانب چلنے کی ترغیب دی۔

عظمت اللہ خاں پر مسعود حسین خاں کا ایک مضمون 'ادب کا ایک باغی' کے عنوان سے شائع ہوا۔ ان کے علاوہ حمید احمد خاں کا مضمون 'غالب کی بہو' باقر علی خاں کامل کی بیوی 'بگا بیگم' سے ملاقات کے متعلق چھپا۔ وہ اس وقت بقید حیات تھیں انھوں نے غالب سے متعلق بہت سی دلچسپ باتیں بتائیں۔ ڈاکٹر عابد حسین کا "ہندوستان کی مشترکہ تہذیب" پر بڑا ہی مبسوط اور قابلِ قدر مقالہ شائع ہوا یہ اُن کے اُس انداز فکر کا، جو بعد میں ہمیں اور پختہ شکل میں نظر آتا ہے، ایک عمدہ نمونہ ہے۔ خواجہ غلام السیدین کا مضمون 'معلمی کا پیشہ'، عشرت رحمانی کا مقالہ 'حشر کا ڈراما'، موضوع کی اہمیت و افادیت کے لحاظ سے دلچسپ ہی نہیں بلکہ غیر معمولی اہمیت کے حامل ہیں۔ ان کے علاوہ آج کل میں تاریخی، جغرافیائی اور سائنسی موضوعات پر بھی لاتعداد مضامین شائع ہوئے۔

اس طرح مجموعی اعتبار سے ابتدا سے تقسیم ہند تک آج کل کی ادبی حیثیت کسی بھی معیاری ادبی رسالے سے کسی طرح کم نہ تھی بلکہ اس کا معیار اُس دور کے بعض ادبی رسائل سے کسی قدر بہتر ہی تھا۔ کچھ ایسے ادیب بھی تھے جو صرف آج کل کے لیے ہی لکھتے اور یہ بات بھی آج کل کے لیے قابل فخر تھی۔ ترتیب و تزئین اور گٹ اپ کے اعتبار سے بھی یہ جریدہ عمدہ معیار کا حامل تھا۔

آج کل تقسیم ہند کے بعد

آزادی کے بعد اگست ۱۹۴۸ء میں شاعرِ انقلاب جوش ملیح آبادی نے آج کل کی ادارت سنبھالتے ہی اپنی اوّلین توجہ اس کے ادبی معیار کی طرف مرکوز کی اور اس کو اردو کا ایک بہترین جریدہ بنانے کی بھرپور کوشش کا اعادہ پورے اعتماد کے ساتھ کیا۔ ان کے اس اعتماد نے انھیں حوصلہ بھی دیا اور ادیبوں و شاعروں نے معاونت کر کے آج کل کو وقار بھی بخشا۔ جوش نے متعدد نئے سلسلے بھی شروع کیے۔ "نشاط مطالعہ" کے عنوان سے دنیا کی دوسری زبانوں کے فن کاروں کو متعارف کرانے کا سلسلہ شروع ہوا اور ہومر، دانتے وغیرہ جیسے فن کاروں سے اردو قارئین کو متعارف کرایا گیا۔ "گل کدہ" کے عنوان کے تحت ہندوستانی زبانوں کی شاعری پیش کرنے کا سلسلہ شروع ہوا جو بعد میں "علاقائی ادب" کے عنوان سے شائع ہونے لگا اور آج تک اسی عنوان سے باقی ہے۔ شعری انتخاب

Marfat.com

کے لیے ذکر و فکر کے نام سے ایک صفحہ غزل کے لیے مخصوص ہوا کرتا تھا۔ دنیا کے قومی ترانوں کو بھی پیش کرنے کا ایک دلچسپ سلسلہ جوش نے شروع کیا۔ یہی نہیں بلکہ جوش نے بچوں کا آج کل، کے نام سے آٹھ صفحات پر مشتمل ضمیمہ شائع کرنا شروع کیا۔ یہ اور بات کہ اِسے کچھ دنوں کے بعد بند کرنا پڑا۔ ایک اور اہم سلسلہ ہر شمارے کے تخلیق کاروں کے مختصر تعارف کا شروع کیا گیا۔ اس طرح رسالے کو خوب سے خوب تر بنانے کے لیے مختلف تجربات کیے گئے جن میں سے بیشتر کامیاب رہے اور جو رسالے کے ادبی وقار میں اضافہ کا باعث بنے۔

جوش کی قیادت ہی پرچے کے اعلیٰ معیار کی ضمانت تھی۔ ان کی کوششوں سے اس کا معیار بہتر سے بہتر ہوا۔ جوش کی ادارت میں آج کل کے متعدد خاص نمبر نکلے۔ ان میں پہلا جمہوریت نمبر تھا جو نئے دستور کے نفاذ پر نکالا گیا تھا۔ اس کے بعد تقریباً ہر سال یکے بعد دیگرے بہت سے نمبر شائع ہوتے رہے جن میں افسانہ نمبر، غالب نمبر، شعر و شاعری نمبر، خطوط نمبر وغیرہ شامل ہیں۔ کشمیر نمبر جوش کی ادارت میں شائع ہونے والا آخری نمبر تھا جسے بڑی مقبولیت حاصل ہوئی یہ عین اس وقت شائع ہوا، جب جوش ہندوستان سے رخصت ہو رہے تھے۔ مسلم اکابرین نے کشمیر اور ہندوستان کے اٹوٹ تعلق پر اظہار خیال کیا۔ اس میں کشمیری زندگی اور وادیٔ کشمیر کے حسن و جمال پر بہت اچھے مضامین شائع ہوئے۔ اس طرح جوش نے اس کے ادبی معیار کو بہت بلند کیا۔ اور آج کل کو ہندوستان کے بہترین ادبی رسالوں کی صف میں لا کھڑا کیا۔

جوش کے بعد سے اب تک آج کل کی ادارت کی ذمے داری چار افراد کے حصّے میں آچکی ہے یہ حضرات ہیں عرش ملسیانی، شہباز حسین، مہدی عباس حسینی اور آج کل کے موجودہ ایڈیٹر راج نرائن راز۔ ان تمام ایڈیٹروں نے اپنے اپنے طور پر آج کل کے ادبی وقار کو مزید بہتر بنانے کی کوشش کی، پرانے تجربات سے فائدہ اٹھا کر نئی راہیں نکالنے کی سعی کی۔ بعض پرانے سلسلے بند ہوئے، بعض نئے عنوانات کی شروعات ہوئی۔ ان تمام تر نئے سلسلوں کا مقصد آج کل کے ادبی معیار کو حالات کے تقاضوں کے پیش نظر مزید بہتر بنانا تھا۔ جیسا کہ ہم جانتے ہیں ادب حالات سے بہت جلد متاثر ہوتا ہے اور حالات کو متاثر کرتا بھی ہے۔ ادب میں رد و قبول کی بڑی صلاحیت ہے۔ اس کی اِسی قوت نے کہیں تو انقلاب برپا کیا اور کہیں انقلاب کے لیے فضا کو سازگار بنایا۔ ذہنوں کو بدلنے کا کام جس تیزی سے ادب کے ذریعہ ممکن ہے وہ کسی اور طریقے سے شاید انجام نہیں دیا جا سکتا۔ یہی وجہ ہے کہ دنیا کے تمام انقلابات کے پیچھے کم و بیش ادب کے اثرات کارفرما رہے ہیں، چاہے وہ انقلاب فرانس ہو یا انقلاب روس یا انقلاب ایران۔ ادب پہلے اثر انداز پھر اثر پذیر ہوتا ہے۔ مثلاً انقلاب کے بعد جو ادب وجود میں آتا ہے اس پر انقلاب کے بعد کی تبدیلیوں کا اثر ہوتا ہے۔ یہی وجہ ہے کہ انقلاب فرانس اور انقلاب روس کا اثر پوری دنیا کی ہر زبان کے ادب پر پڑا اور اس سے مزید تبدیلیاں عمل میں آئیں۔ ہمارے ادب میں رونما ہونے والے ایسے تمام اثرات کو آج کل کے صفحات میں آسانی کے ساتھ تلاش کیا جا سکتا ہے اس لیے کہ ایک ادبی جریدے کی حیثیت سے آج کل نے ان اثرات کی بھرپور نمائندگی کی۔ آزادی کے بعد کیسے کیسے اتار چڑھاؤ آئے، ادبی نظریات میں تبدیلیاں واقع ہوئیں، اصناف ادب کی سطح پر بے شمار تجربے ہوئے، افسانوی ادب بہت سے تجرباتی مراحل سے

Marfat.com

گزرا۔ اس پورے سفر میں آج کل ہمیشہ ہر تجربے میں برابر کا شریک رہا۔ نظم و نثر کی کون سی ہیئت ہے، جو اس میں شائع نہیں ہوئی۔ آزاد نظم، معریٰ نظم، نثری نظم، سانیٹ، ہائیکو، دوہے، غزل، آزاد غزل، سلام، سہرا، مثنوی، رباعی، قطعہ، مرثیہ، تضمین، قصیدہ، گیت، تخمیس، ڈرامے، ترائیلے، مستزاد، قطعات تاریخ، مقالے، انشائیے، افسانے، ڈرامے، سفرنامے، خاکے، رپورتاژ، خودنوشت، شکاریات، طنز و مزاح غرض آج کل نے ہر صنفِ ادب کی بھرپور نمائندگی کی۔

افسانے کی سطح پر تجریدی، علامتی، یک کرداری بنا پلاٹ کے، ماحول پر مبنی افسانے، شعور کی رو والے افسانے، کون سا تجربہ، کون سی کوشش ایسی ہے جو آج کل میں شائع نہیں ہوئی۔ آج کل نے ہمیشہ وقت کی رفتار پر نظر رکھی اور ہر تجربے کو بروقت اپنے یہاں جگہ دی۔ مختلف مسائل پر مذاکرے، مباحثے اور سمپوزیم بھی کرائے۔ جیسے مصنف کے مسائل، مدیر کے مسائل، ناشر کے مسائل، قاری کے مسائل، اردو کتابوں کی طباعت کے مسائل، قومی یک جہتی ایک مذاکرہ، اردو میں تحقیق کا معیار، تین یادگار ادبی صحبتیں، مارکس کے فلسفہ معاشیات کا حالیہ جائزہ، ہماری فلموں میں ہندوستانیت، ہندوستانی ادیب کے مسائل، قومی ترقی کا محاسبہ یہ سب وہ مسائل ہیں جن سے اُس وقت کا ادب ہی نہیں بلکہ ہر زمانے کا ادب دوچار رہتا ہے۔

آج کل نے مختلف موضوعات پر بہت سی سماجی سیاسی اور ادبی شخصیتوں کے انٹرویو بھی شائع کیے۔ یہ تمام انٹرویو اپنی جگہ اہم اور معلوماتی ہیں اور ان سے بہت سی نئی باتوں کا انکشاف بھی ہوا۔ مراری لال کیڈیا نے اپنے انٹرویو میں پریم چند سے متعلق چند اہم انکشافات کیے، پروفیسر محمد مجیب نے ترقی اردو بورڈ کے مسائل اور اس کی کارکردگی پر روشنی ڈالی، اندرا گاندھی وزیر اعظم ہند نے خاندانی منصوبہ بندی کی قومی ضرورت کی اہمیت کو اُجاگر کیا، علی جواد زیدی نے فروغ اردو کمیٹی کے مقاصد اور اس کی نوعیت پر روشنی ڈالی، شیخ عبداللہ وزیر اعلیٰ کشمیر نے کشمیر کی جنگ آزادی، احمد حسین نے کرشن چندر کے نظریات اور شمس الرحمان فاروقی نے ڈیوڈ میتھوز سے ملاقات کر کے لندن یونی ورسٹی میں اردو کی تدریس اور تحقیق کے مسائل پر گفتگو کی۔ اِن کے علاوہ مالک رام، امرتا پریتم، دینا ناتھ نادم، رضیہ سجاد ظہیر، شرف جہاں پولا تورا، علی عباس حسینی، فراق گورکھپوری کے انٹرویو شائع ہوئے۔ جس سے ان کے ادب اور ان کی زندگی پر روشنی پڑتی ہے۔ عصمت چغتائی اور قرۃ العین حیدر کی گفتگو بھی آج کل کے صفحات کی زینت بن چکے ہیں۔ یہ تمام انٹرویو ہمیں ادبی اور سماجی مسائل کو اور ادب کے صحیح رُخ کو سمجھنے میں مدد دیتے ہیں۔

آج کل نے ادبی، سماجی اور سیاسی شخصیتوں کے خاکے بھی شائع کیے ہیں۔ بعض خاکے تو بڑے ہی اہم ہیں۔ جن شخصیتوں پر خاکے شائع ہوئے وہ یہ ہیں۔ آغا حشر، ابراہیم جلیس، اختر اورینوی، ایم اسلم، برق موسوی، بیگم شمرد، بیگم مولانا محمد علی، قاضی عدیل عباسی، حافظ محمود خاں شیرانی، حکیمن بوا، خواجہ حسن نظامی، ڈاکٹر انصاری، ڈاکٹر عبدالجبار رخاں، ڈاکٹر غلام یزدانی رام پرشاد بسمل، سجاد ظہیر، سہیل عظیم آبادی، فخرالدین علی احمد، عطا کاکوی، عابد حسین، فانی بدایونی لالہ ہردیال، مولانا حسرت موہانی، مہاراجا رنجیت سنگھ، ضیا احمد بدایونی، یحییٰ اعظمی وغیرہ،

Marfat.com

یہ تمام شخصیتیں علم و ادب اور سیاست کی برگزیدہ شخصیتیں ہیں اور جن کے بارے میں جاننا ہمارے لیے ضروری بھی ہے۔ آج کل نے ان پر خاکے پیش کر کے ہماری معلومات میں اضافہ کیا ہے۔

غبار کارواں کے عنوان سے آج کل نے خود نوشت سوانح عمری کا ایک سلسلہ بھی شروع کیا تھا اور اس عنوان کے تحت بہت سے لوگوں سے اپنی خود نوشت لکھوا کر شائع کی۔ بہت سے ایسے ادیبوں اور شاعروں سے اس عنوان کے تحت لکھوایا گیا جو شاید بغیر کسی تحریک کے کبھی نہ لکھتے۔ یہ سرمایہ تحقیق کے نقطۂ نگاہ سے بہت اہم ہے۔ اس طرح کی خود نوشت سے مصنف کے بارے میں بہت سی ایسی باتیں سامنے آگئیں بہ صورت دیگر جن کا جاننا شاید محال ہوتا۔

غبار کارواں کے تحت دوار کا داس شعلہ، اختر اورینوی، محمد حسن، صالحہ عابد حسین، شمس الرحمان فاروقی، انیس قدوائی، گوپال متل، کوثر چاندپوری، فراق گورکھپوری، عصمت چغتائی، اسلوب احمد انصاری، اعجاز حسین، عبدالماجد دریابادی، مسعود حسین خان، جمیل مظہری، گیان چند جین، میکش اکبر آبادی، گوپی ناتھ امن، خواجہ احمد عباس، حمیدہ سلطان، عرش ملسیانی، سعید احمد اکبر آبادی، جگن ناتھ آزاد، جوش ملسیانی، وحید اختر، علی محمد لون، سلام مچھلی شہری، سہیل عظیم آبادی، ہنس راج رہبر، مالک رام، علی جواد زیدی کے خود نوشت سوانح شائع ہوئے۔ پریم چند نے اپنی آپ بیتی لکھی۔ افسوس کہ یہ سلسلہ کچھ سال قبل ادیبوں کی عدم معاونت کی وجہ سے بند کر دیا گیا۔

راج نرائن راز نے اپنے زمانے میں دو نئے سلسلے شروع کیے۔ ایک سلسلہ تو وہی غبار کارواں کی دوسری مختصر شکل تھی جسے "من کہ" اور "آں کہ" کا نیا عنوان دیا گیا۔ اس میں نجی معلومات کا تفصیلی خاکہ پیش کیا جاتا ہے۔ یہ سلسلہ بھی تحقیقی نقطۂ نگاہ سے بہت اہم ہے۔ اس میں ادیبوں کے تمام اہم واقعات بہ شمول ان کی تاریخ پیدائش درج ہوتے ہیں۔ اب تک اس سلسلے کے تحت قاضی عبدالودود، مولانا حسرت موہانی، سجاد ظہیر، غیاث احمد گدی، شمیم کرہانی، حیات اللہ انصاری، راجندر سنگھ بیدی، نورالحسن ہاشمی، مالک رام، محمد مجیب، صالحہ عابد حسین، ضیا فتح آبادی، گیان چند جین، خواجہ احمد عباس، خواجہ احمد فاروقی، دیویندر ستیارتھی، جوگندر پال، طالب چکوالی وغیرہ کے تفصیلی خاکے شائع ہو چکے ہیں۔ یہ سلسلہ ابھی جاری ہے۔

راج نرائن راز نے دوسرا اہم سلسلہ بہ خط شاعر کے عنوان سے شروع کیا ہے۔ یہ سلسلہ بھی جاری ہے۔ اس کے تحت شاعروں کی دو ایک تخلیقات خود ان کی تحریر میں شائع کی جاتی ہیں اور ساتھ ہی ساتھ ان کی تصویر بھی۔ اس طرح بہت سے لوگوں کی تحریر کے نمونے اس عنوان کے تحت بہ آسانی محفوظ کیے جا سکتے ہیں۔ اب تک اس عنوان کے تحت پچاس سے زائد نئے اور پرانے شاعروں کی تخلیق شائع کی جا چکی ہیں۔

آج کل میں بہت سے اہم لوگوں کے نادر خطوط بھی شائع ہوئے ہیں۔ بعض خطوط تو ایسے ہیں جو اور کہیں دستیاب نہیں ہیں۔ خط نجی معلومات کا سب سے بہتر ذریعہ ہے۔ آج غالب، اقبال، ابوالکلام آزاد، محمد علی جناح، مولانا محمد علی جوہر، جواہر لال نہرو، مہاتما گاندھی اور بہت سی اہم شخصیتوں کی وفات کے بعد ان کی زندگی کے بہت سے اہم راز، ان سے متعلق بہت سی اہم معلومات، اُن کے خیالات و نظریات وغیرہ اِسی سرمائے سے جو کہیں محفوظ تھا معلوم کر لیے گئے ہیں۔ آج کل کے صفحات میں ایسی بہت سی اہم

Marfat.com

دستاویزیں محفوظ ہیں۔ آرزو، صفی اور جلیل کے خطوط، محمد علی خاں اثر رام پوری کے نام، آغا حیدر کا خط عرش ملسیانی کے نام، ایم کیمسن کا ایک نادر خط سید شاہ صاحب عالم کے نام، بے خود دہلوی کے نام داغ کے چند یادگار خطوط، اکبر الہ آبادی کے خطوط حکیم شمس الحسن سہسوانی مرحوم کے نام، غالب کے خط علاء الدین خاں کے نام، سرشار سے متعلق ایک خانگی خط مولانا عبدالماجد دریابادی کے نام،، عبدالحلیم شرر کے خطوط عابد رضا بیدار کے نام، نیاز فتح پوری کے نام ایک خط ان کے علاوہ غالب، مالک رام، ڈاکٹر عبدالستار صدیقی، مہاتما گاندھی، لالہ لاجپت رائے، مولانا آزاد، مولوی عبدالحق اور نرملا کے خطوط بھی شائع ہوئے۔ جس میں بہت سے خطوط کا عکس بھی شائع ہوا ہے۔ یہ تمام خطوط اپنی جگہ بہت ہی اہم ہیں۔ بعض خطوط تو نایاب قسم کے ہیں۔ یہ بھی آج کل کی ایک خدمت ہے جو اس نے انجام دی ہے۔

آج کل نے ابتدا کے چند سالوں بعد سے ہی علاقائی اور عالمی ادب شائع کرنے کا ایک اہم سلسلہ شروع کیا تھا اس سے علاقائی اور عالمی زبانوں کے ادب کے ساتھ ہم آہنگی کو فروغ حاصل ہوا۔ علاقائی زبانوں کی واقفیت نے زبانوں کے متعلق نفرت کے جذبات کو ختم کیا ساتھ ہی اس سے قومی یک جہتی کی بنیادیں مضبوط ہوتیں۔ ایک دوسرے کو سمجھنے اور جاننے کا موقع ملا اور دوسری زبانوں کے ادب سے واقفیت بھی بڑھی جس سے اردو کا دامن وسیع تر ہوا۔ علاقائی زبانوں کے ادب کے اثرات نے زبان کے ذخیرۂ الفاظ میں اضافے کے ساتھ ساتھ ادب کے کینوس کو بھی وسیع کیا۔ اردو کا ادیب یا قاری جو دوسری زبانوں کے ادب سے ناواقف تھا اسے اس سلسلے کے تحت دوسری زبانوں کے ادب کو پڑھنے اور دو زبانوں کے لکھنے والوں کے کے تجربات سے فائدہ اٹھانے کا موقع ملا۔ اس سلسلے کے تحت اب تک آسامی، اڑیا، بنگالی، پنجابی، تامل، تلگو، ڈوگری، سندھی، کشمیری، کنڑ، گجراتی، مراٹھی، ملیالم، میتھلی اور ہندی کے افسانے، کشمیری کی غزلیں، آسامی، اڑیا، بنگالی، پنجابی، تامل، تلگو، ڈوگری، سندھی، سنسکرت، کشمیری، کنڑ، گجراتی، مراٹھی، ملیالم اور ہندی کی نظمیں اور ڈرامے شائع ہوئے ہیں اور یہ سلسلہ برابر جاری ہے۔

آج کل کے ذریعے ہمیں عالمی ادب سے بھی متعارف ہونے کا موقع ملا۔ دوسرے ملکوں خاص کر مغربی ممالک میں جو تجربات ہو رہے تھے ان سے براہ راست واقفیت ہوئی اور اس کے اثرات سے اردو میں بھی افسانوی اور شعری سطح پر مختلف ہیئتوں کا چلن ہوا۔ شعری سطح پر آزاد نظم، نثری نظم، معریٰ نظم، سانیٹ، ترائیلے، ہائیکو جیسی اصناف اردو میں مقبول ہوئیں۔ تجریدی، علامتی، یک کرداری، ماحول پر مبنی افسانوں اور شعور کی رو والے افسانوں کا رواج ہوا۔ ان تجربات سے اردو کا دامن مالا مال ہوا۔ عالمی ادب کے تحت اطالوی، امریکی، انگریزی، ایرانی، بنگلہ، پوستانی، تبتی، ترکی، چینی، افریقی، روسی، شمالی ویت نام، عربی، فرانسیسی، فلسطینی، لبنانی، مصری اور نارویجین افسانے شائع ہوئے۔ ایرانی اور چینی ڈرامے، انگولا، چینی، عربی اور فلسطینی نظمیں اور اطالوی اور چینی گیت شائع ہوئے اور مزید زبانوں کا ادب شائع ہو رہا ہے۔

اردو میں سفرناموں کی اپنی ایک روایت رہی ہے اور تقریباً تمام اچھے ادیبوں نے سفرنامے لکھے ہیں جو ہمارے ادب کا ایک قیمتی سرمایہ ہیں۔ سفرنامے سے ہمیں ان ملکوں کے طبعی، جغرافیائی، علمی و ادبی، تہذیبی و ثقافتی، معاشی اور سیاسی حالات کی واقفیت ہوتی ہے۔ بہت سے ملکوں کے اہم شہروں اور

Marfat.com

مقامات کی معلومات جس سے عام حالات میں ہم ناواقف ہوتے ہیں، ان سفرناموں کے ذریعے حاصل ہوجاتی ہے۔ سفرناموں سے ملکوں کی تاریخ اور اس کی تعمیر و ترقی سے بھی واقفیت ہوتی ہے۔ اس طرح یہ سفرنامے ہمارے لیے بڑے کام کی چیز ہیں۔ سفرنامے کی اہمیت اس وقت اور بڑھ جاتی ہے جب وہ سفرنامہ کسی اہم ادبی شخصیت کا ہو۔ آج کل کے سفرناموں کی نوعیت کچھ اسی طرح کی ہے۔ ان کے لکھنے والے غیر معمولی شخصیتوں کے مالک ہیں۔ صالحہ عابد حسین، آصف مجیب، تاراچند، احمد علی، ستیش بترا، شیام سندر، جیبیہ قدوائی، حمیدہ سلطان، گھنشیام سیٹھی، عتیق صدیقی، ایس جی بنس، نریندر لوتھر، ددیا شنکر، ان میں کچھ نام تو سفرنامے کے لیے بہت مشہور ہیں جیسے ستیش بترا، نریندر لوتھر وغیرہ۔ سارے سفرنامے بہت اہم ہیں۔ آج کل کے ان سفرناموں سے سفرناموں کی روایت کو کافی تقویت ملی ہے۔ ان میں نئے طرز و ادا اور نئی منزلوں کے نشاں بھی ڈھونڈھے جاسکتے ہیں اور نئی سمت کا تعین بھی کیا جاسکتا ہے۔

بہت سے ادبی اور سماجی جلسوں کی رپورٹیں بھی آج کل میں شائع ہوتیں ہیں۔ ان میں بعض رپورٹیں تو بے حد اہم ہیں اور ان کے لکھنے والے بھی اہم ہیں۔ ان رپورٹوں سے کسی پروگرام کی اہمیت و افادیت اور اس کی کامیابی کا اندازہ ہوتا ہے بہت سی سچائیاں اور تاریخی حقائق سامنے آتے ہیں۔ یہ سب رپورٹیں وقت گزرنے کے بعد اپنی دستاویزی اہمیت اختیار کرتی جارہی ہیں۔ جو رپورٹیں خاص طور پر اہم ہیں ان میں اردو ایڈیٹروں کی کل ہند کان فرنس، اردو کتابوں کی قومی نمائش، اردو کے ترقی پسند ادیبوں کی کل ہند کان فرنس، اساتذہ اردو جامعات ہند کی کل ہند دلی کان فرنس، جدید اردو ادب میں زبان کے تخلیقی استعمال کے مسائل (جامعہ سیمنار) دارالعلوم دیوبند کی صدسالہ برسی، صدسالہ جشن اقبال، غیر مسلم مصنفین اردو کان فرنس، لندن میں ہندوستانی فن کی نمائش، نہرو کے ماسکو سفر کی روئداد، مصوری کی بین اقوامی نمائش، یوم ظفر اور یوم غالب وغیرہ کی رپورٹیں شامل ہیں۔

آج کل میں افتتاحی اور صدارتی خطبات اور تقاریر بھی درجنوں کی تعداد میں شائع ہوچکے ہیں۔ ان میں کچھ تقاریر تو بہت اہم ہیں جو شاید صرف آج کل نے ہی محفوظ کی ہیں۔ لارڈ ماؤنٹ بیٹن، نہرو، جناح، ابوالکلام آزاد، بلدیو سنگھ، ذاکر حسین، راجکماری امرت کور، سر مرزا اسماعیل، ولبھ بھائی پٹیل، اندرا گاندھی، مرارجی ڈیسائی، نیلم سنجیوا ریڈی، گیانی ذیل سنگھ کی اہم تقاریر آج کل میں شائع ہوچکی ہیں۔ شیخ عبداللہ، فرماں روائے بھوپال، ڈاکٹر انصاری، خواجہ احمد فاروقی اور گوپی چند نارنگ کے افتتاحی اور صدارتی خطبات جو ان لوگوں نے مختلف ادبی سیمناروں میں پیش کیے ہیں، آج کل نے انھیں بھی اپنے دامن میں جگہ دی اور عام لوگوں تک پہنچایا۔

آج کل کا ایک اہم کارنامہ تصاویر کی اشاعت بھی رہی ہے۔ اس نے ملک اور بیرون ملک کے شاعروں، ادیبوں، سائنس دانوں، سیاسی رہ نماؤں اور مختلف علوم و فنون کی باکمال شخصیتوں کی تصاویر کو اپنے صفحات کی زینت بنایا۔ ہندوستان اور دنیا کے مختلف ممالک کی تہذیب و تمدن کی جھلک پیش کرکے ہندوستانی تہذیب کو دنیا کی دوسری جدید ترین تہذیبوں سے روشناس کرانے کی کوشش کی اور اجنبیت کی اس فضا کو جو غالباً پہلی بار دیکھنے سے پیدا ہوتی، ذہنوں کو اس سے مانوس کرکے ہموار کردیا اور اتنی پختگی پیدا کردی کہ نامانوسیت کا احساس جاتا رہا۔ آج جب ہم آج کل کے صفحات کو پلٹتے ہیں تو

Marfat.com

بعض تصویریں ہمیں حیرت میں ڈال دیتی ہیں اور ہم سوچنے پر مجبور ہو جاتے ہیں کہ آج کل کو اس کی اہمیت کا اندازہ شاید ان تصویروں کو شائع کرتے وقت اتنا نہ ہوا ہوگا جتنا آج ہو رہا ہے یا آئندہ کبھی محسوس کیا جائے گا۔ اب خطوط اور کتابوں کے عکس ہی دیکھیے کیسے کیسے نادر و نایاب نمونے جمع ہیں۔ ۱۸۳۸ء میں لکھا گیا قرآن مجید کا دو منقش صفحہ، نہج البلاغت کا ۱۶۷۸ء کا لکھا ہوا ایک صفحہ، البوصیری کے قصیدۂ بردہ کا پہلا صفحہ جو سترہویں صدی میں لکھا گیا تھا، افغانستان کی قدیم سنسکرت تحریروں کے نمونے، امیر تیمور گورگان کا ایک خط، عود ہندی اور خطوط غالب، راجندر پرساد، رامائن، نغمات العرس، بیخود دہلوی، داغ، فانی، حکیم محمد علی خاں ہردوئی، نواب وقار الملک، جلال لکھنوی، لالہ لاجپت رائے، آزاد، حالی، اکبر، مولانا محمد علی جوہر، عبدالحلیم شرر، جام جہاں نما، جان رائی لینڈ لائبریری مانچسٹر میں ۱۸۴۰ء کے لکھے ہوئے اردو خطوط کا نمونہ، فیضی، ٹیگور، سروجنی نائیڈو، مہاتما گاندھی کی تحریریں، داراشکوہ کی تصانیف کے صفحات، واجد علی شاہ کی غزل کا عکس یہ وہ نادر و نایاب چیزیں ہیں جن کی اہمیت کا اندازہ وہی لوگ لگا سکتے ہیں جو اس کی افادیت کو سمجھتے ہیں۔ ہر کس و ناکس کی نگاہ میں اس کی اہمیت کچھ بھی نہیں۔ تحقیق کا طالب علم آج کل کے اس کام کی نہ صرف تعریف کرے گا بلکہ اسے اس سے استفادے کا موقع بھی ملے گا۔

ان سب کے علاوہ آج کل کی ایک بڑی ادبی خدمت اس کے خاص نمبر ہیں۔ آزادی کے بعد سے آج تک آج کل کے جتنے اہم خاص نمبر شائع کیے کسی دوسرے رسالے نے نہیں کیے۔ اپنی چوالیس سالہ زندگی میں اس نے ستر سے زائد نمبر شائع کیے جو اس کی اس مدت کے لحاظ سے کہیں زیادہ ہیں۔ آج کل کے خاص نمبروں کو تین حصوں میں منقسم کیا جا سکتا ہے۔ شخصیات، ادب اور تہذیب و ثقافت۔

شخصیات پر کم و بیش تینتیس[۲۴] نمبر شائع ہوئے۔ شخصیات میں ادبی، سماجی، مذہبی اور سیاسی سبھی طرح کی شخصیتیں شامل ہیں۔ اب تک ابوالکلام آزاد، اقبال، امیر خسرو، بہادر شاہ ظفر، پریم چند، تاراچند، جمیل مظہری، جگر مرادآبادی، جواہر لال نہرو، حسرت موہانی، خواجہ حسن نظامی، ڈاکٹر انصاری، ذاکر حسین، رابندر ناتھ ٹیگور، سجاد ظہیر، سہیل عظیم آبادی، عابد حسین، غالب، گرونانک، مہاتما گاندھی، مہاتما بدھ، میر انیس، میر تقی میر، مولانا محمد علی جوہر اور چکبست پر خاص نمبر نکل چکے ہیں۔ یہ تمام شخصیتیں ہر لحاظ سے اہم ہیں۔ ان نمبروں میں ان کی زندگی کے کم و بیش تمام پہلوؤں پر سیر حاصل گفتگو کی گئی ہے۔

زبان و ادب کے مسائل پر تقریباً پچیس[۲۵] نمبر شائع ہوئے۔ ان نمبروں میں کچھ تو مسائل پر مبنی ہیں اور کچھ خالص ادبی ہیں۔ اردو نمبر میں ریاستی اور قومی سطح پر اردو کے مسائل کے ساتھ مختلف ریاستوں کی ادبی صورت حال کا بھی جائزہ لیا گیا ہے اور اس کی ترویج و اشاعت کے امکانات سے بھی بحث کی گئی ہے۔ اردو تحقیق نمبر میں تحقیق سے متعلق دشواریوں پر بحث کی گئی ہے اور اس کو دو حصوں میں یعنی عمومی سطح پر تحقیق کی دشواریاں اور یونی ورسٹی سطح پر تحقیق کی دشواریوں پر الگ الگ گفتگو کی گئی ہے۔ اردو طباعت و اشاعت کی پریشانیوں کا جائزہ اردو طباعت و اشاعت نمبر میں لیا گیا ہے۔ اسی طرح خواتین نمبر میں خواتین کی مختلف حیثیتوں، عالمی اور ہندوستانی معاشرے میں ان کی زبوں حالی کا

Marfat.com

جائزہ پیش کرتے ہوئے عورت کو آج کے معاشرے کی مخلوق بنانے اور اس کا حق دلوانے کے ممکنات پر بھی غور کیا گیا ہے اور کچھ مشورے بھی دیے گئے ہیں۔

جہاں تک خالص ادبی نمبروں کا تعلق ہے تو افسانہ، جدید ہندوستانی شاعری، خطوط، ڈراما، شعر و شاعری، صحافت، طنز و مزاح اور فلم نمبر شائع ہوئے ہیں۔ ان میں اردو، ڈراما، افسانہ، صحافت اور طنز و مزاح پر کئی کئی نمبر شائع ہوئے اور ان موضوعات کا مکمل احاطہ کرنے کی کوشش کی گئی ہے۔ یہ تمام نمبر دستاویزی اہمیت کے حامل ہیں۔ اور ان میں اول درجے کے لکھنے والوں کی تخلیقات شامل ہیں۔

تہذیب و ثقافت کا ترجمان ہونے کی حیثیت سے آج کل نے اپنی یہ ذمہ داری بھی پوری ایمانداری سے نبھائی ہے اور قومی یک جہتی کی جڑیں مضبوط کرنے کے لیے مختلف علاقوں کی تہذیب و ثقافت کو اجاگر کیا ہے۔ اس سلسلے میں اس نے تامل ناڈو نمبر، دستکاری، موسیقی، رقص، فن تعمیر، لوک گیت نمبر شائع کیے۔ کشمیر جنّت نشاں کی تہذیب و ثقافت کے ساتھ ساتھ اس کے قدرتی حسن و دلکشی کو پیش کرنے کے لیے چار کشمیر نمبر نکالے۔ چاروں نمبر کافی مقبول ہوئے خوب خوب سراہے گئے۔

جمہوریت اور آزادی کی قدر و قیمت عام کرنے اور اس کی اہمیت دلوں میں جاگزیں کرنے کے لیے جمہوریت نمبر، آزادی نمبر اور جنگ آزادی نمبر نکالے گئے۔ جمہوریت نمبر نئے دستور کی آمد پر نکالا گیا اور آزادی نمبر آزادی کی پچیسویں سالگرہ پر اس وقت نکالا جب سارا ہندوستان آزادی کا جشن سیمیں منا رہا تھا۔

آج کل کے یہ تمام نمبر اپنی جگہ کافی اہم ہیں اور دستاویزی اہمیت کے حامل ہیں۔ کئی موضوع تو ایسے ہیں کہ ان پر نمبر نکالنے کا شرف صرف آج کل ہی کو حاصل ہے۔ موسیقی، دستکاری، فن تعمیر، لوک گیت اور رقص وغیرہ پر نمبر صرف آج کل نے نکالے کسی دوسرے ادبی رسالے کو یہ شرف حاصل نہیں ہوا۔ یہ تمام نمبر معیاری ہیں اور ان میں لکھنے والے بھی اعلا درجے کے ادیب ہیں۔ یہ تمام نمبر آج کل کی ادبی اہمیت پر اپنی مہر ثبت کرنے کے لیے کافی ہیں۔

مقالوں، مضامین اور شاعری کے معیار میں بھی آزادی کے بعد مزید اضافہ ہوا۔ اچھے لکھنے والوں کی نہ پہلے کمی تھی اور نہ اب رہی۔ البتہ ادبی موضوعات کی سطح پر کچھ تبدیلی ضرور ہوئی اور تقسیم ہند کے اثر سے افسانوی اور شعری سطح پر تخلیقی فضا میں بھی کچھ تبدیلی ہوئی۔ تقسیم اور اس کے بعد کا کرب و نشاط افسانے کا موضوع بنا، فنی اور فکری سطح پر بے شمار تجربے ہوئے، آج کل ہر تجربے میں برابر کا شریک رہا۔

مقالات ہی کو دیکھیے ادب کا کوئی پہلو ایسا نہیں جو آج کل میں شائع ہونے والے مقالات میں زیر بحث نہ آیا ہو۔ صحافت، فلم، تحقیق و تنقید، نظم، غزل، افسانہ، ڈراما، ناول، مزاحیہ ادب، لسانیات، شخصیات، ترقی پسند ادب، ترجمہ کے مسائل، ۱۸۵۷ء کا انقلاب، اور بچوں کے ادب کے علاوہ آج کل میں ایسے مقالات بھی شائع ہوئے جن میں مختلف ریاستوں کے ادب کا جائزہ لیا گیا تھا۔ اردو شاعری کی ہندی اصناف پر جتنے مقالے آج کل نے شائع کیے کسی دوسرے رسالے میں شائع نہیں ہوئے۔ گیت، بارہ ماسہ، دوہے وغیرہ پر اتنے مضامین ہیں کہ اگر جمع کر دیے جائیں تو ایک

Marfat.com

کتاب تیار ہو جائے گی۔

ہندوستان میں لوک گیتوں کی روایت بہت قدیم ہے اور یہ سرمایہ ادب بہت دنوں تک ہماری بے توجہی کا شکار رہا۔ حال میں اس پر توجہ دی گئی تو کچھ علاقوں کے لوک گیتوں کو جمع کیا جا سکا اور مزید کیا جا رہا ہے۔ لیکن آج کل نے اس سرمائے کو جو ہندوستانی تہذیب کی رنگارنگی کا ایک جیتا جاگتا نمونہ ہے کبھی فراموش نہیں کیا۔ اس نے مختلف ریاستوں کے لوک گیتوں پر مضامین شائع کیے اور لوک گیتوں کے اندر جو ہماری ایک مربوط تہذیبی روایت پوشیدہ ہے اس سے لوگوں کو واقف کرایا، اس کی اہمیت و افادیت کو اجاگر کیا اور اس بیش قیمت سرمائے کے تحفظ کا احساس پیدا کیا۔ اتر پردیش، بہار، اڑیسہ، بنگال، پنجاب، آدی باسی، بھوجپوری، دکنی، ڈوگری، راجستھانی، کشمیری، گجراتی، مراٹھی، مہاراشٹر اور ہریانہ کے لوک گیتوں پر مضامین شائع کیے گئے اور بہت سے گیتوں کو ضائع ہونے سے بچایا۔

تہذیب کی دوسری نشانیاں مثلاً مصوّری، موسیقی، فن تعمیر، دستکاری، رقص اور قوالی وغیرہ بھی آج کل کی توجہ کے مرکز رہی ہیں اور ان سب پر مضامین کے علاوہ نمبر شائع ہو چکے ہیں۔ آج کل نے بہت پہلے ہی اس چیز کو محسوس کر لیا تھا کہ اگر ہم نے اپنی تہذیبی جڑوں کو مضبوط نہیں کیا تو آگے چل کر شاید ہمیں اپنی شناخت میں دشواری ہوگی اور ہم اپنی پہچان کھو دیں گے۔ لہٰذا اس نے اپنی تہذیب کی اک اک نشانی کو ڈھونڈھ ڈھونڈھ کر محفوظ کرنے کی کوشش کی جس کی اہمیت کا احساس آج شدید تر ہو چلا ہے۔

آج کل کا یہ بڑا کارنامہ ہے کہ اس نے عمومی نوعیت کے عنوانات کے علاوہ خصوصی اور نایاب قسم کے عنوانات کا انتخاب کر کے لوگوں کو ان موضوعات پر لکھنے کی دعوت دی اس طرح ایسے نایاب عنوانات کا ایک ذخیرہ محفوظ کر لیا جو عام طور پر شاذ و نادر ہی کسی رسالے میں شائع ہوتے ہیں۔ آج کل کی یہی انفرادیت ہے جس نے اسے شروع سے ہی اپنے پڑھنے والوں میں مقبول بنایا ہے۔

اب ایک نظر آزادی کے بعد سے آج تک آج کل کے لکھنے والوں پر ڈالیے تو آپ حیران رہ جائیں گے کہ کس پائے کے لوگ آج کل کے لیے لکھتے رہے اور لکھ رہے ہیں۔ اس سے بھی اس کے اعلیٰ ادبی معیار کا اندازہ لگانے میں آسانی ہوگی۔ یہاں ہم ہر موضوع پر لکھنے والوں کی الگ الگ فہرست دیں گے تاکہ تجزیے میں آسانی رہے۔

تنقید

پہلے تنقید کو لیجیے اس میدان کا ہر معروف شخص آپ کو یہاں نظر آئے گا۔ احتشام حسین، وقار عظیم، آل احمد سرور، آغا اشہر لکھنوی، سخی حسن نقوی، قیصر قلندر، میکش اکبر آبادی، شہاب برنی، اظہر علی فاروقی، اختر علی تلہری، عتیق صدیقی، محمد حسن، گوپی چند نارنگ، خلیق انجم، دین محمد تاثیر، تنویر احمد علوی، خورشید الاسلام، اعجاز حسین، شانتی رنجن بھٹاچاریہ، گیان چند جین، علی عباس حسینی، عرش ملسیانی، جوش ملیح آبادی، فراق گورکھپوری، جگن ناتھ آزاد، فیض احمد فیض، عطا کاکوی، مالک رام، مسعود حسن رضوی ادیب، حامد چھپروی، مغیث الدین فریدی، عابد پشاوری، ظ انصاری، جوش ملسیانی، سروش طباطبائی، ریوتی سرن شرما، کرتار سنگھ دگل، پرکاش پنڈت، دینا ناتھ مست، اطہر پرویز، خواجہ احمد فاروقی،

Marfat.com

عبدالقادر سروری، اصغر علی انجینئر، امتیاز علی عرشی، مختار الدین احمد، شہاب سرمدی، قاضی عبدالودود، کلیم الدین احمد، عبدالمغنی، وہاب اشرفی، علی جواد زیدی، وجاہت علی سندیلوی، یوسف سرمست، سلام سندیلوی، مسعود حسین خاں، صباح الدین عبدالرحمان، محی الدین ہاشمی، سلیم اختر، رشید حسن خاں، قمر رئیس، کاظم علی خاں، اسلوب احمد انصاری، شمس الرحمان فاروقی، ہنس راج رہبر، عابد علی خاں، امیر حسن عابدی، شمیم حنفی، وارث علوی، شارب ردولوی، ملک راج آنند، صفدر آہ، جمنا داس اختر، کالی داس گپتا رضا، عبدالطیف اعظمی، محمد محسن، صالحہ عابد حسین، قرۃ العین حیدر، محمد مجیب، سیدہ جعفر، شمیم نکہت، حمیدہ سلطان، سید حامد، صدیق الرحمان قدوائی وغیرہ۔ ناموں کی یہ فہرست بہت طویل ہے۔

افسانہ

افسانہ نگاروں میں کرتار سنگھ دُگّل، عفت موہانی، ٹیگور، شرون کمار، کوثر چاندپوری، کرشن چندر، رام لعل، آمنہ ابوالحسن، افسر اظہر، جوگندر پال، اقبال متین، زکی انور، واجدہ تبسم، صالحہ عابد حسین، قرۃ العین حیدر، خواجہ احمد عباس، جیلانی بانو، سریندر پرکاش، پریم ناتھ در، ابراہیم یوسف، صغرا مہدی، قاضی عبدالستار، سلام بن رزّاق، کلام حیدری، علی محمد لون، محمد یوسف، انور عظیم، عصمت چغتائی، اختر اورینوی، م م راجندر، گوربخش سنگھ، رتن سنگھ، مشتاق احمد، شکیلہ اختر، شمیم سیفی، اقبال مجید، غیاث احمد گدی، م ک مہتاب، رضیہ سجاد ظہیر، بانو سرتاج، قمر احسن، عابد سہیل، موہن لعل، عطیہ پروین، عفت آرا، عمر مجید، ذکیہ مشہدی، حیات اللہ انصاری، کنور سین، یوسف اقبال، شرون کمار، شین مظفر پوری، دیویندر ستیارتھی، آصفہ مجیب، اکرام فاروقی، رینوں اے، رام پال وغیرہ شامل ہیں۔

طنز و مزاح

طنز و مزاح نگاروں میں غلام احمد فرقت، مجتبیٰ حسین، احمد جمال پاشا، یوسف ناظم، فرحت قمر، صالحہ بیگم، کنہیا لال کپور، تخلص بھوپالی، بھارت چند کھنہ، شوکت تھانوی، مشتاق احمد یوسفی، شفیقہ فرحت، ابراہیم یوسف وغیرہ شامل ہیں۔

شاعری

شعراء میں غلام ربانی تاباں، بیکل اتساہی، مہدی پرتاپ گڑھی، روش صدیقی، فضا ابن فیضی، فراق گورکھپوری، سردار جعفری، رفعت سروش، فضیل جعفری، شاذ تمکنت، وفا ملک پوری، مشیر جھنجھانوی، سکندر علی وجد، منشا الرحمان منشا، خلیل الرحمان اعظمی، نازش پرتاپ گڑھی، اختر اورینوی، حفیظ بنارسی، سلام مچھلی شہری، شہریار، مظفر حنفی، ساحر ہوشیارپوری، علی جواد زیدی، اختر انصاری، بلراج کومل، کمال احمد صدیقی، شجاع خاور، منور لکھنوی، جمیل مظہری، آنند نرائن ملا، مخمور سعیدی، جگر بریلوی، اعجاز صدیقی، زبیر رضوی، احمد ہمیش، وحید اختر، موسیٰ مجروح، طلحہ رضوی برق، عمیق حنفی، حسن نعیم،

Marfat.com

ندا فاضلی، عابد منار وی، پریم وار برٹنی، شمیم کرہانی، بشیر بدر، وزیر آغا، اختر الایمان، ساجدہ زیدی، لطف الرحمان، ضیا فتح آبادی، وامق جونپوری، راج نرائن راز، ظفر حمیدی، کاوش بدری، باقر مہدی، علقمہ شبلی، زاہدہ زیدی، کلیم عاجز، مظہر امام، کیفی اعظمی، منظر شہاب، اندر سروپ دت ناداں، دھرم پال عاقل، مجروح سلطان پوری، چندر پرکاش جوہر، حرمت الاکرام، ساغر نظامی، ساحل سلطانپوری، پرکاش فکری، مسعودہ حیات، حنیف کیفی، اسلم پرویز، سلطان اختر، علیم اللہ حالی وغیرہ شامل ہیں۔

آج کل کے فن کاروں کی اس فہرست پر نظر ڈالنے سے پتا چلتا ہے کہ اس میں قدیم و جدید سبھی لکھنے والے موجود ہیں۔ یہ فہرست بہت طویل ہے اور یہاں اختصار کے ساتھ چند ناموں کو صرف اس لیے پیش کیا گیا ہے تاکہ یہ اندازہ لگایا جا سکے کہ آج کل کے قلمی ناموں میں کون لوگ شامل رہے ہیں اور اس کا کیا معیار ہے۔

نئے لکھنے والوں میں بھی اکثریت اچھے ہی فن کاروں کی ہے یہ تمام فن کار وہ ہیں جو اپنے اپنے میدان میں اپنی انفرادیت کی وجہ سے مقام بنا چکے ہیں اور اپنے میدان کے جانے مانے لوگ ہیں رتبے میں عمر اور تجربے کی وجہ سے ڈگری کا فرق ضرور ہے لیکن ان کے فن میں پختگی ہے۔ اس فہرست میں بہت سے ایسے فن کار بھی ہیں جو اب اس دنیا میں نہیں رہے لیکن زیادہ تر کا تخلیقی سفر ابھی جاری ہے اور آج کل ان لوگوں سے استفادہ کر رہا ہے۔

اس جائزے اور تجزیے سے یہ بات مکمل طور پر واضح ہو کر سامنے آجاتی ہے کہ آج کل کی ادبی حیثیت کیا ہے اور ابتدا سے آج تک آج کل نے ادبی جریدہ ہونے کی حیثیت سے اپنی ذمے داریاں کس حد تک نبھائی ہیں۔ ہم دیکھتے ہیں کہ شروع سے اب تک آج کل نے اپنے معیار کو برقرار رکھا ہے جو قابلِ ستائش ہے۔ اس رسالے نے اردو زبان و ادب کی جو خدمت کی ہے اور کر رہا ہے وہ صرف اسی کا حصہ ہے۔ اس کے اندر ادب و ثقافت کا بے بہا خزانہ محفوظ ہے جس کی قدر کی جانی چاہیے۔ اور اس رسالے کو ملک کی تمام لائبریریوں میں بھی ہونا چاہیے۔ عرش ملسیانی نے اس کی اسی اہمیت کے پیش نظر کہا تھا کہ "آج کل کا فائل جس لائبریری میں نہیں اس کا اردو شعبہ نامکمل ہے"، اور واقعی اس کمی کا احساس ہوتا ہے۔

آج کل کی ادبی اہمیت کا مزید اندازہ آپ دانشورانِ ادب کی اس رائے سے لگا سکتے جو انھوں نے وقتاً فوقتاً آج کل کے بارے میں دی ہے اور آج کل نے اُسے اپنے صفحات میں محفوظ کر لیا ہے۔ یہاں مثال کے لیے چند لوگوں کی رائے پیش کی جا سکتی ہے۔

خواجہ غلام السیدین ایڈیشنل سکریٹری وزارتِ تعلیم حکومتِ ہند

"میں آج کل کو ہمیشہ دلچسپی سے پڑھتا ہوں اور اس میں اکثر قابلِ قدر مضامین اور نظمیں شائع ہوتی ہیں۔ علاوہ معنوی خوبیوں کے یہ بات بھی قابلِ ذکر ہے کہ بحیثیت مجموعی اس کی لکھائی چھپائی وغیرہ بھی خوش مذاقی کا ثبوت دیتی ہیں۔ ہمارے بہت سے رسالے تو اس ظاہری حسن سے

Marfat.com

بھی عاری ہیں۔"

ڈاکٹر عبدالستار صدیقی

"پچھلے دس گیارہ برس سے رسالہ آج کل کو میں پڑھتا رہا ہوں اس میں ذرا بھی شک نہیں کہ ملک کے سارے ماہانہ رسالوں میں آج کل سب سے بہتر اور بالاتر ہے۔ علاوہ اس کے کہ ظاہری خوبیوں میں یہ اوروں سے اچھا ہے اس کے مقالوں کا اور اس کی نظم و نثر کا معیار بہت اونچا ہے اور آج کل اپنی ساری خوبیوں میں برابر ترقی کرتا جاتا ہے۔ یہی نہیں۔ ملک کے اور رسالوں میں اس کے اعلیٰ معیار کا نہایت صحت مند اثر پڑا ہے۔
ان امور پر نظر کر کے میری رائے ہے کہ آج کل ادب اور ثقافت دونوں کے لحاظ سے ملک کی بے بہا خدمت انجام دے رہا ہے اور سارے ملک کے علمی اور ادبی حلقوں اور اداروں کا فرض ہے کہ وہ اس کی ترقی کو خود اپنی ترقی جانیں اور اس کے ساتھ پورا پورا تعاون کریں۔"

نواب جعفر علی خاں اثر لکھنوی

"آج کل کا بجا طور پر اردو کے بہترین رسالوں میں شمار ہے۔ اس کے بیشتر مضامین نثر پُر مغز اور دلچسپ معلومات سے لبریز ہوتے ہیں۔ گھناؤنے بیہودہ افسانوں سے اس کا دامن پاک رہتا ہے۔ نظم کے حصّے میں بھی ایک امتیازی شان ہوتی ہے۔ ں بچوّں کا آج کل نئی پود میں بہت مقبول ہے۔ رسالہ آیا نہیں کہ میرے نواسوں اور نواسیو نے مجھے گھیرا اور کہانیاں سنانے کی فرمائش ہونے لگی۔"

سید احتشام حسین

"آج کل اردو کا مطالعہ کئی سال سے باقاعدہ کر رہا ہوں۔ یہ ایک حقیقت ہے کہ جو رسالہ برسوں سے ایک ملکی زبان کے ذریعے علم و ادب کی خدمت کر رہا ہو وہ ذہن میں اپنی جگہ بنا لیتا ہے اور پڑھنے والے ہر مہینے اس کا انتظار بے تابی سے کرتے ہیں۔ آج کل کے لیے بھی میں نے لوگوں کو بے تاب پایا ہے۔ اچھے ادبی اور تنقیدی مضامین تو اس میں شائع ہوتے ہی رہتے ہیں۔ اکثر ایسے علمی، تہذیبی، فنی اور معلوماتی مضامین بھی نکلتے ہیں جو دوسرے رسائل میں نظر نہیں آتے۔ اس کا یہ تنوع ہی اسے ہر دلعزیز بناتا ہے۔ آج کل میں مرزا غالب کے متعلق بعض ایسے مضامین عکس اور نوادر شائع ہوتے ہیں جو بلاشبہ غالبیات میں اضافے کی حیثیت رکھتے ہیں۔ ہندوستان کی دوسری زبانوں کے متعلق وقتاً فوقتاً جو مضامین نکلتے رہے ہیں یا جو ترجمے شائع ہوتے ہیں اُن کی اہمیت بھی مُسلّم ہے۔ اسی طرح اس کے خاص نمبر بھی صوری اور معنوی حیثیت سے دلچسپی کے حامل ہوتے ہیں اور ہر مذاق کی آسودگی کا سامان رکھتے ہیں۔"

Marfat.com

کرشن چندر

"رسالہ آج کل ایک عرصے سے اردو ادب کی قابلِ قدر خدمات انجام دے رہا ہے۔ اس کے ادارے سے جناب جوش ملیح آبادی۔ جناب عرش ملسیانی منسلک ہیں۔ جن کی روشن خیالی اور فنی بلوغت کے سبھی قائل ہیں آج کل کے کئی ایک خاص نمبر اردو داں طبقے میں شرفِ قبولیت حاصل کر چکے ہیں۔ بوجوہ اس پرچے کو زندہ رکھنا اور اس کی اشاعت بڑھانے کے لیے کوشش کرنا اردو زبان سے اپنی محبت کا بھی ثبوت دینا ہوگا۔"

فراق گورکھپوری

"رسالہ آج کل اردو کی علمی، لسانی اور ملکی خدمات انجام دے رہا ہے اس کے اغراض و مقاصد بلند ہیں۔ رسالے کی حیثیت محض ہندوستانی نہیں بلکہ بین الاقوامی ہے۔ مضامین اکثر دلکش اور پُراز معلومات ہوتے ہیں جس گھر یا کتب خانے میں رسالے کے شمارے مجلد شکل میں محفوظ ہوں وہاں تشنگانِ علم و ادب برابر پیاس بجھا سکتے ہیں۔"

شیخ محمد عبداللہ وزیر اعلیٰ جموّں کشمیر

"آج کل جو اردو زبان کی خدمات انجام دے رہا ہے وہ قابلِ ستائش ہے اس کے ساتھ ساتھ یہ رسالہ اُن سماجی اور اخلاقی قدروں کی آبیاری کرنے میں بھی پیش پیش ہے جو کہ اقتصادی انقلاب کی روح ہے۔ امید ہے کہ یہ جریدہ بدستور اپنی روایات اور معیار کو برقرار رکھتے ہوئے ملک اور خاص طور پر اردو زبان و ادب کی خدمت کا قومی فریضہ انجام دیتا رہے گا۔"

آج کل نے ابتدا سے اب تک جو خدمت انجام دی ہے وہ کبھی فراموش نہیں جا سکتی۔ بے شمار تحقیقی اور تنقیدی مضامین شائع ہوئے جو تحقیق کے طالب علموں کے لیے آج بھی مشعلِ راہ ہیں۔ تہذیب و تمدن اور ثقافت پر جتنا کچھ آج کل میں شائع ہوا کہیں اور شائع نہیں ہوا۔ آج کل کو ہمیشہ قدر و منزلت کی نگاہوں سے دیکھا گیا اور آج بھی دیکھا جا رہا ہے۔ اور یہی بات اس کی طویل زندگی کی ضامن اور رسالے کے جاری رہنے کا بڑا جواز ہے۔

Marfat.com

مدیران

آغا محمد یعقوب درداشی	یکم جون	۱۹۴۳	تا	یکم اکتوبر ۱۹۴۶
سیّد وقار عظیم	۱۵ اکتوبر	۱۹۴۶	تا	۱۵ اگست ۱۹۴۷
رگھوناتھ رینا (ایڈیٹر انچارج)	دسمبر	۱۹۴۷	تا	مارچ ۱۹۴۸
جوش ملیح آبادی	اگست	۱۹۴۸	تا	دسمبر ۱۹۵۵
بال مکند عرش ملسیانی	جنوری	۱۹۵۶	تا	اکتوبر ۱۹۶۷
شہباز حسین	نومبر	۱۹۶۷	تا	اپریل ۱۹۷۲
مہدی عباس حسینی	مئی	۱۹۷۲	تا	مارچ ۱۹۷۶
شہباز حسین	اپریل	۱۹۷۶	تا	مارچ ۱۹۸۱
راج نرائن راز	اپریل	۱۹۸۱	تا	حال

نائب مدیران — سب ایڈیٹر، اسسٹنٹ ایڈیٹر

شیش چندر سکسینہ طالب دہلوی	یکم جون	۱۹۴۳	تا	یکم مارچ ۱۹۴۴
شان الحق حقی	یکم جون	۱۹۴۳	تا	۱۵ جولائی ۱۹۴۳
معین احسن جذبی	یکم اگست	۱۹۴۳	تا	یکم فروری ۱۹۴۳
راجیندر ناتھ شیدا	۱۵ اپریل	۱۹۴۴	تا	یکم ستمبر ۱۹۴۶
فضل حق قریشی	۱۵ فروری	۱۹۴۵	تا	اگست ۱۹۴۷
مشیر احمد	یکم اپریل	۱۹۴۵	تا	یکم ستمبر ۱۹۴۶
عزیز احمد	۱۵ فروری	۱۹۴۵	تا	۱۵ مارچ ۱۹۴۵
بھگت سروپ کھلّر	۱۵ نومبر	۱۹۴۶	تا	۱۵ اپریل ۱۹۴۷
سید آفاق حسین آفاق	۱۵ جنوری	۱۹۴۷	تا	اگست ۱۹۴۷
رگھوناتھ رینا	۱۵ جون	۱۹۴۷	تا	دسمبر ۱۹۴۷
شیش چندر سکسینہ طالب دہلوی	جنوری	۱۹۴۸	تا	مارچ ۱۹۴۸
بال مکند عرش ملسیانی	اگست	۱۹۴۸	تا	دسمبر ۱۹۵۵
جگن ناتھ آزاد	اگست	۱۹۴۸	تا	دسمبر ۱۹۵۳
بلونت سنگھ	اگست	۱۹۴۸	تا	جنوری ۱۹۵۰
مظفر شاہ	جولائی	۱۹۵۶	تا	اکتوبر ۱۹۵۶
مظفر شاہ	جولائی	۱۹۵۸	تا	ستمبر ۱۹۶۳

Marfat.com

مہدی عباس حسینی		نومبر	۱۹۴۶	تا	اپریل	۱۹۷۲
شہباز حسین		اکتوبر	۱۹۶۳	تا	اکتوبر	۱۹۶۷
راج نرائن راز	(اسسٹنٹ ایڈیٹر)	ستمبر	۱۹۶۸	تا	نومبر	۱۹۶۹
نند کشور وکرم	(سب ایڈیٹر)	اکتوبر	۱۹۶۹	تا	مئی	۱۹۷۹
شوناتھ سکہ	(سب ایڈیٹر)	مئی	۱۹۷۹	تا	مارچ	۱۹۸۴
محمد عادل صدیقی	(اسسٹنٹ ایڈیٹر)	جون	۱۹۷۹	تا	ستمبر	۱۹۸۱
باقر مرزا	(سب ایڈیٹر)	مئی	۱۹۸۴	تا	اگست	۱۹۸۴
عابد اختر	(سب ایڈیٹر)	مئی	۱۹۸۴	تا	مارچ	۱۹۸۵
خورشید اکرم	(سب ایڈیٹر)	فروری	۱۹۸۷	تا حال		

Marfat.com

آج کل کے خاص نمبر

آزادی کا جشن سیمیں نمبر	اگست	۱۹۷۲
ابوالکلام آزاد نمبر	اگست	۱۹۵۸
اردو نمبر	اگست	۱۹۶۸
اردو نمبر	اگست/ستمبر	۱۹۷۳
اردو نمبر (ضمیمہ)	اکتوبر	۱۹۷۳
اردو تحقیق نمبر	اگست	۱۹۶۷
اردو طباعت و اشاعت نمبر	دسمبر	۱۹۷۰
افسانہ نمبر	مارچ	۱۹۵۲
افسانہ نمبر	نومبر	۱۹۵۹
افسانہ نمبر	اگست	۱۹۶۳
افسانہ نمبر	اگست	۱۹۷۰
افسانہ نمبر	اگست	۱۹۶۴
اقبال نمبر	نومبر	۱۹۷۷
امیر خسرو نمبر	نومبر	۱۹۷۴
بہادر شاہ ظفر نمبر	نومبر	۱۹۶۲
بین الاقوامی اطفال برس نمبر	جنوری	۱۹۶۹
پریم چند نمبر	اگست	۱۹۸۰
تاراچند نمبر	جون	۱۹۷۴
تامل ناڈو نمبر	جون/جولائی	۱۹۷۷
جدید ہندوستانی شاعری نمبر	اگست	۱۹۶۹
جگر مرادآبادی نمبر	جنوری	۱۹۶۱
جمہوریت نمبر	فروری	۱۹۵۰
جمیل مظہری نمبر	اگست	۱۹۸۲
جنگ آزادی نمبر	اگست	۱۹۵۷
جنگلی جانور نمبر	اکتوبر/نومبر	۱۹۷۸
جواہر لعل نہرو نمبر	نومبر	۱۹۶۴
چکبست نمبر	فروری	۱۹۸۳
حسرت موہانی نمبر	اگست/ستمبر	۱۹۸۱
حسرت موہانی نمبر	مئی	۱۹۸۵

Marfat.com

خطوط نمبر	اپریل	۱۹۵۴
خواتین نمبر	اگست/ستمبر	۱۹۷۵
خواجہ حسن نظامی نمبر	فروری	۱۹۷۷
دستکاری نمبر	اگست	۱۹۶۵
ڈراما نمبر	جنوری	۱۹۵۹
ڈراما نمبر	اگست	۱۹۶۶
ڈاکٹر انصاری نمبر	جنوری	۱۹۸۱
ذاکر حسین نمبر	جون	۱۹۶۹
رابندر ناتھ ٹیگور نمبر	مئی	۱۹۶۱
رقص نمبر	اگست	۱۹۵۹
سجاد ظہیر نمبر	دسمبر	۱۹۷۳
سلور جوبلی نمبر	جون	۱۹۷۰
سہیل عظیم آبادی نمبر	نومبر	۱۹۸۱
سیر و سیاحت نمبر	جولائی	۱۹۷۳
شعر و شاعری نمبر	اگست	۱۹۵۳
صحافت نمبر	نومبر/دسمبر	۱۹۸۳
صحافت نمبر	دسمبر	۱۹۸۴
صحافت نمبر (ضمیمہ)	جنوری	۱۹۸۵
طنز و مزاح نمبر	اپریل	۱۹۷۴
طنز و مزاح نمبر	مئی	۱۹۷۴
عابد حسین نمبر	جون	۱۹۸۰
غالب نمبر	فروری	۱۹۵۲
غالب نمبر	فروری	۱۹۵۸
غالب نمبر	فروری	۱۹۵۹
غالب نمبر	فروری	۱۹۶۰
غالب نمبر	فروری	۱۹۶۹
غالب نمبر	فروری	۱۹۷۱
غالب نمبر	فروری	۱۹۷۳
فلم نمبر	اگست/ستمبر	۱۹۷۱
فن تعمیر نمبر	اگست	۱۹۶۲
کشمیر نمبر	اگست	۱۹۵۵

Marfat.com

کشمیر نمبر	جنوری	۱۹۶۹
کشمیر نمبر	فروری	۱۹۷۲
کشمیر نمبر	نومبر	۱۹۷۵
گرونانک نمبر	نومبر	۱۹۶۹
لوک گیت نمبر	جنوری	۱۹۷۵
مہاتما بدھ نمبر	نومبر	۱۹۵۶
مہاتما گاندھی نمبر		۱۹۴۸
مہاتما گاندھی نمبر	اکتوبر	۱۹۶۹
مولانا محمد علی جوہر نمبر	دسمبر	۱۹۷۸
میر انیس نمبر	جون	۱۹۷۵
میر تقی میر نمبر	مارچ/اپریل	۱۹۸۴
منظم نمبر	نومبر	۱۹۶۰
ہلکی موسیقی نمبر	جون	۱۹۵۸
ہندوستانی موسیقی نمبر	اگست	۱۹۵۶
ہندوستانی مصوری نمبر	اگست	۱۹۶۰

Marfat.com

اداریے

شمالی افریقہ اور ممالک اسلامی	ادارہ	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۳ -۶
شہریت	خاں، مولانا عبدالقادر	۱۵ دسمبر ۱۹۴۲	۳ -۵
تالیف یا ترجمہ	خاں، مولانا عبدالقادر	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۳ -۵
شہادت حسین اور حکومت الٰہی	خاں، مولانا عبدالقادر	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۳ -۶
تالیف یا ترجمہ	خاں، مولانا عبدالقادر	۴ فروری ۱۹۴۳	۳ -۵
کون سا نظام پائیدار ہے	ادارہ	۴ مارچ ۱۹۴۳	۳ -۵
زمانۂ جنگ میں گرانی کے اسباب	ادارہ	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۳ -۵
ہندوستان میں فنی تعلیم		۴ مئی ۱۹۴۳	۳ -۵
صحافت اور جنگ	ادارہ	۴ اپریل ۱۹۴۳	۳ -۵
جنگ اور طبی تحقیق	ادارہ	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۳ -۵
آج کل کا نیا دور		یکم جون ۱۹۴۳	۲ -۳
اتحادیوں کی عالم گیر جنگی سیاست		۱۵ جون ۱۹۴۳	۲ -۳
کمنٹرن کا خاتمہ		یکم جولائی ۱۹۴۳	۲ -۳
آج والا ہوائی دور		۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۲ -۳
لاف و گزاف		یکم اگست ۱۹۴۳	۲ -۳
مسولینی کی ساٹھویں سالگرہ		۱۵ اگست ۱۹۴۳	۲ -۳
افغانستان کا ملک الشعراء		یکم ستمبر ۱۹۴۳	۲ -۳
رفتار زمانہ		۱۵ ستمبر ۱۹۴۳ تا جنوری ۱۹۴۸	
آزاد ہندوستان میں آج کل		گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۳
رفتار زمانہ — اسٹرلنگ فاضلات، جنوبی افریقہ کے ہندوستانی، مشرقی پنجاب کی ریاستوں کی یونین، اسٹیٹ منسٹری کا وائٹ پیپر، کشمیر، صدر جمہوریۂ امریکہ کا انتخاب، صوبائی اور ریاستی وزیر اعظموں کی کانفرنس، کانگرس کا آئندہ اجلاس، الکٹرو کیمیکل ریسرچ انسٹی ٹیوٹ معیاری جریدہ —		اگست ۱۹۴۸	۴ ۶۲

Marfat.com

رفتارزمانہ — یوم آزادی، اولمپک کھیل		ستمبر ۱۹۴۸	۲
مدراس کی گورنری، جل آزاد، کشمیر			
حیدرآباد، کشمیر، کرنسی کا پھیلاؤ، برلن کا معاملہ،		اکتوبر ۱۹۴۸	۸
تعزیت، جناح کی وفات			
رفتارزمانہ — پنڈت نہرو کا سفرِ برطانیہ	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۴۸	۵۷
اور کامن ویلتھ کے وزیراعظموں کی کانفرنس،			
کشمیر، حیدرآباد			
رفتارزمانہ		دسمبر ۱۹۴۸	۶۰
یو این او			
جاپان			
کشمیر			
ہندوستان کا آئین			
رفتارزمانہ		۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۳۵-۳۶
کشمیر اور چین			
پہلے ہندوستانی کمانڈر انچیف			
دستور ساز اسمبلی			
الہ آباد یونیورسٹی کا کنووکیشن			
رفتارزمانہ		یکم جنوری ۱۹۴۹	۳۵-۳۶
انڈونیشیا			
ایشیا اور مشرقِ بعید کا اقتصادی کمیشن			
یو این او، یونیسکو			
ہندوستان کی معاشی صورتِ حال			
لسانی صوبوں کی تخلیق			
جے پور کانگریس سیشن			
رفتارزمانہ		۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۳۶
کشمیر			
انڈونیشیا			
سائنس کانفرنس			
اظہارِ افسوس			

Marfat.com

رفتارِ زمانہ ایشیائی کانفرنس ریاست ہائے متحدہ کا میزانیہ چین، ڈربن، کشمیر	یکم فروری ۱۹۴۹	۳۶
رفتارِ زمانہ ہندوستانی صنعت، معدنی ذخائر صوبائی اور ریاستی وزرائے زراعت کی کانفرنس صنعتی اور زرعی ترقی کے لیے ہند کی سرگرمیاں بھوپال، انڈونیشیا، چین، خوراک کی حالت	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۳۵-۳۶
ارزمانہ برلن، چین، برما، مشاورتی ریسرچ کمیٹی کا تقرر، کپڑے کی مشینوں کی درآمد، مہاراجستھان، ڈربن، خوراک کی پنج سالہ اسکیم، زرعی تحقیقات کی دوبارہ تنظیم	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۶
رفتارِ زمانہ پھر لبساؤ کمیٹی کا اجلاس کمیونسٹوں کی گرفتاریاں، اطالوی اقتصادی وفد، محکمہ ڈاک اور تار کے عملے کو تربیت دینے کا اسکول، ۵۰-۱۹۴۹ کا بجٹ،	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۳۶
ادارہ اقوام متحدہ، انڈونیشیا، چین رفتارِ زمانہ سروجنی نائیڈو کو گورنر جنرل ہند کا خراج عقیدت مولیشی ہتیا پر پابندی، سابق فوجیوں کی فلاح و بہبود، مرکزی پبلک ورکس ڈیپارٹمنٹ میں مصالحتی کمیٹی کا تقرر، ہندوستانی انجنیئروں	یکم اپریل ۱۹۴۹	۳۴-۳۵
کا وفد امریکہ کو، خوراک کے متعلقہ جرائم کے لیے عدالتوں کو نئے اختیارات، غیر ممالک سے اناج کی درآمد، چین، انڈونیشیا رفتارِ زمانہ معاہدۂ اوقیانوس، چین ملک کی غذائی حالت، کشمیر	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۳۶

Marfat.com

رفتار زمانہ آئرلینڈ، دولت مشترکہ کے وزیراعظموں کی کانفرنس، چین، کشمیر، ہندوستان جمعیۃ علمائے ہند کا اجلاس	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۵-۳۶
رفتار زمانہ کامن ویلتھ کانفرنس، چین، برلن	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۵-۳۶
رفتار زمانہ ہندوستان اور کامن ویلتھ آل انڈیا نیوز پیپرز ایڈیٹرز کانفرنس طرابلس کی نوآبادی	یکم جون ۱۹۴۹	۴۴
رفتار زمانہ کشمیر کا مسئلہ، اسٹرلنگ فاضلات، کوچین اور ٹراونکور، ریاست سکم، انڈسٹریل ٹریبونل، بلیک پول کانفرنس	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۶
رفتار زمانہ ہندوستان کی مالی امداد، چندرنگر نہرو کی اپیل	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	
پندرہ اگست، ہندوستان ترقی کی طرف خوراک کا مسئلہ، تعلیم کا خاکہ، معدنی اشیاء کی ترقی کے لیے قانون منظور	سالنامہ ۱۵ اگست ۱۹۴۹	۳-۴
رفتار زمانہ صنعت و حرفت کا معاملہ صوبائی اور ریاستی وزرائے خوراک کی کانفرنس	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۳۶
ڈچ اور انڈونیشین جمہوری حکومت میں التوائے جنگ کے احکام جاری رفتار زمانہ کانگریس ورکنگ کمیٹی میں زبان کے مسئلہ کا ریزولیوشن پاس، خوراک کی پیداوار بڑھانے پر زور مارشل ٹیٹو کا بیان	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۳۶

Marfat.com

رفتارِ زمانہ غیر ملکی تبادلے کا بجٹ ، نہرو کا اعلان جموّں وکشمیر کی نئی حد بندی برطانیہ ، کنیڈا اور امریکہ کے درمیان مالی معاملات ، امن عالم	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۳۶
رفتارِ زمانہ کشمیر کمیشن کو ہند کا جواب خوراک کی پیداوار بڑھانے کا مسئلہ صوبائی اور ریاستی حکومتوں کو ہدایت	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۳۶
رفتارِ زمانہ دہلی میں وزرائے خوراک کی کان فرنس کشمیر کان فرنس ورلڈ بنک کا قرضہ بھارت کو روس یوگوسلاویہ معاہدہ ختم	یکم نومبر ۱۹۴۹	۳۶
رفتارِ زمانہ نہرو کو اعزاز ، نیشنل پریس کلب نیویارک کو نہرو کا خطاب ، ۲۶ جنوری کا دن ہند جاپان معاہدے ، ریاست حیدرآباد کا مستقبل	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۳۶
رفتارِ زمانہ آزاد ہندوستان کا نیا آئین نظام حیدرآباد کا ایک فرمان پنڈت نہرو امریکہ سے واپس سکھ صوبے کی مخالفت ، انڈونیشیا کی آزادی	دسمبر ۱۹۴۹	۵۹-۶۰
رفتارِ زمانہ نیویارک میں شیخ عبداللہ کی پریس کانفرنس یو پی پولیٹیکل کانفرنس میں نہرو کی تقریر متحدہ اقوام میں ہندوستانی لیڈر کی تقریر ہند اور امریکہ تعلقات ہندوستان میں ریلوے انجن کی تیاری		

Marfat.com

رفتار زمانہ نہرو کا پریس کان فرنس سے خطاب ہند نے چین کی کمیونسٹ گورنمنٹ کو مان لیا مصر کے نئے انتخابات ریلوے بورڈ کی سالانہ رپورٹ	فروری ۱۹۵۰	۴۹
رفتار زمانہ جاتنتر دوس نہرو کی سالگرہ پر کتاب دہلی میں کل ہند صنعتی نمائش ہائیڈروجن بم	مارچ ۱۹۵۰	۵۸
رفتار زمانہ پارلیامنٹ میں ریلوے بجٹ پیش بنگلور میں شیخ عبداللہ کی تقریر ہندوستان میں بیماریاں	اپریل ۱۹۵۰	۵۹
رفتار زمانہ پیداوار بڑھانے کی کوشش کشمیر کا مسئلہ اشیاء کی قیمتیں ٹرکی نے اسرائیل کو تسلیم کرلیا	مئی ۱۹۵۰	۶۰
رفتار زمانہ نہرو لیاقت سمجھوتہ نیشنل کانفرنس کا اجلاس زراعتی پیداوار کو ترقی دینے کا کام متحدہ اقوام کی حفاظتی کونسل ہند افغان معاہدہ	جون ۱۹۵۰	۵۸
رفتار زمانہ سردار پٹیل کی اپیل نہرو کا نیشنل کانفرنس کے کارکنوں سے خطاب ترکی کے تازہ انتخابات آزادیٔ ازدواج	جولائی ۱۹۵۰	۵۸

Marfat.com

پنڈت نہرو جنوب مشرقی ایشیا کے دورے پر (تصاویر)	ادارہ	اگست ۱۹۵۰	۴۸
رفتار زمانہ		اکتوبر ۱۹۵۰	۶۰
بھارت آزادی اور امن کا گہوارہ			
آزادی کی تیسری سالگرہ			
کشمیر کے مسئلے کا حل			
رفتار زمانہ		نومبر ۱۹۵۰	۵۶-۵۸
وزیر خوراک کی کسانوں سے اپیل			
آسام کی پہاڑیاں اور قہر الٰہی			
چائے اور پیٹ سن			
آسام میں بھونچال سے بے پناہ تباہی			
رفتار زمانہ		دسمبر ۱۹۵۰	۵۵
پیسیفک کانفرنس، آئندہ انتخابات، بھارت پاکستان خیر سگالی کانفرنس، کشمیر اور مسلمان، افغانستان اور پاکستان، حفاظتی کونسل اور کشمیر، کوریا، تپ دق کا انسداد، دس ہزار من چاول کی پیش کش، نئی سیمنٹ فیکٹری، چور بازاری، شرنارتھیوں کی آبادکاری، حال کے سیلاب اور ملکی پیداوار			
رفتار زمانہ		جنوری ۱۹۵۱	۵۶-۵۹
نہرو جی اور کشمیر، آل انڈیا سودیشی نمائش، کشمیری عوام کا عزم بالجزم، یو این او کی سالگرہ، پریس مشاورتی کمیٹی کا اجلاس، بھارت میں ریلوے انجن بنانے کی فیکٹری، سائنسی الفاظ کا ہندی میں ترجمہ، پاکستان میں نئی سیاسی پارٹی کا قیام، جارج برناڈ شاہ کا انتقال، بھارت کی تجارت برآمد میں ترقی، نہرو لیاقت پیکٹ کی کامیابی، کشمیر کا سب سے بڑا دوست، مذہبی اختلافات کو ختم کرنے کا عہد، فرانسیسی بستیوں میں لوک مت			

Marfat.com

رفتارِ زمانہ امن کی کوشش، بھارت کی خارجہ پالیسی، بھارت اور پاکستان، کشمیر کا مسئلہ، مسلمانوں سے سلوک، ہماری مالی حالت، ریڈیٹلی گرافی، جبرالٹر اور اسپین، جرمنی کا مستقبل، پٹھانستان کا مسئلہ، آزاد بھارت کی پہلی مردم شماری، بھارت کی زرعی ترقی، ریگمارک گھی کے نئے لیبل، کھانڈ کے کارخانوں کو رعایت، ٹریکٹر چلانے والوں کو رعایت	فروری ۱۹۵۱	۵۵-۵۷
رفتارِ زمانہ نیپال میں اصلاحات، کشمیر کا مسئلہ، مصر اور ہندوستان، اناج کی درآمد، جرمنی، ڈاکٹر رادھا کرشنن کی تقریر، ویت نام کے چاول، سکم اور بھارت، پولینڈ کے ساتھ تجارتی معاہدہ، دہلی پیکٹ کی کامیابی، وزیراعظم افغانستان	مارچ ۱۹۵۱	۵۶-۵۸
رفتارِ زمانہ فرقہ پرستی کی مخالفت، کانگریس پارلیمنٹری پارٹی کا انتخاب، کشمیر، امریکہ سے اناج کی آمد، شاہ نیپال، پختون جرگہ کے میمورنڈم، برلا شکھشا کیندر پلانی، مہلا پولس، لکھنؤ میں شری نہرو کی تقریر، کشمیر اور معاملاتِ خارجہ پر نہرو کا بیان، نئے سال کا بجٹ، مالی سال ۵۲-۱۹۵۱، سولِ اخراجات	اپریل ۱۹۵۱	۵۵-۵۸
رفتارِ زمانہ خالص گھی کا مسئلہ، دنیا میں اخبار پڑھنے کا شوق، بھارت اور مصر میں تجارتی معاہدہ، نیپال اور ہندوستان، اینگلو امریکی قرارداد اور کشمیر، غذائی صورتِ حال، ڈاکٹر کومار آپا کی امریکہ میں تقریریں، بھارت اور کشمیر،	مئی ۱۹۵۱	۵۷-۵۹

Marfat.com

		تعلیم کی اہمیت ، ایرانی تیل، جنوبی افریقہ میں ہندوستانی، ایشیائی کھیلیں، پاکستان کا بجٹ، کمیونسٹ پارٹی اور ہندو مہاسبھا، بھارت میں سائنسی تحقیقات
۵۷-۵۹	جون ۱۹۵۱	رفتار زمانہ کشمیر کی اینگلو امریکی قرارداد، شیخ عبداللہ کا امریکہ پر الزام، امریکہ، نیوزی لینڈ اور آسٹریلیا کے مابین معاہدہ، قاہرہ، جگجیون رام کی تقریر، ایران میں تحریک، گنگا رام اسپتال کا افتتاح، نہرو کا اظہار افسوس، جنرل میکارتھر برخاست، روزی کا مسئلہ، پارلیامنٹ
۵۶-۵۸	جولائی ۱۹۵۱	رفتار زمانہ نہرو لیاقت سمجھوتے کی کامیابی، زمین داری تنسیخ بل کے خلاف اپیل خارج، پیداوار بڑھانے کے متعلق راشٹرپتی کی اپیل، اہل چین کی بھارت کے تئیں نیک خواہشات، حکومت پاکستان کے خلاف سازش، پاکستان اور افغانستان ترکی جرنلسٹ کا پاکستان کو مشورہ، پاکستان کا صوبہ سرحد، بھارت کی صنعتی ترقی، شیخ عبداللہ کا بیان، مہاپنجاب کا مطالبہ، تبت چین کے خلاف بھارت سرکار کی مہم
۶۳-۶۵	اگست ۱۹۵۱	رفتار زمانہ نہرو کا پریس کانفرنس سے خطاب، وزیر خوراک کا اعلان، بھارت کو امریکہ کا قرضہ، سری نگر میں انتخاب کا اعلان، بجٹ سیشن، ہند ایران ثقافتی انجمن کے اجلاس میں وزیر اعظم کی تقریر، بحری بیڑے کو راشٹرپتی کا پرچم پیش، شاہ افغانستان کو صدر جمہوریہ کا پیغام
		رفتار زمانہ ہڑتال کو روکنے کا آرڈی نینس، ایران،

Marfat.com

		برطانیہ میں تیل کے جھگڑے، ریلوے ہڑتال، مولانا ابوالکلام آزاد تہران میں، پاکستان کو تنبیہہ، خوراک کا مسئلہ، شرنارتھیوں کے لیے مکان کا مسئلہ، استنبول میں بھارت اور ترکی کلچرل کانفرنس، شیخ عبداللہ کا خطاب، ناروے کے عالموں کی رائے، اناج کا ذخیرہ، کشمیر کا سوال، بھارت اور افغانستان دوست، بھارت اور پاکستان، بلجیم کے شاہ کی رسم تاج پوشی، کوریا میں صلح کے امکان،
رفتار زمانہ	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۷
		۱۵ اگست، شیخ عبداللہ کی تقریر، سردار بلدیو سنگھ کی تقریر، کمیونسٹ پارٹی پر پابندی، بھارت سرکار کی خارجہ پالیسی، روس کی طرف سے امریکہ کو امن کی تجویز، پاکستان کے یوم آزادی پر نہرو کا پیغام، مولانا آزاد کا دورۂ ایران، ریلوے ملازمین کی بہبود کی کوشش، ایشیا میں کھاد تیار کرنے کی سب سے بڑی فیکٹری
رفتار زمانہ	نومبر ۱۹۵۱	۵۶-۵۷
		نہرو کانگریس کے پردھان، ہند امریکہ نیا معاہدہ، کوریا کی جنگ میں دس لاکھ ہلاک، یورپ کی حفاظت کے لیے بین الاقوامی فوج، کشمیر میں انتخاب، امریکہ، آسٹریلیا اور نیوزی لینڈ میں سمجھوتہ
رفتار زمانہ	دسمبر ۱۹۵۱	۵۶
		وزیر اعظم پاکستان کا قتل، جموّں و کشمیر میں انتخابات، دہلی میونسپل انتخابات، بھارت کے چار کروڑ مسلمان، اینگلو مصری معاہدے کی تنسیخ، حفاظتی کونسل میں ڈاکٹر گراہم کی رپورٹ، کانگریس سیشن میں شیخ محمد عبداللہ کی تقریر، زمین کی تشکیل نو کا پروگرام، کھیتی باڑی کے نئے تجربات، شاہ افغانستان کو

Marfat.com

مبارکباد کا پیغام، وزیر اعظم پاکستان کی تقریر، کشمیر کے بارے میں حفاظتی کونسل کے فوجی مشیر کے خیالات رفتار زمانہ	جنوری ۱۹۵۲	۵۸
انتخابات کی تیاری، نہرو کی پریس کانفرنس میں تقریر، برطانیہ اور ایرانی تیل، بھارت کی تعمیر و ترقی اور گاندھی کے خیالات، متحدہ اقوام کی کونسل میں مسئلہ کشمیر، بھارت کی آمدنی رفتار زمانہ		
ہند اور ترکی میں معاہدہ، مسئلہ کشمیر پر ڈاکٹر گراہم کی رپورٹ، بھارت سرکار کی طرف سے زرعی ترقی کے لیے اقدام، پردھان منتری کی طرف سے ڈسپلن پیدا کرنے پر زور، بھارت اور لنکا تجارتی معاہدہ غالب	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۴
رفتار زمانہ	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۲
بھارت میں انتخاب، عرس حضرت خواجہ نظام الدین، امریکی سفیر برائے ہند کا واشنگٹن میں بیان، مسئلہ کشمیر پر ڈاکٹر گراہم کی دوبیری رپورٹ، مسئلہ کشمیر پر روسی نمائندے کی رائے رفتار زمانہ	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۹
گراہم مشن، پنجاب کا بجٹ، دنیا کی بہترین فلموں کی نمائش، اسمٰعیلیہ میں برطانوی فوجیں، ایمپلائز اسٹیٹ انشورنس اسکیم، بھارت میں ترکی کا وفد، راشٹرپتی کی تقریر رفتار زمانہ	اپریل ۱۹۵۲	۵۸ - ۵۹
بھارت اور کشمیر کے درمیان ریلوے لائن، مرزا افضل بیگ کی تقریر، پنجاب میں کانگریسی وزارت، اسلامی ممالک کی کانفرنس ملتوی، ڈاکٹر ملان کی نسلی امتیاز	جون ۱۹۵۲	۵۸ - ۵۹

Marfat.com

پالیسی، امریکہ اور جاپان میں معاہدہ، امن کی راہ میں رکاوٹ، خان بادشاہ کی نظر بندی، تربت گاہ مواصلات	رفتار زمانہ	جولائی ۱۹۵۲	۵۷-۵۸
نئی پارلیامنٹ، یوپی میں زمین داری ختم، بھارٹ سرکار کے منصوبے، صوبہ بمبئی میں مصنوعی بارش، بھارت اور یو این او، انڈونیشیا کی امن پسند پالیسی، امریکہ کا جنگی بجٹ، شرنارتھیوں کے لیے مکانات	رفتار زمانہ	اگست ۱۹۵۲	۶۳
وزیر اعظم کی پریس کانفرنس، سویز کے رقبے میں انگریزی فوج، اناج پر کنٹرول، شیخ عبداللہ کی تقریر، مقبوضہ کشمیر میں بدنظمی	رفتار زمانہ	ستمبر ۱۹۵۲	۵۸
کوریا کے متعلق بھارت، چین میں بھارت کے سفیر کی تقریر، ایرانی وزارت میں تبدیلی سے سورش، مصر میں وزارتی تبدیلیاں، مزدوروں کے مکانوں کے لیے بھارت سرکار کی مالی امداد	رفتار زمانہ	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۹
مہاراج راجندر سنگھ کمانڈر انچیف سونی پت میں نہر کی تعمیر جموّں و کشمیر یونی ورسٹی کے وائس چانسلر کا نوجوانوں کو مشورہ مصر کی نئی پالیسی کا اعلان، نیپال کانگریس کے عہدے داروں میں پھوٹ برطانیہ کے جہاز تعمیر کرنے والے گھاٹ چینیوں کے قبضے میں	رفتار زمانہ	نومبر ۱۹۵۲	۵۸-۵۹
جداگانہ نمایندگی کا قانون، شیر کشمیر کی تقریر، مسئلہ کشمیر، راشٹرپتی کا چناؤ، آرجیبالڈ نائی کا			

Marfat.com

		الوداعی بیان، مہاجرین کے مستقل حقوق، انگلینڈ جانے والی ہندوستانی ٹیم، مصری وزرا کی نظر بندی، انڈو پاک مشاعرہ، بھارت سرکار کی نئی نئی ٹیکسال، چینی پر کنٹرول، اُجڑے مسلمانوں کو پھر بسانے کا فیصلہ، عرب لیگ کی ساتویں سالگرہ، لنکا کے پردھان منتری کا انتقال
رفتار زمانہ	دسمبر ۱۹۵۲	۵۸
		اقوام متحدہ کا آزادی چارٹر پنڈت نہرو کا دورۂ حیدر آباد کشمیر کی ترقی کے لیے پنج سالہ پلان روسی مزدوروں کی طرف سے خوراک کا تحفہ مزدوروں کے سدھار کی طرف ایک اور قدم ایران کا مسئلہ
رفتار زمانہ	جنوری ۱۹۵۳	۵۵
		خوراک کا مسئلہ، کشمیر میں صدر ریاست کا انتخاب، کوریا کا مسئلہ، کامن ویلتھ ممالک کی کانفرنس
رفتار زمانہ	فروری ۱۹۵۳	۵۸-۵۹
		پنج سالہ اسکیم منظور، مسئلہ کشمیر اور اینگلو امریکی قرارداد، بھارت میں خوراک کی بہتر پوزیشن، اخبار کی رائے، ریڈیو کی ترقی اسکیم، بھارت اور پاکستان کے تعلقات پر ایرانی اخبار کا تبصرہ، پرجا پریشد کی تحریک، مولانا حفظ الرحمان کا مسلمانوں کو مشورہ، کامن ویلتھ کانفرنس، بھارت کو خراجِ تحسین
رفتار زمانہ		
		پنڈت نہرو کی تقریر، شیخ عبداللہ کا اعلان، کرشی پنڈت کے خطاب، کشمیر کے متعلق نیا فارمولا، ہندوستان کا بنا ہوائی جہاز، امن کانگریس کے ہندوستانی ڈیلیگیٹ،

Marfat.com

			ایران کے تیل کا مسئلہ، وزیراعظم برما کی پریس کانفرنس، جنرل آئیزن ہوور نے کیبنٹ بنالی، زرعی ترقی ہی بھارت کی خوشحالی ہے
رفتار زمانہ	اپریل ۱۹۵۳	۵۷-۵۹	مختلف مسائل پر نہرو کے ارشادات، نیپال میں جنرل انتخابات، بھارت کا ریلوے بجٹ، افریقہ میں نسلی امتیاز کے خلاف ایجی ٹیشن، مسئلہ کشمیر پر بھارت پاکستان کانفرنس، نیتاجی سبھاش چندر بوس کی یادگار، بھارت میں خوراک کی تسلی بخش حالت، چین میں جنگ کے لیے حفاظتی تدابیر، مصر میں نئے آئین کی تشکیل، امام محمد الخلیقی کا پیغام، تپ دق کے خلاف مہم
رفتار زمانہ	مئی ۱۹۵۳	۵۹-۶۰	بھارتی فوجوں کو خراجِ تحسین، صدر ریاست جموں کشمیر کا بیان، وزیراعظم سوویت روس کی تقریر، بھارت کے لیڈروں کو خراج تحسین، پارلیامنٹ میں خارجہ پالیسی پر بحث، ایران کے تیل کا مسئلہ، بھارت اور پاکستان کے مابین تجارتی معاہدہ، مسئلہ سوڈان، ترکی میں بھونچال سے تباہ کاریاں، سردار پرتاپ سنگھ کیرووں کی تقریر
رفتار زمانہ	جون ۱۹۵۳	۵۹-۶۰	پنج سالہ پلان کی کامیابی، بھارت اور برما میں معاہدہ، جموں وکشمیر، کوریا کی جنگ اور بھارت، بھارت اور پاکستان، ہوائی فوج کا دن، بھارت اور کشمیر، مرکزی بلڈنگ ریسرچ انسٹی ٹیوٹ، نہر سوئز اور برطانوی افواج، کوریا کی جنگ، برما میں کے ایم ٹی کی فوج، مومن کانفرنس

Marfat.com

رفتارِ زمانہ غلّے کی پیداوار کے شاندار نتائج، شیخ عبداللہ کی پبلک سے اپیل، پنج سالہ پلان کے سلسلے میں حوصلہ افزا کارگزاری، فرانس میں وزارتی الجھنیں، بھارت اور پاکستان کے مابین خوش گوار حالات، مصری عوام کا جذبہ، کانگریس ورکنگ کمیٹی کی منظور شدہ قرار دادیں، جسمانی محنت کے لیے وزیرِ اعظم کی اپیل	جولائی ۱۹۵۳	۵۹-۶۰
رفتارِ زمانہ لندن میں نہرو کی تقریر، بھارت میں خوراک کی تسلّی بخش حالت، شیخ عبداللہ کی تقریر، بھارت اور پاکستان میں دوستانہ تعلقات، مصر میں جمہوریت، مشرقی جرمنی میں گڑبڑ صلح کی راہ میں سنگین رکاوٹ، بھارت اور لنکا میں بات چیت، پنج سالہ پلان کی نمایاں کامیابی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۷
رفتارِ زمانہ بھارت کی خارجہ پالیسی، زیادہ اناج اُگاؤ مہم، کشمیر میں عام رائے طلبی، وزیرِ زراعت کی اپیل، پنڈت نہرو پر اعتماد، کیرلے اور سوت کی تقسیم پر کنٹرول ختم، ڈاکٹر شیاما پرشاد مکرجی کی وفات پر اظہارِ افسوس، موسیو بیریا کی برطرفی	ستمبر ۱۹۵۳	۵۸-۵۹
رفتارِ زمانہ راشٹریہ پتی کا نشری پیغام، مالنکوف کا اعلان بھارت میں خوراک کی بہتر پوزیشن، چار بڑوں کی کانفرنس، کشمیر کی صورتِ حال، کوریا میں عارضی صلح، ایران میں سیاست کا نیا رُخ	اکتوبر ۱۹۵۳	۵۹-۶۰
رفتارِ زمانہ پارلیامنٹ میں نہرو کی تقریر، کشمیر نیشنل کانفرنس		

Marfat.com

کے فیصلے، وراثت بل کی منظوری کا مقصد، جرمنی کی حیرت انگیز ایجاد، بھارت کو بین الاقوامی اعزاز، بھارت میں فولاد سازی کا نیا کارخانہ، مس فاطمہ جناح کے نام ایک لڑکی کا خط، متحدہ اقوام کی اسمبلی میں روسی نمائندے کے مطالبات	رفتار زمانہ	دسمبر ۱۹۵۳	۵۱
کمیونٹی پراجیکٹس کی سالگرہ، آندھرا کی رسم افتتاح، بخشی غلام محمد کی تقریر، کشمیر میں کنٹرول ختم، خوراک کی بہتر پوزیشن، انقلاب روس کی ۳۶ ویں سالگرہ، جنوبی افریقہ میں نسلی امتیاز	رفتار زمانہ	ادارہ	جنوری ۱۹۵۴ تا جون ۱۹۵۵	۵۱-۵۲
بدھ کی ۲۵۰۰ ویں جینتی			مئی ۱۹۵۶	۴۸
شری ماولنکر، آچاریہ نریندر دیو، یگانہ، قاضی عبدالغفار، بدر جلالی، عباس بیگ محشر، پیارے لال شاکر میرٹھی، حکیم آشفتہ لکھنوی، مخمور دہلوی، مراٹھی کے شاعر شری مردھیکر کی وفیات، عطاء اللہ خاں درّانی کا علی گڑھ کو عطیہ، مدیر اردو حال حیدرآباد میں				
مدیر کی اہل قلم کی خدمت میں درخواست			جون ۱۹۵۶	۵۲
ڈاکٹر مختار الدین احمد وطن واپس				
آج کل کی اشاعت میں توسیع				
پروفیسر آل احمد سرور انجمن ترقی اردو ہند کے جنرل سکریٹری مقرر			جولائی ۱۹۵۶	۲
اردو پبلی شرز اور اردو لغات پر توجہ کی ضرورت				
مہاتما بدھ کو خراج عقیدت				
بموں کے بُرے اثرات			موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۷
افریقی ممالک غلامی کی زنجیر سے آزاد ہوتے ہوئے				
موسیقی نمبر کے باب میں				
مجھمن بیگم کا انتقال				
آزادی پسند اقوام امن عالم کے لیے کوشاں			ستمبر ۱۹۵۶	۳
مصر کی امریکی امداد بند				

Marfat.com

بال گنگا دھر تلک کی جنم شتابدی		
ہماری زبان ہفتہ وار ہونے کی امید		
آج کل کے لیے ادارتی بورڈ کی تشکیل		
ہندوستان کی خارجہ پالیسی کا مقصد بقائے امن	اکتوبر ۱۹۵۶	۴
نہر سویز کا قضیہ		
دو زبانی صوبہ بمبئی کی تشکیل		
مسٹر غلام محمد سابق گورنر جنرل پاکستان کا انتقال		
کیفی چڑیا کوٹھی، اعظم حسین اعظم، عبدالسلام ندوی	نومبر ۱۹۵۶	۲
جموں کشمیر میں ترقی		
جشن کشمیر		
طلباء میں نظم وضبط		
حصولِ آزادی کے بعد مقتدر مہمانوں کی ہندوستان آمد	دسمبر ۱۹۵۶	۲
کشمیر بھارت کا حصہ تسلیم - آئین کی رو		
ڈاکٹر سید عابد حسین کو ساہتیہ ایوارڈ		
پنڈت نہرو کی پریس کانفرنس		
تیسری جنگ عظیم		
مصر اور ہنگری کا معاملہ	جنوری ۱۹۵۷	۲
نہرو اور صدر آئزن ہاور کے درمیان گفتگو		
دلّی میں یونیسکو کا اجلاس		
کشمیر کا آئین منظور		
غم جاناں - (غالب)		
غم دوراں — نیا سال کی آمد پر عالمی منظرنامے	فروری ۱۹۵۷	۴
پر سیاسی تبدیلیاں		
جشن جمہوریت اور اعزازات کی تقسیم	مارچ ۱۹۵۷	۲
سلامتی کونسل میں کشمیر کا مسئلہ پیش		
سچ کا بول بالا	اپریل ۱۹۵۷	۲-۳
شری کرشنا مینن کی تقریر		
مقبوضہ کشمیر کا مسئلہ		
غالب سوسائٹی کے زیر اہتمام یوم غالب		
انجمن ترقی اردو کے زیر اہتمام یوم غالب		
ایرانی کلچرل ہاؤس کا افتتاح		

Marfat.com

دنیا میں تعمیر و تخریب کے مابین ایک شدید قوت آزمائی	مئی ۱۹۵۷	۲	
صالح و سودمند خیال و عمل کے فروغ پر زور			
ہندوستانی جمہوریت بے مثال			
ایک اعتراض			
مسئلہ کشمیر کا ماحصل	جون ۱۹۵۷	۳	
اردن بین اقوامی رسہ کشی کی آماجگاہ			
نیٹو اور ایٹم			
اردو کا درجہ ہندوستان میں			
امریکہ کے سرکردہ ری پبلکن سینیٹر جوزف کا انتقال			
ڈاکٹر راجندر پرشاد صدر منتخب	جولائی ۱۹۵۷	۲	۳-
پنج سالہ پلان کے ذریعے ملک کی ترقی تیز کرنے پر زور			
جاپان کے وزیراعظم مسٹر کیشی دہلی کے دورے			
ڈاکٹر ذاکر حسین بہار کے گورنر			
تخفیف اسلحہ کی تجاویز پر غور			
وزیراعظم کا غیر ملکی دورہ			
آغا محمد طاہر کی وفات، مجید لاہوری کا انتقال			
جنگ آزادی نمبر کے باب میں			
سلطان مسقط اور امام عمان کے باہمی جھگڑے	ستمبر ۱۹۵۷	۲	۳-
نہرو کی تقریر			
اردو کانفرنس، علی گڑھ میں			
بخشی غلام محمد نیشنل کانفرنس کے لیڈر منتخب			
ٹیونیشیا میں جمہوریت			
نیشنل بک ٹرسٹ آف انڈیا کا قیام			
ملایا آزاد	اکتوبر ۱۹۵۷	۲	
کشمیر کی نئی کابینہ			
نئے اسلحے کی ایجاد			
آزادی نمبر سے متعلق آراء			
احمق پھپھوندوی کی وفات			
ایک قدم اور، سیلاب سے بچاؤ کی تدبیر	نومبر ۱۹۵۷	۲	۳-

Marfat.com

دوسرا پنج سالہ پلان		
بھارت کی مشرقی سرحد		
گرام دان ، ہمارے مہمان ، ریاستی وزرائے		
تعلیم کا ن فرانس ، اردو کی مقبولیت		
کل ہند پی ای این کانفرنس نہرو اور رادھا کرشنن	دسمبر ۱۹۵۷	۲ - ۳
کی تقریریں		
بین الاقوامی ریڈ کراس کا ن فرنس		
نوجوانوں کا چوتھا میلہ		
علی گڑھ یونی ورسٹی کے زیر اہتمام تاریخ اردو		
کی تربیت کا کام		
دوسرا مصنوعی چاند زمین کے گرد		
نئی دلی میں کامن ویلتھ پارلیمنٹری کانفرنس کا اجلاس	جنوری ۱۹۵۸	۲ - ۳
حکومت یوپی نے ریاست میں کتابوں کی اشاعت		
کے اعداد و شمار جمع کیے ۔		
عثمانیہ یونی ورسٹی کالج کی اردو یونین کا رسم افتتاح		
خواجہ احمد فاروقی یوروپ میں		
صنعتی پیداوار بڑھانے پر زور ، اخباری ایڈیٹروں		
کی کل ہند کان فرنس سے نہرو کا خطاب		
غالب کو خراج عقیدت	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۲ - ۴
مولانا حسین احمد مدنی ، ڈاکٹر رام بابو سکسینہ		
سعید احمد بریلوی ، پنڈت ہری چند اختر کی وفات		
خواجہ احمد فاروقی کی یوروپ سے واپسی		
مشرقی اتر پردیش میں غذائی کمی		
یوم جمہوریت	مارچ ۱۹۵۸	۲ - ۳
شیخ عبداللہ کی رہائی		
سربراہوں کی کانفرنس		
مصر و شام کا اتحاد ، امریکہ کا مصنوعی چاند		
قطب جنوبی فتح ، ڈاکٹر علی اصغر حکومت میں		
سفیر ایران		
کل ہند اردو کان فرنس	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۳
شاہ افغانستان کنگ ظاہر شاہ		

Marfat.com

راجستھان نہر پراجیکٹ کا افتتاح		مئی ۱۹۵۸	۲
افضل العلما ڈاکٹر عبدالحق، ہستی دلا ٹھول، مولانا فیاض ہریانوی کی وفات۔			
روس میں وزارتی تبدیلیاں			
لکھنؤ میں مسلم لیجسلیٹرز کنونشن			
ڈاکٹر کروے کی ننوایں سال گرہ		ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۲
پنڈت نہرو کی تقریر			
دہلی میں کارپوریشن کا قیام			
شیخ عبداللہ رہا			
مالک رام قاہرہ کے لیے روانہ			
امن عالم خطرے میں		جولائی ۱۹۵۸	۲
پاکستان میں وزرائے اعظم کی تبدیلیاں			
اردو کی ترویج و ترقی کے لیے صوبائی حکومتوں کو مراسلہ، شمبھوناتھ شیش کا انتقال			
بڑی طاقتوں میں باہمی کش مکش		ابوالکلام آزاد نمبر	۳
مغربی ایشیا میں صورتِ حال نازک	ے	اگست ۱۹۵۸	
دریاؤں پر بند بنانے کا کام			
ابوالکلام آزاد نمبر			
مشرق وسطیٰ میں حالات تبدیل		ستمبر ۱۹۵۸	۲
اردو سے ہمدردانہ سلوک کی ہدایت			
دور حاضر کا مردِ اعظم	امن گوپی ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۸	۵
گاندھی جینتی		اکتوبر ۱۹۵۸	۴
عالمی امن کو خطرہ			
روس کا ایٹمی تجربہ بند کرنے کا اعلان			
ترقی کے میدان میں			
ڈاکٹر بھگوان داس کا انتقال		نومبر ۱۹۵۸	۲
تیل کی دریافت			
کیموئے اور مالتسو پر چینی بمباری			
ایشیا کے ملکوں میں انقلاب			
الجیریا کے آزادی پسندوں کی طرف سے صلح کی کوشش			

Marfat.com

سوڈان میں فوجی حکومت	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۲
جگدیش چندر بوس کی صد سالہ جینتی		
ڈراما نمبر کی اشاعت		
گھانا کے وزیر اعظم کی ہند آمد	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۲
دنیا میں سرد جنگ کا آغاز		
پطرس بخاری کی وفات		
روس کا ثناتی راکٹ خلا میں	مارچ ۱۹۵۹	۲
دہلی یونی ورسٹی میں سائنس کانگریس		
ساہتیہ اکادمی کے انعامات		
مولانا ابوالکلام آزاد کی پہلی برسی	اپریل ۱۹۵۹	۲
صدر جمہوریہ نے پارلیامنٹ کے اجلاس کا افتتاح کیا		
یونان، ترکی اور برطانیہ کے درمیان سمجھوتہ		
ڈاکٹر خلیفہ عبدالحکیم کی وفات		
سربراہ کان فرنس	مئی ۱۹۵۹	۲
کانگریس اجلاس کی تجاویز		
سنگیت ناٹک اکیڈمی کے انعامات		
کشمیر میں داخلے کا پرمٹ		
ملک کو سوشلسٹ طرز پر ڈھالنے کا عہد	جون ۱۹۵۹	۲
ملکیں عوام کی تعمیر و ترقی کا بہترین ذریعہ		
حیدرآباد میں ابوالکلام آزاد اورینٹل انسٹی ٹیوٹ کا افتتاح	جولائی ۱۹۵۹	۲
امریکہ کے سابق وزیر خارجہ کا انتقال		
نیپال میں جمہوری حکومت کا قیام		
آئرلینڈ کی قیادت		
تبت کی صورت حال	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۲ -۳
حکومتِ ہند کی مختلف زبانوں کے مستحق ادیبوں اور شعرا کو امداد		
مولانا عبدالرزاق ملیح آبادی کا انتقال		
غلطی ہائے مضامین		
پلاننگ کمیشن اور پنج سالہ پلان		

Marfat.com

ہند پاک نمائندے سے گفتگو		
کشمیر میں طوفانی بارش اور سیلاب		
رضا علی وحشت کلکتوی کی تیسری برسی		
روس کے وزیراعظم امریکہ کے دورے پر	اکتوبر ۱۹۵۹	۲
ہندوستان میں انگریزوں کی حیثیت		
سنسکرت اور فارسی کے فضلا کو اعزازی سندیں		
آسام کے گورنر سید فضل علی کی وفات		
مولانا عبدالقادر رحلت فرما گئے		
روس کا راکٹ چاند پر	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۲
روس کے وزیراعظم کی اقوام متحدہ میں تقریر		
ہند چین سرحد کا معاملہ		
ٹیلی ویژن سروس کا افتتاح		
چودھری محمد علی ردولوی کا انتقال		
یوم اقوام متحدہ	دسمبر ۱۹۵۹	۲
ہند پاک مشرقی سرحد کے بارے میں گفتگو		
سنگیت سمیلن		
ہند و چین سرحد کی پیچیدگیاں		
بچوں کا دن	جنوری ۱۹۶۰	۲
ہندوستانی سرحد پر چین کی کاروائی اور ہندوستان کا رویہ		
مولانا احمد سعید صدر جمعیۃ علما الہند کا انتقال		
پروفیسر مسعود احمد رضوی کو ساہتیہ ایوارڈ		
پیرس میں مغربی ممالک کے سربراہوں کی کانفرنس	غالب نمبر جنوری ۱۹۶۰	۲
دلی میں زراعتی نمائش کا افتتاح صدر جمہوریہ کے ہاتھوں		
درگاپور میں فولاد کارخانے کی پہلی بھٹی کا افتتاح		
دائرۃ المعارف		
ہندوستانی جمہوریہ کی دسویں سالگرہ	مارچ ۱۹۶۰	۲
روس کے صدر ہندوستان کے دورے پر		
نیپال کے وزیراعظم ہند کے دورے پر		
چین کے وزیراعظم نے ہند کے وزیراعظم کی دعوت قبول کی	اپریل ۱۹۶۰	۲

Marfat.com

دلی میں مرزا غالب برسی		
ہند میں برطانیہ کے آخری وائسرائے کی اہلیہ کا انتقال		
احمد آباد میں انجمن ترقی اردو کا جلسہ		
جنوبی افریقہ میں حکومت کے ہاتھوں قتل عام	مئی ۱۹۶۰	۲
جمال عبدالناصر کا دورۂ ہند		
قومی ترقیاتی کونسل کا اجلاس		
ایوانِ اردو کا افتتاح		
چین اور ہندوستان کے وزرائے اعظم کی گفتگو	جون ۱۹۶۰	۲
بمبئی کی ریاست دو حصّوں میں منقسم		
چترنجن کے ریلوے انجن کی پیداوار میں اضافہ		
سربراہ کانفرنس ناکام	جولائی ۱۹۶۰	۲
امریکہ کے خلاف روس کی سلامتی کونسل میں شکایت		
دولت مشترکہ کے وزرائے اعظم کی کانفرنس		
روس کا خلائی سفر		
تیسرے پنج سالہ پلان کا مسودہ شائع		
صدر جمہوریہ کا خیر سگالی دورہ	ہندوستانی مصوری نمبر	۲
افریقہ کے آزاد ملکوں کی کانفرنس	اگست ۱۹۶۰	
آج کل کا ہندوستانی مصوری نمبر		
یوم آزادی پر وزیر اعظم و صدر جمہوریہ کا پیغام	ستمبر ۱۹۶۰	۲
ناگا ریاست کے قیام کی بات		
سرکاری اعزازات		
مہاتما گاندھی کا جنم دن	اکتوبر ۱۹۶۰	۲
جگر مرادآبادی کا انتقال		
فیروز گاندھی کی وفات		
محمد عظیم حسین متحدہ عرب جمہوریہ میں ہندوستانی سفیر		
وزیر اعظم ہند اور صدر پاکستان نے نہری پانی کے سمجھوتے پر دستخط کیے		
اقوام متحدہ کی جنرل اسمبلی کے اجلاس میں سربراہوں کی شرکت		

Marfat.com

نائیجیریا آزاد		
امن وسلامتی کو خطرہ	دسمبر ۱۹۶۰	۲
ہندوستان صنعتی ترقی کے لیے کوشاں		
جامعہ ملیہ اسلامیہ کا جشن چہل سالہ		
مولانا آزاد کی ۷۲ ویں یوم پیدائش		
ساگر بند بجلی گھر کا افتتاح وزیر اعظم کے ہاتھوں	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۳
علی گڑھ مسلم یونی ورسٹی کی مولانا آزاد لائبریری کا افتتاح نہرو کے ہاتھوں		
ہندو پاک اطلاعاتی مشاورتی کمیٹی کا اجلاس		
جگر میموریل کمیٹی کا قیام		
سائنس نعمت یا لعنت	فروری ۱۹۶۱	۲
قومی یک جہتی کی اہمیت		
محی الدین قادری زور پرنسپل مقرر		
بیگم قدسیہ زیدی چل بسیں		
منصوبہ بند ترقی کے دس سال	مارچ ۱۹۶۱	۲
ملکہ الزبتھ ہندوستان میں		
امریکہ کے نئے صدر کینیڈی		
شری گووند پنت ہوم منسٹر چل بسے	اپریل ۱۹۶۱	۲
فراق کو ساہتیہ ایوارڈ		
ٹیگور نمبر کے بارے میں		
روسی انسان کی خلائی سفر سے واپسی	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۵
سوشلزم مسائل کا واحد حل		
ہندو پاک کلچرل کانفرنس		
شعبۂ اردو دلی یونی ورسٹی کی طرف سے وزیر اعظم کا تحفہ		
امجد حیدر آبادی کا انتقال		
ٹیگور کی صد سالہ برسی	جون ۱۹۶۱	۲
پنڈت نہرو کا صد سالہ جشن		
امریکہ کا آدمی خلا میں		
جہیز کو ممنوع قرار دینے کا بل پاس	جولائی ۱۹۶۱	۲
مسلم کنونشن		

Marfat.com

تمکین کاظمی، خواجہ دل محمد چل بسے		
قومی ترقیاتی کونسل کا اجلاس		
اردو کی مراعات اور حکومت		
امریکہ اور روس امن کی مدعی	اگست ۱۹۶۱	۲
انگولا میں قتل عام		
ہندوستان میں آسام کا لسانی مسئلہ		
آزادی کی پندرہویں سالگرہ	ستمبر ۱۹۶۱	۲
بڑے ملکوں کی باہمی کش مکش		
کویت کے تنازعہ کی شدّت میں کمی		
خاں بہادر ظفر حسین خاں کی وفات		
گاندھی جینتی		
۱۵ اگست	اکتوبر ۱۹۶۱	۲
تیج سالہ پلان کی منظوری		
روس کا دوسرا انسان بردار خلائی جہاز خلا میں		
۲۵ غیر جانبدار ملکوں کی سربراہ کانفرنس،		
یوگوسلاویہ کی راجدھانی بلغراد میں	نومبر ۱۹۶۱	۴
قومی یک جہتی کانفرنس		
ہوائی حادثے میں اقوام متحدہ کے سکریٹری جنرل		
ہلاک		
حاجی لق لق کا انتقال		
اطلاعات ونشریات کے زیر اہتمام اردو اخبارات		
اور کتب کی نمائش	دسمبر ۱۹۶۱	۲
عالم انسانیت ایٹمی دھماکوں سے لرزہ براندام		
ہندی کے مشہور شاعر سوریہ کانت ترپاٹھی نرالا		
کا انتقال		
پہلی ایشیائی تاریخ کانفرنس		
مشترکہ رسم الخط کے باب میں تحقیق	جنوری ۱۹۶۲	۲-۳
مشرقی افریقہ کا علاقہ ٹانگانیکا آزاد		
گوا کی آزادی اور الاہرام کا تبصرہ	فروری ۱۹۶۲	۲
آندھرا پردیش میں اردو کانفرنس		
تیسرا عام انتخاب		

Marfat.com

کرکٹ کی تاریخ میں نئے باب کا اضافہ		
افریقی ممالک میں آزادی کی لہر	مارچ ۱۹۶۲	۲
یوم قلی قطب شاہ		
پدم بھوشن دواردواں کو		
حفیظ سید کا انتقال		
امریکہ کے خلاباز، خلا میں	اپریل ۱۹۶۲	۲
جمال عبدالناصر کا انٹرویو		
ملک کے تیسرے عام انتخابات کے بعد		
امتیاز علی عرشی کو ساہتیہ ایوارڈ		
محروم کو ایوارڈ		
الجیریا اور فرانس کے درمیان جنگ بندی معاہدہ	مئی ۱۹۶۲	۲
حالیہ انتخابات ایک جائزہ		
ترقی پذیر معیشت اور عوام		
ڈاکٹر راجندر پرساد صدر جمہوریہ سے سبکدوش	جون ۱۹۶۲	۲
اعزازات اور سندوں کی تقسیم		
چھوٹی صنعتوں کی ہمت افزائی	جون ۱۹۶۲	۲
صدر جمہوریہ ہند اور نائب صدر کا انتخاب	جولائی ۱۹۶۲	۲
ہندوستان کی ترقی		
گاندھی پیس فاؤنڈیشن کا اجلاس	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۳
الجیریا کی آزادی		
انجمن ترقی اردو بمبئی کی طرف سے قومی یک جہتی کی تحریک		
فن تعمیر نمبر		
اقتصادی ترقی کی رفتار اطمینان بخش	ستمبر ۱۹۶۲	۲
جماکا کی آزاد		
ڈاکٹر اشرف، شاہد صدیقی اور حفیظ الرحمان چل بسے		
الجزائر کی آزادی اور جھگڑے	اکتوبر ۱۹۶۲	۲
برطانیہ یوروپی مشترکہ منڈی میں شامل		
ہندوستان کی آبادی ۳۵ کروڑ ۹۲ لاکھ		
روس کے سائنس داں		

Marfat.com

ظفر نمبر	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۲
سید محی الدین قادری زور چل بسے (زینت محل اور بہادر شاہ ظفر کی تصویر ٹائیٹل پر)		
ہند و چین جنگ اور اس کے نتائج	جنوری ۱۹۶۳	۲
سردار صاحب ماسٹر جگت سنگھ مرحوم	فروری ۱۹۶۳	۲
چین کا ہندوستان پر قبضہ		
مسئلہ کشمیر — اور ہند و پاک جنگ		
یوم جمہوریہ کی تقریبات	مارچ ۱۹۶۳	۲
استاد ولایت حسین خان (تصویر)		
مالی سال کا بجٹ پارلیامنٹ میں	اپریل ۱۹۶۳	۲
چین کولمبو کان فرنس		
چین و پاک معاہدہ		
ہند، نیپال ملاقات		
اثر رام پوری، راز یزدانی، احمد سہارن پوری،		
سرسید سلطان احمد کی وفات		
غالب کے خط کا عکس پشت پر		
اردو کے شعرا و ادبا کو انعامات	مئی ۱۹۶۳	۲
چین کی بہتان تراشی		
عراق اور شام		
برطانیہ اور امریکہ کی ہندوستان کو مدد کا وعدہ		
مصر، شام اور عراق کے لیڈروں کی دفاعی تجاویز	جون ۱۹۶۳	۲
الیورسٹ کی فتح		
مہاراشٹر اردو بک سیلرز اور ایوارڈ کمیٹی		
شوکت تھانوی، پنڈت راہل سانکرتیائن کا انتقال		
ملک کی تعمیر و ترقی	جولائی ۱۹۶۳	۲
صدر جمہوریہ ڈاکٹر رادھا کرشنن کا دورۂ امریکہ		
ایتھوپیا کی راجدھانی عدیس ابابا میں افرلقی ملکوں کے سربراہوں کی کانفرنس		
ڈاکٹر ہادی حسن کا انتقال		
جنوبی افریقہ کی بڑھتی ہوئی نسلی تفریق	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۲
روسی خلاؤں خلا میں		

Marfat.com

ہندوستان میں نیشنل ٹیلکس سروس کا افتتاح			
ذائق بنگلوری کی وفات			
افسانہ نمبر کے بارے میں			
آزادی ۱۶ ویں سالگرہ پر پنڈت جواہر لال نہرو کی تقریر	ستمبر ۱۹۶۳	۲	
چین کی جنگ پسندی			
امریکہ، برطانیہ اور روس کے مابین ایٹمی تجربات کے معاہدے			
فضا، خلا اور زیر آب ایٹمی تجربوں پر پابندی کا مطالبہ	اکتوبر ۱۹۶۳	۲	۳-
ہندوستان کی ناوابستگی کی پالیسی			
ادیب سہارن پوری، سرشار کمنڈی کا انتقال			
بابا کھڑک سنگھ کا انتقال (تصویر)	نومبر ۱۹۶۳	۲	
چین کی سیاست			
پروفیسر ہمایوں کبیر افغانستان میں			
چین کے صوبہ سنکیانگ کے مسلمان ظلم کے شکار	دسمبر ۱۹۶۳	۲	
پاکستان، چین کی طرف پیش قدمی			
مراکو اور الجیریا			
قاضی معراج الدین کی وفات			
ایں ماتم سخت است کہ گویند جواں مرد (امریکہ کے صدر کنیڈی کی وفات پر) (تصویر ٹائیٹل پر اندر)	جنوری ۱۹۶۴	۲	
رنجبار اور کینیا آزاد	فروری ۱۹۶۴	۲	
آبادی سے متعلق ایشیائی ملکوں کی کانفرنس			
ہندی کے ناول نگار یش پال کی ۶۰ ویں سالگرہ			
منشی گوری شنکر لال اختر کی وفات			
مسئلہ کشمیر سلامتی کونسل میں، وزیر تعلیم کریم محمد چھگلہ کی تقریر	اپریل ۱۹۶۴	۲	
شاد عارفی کی وفات ۔ تصویر اور مختصر حالات ٹائیٹل پر			
غیر صحت مند سیاست	مئی ۱۹۶۴	۲	

Marfat.com

شعبۂ اردو دلّی یونی ورسٹی میں "مستشرقین کی اردو خدمات" کے عنوان سے سے می نار		
ایک روشن دماغ تھا نہ رہا۔ نہرو کی وفات	جون ۱۹۶۴	
زندگی کے اہم واقعات		
تعزیتی پیغامات		
نہرو نے کہا (اقوال)		
ہمارے نئے وزیراعظم۔ لال بہادر شاستری (تصویر)	جولائی ۱۹۶۴	۲
دوارکا پرشاد افق کی صدسالہ برسی		
مالک رام مصر اور یورپ کے چھے سالہ قیام کے بعد واپس	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۲
حامد حسن قادری کا انتقال		
سدا چار سمیتیوں کا قیام	ستمبر ۱۹۶۴	۲
پنچایتی راج کی سالانہ کان فرنس		
حیرت انگیز کامیابی	اکتوبر ۱۹۶۴	۲
اچھے منصوبے کی تکمیل		
بدعنوانی ختم کرنے کے لیے کمیٹی کا قیام		
ماہر موسیقار استاد مشتاق حسین کا انتقال		
رومن کیتھولک عیسائیوں کی عالمی کان فرنس	دسمبر ۱۹۶۴	۲
چین کی جارحیت		
نصیر الدین ہاشمی کا انتقال		
روس کی نئی حکومت اور ہندوستانی تعلقات	جنوری ۱۹۶۵	۲
کویت کے وزیراعظم کی ہندوستان آمد		
امداد باہمی ہفتہ		
بین الاقوامی فلمی میلے میں ۳۳ ملکوں کی شرکت		
خوراک مسئلہ	فروری ۱۹۶۵	۲
دارالمصنفین اعظم گڑھ کا جشن طلائی		
۲۶ جنوری		
انڈونیشیا کا مجلس اقوام متحدہ کی رکنیت سے استعفیٰ	مارچ ۱۹۶۵	۲
چرچل اور ٹی ایس ایلیٹ کا انتقال		

Marfat.com

غذائی صورتِ حال بہتر		
۱۹۶۵ عالمی تعاون و اشتراک کا سال	اپریل ۱۹۵	۲
دارالمصنفین کے جشن طلائی میں صدر جمہوریہ ڈاکٹر ذاکر حسین کی تقریر		
جواہر لال نہرو کو خراج عقیدت	مئی ۱۹۶۵	۲
روس اور خلائی پرواز		
رسل و رسائل کی بین الاقوامی یونین کے سو سال		
ہندوستان میں تعمیر و ترقی کی سرگرمیاں		
میتھلی شرن گپت کی تصویر ٹائیٹل پر		
ہند پاک تعلقات	جون ۱۹۶۵	۲
اقوام عالم میں تعلیمی اور تہذیبی اشتراک ص۱۲		
وزیر اعظم لال بہادر شاستری کا دورۂ روس	جولائی ۱۹۶۵	۲
ہندوستان کی سرحدوں پر پاکستانی فوجوں کا اجتماع		
ہند و پاک معاہدۂ جنگ بندی	دستکاری نمبر، اگست ۱۹۶۵	۲
لندن میں دولت مشترکہ کانفرنس		
لسانی مسئلے اور حکومت		
بی کے دت کا انتقال (تصویر ٹائیٹل پر)	ستمبر ۱۹۶۵	۲
جزائر مالدیپ کی آزادی		
بھارت اور خاندانی منصوبہ بندی		
مالک رام ریٹائر		
ہند و پاک جنگ اور یو این او	اکتوبر ۱۹۶۵	۲
ہند و پاک جنگ	نومبر ۱۹۶۵	۲
امتیاز علی عرشی، زار زتشی دہلوی کا انتقال		
ہند و پاک جنگ	دسمبر ۱۹۶۵	۲
انڈونیشیا کی سیاست		
نظام لکچر دلی یونی ورسٹی		
پشت ٹائیٹل پر زار دہلوی کی تصویر		
وزیر اعظم لال بہادر شاستری کی پاکستان کے صدر سے گفت گو	جنوری ۱۹۶۶	۲
کرکٹ کھلاڑی وزی کا انتقال		

Marfat.com

بوہرے فرقے کے رہنما ڈاکٹر طاہر سیف الدین کا انتقال		
شہید زمن (لال بہادر شاستری کی وفات)	فروری ۱۹۶۶	۲ - ۵
لال بہادر شاستری (مختصر سوانح حیات، خراج عقیدت		
تلوک چند محروم کی وفات	مارچ ۱۹۶۶	۲
اندرا گاندھی ہماری نئی وزیر اعظم		
ہندوستانی طیارہ تباہ		
ساہتیہ اکادمی اور مولانا آزاد کی کتابیں		
اعلان تاشقند	اپریل ۱۹۶۶	۲
لوک سبھا میں ۶۷ ـــــ ۱۹۶۶ کا بجٹ		
باہری امداد		
اودے شنکر بھٹ کا انتقال		
وزیر اعظم کا دورۂ امریکہ	مئی ۱۹۶۶	۲
امتیاز علی عرشی کی ۶۱ ویں سالگرہ		
مالک رام اور مختار الدین آرزو کو میر ایوارڈ		
دہلی یونیورسٹی کے شعبۂ اردو کو نظام ٹرسٹ کا عطیہ		
گوپال کرشن گوکھلے کی ۱۰۰ ویں سال گرہ	جون ۱۹۶۶	۲
نند لال بوس کی وفات		
نیاز فتح پوری کا انتقال	جولائی ۱۹۶۶	۲
نصیر معین الدین ڈاگر موسیقی کے استاد کا انتقال		
روپے کی شرح مبادلہ میں کمی	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۲
تریوندرم میں گاندھی بھون کا افتتاح	ستمبر ۱۹۶۶	۲
مطلع عالم پر جنگ کے بادل		
سروش عسکری طبا طبائی، جوہر ٹونکی کی وفات		
اقوام متحدہ کی تقریب گاندھی جینتی	اکتوبر ۱۹۶۶	۲
راجا مہدی خاں کا انتقال		

Marfat.com

سی پی راما سوامی کا لندن میں انتقال	نومبر ۱۹۶۶	۲
نہرو انعام دینے کا فیصلہ		
۲۱ سے ۲۴ اکتوبر تک اشتراکی وفاقی جمہوریہ یوگوسلاویہ کے صدر جوزف بروز ٹیٹو، متحدہ عرب جمہوریہ کے صدر جمال عبدالناصر، اور وزیر اعظم ہند شریمتی اندرا گاندھی کے مابین ایک میٹنگ	دسمبر ۱۹۶۶	۲
بہار اور مشرقی یوپی کے اضلاع میں شدید خشک سالی		
حالیہ الیکشن	جنوری ۱۹۶۷	۲
کوآپریٹو تحریک		
چیکوسلواکیہ کے صدر بھارت کے دورے پر		
ملک کے حالات	فروری ۱۹۶۷	۲
بڑھتی ہوئی آبادی		
ہمارا ملک اور کھیل کود		
آج کل کی روایت		
بچوں کی فلمیں بنانے والے والٹ ڈزنی کا انتقال		
چین میں بدامنی	مارچ ۱۹۶۷	۲
امریکہ، برطانیہ اور روس کا اقوام متحدہ کے معاہدے پر دستخط		
ہمارا ملک سب سے بڑا جمہوریہ		
پدم بھوشن اور پدم شری کا اعزاز		
میرا ایوارڈ		
چین اور ہندوستان، انقلاب اور انتخاب	اپریل ۱۹۶۷	۲
نظام الملک، نظام الدولہ میر عثمان علی خاں کا انتقال (تصویر ٹائیٹل پر)		
سعادت علی خاں کا انتقال		
بیگم عطیہ فیضی، صدق جائسی، آغا اشہر لکھنوی، ارم لکھنوی، حیدر طبیب کی وفات		
چوتھے عام انتخابات	مئی ۱۹۶۷	۲-۳
پارٹی پوزیشن		

Marfat.com

صدر جمہوریہ ہند ڈاکٹر ذاکر حسین		
لوک سبھا میں ۶۸ – ۱۹۶۷ کا بجٹ پیش	جون ۱۹۶۷	۲
کولمبو پلان کے سولہ برس	جولائی ۱۹۶۷	۲
تارا شنکر بندو پادھیائے کو گیان پیٹھ ایوارڈ		
اسرائیل اور متحدہ عرب جمہوریہ میں جنگ	اگست ۱۹۶۷	۲
چین کا ہائیڈروجن بم		
تشدد کا نیا طریقہ گھیراؤ		
اثر لکھنوی، شاہد احمد دہلوی، رفیق مارہروی،		
اخگر فیروز پوری کا انتقال		
سحر البیان کے ایک صفحہ کا عکس پشت پر		
الوداع		
(عرش ملسیانی ملازمت سے سبکدوش)	عرش ملسیانی	
سیلاب کی تباہ کاریاں	اکتوبر ۱۹۶۷	۲
خاندانی منصوبہ بندی ہفتہ	نومبر ۱۹۶۷	۲
اقوام متحدہ کی جنرل اسمبلی کا اعلان نامہ		
انسانی حقوق کے تحفظ کے اہم تاریخی اعلان	دسمبر ۱۹۶۷	۲
اتفاق رائے سے منظور		
برطانیہ کے سابق وزیر اعظم لارڈ ایٹلی اور		
رام منوہر لوہیا کا انتقال		
۲۶ جنوری کا دن	جنوری ۱۹۶۸	
تلوک چند محروم کی دوسری برسی		
وفاقی جمہوریہ جرمنی کے چانسلر کی ہندوستان آمد		
ص ص ۲۴- ۲۵		
آج کل کے بارے میں لوگوں کے مشورے	فروری ۱۹۶۸	۲
مولانا آزاد کی برسی		
علی گڑھ مسلم یونی ورسٹی کے نئے وائس چانسلر		
قرۃ العین حیدر اور امرت لال ناگر کو ساہتیہ		
ایوارڈ		
پارلیامنٹ کے دونوں ایوانوں کے مشترکہ	مارچ ۱۹۶۸	۲
اجلاس سے صدر جمہوریہ ڈاکٹر ذاکر حسین کا خطاب		
سراج لکھنوی کی موت		

Marfat.com

۶۹ — ۱۹۶۸ کا بجٹ پارلیامنٹ میں پیش	اپریل ۱۹۶۸	۲	
ہوشنگ آباد میں پیپر مل کا افتتاح			
نئی دہلی میں انجمن ترقی اردو ہند کے صدر دفتر	مئی ۱۹۶۸	۲	۳-
"اردو گھر" کی تعمیر			
صدر جمہوریہ ہند ڈاکٹر ذاکر حسین کی ۷۱ ویں	جون ۱۹۶۸	۲	
سالگرہ			
امن و صلح کے مذاکرات			
ہندوستانی ریلوں کی ۱۳۵ ویں سالگرہ			
قومی ترقیاتی کونسل کے اجلاس	جولائی ۱۹۶۸	۲	
کچھ اردو نمبر کے بارے میں			
پرویز شاہدی کا انتقال			
۱۵ اگست کا دن	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۲	
آجکل کا اردو نمبر			
رفیق کار مظفر شاہ کا انتقال			
ملی جلی خوبصورت اور شاندار تہذیب کی تعمیر	ستمبر ۱۹۶۸	۲	۳-
ہم اندھیرے سے نکل آئے ہیں			
۲۴ اکتوبر یوم اقوام متحدہ	اکتوبر ۱۹۶۸	۲	
۲ اکتوبر گاندھی جینتی			
آزاد ہند کے قیام کی سالگرہ			
نجیب اشرف ندوی کا انتقال			
ترقیاتی منصوبے اور نہرو	نومبر ۱۹۶۸	۲	
ملکی دفاع			
آج کل کے اردو نمبر کے بارے میں			
۱۹۶۸ حقوق انسانی کے لیے بین الاقوامی سال	دسمبر ۱۹۶۸	۲	
۱۹۶۸ کا آخری شمارہ			
آجکل کے بارے میں استفسار			
غالب کی صدسالہ برسی اور آج کل کا غالب نمبر	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۲	
غالب کی تحریر کا عکس اور تصویر ٹائیٹل پر			
اظہار رائے کی آزادی	مارچ ۱۹۶۹	۲	
معاشی میدان میں ترقی کی رفتار			
قومی اعزازات — (تصاویر ٹائیٹل پر)			

Marfat.com

پارلیامنٹ کے دونوں ایوانوں سے صدر جمہوریہ ہند ڈاکٹر ذاکر حسین کا خطاب	اپریل ۱۹۶۹	۲ - ۴
غالب صدی ہفتہ (تصاویر آخری صفحات پر)		
گوگل چند نارنگ کی وفات		
وزیر اعظم کا دورۂ برما	مئی ۱۹۶۹	۲
اقوام متحدہ کے ماہرین کی ٹیم بھارت میں		
نظم نمبر کے بارے میں		
اٹھ گیا ایک حریف مئے مرد افگن (صدر جمہوریہ ڈاکٹر ذاکر حسین کی وفات)	جون ۱۹۶۹	۲ - ۵
ملک میں اتحاد اور قومی یک جہتی کو پروان چڑھانے کے لیے حکومت ہند کے اقدامات	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۲
انسان چاند پر	ستمبر ۱۹۶۹	۲
مملکتی پالیسی		
ڈاکٹر عندلیب شادانی اور پروفیسر ہمایوں کبیر کا انتقال (تصویر ٹائیٹل پر)		
مہاتما گاندھی کی صد سالہ تقریبات	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۲
شمالی ویت نام کے صدر ڈاکٹر ہوچی منہ کی موت		
گرونانک	نومبر ۱۹۶۹	۲
علی عباس حسینی کی موت		
گاندھی جی صدی تقریبات کی تصاویر ص ۲۶-۲۷		
انسانی حقوق کے تحفظ کا اعلان	دسمبر ۱۹۶۹	۲
جناب اجمل خاں ممبر پارلیامنٹ کا انتقال		
یوم جمہوریہ	جنوری ۱۹۷۰	۲
خصوصی نمبر		
آج کل کی فروخت		
صدر جمہوریہ کی تقریر کا اقتباس	فروری ۱۹۷۰	۲
ندرت کان پوری، واقف مراد آبادی کا انتقال (دونوں کی تصویر)		
فرقہ وارانہ فسادات اور قومی یک جہتی کونسل کا اجلاس	مارچ ۱۹۷۰	۲
پارلیامنٹ کے بجٹ سیشن سے صدر وی وی گری کا خطاب	اپریل ۱۹۷۰	۲

Marfat.com

بھارت اور پاکستان کے درمیان فرخا پراجیکٹ سے متعلق سرکاری سطح پر گفتگو	مئی ۱۹۷۰	۲
آج کل کے اٹھائیس سال	جون ۱۹۷۰	۲
آج کل کے خصوصی شمارے		
امتیاز علی تاج اور شکیل بدایونی کی وفات	جولائی ۱۹۷۰	۲
آج کل کی سلور جوبلی کی تقریبات کی رپورٹ		
افسانہ نمبر	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۱
فراق گورکھپوری کو گیان پیٹھ ایوارڈ (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۰	ٹائیٹل
اقوام متحدہ کے ۲۵ سال	اکتوبر ۱۹۷۰	۲-۳
بین الاقوامی تعلیمی سال		
اجتماعی ترقی کی تحریک		
متحدہ عرب جمہوریہ کے صدر جمال عبدالناصر کی موت اور وزیر اعظم ہند کا پیغام	نومبر ۱۹۷۰	۲
اقوام متحدہ کی سلور جوبلی پر صدر جمہوریہ ہند کی تقریر	دسمبر ۱۹۷۰	۲
افریقی اور ایشیائی ادیبوں کی کان فرنس		
حقی حزیں، تیغ الہ آبادی کی وفات		
یوم جمہوریہ کی تقریبات اور ہم	جنوری ۱۹۷۱	۲
ممتاز ہندوستانی سائنس داں ڈاکٹر سی۔ وی رمن کا انتقال		
بنکاک میں منعقد چھٹا ایشیائی کھیل اور بھارت کی کامیابی	فروری ۱۹۷۱	۲
اردو اخبارات		
کچھ شمارے کے بارے میں		
وشاکھا پٹنم میں فولاد کارخانے کا سنگ بنیاد	مارچ ۱۹۷۱	۲
حیات اللہ انصاری کو ساہتیہ ایوارڈ		
روش صدیقی اور عابد علی عابد کی وفات		
ٹائیٹل پر پدم شری کا اعزاز پانے والے شعراء کی تصاویر		
لوک سبھا اور اسمبلیوں کے الیکشن	اپریل ۱۹۷۱	۲
کرکٹ میچ		

Marfat.com

پانچویں لوک سبھا اور راجیہ سبھا کے مشترکہ اجلاس سے صدر جمہوریہ ہند وی وی گری کا خطاب	مئی ۱۹۷۱	۲
پروفیسر عبدالقادر سروری کا انتقال		
مشرقی بنگال میں سالمیت اور قومی اتحاد	جون ۱۹۷۱	۲
اقلیتوں سے متعلق سے می نار		
پارلیامنٹ میں اقتصادی سروے پیش	جولائی ۱۹۷۱	
کولمبو پلان		
فلم نمبر کیوں		
مہاتما گاندھی		
سوویت یونین اور ہندوستان کے درمیان دوستی کا معاہدہ	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۲
کچھ فلم نمبر کے بارے میں	اکتوبر ۱۹۷۱	۲
پاکستان کی جنگی تیاریاں		
فلم نمبر پر تبصرہ	نومبر ۱۹۷۱	۲
یونسکو کے ۲۵ سال		
خواجہ غلام محمد صادق تعارف اور تصویر	دسمبر ۱۹۷۱	۲
پاکستان کا چوتھا حملہ		
جنگ کا ذمہ دار کون	جنوری ۱۹۷۲	۲ - ۵
اعلا انسانی اقدار کے لیے جنگ		
ہندو پاک مفاہمت ، وقت کی ضرورت		
خواجہ غلام السیدین تعارف و تصویر ٹائیٹل پر		
غلام رسول مہر، ڈاکٹر سید عبداللطیف تصویر ٹائیٹل پر		
یوم جمہوریہ کی بائیسویں سالگرہ اور صدر جمہوریہ کا پیغام	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۲
کشمیر کے ادبا و شعرا کی تصویریں ٹائیٹل پر		
ریاستی انتخابات	مارچ ۱۹۷۲	۲
کچھ شمارہ کے بارے میں		
خطوط اور کھیل کود کا مشورہ		
غالب کی مختلف تصاویر ٹائیٹل پر	اپریل ۱۹۷۲	۲
ہندوستان میں کتابوں کی بکری کا مسئلہ		

Marfat.com

یہ شمارہ ہندو پاک تعلقات	مئی ۱۹۷۲	۲
ہند کے مسلم چیف منسٹر		
پارلیامنٹ میں اردو ادیب		
رشید احمد صدیقی کو ساہتیہ ایوارڈ		
مینا کماری کی موت		
آج کل کا مقصد — اور اس کا محاسبہ	جون ۱۹۷۲	۲
دو دَورے (صدر نکسن و صدر بھٹو)	جولائی ۱۹۷۲	۲
پرتھوی راج کپور کی موت		
خاندانی منصوبہ بندی اور مسلمان		
پہلا قدم	اگست ۱۹۷۲	۹
یہ شمارہ		
پندرہ اگست	ستمبر ۱۹۷۲	۲
موجودہ نسل اور مہاتما گاندھی	اکتوبر ۱۹۷۲	۲
ٹی وی اور ہم	نومبر ۱۹۷۲	۲
کچھ اپنے بارے میں	دسمبر ۱۹۷۲	۲
پروفیسر احتشام حسین (تصویر ٹائیٹل پر)	جنوری ۱۹۷۳	۲
راجا جی	فروری ۱۹۷۳	۲
یہ شمارہ		
غم فرقت (فرقت کاکوروی کی یاد میں)	مارچ ۱۹۷۳	۲
یہ شمارہ		
بجٹ اور ہم	اپریل ۱۹۷۳	۲
بنگلہ دیش کے انتخابات		
احتشام حسین کی تصویر اور ان کی تحریر کا عکس ٹائیٹل پر		
مسلم یونی ورسٹی ایکٹ	مئی ۱۹۷۳	۲
پکاسو اور ساہنی کی موت	جون ۱۹۷۳	۲
مسلم یونی ورسٹی ایکٹ		
سن تو سہی جہاں میں ہے تیرا فسانہ کیا	سیر و سیاحت خصوصی نمبر	۳
صلاح الدین ایڈیٹر جسارت کی گرفتاری	جولائی ۱۹۷۳	
یہ شمارہ — آئندہ شمارہ		

Marfat.com

ہند میں اردو کا مستقبل	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۲	۳-
ہند پاک سمجھوتہ	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۱	۲-
مرکزی حکومت اور اردو			
اردو نمبر محاسبہ اور رائیں	نومبر ۱۹۷۳	۲	۴-
مغربی ایشیا صلح یا جنگ			
یہ شمارہ، جو سجاد ظہیر نمبر ہے	دسمبر ۱۹۷۳	۲	
پانچویں منصوبے کا خاکہ	جنوری ۱۹۷۴	۲	
اردو ایڈیٹروں کے مطالبے	فروری ۱۹۷۴	۲	
ریاستی الیکشن			
نہرو ایوارڈ	مارچ ۱۹۷۴	۲	
اعزازات (پدم شری، پدم بھوشن)			
مجمع البحرین			
یہ شمارہ - طنز و مزاح نمبر کے بارے میں	طنز و مزاح نمبر	۲	
جشن ڈاکٹر عابد حسین	اپریل ۱۹۷۴		
شریمتی اندرا گاندھی کو اردو کی اعزازی ڈگری			
یقیں محکم، عمل پیہم، محبت فاتح عالم	طنز و مزاح نمبر (دوم)	۲	
یہ شمارہ	مئی ۱۹۷۴		
ڈاکٹر تارا چند نمبر	تارا چند نمبر جون ۱۹۷۴	۲	
وزیر اعظم شریمتی اندرا گاندھی کا دورۂ ایران			
پاکستانی فوجیوں کی واپسی			
ہندی کے مشہور شاعر رام دھاری سنگھ دنکر کی وفات			
ہند کا کامیاب ایٹمی تجربہ	جولائی ۱۹۷۴	۲	۳-
ہند - بنگلہ دیش مفاہمت			
نامور صحافی شری درگا داس کی وفات			
پندرہ اگست	اگست ۱۹۷۴	۲	
یہ شمارہ			
ہم اور وہ	ستمبر ۱۹۷۴	۲	۳-
پانچواں پلان اور عوامی اشتراک — دگل، کرتار سنگھ	اکتوبر ۱۹۷۴	۲	۵-
امیر خسرو کے سات سو سال	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۲	
آتش فشاں خاموش ہے			

Marfat.com

دونوں طرف ٹائیٹل پر تصویر اور عکس کلام		
کسنجر کی حکمتِ عملی	دسمبر ۱۹۷۴	۲ - ۳
عالمی غذائی کانفرنس		
مرِ دولا سارا بھائی، سید نظیر حسین نظیر مظفر پوری		
ملکۂ غزل بیگم اختر کی وفات		
ہند کے دستور کی پچیسویں سالگرہ	لوک گیت نمبر	۲ - ۳
اقوام متحدہ کے سابق سکریٹری جنرل اور برما	جنوری ۱۹۷۵	
کے مشہور مدبّر او تھانٹ کا انتقال		
شری للت نرائن مشرا کا قتل	فروری ۱۹۷۵	۲
نورالدین احمد دہلوی کا انتقال		
عورتوں کا بین الاقوامی سال	مارچ ۱۹۷۵	۲
دیوان سنگھ مفتوں اور ڈاکٹر مسیح الزماں		
کی وفات		
۷۶-۱۹۷۵ کا بجٹ	اپریل ۱۹۷۵	۲ - ۳
پروفیسر اعجاز حسین کا انتقال		
"اعلیٰ شاعر اچھا انسان"	مئی ۱۹۷۵	۲
شمیم کرہانی کی وفات پر اظہار تعزیت		
(ٹائٹیل پر نادر تصاویر)		
کل ہند انیس سمپوزیم — ایک رپورٹ	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۲
تصویر ٹائیٹل پر دونوں طرف اور انیس کی		
تحریر کا عکس پشت پر		
فضا اور ہم	جولائی ۱۹۷۵	۲
ہند کی بائیسویں ریاست		
یہ شمارہ	خواتین نمبر	
ایمرجنسی کے تیس دن	اگست ستمبر ۱۹۷۵	۲ - ۴
خواتین کو خراج عقیدت		
باپو کے چند ارشادات	اکتوبر ۱۹۷۵	۲
اقتصادی پروگرام کی پیش رفت		
یہ شمارہ		
اقتصادی پروگرام کی پیش رفت کشمیر میں	نومبر ۱۹۷۵	۲ - ۳
ریاستوں میں بے گار کی لعنت کا خاتمہ		

Marfat.com

جمہوریت کی فتح	دسمبر ۱۹۷۵	۲
کامن ویلتھ پارلیمانی کانفرنس		
ندوۃ العلما کی پچاسویں سالگرہ		
یہ شمارہ	جنوری ۱۹۷۶	۲ - ۴
پچھلے دس سال کی کہانیاں		
زرعی پیداوار، صنعتی پیداوار		
معاشی ترقی، سائنس اور ٹکنالوجی		
روزگار کے ذرائع، بیس نکاتی پروگرام		
ہند کی عورتوں کا رول		
ستیہ جیت رے کا عالمی ایوارڈ		
اندرا گاندھی کے اقوال	فروری ۱۹۷۶	۲ -۴
تامل ناڈو اور مرکزی سرکار	مارچ ۱۹۷۶	۲
قومی بجٹ	اپریل ۱۹۷۶	۲ -۳
زبیر صدیقی، شہاب مالیر کوٹلوی، شیام موہن جگر بریلوی، سالک لکھنوی کی وفات		
گجرات ترقی کی شاہ راہ پر	مئی ۱۹۷۶	۲ -۳
ایمرجنسی کے ایک سال کا جائزہ	جون ۱۹۷۶	۲ -۳
ہند روس دوستی — قابل تقلید مثال	جولائی ۱۹۷۶	۲ -۳
ہند و ایران کے تعلقات — لامحدود	اگست ۱۹۷۶	۲ -۳
ہندوستان اور جرمن ڈیموکریٹک ری پبلک گہرے دوست		
افغانستان نہایت مفید اور کامیاب دور		
قومی خدمات کا اعتراف		
ناوابستہ ممالک کی چوٹی کانفرنس	ستمبر ۱۹۷۶	۲ - ۴
پھول برساؤ شہیدان وطن کی خاک پر		
سائنسی مزاج کی ضرورت		
قیمتوں میں استحکام		
کنبہ بندی کی خصوصی مہم		
یوم آزادی کے موقع پر قوم کے نام	اکتوبر ۱۹۷۶	۲
صدر جمہوریہ ہند فخرالدین علی احمد اور وزیر اعظم شریمتی اندرا گاندھی کا پیغام		

Marfat.com

جیون بیمہ نگم کے بیس سال		
قاضی نذرالاسلام کی وفات		
پانچویں پنج سالہ پلان کی منظوری	نومبر ۱۹۷۶	۲ - ۳
یونسکو کے تیس سال		
بنگلہ کے ناول نگار شرت چندر چٹرجی کا انتقال (تصویر)		
سود مند اور کامیاب دور ۔ وزیر اعظم شریمتی	دسمبر ۱۹۷۶	۲ - ۶
اندرا گاندھی کا تین افریقی ممالک کا دورہ		
گیان پیٹھ ایوارڈ		
وزیر اعظم کے ارشادات		
بابا گورونانک کی ۵۰۰ ویں جینتی		
حیات اللہ انصاری ترقی اردو بورڈ کے نئے چیرمین		
اقوام متحدہ کے ۳۱ سال		
ضبط تولید اور اسلام		
ہم ہر طرح اردو کی ترقی چاہتے ہیں ۔ فخرالدین علی احمد	جنوری ۱۹۷۷	۲ - ۵
اردو ایک جاندار اور نفیس زبان ہے ۔ اندرا گاندھی		
فرقہ وارانہ اتحاد کے لیے بھرپور اور جرأت مندانہ اقدام		
قابلِ ستائش جذبۂ خدمت		
عیسائی اور کنبہ بندی		
نیشنل فلم فیسٹیول ایوارڈ		
آغا حیدر حسن، وقار عظیم، سید ریاست علی کی وفیات		
فکر اسلام کی تشکیل جدید	فروری ۱۹۷۷	۲ - ۳
علی گڑھ مسلم یونی ورسٹی کے سو سال		
خواجہ حسن نظامی اور دوسرے خصوصی نمبر		
وفیات : عبدالماجد دریابادی، نواب علی یاور جنگ، یشپال، (تصویر)		
ٹائیٹل پر خواجہ حسن نظامی کی تصویر اور کل ہند سے می نار کی تصویر، اندر سبید کی تصویر		
دنیا کی سب سے بڑی جمہوریت	مارچ ۱۹۷۷	۴ - ۵

Marfat.com

اردو کتابوں کی اشاعت		
طرحی غزلیں اور افسانے		
پروفیسر رشید احمد صدیقی کا انتقال		
ریڈ کراس		
اردو کا عظیم نقصان	اپریل ۱۹۷۷	۲ اور ۱۸
تامل ناڈو نمبر		
طرحی غزلیں اور افسانے		
جمہوریت کی جیت	مئی ۱۹۷۷	۲ - ۳
حفیظ جالندھری دہلی میں		
اختر اورینوی اور صدر الدین فضا کی وفات		
تمل ناڈو نمبر کے بارے میں	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۲
اعلیٰ تعلیم پر زور		
دیہی آبادی کے لیے علاج کی سہولتیں	اگست ۱۹۷۷	۲
ہمارے نئے صدر نیلم سنجیوا ریڈی	ستمبر ۱۹۷۷	۲
ملک گیر معاشی جائزہ		
نشہ بندی	اکتوبر ۱۹۷۷	۲ - ۳
مہاتما گاندھی نے کہا		
علامہ اقبال	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۱
ان کی مختلف تصاویر ٹائیٹل پر		
نیشنل بک ٹرسٹ کا سے می نار	دسمبر ۱۹۷۷	۲
روزانہ ملاپ کے بانی ایڈیٹر مہاشہ آنند سوامی کی وفات (تصویر)		
سردار ولبھ بھائی پٹیل	جنوری ۱۹۷۸	۲
صدر امریکہ اور وزیر اعظم برطانیہ کا دورہ	فروری ۱۹۷۸	۲
بچے اور تعلیم		
چارلی چپلن کی وفات (تصویر)		
اقلیتی کمیشن	مارچ ۱۹۷۸	۲
کتابوں کا تیسرا عالمی میلہ	اپریل ۱۹۷۸	۲
پنکج ملک مشہور موسیقار کا انتقال		
کامیابیوں کا ایک سال	مئی ۱۹۷۸	۲ - ۳

Marfat.com

چھٹے پلان کے مقاصد			
زنگون میں یوم غالب	(تصویر)		
میرا بہن کو اعزاز			
ہردے ناتھ کنزرو کا انتقال	(تصویر)		
کمزور طبقوں کا تحفظ		جون ۱۹۷۸	۲
شراب نوشی کے مضر اثرات			
بالغوں کی تعلیم وقت کی اہم ضرورت		جولائی ۱۹۷۸	۲
زیادہ اناج کی پیداوار			
زندگی یا موت		اگست ۱۹۷۸	۲ باقی ۱۳
(وزیر اعظم ہند شری مرارجی ڈیسائی کی اقوام متحدہ			
کی جنرل اسمبلی میں کی گئی تقریر)			
انتیہ آدرے		ستمبر ۱۹۷۸	۲ - ۳
عظیم رقاص کی موت	(بجھو مہاراج)		
آج کل کے بارے میں		اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۲ - ۳
تعلیم بالغاں کی قومی مہم			
ملک کی خوشحالی کا ضامن محدود کنبہ			
کم سنی کی شادی — ایک سماجی برائی			
اس شمارے کے بارے میں			
بچوں کا ضمیمہ			
انسانی حقوق کا عالمی اعلان		دسمبر ۱۹۷۸	۲ - ۳
راج گوپال آچاری کا جشن صد سالہ			
سلیمان خطیب، شہریار پرواز کا انتقال			
مولانا محمد علی نمبر			
تحریک خلافت کی مقبول ترین نظم			
بچوں کا بین اقوامی سال		جنوری ۱۹۷۹	۲ - ۵
ڈاکٹر سید عابد حسین کی وفات			
فلمی میلہ، ثقافتی اجتماع		فروری ۱۹۷۹	۲
مخمور جالندھری کی وفات	(تصویر)		
تعلیم بالغاں اور عام تعلیم		مارچ ۱۹۷۹	۲
آج کل بچوں کے لیے		ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲
اردو کتابوں کی نمائش		جون ۱۹۷۹	۲

Marfat.com

ہمارے خصوصی شمارے		
زکی انور کی موت		
معیار زندگی کی بلندی	جولائی ۱۹۷۹	۲
ڈبوں میں محفوظ اشیائے خوراک		
ڈاکٹر ہزاری پرساد دویدی کی موت		
شیخ عبداللہ کے خط کا عکس ص ۴۲		
یوم آزادی	اگست ۱۹۷۹	۲
خصوصی شمارے کا اعلان		
منظومات نہ بھیجنے کی گذارش		
فرحت کیفی کی موت (ایک تصویر)		
تعلیم بالغاں	ستمبر ۱۹۷۹	۲
شوکت علی فانی بدایونی		
دیہی ترقی		
اقوام متحدہ	اکتوبر ۱۹۷۹	۲
ایک عظیم سانحہ۔ جے پرکاش نرائن کی موت		
ایک ادبی سانحہ۔ عرش ملسیانی کی موت	نومبر ۱۹۷۹	۲ - ۳
مولانا محمد علی صد سالہ تقریبات		
(مختلف تقریبات کی رپورٹ اور تصاویر)	دسمبر ۱۹۷۹	۲ - ۳
سہیل عظیم آبادی (تصویر)		
میجر دھیان چند (ہاکی کے مایہ ناز کھلاڑی) کی		
وفات (تصویر)	جنوری ۱۹۸۰	۲
جمہوریت کی جیت		
غالب اور ہم	فروری ۱۹۸۰	۲ - ۳
رضیہ سجاد ظہیر اور تاجور سامری کی وفات		
(رضیہ سجاد ظہیر کی تصویر ٹائیٹل پشت پر)		
تاباں کو ساہتیہ ایوارڈ (تصویر)		
ہمارے خصوصی شمارے		
یوم جمہوریہ	مارچ ۱۹۸۰	۲
بچوں کا ضمیمہ		
کتابوں کی عالمی نمائش پر صدر جمہوریہ کی	اپریل ۱۹۸۰	۲
افتتاحی تقریر کا لب لباب		

Marfat.com

ہند و پاک اردو سے می نارا وراس کی تصاویر	مئی ۱۹۸۰	۲	۳-
فن کاروں کو اعزازیہ اور اس کی تصویر			
(بسم اللہ خاں، فدا حسین، سہراب مودی)			
نرگس دت			
رپورٹ ڈاکٹر عابد حسین سیمنار، جامعہ ملیہ اسلامیہ	جون ۱۹۸۰	۲	۳-
رپورٹ پریم چند سیمنار زیر اہتمام ترقی پسند مصنفین			
آج کل کا پریم چند نمبر			
(تصاویر سبھی سے می نار کی۔ عابد صاحب کی مختلف تصاویر ٹائیٹل پر)			
سادگی پر زور	جولائی ۱۹۸۰	۲	۴-
چھوا چھوت ایک سماجی لعنت			
کنہیا لال کپور کی وفات			
مارشل ٹیٹو صدر یوگوسلاویہ کی وفات			
پریم چند نمبر			
ٹائیٹل پر قرۃ العین حیدر کی تصویر			
آزادی اور پریم چند نمبر	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۲	
خدمات کا اعتراف (پروفیسر سید ضامن علی)			
خلائی میدان میں کارنمایاں	ستمبر ۱۹۸۰	۲	۴۷-
(اس۔ ایل۔ وی ۳۰۔ کی اُڑان)			
آہ صفدر آہ، ممتاز مفتی کی وفات (تصویر)			
(علامہ جمیل مظہری کی تصویر ٹائیٹل کور کے اندر)			
مہاتما گاندھی	اکتوبر ۱۹۸۰	۲	
ڈاکٹر انصاری نمبر			
ڈاکٹر صفدر آہ سیتاپوری کا انتقال			
جواہر لال نہرو کی یاد	نومبر ۱۹۸۰	۲	
جواہر لال نہرو یونی ورسٹی میں منشی پریم چند پر قومی مذاکرہ (فنکشن کی تصویر)			
راج کوی میلا رام وفا اور غالب اکیڈمی رنگون کے جنرل سکریٹری، احمد عبداللہ شاکر کی وفات (دونوں کی تصویر)			

Marfat.com

تقریبات چودھویں صدی ہجری	دسمبر ۱۹۸۰	۲ - ۳
قومی یک جہتی وقت کی اہم ضرورت		
اطلاعات کا آزادانہ تبادلہ		
ڈاکٹر مختار احمد انصاری		
بچوں کا ضمیمہ		
یوجنا بنگلہ اڈیشن کو انعام		
ڈاک ٹکٹ مختار احمد انصاری (تصاویر)	انصاری نمبر	۲
غالب سے می نار	جنوری ۱۹۸۱	
آنسہ منظورہ اختر کی وفات		
ترقی اور خوشحالی کے اقدامات	فروری ۱۹۸۱	۲
دانش فرازی اور مسعود اختر جمال کی وفات		
ترقی کا منشور	مارچ ۱۹۸۱	۲
ہمارا بجٹ		
پروفیسر اسلوب احمد انصاری کو ساہتیہ ایوارڈ	اپریل ۱۹۸۱	۳ بقیہ ۳۳ پر
آہ ! مولانا امتیاز علی عرشی		
قومی اعزازات		
فولاد ساز کارخانہ	مئی ۱۹۸۱	۲ - ۳
عالمی بنک کے صدر کا دورۂ ہند		
پریم چند پر بین الاقوامی سے می نار		
سائنس عوام کی خدمت کا ذریعہ	جون ۱۹۸۱	۲ - ۳
قرأت کا بین الاقوامی مقابلہ		
ہند سعودی عرب معاہدہ		
فیض احمد فیض		
نرگس دت، مولانا عبدالوحید صدیقی کی وفات		
صالح معاشرہ کی تعمیر اور ہمارا تعلیمی نظام	جولائی ۱۹۸۱	۲ - ۳
ہند - یمن مشترکہ اعلانیہ		
قومی کان فرنس		
گیان پیٹھ ایوارڈ		
پریم چند سے می نار		
اقتصادی ترقی - وزیر اعظم کی تقریر	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۲
مواصلاتی مصنوعی سیارہ		

Marfat.com

حسرت نمبر		
بڑھتی ہوئی آبادی — ایک چیلنج	اکتوبر ۱۹۸۱	۲ -۳
سماج کے مفید رکن بنانے کے اقدام		
سہیل نمبر کا اعلان		
نہرو کے اقوال	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۲
آبادی کی روک تھام		
خواتین کی ترقی		
ہماری ثقافتی میراث اور اسلام	دسمبر ۱۹۸۱	۲ -۳
مشہور شاعر بانی کا انتقال		
تیسرا عالمی بیوپار میلہ	جنوری ۱۹۸۲	۲
جن جن کی سیوا میں		
لمحۂ فکریہ	فروری ۱۹۸۲	۲ -۳
مردماں بسیار		
تقریباً سو برس میں ۴۱۶ فیصد سے زائد اضافہ		
بیشتر ملکوں سے زیادہ		
غالب ایوارڈ برائے ۱۹۸۰		
اقتصادی ترقی کا نیا بیس نکاتی پروگرام	مارچ ۱۹۸۲	۲
ہمہ جہت ترقی کے لیے	اپریل ۱۹۸۲	۳ -۴
دیہی غریبوں پہ خصوصی توجہ		
بے زمین مزدوروں کے لیے مکان		
بچوں کے لیے دوپہر کا کھانا		
طبی خدمات		
بنیادی تعلیم - ۹ ارب روپے مخصوص		
جوش و فراق کی موت		
آج کل کے صادقین : کل اور آج، محنت کا پھل	مئی ۱۹۸۲	۲ -۳
کیل کانٹے سے لیس کھلاڑی (ایشیائی کھیلوں		
سے متعلق باتیں)		
(صادقین کی دو تصویریں)		
نویں ایشیائی کھیلوں کی تیاریاں	جون ۱۹۸۲	۲ -۳
روزگار کا قومی دیہی پروگرام		
گندی بستیوں کا سدھار		

Marfat.com

پروگرام پر عمل درآمد کے لیے مزید موثر اقدام	جولائی ۱۹۸۲	۲ - ۳
دیہات میں بجلی		
بڑھتی ہوئی آبادی کا مسئلہ		
سماجی تحفظ کے سرٹی فیکٹوں کی اجراء		
بھارت اور ایشیائی کھیل		
بہتر مستقبل کی امید افزا دلیل - وزیر اعظم کی	جمیل مظہری نمبر	۳ - ۴
جدید ٹکنالوجی اور سائنسی تحقیق سے متعلق تقریر	اگست ۱۹۸۲	
اس شمارے کی فضیلت - جمیل نمبر		
زرعی برآمدات : نئی حکمت عملی	ستمبر ۱۹۸۲	۲ - ۳
بہتر صحتی خدمات		
دیہی روزگار کے لیے ۹۰ کروڑ روپے		
آہ ! شیخ محمد عبداللہ (تصویر کے ساتھ)	اکتوبر ۱۹۸۲	۲ - ۵
صدر جمہوریہ ہند شری ذیل سنگھ اور وزیر اعظم		
ہند شریمتی اندرا گاندھی کی تقریر - یوم آزادی		
کے موقع پر		
کنبہ بندی کی مقبولیت		
بیس نکاتی پروگرام پیش رفت کامیابیاں	نومبر ۱۹۸۲	۲ - ۴
بچوں کے لیے قومی پالیسی		
نویں ایشیائی کھیل علامتی نشان		
ہند کا بین الاقوامی تجارتی میلہ ۱۹۸۲	دسمبر ۱۹۸۲	۴ - ۵
خاندانی منصوبہ بندی		
وفیات		
سُپر ایشیاڈ	جنوری ۱۹۸۳	۳ - ۴
وفیات ، ونوبا بھاوے اور ملاپ کے		
چیف ایڈیٹر رہبر		
چھٹے پانچ سالہ منصوبے پر وزیر اعظم کی تقریر	چکبست نمبر	۴
وفیات ، حفیظ جالندھری ، پرکاش پنڈت ،	فروری ۱۹۸۳	
نشور واحدی		
وزارت اطلاعات ونشریات کی کامیابیاں	مارچ ۱۹۸۳	۲ - ۳
رنگین ٹیلی کاسٹ		
آل انڈیا ریڈیو		

Marfat.com

پریس			
ہندوستانی آئین کا اردو ترجمہ (تصویر ٹائیٹل پر)			
بہتر رہن سہن کے لیے		اپریل ۱۹۸۳	۲
آبادی کا مسئلہ	ایس۔ بی۔ چوان	اپریل ۱۹۸۳	۳ - ۴
مستحکم معیشت کی طرف		مئی ۱۹۸۳	۳ - ۴
بروقت فیصلہ			
دُوارکا داس شعلہ کی موت			
کام دھینو، امرتا پریتم کو گیان پیٹھ ایوارڈ			
ہندوستانی معیشت میں نئے رجحانات		جون ۱۹۸۳	۲ - ۳
گوناگونیت، بچت اور سرمایہ کاری،			
زمینی اصلاحات، چھوٹے منصوبے			
سکندر علی وجد کا انتقال			
نظرثانی شدہ بیس نکاتی پروگرام		جولائی ۱۹۸۳	۲ - ۳
بیس نکاتی پروگرام رفتار ترقی		اگست ۱۹۸۳	۲ - ۳
عورتوں اور بچوں کی فلاح و بہبود		ستمبر ۱۹۸۳	۲ - ۳
دیہی کنبوں کے لیے مکان			
پینے کے پانی کی فراہمی			
خاندانی منصوبہ بندی			
چھٹے پانچ سالہ منصوبے پر بحث		اکتوبر ۱۹۸۳	۴ - ۵
گیان پیٹھ انعام، ہندی کے مشہور شاعر			
مہادیوی ورما کو (تصویر)			
آج کل کے اردو صحافت نمبر کی اہمیت و افادیت		صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۲ - ۳
آہ! پروفیسر عالم خوندمیری			
سماجی بھلائی ۔ مسلسل عمل		جنوری ۱۹۸۴	۲
فلاح و بہبود کے متعلق نہرو کے قائم کردہ			
بورڈ پر اظہار خیال			
ہمارا خاندانی منصوبہ بندی پروگرام بالکل		فروری ۱۹۸۴	۲
رضاکارانہ ہے۔ اقوام متحدہ کی طرف سے ایوارڈ			
دیے جانے پر مسز گاندھی تقریر			
کلیم الدین احمد، سید خورشید احمد کی وفات			

Marfat.com

رواداری، ہماری روایت ۔یوم جمہوریہ	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۲ ۔۴
کے موقع پر صدر جمہوریہ ہند کا پیغام		
طاقتور ہندوستان کے چار برس		
قوم کے نام وزیر اعظم ہند شریمتی اندرا گاندھی		
کا پیغام		
قاضی عبدالودود کی وفات		
غالب الغامات		
میر تقی میر نمبر		
یک جہتی کی اہمیت	مئی ۱۹۸۴	۲۶،۳،۲
ساغر نظامی، ڈاکٹر اطہر پرویز (تصویر) احسن مرزا		
کی وفات		
خطاطی کا پہلا ایوارڈ		
خاموش پیغام، نظم، "ایس المیلو"		
معذرت		
خاندانی منصوبہ بندی اقتصادی ترقی کا جزو ہے	جون ۱۹۸۴	۲ ۔۳
چہار رُخی انقلاب، بچوں کی نشوونما، ٹیکے لگانا،		
ماں کا دودھ		
خواجہ عبدالغفور، نازش پرتاپ گڑھی کی وفات		
ترقی و بھلائی	جولائی ۱۹۸۴	۲ ۔۳
کنور لعل کنول انبالوی (تصویر) کا انتقال		
ہر انسان میں خدا بستا ہے	اگست ۱۹۸۴	۲ ۔۳
آہ! ظفر ادیب		
گیان پیٹھ ایوارڈ برائے ۱۹۸۳		
صدر جمہوریہ اور وزیر اعظم کا آزادی کی ۳۷ ویں	ستمبر ۱۹۸۴	۲ ۔۵
سالگرہ کے موقع پر قوم کے نام پیغام		
نیا تصویری سلسلہ، غالب کے شعر کی		
چھٹے پانچ سالہ منصوبے کا جائزہ	اکتوبر ۱۹۸۴	۲ ۔۳
رفتار ترقی، محض منافع نہیں، فولاد کی صنعت		
کا تجربہ، غیر ملکی زرمبادلہ، روزگار کا اہم ذریعہ		
بہتر ماحول بہتر زندگی	نومبر ۱۹۸۴	۲ ۔۳
صاف پانی کی فراہمی		

Marfat.com

بیس نکاتی پروگرام			
پہلی عالمی مزاح کانفرنس			
ہم سوگوار ہیں۔ اندرا گاندھی کے قتل پر (تصاویر)	راز، راج نرائن	دسمبر ۱۹۸۴	۲ -۶
صحافت نمبر، حسرت			
راجندر سنگھ بیدی اور نوبہار صابر کا انتقال			
فرینک فرٹ بین الاقوامی کتاب میلہ ۱۹۸۴ء	ششی، شیام سنگھ	جنوری ۱۹۸۵	۲ -۴
فیض احمد فیض کی وفات (تصویر)			
فرقہ پرستی اتحاد کی دشمن ہے		فروری ۱۹۸۵	۲ -۳
(وزیر اعظم شری راجیو گاندھی کا قوم سے خطاب)			
رتن چند جین، رام کرشن مضطر کی وفات			
اکیسویں صدی کا بھارت		مارچ ۱۹۸۵	۲ -۳
دوسری اقتصادی اعداد و شماری		اپریل ۱۹۸۵	۲
نوجوانوں کا سال		حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۲ -۳
بچے اور خواتین			
حسرت نمبر			
ناوابستہ تحریک ٹھوس اقدام کی حامی		جون ۱۹۸۵	۲ -۳
تشدد، دہشت پسندی کا بڑھتا رجحان اور اس کا حل		جولائی ۱۹۸۵	۲ -۳
محمد یوسف دہلوی (تصویر)			
مولا سعید احمد اکبر آبادی			
بھوانی پرشاد مشر کی وفات (تصویر)			
دہشت پسندی — ایک تجزیہ	کے سبرامنیم	اگست ۱۹۸۵	۲ -۳
لال قلعہ سے وزیر اعظم کا قوم سے خطاب		ستمبر ۱۹۸۵	۲ -۵
پبلی شرز کو انعام			
الزبیری، شاذ تمکنت، زیب غوری کی وفات			
اندرا جی اور ان کا اقتصادی فلسفہ	جین، اکشے کمار	اکتوبر ۱۹۸۵	۲ -۳
(اندرا گاندھی کی تصویر)			
گاؤں میں بہتر زندگی کے لیے۔		نومبر ۱۹۸۵	۲ -۳
بھارت مہا اُتسو (۸۶ - ۱۹۸۵)	تحریر - شرما، بھگت رام	دسمبر ۱۹۸۵	۲ -۵
(فرانس اور امریکہ میں منعقدہ ہندوستانی میلوں پر ایک معلوماتی فیچر)	ترجمہ - اختر الواسع		

Marfat.com

اقتصادی فردِ غ تیز اور بڑھتی ہوئی آبادی		جنوری ۱۹۸۶	۲ - ۳
ملاحظات			
توانائی کی بچت کے لیے اقدامات		فروری ۱۹۸۶	۲ - ۳
علامہ ثاقب کان پوری چل بسے			
غریبی ختم کرنے کی مہم		مارچ ۱۹۸۶	۲ - ۳
معیشت کی نئی سمت و رفتار		اپریل ۱۹۸۶	۲ - ۳
آغا اقبال مرزا ، غیاث احمد گدی، ہلال رضوی			
رام پوری کی وفات (تصاویر)			
ملاحظات			
دیہی ترقیات کے لیے نئی کوشش	نائیک ، کے ۔ آر	مئی ۱۹۸۶	۲ - ۴
ملاحظات			
قومی یک جہتی کی ضرورت		جون ۱۹۸۶	۲ - ۳
نئی قومی تعلیمی پالیسی		جولائی ۱۹۸۶	۲ - ۴
بلونت سنگھ کی وفات			
ملاحظات			
۱۵ اگست کو وزیر اعظم کا قوم سے خطاب		اگست ۱۹۸۶	۲ - ۴
ملاحظات			
مستقبل کے بھارتیوں کی تعلیم	پلے ، ایس - ایس	ستمبر ۱۹۸۶	۲ - ۳
ضیا فتح آبادی کی وفات			
پرائمری تعلیم کے نئے پروگرام		اکتوبر ۱۹۸۶	۲ - ۳
ملاحظات			
بیس نکاتی پروگرام ۱۹۸۶		نومبر ۱۹۸۶	۲ - ۴
ملاحظات			
اپنا اُتسو: قومی اتحاد و یگانگت کی علامت		دسمبر ۱۹۸۶	۲ - ۳

Marfat.com

مضامین

آ

آبادی اور قومی پالیسی	کرن سنگھ	جون ۱۹۷۶	۱۸ - ۲۰
آبِ رواں	بشیرالحق دسنوی عظیم آبادی، محمد	جنوری ۱۹۵۵	۳۶ - ۳۸
آبی پرندے	معزالدین	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۲۹ - ۴۱
آپ اپنے پڑھنے کی رفتار کیسے بڑھا سکتے ہیں	احتشام الرحمٰن، عزیز	نومبر ۱۹۷۰	۳۵ - ۳۸
آپ بیتی : مولانا آزاد سے میری ملاقاتیں	شروانی، ہارون خاں	ستمبر ۱۹۵۸	۳۰ - ۳۵
آثار تیموری	خالدی، محمد یونس	جون ۱۹۶۲	۲۷ - ۳۲
آج کا روس	امین، محمد	دسمبر ۱۹۵۰	۴۶ - ۴۹
آج کا سوئٹزرلینڈ	لیسٹر پاول	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۲
آج کا عراق	عتیق، محمد	اپریل ۱۹۵۲	۲۰ - ۲۳
آج کا کشمیر	کرن سنگھ	جون ۱۹۶۴	۴۳ - ۴۵
آج کا مصر — فلاحین مصر کے کاشتکار	ادارہ	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۳۲ - ۳۵
آج اور کل	خلیل جبران / سید رضا انصاری	یکم جون ۱۹۴۳	۱۱
آج کل کے اٹھائیس برس	عرش ملسیانی	ضمیمہ جون ۱۹۷۰	۱، ب، ج، ر، س، ش، ص
آخری تاجدار اودھ کے منظوم خطوط	اقبال عظیم، سید	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۱۱ - ۱۲
آدم خور	عباسی، ریحان احمد	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۶۳ - ۶۸
آرٹسٹ	انصاری، عبدالحلیم	۱۵ جون ۱۹۴۹	۳۳
آرٹ اور آرٹسٹ	انصاری، عبدالحلیم	جنوری ۱۹۵۲	۳۳ - ۳۶
آرٹ پر ایک نظر	کووِچ، دمتری شوستا	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۰
آرٹ کی قومی نمائش	لال، اندرجیت	ستمبر ۱۹۶۳	۱۷ - ۲۰
آرٹسٹ ہیمنگوے اور اس کا فن	سلطان احمد	فروری ۱۹۶۲	۴۱ - ۴۴

Marfat.com

آربندو گھوش (تصویر)	نذیر رحمانی (تصویر)	جنوری ۱۹۷۰	۱۷ - ۱۹
آر-سی-سریواستو	راگھون، ڈی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۷ - ۸
آرزو کے خطوط (سید اعظم حسین کے نام)	اعظم حسین، سید	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۴۱ - ۴۵
آرزو لکھنوی اور جلیل مانک پوری کے خطوط	رئیس مینائی	دسمبر ۱۹۶۳	۴۰ - ۴۴
آزادی کا ترانہ "بندے ماترم"	ادارہ	جنوری ۱۹۷۷	۲۹ - ۳۰
آزادی کیا ہے	سعید، ایس ایم	جنوری ۱۹۷۰	۴ - ۸
آزادی کے بعد	میرلو، اے ایم	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۵
آزادی کے چار سال	ادارہ	نومبر ۱۹۵۱	۴۷ - ۴۸
آزادی کے چار سال، ریاستوں کا مسئلہ	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۱	۵۲ - ۵۳
آزادی کے چار سال	ادارہ	جنوری ۱۹۵۲	۵۳ - ۵۴
آزادی کے ۲۵ سال	سعید ملک، محمد	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۸ - ۱۱
آزادی کے مجاہد — راجہ مہندر پرتاپ (تصویر)	خان غازی کابلی	جون ۱۹۷۹	۱۱ - ۱۳
آزاد ہندوستان میں مساوات	راج کماری	یکم جولائی ۱۹۴۷	۴۰ - ۴۱
آزاد انڈونیشیا	اشرف بھوپالی	فروری ۱۹۵۰	۴۸ - ۵۰
آسام کی وحشی قومیں	وحید عذری	مئی ۱۹۵۲	۴۹ - ۵۲
آسان اردو	عبدالحق	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۱۲ - ۱۴
آسٹریلیا میں چاول کی کاشت	بملا دیوی سکسینہ	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۹ - ۶۰
آسٹریلیا کی اونی صنعت	گڈون، ڈبلیو پی	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۹ - ۲۱
آسٹریلیا کے ڈیری فارم	کرتار سنگھ	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۷
آسٹریلیا کی مشین اور دنیا کی غذا کا مسئلہ	ایڈگر بی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۴۶ - ۴۹
آسمان کیا ہے	عابدی، وزیر حسن	مئی ۱۹۷۳	۱۴ - ۱۷
آسیب زدگی	سہیل بخاری	مارچ ۱۹۵۳	۴۵ - ۴۹
آغاز آفرینش اور اصولِ ارتقا	راحت حسین	اگست ۱۹۴۸	۵۵ - ۵۹
آفتابِ موسیقی استاد فیاض خاں	تلخ، من موہن	مارچ ۱۹۶۱	۲۷ - ۳۰
آفرینش نظامِ شمسی	رشید فرہدی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۳۹ - ۴۳
آفتابی قوت کا استعمال	گوئل، بھگوت سروپ	مارچ ۱۹۵۴	۴۶ - ۴۷
آقا حسین کاظم زادہ ایران شہر	جعفری، اطہر حسین	ستمبر ۱۹۵۳	۲۷ - ۲۸
آکسفورڈ یونی ورسٹی	چاری، شیخ - ایس - وی - ایس	یکم جون ۱۹۴۶	۱۱۲ - ۱۱۴
آکسفورڈ یونی ورسٹی کی ایک دلچسپ نمائش	اشرف، آغا محمد	یکم جون ۱۹۴۷	۱۵۱ - ۱۵۳
آگرہ اسکول کا ایک ماسبق میری نظر میں	انور بھوپالی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۴۹ - ۵۲
آگرے کے میلے	میکش اکبر آبادی	مارچ ۱۹۶۵	۵ - ۱۶

Marfat.com

آلاتِ جنگ عہدِ قدیم میں	بخاری، ابوالقاسم	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۶ - ۷
آلاتِ موسیقی	قیصر قلندر	فروری ۱۹۸۵	۲۶ - ۳۰
آلہا اودل	عطا، محمد	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۲۸ - ۳۲
آلہا (عوامی رزمیہ)	فطرت، حسن عباس	جون ۱۹۵۹	۲۰ - ۲۲
آندھرا ریاست کا افتتاح	حیدر حسین موسوی	مارچ ۱۹۵۴	۴۳ - ۴۵
آہ نہرو	عطاء اللہ پالوی	دسمبر ۱۹۶۴	۱۵ - ۱۸
آہو خانہ (ممتاز محل کا عارضی مدفن)	شیخ فرید	مئی ۱۹۶۹	۲۵ - ۳۰
آئرن ہوور	احمد، محمد مصلح الدین	اپریل ۱۹۵۳	۳۵ - ۳۹
آئن سٹائن	قومی آواز	جون ۱۹۵۵	۴۲ - ۴۳
آئین ساز اسمبلی ایک تاریخی جائزہ	آزاد، اسرار احمد	فروری ۱۹۵۰	۳۳ - ۳۷
آئی زاک پیشوس سنگر	سرور احمد ماہلی	مئی ۱۹۷۹	۲۱ - ۲۲
آئین میں ترمیم - قومی ضرورت	شاہد ماہلی	دسمبر ۱۹۷۶	۳۷ - ۳۹
آئینہ روز و شب (ڈائری کے چند اوراق)	سہیل عظیم آبادی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۴۹ - ۵۳
آیندہ کا ہوائی جہاز	ایلن پی، سارجنٹ	یکم مئی ۱۹۴۴	۶
اب میں اناتھ ہوں	گاندھی، دیوداس	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۲۵ - ۲۷
ابن معمر کی فیاضی	اشرف صبوحی	یکم مئی ۱۹۴۶	۳۵ - ۳۶
ابوریحان البیرونی	ظفر قریشی دہلوی	یکم اگست ۱۹۴۴	۱۴ - ۱۸
اپنے ترک مے نوشی پر غالب کا قطعہ تاریخ	وزیر الحسن، سید	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۷
اتحادِ افغان	صافی، غلام حسن	۴ فروری ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۰
اتحادِ افغان	خاں، مولانا عبدالقادر	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۲۶ - ۲۸
اٹلی اور یہ جنگ	ادارہ	۴ مئی ۱۹۴۳	۱۰ - ۱۲
۱۸۵۷ء (متفرقات)	مہر، غلام رسول	ستمبر ۱۹۵۷	۴ - ۷
پیشِ لفظ - ۱۸۵۷ کی جنگ آزادی کی تاریخ	آزاد، ابوالکلام	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۴ - ۵
۱۸۵۷ کی کہانی بڑے بوڑھوں کی زبانی	مرزا، آغا حیدر حسن	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۴۹ - ۵۵
۱۸۵۷ کے اہم واقعات	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۷	۵۹
۱۸۵۷، میں حیدرآباد کی ریذیڈنسی پر حملہ	ہاشمی، نصیر الدین	ستمبر ۱۹۵۷	۱۶ - ۲۳
۱۸۵۷ء میں دِلّی کا کورٹ ایڈمنسٹریشن	مشیر الحق بحری آبادی	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۴۱ - ۴۴

Marfat.com

اٹھارہویں صدی کے ترکی میں ایک انگریز خاتون	سڈنی بالسٹر	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۴۴ - ۴۶
اجتماع ضدیں	رضا مظہری (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۹ - ۱۵
اجتماعی ترقی کا مقصد	ادارہ	جنوری ۱۹۶۰	۴۶
اجنتا کا پیغام	رفعت، مبارزالدین	نومبر ۱۹۵۶	۲۷ - ۲۹
اجنتا کی مورت	ارشد قریشی	مئی ۱۹۵۷	۳۳ - ۳۵
اجنتا کی عورت کے زیورات	رشید قریشی	دسمبر ۱۹۵۶	۲۷ - ۲۸
اچاریہ ونوبا بھاوے	حسن چشتی	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۷ - ۵۰
اچاریہ ونوبا بھاوے	اقبال قدوائی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	پشت ٹائیٹل
احتشام حسین - بے ساحل سمندر	زیدی، علی جواد	اپریل ۱۹۷۳	۱۳ - ۱۷
احساس کمتری کا ایک رخ - جھینپ	مسیح الزماں	اکتوبر ۱۹۵۳	۳۴ - ۳۷
احمد رام پوری	اثر لکھنوی، محمد علی	جنوری ۱۹۵۶	۴۱ - ۴۳
اخلاقی بیداری	ذاکر حسین، ڈاکٹر	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۱۸ - ۲۰
ادارۂ اقوام متحدہ	پریتم سنگھ	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۲۲ - ۲۳
ادارہ تحقیقات عربی و فارسی پٹنہ	المہر شیر	مارچ ۱۹۷۷	۲۷ - ۲۹
ادبِ خبیث	عشرت رحمانی	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۳۳ - ۳۷
ادب اور اس کا مقصد	رینہ، رگھوناتھ	جنوری ۱۹۴۸	۷ - ۹
ادبا و شعرا کی قدر دانی	ادارہ	مئی ۱۹۷۲	۴۳
(ادبا و شعرا کو حکومت کی مالی امداد) ایسے تمام لوگوں کی فہرست			
اُدھار پیٹھ	ادارہ	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۵ - ۶
اِدھر اُدھر سے (خبروں پر مشتمل)	قریشی، فضل حق	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۲۳ - ۲۴
اِدھر اُدھر سے (خبروں پر مشتمل)	ادارہ	یکم مارچ ۱۹۴۵	۴۹
اِدھر اُدھر سے (خبروں پر مشتمل)	ادارہ	یکم جولائی ۱۹۴۵	۴۲
اڈمنسٹریٹیو سروسز ٹریننگ اسکول	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۷	۴۶ - ۴۷
اربندو گھوش	گپت، ہنمنت ناتھ	دسمبر ۱۹۷۱	۱۵ - ۱۷
اردو اور سائنس	صدیقی، رضی الدین	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۱۸ - ۲۰
اردو اور سائنس	صدیقی، رضی الدین	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۲۱ - ۲۲
اردو کا سب سے پہلا ماہنامہ	احراز نقوی	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۷
اردو کتابوں کی فروخت کا مسئلہ	عابد علی خاں عابد	دسمبر ۱۹۷۷	۱۸
اردو کتابوں کی اشاعت آزادی کے بعد	خلیق انجم	دسمبر ۱۹۷۷	۱۳ - ۱۴
اردو کی ترقی کے لیے حکومت ہند کے اقدامات	ادارہ	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۹۴ - ۹۶

Marfat.com

اردو کی دو تازہ مطبوعات	اثر لکھنوی	مئی ۱۹۵۷	۴۶ - ۴۹
اردو کے چند گراں مایہ خطوط	متین سروش	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۵۶ - ۶۲
اردو ٹائپ	انصاری، مستجاب احمد	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۹ - ۶۰
اردو چھاپے خانے (گزشتہ سے پیوستہ)	یامین پرویز، محمد	مارچ ۱۹۷۳	۴۱ - ۴۶
اردو چھاپے خانے (گزشتہ سے پیوستہ)	یامین پرویز، محمد	اپریل ۱۹۷۳	۴۰ - ۴۳
اردو رسائل اور کتابوں کی تقسیم	رحمان، ایس۔ اے	دسمبر ۱۹۷۷	۱۵ - ۱۶
اردو لائبریری آف اڑیسہ (تشکیل سے تکمیل تک)	حفیظ اللہ نیولپوری	نومبر ۱۹۸۴	۱۲ - ۱۵
اردوئے معلیٰ کے مضامین کی فہرست	انصاری، محمد ضیاء الدین	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۶۶ - ۸۰
اڑن طشتری	فیروز اختر	جولائی ۱۹۷۹	۲۸ - ۳۱
ازبکستان میں شہنشاہ بابر کا ادبی سرمایہ	زوک، نکولائی ایلی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۴۱
اسپین کی تازہ تاریخ	ادارہ	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۵ - ۷
استاد اور سماج	وصی، محمد	ستمبر ۱۹۶۸	۳۸
استاد علاء الدین خاں	سنت رام	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۱ - ۵۴
استاد حافظ علی خاں - سنگیت رتن النکار	نعیم کوثر	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۲۰ - ۱۲۱
استاذی ڈاکٹر اعجاز حسین	گیان چند	مئی ۱۹۷۵	۱۲ - ۱۵
استدراک (بہ سلسلہ مضمون "سفر نما")	رئیس مینائی بنگلوری	ستمبر ۱۹۶۳	۴۲ - ۴۳
اسرائیل اور عرب ممالک	بلراج کومل	اکتوبر ۱۹۵۰	۵۰ - ۵۳
اسرائیل کی صنعتی ترقی	سرنا، شری رام	فروری ۱۹۵۳	۴۰ - ۴۳
اسلام اور کنبہ بندی	طاہر محمود	نومبر ۱۹۷۶	۲۶ - ۲۷
اسلام ترقی کا ذریعہ	رائے، ایم۔ این	مارچ ۱۹۸۰	۱۲ - ۱۴
اسلام کنبہ بندی کے خلاف نہیں	فخر الدین علی احمد (صدر جمہوریہ ہند) (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۶	۷
اسلام کا مُربّی اور مسلمانوں کا خیر خواہ	عباس، خواجہ احمد	دسمبر ۱۹۴۷	۱۰ - ۱۲
اسیران فیض آباد جیل	رشید احمد	اپریل ۱۹۷۲	۲۰ - ۲۷
اشفاق اللہ	گپت، میوارام	اگست ۱۹۷۹	۲۰ - ۲۲
اشک رام پوری	خان، عبدالسلام	جنوری ۱۹۶۰	۳ - ۱۰
اعضائے خمسہ	رضوی، اطہر مسعود	ستمبر ۱۹۸۴	۳۹ - ۴۰
افراط اعتقاد	شاہد عشقی	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۵۴ - ۵۶
افسانہ آں شبے کہ با یار گزشت	فاروقی، خواجہ احمد	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۱۹ - ۵۸
افغانستان اور ہندوستان	نظامی، خواجہ حسن	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۶ - ۸
افغانستان کا ایک سخنور بادشاہ	دواشی، آغا محمد یعقوب	یکم جولائی ۱۹۴۳	۱۳ - ۱۵

Marfat.com

افغانستان کا ہندو شاعر	ادارہ	یکم جنوری ۱۹۴۵	۳۲
افغانستان کی چند سنسکرتی تحریریں	کہزاد، احمد علی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۱ - ۱۲
افغانستان کی بھیڑیں	سرنا، شری رام	ستمبر ۱۹۵۲	۵۳ - ۵۶
افغانستان کی اقتصادی ترقی	خاں غلزئی، محمد علی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۳۴ - ۳۵
افغانستان میں زراعت	ڈی راگھون	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۱۹ - ۲۱
افغانستان میں تعلیمی تحریک	محمد علی خاں غلزئی	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۱۱ - ۱۳
افغانستان و ہند کے مابین ثقافتی تعلقات	کہزاد، احمد علی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۱۵ - ۱۷
افغانستان و ہند کے مابین ثقافتی تعلقات	کہزاد، احمد علی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۳۸ - ۴۱
اقوالِ زرّیں	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۷	۵۱
اقوام متحدہ	ادارہ	یکم اپریل ۱۹۴۵	۲۷ - ۲۸
اقوام متحدہ	مظفر شاہ	دسمبر ۱۹۵۷	۵۵ - ۵۶
اقوام متحدہ اور ہندوستان	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۵ - ۵۶
اقوام متحدہ کا ادارہ امداد و بحالی	ادارہ	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۴۰ - ۴۱
اقوام متحدہ کا ادارۂ غذا و زراعت	علی رضا، سید	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۴۵ - ۴۷
اقوام متحدہ کی تعلیمی سائنسی اور ثقافتی مجلس	ماخوذ	یکم اگست ۱۹۴۶	۴۲ - ۴۴
اقوام متحدہ کی تجارت و ترقی کی دوسری کانفرنس	ادارہ	مارچ ۱۹۶۸	۴۱ - ۴۴
— عالمی برادری کی طرف ایک قدم			
اکبر الہ آبادی	جھا، امرناتھ/اختر اورینوی	اگست ۱۹۵۴	۳۹ - ۴۳
اگناتی کراچکوفسکی (ایک سوویت مستشرق)	ل احمد	ستمبر ۱۹۴۸	۵۵ - ۵۹
البانیہ (ایک ملک)	کرشن چیتینیہ	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۴۰ - ۴۲
البرٹ آئنسٹائن (بیسویں صدی کا عظیم ترین سائنس داں)	ادارہ	اپریل ۱۹۷۹	ٹائیٹل
الٹراسونک موجیں	وہاب قیصر	مئی ۱۹۷۳	۲۳ - ۲۴
الحمرائ	کرمانی، سید اصغر علی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۲۶
الفاظ کی حکومت	حامد الانصاری	یکم اپریل ۱۹۴۶	۵۵ - ۵۶
المقریزی	بخاری، ابوالقاسم	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۱۶ - ۱۷
الیگزینڈر ہیدرلی آزاد	ناظر حسن	مئی ۱۹۵۷	۱۱ - ۱۵
ام کلثوم	شاہد عظیم، محمد	مئی ۱۹۷۶	۳۱ - ۳۳
اُما شنکر شاداں گوالیاری	ساغر زیدی	مئی ۱۹۵۹	۳۱ - ۳۴
امامِ انسانیت (ابوالکلام آزاد)	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴ - ۵
امام حسین علیہ السلام	صالحہ عابد حسین	یکم جنوری ۱۹۴۴	۱۱ - ۱۴
امام غزالیؒ	کاکاخیل، سید سباح الدین	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۱۲ - ۱۵

Marfat.com

امجد کے ساتھ چند لمحے	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۴	۲۳-۲۴
امدادِ باہمی اور منصوبہ بندی	محمود عزیز	مئی ۱۹۵۹	۴۲ - ۴۵
امروہہ کی عزاداری	نقوی، امام مرتضیٰ	دسمبر ۱۹۷۹	۳۲ - ۳۶
امریکہ کا موجودہ دستور	عالیہ ناہید	جنوری ۱۹۵۴	۳۸ - ۴۵
امریکہ	امین، محمد	جولائی ۱۹۵۰	۳۷ - ۴۰
امریکہ کا تعلیمی نظام	ترائن دت	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۵۱ - ۵۳
امریکہ کے اخبار	لیلاوتی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۵۱ - ۵۲
امن کا دیوتا	ادارہ	اکتوبر ۱۹۵۹	۳
امن کی تجویز روسی نقطۂ نظر سے	ورتھ، الگزنڈر (نامہ نگار سنڈے ٹائمس)	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۲۷ - ۲۸
امن کے راستے	ٹریور ایلن	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۳ - ۴۴
امن و عافیت کی اپیل	گاندھی اور جناح (تصویر)	یکم مئی ۱۹۴۷	۳۳
امیر تیمور صاحبقراں کا مقبرہ	میسن، پروفیسر میکائیل	یکم نومبر ۱۹۴۳	۳۸ - ۳۹
امیر تیمور گورگان کا خط - بنام شاہ فرانس	خاں قزوینی، میرزا محمد	یکم جون ۱۹۴۵	۳۰ - ۳۲
اناطولیہ کے آثارِ قدیمہ کا انکشاف	قوسے، حامد زبیر	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۸ - ۶۰
انتظامیہ میں کارکنوں کی شمولیت	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۳۴ - ۳۶
انچل	ادیب	اکتوبر ۱۹۵۸	۳۳ - ۳۷
اندرا گاندھی کا دَہا	وشنودت	فروری ۱۹۷۶	۵ - ۷
اندرا گاندھی ایک مکمّل شخصیت	اوما واسدیو	ضمیمہ مارچ ۱۹۷۶	۱، د، (الف د)
انڈونیشیا	ماہ منیر	اگست ۱۹۵۲	۶۱ - ۶۲
انڈونیشیا - سرزمینِ اعتدال	فیاض، محمد	اپریل ۱۹۶۲	۱۵ - ۱۸
انڈونیشیا کا قومی ترانہ	خاں، محمد اجمل	مارچ ۱۹۵۴	۵ - ۱۰
انڈونیشیا کی تہذیبی و تمدنی زندگی	قاسم حسن	یکم مئی ۱۹۴۷	۶۰ - ۶۲
انڈونیشیا کی سیاست کا رُخ	اعظمی، عبداللطیف	اپریل ۱۹۵۵	۳۵ - ۳۸
انڈونیشیا کے دیہات	نائر، دیوپرکاش	جنوری ۱۹۵۳	۵۰ - ۵۳
انڈونیشیا میں شادی کے مراسم	احمد، محمد مصلح الدین	جون ۱۹۵۶	۴۶ - ۴۹
انڈونیشی موسیقی اور گمیلان	فیاض، محمد	اکتوبر ۱۹۵۹	۲۸ - ۳۲
انڈونیشی ناچ اور ناٹک	مسعود صدیقی	ستمبر ۱۹۵۰	۱۸ - ۲۲
انڈیا اور کشمیر	خان، حافظ علی بہادر	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۸۱ - ۸۳
انڈیا اور انڈونیشیا	ناگ، کالی داس	جنوری ۱۹۴۸	۱۳ - ۱۷

Marfat.com

انڈے بچے والی چیل چلہار	حسین، منشی سجاد	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۱۰
انڈین یونین کی اقلیتیں	فرقت، غلام احمد	فروری ۱۹۵۰	۲۱ - ۲۸
انڈین کونسل آف ایگریکلچرل ریسرچ	باجپائی، گرجاشنکر	فروری ۱۹۵۵	۴۷
انسان اسکول - ایک تجربہ	عذیر احتشام الرحمان	جنوری ۱۹۷۷	۳۴ - ۳۵
انسان یا شاعر	عبدالحئی خاں سیوراوی	مئی ۱۹۵۷	۲۱ - ۲۴
انسانی حقوق	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۸	۲۷
انسانی حقوق کا عالمی اعلان	ادارہ	دسمبر ۱۹۶۳	۴۷
انسانی حقوق کا عالمی اعلان	ادارہ	دسمبر ۱۹۶۶	۴۸
انگریزی تعلیم کا ہندوستانی پیامبر اور اس کی تعلیمی تحریک	عبدالغفور	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۴۴ - ۴۵
انگلستان سے آسٹریلیا تک ترسیٹھ گھنٹے میں	نارائکٹ، اے، ایچ	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۴ - ۲۵
انگلستان کی نیشنل گیلری	اسٹیگمین، مسٹر جان	یکم اگست ۱۹۴۴	۹
انگلستان کی قدیم و جدید یونی ورسٹیاں	بارکر، ارنیسٹ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۱ - ۵۲
انگلستان میں کتابوں کی اشاعت دورانِ جنگ میں	ادارہ	یکم اپریل ۱۹۴۴	۲۱ - ۲۲
انمول موتی	عسکری، مرزا محمد	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۲۸ - ۳۲
انوکھی آرام گاہیں	اعظمی، بدیع الزماں	دسمبر ۱۹۶۵	۴۲ - ۴۷
انوار سحر	نوح ناروی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۲۶
۱۹۵۶ کی بہترین فلمیں	ادارہ	جون ۱۹۵۷	۲۴
۱۹۶۰ کی دو بہترین فلمیں (عید مبارک اور انورادھا)	لال، اندرجیت	جولائی ۱۹۶۱	۱۹ - ۲۲
۱۹۶۱ء کی انعام یافتہ ہندی فلمیں	شیام سندر	ستمبر ۱۹۶۲	۳۲ - ۳۵
اودھ کا آخری تاج دار	کوکب، ایم	مارچ ۱۹۵۹	۳۰ - ۳۴
اودھ کا شاہی کتاب خانہ	سبط الحسن	اپریل ۱۹۵۹	۳۳ - ۳۶
اودے اودے نیلے نیلے پیلے پیلے پیراہن	شاہد میر	مئی ۱۹۷۹	۴۱
اور ان سب کو مجھ سے پیار ہے	اندرا گاندھی	جنوری ۱۹۷۶	ب، ج، د
اورنگ آباد کے غار (تصاویر)	اویس قرنی، خواجہ	دسمبر ۱۹۶۱	۱۹ - ۲۴
اورنگ آباد	رشید الدین	اگست ۱۹۶۱	۱۸ - ۲۱
اولمپکس اور ہندوستان	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۲	۲۹ - ۳۱
اولاد	صدیقی، رشید احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۲۳ - ۲۵

Marfat.com

اہرام دہشور	کرن سنگھ	یکم جولائی ۱۹۴۷	۵۴-۵۵
۱۹۷۹ء کا ادب کا نوبل پرائز پانے والا شاعر۔ اوڈیسیس ایلائٹس	کنور سین	مئی ۱۹۸۰	۳۲
۱۹۷۹ء کا نوبل انعام - برائے سائنس	خلیل، محمد	اپریل ۱۹۸۰	۳۸ - ۴۰
اے بوڑھے مسافر	پانیکار، کے۔ایم/ جوش ملیح آبادی	اپریل ۱۹۵۰	۵ - ۶
اے وائے مولانا صفی (تصویر)	جوش	ستمبر ۱۹۵۰	۲۸ - ۲۹
ایبسٹریکٹ آرٹ	تلخ، من موہن	مارچ ۱۹۶۲	۲۷ - ۳۲
ایٹم کیوں	گل، آر۔ایس	ستمبر ۱۹۵۵	۳۱ - ۳۲
ایٹمی توانائی	لال، اندرجیت	مارچ ۱۹۶۲	۴۳ - ۴۶
ایٹمی بجلی گھر۔ ترقی اور خوش حالی کے سنگِ میل	ادارہ	فروری ۱۹۶۸	۳۱ - ۳۴
ایجنیٹا کے فرسکو	مجیب، محمد	یکم جون ۱۹۴۷	۱۳۷-۱۳۸
ایچ جی ویلز	ڈیوڈ تھرلو	یکم مئی ۱۹۴۴	۱۷ - ۱۸
ایڈورڈ ڈپنی سن راس	ٹرنر، آر۔ایل	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۳۱ - ۳۲
ایڈیٹر اودھ پنچ کے خطوط	فاروقی، اظہر علی	ستمبر ۱۹۵۴	۱۹ - ۲۲
ایران شناسی میں انگریزوں کا حصہ	آربری، اے۔جے	یکم جون ۱۹۴۴	۵ - ۶
ایران کا قومی ترانہ	خاں، محمد اجمل	ستمبر ۱۹۵۴	۵ - ۱۲
ایران کا مزدور انقلاب (فردوسی کی تصویر)	دداشی، آغا محمد یعقوب	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۳
ایران کا تیل	سرنا، ایس آر	اکتوبر ۱۹۵۱	۱۷ - ۲۲
ایرانیوں کا نظریۂ حیات	عبدالقادر، سر	یکم اگست ۱۹۴۳	۱۴ - ۱۵
ایران کے آثار قدیمہ	کاربیو، مادام/ خورشید الاسلام	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۳۰ - ۳۱
ایران کے دو نامی طبیب (روزگار نو لندن سے ماخوذ)	ادارہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۲۹ - ۳۰
ایران کے جانور	مقبول احمد	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۱۴ - ۱۵
ایران کی بیرونی تجارت	فرہنگ قزوینی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۲ - ۵۴
ایران کی کپاس (سوویت یونین نیوز سے ماخوذ)	ادارہ	یکم اپریل ۱۹۴۵	۳۹ - ۴۱
ایران میں ماہی گیری کی صنعت	گربچن سنگھ	یکم مئی ۱۹۴۶	۲۶
ایران میں قالین کی صنعت	دداشی، محمد یعقوب	۱۵ جون ۱۹۴۶	۵۷ - ۶۰
ایران میں شکر سازی	معاضد، ڈاکٹر	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۴۳
ایران ماضی اور مستقبل کی روشنی میں	کارشش	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۳ - ۴

Marfat.com

ایرانی صحافت	مبارک، مشتاق حسین	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۲۵
ایرانی ریل کی مختصر تاریخ	جمشید مفخم	یکم فروری ۱۹۴۶	۴۳ - ۴۴
ایرانی فنِ تعمر	تقی، ایم ایم	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۵ - ۱۶
ایرانی قالین	جاوا، ستیہ نند	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۳۳ - ۳۴
ایسا ڈورا ڈنکن (یورپ کی رقاصہ)	جمیل	دسمبر ۱۹۶۴	۴۳ - ۴۶
ایشیا ۷۲	ملیحہ محمدی بیگم	اکتوبر ۱۹۷۲	۲۴ - ۲۶
ایشیا کے امن و اتحاد کا مخالف چین	راگھون، جی۔ این۔ ایس	مئی ۱۹۶۳	۱۲ - ۱۸
ایشیا کی ترقی کے لیے سائنس اور ٹکنالوجی کا استعمال	ادارہ	ستمبر ۱۹۶۸	۲۲ - ۲۳
ایشیا میں سائنس کی تحقیق	رمن، سی۔ وی	یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۲ - ۲۳
ایشیا میں تعلیمی ابتری کا مسئلہ	غلام السیدین، خواجہ	یکم جون ۱۹۴۷	۱۴۳ - ۱۴۵
ایشیائی کانفرنس	آزاد، اسرار احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۲ - ۴
ایشیائی ملکوں میں ثقافتی تعلقات	غلام السیدین، خواجہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۹ - ۱۱
ایک انسان جو مرا نہیں	عباس، خواجہ احمد	دسمبر ۱۹۷۳	۱۵ - ۱۸
ایک بوڑھا ۔ ایک بچہ (مہاتما گاندھی کی چند یادیں)	عباس، خواجہ احمد	اکتوبر ۱۹۷۲	۹ - ۱۰
ایک پرانی صحبت	عبدالمجید، خواجہ	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۶ - ۳۸
ایک خط	نظر، محمد انصار اللہ	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۲ - ۴۳
ایک خط کا جواب	فراق گورکھپوری	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۲۱ - ۲۴
ایک خط چند یادیں	خاں، مسعود حسین	نومبر ۱۹۶۸	۸ - ۱۰
ایک خوش گوار یاد	واہی، رضا نقوی	فروری ۱۹۷۹	۲۰ - ۲۱
ایک ازبک مطربہ (وسط ایشیا کی چند فنکار ہستیاں)	ل احمد	۱۵ جون ۱۹۴۶	۵۰ - ۵۱
ایک شاگرد کے تاثرات	صالحۃ الکبریٰ عرشی	نومبر ۱۹۷۷	۳۹ - ۴۳
ایک صنفِ ادب	قطب النساء بیگم ہاشمی	جولائی ۱۹۶۱	۱۳ - ۱۸
ایک عجیب و غریب ایجاد کمپیوٹر	ست صراف	اپریل ۱۹۷۲	۴۴
ایک عجیب توارد	اثر رامپوری، محمد علی خاں	مئی ۱۹۵۴	۱۸ - ۲۰
ایک کروڑ انگریز عورتیں کلی جنگ میں مصروف	چیا، جن لی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۴
ایک ماہر سنگ تراش	کمار، اے	جون ۱۹۵۰	۵۵
ایگزیلیری کیڈٹ کور	سید، ظفر علی	مارچ ۱۹۵۶	۵۱ - ۵۲
ایمرجنسی ایک نیا اندازِ فکر	زیدی، علی جواد	جون ۱۹۷۶	۵ - ۸
ایمرجنسی کی دین	جین، اکھشے کمار	جون ۱۹۷۶	۹ - ۱۱

Marfat.com

اینٹی بایوٹکس	برہان حسین	نومبر ۱۹۷۶	۴۶ - ۴۸
ایورسٹ کی فتح	اختر جمال	اکتوبر ۱۹۵۳	۵۱ - ۵۳

ب

بابا آمٹے (تصویر)	پنت، نوین چندر	اکتوبر ۱۹۸۵	۴۴ - ۱۵
بابا طاہر عریاں	مجنوں گورکھپوری	فروری ۱۹۶۱	۳۲ - ۴۲
بابا کاشی رام	پہاڑی گاندھی	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۳ - ۵۴
بابل کے کھنڈروں میں	ماہر القادری	۱۵ جون ۱۹۴۴	۱۰ - ۱۱
باپو کے اقوال	(تصویر) گاندھی	اکتوبر ۱۹۸۰	ٹائٹیل
بادل	نقوی، علی ارشاد	یکم مئی ۱۹۴۶	۳۷ - ۳۹
بارَید	تمکین کاظمی	جولائی ۱۹۵۸	۴۵ - ۴۹
بارودی ہتھیاروں کی ترقی	صیرانی	یکم جولائی ۱۹۴۵	۳۶ - ۳۷
بازار قصہ خوانی	جان، سید فرید اللہ	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۲۰ - ۲۱
باغ دو در	مالک رام	مارچ ۱۹۵۵	۲۹
باقیاتِ جوش	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۷۶	۶
باکو	کرشن چیتنیہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۹ - ۶۰
بالائی خلا میں انسان کا سفر	امین، محمد	اکتوبر ۱۹۶۱	۳۸ - ۴۲
بانیال سرنگ	ادارہ	اکتوبر ۱۹۵۶	۴۶
باہو اعظم (لنکا کا بادشاہ)	بیومانٹ، ایف اے/ خورشید اسلام	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۱۵ - ۱۸
بچپن اندرا پریہ درشنی کا (اندرا کی تصویر)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۸۵	۵ - ۶
بچے اور روزگار	ادارہ	مئی ۱۹۷۶	۲۳ - ۲۵
بچوں کی فلمیں	دھرم ویر	جنوری ۱۹۷۹	۲۴ - ۲۵
بچوں کی دیکھ بھال اور ان کی عام بیماریاں	ودیارتن	جنوری ۱۹۷۹	۱۱ - ۱۲
بچوں کے آرٹ کی بین الاقوامی نمائش	لال، اندرجیت	اپریل ۱۹۶۱	۱۸ - ۲۲
بچوں میں جرائم کے رجحانات اور ان کا انسداد	معظم، محمد رضی الدین	جنوری ۱۹۷۹	۲۲ - ۲۳
بحث و تکرار	خاں، سید احمد	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۹
بحرالکاہل کے جزیرے	ودیا ساگر	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۲۴ - ۲۵
بخارا کے عرب	بخاری، ابوالقاسم	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۲۲ - ۲۳

Marfat.com

بخارا میں ہندو سوداگر	بخاری، ابوالقاسم	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۱۰ - ۱۱
بدھ اور اُس کا مت	رتن پنڈوردی	نومبر ۱۹۵۶	۴۸ - ۵۵
بدھ اور عورت	مشر، بال مکند	نومبر ۱۹۵۶	۶۳ - ۶۵
بدھ مت	بشارت فاطمہ	نومبر ۱۹۵۶	۱۶ - ۲۵
بدھ مت کا سلوک	میکش اکبرآبادی	نومبر ۱۹۵۶	۴۱ - ۴۵
بدھ مذہب میں خانقاہی تربیت	مکرجی، رادھاکمد	نومبر ۱۹۵۶	۱۱ - ۱۳
برّاعظم امریکہ کی تحقیق	حسن آرا بیگم	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۲
برت اور ستیہ گرہ	گاندھی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۷۳
برٹن کا سکاٹ لینڈ یارڈ	سنت رام	اکتوبر ۱۹۵۰	۲۰ - ۲۲
برصغیر پائیدار امن کی طرف	صدیقی، عشرت علی	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۲۹ - ۳۲
برطانیہ اور امریکہ کا مالی معاہدہ	گپتا، راج نرائن	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۱
برطانیہ اور اونی صنعت	کرناہن، ایس۔بی	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۳۹ - ۴۰
برطانیہ اور چرم سازی	لندن کولنگ سے ماخوذ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۸
برطانیہ اور نئے شہروں کی تعمیر	کپور، فتح چند	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۴۱ - ۴۳
برطانیہ کا نظام تعلیم	کک، ایس۔بی۔آر	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۳۶ - ۳۷
برطانیہ کے نئے مکانات	موس، نارمن جورڈن	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۷ - ۵۸
برطانیہ کے پریس نے کیسے آزادی حاصل کی	ڈبلیو سٹیڈ	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۷
برطانیہ کے شاہی محل	راگھون، ڈی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۲۲ - ۲۳
برطانیہ کے نئے وزیراعظم	اشرف، آغا محمد	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۲۶
برطانیہ کے کھیل	ایرک پارکر	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۴۹
برطانیہ کی ٹریڈ یونینیں (ان کی ابتدا و ارتقاء)	السٹرین، والٹر	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۸ - ۶۰
برطانیہ کی سیاسی جماعتیں	رادھارمن	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۱۶ - ۱۷
برطانیہ کی نوآبادیات میں تعلیمی ترقی	کیٹرنز، س، م	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۳۸ - ۳۹
برطانیہ میں تیمارداری کا پیشہ	بسین، کدارناتھ	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۳۹ - ۴۰
برطانیہ میں خدمت خلق کے کام	اوین، اے ڈی کے	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۳ - ۵۴
برطانیہ میں فلموں کی تعلیمی اہمیت	میری فیلڈ	یکم مئی ۱۹۴۶	۲۱ - ۲۲
برطانوی مصری سوڈان میں سیاسی ترقی	ادارہ	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۱۷
برطانوی مستشرقین اور اردو	میری ولیمس	نومبر ۱۹۵۷	۲۱ - ۲۲
برطانوی نوآبادیات کی خارجی حکمت عملی	ہاڈسن، ایچ، ڈی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۴۶ - ۴۷
برطانوی وزیراعظم کا دیہاتی مکان	آکسٹس موئر	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۳۷ - ۳۸
برما کا ساگون	کانڈن، ڈی۔ای	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۳۶

Marfat.com

برما کے نظارے	ادارہ	یکم مارچ ۱۹۴۵	۳۱ - ۳۲
برمیوں کے رنگ ڈھنگ	نریندر کمار	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۱۳
برنارڈ شا	ٹرٹن، ڈبلیو۔ آر	یکم جنوری ۱۹۴۵	۲۷ - ۲۸
بُریانی منگوں	روز مارر	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۱۵ - ۱۷
بریگیڈیئر عثمان	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۴۸	۴۷ - ۴۸
بزرگ و محسن — ڈاکٹر انصاری	صالحہ عابد حسین	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۱۶ - ۱۸
بزمِ خلیل ٹونک	ہاشمی، عبدالقدوس	یکم جون ۱۹۴۵	۸۳ - ۹۱
بسمل عظیم آبادی (تصویر) (غزل کا عکس)	عطا کاکوروی	ستمبر ۱۹۷۸	۵ - ۶
بسوہلی - قدیم پہاڑی آرٹ کا مشہور ترین مرکز	سورج صراف	دسمبر ۱۹۵۹	۳۵ - ۳۸
بصرہ	جمیل احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۸ - ۶۰
بصرہ سے تہران تک	باقر، محمد	یکم جون ۱۹۴۷	۱۵۵ - ۱۵۷
بغداد	رحمان حمیدی	ستمبر ۱۹۶۸	۳۴ - ۳۶
بغداد — تب اور اب	کامل بحرالعلومی، محمد	یکم جنوری ۱۹۴۵	۲۵ - ۲۶
بغیر حروف تہجی کی زبان	ڈبلیو جیسپر	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۲۱
بھگوتی چرن شرما	زیدی، علی جواد	نومبر ۱۹۵۵	۴۱ - ۴۳
بلبلا	ناظم صدیقی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۵۲ - ۵۴
بلجیم کی بدنصیب ساحرہ	پیٹر اسٹیفورڈ	یکم مئی ۱۹۴۷	۵۲ - ۵۳
بلقان کا پس منظر	ادارہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۱۳ - ۱۵
بلگرام	فضل الرحمان ندوی محمد	اکتوبر ۱۹۶۶	۱۵ - ۲۲
بلور کا بنا ہوا آدمی (مولانا آزاد کی کچھ یادیں)	عباس، خواجہ احمد	فروری ۱۹۷۱	۱۸ - ۱۹
بلی خاندان کے جانور	لال، اندرجیت	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۵۵ - ۵۷
بمل رائے	عائشہ سلطانہ	جون ۱۹۶۶	۱۸ - ۲۰
بنجارے	لاتوش، تھیو، ڈبلیو	جون ۱۹۵۷	۵۸ - ۶۰
بنسری کہتی ہے — ایک کشمیری لوک گیت	دیوبندر ستیارتھی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۶۶ - ۶۹
بنک عوام کی امدوں کا مرکز	پوری، کے۔ آر	ستمبر ۱۹۷۶	۲۸ - ۲۹
بنگلا کا ویشنوی ادب	فاروقی، اظہر علی	مارچ ۱۹۵۶	۴۴ - ۴۵
بنگال میں ہلکی موسیقی کی روایات	گنگولی، اے بی	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۳۹ - ۴۲
بنگال کا ایک قدیم تاریخی مقام پانڈوا	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	دسمبر ۱۹۶۹	۲۴ - ۲۸
بنگلہ دیش	ادارہ	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۱	الف، ب، ج
بنگلہ دیش — نغموں کی نگری	شہناز کنول	جون ۱۹۷۲	۴۰ - ۴۲

Marfat.com

بنگلہ دیش اور کشمیر	خیال، غلام نبی	اپریل ۱۹۷۲	۳۱ - ۳۳
بنیادی تعلیم	ملک، ڈی۔ این	فروری ۱۹۵۴	۳۷ - ۴۰
بنی نوع انسان کے حقوق کا عالم گیر اعلان نامہ	ادارہ	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۰ - ۶۲
بنے بھائی	ظ۔ انصاری	دسمبر ۱۹۷۳	۲۷ - ۳۱
بنے بھائی ۔ ایک تاثر	کرشن چندر	دسمبر ۱۹۷۳	۱۴
بودھ تیرتھ استھان	ادارہ	نومبر ۱۹۵۶	۴۷
بورنیو	وشنو کمار	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۴۳
بہادر شاہ کی لڑکی	راشد الخیری، علامہ	اگست ۱۹۵۷	۱۱۵
بہادر شاہ کا حقّہ	نظامی، خواجہ حسن	یکم جون ۱۹۴۶	۱۴
بھارتندو ہریش چندر	افسر، حامد اللہ	یکم جون ۱۹۴۷	۱۳۹ - ۱۴۱
بھارت اور ایران کا باہمی رشتہ	ادارہ	مارچ ۱۹۵۵	۴۶ - ۴۷
بھارت اور ایران کا تجارتی اور بحری عہد نامہ	تاراچند، ڈاکٹر	اپریل ۱۹۵۵	۳۹ - ۴۰
بھارت اور انڈونیشیا	رفعت، مبارز الدین	جولائی ۱۹۵۳	۲۶ - ۲۸
بھارت کا قومی اٹیلیس	چٹرجی، ایس پی	اپریل ۱۹۵۷	۵۲ - ۵۳
بھارت کلا بھون ۔ بنارس	ادارہ	اپریل ۱۹۵۷	۳۴
بھارت کی آزادی کو خطرہ	ادارہ	دسمبر ۱۹۶۲	۴ - ۸
بھارت کی خارجہ پالیسی	جنگ، علی یاور	جولائی ۱۹۵۷	۵۰ - ۵۲
بھارت میں دودھ کی پیداوار اور موسمی مشکلات	فلپس، رالف ڈبلیو	فروری ۱۹۵۵	۴۱ - ۴۲
بھارت میں جدید اخبار نویسی کا آغاز	ادارہ	جولائی ۱۹۵۴	۴۹
بھارتی پارلی منٹ	شرما، دیوان چند	جولائی ۱۹۵۵	۲۱ - ۲۴
بھارتی موسیقی کی نشو و نما اور ارتقا	ادارہ	جنوری ۱۹۵۵	۵۲
بھارتی تجربہ بالآخر کامیاب ہوگا	ادارہ	دسمبر ۱۹۶۳	۴۸
بھاکڑا ننگل پراجیکٹ	ملہن، پی این	جون ۱۹۵۲	۳۳ - ۳۵
بھاکڑا ننگل	ادارہ	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴۷
بھارتی چارہ کی کھیتی باڑی	ایسٹر برک، ایل۔ ایف	یکم اگست ۱۹۴۵	۲۳
بھائی صاحب ۔ مسعود حسن رضوی ادیب	رضوی، آفاق حسین	فروری ۱۹۷۶	۳۷ - ۴۱
بہتر زندگی کی طرف	ادارہ	دسمبر ۱۹۸۴	۱۳ - ۱۶
بہتر صحت کے لیے	بھارگو، سنتوش کے	فروری ۱۹۸۳	۵
بہترین یونی ورسٹی	بالم، ایف، بی	یکم اگست ۱۹۴۵	۴۹ - ۵۰
بہر آزادی جیے ۔ بہر آزادی مرے	کرشن کرپلانی	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۳ - ۱۳
بھرت ناٹیم	ارنڈیل، رکمنی دیوی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۱۹ - ۲۱

Marfat.com

بھوپال تال اور رانی کملاپتی	مائل نقوی	دسمبر ۱۹۵۴	۲۹ - ۳۹
بھودان تحریک	ادارہ	جون ۱۹۷۶	۳۱ - ۳۲
بھومی دان کی معاشی اہمیت	کیلاش ماہر	جون ۱۹۵۴	۱۲ - ۱۴
بیاد ذاکر	مسافر، گیانی گورمکھ سنگھ	جون ۱۹۶۹	۱۶
بیاد ذاکر	صالحہ عابد حسین	جون ۱۹۶۹	۱۷ - ۱۸
بیاد ذاکر	سرور، آل احمد	جون ۱۹۶۹	۱۶ - ۱۷
بیباک شاہ جہاں پوری	جیلانی، محمد احمد	ستمبر ۱۹۶۰	۳۳ - ۳۴
بیج مشرق کے تیل کی اہمیت	ہاشمی، شفیق الحسن	جولائی ۱۹۵۵	۳۳ - ۳۹
بے حیا پرچھائیاں	کیدار شرما	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۲۶ - ۱۲۹
بے داغ شخصیت (ڈاکٹر انصاری)	اندرا گاندھی	انصاری نمبر، جنوری ۱۹۸۱	۳ - ۴
بیدر (دکن کا ایک تاریخی شہر)	سخاوت مرزا	اکتوبر ۱۹۶۱	۳۳ - ۳۷
بیدی میرا دوست میرا محبوب	اشک، اپندرناتھ (تصویر)	فروری ۱۹۸۰	۱۹ - ۲۱
بے زبانوں کے دوست	ادارہ	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۱۱
بے روزگاری کا مسئلہ اور چھٹا پانچ سالہ منصوبہ	ابوذر کمال	جون ۱۹۷۹	۳۰ - ۳۳
بے سہارا بچوں کے لیے ایک نیا تجربہ	ادارہ	جنوری ۱۹۷۹	۲۱
بے سہارا کنبوں کا سہارا	لیبنا کیشپ	فروری ۱۹۷۹	۳۵ - ۳۸
بیگم زینت محل	رضوی، خورشید مصطفیٰ	جنوری ۱۹۶۳	۳۵ - ۴۱
بیگم رقیہ سلطان احمد	حمیدہ سلطان	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۷ - ۲۸
بیگم شمس النساء اور ڈاکٹر انصاری (تصاویر)	زہرا انصاری	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۱۴ - ۱۵
بے میل محبت کے انوکھے ڈھنگ	سنہا، ستیہ نارائن	فروری ۱۹۶۴	۲۷ - ۳۳
بینک آف انگلینڈ	ادارہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۴۵ - ۴۶
بین الاقوامی بنک	لندن ڈائجسٹ سے ماخوذ	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۵ - ۴۶
بین اقوامی میلے اور ہماری فلمیں	پریم درشنی	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۴۱ - ۴۳
بین الاقوامی ہوائی نقل و حمل	ادارہ	یکم اگست ۱۹۴۷	۴۲ - ۴۴
بین الاقوامی ہوائی نقل و حمل	سروج کماری	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۹ - ۶۰

پ

پارلیامنٹ کی چوبیس خواتین	میرین سلیٹر	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۴ - ۵۵
پاک دل پاک صفات	انصاری، محمد رضا	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۴۳ - ۴۷
پال کلی	فاروقی، انیس	مارچ ۱۹۷۹	۲۷ - ۲۸

Marfat.com

پان کی تاریخی سماجی اور ادبی مقبولیت	ہمایوں مرزا	اپریل ۱۹۵۷	۲۳ - ۲۸
پانی کی قیمت	فضل لکھنوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۲۶
پتلیاں ممالک مغرب میں	قریشی، فضل حق	یکم جون ۱۹۴۶	۸۷ - ۹۰
پتنگ بازی	ادارہ	ستمبر ۱۹۷۲	۴۵ - ۴۶
پٹھان فن تعمیر	زیدی، مجاہد حسین	فنِ تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۵۱ - ۵۷
پچاس سال پہلے کا ایک منظوم رقعۂ شادی خاندان عزیزی	بشیرالحق دسنوی، محمد	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۲۱ - ۲۲
پچھڑے طبقوں کی بہتری کے لیے نیا بیس نکاتی پروگرام	باقر اختر	دسمبر ۱۹۸۴	۱۷ - ۲۰
پچھمی بھارت کی تہذیبی نشوونما	ادارہ	جنوری ۱۹۵۵	۵۱
پرانی یادیں	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۷	۴ - ۱۲
پرانی یادیں	جوش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۹	۱۸ - ۲۳
پرتھوی راج راسو میں عربی فارسی الفاظ	صدیقی، عرفان	دسمبر ۱۹۵۸	۴۳ - ۴۵
پردۂ سیمیں پر اندھیرا اجالا	عباس، خواجہ احمد	جولائی ۱۹۶۸	۹ - ۱۱
پرندوں کا سب سے بڑا مصوّر	صدیقی، محمد اسحاق	مارچ ۱۹۶۱	۱۵ - ۱۹
پرنسٹن یونیورسٹی میں عربی ادب کا ذخیرہ	ہمسار، محمد	مارچ ۱۹۴۵	۱۳ - ۱۴
پریذیڈنٹ روزولٹ (تصویر ٹائیٹل پر)	ادارہ	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۶
پریس کی علت۔ زندگی کی بڑی غلطی	نریندر سہنا	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۱
پریم چند اور فلمی دنیا	ادارہ	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۲۹ - ۳۲
پروفیسر براؤن	عیسیٰ صادق	۱۵ جون ۱۹۴۴	۲۵ - ۲۷
پروفیسر نکلسن	خان، کے۔ اے	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۶ - ۷
پس اندازی کے آئندہ فائدے	پردھمن سنگھ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۲ - ۵۳
پس محمل غبار میں	خان غازی کابلی	ستمبر ۱۹۷۶	۳۱ - ۳۵
پشتو رسم الخط	شیدا، فضل الحق	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۱۴ - ۱۶
پشتو رسم الخط	مہمند، صوبیدار محمد سرور خان	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۹ - ۱۱
پشتو رسم خط	خان، محمد اسلم	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۱۵ - ۱۸
	برہ خیل خان مردان		
پشتو رسم الخط	شیدو، محمد نواز خان خٹک	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۱۵ - ۱۷
پشتو رسم الخط	شیدو، محمد نواز خان خٹک	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۹ - ۱۱
پشتو رسم الخط	شیدو، محمد نواز خان۔ خٹک	۴ فروری ۱۹۴۳	۱۲ - ۱۳
پشتو رسم الخط	خان، مشتاق علی	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۱۱ - ۱۵
پشتو رسم الخط	نور، صاحب زادہ رازق	۴ مارچ ۱۹۴۳	۲۳ - ۲۴

Marfat.com

پھانسی	اکبر، مصطفیٰ علی	جولائی ۱۹۸۰	۳۲ - ۳۴
پہلا لائٹ ہاؤس	مہدی انصاری	یکم جون ۱۹۴۵	۹۱
پہلوی زبان اور اس کا ادب	شمس بریلوی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۵۴ - ۵۵
پھلوں کا بادشاہ آم	لال، اندرجیت	ستمبر ۱۹۶۷	۴۵ - ۴۷
پھول برسائیں شہیدان وطن کی خاک پر	ادارہ	ضمیمہ اپریل ۱۹۶۹	۱ - ۴
پھول بن	اکبر خاں نیانوی، محمد	جنوری ۱۹۷۹	۳۵ - ۳۷
پھولوں کا راجہ گلاب	شاہ نواز، ایس ایم (تصویر)	مئی ۱۹۷۰	۳۶ - ۳۷
پھولوں کی سرزمین جزائر سیبلی	اونیس، ڈبلیو۔ ایچ	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۳۵
پنج سالہ پلان	ادارہ	جنوری ۱۹۵۵	۴۴ - ۴۵
پنج سالہ پلان نمبر ۶	ادارہ	اپریل ۱۹۵۵	۴۵ - ۴۶
پنج سالہ پلان نمبر ۷	ادارہ	مئی ۱۹۵۵	۴۷ - ۴۸
پنج سالہ پلان نمبر ۸، ۹	ادارہ	جون ۱۹۵۵	۴۵ - ۴۷
پنج سالہ پلان نمبر ۱۰	ادارہ	جولائی ۱۹۵۵	۵۲
پنج شیل	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۵۶	۴۳ - ۴۵
پنجاب کا لوک سنگیت	دیو عمدر ستیارتھی	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۲۲ - ۲۸
پنجاب میں پنچایتوں کا رواج	بلدیو راج	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۹ - ۱۰
پنجابی کا ٹیگور — بھائی ویر سنگھ	کوہلی، ایس۔ ایم۔ ایس	مارچ ۱۹۵۶	۴۰ - ۴۳
پنجابی کا ایک ممتاز شاعر	ہمایر نالوی	اپریل ۱۹۵۵	۷ - ۱۱
پنجابی کہاوتیں	کھنہ، رتن لال	دسمبر ۱۹۵۰	۴۰ - ۴۵
پنجابی ناول اور کہانی (ریڈیو ساہتیہ سمارودہ میں پڑھا گیا)	خوشونت سنگھ	جون ۱۹۵۷	۱۶ - ۱۷
پندرہ برس کے وقفے میں	گوسوامی، تلک راج	جون ۱۹۷۸	۲۴ - ۲۵
پندرہ کروڑ پڑھے لکھے افراد	ادارہ	ستمبر ۱۹۶۸	۱۹ - ۲۱
پنڈت آنند نرائن مُلّا (تصویر)	احتشام حسین	یکم مارچ ۱۹۴۷	۸ - ۱۱
پنڈت جواہر لال نہرو	جوش ملیح آبادی	نومبر ۱۹۷۱	۳ - ۴
پنڈت جواہر لال نہرو۔ ارتقائے حیات	امن، گوپی ناتھ	جولائی ۱۹۶۴	۱۳ - ۱۵
پنڈت جواہر لال نہرو۔ (تصاویر)	مہر غلام رسول	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۶۱ - ۳۸
پنڈت جی میری نظر میں	طیب جی، بدرالدین	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۵۰ - ۵۷
پنڈت نہرو کا دورۂ امریکہ	نگم، کیشوپال	دسمبر ۱۹۴۹	۴۳ - ۴۴
پنڈت نہرو کے لمحاتِ فرصت	مورتی، بی۔ ایس۔ این	۱۵ جون ۱۹۴۹	۱۵ - ۱۶
پنڈت نہرو اپنی نظر میں	ادارہ	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۶ - ۷

Marfat.com

پنڈت موتی لال نہرو	امن، گوپی ناتھ	جون ۱۹۶۱	۳ - ۸
پنڈت کیفی	اخلاق دہلوی	مئی ۱۹۵۷	۵۰ - ۵۳
پنڈت گووند بلبھ پنت	امن، گوپی ناتھ	جولائی ۱۹۶۱	۱۰ - ۱۲
پنڈت گووند بلبھ پنت	سکّہ، شوناتھ	اکتوبر ۱۹۸۰	۴ - ۶
پودوں میں احساس	فریدی، اسلم فاروقی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۳۵ - ۳۶
پودوں میں مقابلہ	فریدی، اسلم فاروقی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۳ - ۵۴
پوشیدہ رائے دہندگی کا صندوق	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۱	۵۴ - ۵۵
جمہوریت کا مقدس نشان			
پولس اور عوام کا رشتہ	ڈی - این - کول	مارچ ۱۹۸۱	۲۸ - ۳۱
پولس کے دفاعی اسکول	چارلس ریتھ	یکم جنوری ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۴
پیپر ماشی، جڑاؤ کام، شیشے کا سامان	ادارہ	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۶۹ - ۷۱
پیشہ وروں کی انجمنیں	بخاری، مولانا ابوالقاسم	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۲۱ - ۲۳
پھیلتی ہوئی کائنات	نقوی، علی مہدی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۲ - ۱۳
پی-ای-این (مصنفوں کی بین الاقوامی انجمن)	ادارہ	جنوری ۱۹۵۸	۵۸

ت

تاثرات (سرسید رضا علی کی خودنوشت کے اوراق)	علی، سرسید رضا	۱۵ جون ۱۹۴۳	۸ - ۱۰
تاثیر کی یاد میں	جوش ملیح آبادی	مارچ ۱۹۵۱	۵۹
تاثیر کی یاد	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۱	۶۰
تاج محل	حسین کان پوری، زاہد	نومبر ۱۹۵۸	۲۶ - ۲۸
تاج محل	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۳	۵۳
تاج محل اور اس کے معمار	میکش اکبر آبادی	مارچ ۱۹۶۳	۲۸ - ۳۴
تاجر کی سرگذشت	خنجر، فدا علی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۶۷ - ۷۱
تاجکستان	ادارہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۲۵ - ۲۶
تاراچند — بطور سفیر	نظیر مظفر پوری، نظیر حسین	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۲۰ - ۲۳
تاراچودھری (تصاویر اندرون صفحات)	ادارہ	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۳
تاریخی یادگاروں کی دھرتی گجرات	وکرم، نند کشور	جولائی ۱۹۷۳	۴۱ - ۴۲
تان رس : (آخری مغل بادشاہ کا آخری تاجدارِ موسیقی)	تاجدار احتشام	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۱۶ - ۱۱۹
تان سین	قریشی، فضل حق	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۱۰ - ۱۳

Marfat.com

تان سین	معراج دھولپوری، قاضی	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۸۷ - ۹۶
تاویلاتِ ساحر	دیوانہ، موہن سنگھ	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۷ - ۸
تائی بائی تان (چینی ہواباز)	کونزی چیپل	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۱۸
تبت کے دیہاتی گیت	ایشیا اینڈ امریکا زسے ماخوذ	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۴۹ - ۵۰
تبتی فنونِ لطیفہ کی نمائش	وکٹر رینیکر	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۹ - ۲۰
تبریز	ادارہ	۱۵ جولائی	۲۹ - ۳۰
تجارتی ہوائی جہازوں کے کارنامے	نراکوٹ، اے ایچ	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۳۵ - ۳۶
تحریک بھودان	احمد سوپاروی، انور	اپریل ۱۹۵۷	۲۰ - ۲۲
تحفظ آثار قدیمہ	کوشلیا دیوی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۳۸ - ۳۹
تخلیقی جذبہ	حبیب الرحمان	دسمبر ۱۹۴۷	۱۳ - ۱۴
ترجمان القرآن	احمد اکبر آبادی، سید	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۸۰ - ۸۳
ترجمہ کی ضرورت اور اہمیت	فرحت فاطمہ	اپریل ۱۹۷۶	۳۹ - ۴۱
ترکی اور علمِ طب	آقل، ایچ آؤنی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۱۲ - ۱۳
ترکی اور ہندوستان کے تعلقات کی سرگذشت	آفندی، ساور کمار چودھری	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۲ - ۱۳
ترکی پارلیامنٹ	جے بیل	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۱۲
ترکی عورتیں	آفندی، ساور کمار چودھری	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۱۸ - ۲۰
ترکی نور محلی	تمکین کاظمی	مارچ ۱۹۶۰	۱۸ - ۲۲
ترکوں کا ذوقِ لطیف	خاں، عبدالرشید	یکم نومبر ۱۹۴۵	۱۰ - ۱۱
ترکی کا آئین	قریشی، ڈاکٹر اشتیاق حسین	یکم مارچ ۱۹۴۷	۱۸ - ۲۰
ترکی کی موجودہ پالیسی	انگورہ، لیونارڈ کرشن	یکم نومبر ۱۹۴۳	۲۹ - ۳۰
ترکی کی ۲۰ ویں سالگرہ	ادارہ	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۵
ترکی کی مشکلات	آہوجہ، پی۔ ایل	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۷ - ۶۰
ترکی کے میوہ جات	سرنا، شری رام	دسمبر ۱۹۵۳	۴۱ - ۴۵
ترکی میں آثارِ قدیمہ	چودھری، ایس۔ کے	یکم جون ۱۹۴۷	۱۶۵ - ۱۶۶
ترکی میں تعلیم کا ارتقا	سلیپ، کے آر اور اے آر میکسویل	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۳۵ - ۳۸
ترکی میں جمہوری انقلاب	عباسی، انیس احمد	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۶ - ۴۸
ترکی میں دیہاتی زندگی	چودھری، سوارا کمار	یکم فروری ۱۹۴۴	۲۱ - ۲۳
ترکی میں صحافت	جمیل احمد	یکم جون ۱۹۴۶	۱۶ - ۱۸
ترو و توز	حسرت سہروردی	جنوری ۱۹۶۰	۲۰ - ۲۲
تذکرۂ میر حسن سے چند یادداشتیں	تپش، سعید اختر رضوی	جنوری ۱۹۵۵	۳۹ - ۴۲

Marfat.com

تعلیم اور تہذیبِ نفس	عبدالقادر، سر	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۹ - ۱۳
تعلیمِ بالغاں	ولسینٹ بروم	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵۳ - ۵۴
تعلیم برائے اضافہ علم و ہنر بالغان (پالی ویلنٹ ایجوکیشن پروگرام)	شبیر احمد	جنوری ۱۹۷۸	۴۳ - ۴۴
تعلیمی سہولتوں میں ہمہ گیر اضافہ	کرپال، پی - این	دسمبر ۱۹۶۶	۲۰
تعلیم میں انقلابی تبدیلیاں	اوشا آہوجا	نومبر ۱۹۶۶	۴۵ - ۴۸
تمباکو، تاریخ کی روشنی میں	رضوی، مصطفیٰ حسن	جون ۱۹۶۵	۱۳ - ۱۹
تلوک چند محروم	پرشاد، ہربھگوان	یکم جون ۱۹۴۶	۱۰۹ - ۱۱۱
تمل ناڈو تاریخ کے آئینے میں	طاہر احمد	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۶ - ۷
ترجمہ کی اہمیت اور مسائل	شہباز حسین (تصویر)	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۴۲ - ۴۴
تمل ناڈو کی پیش رفت	غیاث اقبال (تصویر)	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۱۵ - ۱۸
تمل ناڈو کی دستکاری	ادارہ	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۳۵
تمل ناڈو کی رسومات	رؤف نیاز	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۳۹ - ۴۱
تمل ناڈو کی جغرافیائی خصوصیات	رحمت اللہ، وی	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۳ - ۵
تمل ناڈو کے کھانے	عارفہ رضیہ	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۹۵ - ۹۶
تمل ناڈو کی معروف انجمنیں اور ادارے	ابوالحسنات/کمال مدراسی	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۹۰ - ۹۴
تمل ناڈو کے تہوار اور میلے	علیم صبا نویدی	اگست ۱۹۷۷	۴۰ - ۴۱
تمل ناڈو کے رقص	رکمنی دیوی ارنڈیل	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۴۲ - ۴۳
تمل ناڈو کے قابلِ دید مقامات	حیات، ایس - ایم (تصویر)	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۹ - ۱۴
تمل ناڈو میں چمڑے کی صنعت	ملک العزیز	اگست ۱۹۷۷	۴۳
تمل ناڈو میں صدر راج : چند اداریوں کے اقتباسات	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۴ - ۶

Marfat.com

توارد یا ترجمہ	شادعارفی	مارچ ۱۹۶۳	۱۸
توت انخ آرمن	قریشی، فضل حق	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۱۳ - ۱۶
توضیحات	رازیزدانی	ستمبر ۱۹۵۹	۴۶ - ۴۷
توہمات	حسین فاروقی	مئی ۱۹۷۷	۴۵ - ۴۶
تہذیب کی راہ پر	رکسا، چندر کرن سون	اپریل ۱۹۵۶	۳ - ۷
تیرتے ہوئے بندرگاہ	ادارہ	یکم جنوری ۱۹۴۵	۱۳ - ۱۴
تیسرا پنج سالہ پلان ۔ مطمحِ نظر اور طریقہ کار	ادارہ	نومبر ۱۹۶۱	۳۹ - ۴۳
تیسری قسم ۔ ایک عمدہ فلم (انعامی تقریب کی تصاویر)	شیام سندر	دسمبر ۱۹۶۷	۴۴ - ۴۸
تیسرے پلان سے متعلق نقطۂ نظر	ادارہ	فروری ۱۹۶۱	۴۴ - ۴۷
تیل کی پیداوار	سرنا، شری رام	اکتوبر ۱۹۵۴	۲۱ - ۲۴
تین سال پہلے	وی شنکر	جنوری ۱۹۵۳	۲۲ - ۲۳
تین عالم گیر لڑائیاں	کویاجی، سر جہانگیر	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۴
تین ہفتے پیرس میں	اشرف، آغا محمد	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۱۷ - ۱۹

ٹ

ٹائفس سے اٹلی کو نجات	لو، اے ۔ ایم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۴
ٹراونکور کوچین یونین	مسعود حسین	مئی ۱۹۵۰	۵۶ - ۵۷
ٹنڈی دل اور ایران	لین، او ۔ بی	یکم مئی ۱۹۴۴	۱۹ - ۲۰
ٹکسلا کے آثار قدیمہ	وحیدہ عزیز	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۱۷ - ۲۰
ٹوا کا مستقبل	بھگت سنگھ	۱۵ جون ۱۹۴۷	۳۷ - ۴۰
ٹھگ	خان غازی کابلی	مارچ ۱۹۶۹	۳۵ - ۳۹
ٹھمری ۔ گائیکی	چوبے، ایس ۔ کے	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۳۴ - ۳۷
ٹیگور ۔ ایک ہمہ گیر شخصیت	گھنشیام سیٹھی	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۷۲ - ۷۵
ٹیگور ایران میں	ذکیہ انصاری	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۰
ٹیگور ۔ بہ حیثیت موسیقار	شانتی دیو گوش	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۸۰ - ۸۴
ٹیگور کا روحانی نظریہ	فضیل جعفری	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۷۶ - ۷۹
ٹیونیسیا	بخاری، مولانا ابوالقاسم	۴ مارچ ۱۹۴۳	۱۳ - ۱۵
ٹینی سن اور براؤننگ	صورت گر، ڈاکٹر ایل	یکم اپریل ۱۹۴۵	۴۲ - ۴۳

Marfat.com

ج

جاپان	جوزف کلارک گریو/ خورشید الاسلام	یکم نومبر ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۳
جاپان ــ اتحادی تسلط کے ایک سال بعد	گپتا، مہرلال	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۴۷ - ۴۹
جاپان کا حال اور مستقبل	النکار، امرناتھ ودیا	جون ۱۹۵۰	۴۶ - ۵۱
جاپان کا صنعتی مستقبل	ماتھر، جگن ناتھ	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۸ - ۶۰
جاپان کا نیا آئین	وشو، اوم پرکاش	یکم اگست ۱۹۴۷	۳۵ - ۳۶
جاپان کی باری	شرما، یوگ راج	۱۵ جون ۱۹۴۵	۴۵ - ۴۶
جاپان کی تمدنی زندگی	راول، رام سنگھ	جنوری ۱۹۶۵	۴۳ - ۴۷
جاپان کی خارجہ پالیسی	ادارہ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۵ - ۶
جاپان کی خارجی پالیسی	ادارہ	یکم جنوری ۱۹۴۴	۱۹ - ۲۰
جاپان کے موجودہ فوجی اور سیاسی حالات	کادیف، اے آر	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۷ - ۶۰
جاپان میری نظر میں	ایک روسی خاتون کے قلم سے	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۴۷ - ۴۹
جاپانی پولس	بڈل، مارجوری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۳۹ - ۴۰
جاپانی پولس	بڈل، مارجوری	یکم جنوری ۱۹۴۵	۴۱ - ۴۴
جاپانی خصلت	ایک انگریز ٹیچر	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۵
جاپانی دیومالا	قریشی، فضل حق	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۴۶ - ۴۸
جاپانی سامراجیت اور بحرالکاہل کی جنگ	ای زکوف	یکم فروری ۱۹۴۴	۶ - ۹
جاپانی گورک دھندا ــ اسٹالن کی نظر میں	سڈنی شیلٹ	یکم فروری ۱۹۴۵	۲۸ - ۲۹
جاپانیوں کی ہوسِ ملک گیری کا تاریخی پس منظر	یعقوب، محمد	یکم مئی ۱۹۴۵	۲۰ - ۲۲
جاپانیوں کی ہوسِ ملک گیری کا تاریخی پس منظر	یعقوب، محمد	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۳ - ۴۵
جالب مرحوم	عباسی، انیس احمد	ستمبر ۱۹۵۷	۵۶ - ۵۷
جامِ جہاں نما ــ اردو کا پہلا اخبار	عتیق، محمد	فروری ۱۹۵۶	۴۳ - ۴۵
جامعہ ملیہ	آورکرک، مس	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۳۸ - ۳۹
جامعہ ملیہ	مظفر شاہ	مئی ۱۹۵۸	۲۲ - ۲۴
جامعہ ملیہ اسلامیہ	وقار عظیم	یکم نومبر ۱۹۴۶	۱۷ - ۲۰
جامعہ ملیہ اسلامیہ (تصاویر)	وکرم، نند کشور	اکتوبر ۱۹۷۰	۵ - ۹
جامعہ کے پچیس سال	ذاکر حسین، ڈاکٹر	یکم جنوری ۱۹۴۷	۱۲ - ۱۸
جامعہ ملیہ اسلامیہ کی کہانی ــ ارشاد الحق کی زبانی	ارشاد الحق (تصویر)	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۳۰ - ۳۴

Marfat.com

جامی	ابوالقاسم بخاری	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۴۸ - ۴۹
جانِ عالم واجد علی شاہ اوران کے بیگمات کے غیر مطبوعہ خطوط	ہاشمی، نصیرالدین	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۱۳ - ۲۰
جانِ عالم واجد علی شاہ کے خطوط۔ بنام شیدا بیگم	ہاشمی، نورالحسن	اپریل ۱۹۵۵	۴ - ۶
جان بیرڈ ۔ آلۂ غیب بینی کا موجد (تصویر ٹائیٹل)	مشیر احمد	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۸ - ۱۰
جانداروں میں حفاظت کے طریقے	قریشی، محمد شریف	یکم اپریل ۱۹۴۵	۲۹ - ۳۲
جان ولف کانگ گوئٹے	شیر جنگ	دسمبر ۱۹۵۳	۱۶ - ۲۴
جانوروں کا محافظ ۔ جم کاربٹ	رمیش بیدی	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۱۲ - ۱۳
جانوروں کو خطرہ	پہل، کے این (تصویر)	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۸ - ۱۰
جاوا	شنکر دیال	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۲ - ۵۴
جاوی آبادکاری	کیما، ڈبلیو۔جی۔پی	یکم نومبر ۱۹۴۴	۵۰ - ۵۱
جاوی عورتیں	جانی چوہان	۱۵ جون ۱۹۴۶	۵۲ - ۵۳
جبرالٹر	مائس، ایس پی بی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۲ - ۴۳
جدید ایران	انصاری، نورالحسن	جولائی ۱۹۷۱	۱۷ - ۲۲
جدید ایران کے ثقافتی رجحانات	قریشی، اشتیاق حسین	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۷ - ۵۹
جدید بنگالی ادب	ادارہ	جون ۱۹۵۵	۳۳ - ۳۴
جدید ترکی	وہیلر، جی۔ای	یکم اگست ۱۹۴۳	۷ - ۸
جدید ترکی میں صنعتی اور تجارتی ترقی	کریب، جیوفرے	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳۷ - ۱۳۸
جدید ریڈیو کا موجد	ہنٹر، اے	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۴۱
جدید فنِ تعمیر پر ایک نظر	ہندوستانی فن تعمیر کے پانچ ہزار سال سے اقتباس	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۵۰
جدید فن مصوری کی بین الاقوامی نمائش	لال، اندرجیت	ستمبر ۱۹۶۱	۲۳ - ۳۰
جرائم اوران کے انسداد کا مسئلہ	ادارہ	جون ۱۹۶۸	۴۲ - ۴۵
جرمن تباہ کاری اور روسی تعمیر	ادارہ	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۳۹ - ۴۰
جرمن قوم کی حالت	کھنہ، پریم چند	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۶ - ۵۸
جرمنی کی خفیہ پولیس	سلامت اللہ	یکم فروری ۱۹۴۴	۲۸ - ۳۰
جڑواں بھائی	امان الرحمان	یکم مارچ ۱۹۴۴	۱۴
جزائر انڈمان	راؤتھ، جی ایم	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۴ - ۵۵
جزائر بحرالکاہل کا تیل	گپتا، راج نرائن	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۰ - ۱۲۱
جزائر فلپائن	ادارہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۴۱
جزائر ولندیز کے ثقافتی حالات	باکے، اے اے	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۲۰ - ۲۳

Marfat.com

جسم کی موت نہیں ہوتی (ڈاکٹر مارٹن لوتھر کنگ)	ادارہ	جون ۱۹۶۸	۲۲ - ۲۳
جشنِ ندوہ	انصاری، محمد رضا	جنوری ۱۹۷۶	۲۲ - ۲۴
جگر (ذاتی تاثرات) عکس تحریر جگر	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۳۱ - ۳۸
جگر مرادآبادی	شیدا، راجندر ناتھ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۵۷ - ۶۰
جگر مرادآبادی	م-ا-ج	۴ مارچ ۱۹۴۳	۸ - ۱۲
جگر مرادآبادی چند یادیں (تصویر)	حمیدہ سلطان	مارچ ۱۹۷۹	۱۲ - ۱۳
جمال عبدالناصر	محمود، حمید الدین	اپریل ۱۹۶۰	۲۷ - ۲۸
جموّں	سورج صراف	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۳۲ - ۳۵
جموّں میں زرعی ترقی	شام کول	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۳۸ - ۴۰
جمہوریت اور رائے عامہ	خان، محمد عاقل علی	نومبر ۱۹۶۶	۳۲ - ۳۶
جمہوریت اور بنیادی تعلیم	سلامت اللہ، ڈاکٹر	ستمبر ۱۹۵۵	۵ - ۷
جمہوریت اور نظم وضبط	لیٰسین، محمد	فروری ۱۹۷۶	۱۱ - ۱۲
جمہوریۂ ہند میں فلموں کا ماضی اور مستقبل	کوثر تسنیم	نومبر ۱۹۵۴	۴۵ - ۴۷
جمیل بھیّا	شعلہ، دوارکا داس (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۲۷ - ۳۱
جنرل بخت خاں	فاروقی، نثار احمد	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۹۷ - ۱۰۲
جنگِ آزادی کا سپاہی — جواہر لال نہرو	امن، گوپی ناتھ	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۴۵ - ۴۹
جنگِ آزادی کا مجاہد یرسا	غوثی، ضیاء الرحمان	اگست ۱۹۷۷	۳۲ - ۳۳
جنگِ آزادیِ ہند ۱۸۵۷ کے متعلق ایک اہم دستاویز	شروانی، ہارون خاں	جنگِ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۱۳ - ۱۱۵
جنگِ آزادی کے دو گمنام سپاہی (سید شبیر علی خاں اور سید گلزار علی)	نقوی، سخی حسن	جنگِ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۲۳ - ۱۳۱
جنگ اور ہندوستانی ریلیں	ادارہ	یکم جون ۱۹۴۳	۱۰
جنگ اور ہندوستانی فلمی صنعت	رضوی، سید علی رضا	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۳۹ - ۴۰
جنگ اور سائنسی تنظیم	ادارہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۲۴ - ۲۵
جنگجو جاپان	آسولڈ وائٹ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۲	۴۲ - ۴۴
جنگجو جاپان	آسولڈ وائٹ	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۵۰ - ۵۲
جنگ کے بعد کاروں کے نئے نمونے	سکسینہ، جادو ناتھ	یکم جولائی ۱۹۴۷	۴۹ - ۵۰
جنگ کے تین سالوں میں روسی زراعت	کٹوف، آئی بینیڈ	یکم نومبر ۱۹۴۴	۳۷ - ۳۸
جنگلی جانوروں کی مشہور تحفظ گاہیں	قادری، لطف اللہ	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۱۴ - ۲۰
جنگلی جانوروں کی حفاظت ہمارا قومی فریضہ	مسعود شاہ خاں زئی	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۴ - ۷
جنوبی مشرقی ایشیا	آزاد، اسرار احمد	نومبر ۱۹۵۰	۱۸ - ۲۰

Marfat.com

جنوبی مشرقی ایشیا اور ہندوستان	وینکٹارامن، جی آر	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۱ - ۵۳
جنوبی ہندوستان میں بیڑی کی صنعت	فضل الرحمان	اگست ۱۹۷۷	۴۴
جواہر لعل نہرو	سرور، آل احمد	نومبر ۱۹۷۰	۳ - ۴
جواہر لعل نہرو کی جیل کے زمانے کی تصنیفات	زیدی، شاہدہ عفران	نومبر ۱۹۶۸	۴ - ۷
جواہر لال نہرو چند یادیں	یونس، محمد (تصویر)	نومبر ۱۹۷۱	۱۲ - ۱۵
جواہر لال نہرو کی عظمت کا راز	سردار احمد	نومبر ۱۹۸۰	۳ - ۴
جواہر لال نہرو۔ کچھ یادیں کچھ تاثرات	فراق گورکھپوری	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۴ - ۱۰
جواہر لال نہرو کی وصیت سے اقتباسات	ادارہ	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۹ - ۸۰
جواہر لال نہرو کی یادیں	سید محمود	جولائی ۱۹۶۴	۹ - ۱۲
جوش ملیح آبادی (تصویر ٹائیٹل پر)	روزگار نو لندن سے ماخود	یکم مارچ ۱۹۴۴	۳۲ - ۳۴
جوش ملیح آبادی	قزلباش دہلوی، آغا سرخوش مدیر چمنستان	۴ مئی ۱۹۴۳	۱۳ - ۱۶
جوش ملیح آبادی کی اصلاحیں	ہمایر نالوی	دسمبر ۱۹۴۷	۵۸ - ۶۰
جون پور کی تاریخی عمارتیں	فرقت کاکوروی، غلام احمد	اکتوبر ۱۹۶۳	۲۷ - ۳۱
جوہر کی تلاش	عارف سہیل	فروری ۱۹۷۹	۳۲ - ۳۴
جوہری بم	ڈی راگھون	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۵
جوہری بم کا اصول	صدیقی، رضی الدین	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۱۲ - ۱۶
جہاد	ادارہ	جنوری ۱۹۷۲	۸ - ۱۰
جہاں آرا	ذکیہ سلطانہ	دسمبر ۱۹۵۱	۳۸ - ۴۰
جہانگیری عہد کے چند سکے	شفق سرحدی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۲۵ - ۲۶
جہانگیر کی شکار سے دلچسپی	اختر، نور السعید	مارچ ۱۹۷۰	۱۱ - ۱۸
جے پور کا ایک گمنام شاعر	شاغل، احترام الدین احمد	مارچ ۱۹۵۴	۳۷ - ۳۹
جے پور کے عجائب گھر کا نادر ایرانی غالیچہ - تصاویر	سریواستوا، ڈاکٹر ست پرکاش	جنوری ۱۹۵۷	۲۷ - ۳۲
جین مت اور اس کی خدمات	شنکر دیال	۱۵ جون ۱۹۴۴	۱۸ - ۲۰
جیون کی امٹ جھلکیاں	ادارہ	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۷۶ - ۸۲

چ

چار خطرناک جانور	عباسی، تنویر احمد	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۵۸ - ۶۱
چاند کا سفر	امین، محمد	جون ۱۹۵۵	۲۰ - ۲۲
چاند کا سفر بنیادی مسائل	اسحاق صدیقی	جنوری ۱۹۷۲	۳۳ - ۳۷

Marfat.com

چانکیہ کا نظریۂ سیاسی	نظامی، عبدالحمید	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۴۱ - ۴۲
چائے کی کہانی	اگروال، راجہ رام	جنوری ۱۹۴۸	۲۱ - ۲۳
چٹان (تبصرہ)	فیض احمد فیض	یکم جولائی ۱۹۴۴	۲۱
چٹائی اور ٹوکری کی بُنائی	وکرم، نند کشور	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۶۷ - ۶۸
چراغ حسن حسرت	ظہیر بابر	ستمبر ۱۹۵۵	۳۶
چراغ حسن حسرت	کرشن چندر	ستمبر ۱۹۵۵	۳۵ - ۳۶
چرندے	مہدی نظامی	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۴۲ - ۵۱
چڑیا کیا ہے	سالم علی	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۲۱ - ۲۳
چشمِ بدور	صالحہ بیگم	دسمبر ۱۹۶۹	۲۰ - ۲۳
چلڈرنس فلم سوسائٹی	اگنی ہوتری، آر-پی	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۷۱ - ۷۵
چمڑے کا کام	ادارہ	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۶۰ - ۶۱
چند پشتو شاعرات	ددا آشی، محمد یعقوب	یکم جولائی ۱۹۴۶	۴۴ - ۴۵
چند گراں مایہ خطوط (بنام حضرت نفیس)	رئیس مینائی بنگلوری	جنوری ۱۹۶۲	۳۸ - ۴۱
چند مشہور پرندے	کمار، آر- ایس - دھرم	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۲۵ - ۲۸
چند نئی مزاحیہ کتابیں (آج کل میں شائع تبصرے پر مشتمل)	شہباز حسین	طنز و مزاح نمبر مئی ۱۹۷۴	۴۶ - ۴۷
چنہو دارو	شرما، یوگ راج	یکم جون ۱۹۴۶	۹۷ - ۹۹
چوہے کا ارتقا	خاں، عبدالرشید	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۰
چو یو آن (ایک قدیم چینی شاعر و مدبر)	ل احمد	نومبر ۱۹۵۴	۱۱ - ۱۴
چھایا ناٹک	بیتاب بریلوی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۱۷ - ۱۹
۲۶ جنوری ۱۹۵۰ء	ادارہ	مارچ ۱۹۵۰	۵۴ - ۵۵
چھتیس گڑھ کے دیہاتی گیت	شمشاد احمد	ستمبر ۱۹۵۰	۳۵ - ۳۷
چھٹی حس	سیوک شرما	مئی ۱۹۷۱	۴۵ - ۴۸
چھوت چھات کے خاتمے کی مہم	ادارہ	مارچ ۱۹۵۹	۴۷
چھوٹا ناگ پور کے آدی باسی	زین العابدین	مئی ۱۹۶۴	۳۱ - ۳۵
چھوٹی بچتیں	ادارہ	مارچ ۱۹۶۰	۴۴ - ۴۵
چیانگ چنگ کو	ماخوذ	یکم مئی ۱۹۴۴	۲۷ - ۲۹
چینا بھون	توں پن شن	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۱ - ۵۳
چینگ ٹو	پاربتی مینن	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۶ - ۵۷
چین کا ادبی انقلاب	تمنائی	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۶ - ۹
چین کا موجودہ مرض	حفیظ سید، ڈاکٹر	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۳۶ - ۳۷

Marfat.com

چین کا مذہب	علی احمد	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۸ - ۱۰
چینیوں کی قومی خصوصیات	فیولی چیانگ	یکم جولائی ۱۹۴۳	۲۲
چین کی کشتیاں	وانگ، ٹی۔پی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۲ - ۵۳
چین کی کہاوتیں	کھنہ، رتن لال	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۸ - ۱۹
چین کے ترانے	خاں، محمد اجمل	جنوری ۱۹۵۴	۷ - ۱۱
چین کے زمیں دوز شہر	ہیرلیسن، فورمن	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۳۹ - ۴۰
چین میں اسلامی ادب	دراشی، آغا محمد یعقوب	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۱۷ - ۱۸
چین میں دیہاتوں کی تعمیر نو	ماخوذ از "دورانِ جنگ کا چین"	یکم مارچ ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۴
چین میں سائنس کی ترقی	ہوائی، چان چنگ	یکم جون ۱۹۴۶	۴۷ - ۴۹
چین میں شادی کی رسمیں	قریشی دہلوی، فضل حق	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵۳ - ۵۶
چین میں ہندوستانی لوگ	سلوا، اے ڈی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۳۷ - ۴۰
چینی ادیبوں کی مشکلات	شیاوچین / تمنائی	یکم اپریل ۱۹۴۴	۳۷ - ۴۰
چینی حملہ اور عالمی سیاست	ظفر پیامی	فروری ۱۹۶۳	۱۲ - ۱۸
چینی دیومالا	قریشی، فضل حق	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۳۵ - ۳۸
چینی سنگیت گھر	وائی چنگ	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۵ - ۵۶
چینی شاعری	دیوانہ، موہن سنگھ	یکم فروری ۱۹۴۴	۱۷ - ۱۸
چینی مسلمان	سنگھ، کے۔کے	۱۵ جون ۱۹۴۷	۴۳ - ۴۵
چینی موسیقی	شاہد احمد دہلوی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۲۲ - ۲۵

ح

حاتم طائی	پروین، نیاز رسول	یکم فروری ۱۹۴۵	۱۳ - ۱۶
حاجی دولت	شکیب، ن	اکتوبر ۱۹۵۶	۳۰ - ۳۴
حاجی ملنگ بابا	فیروز اشرف	جولائی ۱۹۷۳	۴۶ - ۴۷
حافظ محمود شیرانی (تصویر)	ادیب، اویس احمد	یکم فروری ۱۹۴۷	۱۰ - ۱۳
حال میں ایران کی تعلیمی سرگرمیاں	ک حمزوی، ع۔ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۹ - ۱۰
حامد حسن قادری کے خطوط	فاروقی، نثار احمد	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۲۵ - ۲۸
حبشہ اور اس کے باشندے	وید، جان گرمز	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۴۱ - ۴۳
حسرت موہانی	عبدالشکور، محمد	یکم جولائی ۱۹۴۵	۸ - ۱۲
حسرت موہانی بھی چل بسے	رحم علی الہاشمی	ستمبر ۱۹۵۱	۱۶ - ۱۸
حسن لوکا کاسۂ طلائی	چوپڑہ، ہیرالال	جولائی ۱۹۵۹	۱۶ - ۱۸

Marfat.com

حسین کا فن	ادارہ	جون ۱۹۶۳	۲۰ - ۲۲
حسین اور انسانیت	ذاکر حسین	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۰
حضرت اصغر کے ساتھ چند گھنٹے	حامد بلگرامی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۵۴ - ۵۸
حضرت بُلھے شاہ	برنی، ضیاء الدین احمد	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۳۵
حضرت بُلھے شاہ	رنگین، غلام محمد	فروری ۱۹۵۶	۵۰ - ۵۱
حضرت جگر مرادآبادی (چند ذاتی تاثرات)	امن، گوپی ناتھ	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۴۰ - ۴۲
حضرت خواجہ حسن نظامی ذاتی اور خاندانی حالات	مہدی نظامی	فروری ۱۹۷۷	۸ - ۹
حضرت خواجہ گیسو بندہ نواز	صدیقی، محمد اکبر الدین	اکتوبر ۱۹۷۷	۲۲ - ۲۴
حضرت خواجہ معین الدین چشتی	حسن ثانی نظامی، خواجہ	اگست ۱۹۷۶	۱۷ - ۱۹
حضرت عباس بن علی	صالحہ عابد حسین	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۱۱ - ۱۴
حضرت مخدوم نصیر الدین چراغ دہلی	حسن ثانی نظامی، خواجہ	اکتوبر ۱۹۷۷	۱۸ - ۲۰
حفیظ جونپوری	رضوی، فضل امام	اکتوبر ۱۹۴۱	۳۸ - ۴۰
حق بہ حق دار	ماخوذ	۱۴ اپریل ۱۹۴۳	۱۱
حکایتِ زاغ و بلبل	آزاد، ابوالکلام	طنز و مزاح نمبر مئی ۱۹۷۴	۱۲
حکومتِ مصر اور تعلیمی اصلاحات	شمس بریلوی	جنوری ۱۹۵۰	۴۳ - ۴۷
حکیم شفیق الرحمان رام پوری	خاں، محمد حسین	اگست ۱۹۷۹	۳۶ - ۳۸
حیدرآباد — ایک قدیم اور عظیم شہر	رشید الدین	مئی ۱۹۶۲	۱۷ - ۲۲
حیدرآباد تاریخ کے جھروکے سے	گوڑ، راج بہادر	اپریل ۱۹۸۰	۶ - ۱۰
حیدرآباد شاہراہ ترقی پر	شنکر دیال	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۵ - ۵۶
حیدرآباد کا سالار جنگ میوزیم	ادارہ	جنوری ۱۹۵۸	۵۹
حیدرآباد کا ایک شاعر خاندان	ہاشمی، نصیر الدین	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۱۳ - ۱۶
حیدرآباد کی گھریلو صنعتیں	شرف الدین، محمد	جولائی ۱۹۵۱	۴۲ - ۴۷
حیدرآباد کے میلے	ہاشمی، نصیر الدین	مئی ۱۹۶۳	۲۸ - ۳۱
حیدرآبادی سکوں کی مختصر اور دلچسپ تاریخ	اقبال مرزا	دسمبر ۱۹۵۷	۳۴ - ۳۶

خ

خاتونِ اول فکر و عمل کے آئینے میں (بیگم عابدہ احمد)	شکنتلا مہادل	دسمبر ۱۹۷۵	۱۰ - ۱۴
خام اشیا	ابوسالم	یکم جون ۱۹۴۷	۱۶۲ - ۱۶۴
خان بہادر میر ناصر علی دہلوی	دیوانہ، موہن سنگھ	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۲۷ - ۳۱

Marfat.com

خاندانِ بہادر شاہ کی تباہی	فرقت، غلام احمد	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۱۶-۱۲۲
خانہ بدوشوں کی راجدھانی	اسٹیفنس، رابرٹ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۲۳-۲۵
خریف کی بہترین فصل کے امکانات	شاہ، ایس۔ ایل	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۷-۳۸
خطاطی کے چند فن کار	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۶-۷
خط بمعنی نامہ	عبدالودود، قاضی	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۳
خطوط حضرت غوث علی شاہ قلندر	احمد، رضی الدین	اکتوبر ۱۹۵۷	۱۵-۲۰
خلوت وجلوت میں	حمید صدیقی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۴۸-۵۲
خواب وخیال	خاں، سعادت علی	جون ۱۹۶۱	۱۸-۲۲
خواجہ بدیع الزماں عرف خوجی	سرشار، رتن ناتھ	طنز ومزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۱۱
خواجہ حسن نظامی	شفیع، خواجہ محمد	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۶-۹
خواجہ غلام غوث بے خبر (ایک جائزہ)	مرتضیٰ حسین بلگرامی	فروری ۱۹۶۱	۱۳-۱۵
خواجہ ناظر نذیر فراق دہلوی	شاہد احمد دہلوی	اپریل ۱۹۶۴	۳۸
خوراک پر کنٹرول اور راشننگ	عمیلاوتی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۴۷-۴۸
خلیج فارس میں برطانوی اور ہندوستانی مفاد	ادارہ	یکم جنوری ۱۹۴۴	۱۵-۱۶

د

دادرا	ناتھ، دھرمیندر	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۱۶-۱۸
دارالسّلام	خالدہ ادیب خانم	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۱۰-۱۱
دارالعلوم دیوبند (تصویر)	عادل صدیقی	اپریل ۱۹۸۰	۳-۴
دارالعلوم دیوبند	ابراہیم فکری	جون ۱۹۶۹	۴۰-۴۷
دارالعلوم دیوبند	فرید الوحیدی، سید	جولائی ۱۹۵۷	۲۶-۲۸
دارالعلوم ندوۃ العلماء	فکر ندوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۱۷-۲۰
داستانِ ارتقاء	سکسینہ، پریم مکھی	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۲۵-۲۶
دانتے	شیر جنگ	اکتوبر ۱۹۵۲	۲۰-۲۴
دائرۃ المعارف العثمانیہ	شریف، محمد عبیداللہ	دسمبر ۱۹۶۳	۴۵-۴۶
دخترانِ حوّا کا کورس، نیاز اور اشہر کی نظریں	نیاز فتح پوری، اشہر لکھنوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۲۰-۲۲
دشمن ہمارے	حسن ثانی نظامی	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۵۲-۵۴
دربار رام پور اور موسیقی	خاں، سید محمد رضا علی	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۴۹-۵۱

Marfat.com

دردِ دوشاد	عبدالودود، قاضی	جنوری ۱۹۵۸	۵۱ - ۵۶
درسِ عمل	نورلدھیانوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۲۱
درسی کتابوں کا مسئلہ	حسینی شاہد	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۳۸ - ۴۱
درگاہ حضرت لال شہباز قلندرؒ	بخاری، ابوالقاسم	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۹ - ۱۳
درویشِ کامل	زیدی، سید تقی	۴ مارچ ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۲
دریائے نیل	چیڈبرن، پال	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۲۰
دستی پارچہ بافی	ادارہ	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۴۱ - ۴۲
دکن کی مصوری کا مجدد — المیسکر	بیگ، مرزا اسماعیل	دسمبر ۱۹۵۷	۲۶ - ۲۸
دکن کی نادر صنعت پارچہ بافی	رفعت، مبارزالدین	جون ۱۹۵۶	۱۹ - ۲۴
ہمرو مشروع اور کمخواب			
دلدار شاہ داتا	حسن نظامی	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۱۰
دلدار شاہ داتا	قزلباش، آفتاب	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۱۱ - ۱۲
دِلّی اسٹیٹ کے تین سال	امن، گوپی ناتھ	جولائی ۱۹۵۵	۱۲ - ۱۵
دِلّی کی آتش بازی	یوسف بخاری	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۱۸ - ۲۰
دِلّی کی ادبی نشستیں (دورِ آزادیٔ وطن سے پہلے)	امن، گوپی ناتھ	اکتوبر ۱۹۶۷	۳ - ۹
دِلّی کی مصوری — ایک طائرانہ نظر	فاروقی، انیس	جولائی ۱۹۸۴	۱۴ - ۱۹
دِلّی کے ایک اہم نعتیہ مشاعرے کی تضمین	وزیرالحسن، سید	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۸
دِلّی کے شہسوار	فرقت، غلام احمد	نومبر ۱۹۵۱	۳۸ - ۴۱
دِلّی میں پندرہ اگست ۱۹۴۷ء	امن، گوپی ناتھ	اگست ۱۹۴۸	۳۵ - ۳۸
دِلّی میں خواتین کی ادبی سرگرمیاں	حمیدہ سلطان	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۳۳ - ۳۴
دُم دار تارے	فریدی، محمد رشید	یکم جون ۱۹۴۵	۱۲۳ - ۱۲۶
دُم دار تارے اور شہابیے	قیصر سرمست	جون ۱۹۷۱	۴۱ - ۴۴
دُنیا کا سب سے قیمتی پھول "زعفران"	موہنی کول	مارچ ۱۹۷۰	۲۸ - ۳۰
دُنیا کی آزادی کے لیے برطانیہ کی جنگ	مینگ، بشپ ولیم	یکم جنوری ۱۹۴۵	۴۹ - ۵۰
دُنیا کی چھت کے ممنوعہ دیس میں	انعام کبریا	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۲ - ۵۴
دُنیا کی مشہور پیش گوئیاں	سیوک شرما (تصویر)	جولائی ۱۹۷۰	۳۲ - ۳۵
دُنیا کی مشہور پیش گوئیاں	سیوک شرما	ستمبر ۱۹۷۰	۳۵ - ۳۹
دُنیا کے دو سب سے بڑے کتب خانے	گرنجن سنگھ	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۰ - ۵۱
دُنیا کے شہری — رابندر ناتھ ٹیگور	شرما، دیوان چند	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۳۲ - ۳۵

Marfat.com

دُنیا کے مشہور پہلوان	والیہ، گردیال سنگھ	اپریل ۱۹۵۶	۳۴ - ۴۰
دُنیائے اسلام ایک ہزار سال قبل	ابوالقاسم بخاری	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۴۰ - ۴۱
دو بڑے فن کار	قریشی، فضل حق	یکم جولائی ۱۹۴۵	۶۰
دو تہذیبوں کا میل — بھارت اور ایران	ادارہ	اپریل ۱۹۵۶	۴۹ - ۵۲
دوسرا مصنوعی سیارہ	خلیل، محمد	اگست ۱۹۷۹	۱۲ - ۱۳
دو شخصیتیں (ڈاکٹر مختار احمد انصاری، عظیم اللہ خاں)	عبدالغفار، قاضی	جولائی ۱۹۵۶	۱۸ - ۲۳
دو نسلوں کے استاد — مرحوم	مالک رام	مارچ ۱۹۶۶	۴ - ۵
دورِ جدید کا پہلا انگریز سائنس داں	پلمن، سی - بی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۰۰ - ۱۰۱
دی ہندو (اشاعت کے سو سال)	سراج، مقبول احمد	جون ۱۹۷۹	۱۶ - ۱۹
دورِ سلاطین کشمیر میں کشمیری شاعری	نشاط، جی ایم انصاری	ستمبر ۱۹۶۲	۳۶ - ۳۸
دوستی اور خیر سگالی کا دورہ	ادارہ	اکتوبر ۱۹۶۸	۲۴ - ۲۷
دوسرے اور نظام	رازیزدانی	جولائی ۱۹۵۸	۲۲ - ۲۵
دہر پر ملامت نہ کرو	جوش ملیح آبادی	اگست ۱۹۴۸	۷ - ۸
دھرتی کے پھول	وکرم، نند کشور	نومبر ۱۹۶۷	۲۰ - ۲۵
دہلی کی زردوزی اور مشہور فن کار	بنگش، محمد رضا خاں	اکتوبر ۱۹۵۷	۲۵ - ۲۸
دہلی کے رسائل	خورشید، عبدالسلام	جولائی ۱۹۶۲	۴۶ - ۴۸
دھنی رام چاترک امرت سری	پارس، سندر سنگھ	جولائی ۱۹۵۵	۴۲ - ۴۵
دھوندو پنت نانا (نانا صاحب)	سوتنتر ویر	جنوری ۱۹۶۵	۳۷ - ۴۲
دیاپوار کی آپ بیتی — بلوتہ — ایک جائزہ	آڑکر، ایس - کے	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۴ - ۳۷
دیار گلستاں میسور	خالد عرفان	جون ۱۹۷۰	۳۱ - ۳۶
دیاسلائی کی ایجاد	مشیر احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۲۵ - ۲۶
دیاسلائی — ایک گھریلو صنعت	شارق علوی	مئی ۱۹۵۸	۴۹ - ۵۰
دیدہ ور ذاکر	زیدی، علی جواد	جون ۱۹۶۹	۲۴ - ۲۶
دیش بندھو چترنجن داس	وکرم، نند کشور	نومبر ۱۹۷۰	۱۸ - ۲۰
دیشی قوم	خاں صواتی، عبدالرؤف	۴ فروری ۱۹۴۳	۸ - ۱۱
دین اسلام اور فیملی پلاننگ	ظہورالحق	جولائی ۱۹۷۲	۱۱ - ۱۸
دیوارِ چین	قریشی، فضل حق	یکم جنوری ۱۹۴۷	۵۰ - ۵۱
دیوان حافظ کی فالیں	ادیب، ارجمند مسیح الزماں	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۴۹ - ۵۰
دیوان ساون مل کا انصاف	خاں، محمد اکرم	یکم نومبر ۱۹۴۴	۴۷ - ۴۹
دیواری مشاعرہ (غالب کا ایک خیالی خط)	مشیرالحق بحری آبادی	جون ۱۹۶۰	۴۰ - ۴۱
دیوندر ستیارتھی (تصویر)	کپور، کنہیالال	یکم اگست ۱۹۴۵	۸ - ۱۰

Marfat.com

دیہات میں نئی زندگی	چودھری، بی ایل	ستمبر ۱۹۵۷	۵۲ - ۵۵
دیہاتی تمدن	ادارہ	یکم اپریل ۱۹۴۵	۴۶ - ۴۸
دیہی زندگی کی تعمیرِ نو	ادارہ	اگست ۱۹۷۶	۳۱ - ۳۴

ڈ

ڈاکٹر اختر اورینوی — چند یادیں	رضا نقوی	ستمبر ۱۹۷۷	۶ - ۱۱
ڈاکٹر انصاری پنڈت نہرو کی نظر میں	نہرو/ عدیل احمد،	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۹
ڈاکٹر انصاری چند یادیں — چند باتیں	مجیب، محمد	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۱۲ - ۱۳
ڈاکٹر انصاری — ایک مثالی شخصیت	قدوائی، سلیم	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۴۸ - ۴۹
ڈاکٹر انصاری — ایک مینارۂ نور	صدیقی، عظیم الشان	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۴۴ - ۴۸
ڈاکٹر انصاری — زمانہ اور شخصیت	مشیر الحسن	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۳۵ - ۴۱
ڈاکٹر انصاری کی سیاسی زندگی	آزاد، مسرت حسین	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۴۲ - ۴۳
ڈاکٹر انصاری — کچھ یادیں، کچھ باتیں	شفا، حکیم محمد حسین خاں	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۱۹ - ۳۳
	(تصاویر)		
ڈاکٹر ایڈیتھ براؤن	دداشی، محمد یعقوب	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴ - ۱۶
ڈاکٹر تاثیر	اختر، ہری چند	دسمبر ۱۹۵۷	۷ - ۱۱
ڈاکٹر تاراچند — ہندو مسلم اتحاد کے علمبردار	سکسینہ، بنارسی داس	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۱۱ - ۱۲
ڈاکٹر تاراچند — چند تاثرات	اعجاز حسین	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۸ - ۱۰
ڈاکٹر جانس	بنرجی، پی این	یکم مئی ۱۹۴۵	۶ - ۷
ڈاکٹر جولین ہکسلے	زوکرمین	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۳۸ - ۴۰
ڈاکٹر ذاکر حسین — ہمارے نائب صدر جمہوریہ	امن، گوپی ناتھ	جولائی ۱۹۶۲	۲۷ - ۳۲
ڈاکٹر ذاکر حسین : ایک افسانہ	غلام السیدین، خواجہ	جون ۱۹۶۹	۷ - ۱۰
ڈاکٹر ذاکر حسین خان (تصویر ٹائیٹل پر)	صدیقی، رشید احمد	یکم نومبر ۱۹۴۶	۸ - ۱۲
ڈاکٹر رادھا کرشنن (تصویر)	منور لکھنوی	جون ۱۹۵۰	۳۳ - ۳۵
ڈاکٹر رام بابو سکسینہ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۲۳ - ۲۴
ڈاکٹر سر جارج گریرسن	سنہا، پریم کمار	جولائی ۱۹۸۶	۵ - ۶
ڈاکٹر سید حسین	اشرف، آغا محمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۱۵ - ۱۹
ڈاکٹر سید محمود — تاریخ کی تقریباً ایک صدی	عتیق صدیقی	اگست ۱۹۷۸	۱۴ - ۱۸
(تصویر)	ظہیر	نومبر ۱۹۷۱	۱۶ - ۲۱

Marfat.com

ڈاکٹر عبدالحق	قادری، فقیر بادشاہ	مئی ۱۹۵۸	۲۹-۳۳
ڈاکٹر عبدالستار صدیقی (خراج عقیدت)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۷۳	۳۹- ۴۰
ڈاکٹر عبدالرحمان بجنوری کی آخری آرام گاہ	ظہورالاسلام	مئی ۱۹۷۸	۲۸ - ۳۰
ڈاکٹر طٰہٰ حسین (مصرِ جدید کا نابینا رہنما)	رابنس، ڈونالڈ	ستمبر ۱۹۵۳	۴۹ - ۵۱
ڈاکٹر مختار احمد انصاری ۔ ایک نظر	قمر جہاں جعفری	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۶۲ - ۶۳
ڈاکٹر مختار احمد انصاری ایک عظیم دیس بھگت	شرما، مہیش نارائن	مارچ ۱۹۸۱	۴۱ - ۳۵
ڈاکٹر محمد زبیر صدیقی	عبدالحی، محمد	نومبر ۱۹۵۸	۳۳ - ۳۴
ڈاکٹر نیل رتن دھار	راگھون، ڈی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۱۹ - ۲۱
ڈاکٹر وشویشوریہ (تصویر صـ۲۳)	شاہدہ سعید	جون ۱۹۶۲	۱۹ - ۲۲
ڈاک کے کرشمے	ہل، مارٹن تھورن	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۲۳ - ۲۴
ڈال ڈال کے پات	ماہر القادری	اپریل ۱۹۶۰	۴۴ - ۴۵
ڈائرن میں	سبوٹن، اے	یکم اگست ۱۹۴۵	۳۶ - ۳۷
ڈراما اور تعلیم	حبیب تنویر	فروری ۱۹۵۵	۳۷ - ۴۰
ڈرامے (ریاستی ڈراموں کی صورتِ حال)	ادارہ	اپریل ۱۹۵۵	۴۱ - ۴۴
ڈوکومنٹری فلمیں	راز معراج نرائن	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۶۳ - ۶۸
ڈوگری شاعر یش شرما (تصویر صـ۸۰)	دید راہی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۸۴ - ۸۶
ڈی ہائیڈریشن	نقوی، علی ارشاد	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۴۴ - ۴۵

ذ

ذاتی ملکیت کا مستقبل	ویراڈین	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۸ - ۱۰
ذاکر صاحب	عابد حسین، ڈاکٹر	جون ۱۹۵۵	۴۴
ذاکر صاحب	اکرم، محمد	جون ۱۹۶۹	۱۲ - ۱۴
ذکر اس پری وش کا	واہی، رضا نقوی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۹ - ۱۱

ر

راج ترنگنی	کول، سری کنٹھ	اپریل ۱۹۵۶	۴۱ - ۴۴
راجا بیربل	زیدی، سید تقی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۸ - ۹
راجا ٹوڈرمل	زیدی، سید تقی	یکم اگست ۱۹۴۳	۳۰ - ۳۲
راجا رام موہن رائے	آورکرک، مس ایل	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۲۵ - ۲۶

Marfat.com

راجارام موہن رائے کا ایک اردو رقعہ (گارساں دتاسی کے نام)	احمد، مختارالدین	جون ۱۹۵۶	۳ - ۴
راجا جسونت سنگھ پروانہ	جعفر حسین	نومبر ۱۹۷۹	۴ - ۷
راجپوت نقاشی کا ماخذ	وسیم، محمد	اکتوبر ۱۹۵۷	۲۱ - ۲۴
راجستھان کے لوک گیت	حبیب الرحمان غزنوی	جون ۱۹۵۴	۵ - ۱۱
راجن بابو (تصویر) ص۲۷	کیلا، ہریش چندر	ستمبر ۱۹۴۸	۲۴ - ۲۶
رادر اور آلۂ غائب بینی	طامسن، چشولم	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۳۹ - ۴۰
رامائن — انڈونیشی ادب اور زندگی میں	فیاض، محمد	جولائی ۱۹۶۱	۲۸ - ۳۵
رام بابو سکسینہ (تصویر)	خاں، محمد عبدالواحد	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۸ - ۹
رام دھاری سنگھ دنکر کا مجمل تعارف	عطاء اللہ پالوی	جولائی ۱۹۷۸	۱۷ - ۱۹
رام دھاری سنگھ دنکر	مشر، بال مکند	نومبر ۱۹۵۳	۱۳ - ۱۵
رائٹر کی خبر رساں ایجنسی	گریہم ہلر	یکم مارچ ۱۹۴۴	۵ - ۷
رائل جیوگرپفیکل سوسائٹی	کرون، جے۔آر	یکم اپریل ۱۹۴۶	۴۰ - ۴۱
رائل سوسائٹی	ڈورارسل	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵۹ - ۶۰
رباعیاتِ عمر خیام کا انگریزی ترجمہ	عاشق حسین بٹالوی	جون ۱۹۵۶	۴۱
ربر کا مسئلہ اور ہندوستان	آورکرک، مس	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳۱ - ۳۳
رتن ناتھ سرشار (تصویر)	فیض احمد فیض	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۶ - ۷
رڈار — جنگ اور امن دونوں میں مفید	اقبال قدوائی	فروری ۱۹۵۰	۲۹ - ۳۰
روشن ضمیر رویندر ناتھ	اتسیاین، سچدانند و	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۵۲ - ۵۵
رضا کارانہ رکت دان	شاہ نواز، ایس اکم	جون ۱۹۶۴	۴۶ - ۴۸
رضیہ سلطانہ	عمر، محمد	اکتوبر ۱۹۷۹	۷ - ۱۵
رضیہ سلطانہ کی خانگی زندگی	حسن نظامی، خواجہ	یکم جون ۱۹۴۵	۱۷ - ۱۹
رفیع احمد قدوائی مرحوم	احمد، محمد مصلح الدین	جنوری ۱۹۵۵	۲ - ۴
رنبیر سنگھ بشٹ (اتر پردیس کے مصور)	نجم الحسن	فروری ۱۹۵۷	۳۳ - ۳۴
رودابہ	ہاشم اصفہانی/مشیر احمد	یکم جنوری ۱۹۴۶	۱۸ - ۲۱
روڈیشیا	ادارہ	دسمبر ۱۹۶۶	۲۱ - ۲۲
روزمرہ کی زندگی اور رامائن	راؤ، ایس نارائن	اپریل ۱۹۸۰	۲۶ - ۲۸
روزمرہ کی زندگی اور گیتا	سنگھ، اندر پرکاش (تصویر)	فروری ۱۹۷۹	۸ - ۱۴
روس اور برطانیہ کے تعلقات پر ایک نظر	ادارہ	یکم جون ۱۹۴۳	۱۲ - ۱۳
روس اور زراعت	رسل، سرجان	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۲۲ - ۲۳
روس تاتاریوں کے عہد میں	نکولائی رسکن	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۲۹ - ۳۰

Marfat.com

روس کا چوتھا پنج سالہ خاکہ	رام سنگھ	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۴۴-۴۳
روس کا شیکسپیئر	علی احمد	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۱۲ - ۱۰
روس کی ابتدائی تاریخ	نکولائی رسکن	یکم اپریل ۱۹۴۴	۱۵-۱۴
روس کی چند نئی فلمیں	روکوتوف، تموفائی	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۳۵-۳۳
روس کی روزمرّہ زندگی	جان لورنس	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۷ - ۵۵
روس کی سائنس اکیڈمی کی سالگرہ (صدر اکیڈمی کا بیان)	کوماروف	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۴۵
روس کی عورتیں	ایم - خاں، مس	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۲۰ - ۱۹
روس کی نئی عورتیں	لارنس، ڈبلیو ایچ	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۳۲ - ۳۱
روس کے چند مصنف	قریشی دہلوی، فضل حق	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۲۶-۲۳
روس کے چشم دید حالات	اٹل، مدن موہن	جولائی ۱۹۵۴	۲۴ - ۲۲
روس کے قومی ترانے	خاں، محمد اجمل	فروری ۱۹۵۴	۸ - ۳
روس میں آب پاشی	پولیاکوف، این - وی	یکم جون ۱۹۴۶	۶۰ - ۵۷
روس میں اُردو	کرشن چندر	ستمبر ۱۹۵۶	۱۸ - ۱۷
روس میں انتخابات	دھمی راگھون	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۸ - ۵۷
روس میں تیل کی صنعت	گورنچن سنگھ	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۸-۵۵
روس میں قدیم ماسکوی دور	نکولائی رسکن	یکم مئی ۱۹۴۴	۱۱ - ۹
روس میں کتابوں کی اشاعت	نزاروف، اے	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۵۱ - ۵۰
روس میں مشترکہ کاشتکاری	ماریس ڈاڈ	یکم جنوری ۱۹۴۴	۲۷ - ۲۶
روسی اساتذہ	کنگ، بیٹرس	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۱
روسی ترکستان میں مسلمانوں کی تعلیمی حالت	بخاری، مولانا ابوالقاسم	یکم جولائی ۱۹۴۳	۷ - ۶
روسی ظرافت	شبائف، ولادمیر	یکم نومبر ۱۹۴۵	۳۸ - ۳۶
روسی عورتیں	منڈلن، ای	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۱۶
روسی عورتیں	روز مورر	۱۵ ستمبر ۱۹۴۲	۱۴ - ۱۲
روسی فتوحات میں سائنس کا حصّہ	وولف، س - م	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۷ - ۶
روسی فنون کے ایک ہزار سال	آئیگور گرابر	یکم اگست ۱۹۴۴	۲۹ - ۲۶
روشن آدمی (مخدوم محی الدین کی وفات کی رپورٹ)	آمنہ ابوالحسن	مئی ۱۹۷۸	۸ - ۵
روشنی ! اور روشنی	رام پال	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۶۹ - ۶۷
روشنی کی کرن	سپرا، چندر پرکاش	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۴۴ - ۴۱
روضۂ اعتماد الدولہ	فریدی، نور احمد	یکم فروری ۱۹۴۶	۲۴ - ۲۱

Marfat.com

روضۂ تاج محل	وحیدہ عزیز	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۱۳ - ۱۵
روہیل کھنڈ کے لوک گیت	محمود نیازی	جولائی ۱۹۵۹	۳۵ - ۳۷
روئیں یا ہنسیں	جوش ملیح آبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۲۱ - ۱۳
رہنما کے قدموں میں	منور لکھنوی، بشیشور پرشاد	ستمبر ۱۹۵۸	۳۸ - ۴۵
ریاست ہائے متحدہ امریکہ کی صدارت	آزاد، اسرار احمد	جنوری ۱۹۵۷	۵۳ - ۵۷
ریپٹائل ۔ رینگنے والے کیڑے	عباسی، ریحان احمد	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۶۹ - ۷۳
ریحانہ طیب جی	آصفہ مجیب	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۲ - ۱۶
ریڈیم	نشتر، سرداری لال	جون ۱۹۶۲	۴۵ - ۴۷
ریڈیم کا انکشاف	مجتبیٰ یوسف زئی	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۸ - ۱۰
ریزگاری کی قلت	ادارہ	۴ اپریل ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۱
ریشمی گٹ کی صنعت	اے ٹی جناکی رامن و این کے گرو راجن	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۳ - ۴۴

ز

زباں پر بار خدایا (گاندھی جی کی تصویر)	جوش ملیح آبادی	اکتوبر ۱۹۴۸	۵ - ۷
زرعی زمین میں اضافے کی مہم	ادارہ	افسانہ نمبر ۱۹۵۹	۴۵
زعفران زار کشمیر	جعفری، اطہر حسین	جون ۱۹۶۲	۱۵ - ۱۷
زلزلہ	ہاشمی، محی الدین	دسمبر ۱۹۶۸	۴۱ - ۴۴
زلزلے ہی زلزلے	انوار احمد سوپاروی	اپریل ۱۹۶۱	۳۹ - ۴۱
زمانۂ جنگ میں سائنس کا کام	بھٹناگر، شانتی سروپ	یکم جولائی ۱۹۴۵	۱۳ - ۱۵
زمانۂ قدیم میں عرب و ہند کے ثقافتی تعلقات	تقی، ایم - ایم	یکم نومبر ۱۹۴۵	۴۷ - ۴۹
زمین کی موت	رشید فریدی، محمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۴۶ - ۴۹
زمین اور چاند کے درمیان پلیٹ فارم	ادارہ	جنوری ۱۹۵۶	۴۹ - ۵۱
زمین کی میخیں	اعظمی، بدیع الزماں	اکتوبر ۱۹۶۳	۲۰ - ۲۲
زہرہ کا سفر مے ریزدوم کی روشنی میں	امین، محمد	مئی ۱۹۶۲	۳۹ - ۴۳
زہریلے مادے	بلوَن، بروس	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۰
زیارت گاہِ تیروپتی	ایاز رسول	جولائی ۱۹۷۳	۴۳ - ۴۵
زیب النساء عرف بیگم شمرو	اختر الاسلام	دسمبر ۱۹۷۱	۳۰ - ۳۳
زیر سمندر پٹرولیم کی کھوج اور اس کے نتائج	زین العابدین	اگست ۱۹۷۸	۴۰ - ۴۱
ژین پال سارتر	سکہ، شوناتھ	جولائی ۱۹۸۰	۳۰ - ۳۱

Marfat.com

س

سارجنٹ اسکیم	آدرکرک، مس	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۷۲ - ۷۳
سارڈینیا	ادارہ	یکم اگست ۱۹۴۳	۱۱ - ۱۲
ساغر نظامی — جو اپنا کام کر گئے (تصویر)	ظ - انصاری	ستمبر ۱۹۸۴	۱۰ - ۱۷
سال صدی کیوں نہیں ؟	قدوائی، انیس	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۴۵-۴۷
سانپ کا زہر	حمید آرموری	مئی ۱۹۷۲	۴۴-۴۸
ساہتیہ اکاڈمی	ابوالحسنات	اگست ۱۹۷۲	۶۸
سائل اوران کی شاعری	نہال سیوہاروی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۸ - ۱۱
سائنس انقلابوں کا سرچشمہ	احمد، رضی الدین	اکتوبر ۱۹۷۵	۲۴ - ۲۶
سائنس پر سماج کے اثرات	خاں، احسان اللہ	مارچ ۱۹۷۹	۳۳
سائنس کا ارتقا	نشاط انور	مئی ۱۹۷۳	۳۵ - ۳۸
سائنس کا جدید طریقۂ تعلیم	وصی، محمد	فروری ۱۹۷۱	۳۶ - ۴۱
سائنس اور ہندوستان کی ترقی	ہل، اے۔ وی	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۴۱ - ۴۲
سائنس کی پیشکش	سرجان بائڈاور	یکم اپریل ۱۹۴۵	۳۵ - ۳۷
سائنسوں میں قدیم عرب و ہند کا اشتراک	عابدی، اے۔ اے	یکم جون ۱۹۴۶	۱۰۰ - ۱۰۱
سائنسدانوں کی اولوالعزمیاں	شباہت حسین اورینوی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۵۴ - ۵۵
سائنسی ترقیوں کے سو سال	ڈورارسل	یکم فروری ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۰
سب بھائی بھائی	گاندھی جی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۷۰
سبز انقلاب	راز، راج نرائن	اپریل ۱۹۷۰	۳۷ - ۴۱
سب سے بڑا انقلابی	امن لکھنوی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۴۳ - ۴۵
ستاروں سے آگے	فرحت قمر	جنوری ۱۹۷۲	۳۹ - ۴۱
ستم رسیدہ کنبہ	لینا کیشپ	جنوری ۱۹۷۹	۱۳ - ۱۵
ستیش گجرال — ایک موضوع بحث مصور	تلخ، من موہن	جنوری ۱۹۶۰	۲۹ - ۳۳
سجاد انصاری	نور محمد	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۱۶ - ۱۹
سجاد ظہیر چند یادیں	آنند، ملک راج	دسمبر ۱۹۷۳.	۴ - ۱۰
سچدانند واتسائن	مشر، بال مکند	نومبر ۱۹۵۴	۲۹ - ۳۳
سراکبر حیدری - نواب سرامین جنگ	غلام یزدانی	یکم اگست ۱۹۴۷	۶ - ۹
سرافسر الملک بہادر (تصویر)			
سرب سکھ دیوانہ	جعفر حسین	اپریل ۱۹۸۰	۱۱ - ۱۳

Marfat.com

سر بنیگل نرسنگ راؤ آنجہانی	احمد، محمد مصلح الدین	فروری ۱۹۵۴	۱۸ - ۲۱
سر پی۔سی۔رے (تصویر ٹائیٹل)	ادارہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۶ - ۷
سر ٹامس آنلڈ (تصویر ٹائیٹل)	روزگار نو لندن سے ماخوذ	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۲۷ - ۲۸
سر جان مالکم	روزگار نو لندن سے ماخوذ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۲۵ - ۲۶
سر جگدیش چندر بوس	کاملے، شبیر احمد	نومبر ۱۹۶۶	۳۷ - ۴۰
سرخ فوج کے افسر	زبپوروزنیکو، میجر جنرل م	یکم نومبر ۱۹۴۳	۳۶ - ۳۷
سردار دیال سنگھ مجیٹھیہ (تصویر ٹائیٹل)	کرپال، پی۔این	یکم مارچ ۱۹۴۵	۶ - ۹
سردار ولبھ بھائی پٹیل	ودّیا شنکر	جولائی ۱۹۵۲	۱۳ - ۱۷
سر راس مسعود	خورشید الاسلام	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۴۱ - ۴۲
سرزمینِ عشق	حبیب احمد	ستمبر ۱۹۵۴	۳۴ - ۳۹
سرزمینِ ہند پر محیط ارضی کی پہلی پیمائش	غوری، شبیر احمد خاں	جولائی ۱۹۶۳	۲۷ - ۳۴
سر سکندر حیات خان کی وفات حسرت آیات	ادارہ	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۱۵
سرسی، وی۔رمن	آورکرک، مس	یکم اگست ۱۹۴۴	۳۱ - ۳۲
سرشانتی سروپ بھٹناگر (تصویر ٹائیٹل پر)	شفیع، خواجہ محمد	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۲۳ - ۲۶
سر شاہ محمد سلیمان مرحوم (تصویر)	سید، محمد حفیظ	یکم اگست ۱۹۴۶	۸ - ۱۰
سر عبدالقادر (تصویر)	باقر، ڈاکٹر محمد	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۶ - ۸
سر عبدالقادر	عاشق حسین بٹالوی	مئی ۱۹۵۶	۴۶ - ۴۷
سرِ کائنات	رسا، سید رسول	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۱۷ - ۱۸
سری کرشن بھگوان	دیوانہ، موہن سنگھ	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۱۲ - ۱۳
سری لزاس شاستری	بادشاہ حسین	یکم جولائی ۱۹۴۶	۸ - ۱۳
سری دشونا تھ ستیہ نارائن	ایس سداسیو	اپریل ۱۹۶۴	۴۷ - ۴۸
سرپنام (ساٹھ ہزار ہندوستانیوں کا گھر)	راما دِھن	جون ۱۹۵۳	۲۳ - ۲۸
سروجنی نائیڈو (تصویر)	شہباز حسین	فروری ۱۹۷۹	۴ - ۶
سرور جہان آبادی	نازاں لطیف	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۳۰ - ۳۱
سر ولیم اوزلے (تصویر ٹائیٹل پر)	ادارہ	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۶ - ۸
سر ولیم جونز بحیثیت مستشرق	بینرجی، بی۔این	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۲۱ - ۲۲
سعود بن سعید المعیری سعودی عرب	رضا، کالی داس گپتا	دسمبر ۱۹۵۹	۴۰ - ۴۳
سفیروں کی رقابت	ادارہ	یکم جولائی ۱۹۴۳	۱۲
سکہ اور ناپ تول	راؤ، وینکٹ	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۴ - ۵۵
سکھوں کے مقدس مقامات	سنگھ، جنگ بہادر	نومبر ۱۹۶۹	۲۸ - ۳۷
سکھ مذہب کیا ہے	ہمدرد، سادھو سنگھ	نومبر ۱۹۶۹	۹ - ۱۲

Marfat.com

سلسلہ عالیہ چشتیہ کا مختصر تعارف	حسن ثانی نظامی (تصویر)	فروری ۱۹۷۷	۴ - ۷
سلطان ابن سعود سے ملاقات	سید، حافظ	دسمبر ۱۹۴۷	۱۵ - ۱۷
سلاطینِ مغلیہ کے چند قدیم سکّے	شفیق سرحدی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۴۹ - ۵۰
سلاطین موت کے حضور میں	اختر شیرانی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۷
سماجی اصلاحات کا نیا دور	صدیقی، عشرت علی	جون ۱۹۷۶	۱۳ - ۱۴
سمترانند پنت اور ان کی شاعری	احمد سلیم	دسمبر ۱۹۵۷	۲۲ - ۲۵
سمندر پار کے ہندوستانی	ادارہ	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۱۵ - ۱۷
سمندر پار ملکوں میں تجارتی امکانات	نیول واڈیا	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۳۵ - ۳۶
سمندری تحقیق کی اہمیت	عابدی، آصف حسین	مارچ ۱۹۶۹	۴۰ - ۴۲
سنٹرل یونی ورسٹیاں (چند اہم آئین و قوانین)	ادارہ	جون ۱۹۷۳	۱۵ - ۲۱
سنٹرل فوڈ ٹیکنالوجیکل ریسرچ انسٹی ٹیوٹ	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۱	۴۴ - ۴۵
سنسر شپ	جگ موہن	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۰۵ - ۱۰۷
سنکیانگ	شیلا کچلو	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۲۵
سَن کی صنعت	آورکرک، مس	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۳۹ - ۴۰
سنگیت ناٹک اکادمی اور رقص	ادارہ	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۷۶ - ۷۸
سنیما اور حکومتِ ہند	عائشہ سلطانہ	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۵۵ - ۵۹
سوامی مارہروی	نارنگ، گوپی چند	ستمبر ۱۹۶۱	۳ - ۸
سوا انچ دوربین	نقوی، علی احمد	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۴۵ - ۴۸
سوانحی اور تاریخی فلمیں	بیدی، راجندر سنگھ	دسمبر ۱۹۵۶	۴۵ - ۴۸
سوپارہ (تاریخ کا ایک گمنام شہر)	انوار احمد سوپاروی	نومبر ۱۹۵۷	۲۵ - ۲۸
سودانِ مصر	شفیع الرحمان، محمد	مئی ۱۹۵۲	۵۳ - ۵۷
سوڈان	امانت سنگھ	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۵ - ۵۸
سوڈان	سبطین احمد	یکم مئی ۱۹۴۷	۱۳ - ۱۴
سورج ــ روشنی اور توانائی کا منبع	قیصر سرمست	جنوری ۱۹۷۲	۲۹ - ۳۲
سونا (ماضی اور حال کے آئینے میں)	منورما دیوان	جون ۱۹۶۳	۲۸ - ۳۱
سونے کا مستقبل	فیلز، ایچ - جے	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۳
سوویت ایشیا کے لوگ	جان لورنس	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۱
سوویت سنیما	روش، سی - ڈی - لا	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۱۷ - ۱۸
سوویت روس کی صنعتی پیداوار	شبالف، ولادمیر	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۷ - ۲۸
سوویت روس میں گھریلو زندگی	ادارہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۲۶ - ۲۷
سوویت یونین کے مسلمان	ادارہ	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۱۶ - ۱۹

Marfat.com

سوویت یونین کے مسلمان	ادارہ	۴ فروری ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۴
سوویت یونین کے اخبارات	ادارہ	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۵
سوئڈنی تہذیب کی جھلکیاں	فاطمہ شجاعت	اکتوبر ۱۹۶۰	۲۸ - ۳۲
سی - وی - رمن : (ہندوستانی سائنس کا ایک درخشاں ستارہ)	لال، اندرجیت	نومبر ۱۹۷۶	۲۴ - ۲۵
سیاحت ــ تفریح اور تجارت	حسینی، مہدی عباس	جولائی ۱۹۷۳	۷ - ۱۰
سیاحوں کی جنّت ــ آسام	ٹھاکریا - لی - سی	جولائی ۱۹۷۳	۳۳
سیام کا ملک	ادارہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۳۲ - ۳۵
سیام میں ہندوستانی	بھٹاچاریہ، ایس سی	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۳
سیاہ ہیرے کی کہانی	قیوم نشاط اینہ	مارچ ۱۹۵۷	۳۳-۳۷
سیدہ کی بیٹی	قاری، عباس حسین	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۳۸ - ۴۰
سیدین میرے بھائی	صالحہ عابد حسین	مئی ۱۹۷۲	۲۵ - ۲۹
سیلنۂ عدم میں وجود کا پیچ و تاب : نیاز و اشہر کی نظریں	نیاز فتحپوری، اشہر لکھنوی	۱۵ جون ۱۹۴۴	۲۱ - ۲۴

ش

شاستری جی کے آخری ایام	چوان، وائی بی	جنوری ۱۹۶۶	۲۰ - ۲۱
شادی آباد مانڈو	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۳۲ - ۴۰
شاعرِ پاس گریباں (سلیمان اریب) (تصویر)	اکبر، مصطفیٰ علی	نومبر ۱۹۷۰	۱۶ - ۱۷
(شاعر محمد علی)، صائب تبریزی کی پُرماجرا زندگی	جعفری، اطہر حسین	فروری ۱۹۵۶	۳۹ - ۴۱
شام میں تحفظِ صحت عامہ کا انتظام	آزاد، اسرار احمد	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۱ - ۴۵
شانتی نکیتن	ادارہ	یکم مئی ۱۹۴۴	۳۹ - ۴۰
شانتی نکیتن	اکیشا	جنوری ۱۹۵۰	۳۳ - ۳۵
شانتی نکیتن	خاں اجمل، محمد	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۱۰ - ۱۵
شاہد احمد دہلوی	نیّر، شفیع الدین	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۴ - ۷
شاہد احمد دہلوی	نیّر، شفیع الدین	جنوری ۱۹۴۸	۱۸ - ۲۰
شاہدرہ، لاہور کے شاہی مقبرے	فریدی، نور احمد خاں	یکم مئی ۱۹۴۶	۴۲ - ۴۶
شاہ تراب چشتی	سیدہ جعفر	ستمبر ۱۹۶۳	۳۶ - ۴۱
شاہ جہاں کی ایک مُنبّت کار تصویر (تصویر)	صدیقی، عبدالستار	ستمبر ۱۹۵۰	۳۳ - ۳۴
شاہ حاتم اور مزاحیہ نسخہ - لاجواب	ہمایوں مرزا	دسمبر ۱۹۵۸	۳۳-۳۸
شاہ عباس اعظم	ادارہ	یکم جون ۱۹۴۳	۸

Marfat.com

شاہ معین الدین احمد ندوی	اعظمی، عبدالطیف	مئی ۱۹۷۵	۲۲ - ۲۵
شاہ نصیر دہلوی کے ہندو شاگرد	خورشید، عبدالسلام	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۳۵ - ۳۶
شاہ نیپال	ادارہ	جنوری ۱۹۵۶	۴۸
شرپا (ایورلیسٹ پر انسان کے جانے کی کہانی)	سرین، ایچ - سی	ستمبر ۱۹۶۷	۳۳ - ۳۵
شرق اردن (۴۵ - ۱۹۲۰ء)	بیری، رام پرشاد	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۱۷ - ۱۸
شرلاک ہومز اور کونن ڈائل	فکر، ابن الحسن	فروری ۱۹۵۰	۵۲ - ۵۶
شرنارتھیوں کا مسئلہ	کھنہ، مہرچند	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۳۲ - ۳۴
شری اربندو اور مہاتما گاندھی کا فلسفۂ فن	راکمار/ اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۱۲ - ۱۳
شری مہاتما ہنس راج جی	جگن ناتھ	یکم اپریل ۱۹۴۶	۸ - ۱۰
شریمتی وجے لکشمی پنڈت	احمد، محمد مصلح الدین	اکتوبر ۱۹۵۴	۳۰ - ۳۵
شطرنج	خاں، سردار حکیم رب نواز	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۱۹ - ۲۰
شطرنج	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۷ - ۱۲
شطرنج کی ابتدا	شاہی، رتن سنگھ	نومبر ۱۹۶۳	۴۰ - ۴۲
شط العرب	ہیرلیسن، جے وی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۳
شعر اور پرندے	عرش ملسیانی	یکم اگست ۱۹۴۳	۲۵ - ۲۹
شعرائے زندان (آگرہ جیل کا سیاسی مشاعرہ — مولانا عارف ہنسوی)	مظفر حنفی ہنسوی	ستمبر ۱۹۶۴	۳ - ۷
شعر بمدرسہ	اثر لکھنوی	دسمبر ۱۹۶۳	۳ - ۵
شعر یا ترنم	عبدالحی خاں سیوادی	جون ۱۹۵۶	۱۵ - ۱۷
شفیق الرحمان بحیثیت حزن نگار	آفاق احمد	جولائی ۱۹۵۲	۲۵ - ۲۸
شمس بلگرامی	عادل صدیقی	نومبر ۱۹۸۰	۲۷ - ۲۸
(جنگ آزادی کا ایک گمنام سپاہی) تصویر			
شمال مشرقی سرحدی ایجنسی کے آدی باسی	سچین رائے	اپریل ۱۹۵۹	۴۹ - ۵۳
شنکر دیال	آج کا جرمنی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۷ - ۶۰
شملہ، کلو اور منالی	پریم پکھر دلوی	جولائی ۱۹۷۳	۳۸ - ۴۰
شمیم کرہانی — چند یادیں (تحریر کا عکس بھی ہے)	زیدی، علی جواد	مئی ۱۹۷۵	۱۶ - ۲۱
شوراج بہادر مرحوم	مجیب، پروفیسر محمد	دسمبر ۱۹۵۷	۱۲ - ۱۴
شہاب ثاقب اور سنگِ شہابی	اسلم عظیم آبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۴۴ - ۴۶
شہاب صغیرہ یا لوٹنے والے تارے	فریدی، محمد رشید	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۳۹ - ۴۲
شہزادی رانی بیگم	حسن نظامی، خواجہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۱۶ - ۱۷

Marfat.com

شہزادی زیب النسا بیگم	رینا بزجی	مارچ ۱۹۶۲	۵ - ۱۱
شہد	شریف، محمد عبداللہ	اپریل ۱۹۵۰	۵۵ - ۵۶
شہیدِ آزادی حاجی احمداللہ	ارشاد، نفتی احمد	جنوری ۱۹۷۰	۳۸ - ۳۹
شہیدِ آزادی بھگت سنگھ — یہ نصف صدی کا قصہ ہے	کھلّر، کے۔ کے	اپریل ۱۹۸۱	۳ - ۵
شہیدِ وطن — جتندر ناتھ داس (تصویر)	گپتا، میوارام	مئی ۱۹۸۱	۳۸ - ۳۹
شہنشاہِ موسیقی استاد رجب علی خاں صاحب	خاں، امیر محمد	مئی ۱۹۵۵	۲۲ - ۲۴
شیخ چلی (ہمارا قومی ہیرو)	ظفر قریشی	یکم مئی ۱۹۴۴	۳۰ - ۳۲
شیخ ذوالفقار علی سن ستاون کی جنگِ آزادی کے ایک سپاہی	افروز احمد	اگست ۱۹۷۷	۳۴ - ۳۵
شیخ عبدالقادر کا دل چسپ خط پروفیسر شیخ محمد اقبال کے نام	بشیرالحق دسنوی، محمد	مئی ۱۹۵۸	۴۷ - ۴۸
شیخ یعقوب صرفی کشمیری	خیال، غلام نبی	جون ۱۹۷۱	۲۷ - ۳۱
شیر افگن کا قتل	شبیر حسن	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۳ - ۵۵
شیر شاہ سُوری	زیدی، سید تقی	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۱۹ - ۲۲
شیر شاہ سُوری	زیدی، سید تقی	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۱۱ - ۱۳
شیر کا شکار	جعفری، مظفر حسین	نومبر ۱۹۷۲	۴۶ - ۴۷
شیر کا شکار	آچاریہ، ایس سری نواس	مارچ ۱۹۶۵	۴۱ - ۴۳
شیشہ سازی	رفیعہ منظورالامین	مئی ۱۹۶۶	۳۹ - ۴۳
شیکسپیئر کے ڈرامے ترکی میں	ہمفریز، اے۔ آر	یکم جنوری ۱۹۴۶	۲۳
شیوک رام عطارد	لطف اللہ بدوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۲۰

ص، ض

صاحب اسلوب مصوّر	تلخ، من موہن	مئی ۱۹۵۹	۲۱ - ۳۰
صافے	بخاری، ابوالقاسم	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۴۸ - ۴۹
صحافت افغانستان میں	درّاشی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۵ - ۸
صحت عامہ کی ترقی	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۸	۳۹ - ۴۱
صحت کے معاملے میں بین الاقوامی تعاون	سی۔ مانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۴ - ۴۵
صدیقہ قدوائی	صالحہ عابد حسین	اکتوبر ۱۹۵۸	۲۱ - ۲۸
صدر ٹرومین	مشیر احمد	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۲۵ - ۲۶

Marfat.com

صدر ڈوائٹ، ڈی آئزن ہاور	مست، دینا ناتھ	دسمبر ۱۹۵۹	۲۷
صفی امروہوی	صفی مرتضیٰ، سید	جنوری ۱۹۵۶	۳۶ - ۴۰
صقلیہ یا سسلی	بخاری، مولانا ابوالقاسم	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۳۶ - ۳۷
صنعت بیدری	تپش حیدرآبادی	جولائی ۱۹۵۴	۱۶ - ۲۱
صنعت زریں	خاں، محمد رضا	فروری ۱۹۵۷	۵۶ - ۵۹
صنعتوں کی ترقی	ادارہ	مارچ ۱۹۶۷	۴۷
صنعتی اہمیت کے کیڑے	مشتاق احمد	مارچ ۱۹۸۱	۳۶ - ۳۹
صوبہ جاتی انتخابات	گنگولی، پی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۱۶ - ۱۷
ضرورت کے مطابق اجرت	اگروال، ویریندر	ستمبر ۱۹۶۸	۳۷

ط، ظ

طالب علموں کی حالیہ بے چینی	نریندر نشچل	مئی ۱۹۶۹	۴ - ۹
طب قدیم عہد مغلیہ میں	کوثر چاندپوری	یکم اگست ۱۹۴۴	۴۴ - ۴۸
طبلہ	مٹو، جیون لال	اکتوبر ۱۹۶۵	۲۷ - ۳۲
طرابلس	بخاری، مولانا ابوالقاسم	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۸ - ۱۰
طلسم لکھنؤ	فرحت فاطمہ	دسمبر ۱۹۵۹	۲۸ - ۳۰
طوفانِ نوح	خاں، عبدالرشید	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۱۹ - ۲۱
طیور اور نقلِ وطن (یعنی مہاجر چڑیاں)	عبداللہ الہ آبادی (محمد)	مئی ۱۹۵۵	۳۷ - ۳۸
ظریف لکھنوی (تصویر)	اشہر لکھنوی، آغا	یکم مئی ۱۹۴۷	۸ - ۱۲

ع

عارف	آفاق، آفاق حسین	یکم جنوری ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۵
عالم انسانیت کو گاندھی جی کا پیغام	مجیب، محمد	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۲۷ - ۲۸
عالم کی موت	فاروقی، خواجہ احمد	فروری ۱۹۷۶	۲۲ - ۲۳
عالمگیر اتحاد کی طرف (ماخوذ)	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۶	۴۶ - ۴۹
عالمگیر مسئلہ خوراک	ڈی راگھون	یکم جون ۱۹۴۶	۷۰ - ۷۵
عالمی یوم صحت — تندرستی خوشحالی کی ضامن ہے	ادارہ	اپریل ۱۹۶۸	۲۶ - ۲۷
عبرت نامہ	مرتضیٰ حسین بلگرامی	نومبر ۱۹۶۸	۲۰ - ۲۲
عبید زاکانی	طباطبائی، محمد ہادی حیدر (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۰	۲۴

Marfat.com

عدن کے قبیلوں کی سماجی تنظیم	ادارہ	یکم فروری ۱۹۴۴	۳۱ - ۳۳
عراق کا تیل	پریتم سنگھ	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۴ - ۵۵
عراق کے چند روز	اثر رامپوری	مارچ ۱۹۵۰	۵۰ - ۵۳
عراق کے جواں سال بادشاہ کی تاج پوشی	حیدر حسین موسوی	جولائی ۱۹۵۳	۴۹ - ۵۰
عراق کی آزادی	ادارہ	یکم جون ۱۹۴۳	۳۴ - ۳۵
عراق عرب کا زراعتی نظام	ادارہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۹ - ۴۰
عراق میں اٹھارہ سال	علی، ممدوحہ شوکت	اکتوبر ۱۹۷۲	۳۹ - ۴۴
عرب اتحاد اور عرب وفاق	شاہ، سردار اقبال علی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۱۱ - ۱۵
عرب اور تمدن	فیڈریشن ہیرلڈ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۲۰
عرب تاجر	ڈی راگھون	یکم مئی ۱۹۴۵	۲۷ - ۲۸
عرب کا زمانۂ جاہلیت	کامل، محمد	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۲۷ - ۲۹
عرب لیگ	آزاد، اسرار احمد	جون ۱۹۵۰	۱۹ - ۲۱
عرب میں زندگی کا نیا دَور	انعام کبریا	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۴۷ - ۴۹
عربوں کا ذوقِ علمی	زبیر، عبیداللہ محمد	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۷ - ۵۸
عربوں کی قومی تحریک	ادارہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳ - ۵
عربوں میں شادی کے رسم و رواج	عبدالباسط، پیرزادہ	یکم اگست ۱۹۴۷	۱۷ - ۲۰
عربوں میں شادی کے رسم و رواج	عبدالباسط، پیرزادہ	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۴۳ - ۴۹
عروس النیل	سلطانہ آصف فیضی	جون ۱۹۵۱	۵۲ - ۵۴
عزیز لکھنوی	منور لکھنوی	اکتوبر ۱۹۶۱	۲۷ - ۳۱
عزم و عمل کی روشن مثال — ہیلن کیلر	ادارہ	جولائی ۱۹۶۸	۴۴ - ۴۵
عسیر اور اس کے موجودہ فرماں روا	کامل بحرالعلومی، محمد	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۲۰ - ۲۱
عظیم سائنسداں — پروفیسر عبدالسلام	فرہاد فرہنگ	فروری ۱۹۸۰	۳۷
عکسی زیارت	مرتضیٰ حسین بلگرامی، سید	فروری ۱۹۵۶	۲۹ - ۳۳
عکسی زیارت سے متعلق	شریف الحسن بلگرامی	جون ۱۹۵۶	۴
علامہ راشد الخیری	صادق الخیری	یکم فروری ۱۹۴۴	۱۰ - ۱۲
علامہ سید سلیمان ندوی	فکر ندوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۱۳ - ۱۶
علم الرمل	شکیب نیازی	مئی ۱۹۷۹	۴۴ - ۴۶
علی گڑھ کے بکسوؤں کی صنعت پر ایک اجمالی نظر	اعتقاد الدین، سعد احمد	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۶ - ۵۷
علی گڑھ چند یادیں	نقوی، ابن علی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۲۵ - ۳۰
علی گڑھ کے مخطوطات	صدیقی، رشید احمد	جون ۱۹۵۳	۲۱ - ۲۲
علی گڑھ یونیورسٹی ایکٹ	عباس، خواجہ احمد	جون ۱۹۷۳	۱۲ - ۱۴

Marfat.com

عمرانیات	سوشیل چندر	ستمبر ۱۹۵۷	۴۹ - ۵۱
عنترہ ــــ شامی ہیرو	رسل، لیڈی ہیلن	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۲۲ - ۲۴
عوام اور نیا معاشی پروگرام	شہباز حسین	فروری ۱۹۷۶	۸ - ۱۰
عورت اور اسلامی تعلیمات	اسلم جیراجپوری	جولائی ۱۹۵۲	۱۸ - ۲۱
عورت اور گھر گرہستی	کانشیک، میڈم چیانگ	یکم جون ۱۹۴۳	۳۱ - ۳۳
عورتیں کھیل کے میدان میں	رانی نرمل (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۳۵ - ۳۸
عورتوں سے متعلق قوانین کا جائزہ	شیاملا پپو	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۲۲ - ۲۵
عہدِ امّوی میں عربی کے ایرانی شعرا	بخاری، ابوالقاسم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۲۷ - ۲۸
عہدِ علاء الدین خلجی کے چند ثقافتی پہلو	دھرم پال	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۴۹ - ۸۱
عہدِ قدیم کا سرمایۂ معلومات	قریشی دہلوی، فضل حق	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۱۸ - ۲۳
عہدِ مغلیہ کی نقاشی	وحیدہ عزیز	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۶
عیدالضحیٰ	بدر شوی، سمندر خاں	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۸ - ۱۰
عیسیٰ بھی سُولی پر چڑھے	پرل بک	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۲۳ - ۲۴

غ

غالب سوسائٹی	مالک رام	مارچ ۱۹۵۸	۲۵ - ۲۷
غالب صدی (ایک جائزہ) (تصاویر)	فاروقی، نثار احمد	مارچ ۱۹۷۶	۱۱ - ۱۷
غالب کا ایک شعر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۴ - ۵۵
غالب کا ایک غیر مطبوعہ خط (خط کا عکس بھی ہے)	اطہر ہاپوڑی	یکم فروری ۱۹۴۷	۱۰
غالب کی صد سالہ برسی	طالب صفوی، محمد عباس	جولائی ۱۹۶۵	۲۱ - ۲۲
غالب کی وفات پر آزاد کا قطعۂ تاریخ	باقر، ڈاکٹر محمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۷
غالب کی وفات پر آزاد کا قطعہ	رضوی، مسعود حسن	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۱۲
غرق شدہ جہاز	ابوالنصیر السید احمد الحسینی	مارچ ۱۹۵۰	۱۷
غریبوں کی قانونی امداد	ادیب، عبدالقادر	اپریل ۱۹۷۷	۳۷
غریبوں کے غم گسار چارلی	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۳۶ - ۳۹
غریبی کا مسئلہ	نقوی، خلیق احمد	اگست ۱۹۷۲	۵۸ - ۶۱
غصّہ	اشتیاق بچھرائیونی	جنوری ۱۹۶۷	۳۳ - ۳۷
غلام احمد	توفیق احمد	مارچ ۱۹۵۴	۲۱ - ۲۴
غلام سنتوش کے ساتھ ایک ملاقات	راز، راج نرائن	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۱۶ - ۱۸
غم جاودانِ ذاکر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۹	۲۰ - ۲۲

Marfat.com

غنچۂ ناشگفتہ	مصطفیٰ لطفی المنفلوطی	مئی ۱۹۵۰	۵۴ - ۵۵
غنی کاشمیری	نازکی، میر غلام رسول	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۷۰ - ۷۳
غیر معمولی شجاعت اور جانبازی کے کارنامے	ادارہ	نومبر ۱۹۶۵	۳۵ - ۳۸
غیر ملکی پروپیگنڈا ہندوستان سے	وہیلر، کرنل جی ای	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۷ - ۹
غیر ممالک میں اردو کتابوں کی نکاسی	امرناتھ	دسمبر ۱۹۷۷	۱۹ - ۲۱

ف

فارموسا	آزاد، اسرار احمد	اپریل ۱۹۵۱	۲۵ - ۲۷
فاطمی خلفاء کے خزانے	بخاری، ابوالقاسم	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۳۶ - ۳۷
فانی (ایک تاثر)	فراق گورکھپوری، قاضی عبدالغفار، محمد سبطین	ستمبر ۱۹۷۹	۹ - ۱۰
فانی بدایونی	میکش اکبر آبادی	ستمبر ۱۹۷۹	۴
فتح یورپ کے بعد پہلا موسم سرما	شانتا رانی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۴۰ - ۴۳
فٹ بال بطور پیشہ	رینورے	نومبر ۱۹۷۲	۴۲ - ۴۵
فجی میں ہندوستانی	رام لال	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۴۹ - ۵۲
فجی میں ہندوستانی	رام لال	یکم نومبر ۱۹۴۷	۵۸ - ۶۰
فرانس کی یونی ورسٹیاں	جیکس ہرگان	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۵
فرانسس بیکن	ایش کمار	اگست ۱۹۶۱	۱۳ - ۱۷
فرشتہ (عہدِ وسطیٰ کا ایک مایہ ناز مؤرخ)	منظور الامین، خواجہ	مارچ ۱۹۶۵	۱۷ - ۲۰
فرعون کی نہر	گربچن سنگھ	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۲۱
فرقہ صابیہ	ارشد، رشید احمد	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۲
فرقہ وارانہ مسئلہ	کلہن، دُوارکا ناتھ	اکتوبر ۱۹۷۱	۱۹ - ۲۴
فرمودات آزاد	آزاد، مولانا ابوالکلام	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۲۶
فریدرش دلہلم نتشے	شیر جنگ	فروری ۱۹۵۴	۹ - ۱۲
فلسطین کا مسئلہ	ظفر محمود	یکم جنوری ۱۹۴۶	۶ - ۹
فلسطین کی صنعت و زراعت	ادارہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۴ - ۵
فلسطین کے بدوی قبائل کی زندگی	مائل نقوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۱۹ - ۲۳
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۸ - ۹
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۱۹ - ۲۰

Marfat.com

فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۱۶ - ۱۸
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۴ فروری ۱۹۴۳	۱۶ - ۱۸
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۷ - ۹
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۴ مارچ ۱۹۴۳	۱۶ - ۱۷
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۱۸ - ۱۹
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۴ اپریل ۱۹۴۳	۸ - ۱۰
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۱۷ - ۲۱
فلسفۂ وحی	خان، ڈاکٹر محمد احسان اللہ	۴ مئی ۱۹۴۳	۱۷ - ۲۰
فلم اور گیت	اختر، جاں نثار	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۱۶ - ۱۱۷
فلم بنانا کھیل نہیں ہے	بیدی، راجندر سنگھ	اگست ۱۹۷۲	۶۹ - ۷۱
(سماجی فلمیں)			
فلم کا ترسیلی کردار	ایکامبرم، سی ۔ آر	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۰۸ - ۱۱۱
فلم کیا ہے کیا نہیں	محمود، حمید الدین	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۱۲ - ۱۱۴
فلموں میں گیت سازی	ندا فاضلی	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۲۱ - ۱۲۵
فلموں میں نیارجحان	ہاوپی دلہن	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۴۱ - ۱۴۲
فلمی برآمدات	طارق، علی محمد	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۳۸ - ۴۰
فنِ تعمیر ــــ قومی تہذیب کا آئینہ دار	نہرو، پنڈت جواہر لال	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۸۶
فنِ کاروں کی ناداری	ظفر عالم گیر	جولائی ۱۹۵۴	۵ - ۱۱
فنِ لطیفہ گوئی	پاشا، احمد جمال	ستمبر ۱۹۶۱	۳۲ - ۳۹
فنون حرب میں تحریر رمزی کا مقام	گوردیال سنگھ (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۲۱ - ۲۳
فوٹو گرافی کا مشغلہ	ناتھ، ٹی کاسی	ستمبر ۱۹۵۱	۴۲ - ۴۳
فولاد ــ تعمیر و ترقی کی بنیاد	ادارہ	جولائی ۱۹۶۸	۲۳ - ۲۶
فولاد کے نئے کارخانے ۔ روڑکیلا اور بھلائی	ادارہ	اپریل ۱۹۵۹	۵۴ - ۵۵
فیروزآباد میں شیشہ گری کی صنعت	کیلاش ماہر	جنوری ۱۹۵۷	۵۰ - ۵۲
فیض آباد	رشید احمد	فروری ۱۹۶۵	۳۴ - ۴۲
فیلڈ مارشل سمٹس	م، ی ۔ د	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۲۲ - ۲۵
فیملی پلاننگ کے بارے میں مسلمانوں کا رویہ	امیر اللہ شاہین	جولائی ۱۹۷۲	۳ - ۸

ق

قازقوں کے کارنامے	موریس ہنڈس	یکم ۱۹۴۵	۴۵ - ۴۶

Marfat.com

قاضی میر ہاشم علی	مہدی لکھنوی، آغا	مئی ۱۹۶۰	۳۰ - ۲۸
قبائلی تہذیب میں تعلیمی ادارے	اقبال مجید	مارچ ۱۹۵۷	۵۲ - ۴۸
قبائلی قوانین کا ایک جائزہ	اقبال مجید	نومبر ۱۹۵۷	۲۰ - ۱۷
قدیم اور جدید اخلاق	رسا، سید رسول	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۲۸ - ۲۷
قدیم ایران کا ایک طبی مرکز — چندی شاپور	بخاری، ابوالقاسم	یکم جولائی ۱۹۴۴	۱۹
قدیم بخارا	باکلانوف، ن، ب	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۳۵ - ۳۳
قدیم تاریخی دستاویزات کا تحفظ	ادارہ	اپریل ۱۹۵۳	۵۲
قدیم چین میں ہاتھی دانت کا کام	لیوینیا ریل	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۵ - ۲۴
قدیم لکھنؤ تعزیہ داری	جعفر حسین	جنوری ۱۹۷۸	۸ - ۴
قدیم لکھنؤ میں تفریحی مشاغل	جعفر حسین	جولائی ۱۹۷۸	۵ - ۳
قدیم لکھنؤ کے دسترخوان	جعفر حسین، مرزا	ستمبر ۱۹۷۷	۲۰ - ۱۲
قدیم ہند میں پیداوار کی قدریں	غازی، حامد الانصاری	اگست ۹۵۴	۵۹ - ۵۴
قدیم ہندوستان کی بحری قوت	شنکر دیال	۱۵ جون ۱۹۴۶	۲۶ - ۲۴
قدیم ہندوستان کی نوآبادیات	نقوی، سخی حسن	نومبر ۱۹۵۸	۶ - ۳
قدیم ہندوستان میں علوم	نقوی، سخی حسن	اپریل ۱۹۶۴	۲۱ - ۱۴
قدیم ہندوستان کا اعلیٰ تمدن	ادارہ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۳۸ - ۳۶
قدیم ہندؤں کے چند علمی شاہکار	رسول، پروین نیاز	یکم جنوری ۱۹۴۴	۴۰ - ۳۹
قصر ونڈسر کا شاہی کتب خانہ	مورشیڈ، او - ایف	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۲۸ - ۲۷
قطبی تحقیقات کا مستقبل	فرینک ڈیبنہم	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۳ - ۵۱
قطرے سے گہر ہونے تک	شائستہ سہروردی	ستمبر ۱۹۵۹	۱۹ - ۱۶
قلعۂ دولت آباد	رشید الدین	دسمبر ۱۹۶۰	۲۲ - ۱۹
قلعہ رائسین اور اس کے کتبات	مائل نقوی	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۶ - ۵۴
قلعہ گولکنڈہ	قیصر مسرت	دسمبر ۱۹۶۸	۲۷ - ۲۰
قُلقُل کا میلہ — چند غلط فہمیوں کا ازالہ	شمسی، عبدالحامد	ستمبر ۱۹۶۵	۴۲ - ۴۰
قلوپطرہ کی سوئی	قریشی، فضل حق	یکم جون ۱۹۴۵	۲۸ - ۲۵
قوالی کی اہمیت	میکش، عظمت حسین خاں	ہلکی موسیقی نمبر ۱۹۵۸	۱۳ - ۹
قومی اتحاد آزادی سے پہلے	امن، گوپی ناتھ	نومبر ۱۹۶۱	۱۵ - ۱۳
قومی ترقی کا محاسبہ ایک سوالنامہ اور اس کے جوابات	ادارہ (تصاویر)	مارچ ۱۹۷۶	۲۶ - ۲۰
قومی ترقی کا محاسبہ (سوال و جواب)	ادارہ	مئی ۱۹۷۶	۴۸ - ۴۱
قومی جدوجہد میں شاعر، فن کار اور سائنس دانوں کا حصہ	ادارہ	جنوری ۱۹۶۳	۲۲
قومی دفاع کے لیے روس کے صنعتی کارنامے	ماتیخیل کالنین	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۹ - ۸

Marfat.com

قومی یک جہتی اور جذباتی اتحاد	ادارہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۱۸ - ۲۱
قومی یک جہتی اور تاریخ کی تعلیم	النکار، امرناتھ ودّیا	جنوری ۱۹۶۸	۷ - ۱۱

ک

کاپی رائٹ کا قانون	شانتی بھوشن	جولائی ۱۹۵۷	۵۳ - ۵۵
کاشی یا بنارس	نعمانی، عبدالسلام	نومبر ۱۹۵۷	۱۴ - ۱۶
کارٹون اور اس کے متعلقات.	غزنوی، حبیب الرحمان	جنوری ۱۹۵۳	۴۹ - ۵۲
کارخانوں کے کینٹین	ڈی راگھون	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۷ - ۵۸
کارخانہ کے انتظام میں مزدوروں کی شرکت	شبیر احمد	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۱ - ۴۳
کارسیکا	ادارہ	یکم نومبر ۱۹۴۳	۲۴
کاروانِ امیر کا آخری مسافر — جلیل	ادیب، ادلیں احمد	۱۵ جون ۱۹۴۶	۹ - ۱۳
کاغذ	رفیعہ منظور الامین	اپریل ۱۹۶۷	۱۵ - ۱۸
کافرستان کی ایک وادی	اختر حسین رائے پوری	یکم جون ۱۹۴۷	۱۴۷ - ۱۵۰
کالی داس	وحیدہ عزیز	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۲۲ - ۲۴
کالی ماتا کے چرنوں میں	فاروقی، اظہر علی	جون ۱۹۵۳	۱۶ - ۲۰
کالے ہیروں کی کہانی	ظہیر نیازی	اپریل ۱۹۷۶	۳۱ - ۳۴
کامریڈوں کی عدالتیں	ادارہ	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۲۵
کامل انسان (مہاتما بدھ)	مجیب، محمد	نومبر ۱۹۵۶	۷ - ۱۰
کانگو (تاریخی جائزہ)	امین، محمد	ستمبر ۱۹۶۲	۴۰ - ۴۵
کانگڑہ کے نئے لوک گیت	شرما، دونی چند	دسمبر ۱۹۵۸	۴۷ - ۴۹
کانگڑہ کے لوک گیت	شرما، دونی چند	اکتوبر ۱۹۵۴	۴۰ - ۴۴
کاہے کو دیس بدیس (دلّی کی شادیاں)	رشید مرزا، آغا	ستمبر ۱۹۷۷	۲۶ - ۳۰
کائنات — بدلتے ہوئے نظریات	لال، اندرجیت	جنوری ۱۹۷۲	۲۷ - ۲۸
کائنات پر ایک نظر	سلیم الرحمان	اکتوبر ۱۹۵۰	۵۴ - ۵۷
کبوتر بازی — ایک فن	شمسی، عبدالحامد	دسمبر ۱۹۶۶	۲۷ - ۳۳
کبیر	وحیدہ عزیز	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۲۶ - ۲۸
کپڑے بننے کے طریقے میں انقلاب	نریندر کمار	۱۵ جون ۱۹۴۷	۴۸
کتابوں کا تاج محل (رام پور رضا لائبریری)	عرشی، امتیاز علی	ستمبر ۱۹۶۷	۲ - ۶
کتب خانۂ اسکندریہ	اسد، محمد حیدر	مئی ۱۹۵۳	۲۲ - ۲۸

Marfat.com

کتب خانہ مسلم یونی ورسٹی علی گڑھ شعبۂ مخطوطات (مخطوطات کا عکس)	آرزو، مختارالدین احمد	ستمبر ۱۹۵۴	۲۳ - ۲۵
کتب خانہ نواب سالار جنگ کے بعض نایاب اردو قلمی دیوان	ہاشمی، نصیرالدین	جولائی ۱۹۵۸	۵۰ - ۵۵
کتھا کلی	ادارہ	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۲۹ - ۳۰
کتھک	سرلا سہگل	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۱۶ - ۱۸
کٹک	حفیظ اللہ نیولپوری	جون ۱۹۷۱	۳۵ - ۴۰
کثیر المقاصد پروجیکٹ	شنکر دیال	اکتوبر ۱۹۴۸	۵۳ - ۵۷
کچھ اپنے بارے میں	ادارہ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۵۲
کچھ ایران کے بارے میں	گریوزلا، ایچ ڈی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۱۲ - ۱۴
کچھ بونس کے بارے میں	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۳۹ - ۴۱
کچھ غالب کے بارے میں	فرخ جلالی	فروری ۱۹۶۱	۱۶ - ۱۹
کچھ ہنسی کے بارے میں	دداشی، محمد یعقوب	یکم جولائی ۱۹۴۵	۲۱ - ۲۴
کرشن چندر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۷۷	۴
کرمش کتھا	حسن نظامی، خواجہ	فروری ۱۹۷۷	۱۰
کرشن گوپال وان کھڑے گوروجی	سانے گوروجی	دسمبر ۱۹۷۴	۴۱ - ۴۲
کرکٹ (ہند و انگلینڈ کے حالیہ میچوں پر)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۲	۲۱ - ۲۲
کرگھے سے کمپیوٹر تک	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۶	۳۱ - ۳۳
کرنوں والا	اطہر پرویز	مارچ ۱۹۵۶	۴۹ - ۵۰
کرپٹ	عثمانی، سید احمد	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۲۱ - ۲۳
کشمکش حیات	نرائن، جے پرکاش	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۳ - ۵۵
کشمیر	نہرو، جواہر لال	اکتوبر ۱۹۵۲	۴ - ۵
کشمیر اور میکناٹن تجاویز	ادارہ	اپریل ۱۹۵۰	۵۴
کشمیر ایک تاریخی جائزہ	خاں، محمد اسحاق	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۵ - ۹
کشمیر تاریخ کے آئینے میں	گپتا، بنسی لال	مئی ۱۹۶۹	۳۲ - ۳۵
کشمیر — جغرافیائی جائزہ	بامزئی، پی۔ ابن کے	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۶۲ - ۶۵
کشمیر — جنت نظیر	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۳	۱۷ - ۲۰
کشمیر کا موسم خزاں	ادارہ	ستمبر ۱۹۶۸	۲۴ - ۲۵
کشمیر کا موسم سرما	ادارہ	دسمبر ۱۹۶۸	۲۴ - ۲۵
کشمیر کل اور آج	مست، دینا ناتھ	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۴ - ۱۱
کشمیر کلچرل اکاڈمی	احمد اندابی، محمد	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۲۵ - ۲۶

Marfat.com

کشمیر کی جھلکیاں	نہرو، جواہر لعل	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۴
کشمیر کی جھیلیں	گھنشیام سیٹھی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۴۷ - ۵۲
کشمیر کی دست کاریاں	شفیع، سید محمد	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۷۴ - ۷۷
کشمیر کی دست کاریاں	حسنین، فدا محمد	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۴۶ - ۴۹
کشمیر کی شاہ رگ جواہر ٹنل	پریتم چند، راؤ	جولائی ۱۹۵۷	۵۶ - ۵۸
کشمیر کی میراں ــــ عارفہ للی ایشوری	مست، دینا ناتھ	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۱۹ - ۲۲
کشمیر کے توسیعی منصوبے	رائنل، نند لال	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۵۸ - ۶۱
کشمیر کے میلے اور تہوار	اختر، محی الدین	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۴۳ - ۴۵
کشمیر کے نابینا شاعر واسدیو ریہہ	کستور، رگھوناتھ (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۰	۴۱
کشمیر ــــ مسائل اور ان کا حل	ادارہ	دسمبر ۱۹۷۵	۱۶
کشمیر میں تعلیم کا فروغ	طوری، غلام نبی	اپریل ۱۹۶۹	۲۹ - ۳۱
کشمیر میں تعمیر و ترقی	ادارہ	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۰ - ۴۵
کشمیر میں ثقافت کا فروغ	یوسف ٹینگ	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۲۱ - ۲۴
کشمیر میں خواتین کی بیداری	محمودہ احمد علی شاہ	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۴۰ - ۴۲
کشمیر میں رقص کی روایات	بامزئی، پی۔این کے	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۶۱ - ۶۵
کشمیر میں سیکولرازم کی روایات	گنہار، جے۔این	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۲۲
کشمیری ادب میں دیگر زبانوں کے تراجم	خیال، غلام نبی	ستمبر ۱۹۶۱	۴۱ - ۴۶
کشمیری شخصیت	در، پریم ناتھ	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۱۵ - ۱۸
کشمیری زبان	بیگ، مرزا عارف	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۳۱ - ۳۴
کشمیری کھانے	در، پریم ناتھ	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۵۱ - ۵۳
کشمیری لباس اور زیورات	یاسین، محمد	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۲۸ - ۳۴
کشمیریوں کی زندگی عادات اور رسم و رواج	ناظر، جیالال	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۳۵ - ۴۰
کشتی نگر	پیام گورکھپوری	جولائی ۱۹۶۹	۴۴ - ۴۶
کفن بردوش	سردار جعفری	فروری ۱۹۵۶	۳ - ۹
کفن بردوش خوشبو	ہاشمی، عبید الرحمان	مارچ ۱۹۷۹	۲۴ - ۲۵
کلاسیکی رقص کی دیگر اصناف	موہن کھوکر	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۳۳ - ۳۹
کلکتے کی قومی لائبریری	ادارہ	اپریل ۱۹۵۳	۵۱
کلوں سے بنے ہوئے مکان	ڈی راگھون	یکم جون ۱۹۴۵	۴۴ - ۴۵
کمارل سوامی اور ان کا فن	ملک، ستیہ وتی	مارچ ۱۹۵۸	۲۲ - ۲۴
کم سنی کی شادی	لطیفہ حسین	دسمبر ۱۹۷۹	۳۷ - ۳۸
کمزور طبقوں کی فلاح ــــ نئی حکمتِ عملی	ادارہ	فروری ۱۹۷۶	۱۳ - ۱۴

Marfat.com

کمیٹی برائے سرکاری تیقّنات	ڈی، میگھ شیام	جون ۱۹۷۹	۳۷ - ۳۸
کنبہ بندی مسلم علما کی نظر میں	عالم خوندمیری	جون ۱۹۷۶	۲۷ - ۲۸
کنبہ بندی اور مسلمان	احمد حسین	جون ۱۹۷۶	۲۲
کنبے کی یقینی فلاح و بہبود	چندن، ڈی۔ جی	دسمبر ۱۹۸۲	۶ - ۷
کنڑ ادب کی انقلابی شخصیت ۔ شیورام کارنت	جلیل تنویر	مئی ۱۹۷۹	۳۷
کنرِ لوگ	سنت رام	جولائی ۱۹۵۹	۴۲ - ۴۴
کنگلا محل	تصدق حسین، شیخ	دسمبر ۱۹۵۵	۳۴ - ۳۸
کنگھیوں کی صنعت	بخاری، ابوالقاسم	یکم مارچ ۱۹۴۴	۴۱ - ۴۲
کنفیوشس اور جدید چین	فلیچر، بی۔ اے	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۱۵ - ۱۷
کنفیوشس اور جمہوریت	الم مظفر نگری	اپریل ۱۹۵۲	۲۴ - ۲۵
کنیا مہا ودیالیہ جالندھر (تصاویر)	ادارہ	اپریل ۱۹۵۱	۲۸ - ۳۱
کوپرنیکس — بابائے ہیئت	احمد حسین	مئی ۱۹۷۳	۱۸ - ۲۲
کوتلیا — عہد قدیم کا عظیم ہندو مفکر	رشید الدین	دسمبر ۱۹۵۸	۵۰ - ۵۳
کوریا	شنکر دیال	یکم نومبر ۱۹۴۵	۲۵ - ۲۶
کوریا	ادارہ	جنوری ۱۹۴۸	۵۴ - ۵۶
کولمبو پلان	نریندر نشچل	جولائی ۱۹۷۱	۳۸ - ۴۱
کوہِ آتش فشاں	قیصر سرمست	اکتوبر ۱۹۶۷	۳۰ - ۳۶
کوہستان پامیر کے اسرار	ڈیونز، ریمنڈ آرتھر	یکم جولائی ۱۹۴۵	۴۶ - ۴۷
کوہِ نور ہیرا	ماتھر، گرجا پرشاد	جولائی ۱۹۵۱	۳۴ - ۳۶
کویت میں	سرنا، شری رام	مئی ۱۹۵۳	۱۸ - ۲۱
کہاں گئے وہ دن	بیدی، نریندر سنگھ	اکتوبر ۱۹۷۱	۳۲ - ۳۶
کہکشاں	فریدی، محمد رشید	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۳۷ - ۴۱
کہکشاں اور اس سے پرے	اعظمی، بدیع الزماں	ستمبر ۱۹۶۶	۳۹ - ۴۴
کھیلوں کا قومی ادارہ	ادارہ	ستمبر ۱۹۷۲	۲۸
کیا آپ خواب دیکھتے ہیں ؟	اظہار اثر	مئی ۱۹۷۳	۴۲ - ۴۶
کیا جاپانی آنے والے امتحان میں پورے اتر سکیں گے	کاواکامی، کے کے	یکم اپریل ۱۹۴۴	۸ - ۹
کیا خوب آدمی تھے خدا مغفرت کرے (حکیم اجمل خاں مرحوم)	بہادر، نواب سید رضا علی خاں	فروری ۱۹۶۱	۱۱ - ۱۲
کیا سمجھے	اثر لکھنوی	ستمبر ۱۹۵۶	۱۹ - ۲۳
کیرانہ	مٹو، جیون لال	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۷۰ - ۷۲
کیفی کی وصیت	شوکت سبزواری	جون ۱۹۵۶	۵ - ۷

Marfat.com

کیفی کی یاد میں	مست کشمیری، دینا ناتھ	جنوری ۱۹۵۶	۱۰ - ۱۷
کیمبرج یونی ورسٹی کا دارالتجربہ	مادھورام	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۱۵
کیمیا داں لوازئے	پنڈت، پی - این	یکم جنوری ۱۹۴۷	۳۶ - ۳۹
کینڈا اور ہندوستان کے مابین تجارت	سرلا رانی بھردواج	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۴۵ - ۴۶
کین سر	نذرا مام	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۲ - ۴۳
کینیا کا مسئلہ	آزاد، اسرار احمد	جون ۱۹۵۳	۱۲ - ۱۵

گ

گاندھار فن کا ارتقاء	بامزئی، پی، این کے	نومبر ۱۹۵۶	۵۶ - ۵۸
گاندھی جی امر ہو گئے	نہرو، جواہر لال	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۲۰ - ۲۱
گاندھی جی اور اردو ادب	رام پرکاش	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۳۲ - ۳۴
گاندھی جی اور اقلیتیں	آصف فیضی	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۲۹ - ۳۲
گاندھی جی بحیثیت انسان	رحم علی الہاشمی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۶۵ - ۶۶
گاندھی جی: سیاست اور اخلاقیات	عابد سہیل	اکتوبر ۱۹۶۱	۶. - ۸
گاندھی جی کا معاشی فلسفہ	کیلاش ماہر	اپریل ۱۹۵۵	۲۲ - ۲۴
گاندھی جی کے ساتھ ایک سنہری صبح	گردیال ملک	اکتوبر ۱۹۵۶	۱۳ - ۱۴
گاندھی جی کے برت	بوس، نرمل کمار	دسمبر ۱۹۴۷	۸ - ۹.
گاندھی جی کے چند مسلمان ساتھی	امن، گوپی ناتھ	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۳۳ - ۳۵
گاندھی جی کہتے تھے	گاندھی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱ - ۲
گاندھی جی کی یاد	پٹیل، سردار ولبھ بھائی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۲۲
گاندھی کی وراثت	اندرا گاندھی	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۱۵ - ۱۷
گاندھی جی یاد رہیں گے	ہورس الیگزینڈر	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۲۸ - ۲۹
گاؤں	ورما، رام لال	مئی ۱۹۵۵	۳۰ - ۳۶
گرام راج کا راستہ	ونوبا بھاوے، اچاریہ	ستمبر ۱۹۵۶	۳۶
گرامی (مولانا گرامی)	سالک، عبدالمجید	جون ۱۹۵۵	۳۹ - ۴۲
گرامی	تمکین کاظمی	اکتوبر ۱۹۵۹	۱۱ - ۱۵
گرامی کا ایک شعر	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۴۴	۳۶ -
گرتی دیوار کے معمار — آصف جاہ اوّل	حسن نظامی، خواجہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۶ - ۹
گروامر داس	جوہر، سر نیدر سنگھ	مئی ۱۹۷۹	۲
گرو دیو کے قدموں میں	ریڈی، بی گوپال	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۲۷ - ۳۱

Marfat.com

گرونانگ	آورکرک، مس ایل	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۵ - ۱۶
گرونانک کی جنم ساکھی کا ایک نایاب نسخہ	دیوانہ، موہن سنگھ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۲۰
گرونانک کے حالاتِ زندگی	ادارہ	نومبر ۱۹۶۹	۴ - ۸
گھریلو صنعتوں کا مستقبل	صدیقی، جلیل احمد	مارچ ۱۹۵۰	۴۲ - ۴۵
گڑھوالی آرٹ کا آخری فن کار۔ جوالارام	مکندی لال	مئی ۱۹۶۵	۱۳ - ۲۰
گلبدن بیگم	ساحل بلگرامی	۱۵ جون ۱۹۴۴	۳۰ - ۳۳
گلگت	لاریمر، ڈی۔ ایل۔ آر	یکم مارچ ۱۹۴۴	۳۷ - ۳۸
گم شدہ براعظم اور مونگے کے کیڑے	لایونل ہاورتھ	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۱۹ - ۲۰
گنجفہ	دیش، جگدیشور دیال	ستمبر ۱۹۶۸	۳۹ - ۴۳
گنگا جمنی تہذیب کی علمبردار۔ اندرا گاندھی (تصویر)	سہا، رنجیت کمار	اکتوبر ۱۹۸۵	۷ - ۱۱
گنگو دادا کا اسکول	راجندر، م۔م (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۴ - ۵
گوا کی آزادی	ناصر برنی	فروری ۱۹۶۲	۴۵ - ۴۷
گوالیار گھرانا (شجرۂ نسب اور مضمون)	مٹو، جیون لال	اپریل ۱۹۶۵	۳ - ۱۶
گوتم بُدھ	کرشنن، ڈاکٹر ایس رادھا	نومبر ۱۹۵۶	۳ - ۶
گورِ امیر اور مساجد سمرقند	چغتائی، محمد عبداللہ	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۱ - ۳۳
گورکھوں کا دیس نیپال	راگھاوَن	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۴۰ - ۴۱
گورو کُل یونی ورسٹی	آورکرک، مس ایل	۱۵ ستمبر ۱۹۴۲	۲۷ - ۲۸
گولکنڈہ	خاں، سعادت علی	ستمبر ۱۹۵۵	۲۵ - ۲۸
گھریلو اور چھوٹے پیمانے کی صنعتوں کی رفتارِ ترقی اور سمندر میں روشنی کے میناروں کی تعمیر	ادارہ	مارچ ۱۹۵۵	۴۸ - ۴۹
گھریلو مورچہ	بیگم انعام الحق	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۵
گیتوں کے یہ انمول بول	شرما، دونی چند	جون ۱۹۵۷	۲۳ - ۴۹
گینڈا	اقبال قریشی	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۱ - ۴۳

ل

لاطینی امریکہ	ہاشمی، شفیق الحسن	نومبر ۱۹۵۳	۳۴ - ۳۸
لال بہادر شاستری	شکنتلا سری واستوا	جنوری ۱۹۶۸	۴ - ۶
لال بہادر شاستری	فرینک موریس	جنوری ۱۹۷۲	۲۵
لام شکنی کے بعد	کھنہ، یوگ راج	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۴۲ - ۴۳
لاہور کی یادیں	خان غازی کابلی	مارچ ۱۹۷۹	۲۹ - ۳۰

Marfat.com

لائڈ کا ادارہ	ادارہ	یکم جنوری ۱۹۴۵	۴۰ -
لچ	نسرین، فاطمہ بیگم	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۱ - ۲۲
لچھمی نارائن شفیق کا ایک اور کارنامہ۔ سوسن دہ زبان	ثمینہ شوکت	اپریل ۱۹۶۱	۲۷ - ۳۰
لداخ	گوپال متّل	یکم جولائی ۱۹۴۹	۲۱ - ۲۲
لداخ	ادارہ	نومبر ۱۹۶۸	۲۴ - ۲۷
لرزاں مینار	صابر کمال	اکتوبر ۱۹۸۰	۳۳
لڑائی، اردو زبان اور ککھری	اشرف، آغا محمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۲۳ - ۲۴
لسان الحق شاہ تراب کاکوروی	اسیر، مصلح الدین احمد	جون ۱۹۵۶	۲۹ - ۳۵
لطف اللہ مہندس	مناظر عاشق ہرگانوی	ستمبر ۱۹۶۷	۴۲ - ۴۴
لقمان	بیگم پروین نیاز رسول	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۳۰ - ۳۱
لکھنؤ	عمر، محمد	جولائی ۱۹۶۴	۱۷ - ۳۱
لکھنؤ اور دلّی کے بانکے	فرقت، علام احمد	اپریل ۱۹۵۱	۳۷ - ۳۸
لکھنؤ کے ٹھمری گانے والے	ادیب لکھنوی، جی ایل	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۵ - ۸
لکھنؤ کے مشہور کتھک رقص کرنے والے (تصاویر)	ادیب لکھنوی، جی ایل	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۴۰ - ۴۸
لتا پرشاد لئیق	ادیب، لطیف حسین	مارچ ۱۹۶۴	۳۵ - ۴۰
للت کلا اکادمی کی سرگرمیاں	دت، اجیت کمار	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۹۱ - ۹۳
لنکا	گگرنا، مول چند	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۴۳ - ۴۴
لندن کا لارڈ میئر	ماخوذ	یکم جولائی ۱۹۴۵	۲۰
لندن کی نشرگاہ	ستیا پال	یکم جولائی ۱۹۴۶	۱۴ - ۱۵
لندن میں براڈ کاسٹنگ کانفرنس	لندن گولنگ سے ماخود	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۵۱
لوریاں	ہاجرہ بیگم	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۴۱ - ۴۳
لورچندرانی (ایک بنگلا رومانی منظوم)	فاروقی، اظہر علی	فروری ۱۹۵۴	۴۱ - ۴۴
لوکمانیہ تلک (تصویر)	شہباز حسین	ستمبر ۱۹۷۶	۲۲ - ۲۴
لوکمانیہ بال گنگا دھر تلک	ادیب لکھنوی، جی ایل	ستمبر ۱۹۵۶	۳۴ - ۳۶
لوک ناچ ــ عوامی زندگی کے مظہر	نرملا جوشی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۴۹ - ۵۱
لیانگ چی چاؤ	چین، ایل، ٹی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۱ - ۳۲
لیبیا کی قومی تحریک	قاسم حسین	یکم فروری ۱۹۴۷	۴۷ - ۵۱
لیوبیک لینڈ اور بیک لائٹ کی دریافت	پنڈت، پی۔ این	یکم اپریل ۱۹۴۷	۴۰ - ۴۴
لیونارڈو داونسی	راج مہتہ	نومبر ۱۹۵۲	۲۶ - ۲۸

Marfat.com

م

ماحول کی آلودگی	ادارہ	جون ۱۹۷۶	۳۵ - ۳۶
مارشل بلگانن	ادیب، محمد عبدالقادر	اکتوبر ۱۹۵۵	۲۹
مارشل چقماق	ایمل لینجل	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۹
ماسٹر جی	کول بشمبر ناتھ	جولائی ۱۹۵۸	۱۵ - ۱۹
مالابار یا ملیبار	مائل بلیح آبادی	دسمبر ۱۹۵۰	۳۶ - ۳۸
مالوہ اور اس کی تہذیبی روایات	نظامی، ظفر احمد	ستمبر ۱۹۶۴	۳۹ - ۴۲
ماں کے دودھ کی اہمیت	حسینی، مہدی عباس	نومبر ۱۹۸۲	۵
مانی	ساحل بلگرامی	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۲۷ - ۳۰
مانچسٹر یونی ورسٹی میں طالب علموں کی زندگی	اسٹرونگ، ایل، اے جی	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۴ - ۵۵
مبادیات معانیات	خلیل مامون	جنوری ۱۹۷۴	۲۹ - ۳۱
متحدہ اقوام اور بھارت	ادارہ	جنوری ۱۹۵۲	۵۵
متحدہ اقوام کی یونی ورسٹی	اسکوائرا، ٹی این	یکم جولائی ۱۹۴۴	۶ - ۸
متفرقات	عبدالودود، قاضی	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۹۲ - ۹۶
مٹی کے برتن	ادارہ	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۱
مٹھی بھر لیڈروں کے ہاتھوں کروڑوں چینی فاقہ کشی کا شکار - سرخ چین کا تجزیہ	ادارہ	جنوری ۱۹۶۳	۲۰ - ۲۱
مثنوی پیام ساوتری	ادیب، سید لطیف حسین	مئی ۱۹۵۶	۱۶ - ۲۴
مجاہدین آزادی - چندر شیکھر آزاد، بٹکیشور دت	گپت، منمتھ ناتھ	ستمبر ۱۹۷۶	۱۴ - ۱۵
مجذوب فرنگی	شروانی، محمد وسیم خاں	جنوری ۱۹۵۲	۴۸
مجمع البحرین	عمر، محمد	مارچ ۱۹۷۴	۳۵ - ۴۷
مجموعۂ سخن	نادم سیتاپوری	اکتوبر ۱۹۶۱	۹ - ۱۳
مجھے آج تک یاد ہے وہ زمانہ	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۶۸	۱۰ - ۱۵
مجھے آج تک یاد ہے وہ زمانہ	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۶۸	۵ - ۱۴
مجھے اب تک یاد ہے	دیوی، دلیپ چندر	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۳۵ - ۴۰
مجیب الرحمان (ایک سچا خادم قوم)	ابوالحیات	دسمبر ۱۹۶۰	۲۸ - ۳۲
مچھلیاں اور دیگر آبی جانور	بشیر احمد	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۷۴ - ۷۶
مچھلیوں کی کیمیادی پرورش	جون پلینی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۳۶
محبت اور شفقت کی دیوی "مدر ٹریسا"	لال، اندرجیت	دسمبر ۱۹۷۹	۲۳ - ۲۵
محسن الملک وقار الملک (سر رضا علی کی سوانح عمری سے ماخوذ)	رضا علی، سر	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۵

Marfat.com

محمد الف خاں حباب	سید حسن	دسمبر ۱۹۵۹	۹ - ۱۵
محمد ظہور بیجاپوری (اردو کا ایک قدیم شاعر)	نذیر احمد	دسمبر ۱۹۵۸	۱۴ - ۲۲
محمد علی — چند یادیں	نہرو، جواہر لال	دسمبر ۱۹۷۸	۸ - ۹
محمد مقبول شیروانی	ادارہ	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۱۶
محمد ہادی لائق (تصویر)	نقوی، نائب حسین	جون ۱۹۷۸	۳ - ۶
(میر انیس کی تحریر کا عکس بھی ہے)			
محنت کا پھل (ایک مثالی ڈیری فارم)	ادارہ	فروری ۱۹۶۱	۵۳ - ۵۵
محمود خاں محمود بنگلوری	نعمانی بنگلوری	جنوری ۱۹۶۰	۲۷ - ۲۸
محمود شبستری	مشیر احمد	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۷ - ۵۸
مختصر نویسی	فرینک فرینو	یکم نومبر ۱۹۴۵	۳۵
مدراس	رشید الدین	جولائی ۱۹۷۰	۲۶ - ۳۰
مدرسہ اسلامیہ شمس الہدیٰ پٹنہ	حفیظ الرحمان، محمد	جولائی ۱۹۶۹	۱۵ - ۱۹
مدرسۂ محمود گاواں بیدر	رفعت، مبارز الدین	جنوری ۱۹۶۳	۹ - ۱۲
مدنا — کنڑ زبان کا عظیم شاعر	آر اُوچل / مغنی تبسم	ستمبر ۱۹۵۵	۲۹ - ۳۰
مدورا	گبل، ایل این	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۴۳ - ۴۴
مڈغاسگر	س، ع، ر	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۱۳ - ۱۴
مڈغاسکر (تصاویر)	س، ع، ر	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۱۴ - ۱۵
مڈغاسکر	شنکر دیال	جنوری ۱۹۴۸	۴۶ - ۴۷
مراٹھی زبان میں خطوط نویسی	جوشی، شری پاد	جون ۱۹۵۶	۴۳ - ۴۵
مراٹھی کتب یاترا	انیس چشتی	ستمبر ۱۹۸۳	۴ - ۵
مرادآباد میں ظروف سازی	کیلاش ماہر	نومبر ۱۹۵۱	۲۶ - ۲۸
مراقش	ادارہ	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۵۵ - ۵۷
مراکش	آزاد، اسرار احمد	جنوری ۱۹۵۸	۳۳ - ۳۵
مراکو	کھنہ، پرکاش چندر	جون ۱۹۵۲	۵۲ - ۵۵
مردِ آزاد (تصاویر)	فاروقی، خواجہ احمد	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۰۳ - ۱۰۸
مردِ آہن سردار پٹیل	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۱۴ - ۱۵
مردِ خدا	صالحہ عابد حسین	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۴۶ - ۴۷
مرزا غالب	ادارہ	فروری ۱۹۵۶	۵۱ - ۵۲
مرزا ہرگوپال تفتہ	قزلباش، آغا سرخوش	یکم جولائی ۱۹۴۳	۲۰ - ۲۱
مرزا یگانہ چنگیزی	نخشب جارچوی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳۵ - ۳۷

Marfat.com

مرکزی ادارۂ غذائی تحقیق	شریف، شفیع احمد (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۴	۴۰ - ۴۴
مرگ مجنوں پہ	اخترالواسع	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۵۹ - ۶۱
مذہبی تصورات	جوش ملیح آبادی	اکتوبر ۱۹۵۲	۹ - ۱۰
مذہبی رواداری (کشمیری تہذیب کی نمایاں خصوصیت)	اشرف، ڈاکٹر محمد	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۱۱ - ۱۲
مذہبی کتابوں میں جانوروں کا ذکر	مست، دینا ناتھ	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۷۶ - ۷۷
مستقبل کا ہندوستان ۔ گاندھی جی کی نظر میں (آزادی سے پہلے کے ارشادات کا اقتباس)	ادارہ	اکتوبر ۱۹۶۲	۲۷
مسٹر ٹریگوی لی	احمد، مصلح الدین	جنوری ۱۹۵۱	۴۸ - ۵۰
مسٹر چرچل کی فصاحت	میکارتھی، ڈسمنڈ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۲۴ - ۲۵
مسٹر چرچل کا ایک دن	بیکسٹر، بیورلے	یکم نومبر ۱۹۴۴	۱۱ - ۱۲
مسٹر عبدالرسول (بنگال کے ایک قومی کارکن)	ابوالحیات	نومبر ۱۹۵۷	۴۳ - ۴۴
مسٹر نصراللہ انتظام	احمد، محمد مصلح الدین	نومبر ۱۹۵۱	۲۳ - ۲۵
مسجد نواب وزیر خاں	فریدی، نور احمد خاں	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۳۵ - ۳۸
مسعود حسن رضوی ادیب (آخری سال کی ڈائری)	نیر مسعود (تصویر ٹائیٹل پر)	فروری ۱۹۷۶	۴۱ - ۴۳
مسلم رہنماؤں کی طرف سے پاکستانی جارحیت کی مذمت	ادارہ	نومبر ۱۹۶۵	۳۹ - ۴۰
مسلمان اور خاندانی منصوبہ بندی	ممتاز احمد اویسی اور سی۔کے۔ کپور	نومبر ۱۹۶۸	۴۰ - ۴۱
مسلمان اور خاندانی منصوبہ بندی	مصلح الدین، محمد	جولائی ۱۹۷۲	۹ - ۱۰
مسئلہ خوراک	کھنہ، راج نرائن	یکم اپریل ۱۹۴۶	۵۲ - ۵۳
مسئلہ خوراک	ڈی راگھون	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۸ - ۵۹
مسئلہ خوراک	ادارہ	فروری ۱۹۶۷	۴۸
مسئلہ کشمیر	ادارہ	جنوری ۱۹۵۰	۲۴ - ۲۸
مشاعرے ۔ جب اور اب	رفعت سروش	مارچ ۱۹۷۹	۱۵ - ۱۸
مشرق قریب	خاں، سعادت علی	دسمبر ۱۹۵۸	۳ - ۶
مشرق کی جانب روس کا پھیلاؤ	نکولائی رسکن	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۶۱ - ۶۳
مشرق وسطیٰ	نکولس رسکن	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۱ - ۱۴
مشرق وسطیٰ اور ہم	آصف فیضی	مارچ ۱۹۷۰	۳ - ۶
مشرق وسطیٰ کا تیل	سلنگر، ایف سی	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۱۰ - ۱۱
مشرق وسطیٰ کا سپلائی مرکز	ادارہ	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۱۸ - ۲۰
مشرق وسطیٰ کا سپلائی مرکز	ادارہ	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۵
مشرق وسطیٰ کی زبانیں اور لاطینی رسم خط	وہیلر، جی۔ ای	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۸ - ۹

Marfat.com

مشرق وسطیٰ کی اقتصادی ترقی	اے یُون	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴۳-۱۴۴
مشرق وسطیٰ میں توفیر زر	فورم سے ماخوذ	۱۵ جون ۱۹۴۵	۴۷ - ۴۸
مشرقی خطے کی ترقی کے لیے اقدامات	ادارہ	جنوری ۱۹۷۷	۴۱ - ۴۴
مشرقی زبانوں اور تمدن کے مطالعے کی اہمیت	لارڈ ہیلی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۱۶ - ۱۹
مشکک فلسفی ہیوم	اختر علی تلہری	اکتوبر ۱۹۴۸	۳۴ - ۳۶
مُصدق (ایرانی قائد)	احمد، محمد مصلح الدین	دسمبر ۱۹۵۲	۲۰ - ۲۵
مصر	گب، ایچ، اے، آر	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۳۳ - ۳۴
مصر کا تیل	ای روز، ہنری	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۱۵ - ۱۶
مصر کی بیمہ کمپنیاں	ادارہ	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۸
مصر کی کپاس	سرنا، سری رام	دسمبر ۱۹۵۱	۱۸ - ۲۲
معدہ بین	قریشی، سلطان احمد	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۰ - ۴۱
معذور افراد کے لیے امید کی کرن	ادارہ	دسمبر ۱۹۷۶	۲۳
معذور بچّوں کی فلاح و بہبود کے متعلق اقدامات	شکیل احمد	جنوری ۱۹۷۹	۱۸ - ۲۰
معذوروں کی امداد	جین، رتن چند	جولائی ۱۹۸۲	۴ - ۵
معزول بادشاہ	کھنّہ، پرکاش چندر	مارچ ۱۹۵۳	۵۱ - ۵۵
معزول بادشاہ فاروق	کھنّہ، پرکاش چندر	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۰ - ۵۳
معلّمی کا پیشہ	غلام السیّدین	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۱۴ - ۱۶
مغلوں کا سامانِ آرائش	مجیب، محبوب اللہ	جولائی ۱۹۶۲	۳۳ - ۳۶
مغلوں کے اخبار	افسر، حامد اللہ	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۵ - ۳۶
مغلیہ دور میں حکومت اور سماج	تاراچند	فروری ۱۹۶۲	۸ - ۱۳
مقالہ نما برائے شبلی (شبلی پر لکھے گئے مقالوں کی فہرست)	نعمانی، احمد اسحاق	جنوری ۱۹۶۰	۴۱ - ۴۵
مقبرہ شاہ سلیم چشتی	فریدی، نور احمد خاں	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۸ - ۵۱
مقبوضہ کشمیر کی — ایک جھلک	اعظمی، عبد الطیف	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۴۵ - ۴۶
مقدس سرزمین (کشمیر)	عزیز کاشمیری	ستمبر ۱۹۵۵	۳۴
مکالماتِ گوتم بدھ	مشیر الحق بحری آبادی	نومبر ۱۹۵۶	۵۹ - ۶۲
مکتوباتِ اقبال بنام انشار اللہ خاں	بشیر الحق دسنوی، محمد	اکتوبر ۱۹۵۶.	۴۱ - ۴۶
مُلّا دوپیازہ	زیدی، سیّد تقی	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۳۲ - ۳۴
ملایا	سروج کماری	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۲۵ - ۲۶
ملایا اور سنگاپور	بھٹاچاریہ، ایس سی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۵۷ - ۶۰
ملایا کا ربڑ	ہیرلڈ بینکس	یکم مارچ ۱۹۴۵	۲۳ - ۲۴

Marfat.com

ملایا میں ہندوستانی	نگم، کیشوگوپال	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۵-۵۶
مُلک شاہراہِ ترقی پر	ادارہ	اپریل ۱۹۶۳	۲۷
مُلک میں صحافت کی اصلاح	ادارہ	فروری ۱۹۷۶	۱۶
نئے آرڈی نینسوں کا پس منظر			
مُلکی ترقی کا گوشوارہ	ادارہ	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۱
مُلکی ترقی کی رفتار	ادارہ	جولائی ۱۹۵۵	۴۹-۵۱
مُلکی ترقی کی رفتار	شہباز حسین	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۹-۴۳
(پہلے اور دوسرے پلان کے دور میں)			
ملما کا مہابھارت	شرما، بیٹیگری کرشنا	اپریل ۱۹۵۵	۴۷-۴۹
ملیالی ادب	ماجوے، پربھاکر	جولائی ۱۹۵۷	۴۶-۴۹
ممتاز صحافی مولانا ابوسعید بزمی	شرفی عثمانی	دسمبر ۱۹۸۴	۶۲-۶۳
منچوریا	شنکر دیا	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵۶-۵۷
مندر رامپا	غلام ربّانی	دسمبر ۱۹۶۳	۲۷-۳۰
منشی تاریخی چرن مِتر	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	مئی ۱۹۶۳	۳۸-۴۰
منشی دیا نرائن نگم	جگر، شیام موہن	یکم جنوری ۱۹۴۴	۳۵-۳۶
منشی دیا نرائن نگم	قریشی، عبدالرزّاق	دسمبر ۱۹۵۹	۱۶-۲۲
منشی دیا نرائن نگم	عثمانی، شفیع احمد	جنوری ۱۹۷۶	۳۴-۳۷
منشی عبدالعزیز اعجاز	حنیف نقوی	دسمبر ۱۹۶۱	۲۷-۳۳
منصفانہ سماجی اور اقتصادی نظام	ریڈی، نیلم سنجیوا	اپریل ۱۹۷۹	۲-۴
منصوبہ بندی اور لال بہادر شاستری	اشوک مہتہ	اکتوبر ۱۹۷۱	۱۷
منصوبہ بندی کے پندرہ سالوں میں تعلیم	گاندھی، کنہیا لال	ستمبر ۱۹۶۵	۱۰-۱۳
منظوماتِ شعلہ	طالب، شیش چندر سکسینہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۱۲-۱۴
منی پوری رقص (تصاویر)	ٹیگور، شریمتی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۲۲-۲۸
موجودہ جاپان کی اندرونی حالت	کلاڈبس	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۵-۶
موجودہ جنگ کا نظریاتی پہلو	شمیم احمد شمیم	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۱	د
موجودہ جنگ کا نظریاتی پہلو	غلام السیدین، خواجہ	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۱	د
موجودہ روس کی کچھ فن کار عورتیں	کچلو، ایس	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۴۳۰
موجودہ سائنس اور جنگ	عثمانی معین الدین حسن	یکم جولائی ۱۹۴۴	۱۳-۱۵
موجودہ فارسی کی سب سے پُرانی کتاب	حبیب انصاری	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۰-۵۲
موسم کا حال اور موسمیات	لال، اندرجیت	مارچ ۱۹۶۷	۴۳-۴۶
موسیقی	پروین نیاز، رسول	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۱۸-۲۰

Marfat.com

موسیقی اور ہندوستان	وحیدہ عزیز	۴ مئی ۱۹۴۳	۸ - ۹
موسیقی کے بارے میں چند خیالات	غلام عباس	یکم نومبر ۱۹۴۵	۱۵ - ۱۷
موسیقارِ اعظم (مشتاق حسین خاں)	حضور سہسوانی	جنوری ۱۹۶۲	۴ - ۶
موسیقار کی ڈائری کا ایک ورق	پران ناتھ	اپریل ۱۹۶۲	۳۸ - ۴۱
مولانا آزاد	کرپلانی، آچاریہ جے بی	فروری ۱۹۶۸	۳ - ۶
مولانا آزاد ببلو گرافی	ابوالحیات	فروری ۱۹۷۸	۴۴
مولانا آزاد کا بچپن	فاطمہ بیگم	ستمبر ۱۹۵۹	۱۴ - ۱۵
مولانا آزاد فقر و فاقہ میں (کچھ تاثرات)	عبدالرزاق ملیح آبادی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۶۰ - ۶۲
مولانا آزاد لائبریری (علی گڑھ) میں فارسی رامائن کے چند قلمی نسخے	زیدی، جعفر رضا	مئی ۱۹۶۸	۲۵ - ۲۹
مولانا ابوالنصر (مولانا ابوالکلام آزاد کے بڑے بھائی)	شکیل، عبدالغفار	اپریل ۱۹۶۲	۳ - ۷
مولانا برکت اللہ بھوپالی	زیدی، علی جواد	اگست ۱۹۷۸	۴ - ۱۰
مولانا تاجور نجیب آبادی	شعلہ، دوارکا داس	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۹ - ۳۲
مولانا محمد علی — تاثرات	عتیق الرحمان مفتی (تصویر)، فاروقی، مولانا زید ابوالحسن (تصویر)	دسمبر ۱۹۷۸	۱۰ - ۱۱
مولانا ظفر علی خاں	سالک، عبدالمجید	یکم اپریل ۱۹۴۷	۱۴ - ۱۶
مولانا گرامی	اختر، ہری چند	ستمبر ۱۹۵۶	۲۹ - ۳۳
مولانا مظہر الحق	فرحت کاکوروی، غلام احمد	اپریل ۱۹۶۵	۳۱ - ۳۶
مولوی ریاض الدین امجد ریاض	نفیس سندیلوی	فروری ۱۹۵۴	۲۹ - ۳۱
مولوی عبدالحق کی ڈکشنری	رشید الدین	جنوری ۱۹۷۸	۳۲ - ۳۴
مولوی فیض آباد	شفقت رضوی	جولائی ۱۹۵۹	۲۷ - ۳۴
مولوی مدن کی لسی	فاروقی، نثار احمد	اپریل ۱۹۵۹	۴۱ - ۴۴
مولوی محمد یحییٰ تنہا کے خطوط	بشیر الحق دسنوی، محمد	جولائی ۱۹۵۴	۱۲ - ۱۴
موہن جو دارو	قریشی، فضل حق	یکم مارچ ۱۹۴۴	۹ - ۱۳
مہابن کا گڈریا	رسا، سید رسول	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۲۴ - ۲۶
مہاتما بدھ کا پیغام	واجپیتی، اندرو ڈیا	مئی ۱۹۵۶	۴ - ۶
مہاتما بُدھ کا پیغام	لداخ، کشک بکولا ہیڈ لاما	نومبر ۱۹۵۶	۶
مہاتما جی ایک مسلمان کی نظر میں	مجیب، محمد	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۳۰ - ۳۱
مہاتما گاندھی	وسیم سلطانہ	اکتوبر ۱۹۷۱	۳ - ۶

Marfat.com

مہاتما گاندھی اور پٹھان	نگینہ، رام سرن	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۴۴ - ۴۶
مہاتما گاندھی اور خلافت تحریک	سعید انصاری	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۳۶ - ۴۰
مہاتما گاندھی ایک حقیقی دوست	ماؤنٹ بیٹن، لارڈ	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۲۱ - ۲۲
مہاتما گاندھی جنوبی افریقہ میں	سنیاسی، بھوانی دیال	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۴۸ - ۵۴
مہاتما گاندھی کے اقوال	گاندھی	اکتوبر ۱۹۶۵	۲۲
مہاتما گاندھی کے خیالات اور طریقۂ کار	ادارہ	اکتوبر ۱۹۶۲	۱۰ - ۱۱
مہاتما گاندھی کی شہادت	ادارہ	مارچ ۱۹۵۰	۱۰ - ۱۱
مہاتما گاندھی نے کہا (تصویر ٹائیٹل پر اندر کی طرف)	ادارہ	اکتوبر ۱۹۶۳	۴
مہاراجستھان (تصاویر)	متّل، گوپال	یکم مئی ۱۹۴۹	۲۰ - ۲۳
مہاراشٹر کی ہلکی موسیقی	پاردھی، مادھوکرشن	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۱۹ - ۲۱
مہاراج بہادر برق دہلوی	عرش ملسیانی	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۷ - ۱۹
مہاراجہ بلوان سنگھ بہادر	میکش اکبرآبادی	ستمبر ۱۹۵۳	۵ - ۹
مہاراجہ سرکشن پرشاد	حسن نظامی، خواجہ	یکم جون ۱۹۴۳	۲۳ - ۲۵
میتھلی شرن گپت	سینگر، موہن سنگھ	مئی ۱۹۶۵	۳۳ - ۳۷
میدانِ جنگ کے متحرک شفاخانے	وحیدہ عزیز	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۴ - ۱۵
میڈم کاما	نذیر رحمانی	مئی ۱۹۶۴	۲۷ - ۳۰
میرا بائی	قدوس ندیم	یکم نومبر ۱۹۴۹	۲۲ - ۲۴
میر امداد علی علوی قلندر تھانوی	مرزا، محمد سخاوت	ستمبر ۱۹۵۸	۴ - ۹
میر انیس ایک مختصر تعارف	ادیب، مسعود حسن رضوی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۴ - ۶
میر شیر علی افسوس	اظہر علی، سید	یکم فروری ۱۹۴۷	۱۵ - ۱۶
میر صاحب ہاسٹل میں	قاصد، سید اکبر علی	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۳۶ - ۳۷
میر کے تعلقات ہندوؤں کے ساتھ	فاروقی، خواجہ احمد	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۱۵ - ۱۷
میر کے لطیفے	رضوی، مسعود حسن	یکم جون ۱۹۴۷	۱۱۳ - ۱۱۵
میر مہدی مجروح (تصویر)	نقوی، امام مرتضیٰ	دسمبر ۱۹۸۰	۲۵ - ۲۸
میرزا یگانہ چنگیزی	بقلم خود	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۲۹ - ۳۴
میرزا یگانہ چنگیزی	جوش ملسیانی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۷ - ۱۲
میرے چھٹپن کی دِلّی	مرزا، آغا حیدر حسن	ستمبر ۱۹۵۱	۱۱ - ۱۴
میرے چھٹپن کا لکھنؤ	امن، گوپی ناتھ	اپریل ۱۹۶۶	۶ - ۱۵
میرے زمانے کا علی گڑھ	عصمت چغتائی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۱	۹ - ۱۱
میری جوانی کے دن	سہیل عظیم آبادی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۳ - ۴
میری زندگی کا پہلا موڑ	عباس، خواجہ احمد	دسمبر ۱۹۶۷	۴ - ۵

Marfat.com

میری پسند کی اردو کتابیں	مالک رام	فروری ۱۹۵۱	۵ - ۱۴
میکدۂ شاد	عطا کاکوی	جنوری ۱۹۵۸	۲۷ - ۲۸
میگھالیہ	راز، راج نرائن	اپریل ۱۹۷۱	۳۸ - ۴۳
میلے بھی آتے رہیں	دیویندر ستیارتھی	اگست ۱۹۵۰	۵۲ - ۵۵
مینا کماری کی چند یادیں	عباس، خواجہ احمد	مئی ۱۹۷۲	۳۸ - ۴۱
میں ماسکو میں اسٹانی تھی	ڈینالیون	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۱۹ - ۲۰

ن

ن۔م۔ راشد ۔ ایک خراج عقیدت (تصویر)	حبیب، عبدالقادر	مارچ ۱۹۷۶	۱۸ - ۱۹
ناطق گلاوٹھوی	حمید جمال	اکتوبر ۱۹۵۷	۳۶ - ۴۱
نانک درشن	حسن نظامی، خواجہ	یکم نومبر ۱۹۴۴	۶ - ۱۰
ناگور (جنوبی ہند کا ایک اہم شہر)	گبل، ایل، این	یکم نومبر ۱۹۴۶	۴۹
نالندہ یونی ورسٹی	ڈی راگھون	یکم جنوری ۱۹۴۵	۸ - ۹
نامۂ اقبال بنام مولوی انشاء اللہ خاں	مشیر الحق دسنوی، محمد	دسمبر ۱۹۵۶	۴۹ - ۵۱
نرس بننے میں جھجک کیوں	قیصر جہاں صدیقی	اپریل ۱۹۷۷	۲۱ - ۲۳
نرسنگ ہوم میں پندرہ دن	آزاد، جگن ناتھ	مارچ ۱۹۶۶	۷ - ۱۲
نسل کی اکائی	برہان حسین، محمد	مئی ۱۹۷۶	۲۹ - ۳۰
نسلی امتیازات کے خاتمے کے لیے اقوام متحدہ کی تجویز	ادارہ	جون ۱۹۶۴	۲۱ - ۲۲
نسیم بھرتپوری	بشیر، محمد	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۵۹ - ۶۰
نشریات اور مقدمہ بازی	ظفر الحسن	دسمبر ۱۹۴۷	۳۸ - ۳۹
نظام رام پوری کی سوانح	رازیزدانی	مارچ ۱۹۵۸	۱۵ - ۲۱
نظام کے ناقدین	رازیزدانی	مئی ۱۹۵۸	۳۶ - ۴۰
نظام کی انفرادیت	رازیزدانی	ستمبر ۱۹۵۸	۲۰ - ۲۴
نظامی گنجوی (ایک روسی کی نظر میں)	ل احمد	یکم اگست ۱۹۴۵	۱۵ - ۱۶
نغمۂ شوق	وفا راشدی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۳۷
نواب بہو بیگم	شاہی، رتن سنگھ	اپریل ۱۹۶۷	۱۹ - ۲۲
نواب سعد اللہ خاں	فریدی، نور احمد خاں	یکم فروری ۱۹۴۷	۴۱ - ۴۵
نواب شمس الدین احمد خاں	مالک رام	فروری ۱۹۵۶	۱۰ - ۱۴
نواب صدر یار جنگ بہادر	مالک رام	اگست ۱۹۵۱	۸ - ۱۹
نواب میر معصوم بکھری	لطف اللہ بدوی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۱۷ - ۱۸

Marfat.com

نواب وحیدالدین غازی	شاطر حکیمی	نومبر ۱۹۵۵	۱۶ - ۲۰
نورالله شاہ وحشت	حسن امام	اکتوبر ۱۹۵۹	۱۹ - ۲۲
نوروز	صبرانی	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۹ - ۱۰
نول کشور (تصویر)	عزیز احمد	یکم جون ۱۹۴۵	۳۶ - ۳۷
نومشق ادیب کے نام	حبیب الرحمان غونوی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۱ - ۳۳
نہرو - ایک ادیب کی حیثیت سے	ہمایوں کبیر	نہرو نمبر ۱۹۶۲	۶۹ - ۷۳
نہرو اور عرب ممالک	سید، ایوب	مئی ۱۹۶۵	۷ - ۱۲
نہر سویز	آزاد، اسرار احمد	ستمبر ۱۹۵۱	۱۹ - ۲۱
نہرو لیاقت سمجھوتہ	ادارہ	جون ۱۹۵۰	۲۶ - ۲۸
نئی راہیں	ادارہ	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۳۶ - ۱۴۰
نئی شاعری	شوکت تھانوی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۴۵ - ۴۸
نئی فلمیں	باسو بھٹاچاریہ	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۳۰ - ۱۳۱
نئی منزلیں	قاسم، سید میر	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۴ - ۷
نئی وضع کی سائکلیں	جافے، پی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۱۴
نئے آئین کے امتیازی پہلو	مکرجی، ایس - این	فروری ۱۹۵۰	۶ - ۱۳
نئے دور کا آغاز	بریندر ناتھ، دیوان	جولائی ۱۹۷۶	۵ - ۷
نئے رجحانات	سارا بھائی، مرنا نہی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۵۸ - ۶۰
نئے شہریوں کی عزت افزائی کا دن	نارائن، مدالسا	جنوری ۱۹۶۷	۴۶ - ۴۷
نئے عشری سکے	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۶	۴۸ - ۵۲
نئے کشمیر کا آئین	راؤ پریتم چند	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۰ - ۵۲
نئے فلمی رجحانات	کملادیوی، چٹوپادھیائے	ستمبر ۱۹۵۰	۲۳ - ۲۷
نئے ہندوستانی فلم (تصویر صـ۲۸)	پریم لتا ادیب	جولائی ۱۹۵۵	۲۹ - ۳۲
نیا آئین اور ہمارا فرض	پانیکار، کے - ایم	مارچ ۱۹۵۰	۴
نیا سنیما	دیوندر اِستر	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۳۲ - ۱۳۷
نیا کشمیر — اقتصادی حلقے میں	انصاری، حیات اللہ	مارچ ۱۹۵۹	۴۵ - ۴۶
نیا منصوبہ	دُگل، کرتار سنگھ	جنوری ۱۹۷۴	۳ - ۴
نیپال	ادارہ	اپریل ۱۹۵۰	۲۷ - ۲۸
نیپا ملز	سید، ظفر علی	جولائی ۱۹۵۶	۴۹ - ۵۰
نیتاجی اور آزاد ہند فوج	خاں، شاہ نواز	اکتوبر ۱۹۶۸	۱۲ - ۱۴
نیتاجی کی کچھ یادیں	انصار ہروانی	اکتوبر ۱۹۶۸	۱۵ - ۱۷
نیشنل آرکائیوز آف انڈیا	جمیل چشتی	اکتوبر ۱۹۷۹	۴۲ - ۴۴

Marfat.com

نیشنل فلم آرکائیور	نائر، پی کے	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۶۰ - ۶۲
نیشنل فزیکل لیبارٹری	ثاقب، کے ایل	جون ۱۹۵۰	۵۲ - ۵۴
نیشنل گیلری آف ماڈرن آرٹ	فاروقی، انیس (تصویر)	مئی ۱۹۷۰	۲۶ - ۳۱
نیوٹران بم	برہان حسین	جون ۱۹۷۹	۴۰ - ۴۱
نیوز ریل	مورتی، این - وی - کے	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۶۹ - ۷۰
نیوزی لینڈ اور اس کے لوگ	توہنگا وکیکی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۴۲ - ۴۴
واجد علی شاہ کا سفر کلکتہ	تصدق حسین، شیخ	جنوری ۱۹۵۷	۱۳ - ۱۸
واستو لیفسکی	شیر جنگ	اگست ۱۹۵۴	۴۴ - ۵۱
وادیٔ نیل	جگدیش پرشاد	یکم اگست ۱۹۴۷	۳۷ - ۴۰
وائی بنگالہ سراج الدولہ	فانی بلگرامی، سید وحی احمد	جولائی ۱۹۵۷	۱۲ - ۱۵
وامق و عذرا	تمکین کاظمی	اپریل ۱۹۵۵	۳۰ - ۳۴
واہ رے چین	آر تھرمی	۱۵ جون ۱۹۴۴	۲۸ - ۲۹
وجودیت — ایک تعارف	طارق سعید	مئی ۱۹۷۹	۴۲
وحشی شاہ جہاں پوری	حیرت شملوی، عبدالمجید	مئی ۱۹۶۲	۴ - ۱۴
وحید الہ آبادی	فاروقی، نثار احمد	مارچ ۱۹۵۷	۵۳ - ۵۷
وسط ایشیا کے چند فنکار :	ل احمد اکبر آبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۲۴ - ۲۵
تمارہ خانم — ایک ازبک رقاصہ			
وسط ایشیا کے چند فنکار	ل احمد اکبر آبادی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۱۹ - ۲۲
وسط ایشیا کے چند فنکار	ل احمد اکبر آبادی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۲۳ - ۲۶
وسطی ایشیا میں روسی پھیلاؤ	نکولائی رسکن	۱۵ جون ۱۹۴۴	۱۲ - ۱۳
وکٹر ہیوگو	بیتاب بریلوی	دسمبر ۱۹۴۷	۳۵ - ۳۷
ولی برہان پور میں (ایک استفسار)	فرید، شیخ	مارچ ۱۹۵۵	۴۳ - ۴۵
ولی دکنی اور نجم ناگوری	مخفی القادری، بشیر احمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۶
وہ لوگ جنھوں نے اپنی بیویوں کی ہجو کی	سوغات دہلی	مئی ۱۹۵۶	۴۵
ویدانت اور یوگ کی روشنی میں راس لیلا کی تصویر	شاستری، مجیب الرحمان	اپریل ۱۹۵۹	۱۰ - ۱۵
ویدک دور کی شاعر عورتیں	کہزاد، احمد علی خاں	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۷ - ۱۸
وینو منکڈ	کیلا، ہریش چندر	جنوری ۱۹۵۳	۲۳ - ۳۴

Marfat.com

ہ

ہاتھ کی لکیریں	رفعت، مبارزالدین	جنوری ۱۹۵۲	۲۴ - ۲۶
ہاتھی اور قدیم ہندوستانی فن	تلخ، من موہن	دسمبر ۱۹۶۳	۱۷ - ۲۲
ہانگ کانگ	بو، ہنری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۱
ہرم اکبر کی تعمیر	خوشحال رائے	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۲ - ۵۵
ہریجنوں کی فلاح و بہبود۔ نئی منزل نئے نشانے	سیوک، چودھری رام	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۰
ہری چند اختر	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۸	۳ - ۸
ہری نارائن آپٹے۔ مرہٹی کا ایک ممتاز ادیب	ابراہیم اختر	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۲ - ۴۴
ہز میجسٹی ملکہ الزبتھ دوئم	ادارہ	فروری ۱۹۶۱	۳۱
ہڑپا تہذیب میں عورتوں کے بالوں کی آرائش	وقار صدیقی	جون ۱۹۶۰	۳۵ - ۳۷
ہلی ہندوستان کا پہلا صحافی	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	اکتوبر ۱۹۷۱	۲۵ - ۲۸
ہلال	تبلیسی	یکم مارچ ۱۹۴۵	۲۷ - ۲۸
ہلکی پھلکی موسیقی	کیلا، ہریش چندر	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۳۳ - ۱۳۵
ہلکی کلاسیکی موسیقی	جوشی، ڈی - ٹی	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۱۴ - ۱۵
ہم اور ہماری موسیقی	خاں، عبدالرشید	مارچ ۱۹۵۷	۳۸ - ۴۲
ہم اور ہمارے بچے	لال، اندرجیت	اپریل ۱۹۸۰	۳۱ - ۳۳
ہم اور ہماری شخصیت	قیصر جہاں صدیقی	اگست ۱۹۷۷	۳۰ - ۳۱
ہم ایک ہیں	عزیز امام	مئی ۱۹۷۶	۱۰ - ۱۱
ہم، ذاکر صاحب اور مفت خورے	رضوی، انیس احمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۴۸ - ۵۰
ہم کو عیش بدنام کیا	ناصر حسین	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۳۸ - ۱۴۰
ہماچل پردیش کی جھلکیاں (تصاویر)	نشتر، سردار لال	ستمبر ۱۹۶۲	۲۳ - ۳۰
ہماچل پردیش کے عوامی رقص	نشتر، سردار لال	اگست ۱۹۸۵	۱۴ - ۱۷
ہماچل پردیش کے لوک گیت	نشتر، سردار لال	نومبر ۱۹۸۴	۱۷ - ۱۹
ہماچل کے لوک گیت	شرما، دونی چند	اکتوبر ۱۹۵۶	۲۲ - ۲۴
ہمارا ادب	زین العابدین	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۳۳ - ۳۵
ہمارا تہذیبی ورثہ	ریڈی، ڈاکٹر پی گوپال	اپریل ۱۹۶۳	۱۱
ہمارا شہر ترقی کی راہ پر	سرور جمال	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۵۱ - ۵۲
ہمارا قومی پرندہ — مور	وکرم، نند کشور	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۲۴
ہمارا مستقبل کا اسٹیج	ظفر احمد	جولائی ۱۹۶۸	۴۶ - ۴۸

Marfat.com

ہماری دو بنیادی ضرورتیں — بجلی پانی	ادارہ	مئی ۱۹۶۸	۴۳-۴۵
ہماری ریلیں	ادارہ	جون ۱۹۶۸	۳۰-۳۳
ہماری زندگی سورج (سورج کی توانائی)	اظہار اثر	اپریل ۱۹۷۷	۴۰ - ۴۱
ہماری شادیاں	آنسہ عائشہ	جولائی ۱۹۵۶	۲۹-۳۵
ہماری فلموں میں ناچ گانوں کا مقام	اطہر سلطانہ	دسمبر ۱۹۷۱	۴۰ - ۴۲
ہماری فلمی موسیقی	نوشاد علی	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۱۵
ہماری ہندی فلمیں	بچن سریواستوا	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۴۶-۱۴۸
ہمارے پہلوان	بیتاب بریلوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲۷ - ۲۹
ہمارے جنگلاتی وسائل کی منصوبہ بندی	شنکر گھوش	دسمبر ۱۹۷۶	۱۷ - ۱۹
ہمارے نئے صدر	دواکر، آر-آر	جولائی ۱۹۶۲	۱۹ - ۲۲
ہمارے نئے گورنر جنرل	رحم، علی الہاشمی	اگست ۱۹۴۸	۲۳-۲۵
ہمہ گیر ہستی (گاندھی جی)	امن، گوپی ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۶	۱۱ - ۱۲
ہند اسلامی فن تعمیر	پرسی براؤن	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۷۷
ہند اور کشمیر کا ناتا	ذاکر حسین	دسمبر ۱۹۴۹	۲ - ۴
ہندوں کا بادشاہ — راما نجم	حسرت سہروردی	نومبر ۱۹۶۳	۴۳ - ۴۴
ہند کی ٹینس	غوث محمد	ستمبر ۱۹۷۲	۳۶ - ۴۱
ہند کی ہاکی	سنگھ، ہریندر بیر	ستمبر ۱۹۷۲	۳۲ - ۳۵
ہند میں سیاحت	حسینی، مہدی عباس	جولائی ۱۹۷۳	۱۱ - ۱۵
ہندوستان ۱۹۵۸ء میں	زاہدی، مشتاق احمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۱۷ - ۱۹
ہندوستان اور ایران کے ثقافتی تعلقات	سمیعی، م-ن	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۳۷ - ۳۸
ہندوستان اور ایران کے باہمی ادبی تعلقات اور اثرات	کنور سین	دسمبر ۱۹۵۵	۳۰ - ۳۳
ہندوستان اور ایران کے باہمی ادبی تعلقات اور اثرات	کنور سین	جنوری ۱۹۵۶	۳۰ - ۳۲
ہندوستان اور برما کے ثقافتی تعلقات	گنگولی، پی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۳۷ - ۳۸
ہندوستان اور تبت کے ثقافتی تعلقات	ادارہ	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۲۸ - ۲۹
ہندوستان اور چین	ج پے، ڈاکٹر	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۸ - ۱۱
ہندوستان اور چین	ج پے، ڈاکٹر	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۱۸ - ۲۰
ہندوستان اور چین کے مابین تجارت	شمشیر سنگھ	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۲ - ۵۴
ہندوستان اور چین کے درمیان قدیم تعلقات	جعفری، سید اطہر حسین	جنوری ۱۹۵۲	۳۸ - ۴۱
ہندوستان اور خلیج فارس	ماخوذ ماہنامہ العرب	یکم فروری ۱۹۴۵	۴۴ - ۴۶

Marfat.com

ہندوستان اور صنعتی ترقی	پریم لتا ادیب	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۳-۵۴
ہندوستان اور کوریا	محمود، محمد حمید الدین	جولائی ۱۹۵۴	۳۶-۴۲
ہندوستان اور یورپ کے قدیم تجارتی رابطے	حمیدی، سراج الحسن	۱۵ جون ۱۹۴۹	۲۲ - ۲۵
ہندوستانِ قدیم اور فنونِ جنگ	رتن پنڈوروی	مارچ ۱۹۵۵	۳۱ - ۳۵
ہندوستان کا آئین میری نظر میں	احمد، سید سلطان	فروری ۱۹۵۰	۴ - ۵
ہندوستان کا آئین میری نظر میں	حفظ الرحمان، مولانا	فروری ۱۹۵۰	۴
ہندوستان کا آئین میری نظر میں	آصف علی، سید (گورنر اڑیسہ)	فروری	۳ - ۴
ہندوستان کا ایک قدیم ۔ کھمبات	فرقت کاکوروی، غلام احمد	ستمبر ۱۹۶۴	۱۷ - ۲۱
ہندوستان کا بہترین سفیر	کراکا، عوی۔ ایف	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵۵ - ۵۶
ہندوستان کا نیا دستور تنقید و موازنہ	حسینی، مہدی عباس	فروری ۱۹۵۰	۱۴ - ۲۰
ہندوستان کا سمندری راستہ	شفیع الرحمان، محمد	مارچ ۱۹۵۹	۴۰ - ۴۴
ہندوستان کا مسئلہ آبادی	میموریہ، سی بی	دسمبر ۱۹۵۲	۳۴ - ۳۸
ہندوستان کا منشور آزادی	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۷	۲۷
ہندوستان کی آئندہ ترقی میں عورت کا رول	نعیمہ جعفری	اگست ۱۹۷۶	۴۳ - ۴۴
ہندوستان کی اہم جدوجہد	جان گرگ	نومبر ۱۹۶۵	۴۱ - ۴۲
ہندوستان کی چند گمنام ہمسایہ قومیں	بخاری، ابوالقاسم	یکم اپریل ۱۹۴۴	۵
ہندوستان کی سڑکیں	آورکرک، مس	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۴۲ - ۴۳
ہندوستان کی قومی تحریک سے سبق	رضا الشبیبی، شیخ محمد	جنوری ۱۹۵۰	۲۰ - ۲۱
ہندوستان کے بازی گر	عمر، محمد	مئی ۱۹۶۹	۴۲ - ۴۶
ہندوستان کے بچے	ادارہ	جنوری ۱۹۷۹	۶ - ۸
ہندوستان کے بڑے رزم نامے	آورکرک، مس	۱۵ جون ۱۹۴۵	۲۳ - ۲۴
ہندوستان کے پراچین قبیلے	ادارہ	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۱۷ - ۱۸
ہندوستان کے جنگلات	آورکرک، مس	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۹ - ۵۰
ہندوستان کے جنگلات	ادارہ	اگست ۱۹۴۸	۴۹ - ۵۲
ہندوستان کے جنگلی جانور	سید، متین	جولائی ۱۹۷۰	۳۶ - ۳۹
ہندوستان کے چند مشہور عرس	حسن ثانی نظامی، خواجہ	اپریل ۱۹۶۶	۲۴ - ۲۹
ہندوستان کے رقص	ظفر قریشی دہلوی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۷۵ - ۷۸
ہندوستان کے سیاسی نقشے کی تکمیل	ادارہ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۲۱ - ۲۳
ہندوستان کے لوک ناچ	شہباز حسین	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۶۶ - ۷۵
ہندوستان میں آبادی کی افزائش	ادارہ	یکم فروری ۱۹۴۵	۲۵ - ۲۶

Marfat.com

ہندوستان میں آب پاشی	ننگپال، رام بہاری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۰ - ۵۱
ہندوستان میں اپنے ہاتھ سے کپڑا بننے کی صنعت	آورکرک، مس	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۷ - ۳۸
ہندوستان میں اسلحات کی پیداوار	ادارہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۳۵
ہندوستان میں اونی کپڑے کی صنعت	سنگھ، من موہن	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۷ - ۵۸
ہندوستان میں بعد جنگ ہوائی نقل وحمل	بوئر، ای-سی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۳۳-۳۴
ہندوستان میں بلیک مارکیٹنگ	کھنّہ، رتن لال	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۱۰ - ۱۲
ہندوستان میں پٹرول کی تلاش	ادارہ	ستمبر ۱۹۷۶	۴۶
ہندوستان میں پلائی وُڈ کی صنعت	پریتم سنگھ	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۷
ہندوستان میں تعلیم ـ مغلوں کے زمانے میں	عنایت اللہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۴۷ - ۴۹
ہندوستان میں تیل کی صنعت	ظفر پیامی	اکتوبر ۱۹۶۲	۳۵ - ۴۰
ہندوستان میں جدید ٹیکنیکل تعلیم	گاندھی، کنہیالال	اکتوبر ۱۹۶۶	۳۵ - ۳۷
ہندوستان میں خوراک کی حالت	خاں، محمد یامین خاں	یکم مئی ۱۹۴۶	۱۱ - ۱۲
ہندوستان میں خوراک کا مسئلہ	ادارہ	نومبر ۱۹۵۱	۵۲ - ۵۳
ہندوستان میں ریشم سازی	شنکر دیال	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۴۵ - ۴۶
ہندوستان میں رقص کی تربیت گاہیں	کیفو کوٹھاری	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۵۳ - ۵۷
ہندوستان میں زمین کی خرابی کا مسئلہ	ادارہ	یکم فروری ۱۹۴۴	۳۹ - ۴۰
ہندوستان میں سول ہوا بازی	ادارہ	یکم جنوری ۱۹۴۵	۳۷ - ۳۸
ہندوستان میں شکر سازی کی تاریخ	استھانا، بی این	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۱ - ۵۴
ہندوستان میں شکر سازی	آورکرک، مس	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۲۳ - ۲۴
ہندوستان میں شیشے کی صنعت	انصاری، انوار	اپریل ۱۹۵۳	۲۵ - ۲۶
ہندوستان میں عالمی امن.	محمود، حمید الدین	جنوری ۱۹۵۶	۴۴ - ۴۸
ہندوستان میں عورتوں اور بچوں کی قانونی حیثیت	دُرگا بائی دیش مکھ/ حیدر حسین موسوی	نومبر ۱۹۵۴	۱۶ - ۱۸
ہندوستان میں عیسائیت	پریم ساگر	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۳ - ۵۴
ہندوستان میں فوجی ڈیری فارم	ادارہ	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۳۷ - ۳۸
ہندوستان میں کاغذ سازی	ادارہ	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۴۴ - ۴۵
ہندوستان میں لوہا اور کوئلہ	ادارہ	یکم مارچ ۱۹۴۴	۳۵ - ۳۶
ہندوستان میں نرسنگ	ادارہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۴۵ - ۴۶
ہندوستان میں ہائیڈرو الیکٹریسٹی	ادارہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۱۷ - ۱۸
ہندوستان ہمارا کی شان نزول	عمر نور الٰہی، محمد	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۳۶ - ۳۷
ہندوستانی انجمن برائے بہبودی اطفال	صبیحہ واسع	جنوری ۱۹۷۹	۹ - ۱۰

Marfat.com

ہندوستانی ثقافت پر ایرانی اثرات	معظم علی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۵۴
ہندوستانی ثقافت وفنون پر مصری اثرات	حسین، کے	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۲۱ - ۲۲
ہندوستانی ثقافت وفنون پر مصر کے اثرات	حسین، کے	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۳۶ - ۳۸
ہندوستانی چائے	آور کرک، مس	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۶ - ۲۷
ہندوستانی دنیائے فلم	سمیعی، م-ن	یکم مارچ ۱۹۴۶	۲۵
ہندوستانی ڈرامہ اور چین کے ڈرامے	ادارہ	فروری ۱۹۵۵	۴۳ - ۴۶
ہندوستانی رقص وموسیقی	آئی لی	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۱۴
ہندوستانی رقص اور مشہور رقاص	اوشا شنکل	نومبر ۱۹۵۷	۴۸ - ۵۳
ہندوستانی ریاستیں	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۴	۳۹
ہندوستانی ریاستیں	ادارہ	یکم جولائی ۱۹۴۴	۴۰ - ۴۲
ہندوستانی ریاستوں کے معدنی ذرائع	انڈین انڈیا سے ماخوذ	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۲۴ - ۲۵
ہندوستانی ریاستوں کی جنگی خدمات	ہاروے، سی-او	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۲۹ - ۴۰
ہندوستانی زبان کے لفظ انگریزی میں	سروری، عبدالقادر	مئی ۱۹۵۴	۸ - ۱۳
ہندوستانی زبانوں کا مرکزی ادارہ	شمشاد زیدی	جون ۱۹۷۸	۱۷ - ۱۸
ہندوستانی طلبہ کے لیے فنی تعلیم	مشیر احمد	یکم جون ۱۹۴۵	۱۱۲ - ۱۲۸
ہندوستانی علوم کی مقبولیت مشرقی ممالک میں	مجیب، محبوب اللہ	جنوری ۱۹۶۰	۳۶ - ۴۰
ہندوستانی عورتیں اور علمِ طب	ادارہ	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۱۳ - ۱۴
ہندوستانی فلموں کا آغاز وارتقاء	وکرم، نند کشور	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۲۵ - ۲۸
ہندوستانی فلموں کا پس منظر	فیروز رنگون والا	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۳۳ - ۳۷
ہندوستانی فلموں کے پچھتر سال	نندنی ست پتی	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۳ - ۴
ہندوستانی فلموں کے معمار۔ بمل رائے	بھٹاچاریہ، رنکی	نومبر ۱۹۷۱	۳۹ - ۴۱
ہندوستانی فلموں کے معمار۔ محبوب	کبیر احمد	نومبر ۱۹۷۱	۳۸ - ۳۹
ہندوستانی فلموں کے معمار۔ ایس ایس داسن	شرما، این این	نومبر ۱۹۷۱	۴۱ - ۴۲
ہندوستانی فلموں کے معمار۔ شانتا رام	وکرم، نند کشور	نومبر ۱۹۷۱	۳۶ - ۳۷
ہندوستانی فنون کی تجدید	ودیارتھی	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۷ - ۵۹
ہندوستانی فوج کے لیے افسروں کا انتخاب	کیری آپا، کے-ایم	دسمبر ۱۹۵۰	۸ - ۱۱
ہندوستانی فوج کی تعمیری قوت	شاہ، میجر عبدالصمد	یکم جون ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۱
ہندوستانی فوج میں لڑکوں کے دستے	گنگولی، پی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۱ - ۵۲
ہندوستانی فوجی سپاہیوں کی تنخواہ	ادارہ	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۱۲
ہندوستانی کافی	ادارہ	یکم اپریل ۱۹۴۴	۳۰
ہندوستانی کرکٹ کا نیا دور	نسیم اجمل	ستمبر ۱۹۷۲	۴۲ - ۴۴

Marfat.com

ہندوستانی موسیقی	شاہد احمد دہلوی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۲۰ - ۲۵
ہندوستانی موسیقی کے دو بڑے محسن	مظفر شاہ	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۲۷
ہندوستانی موسیقی کے ساز	شاہد احمد دہلوی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۱ - ۵۴
ہنگامی حالات اور پلان	ادارہ	جون ۱۹۶۳	۴۱ - ۴۳
ہندوؤں کی قدیم سمندر پار بستیاں	شنکر دیال	یکم جولائی ۱۹۴۳	۲۹ - ۳۱
ہندی ادب میں عوامی تھیٹر کی بنیادیں	موج علیگ، کیلاش بہاری	۱۵ جون ۱۹۴۵	۲۰ - ۲۲
ہندی رسم الخط میں قرآن شریف	اسد علی	جون ۱۹۷۰	۲۸ - ۲۹
ہوائی چھتر	ادارہ	یکم اگست ۱۹۴۳	۳۹ - ۴۰
ہومر	شیر جنگ	جون ۱۹۵۲	۶ - ۱۱
ہیر رانجھے کے معاشقے کا افسانۂ باطل	خاں، اختر علی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۴۶ - ۴۷
ہیروں کی کہانی تاریخ کی زبانی	اعظمی، بدیع الزماں	جولائی ۱۹۶۸	۴۰ - ۴۳
ہیونگ سانگ، جنانا پربھا اور پرجن دیو کے تین اہم خطوط	حسن آرزو	ستمبر ۱۹۵۷	۹ - ۱۳

ی

یاجوج ماجوج	خاں، عبدالرشید	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۰ - ۵۱
یادِ جگر	احتشام حسین، سید	مارچ ۱۹۶۱	۱۱ - ۱۲
یادوں کی جھلکیاں	مخدومی، منظور حسن (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۳۲ - ۳۵
یادوں کے روزن	مظہر امام (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۱۶ - ۲۶
یادیں	خان عبدالغفار خاں	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۲۳ - ۲۵
یادگارِ ضیغم	زور، سید محی الدین قادری	اکتوبر ۱۹۵۷	۶ - ۱۰
یادرفتگان (منشی انوار حسین تسلیم سہسوانی)	نقوی، سہسوانی حنیف	نومبر ۱۹۵۸	۱۹ - ۲۵
یادرکھنا فسانہ ہیں یہ لوگ	ذاکر حسین	جنوری ۱۹۶۵	۱۲ - ۱۴
یٰسین	فاروقی، انیس	مئی ۱۹۷۹	۲۷ - ۲۹
یعقوب بن لیث	اختر شیرانی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۱۵ - ۱۸
یگانہ آرٹ	باقر مہدی	مئی ۱۹۵۶	۷ - ۱۳
یگانہ بیتی، کچھ سنی کچھ دیکھی	انصاری، محمد رضا	اگست ۱۹۷۴	۹ - ۱۳
یمن اور اس کے موجودہ فرماں روا	کامل، محمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۲۴ - ۲۶
یوپی کے قبائلی	امیر حسن	دسمبر ۱۹۷۰	۲۱ - ۲۳
یورپ نے اسلامی تمدن سے کیا استفادہ کیا	حفیظ، سید	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۱ - ۴۴

Marfat.com

یورپنیم کے لیے جدوجہد	رشورتھ ناگ	یکم اگست ۱۹۴۷	۲۵ - ۲۶
یوکرائن کی مختصر سوانح	روسی رسالے سے ماخود	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۱۰
یوم برق	تاراچند	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۶۹ - ۷۰
یونیسکو اور اس کے کام	جولین ہکسلے	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۴۰ - ۴۳
یونیسکو کے بنیادی عقائد	غلام السیدین، خواجہ	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۱۸ - ۱۹
یہ بکھری کڑیاں (ماضی کے جھروکے)	ششی، شیام سنگھ	ستمبر ۱۹۸۲	۴ - ۵
یہ بھی ہمارے ساتھی ہیں	امرت لال	فروری ۱۹۸۲	۴
یہ خانے یہ دائرے	کشور سلطان	اپریل ۱۹۷۷	۱۷ - ۱۸
یہ لوگ	گوسائیں، دینا ناتھ	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۴۰ - ۴۳
یہ وہ چمن ہے جس میں خزاں کا گذر نہیں	عبدالباقی	کشمیر اگست ۱۹۵۵	۱۳ - ۱۴

Marfat.com

مقالے

آ

آتش کے بعض غیر معروف شاگرد	خاں، کاظم علی	جولائی ۱۹۸۲	۱۰ - ۱۵
آثار ابوالکلام آزاد	فریدالوحیدی	مئی ۱۹۵۱	۲۳ - ۲۵
آثار الصنادید	فاروقی، نثار احمد	ستمبر ۱۹۶۶	۲۳ - ۲۹
آج کا اُردو افسانہ (ریڈیو ساہتیہ سمارو ہ میں پڑھا گیا)	احتشام حسین	جون ۱۹۵۷	۱۵ - ۱۶
آج کا اردو افسانہ	قیصر تمکین	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۶۷ - ۷۱
آج کل کی زندگی اور فلسفہ	خاں، ظفر حسین	جون ۱۹۵۰	۳۶ - ۴۰
آدھ گھنٹہ فانی کے ساتھ	ریاض الرحمان، سید	اپریل ۱۹۵۰	۵۱ - ۵۳
آدی باسی لوک گیت	اسلم پرویز، سید	جون ۱۹۸۳	۲۲ - ۲۶
آرٹ اور اقبال	آصف، ظفر احسن	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۱۰ - ۱۲
آرٹ اور جمالیات	رئیس احمد	یکم اگست ۱۹۴۹	۳۱ - ۳۴
آرٹ اور ہندوستان	کیلاش ماہر	یکم مئی ۱۹۴۹	۱۲ - ۱۳
آرزو لکھنوی	اعظم، سید اعظم حسین	اکتوبر ۱۹۵۱	۵ - ۷
آرزو لکھنوی کا تخیل	اشہر لکھنوی، آغا	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۸ - ۱۱
آزاد اور تمثیل نگاری	اکرام حسین	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۴۷ - ۴۹
آزاد شخصیت کا ارتقا	تاراچند، ڈاکٹر	مئی ۱۹۵۰	۶ - ۸
آزاد نظم	حقی، شان الحق	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۲۲ - ۲۴
آزادی سے متعلق میری چند نظمیں	فراق گورکھپوری	اگست ۱۹۷۶	۴ - ۸
آزادی کا پہلا ہیرو ٹیپو سلطان	نقوی، سید سخی حسن	اکتوبر ۱۹۵۰	۳۳ - ۳۸
آزادی کی چھاؤں میں (تنقیدی جائزہ)	قرۃ العین حیدر	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۸۶ - ۸۸
آزادی کے بعد لداخ میں سماجی اور فکری انقلاب	عبدالغنی	ستمبر ۱۹۷۴	۴۲ - ۴۶

Marfat.com

آزادی کے بعد تعمیراتی ترقی	صدیقی، رفیع الدین	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۸۱ - ۸۶
آزادیٔ نسواں کی جدوجہد	شمیم نکہت (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۸ - ۱۲
آسام میں اردو (عبدالمالک (تصویر)	شاہ، احمد علی (تصویر)	نومبر ۱۹۷۳	۴۰ - ۴۱
آسی لکھنوی (تصویر ٹائیٹل پر)	حیدر، سید اظہار	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۸ - ۱۰
آغا حجو شرف کی شاعری	رضا، سید زکی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۳۶ - ۳۸
آغا حجو شرف کے حالات — تحقیق کی روشنی میں	خاں، کاظم علی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۲	۸ - ۱۲
آغا حشر کاشمیری	بیتاب بریلوی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۱۰ - ۱۴
آغا حشر کاشمیری حقیقت کی روشنی میں	عشرت رحمانی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۳۵ - ۴۰
آغا حشر بحیثیت ڈرامہ نگار	احتشام حسین، آل احمد سرور	اپریل ۱۹۷۹	۱۳ - ۱۴
	تاج، امتیاز علی		
آغا حشر بحیثیت غزل گو	شہاب برنی	اپریل ۱۹۷۹	۱۱ - ۱۲
آغا حشر بحیثیت غزل گو	شہاب برنی،	جون ۱۹۶۰	۲۰ - ۲۲
	کنور محمد یسین علی خاں		
آغا حشر کی شخصیت کے چند نمایاں پہلو	شہاب برنی	جنوری ۱۹۵۸	۵۶ - ۵۷
آغا شاعر	قادری، پروفیسر حامد حسین	۴ اپریل ۱۹۴۳	۱۲ - ۱۸
آغا شاعر قزلباش (تصویر)	وقار عظیم	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۸ - ۱۰
آغا حیدر حسن دہلوی ایک دور — ایک تہذیب	فاروقی، خواجہ احمد	جنوری ۱۹۷۷	۷ - ۱۱
آگ کا دریا سے لہو کے پھول تک	صدیقی، نورالحسن	جون ۱۹۷۲	۶ - ۱۰
آگرہ اسکول کا ایک ماسبق	اشہر لکھنوی، آغا	یکم مئی ۱۹۴۵	۳۲ - ۳۳
آگرہ اور آگرے والے (عام معاشرت)	میکش اکبر آبادی	ستمبر ۱۹۶۷	۷ - ۱۴
آگرہ گھرانے کی گائکی اور اُس کے فن کار	خاں، عظمت حسین	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۵۹ - ۶۳
آل احمد سرور — بہ حیثیت شاعر	احتشام حسین	نومبر ۱۹۵۲	۶ - ۱۰
آلاتِ موسیقی	قیصر قلندر	اپریل ۱۹۸۶	۳۵ - ۳۷
آلاتِ موسیقی	قیصر قلندر	مارچ ۱۹۸۵	۱۳ - ۱۶
آلاتِ موسیقی	قیصر قلندر	مئی ۱۹۸۶	۲۵ - ۲۹
آلاتِ موسیقی	قیصر قلندر	جون ۱۹۸۶	۱۷ - ۱۸
آلاتِ موسیقی ضربی ساز	قیصر قلندر (تصویر)	مارچ ۱۹۸۶	۱۶ - ۱۹
آمد اور آورد	ضیا فتح آبادی	مارچ ۱۹۸۱	۹ - ۱۰
آندھرا پردیش میں اردو	اختر حسن (تصویر)	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۳۰ - ۳۶

نریندر لوتھر، شاذ تمکنت، کنول پرشاد کنول، اقبال متین، وقار خلیل
واجدہ تبسم، جیلانی بانو، آمنہ ابوالحسن، زینت ساجدہ، رؤف خیر،
رؤف خلش، سلمان خمار

Marfat.com

آندھرا پردیش میں اردو نثری تراجم	رشید الدین	اپریل ۱۹۸۱	۱۴ - ۱۶
آنند نرائن ملا کی شاعری	اختر علی تلہری	ستمبر ۱۹۶۲	۴ - ۱۲
آہ بے چاروں کے اعصاب پہ عورت ہے سوار	خاں، مسعود حسین	اگست ۱۹۵۰	۴۰ - ۴۲
آئن سٹائن کا نظریۂ اضافیت	خاں، محمد اسحاق	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۲۰ - ۲۲
آئینہ در آئینہ، تصویر در تصویر	کنور سین	جون ۱۹۸۶	۴ - ۷

ا

ابر کہربار (غالب کی شعری زندگی کا بہترین کارنامہ)	ظ۔ انصاری	مئی ۱۹۶۶	۵ - ۲۰
ابن خلدون کا نظریۂ تعلیم	احمد، ضیاء الدین	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۱ - ۵۲
ابوالکلام آزاد — ایک ہمہ گیر شخصیت	ذاکر حسین، ڈاکٹر	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۱ - ۱۳
ابوالکلام آزاد اور بذلہ سنجی	طاہر دانیال	مئی ۱۹۵۳	۵ - ۱۱
ابوالکلام بہ حیثیت انشا پرداز	خاں، ظفر حسین	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۴۱ - ۴۵
ابوالکلام آزاد کی ابتدائی صحافتی زندگی	عتیق صدیقی (تصاویر)	فروری ۱۹۸۱	۱۲ - ۱۸
ابوالقاسم لاہوتی۔ ایران کا پہلا انقلابی شاعر	عتیق، محمد	جولائی ۱۹۵۳	۳۳ - ۳۷
اپندر ناتھ اشک (تصویر)	وقار عظیم	یکم جنوری ۱۹۴۵	۱۳ - ۱۶
اپنی کھوج (۱) (ڈرامہ، فلم، نشریات، ٹیلی ویژن اور قبائلی فنون کے ۲۵ سال)	محمود حمید الدین	اگست ۱۹۷۲	۸۴ - ۸۷
اپنی کھوج (۲) (مصوری، سنگتراشی، رقص، موسیقی اور علاقائی زبانوں کے ۲۵ سال)	شہباز حسین	اگست ۱۹۷۲	۸۸ - ۹۰
اتر پردیش کے لوک گیت	فاروقی، اظہر علی	لوک گیت نمبر جنوری ۱۹۷۵	۸ - ۱۶
اتر پردیش میں اردو (تصاویر) مسعود حسن رضوی، اعجاز حسین، آنند نرائن ملا، فراق گورکھپوری، حیات اللہ انصاری، مسعود حسین خاں، آل احمد سرور، علی جواد زیدی، امتیاز علی عرشی، اسلوب احمد انصاری، فضا ابن فیضی، معین احسن جذبی، نذیر بنارسی، نازش پرتاب گڈھی، نشور واحدی، شہریار، قمر احسن، ساجدہ زیدی، غلام مرتضیٰ راہی، صلاح الدین پرویز۔	ادارہ	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۴ - ۸

Marfat.com

۱۸۵۷ کا ہنگامہ اور خطوطِ غالب	علوی، تنویر احمد	فروری ۱۹۵۳	۲۲ - ۲۶
۱۸۵۷ کی ادبی اہمیت	حسن، محمد	جنگِ آزادی نمبر	۵۶ - ۶۳
	حسن، محمد	اگست ۱۹۵۷	
۱۸۵۷ کے بعد لکھنؤ کا اردو ادب		فروری ۱۹۵۱	۴۵ - ۵۰
۱۸۵۷ میں لکھنؤ پر کیا بیتی؟ (تصاویر)	تصدق حسین، شیخ	جنگِ آزادی نمبر	۶۴ - ۸۰
		اگست ۱۹۵۷	
۱۸۵۷ ہندی شاعری میں	عابد سہیل	مارچ ۱۹۵۸	۴۳ - ۴۶
۱۸۸۳ کے دو خط متعلق بہ غالب	حسین، مرزا مجگرامی، سید مرتضیٰ	فروری ۱۹۵۷	۲۱ - ۲۴
اٹھارہویں صدی کے ہندوستان کی ایک پُراسرار شخصیت "ابوطالب لندنی"	عتیق صدیقی	مئی ۱۹۷۹	۳ - ۱۰
اٹھارہویں صدی میں رزمیۂ ہنود کا حصہ	خورشید، عبدالسلام	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۸ - ۲۰
اردو شاعری میں			
اثر صاحب کی یاد میں	سرور، آل احمد	ستمبر ۱۹۶۷	۱۸ - ۱۹
اثر لکھنوی کی غزل	تاثیر، ڈاکٹر	یکم جون ۱۹۴۵	۸ - ۹
اثریات میں رومانیت	گارڈن چائلڈ	یکم فروری ۱۹۴۶	۲۵ - ۲۶
اجنتا کی نقاشی کی کہانی	غلام ربانی	مئی ۱۹۶۵	۴۱ - ۴۲
احتساب	خلیل صدیقی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۴۱ - ۴۲
احسان دانش	شکیب رضوی	جنوری ۱۹۸۳	۱۵ - ۱۸
احتشام حسین - ذہن و کردار کی ابتدائی نشوونما	اعجاز حسین	اپریل ۱۹۷۳	۲۵ - ۳۰
احتشام حسین اور ترقی پسند تحریک	سجاد ظہیر	اپریل ۱۹۷۳	۸ - ۱۱
احتشام حسین کی تنقید نگاری	حسن، محمد	اپریل ۱۹۷۳	۱۸ - ۲۴
احمد شاہ ابدالی کی پشتو شاعری	خاں، عبدالرؤف	جون ۱۹۴۶	۱۱۷ - ۱۱۸
احمد ندیم قاسمی ایک تاثر	خالد غرفان	جولائی ۱۹۶۷	۱ - ۱۵
احوالِ غالب کی گم شدہ کڑیاں	مہر، غلام رسول	فروری ۱۹۵۷	۵ - ۷
اخبار و مسائل	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	صحافت نمبر نومبر و دسمبر ۱۹۸۳	۱۲ - ۲۰
اختر اورینوی	ضیا عظیم آبادی	جون ۱۹۵۲	۱۶ - ۲۱
اختر انصاری کی شاعری	حکیم، مکین احسن	یکم فروری ۱۹۴۵	۶ - ۹
اختر حسین رائے پوری (تصویر ٹائیٹل پر)	ڈار، ظہور الحسن	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۸ - ۱۱
اختر حسین رائے پوری بحیثیت افسانہ نگار	ڈار، ظہور الحسن	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۸ - ۱۳
اختر شیرانی کی چند مشہور نظمیں	یار جامی	مارچ ۱۹۶۰	۲۷ - ۳۴
اختر شیرانی کی رومانی شاعری کا پس منظر	برکاتی، منظور الحسن	اگست ۱۹۶۱	۲۷ - ۳۳

Marfat.com

اختر شیرانی کے اساتذہ (تصویر ٹائٹیل پر)	برکاتی، منظور الحسن	جولائی ۱۹۶۵	۴۰ - ۴۴
اختر علی تلہری کا تنقیدی شعور	حسینی، علی عباس	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۳۲ - ۳۵
ادب اور ابلاغ	عقیل، محمد	جولائی ۱۹۵۳	۴۳ - ۴۸
ادب اور سماجی تبدیلی کا عمل	اِسّر، دیویندر (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۴ - ۸
ادب اور زندگی	سنگر، ست پرکاش	جون ۱۹۵۷	۳۴-۳۶
ادب اور سیاست	حسینی، مہدی حسن	اکتوبر ۱۹۴۸	۴۹ - ۵۲
ادب اور صحافت	فاروقی، محمد احسن	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۳ - ۹۴
ادب اور غیر ادب	ممتاز حسین	مارچ ۱۹۸۶	۴ - ۷
ادب اور فلم	چٹوپادھیائے، کملادیوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۳ - ۵
ادب اور مکتوبات (مکتوب بنام ساغر نظامی)	احتشام حسین	مئی ۱۹۷۳	۶ - ۸
ادب اور مقصدیت	صابر شاہ آبادی	مارچ ۱۹۶۲	۱۳ - ۱۹
ادبِ خبیث	یگانہ چنگیزی، میرزا	یکم جنوری ۱۹۴۵	۱۰ - ۱۲
ادبِ خبیث	یگانہ چنگیزی، میرزا	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵۲ - ۵۵
ادب کا ایک باغی ۔ عظمت اللہ خاں (تصویر)	خاں، ڈاکٹر مسعود حسین	۱۵ جون ۱۹۴۷	۶ - ۸
ادب کا مطالعہ اور اس کے فائدے	افسر، حامد اللہ	نومبر ۱۹۶۳	۳۱ - ۳۴
ادب کی پرکھ اور قاری	نریش	اگست ۱۹۷۸	۲۹ - ۳۰
ادب کے سَو نام	خورشید الاسلام	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۶
ادب کے نئے تقاضے	خاں، رشید حسن	جون ۱۹۵۰	۱۲ - ۱۸
ادب ۔ مستقبل کے روبرو	اِسّر، دیویندر	فروری ۱۹۸۶	۴ - ۸
ادب میں جدیدیت کا تصوّر	احتشام اختر	اپریل ۱۹۷۲	۱۵ - ۱۸
ادب میں طنز کی جگہ	احتشام حسین	سالنامہ ۱۵ اگست ۱۹۴۹	۳۳ - ۳۷
ادب میں ظرافت اور اس کے عناصر	عبد المغنی	ستمبر ۱۹۷۹	۲۲ - ۲۴
ادب میں ہیئت کا مسئلہ	عبد المغنی	اکتوبر ۱۹۷۷	۲۷ - ۳۰
ادبی اشارے	خورشید الاسلام	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۲۴ - ۲۷
ادبی تحقیق کے بعض مسائل	حسن، محمد	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۷۲ - ۷۶
ادبی تنقید اور نفسیات	حسن، محمد	اکتوبر ۱۹۸۴	۶ - ۸
ادبی ڈائری	فراق گورکھپوری	یکم اپریل ۱۹۴۹	۳ - ۷
ادبی ذوق	منچندا، مدن لال	فروری ۱۹۸۵	۱۳ - ۱۴
ادبیاتِ سنسکرت	رتن پنڈوروی	ستمبر ۱۹۵۶	۳۷ - ۴۴
ادیب کی آزادی اور تخلیقی عمل	اِسّر، دیویندر	ستمبر ۱۹۷۷	۳ - ۵
ادیب الملک اکبر حیدری	عشرت رحمانی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۸ - ۱۲

Marfat.com

اردو اخبارات اور اشتہارات کا مسئلہ	مہتاب، م۔ک	جولائی ۱۹۸۶	۱۷ - ۲۰
اردو اخبارات اور قومی یک جہتی	فریدی، رئیس الدین	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۳۹ - ۴۲
اردو اخبارات کے لیے تربیت یافتہ عملے کی ضرورت	مہتاب، م۔ک	دسمبر ۱۹۸۴	۲۴ - ۲۸
اردو اخبارمیں ترجمہ کے مسائل	ناز انصاری	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۷۴ - ۷۶
اردو اخبار میں نامہ نگار کا کردار	مہتاب، م۔ک	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۵۰ - ۵۳
اردو اخبارات میں ہندی الفاظ	مرزا، خاطر زائیف تاش	دسمبر ۱۹۶۹	۱۳ - ۱۸
اردو اخبارات ورسائل کا قومی کردار	امداد صابری	اگست ۱۹۸۶	۵ - ۱۴
اردو ادب اور خواتین	صالحہ عابد حسین	جولائی ۱۹۷۴	۶ - ۱۲
اردو ادب اور فلسفۂ حیات	صابر شاہ آبادی	مئی ۱۹۶۵	۴۵ - ۴۸
اردو ادب میں اِستے	مدنی، ڈاکٹر سید ظہیر الدین	جون ۱۹۵۷	۴ - ۸
اردو ادب میں اِستے	مدنی، ڈاکٹر سید ظہیر الدین	جولائی ۱۹۵۷	۳۴ - ۳۹
اردو ادب میں افسانہ نگاری	راجندر، م۔م	ستمبر ۱۹۴۸	۳۷ - ۴۰
اردو ادب میں تمثیل نگاری	اشہد فضلی، محمد	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۱ - ۵۲
اردو ادب میں جدید ترین رجحانات اور ان کا تجزیہ	اعظمی، خلیل الرحمان	اپریل ۱۹۵۳	۲۰ - ۲۴
اردو ادب میں حبِّ وطن	عبادت بریلوی	اکتوبر ۱۹۴۸	۱۰ - ۱۳
اردو ادب میں ڈرامہ نگاری	کاظمی، سید ظہیر	یکم نومبر ۱۹۴۳	۱۲ - ۱۴
اردو ادب میں طنز و مزاح کی روایت	فاروقی، نثار احمد	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۳ - ۸
اردو ادب میں کلیم الدین احمد کا مقام	عبدالمغنی	مئی ۱۹۸۴	۴ - ۹
اردو ادب میں مثنوی کی اہمیت	تہمینہ مجیب	جولائی ۱۹۵۰	۲۴ - ۲۸
اردو ادیب کے مسائل	نارنگ، گوپی چند	دسمبر ۱۹۷۷	۲۳ - ۲۵
اردو اصطلاحات اہمیت اور مسائل	میر حسن (تصویر)	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۴۵ - ۴۸
اردو اصطلاحات تاریخ اور اصول	سحر، ابوالفیض	دسمبر ۱۹۷۲	۲۵ - ۲۷
اردو افسانہ اور علامت	ارشد، اعجاز علی (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۱۱ - ۱۳
اردو املا کے مسائل	زیدی، علی جواد	اکتوبر ۱۹۷۵	۱۱ - ۱۵
اردو املا کا مسئلہ	خاں، رشید حسن	اپریل ۱۹۷۲	۷ - ۱۴
اردو ایک ترقی پسند زبان	مسعود حسین	یکم نومبر ۱۹۴۶	۲۱ - ۲۳
اردو بیرونی ممالک میں	فاروقی، خواجہ احمد	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۸ - ۱۰
اردو پریس کے ۲۵ سال	خاں، عابد علی	اگست ۱۹۷۲	۴۳ - ۴۶
اردو تحقیق آزادی کے بعد	جین، گیان چند	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۱۱ - ۲۱

Marfat.com

اردو تحقیق پر ایک نظر	جین، گیان چند	جنوری ۱۹۷۴	۱۳ - ۱۷
اردو تحقیق کے چند سنگ میل اور ستون	زیدی، علی جواد	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۶۲ - ۷۱
اردو تحقیقات کی رفتار اور سمت	حسنین، محمد	نومبر ۱۹۷۳	۲۶ - ۳۰
اردو تنقید کے پچیس[۲۵] سال	حسن، محمد	اگست ۱۹۷۲	۱۸ - ۲۱
اردو تنقید پر انیس کا اثر	شارب ردولوی	جولائی ۱۹۷۵	۲۱ - ۲۵
اردو تنقید پر چند خیالات	عبادت بریلوی، ڈاکٹر	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۷۱ - ۷۵
اردو تنقید کا پس منظر	صدیقی، ابواللیث	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۲۳ - ۲۵
اردو تنقید میں آزاد کا درجہ	مسیح الزماں	فروری ۱۹۵۱	۴۰ - ۴۳
اردو چھاپے خانے	پرویز، محمد یامین	دسمبر ۱۹۷۲	۳۷ - ۴۳
اردو داستانوں پر کام کا تجزیہ اور تبصرہ	رازیزدانی	جولائی ۱۹۶۰	۲۷ - ۳۴
اردو ڈراما آزادی کے بعد	حسن، محمد	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۲۴ - ۲۹
اردو ڈراما اور جان گل کرسٹ	عتیق صدیقی، محمد	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۳۹ - ۴۰
اردو ڈراما اور دربار اودھ	ادیب، مسعود حسن رضوی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۳۴ - ۳۸
اردو ڈراما اور اسٹیج	نامی، عبدالعلیم ۴۷-۱۹۶۷	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۶۸ - ۶۹
اردو ڈراما کے ۲۰ سال	شرما، ریوتی سرن	ستمبر ۱۹۷۲	۲۴ - ۲۶
اردو ڈراما نگاری کا ارتقائی و تاریخی پس منظر	فطرت، حسن عباس	جنوری ۱۹۵۵	۲۰ - ۲۴
اردو ڈرامے کا تدریجی ارتقا	درد گورکھپوری	ستمبر ۱۹۵۳	۳۳ - ۳۸
اردو رسم الخط کے ہندو ماہرین	خیالی، ایم - این	ستمبر ۱۹۷۴	۳۰ - ۳۲
اردو زبان آزادی کے بعد	خاں، مسعود حسین	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۴ - ۷
اردو زبان اور بنگال کے ہندو ادیب	دفا راشدی	جولائی ۱۹۵۳	۱۸ - ۲۱
اردو زبان کے مورخ - نصیر الدین ہاشمی	ربیعہ سلطانہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۸ - ۱۱
اردو زبان میں عربی لفظوں کا اضافہ	عبدالرزاق ملیح آبادی	مئی ۱۹۵۲	۹ - ۱۳
اردو شاعری پر انیس کا اثر	فاروقی، شمس الرحمان	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۴۸ - ۵۰
اردو شاعری پر میر کا اثر	سریواستو، شیام جی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳۶ - ۳۷
اردو شاعری میں ایہام گوئی	عبدالحق، ڈاکٹر مولوی	اگست ۱۹۶۱	۴۲
اردو شاعری میں تجربات	بلراج کومل	نومبر ۱۹۸۲	۱۰ - ۱۳
اردو شاعری میں جمہوریت اور سوشلزم کا تصور چند تاثرات	نارنگ، گوپی چند	جولائی ۱۹۶۸	۵ - ۸
اردو شاعری میں ساقی کا کردار	تابش دہلوی	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۳۸ - ۴۰
اردو شاعری میں صورت کی جلوہ گری	مظہر امام	اکتوبر ۱۹۷۴	۹ - ۱۴
اردو شاعری میں ملکی اساطیری روایات	فاروقی، اظہر علی	یکم نومبر ۱۹۴۹	۶ - ۹

Marfat.com

اردو شاعری میں مناظر فطرت کی عکاسی	سریواستو، شیام جی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۸ - ۳۱
اردو شاعری میں مہاتما گاندھی کی شخصیت	والی آسی	اکتوبر ۱۹۶۸	۴ - ۱۱
اردو شاعری میں نئے تجربے	شارب ردولوی	مارچ ۱۹۸۲	۳ - ۸
اردو شاعری میں وحدۃ الوجود	میکش اکبر آبادی	دسمبر ۱۹۵۱	۵ - ۹
اردو شعر و ادب کی رفتار	م حفیظ سید، ڈاکٹر	جون ۱۹۵۲	۴۷ - ۵۱
اردو شعر و ادب میں کشمیر کا حصہ — ایک جائزہ	حامدی کاشمیری	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۱۶ - ۱۸
اردو صحافت (۱۹۰۰ء تک)	سوم آنند	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹ - ۱۱
اردو صحافت (۱۹۴۷ء تک)	رضوان احمد	صحافت نمبر دسمبر ۱۹۸۳	۲۱ - ۲۵
اردو صحافت آزادی کے بعد	وکرم، نند کشور	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۷۶ - ۸۴
اردو صحافت اور آئین	زیدی، علی جواد	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۴ - ۸
اردو صحافت اور ٹریننگ کا مسئلہ	شہباز حسین	صحافت نمبر، نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۸۳ - ۸۴
اردو صحافت اور دورِ جدید کے تقاضے	گربچن چندن	جنوری ۱۹۷۶	۲۶ - ۲۷
اردو صحافت اور ظریفانہ شاعری	واہی، رضا نقوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۵۸ - ۶۱
اردو صحافت اور کتابت	احمد سعید ملیح آبادی	صحافت نمبر، نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۷۰ - ۷۳
اردو صحافت اور فلم	تلخ، من موہن	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۵۴ - ۵۷
اردو صحافت: تکنک نئے تجربے اور مسائل	ریاض عظیم آبادی	دسمبر ۱۹۸۴	۲۱ - ۲۳
اردو صحافت کا فروغ اور علاقائی اخبار	محمود انصاری	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۴۳ - ۴۴
اردو صحافت کا مزاج	ظ۔ انصاری	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۳۱ - ۳۴
اردو صحافی - حال، مسائل، مستقبل	ریاض عظیم آبادی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۸۰ - ۸۲
اردو طباعت و اشاعت ایک جائزہ	مسلم، محمد	دسمبر ۱۹۷۷	۱۱ - ۱۲
اردو طنز و مزاح کے ۲۵ سال	مجتبیٰ حسین	اگست ۱۹۷۲	۴۰ - ۴۲
اردو غزل	رحمت قطبی	ستمبر ۱۹۵۱	۴۶ - ۴۷
اردو غزل اور ہندوستانیت	نارنگ، گوپی چند	نومبر ۱۹۵۴	۳۵ - ۴۰
اردو غزل اور ہندوستانیت	نارنگ، گوپی چند	دسمبر ۱۹۵۴	۳ - ۶
اردو غزل کی تہذیبی میراث	یوسف خورشیدی	مئی ۱۹۷۸	۱۷ - ۱۹
اردو غزل گوئی کی نئی کروٹ	رضوی، ابن الحسن	یکم جولائی ۱۹۴۶	۳۵ - ۳۶
اردو فکشن کے ۲۵ سال	دیوندر اسر	اگست ۱۹۷۲	۳۴ - ۳۹
اردو کا اخبار "جام جہاں نما"	مناظر عاشق ہرگانوی	فروری ۱۹۷۵	۴۴ - ۴۷
اردو کا اولین افسانہ	صادق	نومبر ۱۹۷۶	۱۴ - ۱۷
اردو کا ایک غیر مطبوعہ تذکرہ	فاروقی، خواجہ احمد	۱۵ جون ۱۹۴۷	۵۶
اردو کا ایک گمنام منشی سجاد حسین انجم کسمنڈوی	صدیقی، مبشر علی	۱۵ جون ۱۹۴۹	۲۶ - ۲۷

Marfat.com

اردو کا ترقی پسند خمیر	اعجاز حسین، ڈاکٹر	اکتوبر ۱۹۵۳	۴ - ۹
اردو کا لسانیاتی ادب	زور، سید محی الدین قادری	دسمبر ۱۹۵۵	۱۳ - ۱۵
اردو کلچر	افسر، حامد اللہ	یکم فروری ۱۹۴۶	۹ - ۱۱
اردو کی ادبی صحافت	گربچن چندن	دسمبر ۱۹۸۴	۴۳ - ۴۹
اردو کی ایپک شاعری	شیدا، راجیندر ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۸	۶ - ۱۳
اردو کی ایپک شاعری	شیدا، راجیندر ناتھ	نومبر ۱۹۵۸	۹ - ۱۴
اردو کی زولسانی لغات	حنیف کیفی	جولائی ۱۹۸۱	۱۵ - ۱۸
اردو کی سیاسی شاعری میں روش کا مقام	افتخار اعظمی	جنوری ۱۹۵۸	۳۴ - ۳۹
اردو کے جڑواں مصوتے	جین، گیان چند	نومبر ۱۹۶۱	۶ - ۱۲
اردو کے چند ابتدائی اخبار	افسر، حامد اللہ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵۹ - ۶۰
اردو کے چند مسیحی شعراء (سبھوں کی تصویر)	قربان، ڈی لے ہیریس	فروری ۱۹۷۰	۲۹ - ۳۴
اردو کے دو قدیم پروانے	بشیر الحق دسنوی، محمد	نومبر ۱۹۵۴	۲۳ - ۲۵
اردو کے عظیم المرتبت شاعر اور ادیب جمیل مظہری (مرحوم)	ساغر نظامی	ستمبر ۱۹۸۰	۳ - ۵
اردو کے علمی و ادبی رسائل	زور، محی الدین قادری	اگست ۱۹۵۰	۴۷ - ۵۱
اردو کے مزاح نگار	امن، گوبی ناتھ	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۷ - ۱۳
اردو کے مکتوباتی ادب پر ایک نظر	فاروقی، خواجہ احمد	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۴ - ۷
اردو کے نامور صحافی	صالحہ ناز	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۸۵ - ۸۹
اردو میں ایک نادر روزنامچہ	ہاشمی، نور الحسن	اکتوبر ۱۹۸۶	۴ - ۸
اردو میں بچوں کا ادب	نیر، شفیع الدین	جنوری ۱۹۷۹	۲۹ - ۳۲
اردو میں بچوں کا ادب	عبد الحق	دسمبر ۱۹۷۷	۳۶ - ۳۷
اردو میں بچوں کے رسائل	وکرم، نند کشور	جنوری ۱۹۷۹	۳۳ - ۳۴
اردو میں پیروڈی	فضیل جاوید	جولائی ۱۹۶۷	۳۴ - ۴۰
اردو میں ترجمہ کی روایت اور مسائل	قمر رئیس	دسمبر ۱۹۷۷	۳۰ - ۳۲
اردو میں تمثیل نگاری	جین، گیان چند	جون ۱۹۶۵	۳ - ۱۲
اردو میں ٹیکنیکل کتابیں	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۷۷	۳۸ - ۴۰
اردو میں داستان گوئی اور داستان نویسی	راز یزدانی	مئی ۱۹۶۰	۳ - ۹
اردو میں عطف اور اضافت	جوش ملسیانی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۸۰ - ۸۲
اردو میں طنز و مزاح آزادی کے بعد	پاشا، احمد جمال	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۴۵ - ۴۸
اردو فیچر سروس	دیوان بیریندر ناتھ	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۴۵ - ۴۹
اردو میں گلدستوں کی روایت	ساحل احمد	دسمبر ۱۹۸۴	۳۲ - ۳۶

Marfat.com

اردو میں مذہبی کتابیں	قدوائی، عبدالسلام	دسمبر ۱۹۷۷	۳۳ - ۳۵
اردو ناول کا ارتقاء	صدیقی، کمال احمد	جون ۱۹۵۱	۳۴ - ۳۹
اردو ناول کے بیس سال	دیویندر اِسّر	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۲۷ - ۳۲
اردو ناول کے عظیم کردار	شاہین، امیراللہ	ستمبر ۱۹۶۹	۳۶ - ۴۰
اردو نظم کا ارتقاء	حسن، محمد	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۸ - ۱۶
اردو نظم کا مستقبل	نارنگ، گوپی چند	ستمبر ۱۹۵۵	۱۲ - ۱۴
اردو نظم کے ۲۵ سال	وحید اختر	اگست ۱۹۷۲	۲۲ - ۲۳
اردو نظم میں طرزِ نگارش کے تجربے	راشد، ن۔م	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۱۵ - ۱۷
اردو نظم میں فارسیت	جوش ملسیانی	جون ۱۹۵۱	۱۹ - ۲۳
اردو و اسوخت	شعیب اعظمی	مئی ۱۹۶۷	۳۴ - ۴۰
اردو ہندی کا لسانی اشتراک	نارنگ، گوپی چند	نومبر ۱۹۷۳	۱۹ - ۲۴
اُڑیا ادب	منظر حسن دسنوی	نومبر ۱۹۵۸	۵۵ - ۵۷
اُڑیا کے مسلم ادیب	حفیظ اللہ نیولپوری (تصویر)	جولائی ۱۹۷۶	۳۹ - ۴۳
اُڑیا میں ناول نگاری	حفیظ اللہ نیولپوری	جون ۱۹۷۸	۳۳ - ۳۸
اُڑیا میں ناول نگاری	حفیظ اللہ نیولپوری	جولائی ۱۹۷۸	۳۵ - ۳۹
اُڑیا کے لوک گیت	کرامت، کرامت علی	فروری ۱۹۷۵	۲۹ - ۳۲
اُڑیا ناول اور افسانے آزادی کے بعد	محمود بالیسری	جولائی ۱۹۷۴	۴۳ - ۴۷
اڑیسہ میں اُردو صحافت	حفیظ اللہ نیولپوری	جولائی ۱۹۸۶	۱۲ - ۱۶
اڑیسہ میں اُردو	مسیح اللہ مسیح (تصویر)	نومبر ۱۹۷۳	۳۵ - ۳۹
	تصاویر: امجد نجمی، سید برکت اللہ برکت، حفیظ اللہ نیولپوری، منظر حسن، کرامت علی کرامت، شکیل منظر حسن بہارالدین ریاض، سعید رحمانی، حیدر نایاب		
اسپنیوزا اور اس کا فلسفۂ ادب	طلحہ ایوبی	مارچ ۱۹۵۳	۱۲ - ۱۵
استاد ولایت حسین خاں	میکش، عظمت حسین خاں	مارچ ۱۹۶۳	۱۹ - ۲۲
استاد میر سعادت امروہوی کا نو دریافت کلام	نقوی، محمد سیادت	اگست ۱۹۸۵	۱۰ - ۱۳
اسد لکھنوی اور لوٹنک	برکاتی، منظور الحسن	جون ۱۹۵۱	۲۴ - ۲۶
اس صدی کی ہندی کویتا	ترپاٹھی، پریاگ نرائن	اگست ۱۹۷۸	۲۱ - ۲۴
اسلام میں عورت کا درجہ	نجمہ آوری	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۱۹ - ۲۱
اسلام کا عالمی تہذیب کی تشکیل میں حصہ	انجنیئر، اصغر علی	جنوری ۱۹۸۰	۵ - ۱۰
اسلوب اور شخصیت	محسن، محمد	فروری ۱۹۷۹	۲۳ - ۲۵

Marfat.com

اسلوبیاتِ میر کے چند مباحث	نارنگ، گوپی چند	میر تقی میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۳۰ - ۳۸
اسلوبیات انیس	نارنگ، گوپی چند	فروری ۱۹۸۱	۳ - ۱۱
اسماعیل میرٹھی (تصویر)	سیفی پریمی	اپریل ۱۹۷۲	۳۶ - ۴۰
اسیر زندانِ فرنگ	نظامی، ظفر احمد (تصویر)	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۵۲ - ۵۸
اشرف خاں دہلوی	سخاوت مرزا اکبر آبادی	جنوری ۱۹۵۳	۴۱ - ۴۴
اصغر کا جمالیاتی تصوّف	عنوان چشتی (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۲۰ - ۲۴
اصغر کا مطالعہ (ببلوگرافی)	بیدار، عابد رضا	جون ۱۹۵۷	۳۷ - ۴۲
اصغر گونڈوی	عبدالشکور	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۶ - ۸
اصطلاحیں	کیفی، برجموہن دتاتریہ	نومبر ۱۹۴۸	۱۶ - ۱۷
اصلاح شعر	جوش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۰	۳ - ۱۱
اصلاحِ صغیر بلگرامی	مرتضیٰ حسین بلگرامی	جولائی ۱۹۶۷	۱۷ - ۲۲
اصلاحِ زبان اردو اور مصاحب منزل رام پور	رازیزدانی	جولائی ۱۹۵۷	۴ - ۱۰
اصلی گل بکاؤلی	انصاری، حیات اللہ (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۱۰ - ۱۶
اصول تحقیق	عبدالودود، قاضی	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۴ - ۱۰
اطبائے عہدِ مغلیہ کی ملکی و سیاسی خدمات	کوثر چاندپوری	دسمبر ۱۹۵۱	۴۴ - ۴۷
افسانہ نگار	گریش چندر	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵۴ - ۵۷
افسانہ نگاری کا ایک سوال	عزیز احمد	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۵
افسانہ نگار عورتیں	مظہر ممتاز	یکم اگست ۱۹۴۶	۳۵ - ۴۰
افسر الشعرا سید محمود حسین افسر	گورنیکر، نظام الدین ایس	نومبر ۱۹۸۶	۱۷ - ۱۹
اقبال	ملک، غلام محمد	یکم اگست ۱۹۴۳	۱۹ - ۲۰
اقبال (تصویر)	مرزا، آغا حیدر حسن	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۸ - ۱۰
اقبال — سچدانند سنہا کی نظر میں	اختر علی تلہری، سید	جنوری ۱۹۵۴	۳۰ - ۳۵
اقبال — اطراف غزل	حکیم منظور (تصویر)	اپریل ۱۹۸۶	۱۰ - ۱۶
اقبال اور آزادی	شکیل، شاہ مصباح الدین حسین	اپریل ۱۹۵۹	۱۶ - ۱۸
اقبال اور آرزوئے نایافت	عرشی، امتیاز علی خاں	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۱۲ - ۱۳
اقبال اور اس کے معترض	محمود احمد	یکم مئی ۱۹۴۵	۸ - ۱۱
اقبال اور اس کے معترض	محمود احمد	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۳۱ - ۳۳
اقبال اور اسرار خودی	خاں، سعادت علی	اکتوبر ۱۹۵۳	۱۱ - ۱۳
اقبال اور اشتراکیت	شیدا، راجندر ناتھ	دسمبر ۱۹۴۸	۴ - ۱۰
اقبال اور انداز بیان	اثر لکھنوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۱ - ۱۳

Marfat.com

اقبال اور اہل زبان	منظر اعظمی	اپریل ۱۹۷۹	۲۰ - ۲۳
اقبال اور عالمی ادب	احمد، کلیم الدین	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۴۸ - ۵۰
اقبال اور عہد جدید	صدیقی، ظہیر احمد	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۲۵ - ۳۰
اقبال اور مغربی مفکرین	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۶۷	۱۳ - ۲۱
اقبال اور مفکرینِ مغرب	آزاد، جگن ناتھ	اپریل ۱۹۶۷	۴ - ۱۴
اقبال اور مفکرینِ مغرب	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۶۷	۲۸ - ۳۷
اقبال اور مومن	صدیقی، ظہیر احمد	اکتوبر ۱۹۷۶	۱۷ - ۱۹
اقبال اور وہائٹ ہیڈ	رستوگی، تاراچرن	دسمبر ۱۹۷۲	۲۱ - ۲۴
اقبال — چند یادیں	کرشن شرما	اگست ۱۹۷۴	۳۶ - ۳۷
اقبال سے اقبال جاگا تمل ناڈ کا	سلیم تمنائی	نومبر ۱۹۸۰	۱۰ - ۱۵
اقبال سہیل کی سیاسی شاعری	اعظمی، عبدالطیف	مارچ ۱۹۵۶	۱۶ - ۲۰
اقبال عالمی کانگریس (لاہور اور سیالکوٹ میں چند روز)	آزاد، جگن ناتھ	اپریل ۱۹۷۸	۱۱ - ۱۳
اقبال کا ایک شعر	محمود الٰہی	اپریل ۱۹۷۸	۱۶ - ۱۹
اقبال کا ترانۂ ہندی اور اس کی شان نزول	عتیق صدیقی	فروری ۱۹۷۹	۱۷ - ۱۸
اقبال کا تصورِ ملکیت و تقسیم دولت	غوری، شیر احمد	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳۵ - ۳۸
اقبال کا تصورِ وطن اور آزادی	قمر رئیس	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۱۴ - ۱۹
اقبال کا سفر آرہ	قطب شاہین	اپریل ۱۹۷۹	۲۴
اقبال کا سفر کشمیر	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۷۶	۱۳ - ۱۶
اقبال کا سماجی شعور	اعجاز شفیع	نومبر ۱۹۷۶	۲۰ - ۲۲
اقبال کا شاہین	فریدی، مغیث الدین	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۴۵ - ۴۶
اقبال کا شعری آہنگ	عبدالحق	اپریل ۱۹۷۸	۳۴ - ۳۸
اقبال کا فقر	سراج، محمد	یکم اگست ۱۹۴۵	۲۰ - ۲۲
اقبال کا فلسفہ	تیواری، شیومورتی	اکتوبر ۱۹۵۵	۴۲ - ۴۹
اقبال کا نظریۂ شعر	شوکت سبزواری	جنوری ۱۹۵۵	۹ - ۱۳
اقبال کا نظریۂ شعر و شاعری	سلمیٰ بیگم	یکم جون ۱۹۴۳	۱۴ - ۱۸
اقبال کی تیرہ نظمیں (ایک مطالعہ)	شمیم حنفی	مئی ۱۹۸۲	۱۳ - ۱۵
اقبال کی ذہنی الجھن اور اس کے عناصر ترکیبی	شیدا، راجندر ناتھ	مارچ ۱۹۵۰	۱۲ - ۱۷
اقبال کی فکری وحدت یا تضاد	میکش اکبر آبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۴۵ - ۴۸
اقبال کی معاشرتی فکر کے چند پہلو	صدیقی، اولاد احمد	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۳۳ - ۳۷
اقبال کی وحدتِ فکر	بٹ، غلام احمد	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۴۵ - ۴۸
اقبال کی وحدتِ فکر	بٹ، غلام احمد	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۴ - ۱۷

Marfat.com

اقبال کی ہمہ گیری	جہاں بانو	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۲۱ - ۲۵
اقبال کے ایک شعر کی صحیح تعبیر	انصاری، صبیح الدین	اپریل ۱۹۷۹	۲۵ - ۲۷
اقبال کے پیغام کی عالمگیری	غلام السیّدین، خواجہ	دسمبر ۱۹۵۶	۹ - ۱۲
اقبال کے تضاد پر ایک نظر	بشیر مخفی القادری	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۱
اقبال کے تضاد پر ایک نظر	بشیر مخفی القادری	یکم اگست ۱۹۴۶	۴۷ - ۴۹
اقبال کے مغربی مداح	عالم خوندمیری	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۵۱ - ۵۲
اقبال کے نظریۂ خودی کا ارتقاء	اثر لکھنوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۲۳ - ۲۵
اقبال، مذہب اور سائنس	حسن، محمد	ستمبر ۱۹۷۶	۵ - ۹
اقبال میں تضاد	تاثیر، ڈاکٹر محمد دین	یکم اپریل ۱۹۴۶	۱۸ - ۲۱
اقبال وطنیت اور انقلاب	عباس، خواجہ احمد	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۱۰ - ۱۱
اقتصادیات اور فنون لطیفہ	ہمایوں کبیر	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۱۱ - ۱۶
اکبر الہ آبادی	اعجاز حسین	اپریل ۱۹۵۷	۳۳
اکبر الہ آبادی اپنے خطوط کی روشنی میں	ل۔ احمد اکبر آبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۸۲ - ۸۴
اکبر الہ آبادی کا فن	عبدالمغنی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۳ - ۹
اکبر الہ آبادی کی نظم نگاری	افصح ظفر	اکتوبر ۱۹۷۴	۳۶ - ۳۹
اکبر الہ آبادی کے طنزیہ اور مزاحیہ اشارات	کوثر چاندپوری	ستمبر ۱۹۶۳	۱۱ - ۱۶
اکبر ــ حسرت موہانی کے معلمِ سیاست	عزیز الرحمان، محمد	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۳۶ - ۴۲
اک ستوں اور گرا : ایک چراغ اور بجھا	علی باقر	اکتوبر ۱۹۸۵	۲۲ - ۲۶
اکمل الاخبار	عتیق صدیقی، محمد	ستمبر ۱۹۶۰	۲۷ - ۳۱
الہ آباد ــ ہزاروں برس سے آج تک	گوسوامی، تلک راج	جنوری ۱۹۸۲	۲۵ - ۲۷
الفتِ ذات و الفتِ غیر کا نفسیاتی تجزیہ	محسن عظیم آبادی	جون ۱۹۷۲	۲۶ - ۳۰
امتیاز علی خاں عرشی	اصلاحی، ضیاء الدین	مئی ۱۹۸۱	۱۳ - ۱۶
امجد حیدر آبادی کی نثر نگاری	ہاشمی، نصیر الدین	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۵ - ۴۶
امجد حیدر آبادی کی شاعری (تصویر ٹائیٹل پر)	ہاشمی، نصیر الدین	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۸ - ۱۲
امجد نجمی (تصویر)	کرامت، کرامت علی	اگست ۱۹۷۴	۱۴ - ۱۸
امراؤ جان ادا پر ایک نظر	احمد، سید برکات	جنوری ۱۹۵۰	۱۴ - ۱۸
امراؤ جان ادا اور مرزا رُسوا	تمکین کاظمی	ستمبر ۱۹۵۱	۵ - ۱۰
امراؤ جان ادا اور مرزا رُسوا	تمکین کاظمی	اکتوبر ۱۹۵۱	۲۳ - ۲۸
امراؤ جان ادا کا فنی تجزیہ	انصاری، محمد انور	یکم اگست ۱۹۴۷	۳۵ - ۴۸
امرتا پریتم (پنجابی کی شاعرہ) (تصویر)	رہبر، ہنس راج	مئی ۱۹۵۲	۲۴ - ۲۸
املا کی غلطیاں	منظور حسن	یکم مارچ ۱۹۴۵	۳۳ - ۳۷

Marfat.com

املا کی غلطیاں	جوش ملسیانی	یکم مارچ ۱۹۴۴	۲۹ - ۳۱
امام الہند مولانا آزاد — سفر اور مقصدِ سفر	خالدی، محمد یونس	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۹۴ - ۱۰۲
امیر خسرو اپنے مرشد کی بارگاہ میں	فاروقی، نثار احمد	ستمبر ۱۹۸۰	۱۱ - ۱۷
امیر خسرو اور ان کا عہد	انصاری، اسلوب احمد	اپریل ۱۹۷۶	۱۱ - ۱۴
امیر خسرو اور جدید	عمیق حنفی	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۲۸ - ۳۱
امیر خسرو اور ہندوستانی موسیقی	حسین، ڈاکٹر سید رغیب	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۵۲ - ۵۸
امیر خسرو — ایرانیوں کی نظر میں	شمسی طہرانی	جون ۱۹۷۳	۳۶ - ۴۲
امیر خسرو — ایک ہمہ جہت شخصیت	برنی، مظفر حسین (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۶ - ۹
امیر خسرو دہلوی کے سفر	چندر شیکھر (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۱۵ - ۱۶
امیر خسرو مورخ کی حیثیت سے	نظامی، خلیق احمد	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۴ - ۹
امیر خسرو کا کلام ایک تاریخی اہمیت	ظ - انصاری	اپریل ۱۹۷۱	۱۵ - ۱۷
امیر خسرو کی حُبُّ الوطنی	عمر، محمد	خسرو نمبر ۱۹۷۴	۲۲ - ۱۷
امیر خسرو کی مادری زبان	صفدر آہ	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۱۰ - ۱۵
امیر خسرو کی مثنویاں	عرش ملسیانی	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۳۲ - ۳۵
امیر خسرو کی نادر تصنیفات ترکی میں	عابدی، امیر حسن	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۳۶ - ۳۹
امیر خسرو کی موسیقی	خاں خورجوی، نقی محمد	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۱۶ - ۲۱
امیر خسرو کی ہندی شاعری	انگر سنگھ	۱۵ جون ۱۹۴۳	۳۱ - ۳۳
امیر خسرو کے درباری تعلقات	احمد، حسن الدین	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۴۴ - ۴۸
امیر خسرو کے غیر ملکی قدرداں	ظ - انصاری	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۴۰ - ۴۳
امیر مینائی	جوش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۰	۳ - ۱۰
امیر مینائی کے واسوخت	سحر، ابو محمد	دسمبر ۱۹۶۴	۳۶ - ۳۹
انتظار حسین	شمیم حنفی	مئی ۱۹۷۷	۱۲ - ۱۵
انتظار حسین — فکر و فن	صدیقی، عظیم الشان	جولائی ۱۹۷۸	۹ - ۱۴
انتقاد النقد (دخترانِ ہوا کا کورس)	اشہر لکھنوی، آغا	یکم فروری ۱۹۴۵	۳۵ - ۳۷
انتقاد النقد	اشہر لکھنوی، آغا	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۴
انجمنِ اسلام — ایک تحریک	شہاب الدین دسنوی	اکتوبر ۱۹۸۱	۱۵ - ۲۲
انجمن رفیق الشعراء کا ایک نایاب گلدستہ	شکیب ایاز	اگست ۱۹۸۳	۱۱ - ۱۵
اندرا گاندھی کی اردو خدمات	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۶	۲۳ - ۲۵
انڈونیشیائی شاعری میں آزادی کا تصور	کلیم سہسرامی	مئی ۱۹۵۵	۳۹ - ۴۲
انسان کی خلافتِ الٰہیہ اور غالب	مالک رام	فروری ۱۹۷۳	۱۲ - ۱۴

Marfat.com

انشا کی شاعری		نومبر ۱۹۵۵	۳ - ۱۰
انشا کی فال گیری	مظفر اقبال	اگست ۱۹۷۷	۲۲ - ۲۵
انشا کے مجنوں ہونے کی روایت	عابد پشاوری	مئی ۱۹۶۶	۳۰ - ۳۷
انشا میں اسلوب کی اہمیت	کیفی، پنڈت برجموہن دتاتریہ	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳۲ - ۳۴
انشائے نورچشم ــ غالب کے ایک شاگرد نواب یار محمد خاں شوکت کی تصنیف	عبدالقوی دسنوی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۵ - ۴۷
انقلابِ آزادی اور اردو شعراء	ہاشمی، محی الدین	جنوری ۱۹۷۳	۲۱ - ۲۷
انقلابی شاعری (اگست ۱۹۴۷ء سے پہلے)	قاسمی، احمد ندیم	دسمبر ۱۹۴۸	۳۴ - ۳۶
انگریزی ادب اور مراکش	عامر الانصاری	اکتوبر ۱۹۵۲	۲۵ - ۲۸
انگلستان کا ایک صوفی شاعر ــ ٹی۔ ایس۔ ایلیٹ	افسر، حامد اللہ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲۲ - ۲۴
انیس اور رباعی	شبیہ الحسن	جولائی ۱۹۷۵	۱۶ - ۲۰
انیس اور مسدس	اکبر حیدری	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۵۱ - ۵۵
انیس کا غیر مطبوعہ کلام	نقوی، نائب حسن	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۵۶ - ۶۱
انیس کا فلسفۂ حیات	وحید اختر	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۴۲ - ۴۷
انیس کی جذبات نگاری	مسیح الزماں	اپریل ۱۹۶۹	۱۵ - ۲۱
انیس کی علمیت	اعجاز حسین	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۷ - ۱۰
انیس کی منظر نگاری	صالحہ عابد حسین	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۱۶ - ۲۰
انیس کے تین بند ــ ایک مطالعہ	جعفر حسین، مرزا	جولائی ۱۹۷۵	۲۶ - ۳۰
انیس کے دو استعارے	سیدہ جعفر	جنوری ۱۹۸۲	۳ - ۸
انیسویں صدی کے چند اہم علمی و ادبی کارنامے	منظر اعظمی	ستمبر ۱۹۸۵	۸ - ۱۳
انیسویں صدی کے ظریف اخبار	احراز نقوی	مارچ ۱۹۶۱	۴۱ - ۴۶
۱۹۴۰ء میں جنگی پبلسٹی پر ایک نظر	گزبچن چندن	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۶۲ - ۶۶
۱۹۴۷ء کے بعد ادبی تنقید	حسن، محمد	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۲۲ - ۲۶
۱۹۴۷ء کے بعد اردو نظم	قدوائی، صدیق الرحمان	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۴۹ - ۵۴
۱۹۶۰ء کے بعد آسامی شاعری	رینون رے	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۲۶ - ۲۹
۱۹۶۰ء کے بعد اردو شاعری	عمیق حنفی	جدید ہندوستانی شاعر نمبر اگست ۱۹۶۹	۳ - ۱۰
۱۹۶۰ء کے بعد اڑیا شاعری	کرامت، علی کرامت	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۶ - ۲۲
۱۹۶۰ء کے بعد بنگالی شاعری	گنگولی، آتل برن	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۳۱ - ۳۳

Marfat.com

۱۹۶۰ء کے بعد پنجابی شاعری	عطر سنگھ	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۳۵ - ۳۷
۱۹۶۰ء کے بعد تلگو شاعری	اودھانی، ڈی وی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۴۰ - ۴۳
۱۹۶۰ء کے بعد تمل شاعری	تھیرین، سلائی ایلن	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۴۶ - ۴۹
۱۹۶۰ء کے بعد سندھی شاعری	جوتوانی، موتی لال	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۲ - ۵۵
۱۹۶۰ء کے بعد کشمیری شاعری	ٹینگ، محمد یوسف	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۷ - ۶۱
۱۹۶۰ء کے بعد مراٹھی شاعری	پربھاکر ماچوے	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۷۸ - ۸۱
۱۹۶۰ء کے بعد ملیالم شاعری	نرائنن، پی - پی کوجو	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۸۳ - ۸۶
۱۹۶۰ کے بعد ہندی شاعری	شیام پرمار	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۹۱ - ۹۴
اوستائی ادب اور حضرت زرتشت کی مقدس کتاب	شمس بریلوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۱۳ - ۱۶
اورنگ آباد (علم و ادب، قدیم تہذیب و ثقافت کا گہوارہ)	اثر فاروقی	جون ۱۹۶۵	۳۴ - ۳۸
اورنگ زیب کی زندگی کے چند رنگین لمحات	فرقت، غلام احمد	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۱۴ - ۱۶
اونیندر ناتھ ٹیگور	گپت، من متھ ناتھ	جون ۱۹۵۲	۴۴ - ۴۶
ایٹمی توانائی کا ماضی، حال اور مستقبل	صدیقی، محمد عثمان	مئی ۱۹۵۰	۳۴ - ۳۷
ایسا کہاں سے لاؤں کہ تجھ سا کہیں جسے (عابد حسین صاحب)	محبت فاطمہ	جون ۱۹۸۰	۴۴ - ۴۵
ایشیائی نوجوان اور موسیقی (میلانات اور رجحانات)	قیصر قلندر	اکتوبر ۱۹۸۱	۲۹ - ۳۳
ایک دور کی یادگار — سراج لکھنوی	زیدی، علی جواد	ستمبر ۱۹۶۸	۵ - ۱۰
ایک روش	زیدی، علی جواد	مئی ۱۹۷۱	۲۳ - ۲۷
ایک خیال دو شاعر	رشید قریشی	اپریل ۱۹۷۷	۱۴ - ۱۶
ایک متنازعہ شعر	عارف، اخلاق حسین	جولائی ۱۹۷۶	۳۵ - ۳۶
ایک مستند اردو لغت	خیر بھوروی	مئی ۱۹۶۷	۲۷ - ۳۳
ایک مشہور ترین شعر — استفادہ یا توارد	خاں، اکبر علی	اپریل ۱۹۶۵	۳۷ - ۳۹

Marfat.com

ایک مہینہ بعد (مرحوم کی سوانح حیات کا ایک باب)	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۶۸	۱۲ - ۲۰
ایران	عابدی، امیر حسن	جنوری ۱۹۵۸	۴۰ - ۴۲
ایرانِ قدیم کی زبانیں اور خطِ پیکانی	شمس بریلوی	دسمبر ۱۹۴۷	۲۲ - ۲۵

ب

باادر باپو (زندگی کا ایک رُخ) (تصاویر)	مایا گپت	دسمبر ۱۹۴۸	۴۶ - ۵۱
بارہ ماسہ وہاب	الطاف حسین ندوی	جون ۱۹۸۱	۳۷ - ۴۰
بارہ ماسے کی روایت	علوی، تنویر احمد	اپریل ۱۹۷۸	۵ - ۹
۱۲۹۵ھ کا ایک ادبی قضیہ	سمیع الحق	مارچ ۱۹۷۳	۲۶ - ۲۹
باغ و بہار کے پلاٹ پر ایک نظر	خاں، کاظم علی (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۹ - ۱۳
بانی	تلخ، من موہن	دسمبر ۱۹۸۱	۱۸ - ۲۰
بانی اور حرفِ معتبر	عمیق حنفی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۱	۱۴ - ۱۷
بچوں کا شاعر	اعظمی، اخلاق احمد	ستمبر ۱۹۵۲	۴۴ - ۴۸
بچوں کا عالمی ادب	دیوسرے، ہری کرشن	جنوری ۱۹۷۹	۲۶ - ۲۸
بچوں کے ڈرامے	اطہر پرویز	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۶۳ - ۶۷
بُدھ فنِ تعمیر	ایس دت	فنِ تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۷ - ۱۱
برٹرنڈرسل	صدیقی، اولاد احمد	مئی ۱۹۵۱	۵۱ - ۵۲
برسات کے گیت	اثر لکھنوی، محمد علی	مارچ ۱۹۵۳	۲۲ - ۲۸
برق کی منظر نگاری تصویر ص ۳۴	شیدا، راجیندر ناتھ	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۳۹ - ۴۲
بزمِ شعرا کے لطائف	عشرت رحمانی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۱۴ - ۱۶
بعض مغربی محققینِ ہندیات کے کارنامے	بیتاب بریلوی	مارچ ۱۹۵۰	۳۸ - ۴۱
بعض یورپین شعرائے اردو	قادری، حامد حسن	یکم جولائی ۱۹۴۷	۱۰ - ۱۷
بگڑے ہوئے بچوں کی مشکلات	کمار، وائی	جون ۱۹۵۰	۴۲ - ۴۵
بلندی کردار اور مرزا غالب	جعفر، حسین مرزا (تصویر)	مارچ ۱۹۶۹	۴ - ۸
بُلھے شاہ	عرش ملسیانی	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۳۸ - ۴۱
بمبئی کا سفر — اور ڈرامہ خورشید کی بازیابی	نقوی، نائب حسن	جنوری ۱۹۷۷	۲۳ - ۲۸
بنگال کے دو نامور خاندان	صابر حسین	مئی ۱۹۷۵	۴۰ - ۴۲
بنگال کا باغی شاعر — قاضی نذرالاسلام	شیر جنگ	اگست ۱۹۵۲	۲۲ - ۲۶

Marfat.com

بنگال کے یوروپین مصنفینِ اردو	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	اپریل ۱۹۶۷	۲۸ - ۳۶
بنگال کے لوک گیت	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	لوک گیت نمبر جنوری ۱۹۷۵	۳۷ - ۴۱
بنگال میں اردو صحافت	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	جنوری ۱۹۸۵	۱۰ - ۱۵
بنگالی ادب دورِ قدیم میں	سری کمار	ستمبر ۱۹۵۵	۳۹ - ۴۰
بنگالی ہندو شعراء کی غزلیہ شاعری	رئیس انور	جنوری ۱۹۸۶	۱۶ - ۱۸
بنگلہ شاعری پر غالب کا اثر	گنگولی، انل برن	فروری ۱۹۷۰	۲۱ - ۲۲
بنگلہ ادب میں مسلمانوں کا حصّہ (ابتدا سے انیسویں صدی کے آخر تک)	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	جون ۱۹۶۶	۱۱ - ۱۷
بنگلہ کے مسلم ادیب	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	مئی ۱۹۷۵	۴۳ - ۴۷
بولیوں کا سنگم	اختر اورینوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۳۵ - ۳۸
بولیوں کا سنگم	اختر اورینوی	یکم جنوری ۱۹۴۵	۲۹ - ۳۲
بہادر شاہ ظفر	تاراچند	جنوری ۱۹۶۴	۱۵ - ۱۹
بہادر شاہ کی شاعری	حرماں خیرآبادی	۱۵ جون ۱۹۴۴	۳۶ - ۳۸
بہادر شاہ ظفر اور ان کا عہد	عمر، محمد	ظفر نمبر ۱۹۶۲	۳ - ۱۴
بہادر شاہ ظفر (بہ حیثیت بادشاہ اور انسان)	ادیب، جی - ایل	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۵۶ - ۶۰
بہادر شاہ رنگون میں	سید حسن	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۴۹ - ۵۵
بہادر شاہ کی خدمت میں سلاطین کی ایک درخواست	صدیقی، محمد	جولائی ۱۹۶۳	۱۸ - ۲۲
بہار کا ایک غیر معروف شاعر - عباس علی جذب	نقوی، امام مرتضیٰ	جون ۱۹۸۲	۷ - ۹
بہار کے لوک گیت	شکیلہ اختر	دسمبر ۱۹۷۱	۲۱ - ۲۴
بہار کے لوک گیت	شکیلہ اختر	جنوری ۱۹۷۸	۱۷ - ۲۰
بہار کے دیہاتی گیت	شکیلہ اختر	یکم نومبر ۱۹۴۶	۴۳ - ۴۵
بہار میں اردو	سہیل عظیم آبادی	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۱۰ - ۱۳
بہار میں اردو صحافت	فرحت شاہین	جنوری ۱۹۸۵	۱۶ - ۱۹
بہار میں اردو ناول نگاری	اختر اورینوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۴۶ - ۴۸
بہاری ماحول اور اردو ادب	احمد، شاہ مقبول	جون ۱۹۵۳	۴۸ - ۵۳
بہت کٹھن ہے ڈگر پن گھٹ کی (ذکر حضرت امیر خسرو)	رفعت سروش	مارچ ۱۹۸۲	۹ - ۱۳

تصاویر: رضا نقوی واہی، علیم اللہ حالی، قاضی عبدالودود، انور عظیم، وفا ملک پوری، حسن نعیم، زکی انور، ظہیر صدیقی، جمیل مظہری، کلیم الدین احمد، غیاث احمد گدی، مظہر امام، سلطان اختر، شفیع مشہدی، سہیل عظیم آبادی، شوکت حیات، ڈاکٹر محمد حسنین، ظفر حمیدی، اسلم آزاد۔

Marfat.com

بھارت کی زبانوں میں عربی فارسی الفاظ	خاں، محمد اجمل	دسمبر ۱۹۶۰	۴ - ۱۲
بھارت میں اردو کے مسائل	احمد، شاہ مقبول	ستمبر ۱۹۵۱	۳۸ - ۴۱
بھارت میں فلمی آلات کی تیاری	کرشن گوپال	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۴۶ - ۴۸
بھارتی — تامل زبان کا قومی شاعر	حسرت سہروردی	دسمبر ۱۹۶۰	۴۲ - ۴۵
بھاگ متی اور اس کا نو دریافت مقبرہ	سیدہ جعفر	جولائی ۱۹۸۰	۲۲ - ۲۷
بھوپال میں اردو تحقیق	عزیز انصاری	جنوری ۱۹۷۸	۲۷ - ۲۹
بھوجپوری کے لوک گیت	انور سیوانی	جون ۱۹۶۷	۱۸ - ۲۶
بیا بیا عراقی تو زخالصگان مائی	خاں، عبدالقادر	۱۰ نومبر ۱۹۴۳	۳ - ۵
بیاض آبرو	حنیف نقوی	اپریل ۱۹۸۶	۱۷ - ۲۷
بیان میرٹھی	مدثر حسین	ستمبر ۱۹۷۰	۲۳ - ۲۵
بیدل کی کتاب زندگی کا آخری ورق	عطا کاکوی	مارچ ۱۹۶۲	۳ - ۴
بیدی کے فن کی اساطیری جڑیں	نارنگ، گوپی چند	ستمبر ۱۹۷۲	۱۶ - ۲۳
بیدی کی افسانہ نگاری	وقار عظیم	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۹ - ۱۲
بے خود دہلوی :	جوش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۵	۳ - ۷
میرے خواجہ تاش			
بیسویں صدی کے ممتاز مسلم مصور	فاروقی، انیس	مئی ۱۹۷۲	۴ - ۱۰
بیگم اختر نجی زندگی کے آئینے میں	شمع اختر	دسمبر ۱۹۷۵	۴۰ - ۴۲
بیگم حسرت موہانی	حسرت موہانی	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۸۶ - ۹۰
بیلے کا تعارف	ظ - انصاری	مئی ۱۹۶۴	۳ - ۱۱
بیلے کا تعارف	ظ - انصاری	جون ۱۹۶۴	۳۱ - ۴۲
بین الاقوامی زبان کا سائنٹفک معیار	نعیم خیالی	نومبر ۱۹۸۲	۱۹ - ۲۲
بے نام تصویروں کا خالق — امروز	مسعود منور	منی ۱۹۸۴	۱۵ - ۱۸
(وہ مصور ہے کہ تصویر — کوئی بتلا دے)			
بی اماں	اختر الواسع	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۶۲ - ۶۵

پ

پارسی اردو تھیٹر پر ایک عبوری نظر	شیدا، راجیندر ناتھ	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۴۵ - ۵۲
پت جھڑ کی آواز — ایک تنقیدی جائزہ	دیوبندر اسر	اپریل ۱۹۶۸	۴۵ - ۴۸
پٹن کے اثری انکشافات	معلومات حیدرآباد سے ماخوذ	یکم فروری ۱۹۴۵	۱۰ - ۱۱
پدماوت اردو	خاں، دلدار حسین	مارچ ۱۹۶۱	۴ - ۱۰

Marfat.com

پُرانا اور نیا ادب	کیفی، برجموہن دتاتریہ	یکم اگست ۱۹۴۹	۳ - ۱۲
پرلودھ اور میتری	بیدی، راجندر سنگھ	اکتوبر ۱۹۸۴	۴ - ۵
(پیش لفظ — ایک چادر میلی سی)			
پردیسی — شخص اور فن کار (تصویر)	برج پریمی (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۹ - ۱۵
پردیسی — چند یادیں کچھ صحبتیں	قیصر قلندر (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۱۶ - ۲۰
پردیسی کے خطوط	مجنوں گورکھپوری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۳ - ۱۰
پردیسی کے خطوط	مجنوں گورکھپوری	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۳ - ۱۰
پردیسی کی کہانی	حامدی کاشمیری	جون ۱۹۶۰	۳۱ - ۳۴
پرکاش پنڈت	رہبر، ہنس راج	اپریل ۱۹۸۳	۱۱ - ۱۳
پرندوں کے احسانات اردو ادب پر	افسر، حامد اللہ	یکم جون ۱۹۴۶	۸۱ - ۸۵
پرندے اور انسان	باہری، سیتا رام	یکم نومبر ۱۹۴۹	۳۱ - ۳۵
پروفیسر احتشام حسین	اکبر رحمانی جلگانوی	اپریل ۱۹۷۳	۳۱ - ۳۳
پروفیسر سید مسعود حسن رضوی ادیب	مالک رام	فروری ۱۹۷۶	۲۴ - ۲۶
پروفیسر عبدالقادر سروری	فاروقی، خواجہ احمد	مئی ۱۹۷۱	۱۲ - ۱۴
پریم چند	پانڈے، بھاگیرتھ	اگست ۱۹۷۹	۲۷ - ۲۸
پریم چند اور اچھوتوں کے مسائل	عصیم، محمد	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۳۴ - ۳۸
پریم چند اور بچے	آڑکر، ایس	اکتوبر ۱۹۸۰	۳۸ - ۴۰
پریم چند اور ترقی پسند نقاد	شیدا، راجندر ناتھ	اگست ۱۹۵۴	۱۲ - ۲۲
پریم چند اور ترقی پسندی	رہبر، ہنس راج	مارچ ۱۹۵۵	۹ - ۱۸
پریم چند اور طبقاتی جدوجہد	صدیقی، عظیم الشان	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۱۷ - ۲۰
پریم چند بحیثیت سیرت نگار	آصفہ واسع	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۵۴ - ۵۵
پریم چند بہ حیثیت ناول نگار	عرفان، محمد	اپریل ۱۹۵۳	۵ - ۱۰
پریم چند حالاتِ زندگی (ایک نظر میں)	وکرم، نند کشور	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۳ - ۴
پریم چند — زمانہ ذہن اور آرٹ	حسن، محمد	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۵ - ۱۱
پریم چند — قومی یک جہتی اور عصرِ حاضر	مجاور حسین	جولائی ۱۹۸۲	۶ - ۹
پریم چند کا ذہنی ارتقاء	ساغر نظامی	یکم جون ۱۹۴۵	۵۷ - ۵۹
پریم چند کی تاریخِ پیدائش	گوینکا، کمل کشور	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۵۳
پریم چند کی ترقی پسندی	احتشام حسین	یکم مارچ ۱۹۴۹	۴ - ۸
پریم چند کی تخلیقات کا جمالیاتی پہلو	انجینئر، اصغر علی	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۱۲ - ۱۶
پریم چند کی زندگی کے حالات	مدن گوپال	نومبر ۱۹۶۶	۱۱ - ۱۹
پریم چند کی ڈائری کا مطالعہ	گوینکا، کمل کشور	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۳۹ - ۴۱

Marfat.com

پریم چند کی کہانیاں	شیلیش زیدی	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۶۴-۵۹
پریم چند کے خطوط	چترویدی، بنارسی داس	مئی ۱۹۵۷	۱۰ - ۸
پریم چند کے متعلق کچھ نئی معلومات	کلیم اطہر	مارچ ۱۹۶۰	۴۳-۴۲
پسکن روس کا رومانی شاعر	رام پال	یکم جولائی ۱۹۴۹	۱۴- ۱۱
پشتو زبان ایک جائزہ	بترا، منوہر سنگھ	جنوری ۱۹۷۰	۴۳ - ۴۱
پشتو شاعری کے جدید رجحانات	رسا، سید رسول	یکم جون ۱۹۴۵	۱۰۸ - ۱۰۵
پطرس کی مزاح نگاری (تصویر ٹائیٹل پر)	کپور، کنہیالال	یکم فروری ۱۹۴۶	۸ - ۶
پنجاب، ہریانہ، ہماچل پردیش میں اردو	وکرم، نند کشور	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۷۷ - ۷۰
پنجاب کا لافانی شاعر۔ وارث شاہ	گھنشیام سیٹھی	جولائی ۱۹۵۶	۴۲-۳۶
پنجاب کا لوک سنگیت	شاکر پرشارتھی	مئی ۱۹۵۹	۴۱ ۳۶
پنجاب کے لوک گیت	دیویندر ستیارتھی	نومبر ۱۹۵۴	۴۲ - ۴۱
پنجاب کے لوک گیت	دیویندر ستیارتھی	جنوری ۱۹۷۵	۲۸ - ۲۴
پنجاب میں اردو صحافت	اختر، جمنا داس	جولائی ۱۹۸۶	۱۱ - ۷
پنجابی غزل پر اردو کا اثر	نزیش، ڈاکٹر	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۲- ۲۹
پنجابی کا ایک منظوم رومان	فاروقی، اظہر علی	اگست ۱۹۵۲	۵۰ - ۴۷
پنجابی کے صوفی شعراء	شاکر پرشارتھی	اپریل ۱۹۶۲	۳۷-۲۷
پنج آہنگ	مہر، غلام رسول	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۸ - ۶
پنج آہنگ کے چند اہم نسخے	رضا، کالی داس گپتا	مارچ ۱۹۸۶	۱۳- ۸
پنڈت برجموہن دتاتریہ کیفی دہلوی	مالک رام	جنوری ۱۹۵۶	۸ - ۲
پنڈت بھاسکر راؤ بکھلے بوا	سکسینہ، ایس کے	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۱۵ -۱۱۳
پنڈت رام پرشاد بسمل	شرما، کرشن بلدیو	مئی ۱۹۸۱	۴۲ - ۴۰
پنڈت سالک رام سالک کشمیری کی داستانِ جگت روپ	سروری، عبدالقادر	دسمبر ۱۹۶۶	۱۹ - ۱۴
پنڈت ساکھا رام اور اجودھیا پرشاد	مثنیٰ رضوی، محمد	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۸۴ - ۸۳
پنڈت سدرشن حیات اور فن	ایوب واقف، محمد	دسمبر ۱۹۷۲	۳۶ - ۳۳
پنڈت میلا رام وفا	شرما، کرشن بلدیو	فروری ۱۹۸۱	۴۷ - ۴۵
پورنوگرافی اور معاشرہ	دیویندر اسّر	دسمبر ۱۹۷۲	۱۵ - ۱۲
پوشکن اور محبوب	ظ - انصاری	دسمبر ۱۹۷۲	۱۱ - ۸
پہاڑی اسکول ــ بسوہلی قلم	رندھاوا، ایم - ایس	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۴۶ - ۴۳
پہاڑی اسکول ــ کانگڑہ قلم (تصاویر)	رندھاوا، ایم - ایس	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۵۰ - ۴۷

Marfat.com

پہاڑی مصوّر — گڑھوال قلم	مکندی لال	ہندوستانی مصوّری نمبر اگست ۱۹۶۰	۵۳ - ۵۷
پہلا مطبوعہ شاہ نامہ	فاضل، مرتضیٰ حسین	یکم اگست ۱۹۴۹	۲۸ - ۲۹
پہیلیوں کی ہندوستانی روایت اور امیر خسرو	مجیب رضوی	مارچ ۱۹۸۳	۴ - ۸
پھول والوں کی سیر	پیگ، مرزا محمود	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۲۲ - ۲۵
پیکر تراشی کی تفہیم اور اس کی حدیں۔	شہناز رعنا	مارچ ۱۹۷۸	۳۶ - ۳۸

ت

تارُودت	تمکین کاظمی	نومبر ۱۹۵۰	۳۷ - ۴۴
تاریخ ادب اردو کی تدوین کا مسئلہ	فاروقی، خواجہ احمد	اپریل ۱۹۷۷	۵ - ۶
تاریخ ہند میں خواتین کا مقام	رومیلا تھاپر	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۵ - ۷
تاریخی مواد کا نادر ذخیرہ — رگھوبیر لائبریری سیتامئو	رحم علی الہاشمی	جنوری ۱۹۶۶	۳۶ - ۳۷
تامل ادب میں اسلامی عناصر	حسرت سہروردی	فروری ۱۹۶۲	۲۱ - ۲۲
تامل کے مسلم ادیب	حسرت سہروردی	دسمبر ۱۹۷۴	۳۰ - ۳۴
تبصرہ نگاری کا فن	فاروقی، شمس الرحمان	مئی ۱۹۷۱	۱۸ - ۲۲
تجلی کی مثنوی لیلیٰ مجنوں	فاروق، سید محمد	جولائی ۱۹۵۱	۷ - ۱۲
تحریکِ آزادی میں اردوئے معلیٰ کی خدمات	ریحان غنی (تصویر)	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۵۱ - ۵۳
تحسین ناشناس (ڈاکٹر تاثیر کے مضمون اقبال میں تضاد نہیں کا تجزیہ)	بٹ، غلام محمد	یکم جولائی ۱۹۴۶	۴۶ - ۴۷
تحقیق و تنقید	نگیندر	دسمبر ۱۹۶۴	۳ - ۱۲
تحقیق و تنقید کا باہمی رشتہ	وہاب اشرفی	جولائی ۱۹۸۴	۴ - ۶
تحقیق پر بروشان	عبدالودود، قاضی	دسمبر ۱۹۶۵	۴ - ۶
تختِ طاؤس	اظہر علی، سید	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۶۴ - ۶۶
تخلیق یا اقبالِ جرم	سلیم اختر	جون ۱۹۸۲	۴ - ۶
تخلیقی اور تنقیدی ادب	اختر علی تلہری	یکم جولائی ۱۹۴۹	۲۷ - ۳۰
تدریسِ اُردو کے مقاصد	معین الدین	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۶ - ۳۹
تدریسِ نظم	معین الدین	ستمبر ۱۹۷۸	۲۶ - ۲۸
تذکرہ	مجیب، محمد / محمد شفیع الرحمان	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۴۸ - ۵۴
تذکرۂ سراپا سخن اور غالب کا قطعۂ تاریخ	تاباں نقوی امروہوی	مارچ ۱۹۷۴	۲۰ - ۲۲

Marfat.com

تذکرہ شعرائے ہندی کی حقیقت	شاداب رضی	ستمبر ۱۹۸۵	۱۴ - ۱۸
تذکرۂ صادقہ اور لسان الصدق	عبدالودود، قاضی	جون ۱۹۵۹	۳ - ۵
تذکارِ غوثیہ اور غالب	وقار خلیل شاہ پوری	مارچ ۱۹۵۱	۵۴-۵۵
تذکرہ فرح بخش	محوی صدیقی لکھنوی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۴۰ - ۴۷
تذکرہ فرح بخش ۔ ایک قدیم مجموعۂ کلام	خلیل الرحمان	مئی ۱۹۸۳	۲۱ - ۲۴
تذکرہ گل رعنا	فاروقی، نثار احمد	دسمبر ۱۹۶۸	۱۲ - ۱۶
تذکرۂ نادر	عطا کاکوی، عطاء الرحمان	دسمبر ۱۹۶۳	۳۴-۳۷
تذکرۂ نکات الشعراء	حنیف نقوی	جولائی ۱۹۶۲	۹ - ۱۷
تذکرۂ یادگار ضیغم (تمام شعراء کی تصویر)	احمد، مختار الدین	دسمبر ۱۹۵۴	۱۹ - ۲۸
تذکروں میں تنقید	جنید انصاری	یکم اپریل ۱۹۴۹	۲۱ - ۲۵
ترانۂ شوق	عبدالماجد دریابادی	ستمبر ۱۹۵۰	۵ - ۱۲
ترجمہ کا فن : روایت اور مسائل	بیگ، سردار احمد علیگ (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۸ - ۱۱
ترجمہ کیسے کرنا چاہیے	رحم علی الہاشمی	دسمبر ۱۹۵۳	۳۶ - ۴۰
ترقی پسند ادب	صدیقی، رشید احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۱۱ -۱۶
ترقی پسند ادب	صدیقی، رشید احمد	یکم مارچ ۱۹۴۴	۱۵ - ۲۰
ترقی پسند ادب	بیتاب بریلوی	یکم اگست ۱۹۴۴	۲۱ - ۲۴
ترقی پسند ادب	جذبی، معین احسن	یکم اپریل ۱۹۴۷	۲۱ - ۲۵
ترقی پسند ادب	جذبی، معین احسن	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۴۰ -۴۳
ترقی پسند ادب پر اعتراضات اور ان کا تجزیہ	سہیل عظیم آبادی	یکم اگست ۱۹۴۷	۱۲ -۱۶
ترقی پسند ادب کے متعلق کچھ اور	احتشام حسین	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۱۴ -۱۷
ترقی پسندی اور ادب	سیدہ یحییٰ	یکم مئی ۱۹۴۹	۱۵ - ۱۶
ترکی ادب کے بنیادی عناصر	چودھری، ایس کے	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵۱ - ۵۲
تروکرل کا منظوم اردو ترجمہ	عظمت اللہ سرمدی	تمل نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۲۲-۲۴
تصانیف شیفتہ	رضا، کالی داس گپتا (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۵ - ۹
تصور خودی اور علامہ اقبال	میکش اکبر آبادی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۳ - ۸
تصوف کی تخلیقی اور جمالیاتی فکر	عنوان چشتی	فروری ۱۹۸۲	۵ - ۸
تضمینیں	فراق گورکھپوری	جنوری ۱۹۶۷	۱۲ - ۱۵
تعلیم اور سیاست	غلام السیدین، خواجہ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۴۹ - ۵۳
تعلیم کا بنیادی مقصد	قمر الدین	مارچ ۱۹۸۲	۲۵ - ۲۷
تعلیم میں انقلاب	جان نیوزم	یکم فروری ۱۹۴۵	۱۷ - ۱۸

Marfat.com

تکشی کی تخلیقی کائنات	بشن ٹنڈن (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۲۸ - ۳۴
تلگو ادب اور افسانہ	خاں، اکرم حسین	یکم اگست ۱۹۴۵	۴۱ - ۴۳
تلگو زبان و ادب کا ارتقاء	رشید الدین	اکتوبر ۱۹۶۲	۱۹ - ۲۲
تلگو شعر و ادب میں مسلمانوں کا حصّہ	جاوید، سلطان اطہر	مئی ۱۹۷۷	۲۹ - ۳۲
تلگو میں ناول نگاری	جاوید، سلطان اطہر	اگست ۱۹۷۶	۳۶ - ۳۹
تلمیذ و نبیرۂ غالب — خواجہ فخرالدین حسین سخن دہلوی	سمیع الحق	فروری ۱۹۷۱	۱۴ - ۱۷
تلوک چند محروم	زیدی، علی جواد	اکتوبر ۱۹۶۵	۳ - ۱۲
تمل زبان و ادب کا مختصر جائزہ	حسرت سہروردی (تصویر)	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۱۹ - ۲۱
تمل کے چند ممتاز شعراء	غیاث اقبال	جنوری ۱۹۷۷	۳۹ - ۴۰
تمل مشاعرے	غیاث اقبال	اگست ۱۹۷۸	۳۵ - ۳۶
تمل ناڈو کی چند اردو شاعرات	کاوش بدری	ستمبر ۱۹۷۸	۲۲ - ۲۳
تمل ناڈو کے عربی و فارسی اور اردو کے مدارس	فدوی باقوی	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۸۳ - ۹۰
تمل ناڈو کے ممتاز ادیب	یعقوب اسلم (تصویر)	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۷۲ - ۷۴
تمل ناڈو میں اردو	کاوش بدری	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۵۰ - ۵۷
تصاویر: صلاح الدین پاشا برق، ایس ایم حیات پاشا' دانش فرازی، حسرت سہروردی، علیم صبا نویدی، حیات مدراسی، نورس خیامی، رازا متیاز۔			
تمل ناڈو میں اُردو افسانے کا ارتقاء	عابد صفی (تصویر)	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۶۸ - ۷۱
تمل ناڈو میں اردو کے موجودہ ممتاز شعراء۔	دانش فرازی (شعراء کی تصویر)	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۵۸ - ۶۷
تمل ناڈو میں اردو کی ادبی تاریخ	کاوش بدری	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۴۴ - ۵۷
تمل ناڈو میں اردو کی تعلیم	سوز علیمی	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۷۵ - ۷۷
تمل ناڈو میں عربی و فارسی کے نادر مخطوطات	یوسف کوکن (تصویر)	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۷۸ - ۸۲

Marfat.com

تمہیں کہو کہ یہ انداز گفتگو کیا ہے (اردو کے سوالیہ جملوں کی لسانی ساخت اور اس کی تشریح)	ثمینہ شوکت/سکندر توفیق	اکتوبر ۱۹۸۳	۱۶ - ۲۰
تنقید جدید کا ایک پہلو (اور زبان وادب پر اُس کے اثرات)	خاں، رشید حسن	جنوری ۱۹۵۳	۳۵ - ۴۰
تنقید کا مقصد	راشد، ن-م	یکم فروری ۱۹۴۴	۱۹ - ۲۰
تنقید کا مقصد	وقار عظیم، سید	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۱۹ - ۲۱
تنقید کے سلسلے	بشیر بدر	ستمبر ۱۹۷۷	۲۱ - ۲۳
تنقید میں قدروں کا مسئلہ	اختر اورینوی	جولائی ۱۹۶۵	۷ - ۱۲
تنقید میں قدروں کا مسئلہ	خان، عارف حسن	اپریل ۱۹۸۰	۲۲ - ۲۴
توارد، تصرف یا سرقہ	امجد نجمی	اکتوبر ۱۹۶۰	۱۵ - ۱۸
توقیت چکبست	رضا، کالی داس گپتا	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۶ - ۷
تہذیب وتمدن	سلطانہ آصف فیضی	جنوری ۱۹۷۱	۲۴ - ۲۶
۳۰ جنوری	ودّیا النکار، چندر گپت	یکم فروری ۱۹۴۹	۲ - ۳
تین افسانہ نگار	وقار عظیم	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۲۶ - ۲۸
تین خطوں کے موجد — محمد مقلہ	جعفری، اطہر حسین	فروری ۱۹۵۷	۴۷ - ۵۲

ٹ، ث

ٹکنالوجی — امرت منتھن یا رقصِ شرر	دیویندر اِسّر	جولائی ۱۹۸۳	۱۳ - ۱۹
ٹیگور — بہ حیثیت قوم پرست	ابوالحیات	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۵۶ - ۵۸
ٹیگور کا نظریۂ تعلیم	سعید انصاری	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۴۷ - ۵۱
ٹیگور کی ایک نظم کا مطالعہ — جدید اردو ادب کی روشنی میں	اختر حسین رائے پوری	یکم جون ۱۹۴۵	۲۰ - ۲۳
ٹیگور کی شاعری اور رقص ڈراما (تصاویر)	زہرہ سہگل	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۳۸ - ۴۶
ٹیگور کی مصوّری	ابوالکلام	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۳۲ - ۳۷
ٹیگور کے مختصر افسانے	قمر رئیس	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۵۹ - ۶۴
ٹی - ایس - ایلیٹ اور اس کا عہد	تلخ، من موہن	دسمبر ۱۹۶۵	۱۹ - ۲۲
ثاقب لکھنوی — تغزل کی روشنی میں	اشہر لکھنوی، آغا	یکم مئی ۱۹۴۶	۶ - ۱۰
ثاقب کان پوری (تصویر)	عندلیب شادانی	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۸ - ۱۳
ثاقب لکھنوی اور ان کی ادبی محفلیں	عارف، اخلاق حسین	اکتوبر ۱۹۶۶	۲۷ - ۳۴

Marfat.com

ج

جاپانی شاعری	قریشی، فضل حق	یکم اپریل ۱۹۴۷	۶۳-۵۹
جاپانی شاعری	قریشی، فضل حق	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۶۰-۵۷
جاپانی شعری ادب کا پس منظر	بیتاب بریلوی	جنوری ۱۹۴۸	۳۹-۳۵
جادوگر بیدی	یوسف ناظم (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۶-۵
جارج فانتوم صاحب تخلص (اردو کا ایک ممتاز شاعر)	اثر رام پوری/محمد علی خاں	جنوری ۱۹۵۲	۱۶-۱۴
جارج برنارڈ شاہ (فکر اور فن کی ایک صدی)	ظ - انصاری	مئی ۱۹۵۴	۳۰-۲۶
جام جہاں نما اور ہری ہردت	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	جون ۱۹۶۳	۱۶-۱۲
جامع الاخبار مدراس	وقار خلیل	جون ۱۹۷۳	۴۷-۴۴
جاں نثار اختر	صدیقی، مبشر علی	جولائی ۱۹۵۲	۱۲-۷
جان عالم	تمکین کاظمی	ستمبر ۱۹۵۳	۴۴-۴۰
جان ٹنڈل - آئرلینڈ کا مشہور سائنس داں	منور لکھنوی	مارچ ۱۹۵۱	۵۱-۴۸
جانور اور پیش بینی	خورشید انور	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۹۷-۹۶
جانوروں سے متعلق محاورے اور کہاوتیں	وکرم، نند کشور	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۹۵-۹۳
جانوروں کی آواز سے انسان کی دلچسپی	احمد حسین	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۱۰۱-۹۸
جائسی کی فارسی مزاجی	شہاب سرمدی	جون ۱۹۶۷	۱۷-۵
جائسی کی پدماوت پر ایک نظر	شیدا، راجیندر ناتھ	جولائی ۱۹۵۱	۲۰-۱۸
جائسی کے بارہ ماسے	چودھری، جے کرشن	ستمبر ۱۹۶۶	۳۷-۳۲
"جاوید نامہ" ایک نظر میں	آزاد، جگن ناتھ	مارچ ۱۹۷۵	۷-۳
جدید تامل ادب کے رجحانات	واراڈن، ڈی۔ایس	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۵۲-۵۱
جدید ترکی ادب	انائیدن، روشن اشرف	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۱۶-۱۳
جدید ادبی تنقید کے مسائل	عبدالمغنی	ستمبر ۱۹۸۳	۱۲-۷
جدید اردو ادب اور افسانہ نگار	مختار صدیقی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۴۴-۴۲
جدید اردو ڈراما اور اُس کے بعض مسائل	احتشام حسین	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۱۲-۳
جدید اردو شاعری (از عہد انقلاب تا عہد اضطراب)	ادیب، اویس احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۶-۵۳
جدید اردو شاعری میری نظر میں	اختر بستوی (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۴۳-۴۱

Marfat.com

جدید اردو شاعری میری نظر میں	عبدالمغنی	اپریل ۱۹۷۰	۴۳ - ۴۵
جدید اردو شاعری میری نظر میں	بدرالزماں	فروری ۱۹۷۰	۴۴ - ۴۵
جدید اردو شاعری میری نظر میں	دورآفریدی	جولائی ۱۹۷۰	۴۱ - ۴۲
جدید اردو شاعری میں قنوطیت	کلیم، مکین احسن	یکم اپریل ۱۹۴۴	۳۱ - ۳۳
جدید اردو شاعری میں قومی یک جہتی کا تصوّر	فریدی، مغیث الدین	جنوری ۱۹۶۶	۴ - ۱۲
جدید اردو غزل پر اقبال کے اثرات	شمیم حنفی	اگست ۱۹۸۵	۴ - ۹
جدید اردو غزل میں عروضی تجربے	عنوان چشتی	اگست ۱۹۷۶	۲۵ - ۲۹
جدید اردو ناول	رفیعہ سلطانہ	نومبر ۱۹۵۳	۱۶ - ۲۱
جدید اردو نظم اور اس کے قابلِ ذکر رجحانات	بلراج کومل	دسمبر ۱۹۶۷	۷ - ۱۲
جدید شاعری اور تحت شعور	سردار الہام	جنوری ۱۹۵۰	۲۲ - ۲۳
جدید شاعری کا تنقیدی مطالعہ (نئے نام کی روشنی میں)	وحید اختر	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۵۵ - ۶۷
جدید عربی ادب کا ایک روسی انتخاب	کارشش	یکم اگست ۱۹۴۳	۲۱ - ۲۲
جدید عربی ادب کا ایک روسی انتخاب	کارشش	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۳۴ - ۳۶
جدید عربی شاعری	صدیقی، محمود الحسن	جنوری ۱۹۷۰	۲۴ - ۲۹
جدید کشمیری شاعری میں حقیقت نگاری	رحمان راہی	ستمبر ۱۹۷۸	۱۷ - ۱۸
جدید غزل اور اس کی روایت	اسعد بدایونی (تصویر)	مئی ۱۹۸۴	۱۰ - ۱۴
جدید غزل میں علامت نگاری	عنوان چشتی	مارچ ۱۹۷۸	۱۳ - ۱۵
جدید فلسفہ اور ادب	دیویندر اِسّر	مارچ ۱۹۵۹	۱۲ - ۱۶
جدید ہندوستانی بُت سازی پر ایک طائرہ نظر	انیس فاروقی	اکتوبر ۱۹۸۴	۲۳ - ۲۷
جدید فن مصوری — ایک تعارف (تصاویر)	آنند، ملک راج	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۶۹ - ۷۷
جدید کشمیری شاعری	پشپ، پرتھوی ناتھ	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۲۰ - ۲۴
جدید مراٹھی ادب	جوشی، شری پاد	مئی ۱۹۵۵	۴۳ - ۴۶
جدید ہندوستان میں فارسی تعلیم	انصاری، نورالحسن	نومبر ۱۹۷۲	۲۲ - ۲۴
جدید ہندی ادب کی ایک جھلک	عباسی، علی حماد	جنوری ۱۹۵۰	۲ - ۶
جدید ہندی شاعری	اکرام حسین	یکم نومبر ۱۹۴۴	۱۷ - ۱۹
جذبی کے بنیادی رجحانات (تصویر جذبی)	جمیل مہدی	یکم جون ۱۹۴۹	۱۲ - ۱۶
جزیرۂ بالی میں ہندوؤں کا تمدّن	شنکر دیال	مارچ ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۵
جعفر زٹلی کی شاعری کا پس منظر	احمد، رضی الدین	مئی ۱۹۵۵	۸ - ۱۲
جعفر علی حسرت — شخصیت اور فن	حامد چھپروی	جنوری ۱۹۶۶	۱۵ - ۲۲

Marfat.com

جگر کا ساقی نامہ (جگر کی تحریر کا عکس) تصویر	کلیم سہسرامی	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۴-۳۶
جگر کی شاعری	حسن، محمد	اگست ۱۹۶۱	۳ - ۷
جگر صاحب اور ان کی شاعری	صدیقی، حبیب احمد	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۱۰ - ۲۶
جگر کی غزل گوئی	ریاض الرحمان، سید	ستمبر ۱۹۵۱	۵۱ - ۵۲
جلال — لکھنؤ کا ایک گمنام شاعر	حسین، محمد	اپریل ۱۹۵۰	۱۶ - ۲۲
جلیل، حیدرآباد میں	جلیلی، علی احمد	جنوری ۱۹۵۸	۱۳ - ۱۸
جمالیاتی تنقید کی خصوصیات	بشیر بدر	منی ۱۹۷۰	۱۶ - ۲۳
جموں کشمیر میں اردو (تصویر) رسا جاودانی، اختر محی الدین، غلام رسول نازکی، موہن یاور، علی محمد لون، سندلال واتل، حامدی کاشمیری، حکیم منظور، شکیل الرحمان، شجاع سلطان نورشاہ، تیج بہادر بھان، عابد مناوری، رفیق راز، عرش صہبائی۔	محمد یوسف ٹینگ	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۷۸ - ۸۴
جموں و کشمیر میں اردو افسانہ	اسد فریدی (تصویر)	دسمبر ۱۹۷۵	۱۸ - ۲۱
جمیل مظہری	مالک رام (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۵ - ۸
جمیل مظہری — ایک مطالعہ	ارشد کاکوی	اکتوبر ۱۹۵۲	۴۴-۴۹
جمیل مظہری بحیثیت غزل گو	برق، طلحہ رضوی	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۶۵ - ۶۸
جمیل مظہری کا تخلیقی مزاج	احمد سجاد	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۵۲ - ۵۸
جمیل مظہری کا تغزل	ابوذر عثمانی	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۶۲ - ۶۴
جمیل مظہری کا تنقیدی شعور	ممتاز احمد	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۴۸ - ۵۱
جمیل مظہری کا ناز بندگی	عبدالمغنی (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۴۴ - ۴۷
جمیل مظہری کا نظریۂ حیات (ان کی مثنوی آب و سراب کے آئینے میں)	محسن، محمد	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۳۹ - ۴۳
جمیل مظہری کی تنقید نگاری	ارشد، اعجاز علی (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۸۴ - ۸۷
جمیل مظہری کی شاعری (تصویر)	نکہت خانم	جنوری ۱۹۷۶	۱۷ - ۲۱
جمیل مظہری کی شخصیت	جوہر نظامی (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۳۶ - ۳۸
جمیل مظہری کی ظریفانہ شاعری	واہی، رضا نقوی (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۷۷ - ۸۳
جمیل مظہری کی غزل گوئی	وہاب اشرفی	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۵۹ - ۶۱
جمیل کی لوریاں	شکیب ایاز (تصویر)	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۷۲ - ۷۳
جمیل مظہری کی مرثیہ نگاری	ثریا جمال مظہری	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۶۹ - ۷۱
جمیل مظہری کے کلام میں حب الوطنی اور ہندوستانیت	غلام مرتضیٰ	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۷۴ - ۷۶

Marfat.com

جنگ آزادی اور اکبر الہ آبادی	ہیریسن، ڈی۔اے	فروری ۱۹۵۴	۳۲-۲۶
جنگ آزادی اور کشمیری شاعری	رحمان راہی	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۰۸-۱۰۳
جنگ آزادی میں اردو صحافت کا حصّہ	اختر، جمنا داس	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۳۸-۳۵
جنگ آزادی میں تمل کا حصّہ	نذیر محمد	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۳۸-۳۶
جنگ آزادی میں دارالمصنفین کا حصّہ	اصلاحی، ضیاء الدین	جنوری ۱۹۷۱	۳۱-۲۷
جنگ عظیم سے پہلے کی کہانیاں	حمیدہ سلطان	یکم مارچ ۱۹۴۷	۴۳-۴۱
جنوبی ہند کا ایک زندۂ جاوید شاعر	سعادت نظیر	مئی ۱۹۶۳	۷-۴
جنوبی ہند کے چند مراٹھی شعراء	خاں، اکرام حسین	یکم مئی ۱۹۴۵	۳۶-۳۵
جنوبی ہند کے مندر	مورتی، سی۔شیورام	فنِ تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۳۰-۲۷
جنوبی ہند میں اردو صحافت	خاں، عابد علی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۵	۶-۵
جوش ملیح آبادی	شعلہ، دوارکا داس	فروری ۱۹۷۸	۲۹-۲۴
جوش شاعر انقلاب کی حیثیت سے	فیض، فیض احمد	یکم جون ۱۹۴۶	۱۰-۸
جوش ملسیانی مرحوم کی اولین مطبوعہ تصنیف	رضا، کالی داس گپتا	دسمبر ۱۹۸۵	۱۵-۶
جوش ملسیانی	اسد ملتانی	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۸-۵
جوہر کی شاعری	خاں، رشید حسن	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۴۶-۴۴
جوئے شیر	اثر لکھنوی	جنوری ۱۹۵۱	۲۸-۲۴
جہان غالب	عبدالودود، قاضی	فروری ۱۹۷۳	۱۱-۳
جہان غالب	عبدالودود، قاضی	جون ۱۹۶۴	۷-۲
جین فنِ تعمیر	بھٹاچاریہ، اسوک کمار	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۱۴-۱۲
جین پال سارتر ے	ناصر، علی خاں	مئی ۱۹۵۱	۴۴-۴۰

چ

چار ناول	اقبال مسعود	جون ۱۹۸۱	۳۶-۳۱
چانکیہ طرز تعمیر	باجپئی، کرشن دت	فنِ تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۵۰-۴۷
چکبست (تصویر)	مسیح الزماں	یکم جولائی ۱۹۴۹	۸-۲
چکبست لکھنوی	سرور، آل احمد	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۱۶-۱۱
چکبست لکھنوی	جعفر حسین، مرزا	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۱۰-۸
چکبست اور ان کا خاندان	افضال احمد (تصویر)	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۱۵-۱۲

Marfat.com

چکبست کا تنقیدی شعور	شمیم حنفی (تصویر)	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۴۶ - ۵۰
چکبست کی شاعری میں منظر نگاری	فضل امام (تصویر)	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۳۸ - ۴۰
چکبست کی شاعرانہ اہمیت	شارب ردولوی (تصویر)	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۱۶ - ۲۳
چکبست کی نظم نگاری	عبدالمغنی (تصویر)	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۲۴ - ۳۰
چکبست کے نثری اثاثے پر ایک نظر	رضا، کالی داس گپتا (تصویر)	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۴۱ - ۴۵
چند جدید اردو افسانہ نگار	سلمیٰ رشید صدیقی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۳۰ - ۳۳
چند دکنی نثر نگار	سیدہ جعفر	فروری ۱۹۸۰	۲۳ - ۲۸
چندر بھان برہمن	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۷۲	۱۰ - ۱۴
چندر بدن — اردو ادب کا ایک اہم کردار	فہمیدہ بیگم	نومبر ۱۹۸۲	۶ - ۹
چند نشتر (تنقید النقد)	اکبر مراد آبادی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۱۶ - ۱۸
چور بازار	موہن، مہتہ امرناتھ	یکم فروری ۱۹۴۹	۳۳
چیخیں	، باز حسین	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۳۰ - ۳۴
چین کا پرانا ادب	قریشی دہلوی، فضل حق	یکم مئی ۱۹۴۷	۶۸ - ۷۱
چین میں مختصر افسانہ — تب اور اب	سعیدہ قریشی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۸ - ۱۱
چینی ادب کی نئی تحریک کا رہنما "لوہسون"	قریسی، ای، فضل حق	یکم جون ۱۹۴۷	۱۶۷ - ۱۶۸
چھیڑ غالب سے چلی جائے	، بزیداللہ	فروری ۱۹۷۵	۲۴ - ۲۷

ح

حاذق الملک اور مسیح الملک	کوثر چاندپوری	دسمبر ۱۹۷۰	۱۷ - ۲۰
حافظ عبدالرحمان خاں احسان	سروری، عبدالقادر	نومبر ۱۹۶۱	۱۷ - ۲۲
حالی اور حیدر آبادی	رشید قریشی	جولائی ۱۹۸۰	۱۶ - ۲۱
حالی اور رام پور	شفا، محمد حسین خاں	جولائی ۱۹۸۱	۲۳ - ۲۹
حالی کی سیرت کی ایک اہم خصوصیت	صالحہ عابد حسین	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۱۱ - ۱۳
حالی کی ظرافت	کھلر، کے - کے	دسمبر ۱۹۸۱	۲۱ - ۲۳
حالی کے تنقیدی نظریات	عبادت بریلوی	جون ۱۹۵۰	۳ - ۷
حالی مرحوم کی غیر مطبوعہ تحریر	سحر رام پوری	مئی ۱۹۵۲	۲۲ - ۲۳
حبیب اللہ ذکا اور مرزا غالب	محمد عتیق صدیقی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۲۰ - ۲۲
حبیب احمد صدیقی کی غزل گوئی	سردش عسکری طباطبائی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳ - ۱۱
حرف تمنا پر ایک نظر (میکش اکبر آبادی کا شعری مجموعہ)	اثر لکھنوی	مارچ ۱۹۵۶	۲۲ - ۲۴

Marfat.com

حرف شیریں (کلام اقبال پر بحث)	سلیم تمنائی	نومبر ۱۹۷۹	۱۶ - ۲۱
حسرت اور تہذیب عاشقی	جمیل مہدی	جنوری ۱۹۵۳	۵ - ۹
حسرت کا تصوّر عشق	عبدالمغنی (تصویر)	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۲۰ - ۲۲
حسرت کا شاعرانہ مرتبہ	حامدی کاشمیری (تصویر)	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۵۷ - ۵۹
حسرت کا مزاج سخن	وحید اختر (تصویر)	حسرت نمبر ۱۹۸۵	۹ - ۱۵
حسرت کی بھی قبول ہو متھرا میں حاضری	مجیب رضوی	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۳۲ - ۳۵
حسرت کی خصوصیات شاعری	نیاز فتح پوری (تصویر)	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۳۴ - ۴۲
حسرت کی شاعرانہ انفرادیت	نامی انصاری (تصویر)	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۱۶ - ۱۹
حسرت کی شاعری میں حسی تلازمے	شارب ردولوی (تصویر)	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۲۷ - ۳۱
حسرت کی غزل کا نشان امتیاز	مظہر امام (تصویر)	جنوری ۱۹۸۳	۵ - ۱۰
حسرت کی غزل گوئی کا نفسیاتی پس منظر	محسن، محمد	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۲۳ - ۲۶
حسرت موہانی	صدیقی، رشید احمد	اکتوبر ۱۹۵۲	۱۶ - ۱۹
حسرت موہانی ایک باغی	رام لال نابھوی (تصویر)	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۴۲ - ۴۵
حسرت موہانی ایک ممتاز صحافی	احمر لاری (تصویر)	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۴۶ - ۵۰
حسرت موہانی : دو غلط روایتیں	انصاری، محمد رضا	اپریل ۱۹۷۵	۱۳ - ۱۸
حسرت موہانی — سیاسی زندگی کا آغاز	عتیق صدیقی	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۳ - ۸
حسرت موہانی فکر و فن کے آئینے میں	ارتضیٰ، علی کریم	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۶۰ - ۶۵
حسرت موہانی کی شاعری میں حسن و عشق کا تصوّر	جلیل قدوائی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۱۹ - ۲۰
حسرت موہانی کی شخصیت	کول - کشن پرشاد	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۲۵ - ۲۷
حسرت موہانی کے سیاسی رجحانات	شروانی، ہارون خاں	جون ۱۹۵۳	۵ - ۱۰
حسرت موہانی کے سیاسی رجحانات	شروانی، ہارون خاں	جولائی ۱۹۵۳	۵ - ۱۰
حسرت موہانی کے سیاسی رجحانات	شروانی، ہارون خاں	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۱۸ - ۲۴
حسن نظامی کی انشائیہ نگاری	سیدہ جعفر	دسمبر ۱۹۶۱	۳ - ۸
حسین سے حسین تک (مقبول فدا حسین سے انٹرویو)	خالد سلطان	مئی ۱۹۷۲	۱۱ - ۱۵
حسینی میاں ظریف	سید حسن	اکتوبر ۱۹۷۲	۲۸ - ۳۲
حشر کا ڈرامہ	عمر نور الٰہی، محمد	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۳ - ۵۵
حشر کا ڈرامہ	عشرت رحمانی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۲۳ - ۲۵
حضرت امجد کی منظر نگاری	ہاشمی، نصیر الدین	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۳۰ - ۳۱
حضرت امیر خسرو کی کچھ غیر مطبوعہ غزلیں اور قطعے (کتاب کا عکس)	عابدی، امیر حسن	جنوری ۱۹۸۰	۱۹ - ۲۰

Marfat.com

حضرت رضی بدایونی	ضیا احمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۶ - ۸
حضرت چھچھوندر چھچھوروی — تحقیق و تشویش	سنگھ، بلونت	دسمبر ۱۹۵۱	۳۳
حضرت خواجہ حسن نظامی کی خاکہ نگاری	مجتبیٰ حسین	نومبر ۱۹۸۶	۲۵ - ۲۷
حضرت غمگین دہلوی اور ان کا غیر مطبوعہ کلام	خالدی، محمد یونس	اپریل ۱۹۵۶	۳۰ - ۳۳
حضرت نظام الدین اولیاؒ	فاروقی، نثار احمد	اکتوبر ۱۹۷۷	۹ - ۱۷
حضرت نیاز بریلوی کی ہندی شاعری	محمود نیازی	جون ۱۹۶۰	۹ - ۱۲
حفیظ اور اختر شیرانی کی شاعری (اقبال کے مطالعہ کی روشنی میں)	محمود ہاشمی	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۷ - ۸
حفیظ اور اختر شیرانی کی شاعری	محمود ہاشمی	یکم فروری ۱۹۴۴	۲۵ - ۲۷
حفیظ — نصف صدی کا قصہ	مسعود منوّر	ستمبر ۱۹۸۳	۱۳ - ۱۵
حقیقت افسانے کی تلاش میں	دیویندر اِسّر (تصویر)	نومبر ۱۹۷۰	۲۵ - ۲۹
حکم والتجا، اردو شاعری میں	عالم، قیصر ضحیٰ	اگست ۱۹۸۳	۱۶ - ۲۲
حیات احسن	عثمان، محمد	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵ - ۱۱
حیات سرسید کا ایک گم شدہ ورق	نور الحسن راشد	مئی ۱۹۷۵	۲۸ - ۳۴
حیدرآباد کی افسانہ نگار خواتین	ہاشمی، نصیر الدین	ستمبر ۱۹۵۱	۲۶ - ۲۸
حیدرآباد کی شاعر خواتین	ہاشمی، نصیر الدین	اکتوبر ۱۹۵۰	۱۲ - ۱۹
حیدرآباد کی قدیم ادبی محفلیں	ہاشمی، نصیر الدین	جنوری ۱۹۵۳	۱۰ - ۱۳
حیدرآباد کی مقالہ نگار خواتین	ہاشمی، نصیر الدین	اپریل ۱۹۵۳	۴۰ - ۴۸
حیدرآباد کے اردو شعرا کی ہندی شاعری	ہاشمی، نصیر الدین	یکم مارچ ۱۹۴۹	۱۴ - ۱۶
حیدرآباد کے غیر مسلم اردو ادیب	معظم، محمد رضی الدین	اکتوبر ۱۹۷۵	۴۲ - ۴۶
حیدر بخش حیدری اور گلدستۂ حیدری	عبیدہ بیگم	نومبر ۱۹۸۲	۱۴ - ۱۸
حیرت شملوی — ایک مطالعہ	دور آفریدی	اکتوبر ۱۹۶۰	۲۰ - ۲۲
حیوان سے انسان تک	عبدالمجید	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۳۸ - ۳۹
حیوانات اردو کے شعری رویوں کی روشنی میں	انور صدیقی	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۸۷ - ۸۹

خ

خالص اردو کا پون صدی پرانا نمونہ	مصطفیٰ احسن رضوی	جون ۱۹۶۰	۳ - ۷
خامۂ رنگیں نگار — اصغر گونڈوی	سید حامد	مئی ۱۹۷۳	۲۹ - ۳۲
خان آرزو کی حیات اور تصانیف	انور، منوہر سہائے	ستمبر ۱۹۶۹	۴ - ۹
خسرو سخن طوطیٔ شکر مقال امیر خسرو دہلوی	رغیب حسین، سید	دسمبر ۱۹۵۵	۱۸ - ۲۴

Marfat.com

خطاطی اور مصوّری، عہد اکبر میں	عسکری، مرزا محمد	یکم جون ۱۹۴۷	۱۲۳ - ۱۲۵
خطوط غالب طرز تحریر اور پس منظر	مفتون احمد	۱۵ جون ۱۹۴۹	۱۱ - ۱۴
خطوط امیر مینائی	فاروقی، خواجہ احمد	اپریل ۱۹۵۰	۱۳ - ۱۵
خلط مبحث	سیماب اکبرآبادی	یکم جون ۱۹۴۶	۳۹ - ۴۱
(موجودہ طریقۂ تنقید اور اصولِ تنقید پر ایک ناقدانہ نظر)			
خواب قدیم زمانے میں	سہیل بخاری	یکم نومبر ۱۹۴۹	۱۳ - ۱۵
خواتین اور تنقید نگاری	سیدہ جعفر	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۲۷ - ۳۲
خواجہ احمد فاروقی	نظامی، خلیق احمد	مئی ۱۹۵۱	۴ - ۸
خواجہ احمد فاروقی (تصویر)	اختر، جاں نثار (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۶	۹ - ۱۳
خواجہ حسن نظامی کی ادبی زندگی	حسن ثانی نظامی (تصویر)	دسمبر ۱۹۷۶	۸ - ۱۱
خواجہ حسن نظامی کی افسانہ نگاری	رفیعہ سلطانہ	فروری ۱۹۷۷	۲۷ - ۲۸
خواجہ حسن نظامی کی انشائیہ نگاری (خواجہ صاحب کی تصویر)	کوثر چاندپوری	مئی ۱۹۸۰	۲۶ - ۲۷
خواجہ حسن نظامی کی دلّی — رسم و رواج کی دلّی	مشیر الحق	اپریل ۱۹۸۳	۵ - ۹
خواجہ حسن نظامی کی روزنامچہ نگاری کی ادبی اہمیت	انور صدیقی	نومبر ۱۹۸۵	۱۱ - ۱۴
خواجہ حسن نظامی کی نثری ارضیت	نارنگ، گوپی چند	فروری ۱۹۷۷	۲۳ - ۲۶
خواجہ حسن نظامی — ایک ادیب	جمیل مہدی	اکتوبر ۱۹۵۵	۳ - ۷
خواجہ حسن نظامی	عبدالشکور	۱۵ جون ۱۹۴۹	۸ - ۱۰
خواجہ حسن نظامی	چشتی، فضل المتین	فروری ۱۹۷۷	۴۸
خواجہ حسن نظامی اردو کے منفرد صحافی	خاں، عابد علی	فروری ۱۹۷۷	۳۴ - ۳۶
خواجہ حسن نظامی اور ان کے معاشرتی تصوّرات	اختر الواسع (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۲	۱۹ - ۲۴
خواجہ حسن نظامی ایک صاحب طرز ادیب	احمد، سلطانہ بشیر الدین	فروری ۱۹۷۷	۴۶ - ۴۷
خواجہ حسن نظامی بحیثیت انشا پرداز	خلیق انجم	فروری ۱۹۷۷	۳۷ - ۳۹
خواجہ حسن نظامی — بحیثیت صحافی	فہمی، شوکت علی	فروری ۱۹۷۷	۲۰ - ۲۱
خواجہ حسن نظامی کا اسلوب	عنوان چشتی	فروری ۱۹۷۷	۴۳ - ۴۵
خواجہ حسن نظامی کے روزنامچے	اختر الواسع (تصویر)	نومبر ۱۹۸۵	۸ - ۱۰
خواجہ حسن نظامی — مترجم و مفسّر قرآن	مشیر الحق	فروری ۱۹۷۷	۴۰ - ۴۲
خواجہ حسن نظامی میری نظر میں	سعید احمد اکبرآبادی	فروری ۱۹۷۷	۱۸ - ۱۹
خواجہ صاحب کے روزنامچے کی کہانی	حسن ثانی نظامی، خواجہ	نومبر ۱۹۸۵	۴ - ۷
خواجہ میر درد کی عشقیہ شاعری	عنوان چشتی	اکتوبر ۱۹۶۵	۳۵ - ۳۹
خیرآباد (اودھ) کے فارسی شعراء	ریاض الانصاری	جون ۱۹۸۲	۱۰ - ۱۶

Marfat.com

د

داراشکوہ اوراس کی تصانیف	مجیب، محبوب اللہ	اپریل ۱۹۵۹	۴۵ - ۴۸
دارالمصنفین شبلی اکیڈمی اعظم گڑھ	عبدالرحمان، صباح الدین	فروری ۱۹۶۵	۲۷ - ۳۲
داستانِ جرم وتعزیر	نیاز فتح پوری	دسمبر ۱۹۵۶	۱۵ - ۱۹
داستانِ زوال، ملٹن اوراقبال	فضیل جعفری	اپریل ۱۹۷۸	۲۳ - ۳۰
داستاں کہتے کہتے (علی عباس حسینی پر)	زیدی، علی جواد	دسمبر ۱۹۶۹	۳ - ۸
داستانِ نجات	ادارہ	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۲۵ - ۲۸
داستانوں کی تکنیک	جین، ڈاکٹر گیان چند	جولائی ۱۹۵۵	۸ - ۱۱
داستانوں کے فروغ کے اسباب	جین، ڈاکٹر گیان چند	ستمبر ۱۹۵۵	۸ - ۱۱
داغ خطوط کی روشنی میں	کیفی، برجموہن دتاتریہ	اگست ۱۹۵۴	۵ - ۱۱
داغ دہلوی کی اصلاحیں برق میسوری کے کلام میں	آمنہ خاتون	جنوری ۱۹۶۲	۱۷ - ۲۲
داغ رامپور میں	رازیزدانی	مارچ ۱۹۵۷	۴ - ۱۱
داغ رامپور میں	رازیزدانی	اپریل ۱۹۵۷	۵ - ۱۱
داغ کے شاگردانِ دکن	ابراہیم اختر	اکتوبر ۱۹۸۰	۲۸ - ۲۹
داغ کے نامور شاگرد	جوش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۳ - ۱۲
دبستانِ تیموری کے آٹھ شہید شاعر	خالدی، محمد یونس	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۶۱ - ۶۶
دختانِ حوّا کا کورس	اثر لکھنوی	یکم نومبر ۱۹۴۴	۳۳ - ۳۵
دراوڑی مندر	راماچندرن، کے	یکم فروری ۱۹۴۹	۲۱ - ۲۳
درد کی دلّی	یوسف بخاری	یکم نومبر ۱۹۴۵	۳۹ - ۴۳
دردِ دل مصنفہ خواجہ میر درد	عبدالودود، قاضی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴ - ۹
درفش کاویانی — طبع پاکستان	عبدالودود، قاضی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۲	۳ - ۱۰
دستورِ ہند کا معنوی پہلو	خاں، ظفر حسین	جنوری ۱۹۵۱	۱۸ - ۲۳
دستورِ "عشاق" کا مآخذ	منظر اعظمی	جولائی ۱۹۷۴	۳۳ - ۳۶
دستنبو	مالک رام	فروری ۱۹۶۷	۱۲ - ۱۵
دعائے صباح (غالب کا فارسی منظوم ترجمہ)	رضا، کالی داس گپتا	فروری ۱۹۷۵	۱۳ - ۱۵
دکن کا ایک قدیم شاعر شاہ ابوالحسن	سیدہ جعفر	اپریل ۱۹۶۸	۱۹ - ۲۳
دکن کا رباعی گو شاعر	ناصر کرنولی	جون ۱۹۵۵	۹ - ۱۱
دکنی داستانیں	جین، گیان چند	اپریل ۱۹۶۴	۳۲ - ۳۸

Marfat.com

دکنی لوک گیت	سحر، ابوالفیض	جنوری ۱۹۷۱	۳۹ - ۴۴
دکنی کے لوک گیت	سحر، ابوالفیض	لوک گیت نمبر جنوری ۱۹۷۵	۲۱ - ۲۳
دکھنی مثنویوں کے موضوع	ہاشمی، نصیرالدین	یکم مارچ ۱۹۴۶	۲۱ - ۲۴
دکھنی مرثیوں پر ایک طائرانہ نظر	ہاشمی، نصیرالدین	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۲۰ - ۲۱
دل شاہ جہاں پوری کا رنگِ تغزل	رتن پنڈوروی	دسمبر ۱۹۶۷	۱۹ - ۲۴
دل گیر لکھنوی کی ایک غیر مطبوعہ مثنوی	سلیمان حسین	اپریل ۱۹۶۶	۱۹ - ۲۲
دلی جو ایک شہر ہے عالم میں انتخاب	عمر، محمد	ستمبر ۱۹۶۶	۵ - ۱۹
دلّی کی آخری شمع	ناز انصاری	دسمبر ۱۹۵۵	۸ - ۱۱
دلّی کی آبرو	منور لکھنوی، منشی بشیشور پرشاد	مارچ ۱۹۸۵	۱۱ - ۱۲
دلّی کی سماجی زندگی ۔ خطوطِ غالب کے آئینے میں	نقوی، سخی حسن (تصویر)	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۱۶ - ۲۱
دنکر کی شاعری	خواجہ، بدیع الزماں	اپریل ۱۹۶۰	۳۱ - ۳۵
دنیا کے کلچر میں ہندوستان کا حصّہ	آئر، سی ۔ پی راماسوامی/ اثر لکھنوی	۱۵ جون ۱۹۴۹	۳ - ۷
دنیائے افسانہ کے باشندے (کردار نگاری میں ایک مطالعہ)	دیویندر اسّر	اکتوبر ۱۹۵۶	۳۵ - ۳۹
دوآتشہ شاد	عطا کاکوی	نومبر ۱۹۶۶	۲۰ - ۲۹
دوسال کی نظمیں ۱۹۴۹ء	مخمور جالندھری	مئی ۱۹۵۰	۴۶ - ۴۸
دوسال کی نظمیں ۱۹۴۸ء	شاد، نریش کمار	مئی ۱۹۵۰	۴۲ - ۴۵
دوہاتما ۔ گاندھی اور ٹالسٹائے	عباس، خواجہ احمد	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۲۹ - ۳۱
دِوانہ مرگیا آخر کو	عارج بن حیرت	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۶۶ - ۷۰
دواوین آتش کی قدیم اشاعتیں اور اُن کا نایاب کلام	عطا کاکوی	مارچ ۱۹۶۶	۳۹ - ۴۲
دوار کا داس شعلہ (تصویر)	مالک رام (تصویر)	جون ۱۹۸۳	۶ - ۱۱
دور ماضی کی ایک یادگار ہستی (باقی)	سعادت نظیر	جولائی ۱۹۶۵	۳۴ - ۳۹
دہلی کا ایک یادگار آخری مشاعرہ	شہاب مالیر کوٹلوی، مہر محمد خاں	فروری ۱۹۶۳	۴۳ - ۴۷
دہلی کی لائبریریاں	چارلس نیوٹن	یکم جنوری ۱۹۴۹	۱۳ - ۱۶
دہلی میں اردو	راز، راج نرائن (تصویر)	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۸۶ - ۹۳

عابد حسین، محمد مجیب، ساغر نظامی، منوہر سہائے انور، گوپی ناتھ امن، غلام ربّانی تاباں، عرش ملسیانی، شمیم کرہانی، جگن ناتھ آزاد، ہنس راج رہبر، گوپال متل، محمد حسن، حمید سلطان، صالحہ عابد حسین، سلام مچھلی شہری، خواجہ احمد فاروقی، قمر رئیس، گوپی چند نارنگ، بلراج کومل، باقی، شارب ردولوی، ظفر احمد صدیقی۔

Marfat.com

دھات کا سامان بنانے کا ہندوستانی فن	مصرا، یو۔ ایس	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۲۹ - ۳۱
دُھرپد	ڈاگر، رحیم الدین خان	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۸۵ - ۸۶
دہے (عوامی مرثیے)	فاروقی، اظہر علی	جنوری ۱۹۵۷	۴۷ - ۴۹
دیاکرشن ریحان	منوّر لکھنوی	ستمبر ۱۹۴۸	۴۸ - ۵۳
دیانرائن نگم کی ادبی صحافت	عابد سہیل	دسمبر ۱۹۸۴	۵۹ - ۶۱
دلیسنہ جو ایک گاؤں تھا	برکات دلیسنوی	ستمبر ۱۹۸۲	۲۲ - ۲۵
دیہات کے لیے برقی قوت	صدیقی، جلیل احمد	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۳۱ - ۳۴
دیوان جہاں	فاروقی، خواجہ احمد	مارچ ۱۹۵۷	۱۴ - ۱۷
دیوانِ حافظ پر ایک نظر	وارث کرمانی	جنوری ۱۹۵۷	۳۸ - ۴۲
دیوانِ حافظ کا شاہی نسخہ اور دلچسپ فالیں	ریحان غنی	نومبر ۱۹۸۰	۳۲ - ۳۳
دیوانِ عارف کے نسخے	حمیدہ سلطان	مارچ ۱۹۶۸	۱۴ - ۱۶
دیوانِ غالب کی دو قدیم شرحیں	عبدالرشید، محمد	فروری ۱۹۶۷	۳۸ - ۴۲
دیوانِ غالب کا ایک نادر مخطوطہ	فاروقی، نثار احمد	جون ۱۹۶۹	۲۸ - ۳۴
دیوانِ غالب — طاہر ایڈیشن	عابد پشاوری	مارچ ۱۹۷۲	۲۰ - ۲۵
دیوانِ غالب کی مزاحیہ شرح	فرقت کاکوروی، غلام احمد	ستمبر ۱۹۶۰	۱۹ - ۲۲
دیوانِ غالب اور گل کدۂ داغ کی سیر	شہاب مالیرکوٹلوی، مہر محمد خاں	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۱۶ - ۲۰
غالب اور داغ کے چند اشعار کا تقابلی مطالعہ			
دیوانِ غالب اور گل کدۂ داغ کی سیر	شہاب مالیرکوٹلوی، مہر محمد خاں	مارچ ۱۹۵۹	۱۸ - ۲۴
غالب اور داغ کے چند اشعار کا تقابلی مطالعہ			
دیوانِ منتظر	شمسی ندوی، سلمان	دسمبر ۱۹۷۲	۳۱ - ۳۲
(مخطوطہ ندوۃ العلماء لائبریری لکھنؤ)			
دیوانِ مومن کا ایک نادر مخطوطہ	عرشی، امتیاز علی	دسمبر ۱۹۶۵	۲۷ - ۳۳
دیوانِ نوازش	عبدالودود، قاضی	جولائی ۱۹۶۲	۴ - ۸
دیوانِ ولی کا قدیم ترین نسخہ	ہاشمی، نفیرالدین	نومبر ۱۹۶۳	۱۳ - ۱۴

ڈ

ڈاکٹر انصاری — گاندھی جی کی نظر میں	عمری، محمد ثناء اللہ	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۵ - ۸
ڈاکٹر اینی بیسنٹ	حفیظ سید، ڈاکٹر	یکم فروری ۱۹۴۹	۲۸ - ۳۲
ڈاکٹر ٹاریج برن اوکیپرسن اور ان کی تخلیقات	حبیبہ غازی الدین	جون ۱۹۵۴	۳۵ - ۳۶
ڈاکٹر تاراچند اور فارسی ادب	عابدی، امیر حسن	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۱۷ - ۱۹

Marfat.com

ڈاکٹر تاراچند ــــ مورخ تاریخ آزادی	ڈیگھے، وی۔جی	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۱۳ - ۱۶
ڈاکٹر رام بابو سکسینہ (مرحوم)	احتشام حسین	مارچ ۱۹۵۸	۵۶ - ۵۷
ڈاکٹر زور (تصویر ٹائیٹل پر)	سروری، عبدالقادر	دسمبر ۱۹۶۲	۱۶ - ۲۱
ڈاکٹر عبدالرحمان بجنوری کی شاعری	اقبال مسعود	ستمبر ۱۹۷۸	۳۵ - ۴۰
ڈاکٹر سید عابد حسین اور جامعہ ملیہ اسلامیہ	صغریٰ مہدی	جون ۱۹۸۰	۴۱ - ۴۳
ڈاکٹر سید عابد حسین	مالک رام	جون ۱۹۸۰	۴ - ۶
ڈاکٹر عابد حسین کا اسلوب نثر	فاروقی، خواجہ احمد (تصویر)	جون ۱۹۸۰	۱۲ - ۱۴
ڈاکٹر گل کرائسٹ اور اردو ادب	اطہر، عطاء الرحمان	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۳۰ - ۳۱
ڈاکٹر مختار احمد انصاری اور علامہ اقبال	عبدالقوی دسنوی	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۵۰ - ۵۳
ڈراما نگاری	عبدالمغنی	اپریل ۱۹۶۴	۴۱ - ۴۵
ڈگر پردیس کے عوامی گیت	گھنشیام سیٹھی	نومبر ۱۹۵۳	۲۲ - ۲۸
ڈوگری زبان و ادب کا ایک جائزہ	نیلامبر شرما	مارچ ۱۹۶۹	۲۷ - ۳۰
ڈوگری لوک گیت	لیسین، محمد	مارچ ۱۹۷۵	۱۶ - ۱۸

ذ

ذات کی تلاش اور ماضی کی بازیافت	حسینی، مہدی عباس	ستمبر ۱۹۸۴	۴۵ - ۴۷
ذکرِ امجد	یوسفی، محمد عمر	مارچ ۱۹۵۹	۷ - ۱۱
ذکرِ غالب (کچھ نئے حالات)	مالک رام	فروری ۱۹۶۳	۴ - ۱۱
ذکرِ میر، خود نوشت کی حیثیت سے	فاروقی، خواجہ احمد	اگست ۱۹۵۰	۲۸ - ۳۲
ذوق کی حق تلفی	حامد، سید	مارچ ۱۹۷۲	۲۹ - ۳۶
ذوق اور ظفر	علوی، تنویر احمد	دسمبر ۱۹۶۲	۲۷ - ۳۵
ذوق سے ناانصافی	جوش ملسیانی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۶ - ۱۰
ذہن ہندی کی ایجادی مسابقت	جلالی شاہ جہاں پوری	مارچ ۱۹۶۵	۳۱ - ۴۰

ر

رابندر ناتھ ٹیگور	داس، سنت دن کمار	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۶ - ۹
راجا رام موہن رائے اور اردو	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	جنوری ۱۹۷۳	۴۰ - ۴۱
راجپوت مصوری	جمیلہ برج بھوشن	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۳۳ - ۳۷

Marfat.com

راجستھان میں اردو	عثمانی ابوالفیض (تصویر)	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۵۸ - ۶۵
	بسمل سعیدی، منظور الحسن برکاتی، محمد علی زیدی، مخمور سعیدی، احتشام اختر، کلیم الدین تجلی عثمانی، ممتاز راشد، دِل ایوبی، محمد عثمان عارف بیکانیری، راہی شبابی۔		
راجستھان میں اردو صحافت - ایک مختصر جائزہ	فضل المتین	جنوری ۱۹۸۵	۲۹ - ۳۱
راجستھانی لوک گیت	فضل امام	مئی ۱۹۷۶	۱۵ - ۱۷
راجندر سنگھ بیدی	نثار مصطفیٰ	ستمبر ۱۹۷۴	۱۷ - ۲۲
راجندر سنگھ بیدی (خطوط کے آئینے میں)	رہبر، ہنس راج	فروری ۱۹۸۵	۱۰ - ۱۲
رام سہائے تمنا	جعفر، حسین، مرزا	مئی ۱۹۷۹	۱۵ - ۱۸
رام دھاری سنگھ دِنکر	عبدالودود	مارچ ۱۹۷۵	۲۸ - ۳۰
رائے ٹیکارام تسلّی (تصویر)	رضوی، مسعود حسن	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۵۷ - ۶۲
رُباعی اور محروم	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۷	۵ - ۱۱
رُباعی کا فن	سحر عشق آبادی	جون ۱۹۶۰	۱۳ - ۱۴
رُباعی کا فن	سلام سندیلوی	جولائی ۱۹۵۹	۳ - ۸
رُباعی کے اوزان میں اضافہ (زحاف عروج کی روشنی میں)	فلک، جیرامداس	اگست ۱۹۸۳	۸ - ۱۰
رُباعیاتِ جگر بریلوی	ہری کرشن	جولائی ۱۹۵۹	۲۰ - ۲۲
رُباعیاتِ محروم	شرما، امین چندر	جون ۱۹۵۹	۳۳ - ۳۹
رپورتاژ کا موضوع	شمیم احمد	جولائی ۱۹۶۵	۱۳ - ۲۰
رتن ناتھ سرشار کی تصانیف	ادیب، سید لطیف حسین	مئی ۱۹۶۰	۱۱ - ۱۹
رتن ناتھ سرشار کی ناول نگاری	ادیب، سید لطیف حسین	جنوری ۱۹۵۸	۴ - ۱۱
رسالہ سوالات عبدالکریم کا مصنف	برکاتی، منظور الحسن	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۰ - ۴۳
رسالہ فتنہ و عطر فتنہ	واحدی، ظہیر انور (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۱ - ۲۳
رشک اور غالب	ناصر، نفیر احمد	یکم مارچ ۱۹۴۶	۴۳ - ۴۵
رشید احمد صدیقی	سرور، آل احمد	یکم جون ۱۹۴۷	۱۳۰ - ۱۳۶
رشید احمد صدیقی	انصاری، اسلوب احمد	مارچ ۱۹۷۷	۶ - ۹
رشید احمد صدیقی	رتن، ہنس راج	دسمبر ۱۹۷۶	۲۰ - ۲۲
رکھیو غالب مجھے اس تلخ نوائی سے معاف	نذیر رحمانی	مارچ ۱۹۶۰	۳۷ - ۴۱
رمز و کنایہ	ممتاز حسین	نومبر ۱۹۵۴	۴ - ۹
رومانوی شاعری میں پرندے	سرور احمد ماہلی	اکتوبر نومبر ۱۹۷۸	۹۰ - ۹۲
رنگون میں اردو	شہاب الدین (شعراء و ادباء کی تصاویر)	فروری ۱۹۷۸	۳۲ - ۳۸

Marfat.com

روس کا عظیم مصنف چیخوف	سیٹھی، سوہن لال	دسمبر ۱۹۵۰	۲۰ - ۲۱
روس کی کہاوتیں	کھنّہ، رتن لال	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۱۵ - ۱۶
روسی رمز نگاری	حسن امام	یکم اپریل ۱۹۴۵	۱۷ - ۱۸
روسی ادب میں روشن خیالی کی تحریک	حسن امام	یکم جنوری ۱۹۴۶	۳۸ - ۳۹
روسی ادب انقلاب سے پہلے	حسن امام	یکم مارچ ۱۹۴۴	۲۷ - ۲۸
روی داس کے کلام کا سماجی پس منظر	نریش	اپریل ۱۹۷۸	۳۱ - ۳۳
روبیندر ناتھ ٹیگور کی شاعری پر طائرانہ نظر	فراق گورکھپوری	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۱۶ - ۲۴
ریاستِ میسور کی بازاری زبان	بادشاہ، محمود علی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۵۰ - ۵۲
ریاستِ جموّں کشمیر میں اردو صحافت	واتل، نند لال (تصویر)	جنوری ۱۹۸۵	۷ - ۹
ریاض خیرآبادی کا "فتنہ و عطرِ فتنہ"	خاں لکھیم پوری، خلیل اللہ	مارچ ۱۹۷۴	۲۸ - ۳۱
ریاض خیرآبادی کی ایک ہلکی سی جھلک	عسکری، مرزا محمد	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۴ - ۵
ریختی اور جان صاحب	مشیر احمد	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۵ - ۵۶
ریختی اور جان صاحب	مشیر احمد	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۳۵ - ۳۷
ریڈیائی ڈراما اور اس کی تکنیک	شرما، ریوتی سرن	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۵۹ - ۶۲

ز

زبورِ عجم کی ایک غزل	شکیل الرحمان	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۲۰ - ۲۴
زرینہ ثانی — شخصیت اور فن	انجم عثمانی	مارچ ۱۹۸۳	۱۵ - ۱۸
زمانۂ جنگ کا سوویٹ ادب	احمد، ل	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۶ - ۱۰
زین العابدین منصور (فن تاریخ گوئی کا ایک گمنام شاعر)	اثر رام پوری	مارچ ۱۹۵۱	۲۶ - ۲۸

س

ساحر لدھیانوی (پرچھائیوں کا اسیر)	مخمور سعیدی	جون ۱۹۸۱	۱۹ - ۲۶
ساحر لدھیانوی	ندیم قاسمی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۴۵ - ۴۹
ساغر اور زندگی کی نئی قدریں (تصویر)	بیگ، مرزا ارشاد	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۷ - ۴
سالک اور غالب	تحسین سروری	اپریل ۱۹۶۰	۳۷ - ۴۳
سائنس اور ادب	لال، اندرجیت	مئی ۱۹۷۳	۳۹ - ۴۱

Marfat.com

سب رس — ایک مطالعہ	ذکاء صدیقی	نومبر ۱۹۶۳	۴ - ۱۲
سجاد حیدر یلدرم اور علی گڑھ	اصغر عباس	جولائی ۱۹۸۱	۳۴ - ۳۷
سجاد ظہیر کی تنقید نگاری	شارب ردولوی	دسمبر ۱۹۷۳ سجاد ظہیر نمبر	۴۳ - ۴۷
سجاد ظہیر اور ترقی پسند تحریک	قمر رئیس	دسمبر ۱۹۷۳ سجاد ظہیر نمبر	۳۷ - ۴۲
سجاد ظہیر کی ادبی خدمات	حسن، محمد	دسمبر ۱۹۷۳ سجاد ظہیر نمبر	۳۲ - ۳۶
سحر البیان اور مثنوی بوستانِ خیال ایک تقابلی مطالعہ	سیدہ جعفر	جون ۱۹۵۴	۳۱ - ۳۴
سحر البیان پر ایک نظر	احتشام حسین	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۱۷ - ۲۱
سراج الدین خاں مسائل	عالی، جمیل الدین	اکتوبر ۱۹۸۳	۶ - ۱۵
سر تیج بہادر سپرو	فاروقی، خواجہ احمد	یکم اپریل ۱۹۴۹	۱۳ - ۱۷
سرسید اور سن ستاون (ردِ غیر مطبوعہ خط)	بیدار، عابد رضا	ستمبر ۱۹۶۷	۱۵ - ۱۷
سرسید اور شبلی کے درمیان اختلافات	ارشد جمال	اکتوبر ۱۹۸۲	۱۰ - ۱۴
سرسید بحیثیت شاعر	انصاری، ضیاء الدین	اگست ۱۹۷۸	۳۱ - ۳۴
سرشار کا سفر حیدر آباد	صدیقی، عظیم الشان	اکتوبر ۱۹۶۷	۳۷ - ۴۱
سرطان	برہان حسین، محمد	مارچ ۱۹۷۸	۲۸ - ۳۰
سرقہ، توارد، استفادہ	عطا کاکوی	اگست ۱۹۵۲	۵۳ - ۵۷
سرکولیشن — اردو صحافت کا کمزور پہلو	اعظمی، حسین اجمل	صحافت نمبر، نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۷۷ - ۷۹
سروجنی دیوی	قاضی عبدالغفار	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۳ - ۵
سروجنی نائڈو	افسر، حامد اللہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۶ - ۱۱
سروش عسکری۔ ایک غزل گو کی حیثیت سے	خاں، نواب علی	جون ۱۹۵۱	۵ - ۱۰
سُریلے بول	اسلام حسین	مئی ۱۹۵۱	۱۶ - ۲۲
سعادت حسن منٹو	کھلر، کے۔ کے	فروری ۱۹۸۱	۳۱ - ۳۴
سفرنما	قطب النساء بیگم ہاشمی	جولائی ۱۹۶۳	۳۶ - ۴۲
سفرنامہ ادب کا ایک حصہ — آزادی کے بعد	برکت علی، محمد	مئی ۱۹۸۳	۱۶ - ۲۰
سفینۂ نوح	قاصد، محمد بدر عالم	اپریل ۱۹۵۰	۴۵ - ۴۷
سکوں میں قومی یک جہتی اور آپسی بھائی چارہ	صدیقی، عتیق انور	جنوری ۱۹۸۶	۴ - ۵
سلام مچھلی شہری — ایک جائزہ	خلیل مامون	جون ۱۹۷۳	۲۹ - ۳۵
سلاطین کشمیر کے دورِ حکومت میں علم و ادب کی ترقی	زاہد سوگامی، حمزہ ڈار	جولائی ۱۹۶۹	۴۰ - ۴۲
سلطان عالم نواب واجد علی شاہ	ماتھر، گرجا پرشاد	جنوری ۱۹۵۱	۱۲ - ۱۶
سلطان القصص مصنفہ مہجور نیازی	عبدالودود، قاضی	اکتوبر ۱۹۵۹	۴ - ۹

Marfat.com

سلطان سلیم کی فارسی شاعری	تاثیر، ڈاکٹر محمد دین	یکم جون ۱۹۴۶	۴۳ - ۴۴
سمترانندن پنت	ریکسا، کانتی چندر سون	فروری ۱۹۶۶	۲۲ - ۳۲
سمندروں کی افادیت	اعظمی، بدیع الزماں	فروری ۱۹۷۰	۱۹ - ۳۶
سنت تلسی داس اوران کا عہد	سری نواس لاہوٹی	فروری ۱۹۷۴	۳۸ - ۴۰
سنسکرت ڈرامہ کا سماجی پس منظر	اختر حسین رائے پوری، ڈاکٹر	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۱۲ - ۱۳
سنگرا ور اُس کے افسانے	کوثر چاندپوری	اپریل ۱۹۵۲	۹ - ۱۵
سنگیت سمراٹ — اللہ دیئے خاں	اعجاز صدیقی	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۲۲ - ۱۲۶
سوالات عبدالکریم (عکس صفحہ ص۳۲)	م - ر	فروری ۱۹۵۳	۵ - ۱۱
سوانح غالب (کلامِ غالب کے آئینے میں)	اختر، ہری چند	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۴۲ - ۴۶
سوانح نظیر کے چند حقائق	فاطمی، علی احمد (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۸ - ۱۶
سودا کی جاگیر کی تحقیق	قریشی، حامد آفاق	اپریل ۱۹۸۵	۱۹ - ۲۰
سودا کے ادبی معرکے	یعقوب، محمد	نومبر ۱۹۷۶	۲۹ - ۳۵
سُور داس	گلاب رائے	نومبر ۱۹۴۸	۴۵ - ۵۱
سور داس	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۸	۳ - ۴
سوویت یونین میں غالب کا مطالعہ	قمر رئیس	فروری ۱۹۷۴	۲۴ - ۲۵
سہیل عظیم آبادی اور شاعری	مظہر امام	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۴۲ - ۴۴
سہیل عظیم آبادی - ایک صحافی کی حیثیت سے	ریاض عظیم آبادی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۴۵ - ۴۸
سہیل عظیم آبادی اور ان کی تحریریں ایک تحقیقی جائزہ	ارشد، اعجاز علی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۳۲ - ۴۱
سہیل عظیم آبادی - بدلتے ہوئے منظر نامے کا رجز خواں	حسن، محمد	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۱۸ - ۱۹
سہیل عظیم آبادی - شخص اور فنکار	عبدالمغنی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۱۲ - ۱۷
سہیل عظیم آبادی کا اسلوب فن	قمر رئیس	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۲۳ - ۲۶
سہیل عظیم آبادی کی کہانیاں (تصویر ص۳۲)	شکیل الرحمان (تصویر ص۳۲)	دسمبر ۱۹۵۲	۶ - ۸
سہیل عظیم آبادی کے افسانے	احمد یوسف	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۲۰ - ۲۲
سہیل عظیم آبادی کے چند نسوانی کردار	شمیم نکہت	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۲۷ - ۳۱
سید احتشام حسین (تصویر ٹائیٹل پر)	عبادت بریلوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۳۵ - ۳۷
سید سراج الدین احمد	برکاتی، منظور الحسن	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۵۰ - ۵۵
سید سلیمان ندوی کی تنقید نگاری	شارب ردولوی	جولائی ۱۹۸۵	۱۱ - ۱۵
سید صغیر احمد (اردو کا ایک غیر معروف انشائیہ نگار)	نقوی، سخی حسن	جون ۱۹۶۶	۲۸ - ۳۹
سید صفدر حسین صفدر — حیات اور ادبی کارنامے	سکندر آغا	دسمبر ۱۹۸۲	۱۳ - ۱۸

Marfat.com

سید غلام حسنین قدر بلگرامی	مرتضیٰ حسین بلگرامی	اکتوبر ۱۹۶۳	۶ - ۱۴
سیدین کے تعلیمی نظریات	فرحت حسین	مئی ۱۹۸۱	۲۲ - ۲۵
سیر المتاخرین کا پہلا ترجمہ	ارشاد، نقی احمد	نومبر ۱۹۶۵	۳۰ - ۳۴
سیماب - شخصیت اور شاعری	زرینہ ثانی	جنوری ۱۹۶۷	۲۷ - ۳۱
سیماب اکبرآبادی	الم مظفرنگری	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۲۸ - ۳۲

ش

شادعارفی — ایک مطالعہ	بلراج کومل	فروری ۱۹۷۱	۲۰ - ۲۴
شادعارفی شخصیت اور شاعری	دورآفریدی	اکتوبر ۱۹۸۰	۳۶ - ۳۷
شادی بیاہ کی مشترکہ رسمیں (اردو شاعری کے آئینہ میں)	نارنگ، گوپی چند	نومبر ۱۹۵۷	۳۴ - ۴۲
شاعرانہ چشمک کا جائزہ ولی سے مصحفی تک	اعجاز حسین	اپریل ۱۹۶۸	۴ - ۱۲
شاعر مجتہد : نظیر اکبرآبادی	ارتضیٰ کریم	ستمبر ۱۹۸۶	۱۳ - ۱۹
شاعری	صالحہ عابد حسین	یکم مئی ۱۹۴۷	۲۰ - ۳۰
شاعری اور افلاطون	اختر انصاری	یکم جولائی ۱۹۴۷	۵۱ - ۵۳
شاعری اور زندگی	سیدہ یحییٰ	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۳۰ - ۳۲
شاعری کے کچھ رموز و اصول	فراق گورکھپوری (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۵	۱۸ - ۱۰
شاعری میں انا کا اظہار	امجد نجمی	دسمبر ۱۹۶۱	۱۰ - ۱۷
شاعری میں زیریں ساخت کی مثالیں اشعارِ غالب کی روشنی میں	شمیم احمد	اپریل ۱۹۸۲	۶ - ۱۳
شاعری میں ظفر کی انفرادیت	عبدالباقی	دسمبر ۱۹۶۲	۳۶ - ۴۰
شاکر نائطی — ایک تاثر	رئیس مینائی	مئی ۱۹۶۸	۲۱ - ۲۳
شاگردِ حالی — حکیم آزاد انصاری	ثریا جمال	نومبر ۱۹۶۷	۴۶ - ۴۸
شاہ حاتم کا نایاب کلام	عبدالحق	جنوری ۱۹۷۷	۱۴ - ۱۶
شاہ سراج کا نظریۂ عشق	شاہد، خواجہ حمیدالدین	نومبر ۱۹۵۵	۳۸ - ۴۰
شاہ نصیرالدین نصیر	لئیق صلاح	نومبر ۱۹۷۹	۳۳ - ۳۶
شاہ محمد کاظم کاکوروی (اٹھارہویں صدی کا ایک ہندی صوفی شاعر)	حسن کاکوروی معین الدین	جون ۱۹۵۷	۵۰ - ۵۴

Marfat.com

شاہانِ دہلی کی بزم شاعری	عبدالرحمان، صباح الدین	اپریل ۱۹۶۰	۳ - ۱۳
شاہدہ دیوی عراقی	انیس حیدر آبادی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۲۱ - ۲۴
شبلی اور حیدر آباد	یعقوب، سید	جون ۱۹۶۴	۱۶ - ۲۰
شبلی کی قومی شاعری	عارف، اخلاق حسین	ستمبر ۱۹۶۷	۲۵ - ۳۲
شبلی موازنے کی روشنی میں	مسیح الزماں، پروفیسر	نومبر ۱۹۵۵	۱۲ - ۱۴
شجیع الدولہ کا ناٹک	رینو، وارانسی رام مورتی	مارچ ۱۹۷۵	۳۵ - ۴۲
شخصیت کی تکمیل میں حافظ کی کرشمہ سازی	محسن، محمد	جون ۱۹۷۸	۱۱ - ۱۲
شرید بھگوت گیتا	فاروقی، نثار احمد	فروری ۱۹۸۱	۲۸ - ۲۹
شعرا اقبال کا علامتی پہلو	وہاب اشرفی	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳۱ - ۳۳
شعرا اور موسیقی	موسوی، مرتضیٰ حسین	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۱۹ - ۲۱
شعر یا ترنم	ارشد کاکوی	مئی ۱۹۵۷	۱۸ - ۲۰
شعرا کی بذلہ سنجیاں	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۴۸	۹ - ۱۱
شعلۂ آواز (کلام سراج لکھنوی پر ایک نظر)	مالک رام	جنوری ۱۹۶۳	۹ - ۱۸
شفیق جون پوری	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۷۱	۸ - ۱۳
شکستِ ناروا	جوش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۰	۷ - ۱۳
شمال اور جنوب	عباس، خواجہ احمد	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۲۹ - ۳۲
شمالی ہندوستان کا ایک قدیم مرثیہ گو۔ ولی دہلوی	نقوی، محمد سیادت	مئی ۱۹۸۲	۱۶ - ۱۹
شمالی ہند کے مندروں کا طرزِ تعمیر	داس، رائے کرشن	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۳۱ - ۳۵
شمسون کی داستان	مجنوں گورکھپوری	جنوری ۱۹۶۴	۲۷ - ۳۰
شمع و پروانہ	خاں، سلامت اللہ	جولائی ۱۹۵۱	۴۹ - ۵۲
شوپنہار	گوپال متل	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۲۲ - ۲۶
شہر رے کے کھنڈر	جاوا، ستیہ نند	اپریل ۱۹۵۰	۴۸ - ۵۰
شہر لکھنؤ میں میر تقی میر کی پہلی شام	حسینی، علی عباس	دسمبر ۱۹۶۵	۸ - ۱۷
شہر میر	فاروقی، خواجہ احمد	میر نمبر مارچ ۱۹۸۲	۲۶ - ۲۹
شیخ امداد علی بحر لکھنوی کا ایک قیمتی دیوان	مشتاق احمد استھانوی	جون ۱۹۶۸	۳۷ - ۳۹
شیخ عبدالقادر بحیثیت انشا پرداز	عمری، محمد، محمد ثناء اللہ	فروری ۱۹۷۹	۴۱ - ۴۳
شیفتہ کا ایک غیر مطبوعہ خط (مومن خاں مومن کے نام)	فاروقی، نثار احمد	جنوری ۱۹۶۴	۳ - ۱۰

Marfat.com

ص

صادقین کی رباعیاں	نقوی، امام مرتضیٰ (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۲	۱۵ - ۲۱
صحافت نگاری میں انٹرویو کا آرٹ	کھنہ، رتن لال	یکم نومبر ۱۹۴۹	۲۵ - ۲۷
صحافت کا کاروباری پہلو	حسینی، مہدی عباس	دسمبر ۱۹۸۴	۲۹ - ۳۱
صفی امروہوی	قیصر امروہوی	جولائی ۱۹۸۰	۵ - ۸
صفی کی نظم نگاری	اعجاز حسین، ڈاکٹر	اپریل ۱۹۵۱	۲۰ - ۲۴
صفی لکھنوی شخصیت اور فن	عارف، اخلاق حسین	جولائی ۱۹۶۸	۲۷ - ۳۳
صفی لکھنوی کا شعر	اشہر لکھنوی، آغا	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۶ - ۱۰
صفی کی ایک غیر مطبوعہ مثنوی — "قنداب"	رضوی، مصطفیٰ احسن	اپریل ۱۹۶۳	۶ - ۱۰
صفی کی جغرافیائی شاعری	جمیل مظہری	ستمبر ۱۹۸۰	۶ - ۱۰

ط، ظ

طب اور موسیقی	مخمور لکھنوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۳۰ - ۳۲
طب یونانی کی تدوین میں ہندوؤں کی شرکت	مخمور لکھوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۲۷ - ۳۰
طلسم ہوش ربا	خاں، حافظ علی بہادر	مئی ۱۹۵۹	۹ - ۱۵
طنز و مزاح کے نئے رجحانات	حسن، محمد (تصویر)	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۴	۳ - ۸
طہماس نامہ —	حسن، محمد (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۲۰ - ۲۴
سعادت یار خاں رنگین کے والد کی خودنوشت سوانح عمری			
ظفر کا دربار	فرقت کاکوروی، غلام احمد	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۳۷ - ۴۲
ظفر کا ہندی پنجابی کلام	مست، دینا ناتھ	جنوری ۱۹۶۳	۴۳ - ۴۶
ظفر کی شاعری میں وطنیت	شجاعت علی سندیلوی	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۱۶ - ۲۲
ظفر کی شاعری میں ہندوستانی تہذیب کے عناصر	اطہر پرویز	جولائی ۱۹۶۱	۳ - ۸
ظفر کے عہد میں دلّی	عبدالباقی	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۴۳ - ۴۸
ظفر علی خاں شاعر کی حیثیت سے	راشد، ن - م		

Marfat.com

ع

عابد صاحب — ایک دانشور	سرور، آل احمد	جون ۱۹۸۰	۹ - ۱۱
عابد صاحب کا طرز فکر	وحید اختر	جون ۱۹۸۰	۱۶ - ۱۸
عابد صاحب کی سیاسی بصیرت (ہندوستانی مسلمان "آئینہ ایام" کی روشنی میں)	شہاب الدین دسنوی	جون ۱۹۸۰	۳۴ - ۴۰
عابد صاحب کی شاعری	صالحہ عابد حسین	جون ۱۹۸۰	۱۹ - ۳۰
عابد صاحب کی مذہبی فکر	فاروقی، نثار احمد	جون ۱۹۸۰	۳۱ - ۳۳
عالم کی ہندی شاعری	انگد سنگھ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۶ - ۳۷
عالمی نظام میں انسان کے بنیادی حقوق اور آئین ہند میں ان کا تحفظ	ملا، آنند نرائن	اپریل ۱۹۶۸	۲۸ - ۳۱
عبدالحلیم انصاری — مصوّر و مفکر (تصویر اور آرٹ)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۲۷ - ۲۹
عبدالحق حامد تارحان کے . . .	اکمل یوبی	مارچ ۱۹۶۸	۳۷ - ۳۹
ہندوستان سے متعلق تُرکی ڈرامے	عثمانی، شمس الحق	اکتوبر ۱۹۸۵	۱۶ - ۲۱
عجب آزاد مرد تھا (راجندر سنگھ بیدی کے بارے میں کیفی اعظمی سے گفتگو)			
عراق کا ایک غیر معروف فرقہ — مندائی	جعفری، سید اطہر حسین	اپریل ۱۹۵۳	۱۲ - ۱۴
عرب اور علم کیمیا	آفاق، سعد الحسن	مارچ ۱۹۷۱	۴۳ - ۴۶
عربوں کے علم الہیئت پر ہندو جیوتش کا اثر	یوسف، مرزا محمد	دسمبر ۱۹۶۱	۴۰ - ۴۵
عربی زبان میں عشق و محبت کے الفاظ	عبدالرزاق، ملیح آبادی	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۱ - ۵۴
عرش ملسیانی	عبدالرحمان، صباح الدین	نومبر ۱۹۶۸	۳۳ - ۳۶
عرش ملسیانی	عبدالرحمان، صباح الدین	اکتوبر ۱۹۶۸	۲۹ - ۳۳
عرش ملسیانی	رخساں نیّر	فروری ۱۹۷۵	۱۷ - ۲۰
عروج کی تین مجلسیں	جعفر، حسین مرزا	مارچ ۱۹۷۵	۲۱ - ۲۶
عزیز مرزا حیات، شخصیت اور کارنامے	بیگ، مرزا اکبر علی	مئی ۱۹۷۹	۳۲ - ۳۵
عصری آگہی کا مسئلہ	جعفر رضا	نومبر ۱۹۷۶	۱۱ - ۱۲
عصری اردو صحافت اور مسائل	گربچن چندن	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۲۶ - ۳۰
عصمت چغتائی اور قرۃ العین حیدر — ایک انٹرویو	سحر، ابوالفیض	جون ۱۹۷۲	۱۱ - ۱۳

Marfat.com

عصمت چغتائی کی افسانہ نگاری	منظہر امام	مئی ۱۹۸۱	۱۷ - ۲۰
عصمت اور منٹو کے یہاں عورت کا تصوّر	غیاث اقبال	فروری ۱۹۸۲	۹ - ۱۵
عطیہ کے خطوط موسومہ شبلی	اعظمی، فیض الرحمان	ستمبر ۱۹۶۳	۲۷ - ۲۸
عقل اور عشق (اقبال کی نظر میں)	باقر مہدی	مارچ ۱۹۵۴	۱۲ - ۲۰
علامہ اقبال سے متعلق خوش فہمیاں	فراق گورکھپوری	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۴۴ - ۴۷
علامہ اقبال کی مختصر کتابیات ہندوستان میں (کتاب کی فہرست)	اقبال، محمد (تصویر)	نومبر ۱۹۸۰	۳۹ - ۴۰
علامہ اقبال کے متضاد نظریے	میکش اکبر آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۴۵ - ۴۹
علامہ اقبال کے متضاد نظریے	میکش اکبر آبادی	یکم فروری ۱۹۴۶	۱۸ - ۲۰
علامہ اقبال — دیدہ و شنیدہ	شعلہ، دوارکا داس	دسمبر ۱۹۷۶	۲۷ - ۲۹
علامہ اقبال کی فکری وحدت یا تضاد	میکش اکبر آبادی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۳۹ - ۴۱
علامہ سید سلیمان ندوی	شہاب الدین دسنوی	مارچ ۱۹۸۰	۳ - ۵
علامہ کیفی (تصویر)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۴۸	۴ - ۱۱
علی عباس حسینی کا اولین افسانہ (تصویر)	منظہر امام	مارچ ۱۹۷۵	۸ - ۱۲
علی عباس حسینی کی افسانہ نگاری	خاں، مظفر شاہ	یکم فروری ۱۹۴۹	۲۴ - ۲۷
علم موسیقی	شمس کنول	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۰ - ۱۶
عملی تنقید کیا ہے	ابوذر عثمانی	ستمبر ۱۹۷۹	۳۶ - ۳۸
عوامی اسٹیج	ادیب لکھنوی، جی ایل	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۶۸ - ۷۱
عوامی مصوّری کی روایت	دیویندر ستیارتھی	ہندوستانی مصوّری نمبر اگست ۱۹۶۰	۸۵ - ۹۰
عوامی مصوری — ایک مطالعہ (تصاویر)	لومیو، آر-ایل ہارتھو	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۷۸ - ۸۱
عوامی ترسیل	قیصر شمیم	جون ۱۹۷۸	۱۹ - ۲۳
عود ہندی کا ایک پُراسرار اڈیشن	خلیق انجم (تصویر)	مارچ ۱۹۸۱	۱۴ - ۱۸
عورت کا تصوّر پریم چند کے ناول کی روشنی میں	انعام دار، انصار فضلی	ستمبر ۱۹۵۷	۲۴ - ۲۸
عورت کے بارے میں	اختر علی تلہری، سید	نومبر ۱۹۵۱	۳۳ - ۳۷
شوپنہار اور جوش اور اقبال کے خیالات			
عورت کا مقسوم	جلیل احمد، خواجہ	مارچ ۱۹۵۰	۲۱ - ۲۷
عہد قدیم اور عہد وسطیٰ میں ہندوستانی تعمیرات	فرقت، غلام احمد	جولائی ۱۹۵۰	۴۸ - ۵۲
عہد آفریں شخصیت	ہمایوں کبیر	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۴ - ۱۶

Marfat.com

عہد ظفر کے شعراء (تصاویر و تصویر کا عکس)	فاروقی، نثار احمد	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۲۶ - ۳۶
عہد گپتا کی نقاشی	احمد، سید شمشاد	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۱۵ - ۱۶
عہد جاہلیت کی عربی شاعری	احمد علی، سید	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۴۲ - ۴۵

غ

غاروں کا فن تعمیر	رفعت، مبازر الدین	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۱۹ - ۲۶
غازی پور کا ایک گمنام شاعر	جرم محمد آبادی	جنوری ۱۹۷۶	۴۱ - ۴۲
غالب	حسن، آغا حیدر	یکم جون ۱۹۴۷	۱۲۰ - ۱۲۲
غالب	مسیح الزماں	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۲۳ - ۲۸
غالب	فاروقی، خواجہ احمد	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۲۶ - ۲۸
غالب اور آزردہ	عرشی، امتیاز علی	مارچ ۱۹۵۸	۴ - ۱۳
غالب اور بُرہاں	ظ۔ انصاری	فروری ۱۹۶۴	۸ - ۲۰
غالب اور پوشکن (ایک مطالعہ)	فاروقی، شمس الرحمان	فروری ۱۹۷۳	۱۸ - ۲۳
غالب اور جدید ذہن	محسن، محمد	مارچ ۱۹۷۳	۱۴ - ۱۶
غالب اور جدید ذہن	اقبال مسعود	فروری ۱۹۷۹	۲۹ - ۳۰
غالب اور جے پور	کیفی، برجموہن دتاتریہ	ستمبر ۱۹۵۲	۹ - ۱۲
غالب اور اردو خطوط نویسی	عبدالودود، قاضی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۱۷ - ۲۱
غالب اور ذال فارسی	شعیب اعظمی	مئی ۱۹۵۸	۱۸ - ۲۱
غالب اور شاعرانہ تعلی	شکیب، ضیاء الدین احمد	فروری ۱۹۷۱	۹ - ۱۲
غالب اور شہزادگانِ میسور	شاہد صدیقی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۱۰ - ۱۴
غالب اور عارف	امید، علی عباس	فروری ۱۹۷۴	۳۳ - ۳۶
غالب اور علیٰ کُلِّ غالب	حسن، محمد	دسمبر ۱۹۸۰	۱۴ - ۱۷
غالب اور عہدِ غالب	یوسف ٹینگ	فروری ۱۹۸۰	۴ - ۵
غالب اور غنی کاشمیری	عباسی، علی حماد	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۰
غالب اور قنوطیت	مرتضیٰ حسین	اپریل ۱۹۵۰	۳۸ - ۳۹
غالب اور قید	رضوی، نیّر مسعود	فروری ۱۹۶۵	۹ - ۱۲
غالب اور مرزا رجب علی بیگ سرور	احمد، مختار الدین	اگست ۱۹۵۱	۵۳ - ۵۷
غالب اور مفتی میر محمد عباس	فاروقی، شمس الرحمان	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۳۹ - ۴۹
غالب اور میر — مطالعے کے چند پہلو	شمیم حنفی	مارچ ۱۹۸۵	۴ - ۱۰
غالب اور نشاۃ ثانیہ	خاں، کاظم علی	دسمبر ۱۹۸۰	۳۴ - ۴۰
غالب اور نیّر درخشاں			

Marfat.com

غالب بہ حیثیت طبیب	ہارون، محمد	فروری ۱۹۶۶	۸ - ۹
غالب پر پہلا اہم مضمون	صدیقی، محمد عتیق	فروری ۱۹۶۲	۲۷ - ۳۵
غالب — تہذیب و تجربے کا سفر	شمیم حنفی	مارچ ۱۹۸۶	۱۴ - ۱۵
غالب — جمالیاتی داستانی رجحان	شکیل الرحمان	فروری ۱۹۷۸	۱۶ - ۲۰
غالب خیام کے رنگ میں	حسن عسکری	اپریل ۱۹۵۲	۶ - ۸
غالب سے روایات	عرشی زادہ، اکبر علی خاں	مارچ ۱۹۷۲	۱۶ - ۱۹
غالب سے متعلق کچھ مطبوعات	خاں، رشید حسن	جولائی ۱۹۶۹	۲۷ - ۳۸
غالب سے منسوب ایک شعر	حنیف نقوی	دسمبر ۱۹۸۰	۲۱ - ۲۳
غالب کا اردو دیوان (غالب کا تصحیح کیا ہوا)	فاروقی، خواجہ احمد	دسمبر ۱۹۵۲	۱۷ - ۱۹
غالب کا انا	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۷۰	۳ - ۶
غالب کا ایک چہیتا شاگرد	نادم سیتاپوری	فروری ۱۹۶۱	۳ - ۹
غالب کا ایک شعر	حمیدہ سلطان	مئی ۱۹۵۲	۳۵ - ۳۶
غالب کا ایک شعر	مالک رام	فروری ۱۹۵۷	۱۷ - ۲۰
غالب کا ایک غیر مطبوعہ خط اور چند اصلاحیں	آرزو، مختار الدین احمد	فروری ۱۹۵۵	۳ - ۵
غالب کا ایک نیا خط	مالک، رام	فروری ۱۹۶۵	۳ - ۸
غالب کا تنقیدی شعور	اعجاز حسین	جون ۱۹۶۲	۳ - ۹
غالب کا خود نقل کردہ نسخۂ دیوان اردو	عرشی، امتیاز علی	جولائی ۱۹۶۹	۳ - ۶
غالب کا سن ولادت (نئے مواد کی روشنی میں)	ثمینہ شوکت	اپریل ۱۹۶۳	۳۲ - ۳۵
غالب کا شعور ایک مطالعہ	شیدا، راجندر ناتھ	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۵۲ - ۵۶
غالب کا غیر متداول کلام	وجاہت علی سندیلوی	فروری ۱۹۶۸	۲۷ - ۳۰
غالب کا فلسفۂ حیات	نریش	فروری ۱۹۷۳	۴۳ - ۴۴
غالب کا قیام آگرہ اور تذکرۂ سرور	فاروقی، خواجہ احمد	فروری ۱۹۵۶	۱۵ - ۲۱
غالب کا نثری اسلوب	حسن، محمد	فروری ۱۹۷۴	۹ - ۱۵
غالب کی ایک اردو غزل	فیض احمد فیض	فروری ۱۹۷۴	۱۶ - ۱۷
غالب کی ایک غزل اور میرزا یوسف	حنیف نقوی	جولائی ۱۹۸۲	۱۶ - ۱۹
غالب کی ایک مُہر	احمد، مختار الدین	فروری ۱۹۵۶	۲۲ - ۲۴
غالب کی ایک نادر فیصلہ کن تحریر	منظور الحسن برکاتی	جون ۱۹۵۵	۴ - ۸
غالب کی ترجمانی انگریزوں کی زبانی (غالبیات میں ایک نئی جہت — ایک نئی کاوش)	برجندر سیال	فروری ۱۹۸۱	۳۸ - ۴۱
غالب کی خانگی زندگی کی ایک جھلک	خاں، حمید احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۱۳ - ۱۷

Marfat.com

غالب کی زندگی میں مہر نیم روز کی اشاعتیں	رضا، کالی داس گپتا	جولائی ۱۹۸۳	۶ - ۷
غالب کی شاعری میں جنت کا تصوّر	سعیدہ طاہرہ صدیقی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۳۹ - ۴۰
غالب کی شاعری میں جنس	سلیم اختر	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۳۲ - ۳۸
غالب کی فارسی اور تنقیص واردات	حسن عسکری	فروری ۱۹۵۳	۳۴ - ۳۸
غالب کی فارسی رباعیاں	رستوگی، تاراچرن	فروری ۱۹۷۳	۴۵ - ۴۶
غالب کی قوت مشاہدہ	اسدالزماں	فروری ۱۹۶۷	۱۷ - ۲۲
غالب کی کہانی خود ان کی زبانی	عتیق، محمد	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۵ - ۱۰
غالب کے اپنے کلام پر اصلاحیں	عرشی، امتیاز علی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۴۷ - ۵۱
غالب کے اردو دیوان کی اشاعتیں (خود غالب کی زندگی میں) (دیوان کے ایڈیشن کا عکس)	عطا کاکوی	فروری ۱۹۵۷	۲۷ - ۳۱
غالب کے ایک باکمال شاگرد ولایت علی خاں ولایت و عزیز	حنیف نقوی	اپریل ۱۹۶۳	۱۷ - ۲۲
غالب کے بعض اشعار کے مطالب	اثر لکھنوی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۲۲ - ۲۵
غالب کے پانچ شعر	گیفی، برجموہن دتّاتریہ	یکم نومبر ۱۹۴۹	۳ - ۵
غالب کے تغزل کا سماجی پہلو	عبادت بریلوی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۹ - ۱۵
غالب کے تین خط اور ایک تحریر	فاضل، مرتضیٰ حسین	مارچ ۱۹۵۱	۴۴ - ۴۷
غالب کے تین غیر مطبوعہ خطوط	احمد، مختار الدین	مئی ۱۹۵۲	۱۹ - ۲۱
غالب کے چند اہم نقاد	حسن، محمد	جولائی ۱۹۵۶	۴ - ۱۱
غالب کے چند باکمال شاگرد	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۷۴	۱۹ - ۲۳
غالب کے چند قلم زدہ اشعار	وجاہت علی سندیلوی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۲۱ - ۲۴
غالب کے حریف ۔ زہرہ و مشتری	نادم سیتاپوری	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۲۷ - ۳۳
غالب کے خطوط : ایک قدیم مجموعے میں	احمد، مختار الدین	مارچ ۱۹۶۷	۳ - ۱۰
غالب کے خطوط صفیر بلگرامی کے نام (صفیر کی تصویر)	عبدالودود، قاضی	اگست ۱۹۵۲	۱۳ - ۱۷
غالب کے خطوط کی تاریخیں اور ترتیب	قدرت نقوی	فروری ۱۹۶۲	۱۴ - ۲۰
غالب کے دو اور خط	نادم سیتاپوری	مارچ ۱۹۶۳	۱۱ - ۱۷
غالب کے دو شعر	نیّر مسعود	فروری ۱۹۷۴	۲۶ - ۲۷
غالب کے شریک غالب	وجاہت علی سندیلوی	ستمبر ۱۹۶۱	۱۱ - ۱۶
غالب کے غیر ملکی مطالعے کے چند گوشے	ظ۔ انصاری	فروری ۱۹۷۳	۱۵ - ۱۷
غالب کے فکر و فن کا تجزیہ	کلیم سہسرامی	فروری ۱۹۷۵	۲۱ - ۲۳
غالب کے کلام میں تکرار	نقوی، عبدالقدوس	فروری ۱۹۶۸	۴۰ - ۴۵

Marfat.com

غالب کے نو دریافت خطوط (خطوط کا عکس)	آفاق احمد (تصویر)	مئی ۱۹۷۰	۱۲ - ۱۵
غالب کے ہندو شاگرد	خورشید، عبدالسلام	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۱۵ - ۱۶
غالب وفانی	صدیقی، ظہیر احمد	فروری ۱۹۶۸	۷ - ۱۲
غزل کا مستقبل — میری نظر میں	عطاء اللہ پالوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۱۱ - ۱۴
غزل کا مستقبل	احتشام حسین	ستمبر ۱۹۵۷	۵۸
غزل کیا ہے	فراق گورکھپوری	فروری ۱۹۶۲	۳ - ۶
غزل کی تنقید	اختر انصاری	جولائی ۱۹۷۶	۹ - ۱۲
غزل کی مقبولیت	کیفی دہلوی، پنڈت برجموہن دتاتریہ	یکم جون ۱۹۴۳	۲۶ - ۲۷
غزل در غزل	وامق جون پوری	جون ۱۹۸۵	۲۲ - ۲۳
غزل — رود و شعور کی تکنیک	ابن فرید (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۷ - ۹
غزلیاتِ حالی کا جائزہ	خاں، رشید حسن	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۴۴ - ۵۴
غزل قدسی اور تضمین غالب	رضا، کالی داس	فروری ۱۹۷۴	۲۸ - ۳۲
غلطی ہائے مضامین	اعظمی، عبداللطیف (تصویر)	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۵۴ - ۵۹
غنی بنارسی	برق، طلحہ رضوی	اپریل ۱۹۸۳	۱۵ - ۲۱
"آں یوسفِ گم گشتہ" بازار قصیدہ			
غنی کشمیری	خیال، غلام نبی	مئی ۱۹۷۷	۲۶ - ۲۸
غواصی - دکن کا ملک الشعرا	گھنشیام سیٹھی	مارچ ۱۹۵۵	۲۰ - ۲۴
غیاث کا تخلیقی ذہن — چند گوشے	جمشید قمر	دسمبر ۱۹۸۶	۲۱ - ۲۶
غیاث احمد گدی کی افسانہ نگاری	وہاب اشرفی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۹ - ۱۵
غیاث احمد گدی میرے دوست	پاشا، احمد جمال (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۶ - ۸

ف

فارسی اور اردو غزل کے ہم طرح مضامین	نامی انصاری	نومبر ۱۹۶۷	۲۶ - ۲۹
فارسی جدید کے چند دلچسپ پہلو	عشرت، امرت لال	ستمبر ۱۹۶۵	۳ - ۸
فارسی کا ایک گمنام پنجابی شاعر	جوش ملسیانی، لبھورام	یکم مئی ۱۹۴۷	۲۸ - ۳۱
فارسی کی ایک بیش بہا غیر مطبوعہ مثنوی	سروش طباطبائی	جون ۱۹۶۶	۳ - ۹
فارسی کی ایک بیش بہا غیر مطبوعہ مثنوی	سروش طباطبائی	جولائی ۱۹۶۶	۲۷ - ۴۲
فارسی کے ہندو تذکرہ نگار	توحید عالم	اکتوبر ۱۹۷۶	۳۳ - ۳۸
فارسی میں حدیث بنارس	عابدی، امیر حسن	جولائی ۱۹۸۱	۶ - ۸

Marfat.com

فارسی میں حدیث کشمیر	عابدی، امیر حسن	اکتوبر ۱۹۶۷	۱۲ - ۲۱
فارسی میں کالی داس کے دو ڈرامے (شکنتلا اور وِکرم اردشیم)	قریشی، شمیم احمد	نومبر ۱۹۶۷	۳۳ - ۳۸
فارسی میں ہندوستانی قصے	عابدی، امیر حسن	نومبر ۱۹۷۲	۷ - ۹
فاشزم کے روپ	انصاری، فرحت اللہ	اپریل ۱۹۵۰	۳۳ - ۳۷
فانی اور اس کا عمومی احساس (تصویر)	تابش دہلوی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۲۷ - ۲۹
فانی اور غالب	صدیقی، رشید احمد	ستمبر ۱۹۷۹	۵ - ۸
فانی بدایونی ۔ فکر و فن	عباس، اس۔ایم	ستمبر ۱۹۷۹	۱۱ - ۱۴
فانی بدایونی	م۔ا۔ج	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۸ - ۱۱
فانی کا غم	شکیل الرحمان	جون ۱۹۵۲	۳۶ - ۳۸
فانی کا فلسفۂ غم و عشق	صدیقی، ظہیر احمد	ستمبر ۱۹۵۳	۱۹ - ۲۶
فانی میری نظر میں	اعظمی، فیض الرحمان	دسمبر ۱۹۵۹	۴ - ۸
فائز دہلوی (شمالی ہند میں اردو کا پہلا صاحبِ دیوان شاعر)	رضوی، مسعود حسن	اگست ۱۹۵۰	۸ - ۲۱
فٹز جرلڈ مترجم رُباعیات عمر خیام	جعفری، اطہر حسین	جون ۱۹۵۴	۱۵ - ۲۰
فراق کی شاعری	عزیز احمد	جولائی ۱۹۴۴	۲۳ - ۲۶
فراق گورکھپوری	شمیم حنفی	اکتوبر ۱۹۶۴	۱۸ ۳۱
فراق گورکھپوری اور رات	رفیعہ شبنم عابدی	اپریل ۱۹۷۵	۳۰ - ۳۴
فراق ۔ منفرد رُباعی گو	اثر فاروقی	مارچ ۱۹۶۷	۴۰ - ۴۲
فرانسیسی افسانے اور فطرت نگاری	اثر لکھنوی	یکم فروری ۱۹۴۷	۱۷ - ۱۹
فرانسیسی افسانے اور فطرت نگاری	اثر لکھنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۲۲ - ۲۵
فرائیڈ کے نظریات	ثاقب، کے۔ایل	جنوری ۱۹۵۱	۳۴ - ۳۶
فرنگیوں کی اردو شاعری کی کہانی	عبدالماجد	یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۴ - ۲۵
فریدرش ولہلم نتشے	شیر جنگ	جنوری ۱۹۵۴	۱۲ - ۲۰
فریڈرک پیکاٹ	سنت رام	جولائی ۱۹۵۱	۲۷ - ۲۸
فسانۂ عجائب کا ایک اہم ایڈیشن	فیروز احمد	اکتوبر ۱۹۸۴	۹ - ۱۶
فسانۂ عجائب کا ابتدائی متن	جین، گیان چند (تصویر)	مئی ۱۹۸۶	۵ - ۱۲
فسانۂ عجائب سے متعلق کچھ تحقیقی مشاہدات	جین، گیان چند (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۳ - ۷
فصلوں کے پنجابی لوک گیت	سکھجیت، کرپال سنگھ	مئی ۱۹۶۳	۳۸ - ۴۳
فغانِ بے خبر میں غالب کا ذکر	احمد، مختار الدین	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۱۶ - ۲۲
فکر و فن	اعجاز حسین	مارچ ۱۹۷۳	۱۰ - ۱۳

Marfat.com

فکر و فن کی معراج "کفن"	صغیر ابراہیم	نومبر ۱۹۸۰	۳۶ - ۳۸
فکشن کی تنقید	جوگندر پال	جنوری ۱۹۸۶	۶ - ۸
فلپینس کی تمدنی خصوصیات	ہاشمی، شفیق الحسن	جون ۱۹۶۰	۲۷ - ۳۰
فلسفہ	انور، ڈاکٹر عشرت حسن	دسمبر ۱۹۵۱	۴۱ - ۴۳
فلسفہ اور حقیقت	عبید الحق	یکم جنوری ۱۹۴۹	۱۰ - ۱۲
فلسفۂ کلام غالب پر ایک نظر	اثر لکھنوی	نومبر ۱۹۴۸	۱۸ - ۲۷
فلسفۂ کلام غالب پر ایک نظر	اثر لکھنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۴ - ۱۵
فلسفۂ کلام غالب پر ایک نظر	اثر لکھنوی	یکم فروری ۱۹۴۹	۱۱ - ۱۴
فلموں کی ادبی اہمیت	اقبال عظیم	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۲۸ - ۴۰
فلم کیسے بنتی ہے؟	محمود، حمید الدین	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۴۹ - ۵۴
فلموں میں پریم چند	اشک، پریم پال	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۳۱ - ۳۳
فن اور اخلاقیات	شنگلو، بدری پرشاد (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۰	۱۶ - ۱۹
فن اور ناقد	عبد المغنی	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۶ - ۲۸
فن تحقیق و تنقید کا گوہر شب چراغ	برکاتی، منظور الحسن	مارچ ۱۹۸۲	۱۴ - ۲۴
فن خوش نویسی	محمود نیازی	اپریل ۱۹۶۱	۳ - ۱۱
فن ڈراما کے ابتدائی آثار	ہاشمی، قمر اعظم	ستمبر ۱۹۷۴	۲۵ - ۲۹
فن رقص	شمس کنول	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۵ - ۱۵
فن کے دائرے	اعظمی، خلیل الرحمان	ستمبر ۱۹۵۲	۳۳ - ۳۶
فن موسیقی اور اس کے کچھ بڑے فن کار	خاں، ولایت حسین	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۲۸ - ۳۰
فنونِ لطیفہ — ایک تعارف	حسینی، مہدی عباس	جون ۱۹۸۴	۲۸ - ۲۹
فورٹ ولیم کالج اور اردو ادب	اطہر دہلوی	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۴۹ - ۵۰
فیروز رام پوری	اثر رامپوری، محمد علی خاں	جولائی ۱۹۵۳	۲۲ - ۲۵
فیض احمد فیض	عباسیہ جمیلہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۴۱ - ۴۲
فیض کی شاعری	خاں، رشید حسن	ستمبر ۱۹۶۰	۳ - ۱۱
فیض جھنجھانوی	ماہر القادری	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۳۶ - ۳۸
فیضی کی دو تحریریں	آرزو، مختار الدین احمد	اکتوبر ۱۹۵۶	۱۵

ق

قاضی عبد الودود بحیثیت محقق	منصور عالم	ستمبر ۱۹۷۸	۱۱ - ۱۴
قاضی نذر الاسلام — بنگال کا حب الوطن شاعر	فرح سیوہاروی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۶ - ۲۷

Marfat.com

قاضی نذرالاسلام اور قومی یک جہتی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۹	۱۹ - ۲۳
قاضی نذرالاسلام کی رومانی شاعری	یونس احمر	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۳ - ۴۴
قائم چاندپوری کا فنی مرتبہ	کوثر چاندپوری (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۱	۶ - ۱۰
قبائلی دستکاری	سچین رائے	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۳۲ - ۳۶
قدما اور تقلیدِ فارسی	فطرت حسن عباس	نومبر ۱۹۵۱	۵۰ - ۵۱
قدیم اردو میں اسلامی قانون کی کتابیں	ہاشمی، نصیرالدین	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۳۱ - ۳۳
قدیم اردو میں اسمِ جمع - کلمۃ الحقائق کا مطالعہ	فہمیدہ بیگم	مئی ۱۹۸۶	۱۳ - ۲۱
قدیم اردو شاعری میں محتاج اور مفلس	سریواستوا، شیام جی	یکم اگست ۱۹۴۴	۳۵ - ۳۷
قدیم ہندوستانی مصوری	احتشام حسین	اگست ۱۹۵۱	۲۴ - ۲۸
قدیم ہندوستانی مصوری (تصاویر)	داس، رام کرشن	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۱۷ - ۲۳
قدیم ہندوستان میں مذہب اور فلسفہ	نقوی، سخی حسن	اکتوبر ۱۹۶۴	۴ - ۱۳
قدیم ہندوستان کا فنِ تحریر	نقوی، سخی حسن	دسمبر ۱۹۶۵	۳۶ - ۴۱
قدیم ہند کی نوآبادیات	شمشاد احمد	دسمبر ۱۹۴۹	۲۰ - ۲۳
قدیم ہندی شاعری میں فارسی عربی کے لفظ	امن، گوپی ناتھ	مئی ۱۹۵۰	۲۱ - ۲۸
قدیم لکھنؤ	جعفر حسین، مرزا	مئی ۱۹۷۶	۴ - ۹
قدیم لکھنؤ	جعفر حسین، مرزا	جولائی ۱۹۷۶	۱۸ - ۲۲
قدیم لکھنؤ کی تعزیہ داری	جعفر حسین	فروری ۱۹۷۸	۱۱ - ۱۵
قدیم لکھنؤ کی طوائفیں	جعفر حسین	مئی ۱۹۷۷	۱۸ - ۲۳
قرۃ العین حیدر کے دو ناول	شمیم حنفی، چودھری محمد نعیم	جولائی ۱۹۸۰	۹ - ۱۴
قصبے کے کرکٹ کلب کا افتتاح	اشک، اوپندر ناتھ	اگست ۱۹۵۲	۲۸ - ۳۲
قصۂ حاتم طائی کی داستانوی اہمیت	عزیز اندوروی	اپریل ۱۹۸۱	۳۰ - ۳۳
قصۂ گل بکاؤلی	نارنگ، گوپی چند	اکتوبر ۱۹۶۰	۳۳ - ۴۲
قصۂ گل بکاؤلی کی تاریخ اور مآخذ	جین، گیان چند	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۳۳ - ۳۴
قطب مشتری	مرتاض الدین، محمد	جون ۱۹۵۹	۲۸ - ۳۲
قلعۂ رائسین اور اس کے کتبات	مائل نقوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۵ - ۵۷
قوالی	میکش اکبرآبادی	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۳۱ - ۳۴
قومی ترانے	خاں، محمد اجمل	نومبر ۱۹۵۳	۴ - ۷
قومی جد و جہد کے ڈھائی سو سال	آزاد، اسرار احمد	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۶ - ۱۴
قومی شاعر - اقبال سہیل	رضوی، فضل امام	جنوری ۱۹۷۳	۲۹ - ۳۰
قومی یک جہتی کے محرک نظیر اکبرآبادی	خاں، رفعت اختر	فروری ۱۹۸۲	۱۶ - ۱۷
قیدخانہ (احمد علی کے افسانوں کا مجموعہ)	جلال الدین	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۴۰ - ۴۴

Marfat.com

قیصری فیروزپوری (تصویر)	اخگر، نند کشور	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۲۱ - ۲۵

ک

کاشف الحقائق ۔ ایک جائزہ	شمیم احمد	مارچ ۱۹۷۴	۱۶ - ۱۹
کاغذ اور کینوس ۔۔۔ ایک مطالعہ	امین مغل	مئی ۱۹۸۶	۳۹ - ۴۳
کالی ماتا کے چرنوں میں ۔ بنگلا چنڈی کاویہ	فاروقی، اظہر علی	سالنامہ، شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴ - ۶
کاماینی اور اس کی اہمیت	شیدا، راجندر ناتھ	دسمبر ۱۹۵۱	۴۸ - ۵۱
کامیاب ادب اور ادیب	اعجاز حسین	ستمبر ۱۹۵۲	۲۱ - ۲۶
کانٹ	انجنیئر، اصغر علی	جنوری ۱۹۶۷	۳۸ - ۴۵
کائنات اور اس میں حیات کے امکانات	خاں، کاظم علی	جنوری ۱۹۷۰	۳۱ - ۳۶
کتابوں کی نئی ایجاد	باقر رضوی	یکم جنوری ۱۹۴۹	۳۰ - ۳۱
کتب خانہ دار المصنفین کے چند اہم مخطوطات	صدیقی، محمد نعیم ندوی	دسمبر ۱۹۶۸	۳۵ - ۳۹
کچھ اسد اور غالب تخلص کے بارے میں	عابد پشاوری	جون ۱۹۷۱	۲۱ - ۲۶
کچھ ترقی پسند ادب کے بارے میں	زیدی، علی جواد	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۱۴ - ۱۶
کچھ حشر سے متعلق	سید حسن	اپریل ۱۹۷۹	۹ - ۱۰
کچھ داغ سے متعلق	تمکین کاظمی	نومبر ۱۹۵۵	۲۶ - ۳۰
کچھ غالب سے متعلق	عرشی، امتیاز علی	مارچ ۱۹۷۲	۱۰ - ۱۱
کچھ غالب سے متعلق	عرشی، امتیاز علی	فروری ۱۹۵۷	۹ - ۱۵
کچھ غالب اور اسد تخلص کے بارے میں	عابد پشاوری	جولائی ۱۹۷۱	۲۷ - ۳۱
کچھ غالب کے بارے میں	فرح جلالی	غالب نمبر، فروری ۱۹۵۹	۳۷ - ۳۸
کچھ غزل کے بارے میں	مخمور اکبر آبادی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۲۱ - ۲۳
کچھ غزل کے بارے میں	مخمور اکبر آبادی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۲۳ - ۲۵
کچھ غیر لفظ اردو میں	صدیقی، ڈاکٹر عبدالستار	یکم جون ۱۹۴۷	۱۱۷ - ۱۱۹
کچھ نسخہ امروہہ کے بارے میں	فاروقی، نثار احمد	مارچ ۱۹۷۲	۱۳ - ۱۵
کدمبہ کی چھاؤں	انصاری، فرحت اللہ	ستمبر ۱۹۵۰	۵۶ - ۵۹
کرشن چندر اور اس کا آرٹ	فیض الرحمان	جولائی ۱۹۵۰	۱۴ - ۱۸
کرشن چندر ۔۔۔ ذہنی اور فنی سفر	صدیقی، عظیم الشان	اپریل ۱۹۸۱	۶ - ۱۰
کرشن چندر کی افسانہ نگاری (تصویر ٹائیٹل پر)	احتشام حسین	یکم جنوری ۱۹۴۵	۱۵ - ۱۹
کرشن چندر کے افسانے کا معنوی مزاج	صادق	اپریل ۱۹۸۱	۱۱ - ۱۳

Marfat.com

کرناٹکی موسیقی	مورتی، بی سمبھا	موسیقی نمبر، اگست ۱۹۵۶	۷۷-۸۲
کشمیر اور اردو شاعری	ذکیہ انجم	جون ۱۹۶۹	۳۵ - ۳۹
کشمیر اور اردو شاعری	قیصر قلندر	جنوری ۱۹۷۸	۳۷ - ۴۱
کشمیر اور رواداری	کول، بشمبر ناتھ	فروری ۱۹۷۱	۲۷ - ۳۰
کشمیر کا احیاء نو — ڈراما	کیمو، ایم ایل	ستمبر ۱۹۶۹	۲۷
کشمیر کا احیاء نو — کشمیری ادب	فراق، غلام نبی	ستمبر ۱۹۶۹	۲۵ - ۲۶
کشمیر کا ایک زندہ جاوید شاعر غنی کاشمیری	پردیسی، پریم ناتھ	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۴۴ - ۴۶
کشمیر کی ادبی سرگرمیاں اور مشاعرے	لون، محمد علی	کشمیر نمبر، جنوری ۱۹۶۹	۱۹ - ۲۱
کشمیر کی اردو ادبیات	نسیم السحر	کشمیر نمبر، نومبر ۱۹۷۵	۱۸ - ۲۰
کشمیر کی جھلکیاں	نہرو، جواہر لال	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۹ - ۲۰
کشمیر کے اردو ادیب	آزردہ، محمد زماں (تصویر)	کشمیر نمبر، نومبر ۱۹۷۵	۱۴ - ۱۷
کشمیر کے لوک ادب میں جھولے کے گیت	ساقی، موتی لال	جنوری ۱۹۸۲	۴۲ - ۴۴
کشمیر کے لوک گیت	ساقی، موتی لال	لوک گیت نمبر جنوری ۱۹۷۵	۳۳ - ۳۶
کشمیر میں اردو تدریس کے مسائل	حامدی کاشمیری	کشمیر نمبر، فروری ۱۹۷۲	۴۲ - ۴۴
کشمیر میں جدید آرٹ کی تحریک (تصاویر)	جیل خانی، موتی لال	کشمیر نمبر، جنوری ۱۹۶۹	۲۳ - ۲۷
کشمیر میں سیکولرازم کی روایت	بہار، شیام لال در (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۱۹ - ۲۲
کشمیر میں صحافت کی تاریخ	واتل، نند لال	کشمیر نمبر، فروری ۱۹۷۲	۲۹ - ۳۱
کشمیر میں فنونِ لطیفہ کا احیاء نو — سنگیت	لون، علی محمد	دسمبر ۱۹۶۹	۳۵ - ۳۶
کشمیری ریڈیو ڈراما — ایک تعارف	قیصر قلندر (تصویر)	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۱۰ - ۱۳
کشمیری رسم الخط	اے غنی	جنوری ۱۹۵۰	۵۲ - ۵۳
کشمیری زبان اور ادب	کیلاش ماہر	مارچ ۱۹۵۰	۱۸ - ۲۰
کشمیری زبان کی مثنویاں — بزمیہ	خیال، غلام نبی	جون ۱۹۶۸	۴۰ - ۴۱
کشمیری زبان میں شادی بیاہ کے گیت	امین کامل	جون ۱۹۵۳	۴۲ - ۴۶
کشمیری شاعرات	منظور عازم	کشمیر نمبر، نومبر ۱۹۷۵	۲۱ - ۲۲
کشمیری شاعری پر غالب کا اثر	خیال، غلام نبی (تصویر)	فروری ۱۹۷۰	۸ - ۱۱
کشمیری مصوری	بامزئی، پی۔ این کے	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۵۸ - ۶۰
کشمیری فنِ تعمیر	بامزئی، پی۔ این کے	فن تعمیر نمبر، اگست ۱۹۶۲	۷۳ - ۷۷
کشیدہ کاری کی منصوبہ بندی	کیرے، کملا ایس ڈونگر	دستکاری نمبر، اگست ۱۹۶۵	۴۳ - ۴۷
کفن کے حوالے سے پریم چند کی پہچان	قاسمی، ابوالکلام	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۴۲ - ۴۸

Marfat.com

کلامِ اقبال — پر مزید فکر و تامل کی ضرورت	انصاری، اسلوب احمد	اپریل ۱۹۷۹	۱۶ - ۱۹
کلامِ امیر اللہ تسلیم قدیم مآخذوں میں	خاں، کاظم علی	جنوری ۱۹۸۲	۹ - ۱۹
کلامِ انیس میں آوازوں کا دروبست	ظ - انصاری	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۸ - ۴۱
کلامِ رجا پر طائرانہ نظر	خورشید ظفر	جولائی ۱۹۵۰	۴۵ - ۴۷
کلامِ ریاض کے تین پہلو	اسلام حسین	مارچ ۱۹۵۳	۸ - ۱۱
کلامِ عارف پر ایک نظر	حمیدہ سلطان	ستمبر ۱۹۶۹	۲۹ - ۳۴
کلامِ غالب کے صوتی آہنگ کا ایک پہلو	خاں، مسعود حسین (تصویر)	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴ - ۶
کلامِ غلام حسین میں ہندوستانیت اور اتحاد پسندی کے عناصر	نعیم الدین	فروری ۱۹۶۶	۴۳ - ۴۷
کلامِ فراق میں غنائی عناصر	فضیل جعفری	فروری ۱۹۵۷	۴۰ - ۴۵
کلامِ وحشت کا ترقی پسندانہ پہلو	ل، احمد	جون ۱۹۵۹	۶ - ۱۰
کلاسیکی نظم (نظمِ عالیہ، نظمِ جاوداں)	عطا وہدانی	ستمبر ۱۹۶۳	۴ - ۱۰
کلاسیکی موسیقی — ایک جائزہ	قیصر قلندر	ستمبر ۱۹۸۴	۱۸ - ۲۶
کلکتے کی آب و ہوا اور غالب	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	مارچ ۱۹۷۲	۲۶ - ۲۸
کلیاتِ دواوین — خسرو کا ایک قلمی نسخہ	عرفان، عبدالرب	اپریل ۱۹۶۶	۳۸ - ۴۰
کلیاتِ میر حسن — ایک معلوماتی مطالعہ	ادیب، مسعود حسن رضوی	مارچ ۱۹۶۶	۲۷ - ۳۸
کلیم الدین احمد اور اردو تنقید	شمس بریلوی	مئی ۱۹۵۰	۳۸ - ۴۱
کناری تنقید	راگھون، رام لکشمی	اگست ۱۹۵۰	۶۵
کنڈا ایک ایکٹ کے ڈرامے	ایچ-ایس-پاٹل/ حسینی، مہدی عباس	اگست ۱۹۵۴	۵۲ - ۵۵
کنڑ شاعری	نائک، ایچ ایم	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۶۴ - ۶۸
کیفی، دتاتریہ کی خدمات	نارنگ، گوپی چند	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۷۳ - ۷۷

گ

گاندھی جی اور اتحادِ مذاہب	خاں، عبدالمجید	اکتوبر ۱۹۵۰	۳ - ۶
گاندھی جی اور ہندوستانی عورت کے مسائل	نریندر نشچل	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۴۷ - ۵۲
گجرات کے اُمراء اور اردو ادب	مدنی، ظہیر الدین	جون ۱۹۸۱	۶ - ۹
گجرات کے لوک گیت	وارث علوی	لوک گیت نمبر جنوری ۱۹۷۵	۴۶ - ۴۸

Marfat.com

گجرات میں اردو	وارث علوی (تصویر) عادل منصوری، محمد علوی، جمیل کلیمی، رشید افروز	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۶۶ - ۶۹
گجراتی زبان وادب پر عربی فارسی اور اردو کے اثرات	حبیب الرحمان غزنوی	مارچ ۱۹۵۶	۳۰ - ۳۵
گجراتی زبان وادب پر عربی فارسی اور اردو کے اثرات	حبیب الرحمان غزنوی	اپریل ۱۹۵۶	۱۸ - ۲۴
گجراتی شاعری	علوی، وارث	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۷۲ - ۷۶
گجراتی میں نئے ادبی رجحانات	خاں، اکرام حسین	یکم جنوری ۱۹۴۷	۴۳-۴۴
گدی کا افسانہ : تج دو تج دو - تجزیہ تحلیل	ارشد، اعجاز علی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۱۶ - ۱۷
گرُبا	مدنی، ظہیر الدین	نومبر ۱۹۵۰	۲۳ - ۲۸
گرُزادہ اپاراؤ (جدید تلگو ادب کے معمار)	شاہدہ سعید	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۰ - ۴۳
گرونانک اسلام اور تصوف	عمر، محمد	نومبر ۱۹۶۹	۱۶ - ۲۱
گرونانک اور مذہبی رواداری	راز، رام آسرا	نومبر ۱۹۶۹	۲۲ - ۲۴
گرونانک کی تعلیم	خواجہ غلام السیدین	نومبر ۱۹۶۹	۱۳ - ۱۵
گڑھوال کے لوک گیت	فاروقی، محمد حماد (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۳	۱۶ - ۱۸
گسائیں تلسی داس کی حیات	صفدر آہ	جنوری ۱۹۷۴	۸ - ۱۲
گفتار غالب	جین، گیان چند (تصویر)	اگست ۱۹۸۶	۲۱ - ۲۲
گل کرسٹ اور اس کی تصانیف نئے مآخذ کی روشنی میں	عتیق صدیقی، محمد	ستمبر ۱۹۵۹	۴ - ۹
گلیری جی	شمشاد احمد	جولائی ۱۹۵۱	۲۲ - ۲۶
گمنام مجاہد	قادری، نذر الحسن	اپریل ۱۹۸۲	۲۲ - ۲۳
گم شدہ ہیرو کی تلاش	دیویندر اِسّر (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۲	۶ - ۹
گنگا جمنی طِلسم (خواجہ حسن نظامی)	حامد، سید	فروری ۱۹۷۷	۲۹ - ۲۳
گوتم بُدھ کا فلسفۂ اخلاقیات	عابد سہیل	نومبر ۱۹۵۶	۶۶ - ۶۸
گوتم بُدھ کا تصوّر غم	جاوید	نومبر ۱۹۵۶	۳۰ - ۳۲
گوجری زبان اور محققین	وانی، محمد اسد اللہ	اپریل ۱۹۸۲	۱۸ - ۲۱
گوجری لوک گیت	ضیا، غلام حسین	ستمبر ۱۹۷۷	۳۳ - ۳۵
گئودان اور ترقی پسند نقاد	شیدا، راجندر ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۴	۷ - ۱۴
گئودان تصنیف یا ترجمہ	یونس، محمد	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۵۶ - ۵۸
گیارہویں اور ۱۲ ویں صدی میں ہندوستان کی تہذیبی اور سماجی حالت	مجیب، محبوب اللہ	نومبر ۱۹۶۱	۳۴ - ۳۷

Marfat.com

گیت کا اسلوب	عنوان چشتی	لوک گیت نمبر جنوری ۱۹۷۵	۴ - ۷
گیتوں میں شاعری	سحر صہبائی	یکم اگست ۱۹۴۵	۴۴ - ۴۷

ل

لالہ سری رام کے فارسی مخطوطات	عشرت، امرت لعل	جولائی ۱۹۶۶	۱۷ - ۲۵
لالہ سری رام مؤلف خمخانۂ جاوید (تصویر)	کیفی، برجموہن دتاتریہ	یکم جون ۱۹۴۹	۳ - ۶
لالہ کیول رام ہوشیار اور رسالہ شمع عرفان	رضا، کالی داس گپتا	اپریل ۱۹۸۵	۳ - ۱۴
لدّاخی زبان کا ارتقا	عبدالغنی لداخی	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۲۳ - ۱۵
لدّاخی شاعری	نونو چھتن پھونچک لداخی	اگست ۱۹۵۲	۵۱ - ۵۲
لطائفِ غیبی پر ایک نظر	خاں، کاظم علی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۱۰ - ۱۵
لغت ابجد شمار۔ ایک تعارف	سید احمد	اپریل ۱۹۸۱	۲۰ - ۲۵
لغت ابجد شمار	سید احمد	جنوری ۱۹۸۲	۲۰ - ۲۴
لفظ سوہن کی تحقیق	یگانہ چنگیزی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۲۰ - ۲۱
لفظ نوردی	احمد، حسن الدین	فروری ۱۹۷۴	۴۱ - ۴۶
لوٹتے قدموں کی چاپ	رضوان احمد	جولائی ۱۹۷۸	۱۵ - ۱۶
لوک گیت	دیویندر ستیارتھی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۱۷ - ۱۹
لوک ناچ کی پرکھ	دیویندر ستیارتھی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۸۹ - ۹۲
لکھنؤ سے دلّی تک	امن لکھنوی	اکتوبر ۱۹۵۲	۳۴ - ۳۹
لکھنؤ کی موجودہ غزل	اعظم، اعظم حسین	اکتوبر ۱۹۵۵	۸ - ۱۹
لکھنؤ کا تاریخی، سماجی اور معاشرتی پس منظر (شاہانِ اودھ کے عہد میں)	سلیمان حسین	مارچ ۱۹۶۷	۲۷ - ۳۹
لیو ٹالسٹائی	حفیظ، محمد	اکتوبر ۱۹۵۰	۲۵ - ۲۸

م

ماڈرن اردو اسٹیج کا پس منظر	نامی، عبدالعلیم	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۱۳ - ۲۳
ماہیتِ ذوق وجمال	خاں، ظفر حسین	مارچ ۱۹۵۹	۴ - ۶
مارشل اسٹالن — اس صدی کی شخصیت	محمود، محمد حمید الدین	مئی ۱۹۵۳	۱۲ - ۱۶
ماسٹر رام چندر کا ایک اہم مضمون	رزاق فاروقی	جولائی ۱۹۶۳	۱۰ - ۱۶
مانچسٹر میں اردو کے کچھ قدیم رقعات	آرزو، مختار الدین احمد	مارچ ۱۹۵۶	۱۳ - ۱۵

Marfat.com

مبارک عظیم آبادی اوران کی شاعری	مظفر اقبال اورنگ آبادی	ستمبر ۱۹۵۹	۲۰ - ۲۲
مترادف الفاظ	واصف، حفیظ الرحمان	نومبر ۱۹۵۱	۱۸ - ۲۲
مثنوی چراغ دیر	تاباں نقوی	مارچ ۱۹۶۳	۴ - ۱۰
مثنوی کا پرانا اور نیا انداز	احسن مارہروی	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۱۲ - ۱۴
مثنوی نان وحلوی	اختر تلہری	فروری ۱۹۵۱	۱۷ - ۲۱
مثنوی مہر وماہ از نواب علی بہادر	مالک رام	مئی ۱۹۵۹	۳ - ۷
مثنوی ہدایت در مدح بنارس	حنیف نقوی	اپریل ۱۹۷۹	۳۹ - ۴۲
مجاز اور جدید شاعری کا تصور (تصویر)	تصدیق سہادری	دسمبر ۱۹۴۸	۱۵ - ۲۰
مجاہدِ آزادی، لالہ ہردیال	کرشن شرما	جنوری ۱۹۷۶	۳۰ - ۳۲
مجموعۂ نغز: ایک نادر نسخہ	علوی، وہاج الدین	جنوری ۱۹۸۶	۹ - ۱۵
مجنوں گورکھپوری بحیثیت افسانہ نگار	شروانی، ریاض الرحمان	دسمبر ۱۹۵۱	۲۳ - ۲۶
محاورات غالب	ضیاء احمد بدایونی (تصویر)	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۸ - ۱۳
محبِّ وطن اقبال	خاں، توقیر احمد	دسمبر ۱۹۸۵	۱۶ - ۲۱
محبِّ وطن پریم چند	عثمانی، شمس الحق	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۲۱ - ۳۰
محروم کی شاعرانہ فضیلت	جوش ملسیانی	مئی ۱۹۶۶	۲۱ - ۲۶
محسن کاکوروی	فرقت، غلام احمد	دسمبر ۱۹۶۹	۳۰ - ۳۴
محمد اجمل خاں — عالم - ادیب - محقق	اوصاف علی	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۰ - ۴۳
محمد عبدالحلیم	حافظ، محمد ولایت اللہ	مارچ ۱۹۷۸	۲۳
محمد علی اور مقدمۂ کراچی	[illegible]اری، شہاب الدین	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۵۹ - ۶۱
محمد علی سیاسی جائزہ	عتیق صدیقی	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۱۲ - ۲۴
محمد علی مختصر کتابیات اردو (بلیوگرافی)	نگار نعمانی	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۷۱ - ۷۲
محمد علی تاج : ایک شخص ایک فن کار	عزیز اندوری	اکتوبر ۱۹۸۶	۱۵ - ۱۷
محمد علی تاج بھوپالی شخص اور شاعری	عبدالقوی دسنوی	اکتوبر ۱۹۸۶	۹ - ۱۴
محمد علی ردولوی ایک مطالعہ	احمد، صلاح الدین	مئی ۱۹۶۰	۳۹ - ۴۰
محمد قلی قطب شاہ اور واجد علی شاہ	کوکب قدر	جنوری ۱۹۸۴	۱۶ - ۲۱
محمد مہدی کے مکاتیب لندن	ابن فرید	جون ۱۹۶۳	۴ - ۱۰
مختصر افسانہ	ذکی انور	دسمبر ۱۹۴۸	۵۳ - ۵۹
مختصر افسانہ	اعظمی، اعجاز حیدر	مئی ۱۹۵۱	۴۸ - ۵۰
مختصر افسانہ آزادی کے بعد	شریف احمد	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۳۳ - ۴۴
مخطوطات — تلاش، قرأت، ترتیب	مالک رام	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۱۱ - ۱۹
مخمور دہلوی	عثمان عارف	فروری ۱۹۸۱	۲۵ - ۲۷

Marfat.com

مختصر ذکرِ واجد علی شاہ اختر سوئے کلکتہ اور واقعہ تصنیفِ اشعار	اشہر لکھنوی، آغا	جون ۱۹۵۹	۱۲ - ۱۴
مدراس میں اردو	ناصر کرنولی	فروری ۱۹۵۶	۴۶ - ۴۹
مدہوش بدایونی کے نام غالب کا ایک غیر معروف خط	فرخ جلالی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۴۳ - ۴۴
مدھیہ پردیش میں اردو	قمر الحسن	اردو نمبر اگست ۱۹۷۳	۲۲ - ۲۸
تصاویر	محمد علی تاج، عمیق حنفی، گیان چند، فضل تابش، مظفر حنفی، ندا فاضلی، حسن مسعود، سہیل بخاری، شفیقہ فرحت، کوثر جہاں، ملا فخر الدین، آفاق احمد، ابو محمد سحر، جے کرشن چودھری حبیب۔		
مدھیہ پردیش میں اردو صحافت۔ ایک جائزہ	خاں، محمد نعمان	جنوری ۱۹۸۵	۲۰ - ۲۸
مراثی انیس میں آویزش کی نوعیت	حسن، محمد	انیسن نمبر جون ۱۹۷۵	۲۱ - ۲۴
مراثی انیس میں ہندوستانیت	نارنگ، گوپی چند	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۲۵ - ۲۹
مراثی چکبست	مالک رام (تصویر)	چکبست نمبر فروری ۱۹۸۳	۳۱ - ۳۷
مراثی عشق میں ڈرامائی عناصر	جعفر رضا، ڈاکٹر	اکتوبر ۱۹۶۷	۲۲ - ۲۴
مرثیہ از آدم تا ایں دم	عظیم امروہوی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۶ - ۱۴
مرثیے کی ہیئت	زیدی، علی جواد	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۱۱ - ۱۵
مراٹھی زبان میں اردو کے الفاظ	پاد جوشی	ستمبر ۱۹۵۱	۲۲ - ۲۴
مراٹھی کے مسلم ادیب	خاور، بدیع الزماں	فروری ۱۹۷۵	۳۶ - ۳۹
مراٹھی لوک گیت	دیوندر ستیارتھی	اگست ۱۹۵۲	۳۸ - ۴۱
مرزا اسکرین ایک انقلابی ایجاد	مراٹھے، چندر کانت	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۴۴ - ۴۵
مرحوم منور لکھنوی	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۰	۱۶ - ۱۹
مرزا احسان احمد	اصلاحی، ضیاء الدین	مارچ ۱۹۷۴	۲۴ - ۲۷
مرزا جعفر علی خاں اثر لکھنوی (تصویر)	ممتاز حسین جونپوری، شیخ	ستمبر ۱۹۶۷	۲۰ - ۲۳
مرزا دبیر کے بعض نادر قلمی آثار	خاں، کاظم علی	ستمبر ۱۹۷۶	۳۸ - ۴۰
مرزا رسوا کی شخصیت	حسن، محمد	فروری ۱۹۵۳	۴۷ - ۵۲
مرزا غالب ایک صوفی کی حیثیت سے	میکش اکبر آبادی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۱۲ - ۱۹
مرزا غالب کا ایک گمنام شاگرد	ایس ناتھر	فروری ۱۹۵۵	۱۳ - ۱۶
مرزا غالب کا فارسی کلام	جعفر حسین، مرزا	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۳۴ - ۴۰
مرزا غالب کی تصویریں	آرزو، مختار الدین احمد	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۱۱ - ۱۶
مرزا غالب کی خودنوشت سوانح عمری پر ایک نظر	سعیدہ ادیبی	فروری ۱۹۵۵	۷ - ۱۲

Marfat.com

مرزا غالب کی شاعری میں روایت کی جھلک	شرما، پرمانند	یکم فروری ۱۹۴۶	۴۰ - ۴۲
مرزا غالب کے تین خط	اثر رامپوری، محمد علی خاں	ستمبر ۱۹۵۱	۲۵
مرزا غالب کے چار خط	احتشام حسین	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۳۷ - ۴۱
مرزا غالب مرحوم کا ایک غیر مطبوعہ ادبی خط اور اصلاح غزل (تصویر اور عکس خط)	شمس بریلوی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۴۴ - ۴۷
مرزا فرحت اللہ بیگ کا ایک دلچسپ مضمون (تصویر)	رشید قریشی	جون ۱۹۷۰	۱۷ - ۲۰
مرزا محمد عسکری (تصویر)	ادیب، اویس احمد	یکم جولائی ۱۹۴۷	۶ - ۹
مرزا ہادی رسوا	حسینی، علی عباس	مئی ۱۹۶۰	۲۱ - ۲۲
مرہٹی شاعری - پووارے اور لاؤنیاں	جاوید، عصمت اللہ	جون ۱۹۶۱	۹ - ۱۶
مریخیات	سلیم الرحمان	ستمبر ۱۹۵۲	۴۹ - ۵۲
مزید اوزان رباعی	راز علآمی	جنوری ۱۹۸۳	۱۱ - ۱۴
مسز تارا علی بیگ سے ایک ملاقات	اختر الواسع	جنوری ۱۹۷۹	۱۶ - ۱۷
مسعود حسن رضوی - شاعری کی عصریت اور مقامیت کے نقاد	حسن، محمد	فروری ۱۹۷۶	۳۲ - ۳۶
مسعود صاحب	جعفر حسین، مرزا	فروری ۱۹۷۶	۲۷ - ۳۱
مسکین مرثیہ گو	ادیب، مسعود حسن رضوی	مئی ۱۹۶۷	۴ - ۱۰
مسلمان اور ہندی	احتشام حسین	ستمبر ۱۹۴۸	۸ - ۱۳
مسلمانوں کو دعوت	عطاء اللہ پالوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲۲ - ۲۸
مسئلہ رشتۂ تلمذ اور استاد راسخ	حسنین، محمد	اگست ۱۹۸۳	۴ - ۷
مسئلہ وحدت الوجود اور بھگتی تحریک	ارشد، اے ڈی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۱۴ - ۱۷
مشاہداتِ زندان	حسرت موہانی	حسرت نمبر، اگست ستمبر ۱۹۸۱	۹ - ۱۷
مشرق وسطیٰ میں موسیقی	شاہد احمد دہلوی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۵۹ - ۱۶۱
مشرقی کتب خانہ (بانکی پور پٹنہ)	آرزو، مختار الدین	اکتوبر ۱۹۴۸	۲۳ - ۲۸
مشرقی ممالک میں ہندوستانی فنِ تعمیر کے اثرات (تصاویر)	بخاری، یوسف کمال	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۳۷ - ۴۲
مشرق وسطیٰ کی زبانیں اور لاطینی رسم خط	وہیلر، لفٹننٹ کرنل	یکم جنوری ۱۹۴۲	۵ - ۸
مشرقی بنگال کا مسئلہ اور دانشور	غلام السیدین، خواجہ (تصویر)	جون ۱۹۷۱	۱۲ - ۱۴
مشعل آزادی - وطنی شاعری کا گل سرسید	رستوگی، تارا چرن	مئی ۱۹۸۱	۵ - ۹
مصر میں اسلامی فنِ تعمیر	جعفری، اطہر حسین	جنوری ۱۹۵۱	۴۱ - ۴۶
مصری ادب کا ارتقا	محمد عودہ	اکتوبر ۱۹۵۱	۸ - ۱۰
مصنف رامائن اور ان کی ادبی حیثیت	عبرت صدیقی	اپریل ۱۹۵۲	۴۹ - ۵۲

Marfat.com

مصنّفین ناٹک ساگر	حسن شاہ	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۵۳-۵۸
مصوّری عہد اکبری میں	کوثر چاندپوری	نومبر ۱۹۵۰	۲۱ - ۲۲
مصوّری اور اس کی پرکھ	بیتاب بریلوی	نومبر ۱۹۵۲	۳۳ - ۳۹
مضطر خیرآبادی (تصویر)	صفیہ اختر	جولائی ۱۹۵۰	۹ - ۱۳
مطالعۂ کائنات اور فلکیات کے بعض دل چسپ حقائق	نیاز فتح پوری	ستمبر ۱۹۵۶	۶ - ۱۰
مطالعۂ تصوّف کے ہندوستانی مآخذ (قبل از عہد مغول)	فاروقی، نثار احمد	دسمبر ۱۹۸۱	۴ - ۱۳
مطالعۂ غزلیاتِ شرف	خاں، کاظم علی	مئی ۱۹۸۳	۵ - ۱۵
معاون زبان اور اس کا فلسفہ	رفیعہ سلطانہ	جولائی ۱۹۷۴	۳۷ - ۳۸
معائب شاعری	خاں، رشید حسن	مئی ۱۹۶۹	۱۶ - ۲۳
معائب شاعری	خاں، رشید حسن	فروری ۱۹۶۵	۱۴ - ۲۱
مغربی بنگال میں اردو	جاوید نہال (تصویر)	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۴۴ - ۴۹
نقادوں	ظفر اوگانوی، علقمہ شبلی، ایم اے نصر، شانتی رنجن بھٹاچاریہ، عبدالروف، ایم اے حمید، مضطر حیدری، نصر غزالی، قیصر شمیم، مشتاق احمد۔		
مغربی تنقید کے نئے زاویے	نظام صدیقی	جولائی ۱۹۷۲	۴۱ - ۴۵
مغربی تھیٹر اور عورت	حبیب تنویر	مئی ۱۹۶۴	۱۵ - ۱۷
مغل تماشا	مبین اللہ، شیخ	جون ۱۹۷۹	۲۳ - ۲۵
مغل فن تعمیر (تصاویر)	مجیب، محبوب اللہ	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۶۰ - ۶۲
مغل فنِ مصوری۔ تاریخ کی روشنی میں (تصاویر)	مجیب، محبوب اللہ	ہندوستانی نمبر اگست ۱۹۶۰	۲۴ - ۲۹
مغل شہزادے میدانِ شاعری میں	کیف سہسرامی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۱۷ - ۱۹
مغل مصوّری اور عورت	مجیب، محبوب اللہ	مئی ۱۹۶۳	۸ - ۱۰
مقالہ کیا ہے	حسنین، محمد (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	۳۶ - ۴۱
مقبول فدا حسین	دسنوی، شہاب الدین	مئی ۱۹۷۲	۱۶ - ۱۹
مقدّس ہر دوار	کاظمی، ضمیر حسن	اپریل ۱۹۸۶	۷ - ۹
مقدّمۂ شعر و شاعری ایک جائزہ	بشیر بدر	جولائی ۱۹۷۲	۲۳ - ۲۹
مقدمۂ شعر و شاعری پر ایک نظر	نگیندر	جنوری ۱۹۶۳	۲۸ - ۳۴
مکاتیب بعد غالب (ایک سرسری جائزہ)	نگیندر	اکتوبر ۱۹۶۲	۳ - ۸
	فطرت، حسن عباس	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۵۳ - ۶۰

Marfat.com

مکسرات غالب	شاد، نریش کمار	فروری ۱۹۶۷	۲۷ - ۳۶
مکاشفات الاسرار	میکش اکبر آبادی	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۸ - ۲۰
مکالمۂ غالب	بلگرامی، مرتضیٰ حسین	فروری ۱۹۷۰	۱۳ - ۲۰
ملّار موزی	صدیقی، مُبشر علی	دسمبر ۱۹۵۲	۲۶ - ۲۷
ملایائی ادب پر فارسی اثرات	رچرڈ ونسٹیڈ	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۲۵ - ۲۶
ملک الشعراء بہار خراسانی	قادری، حامد حسن	اگست ۱۹۵۱	۳۹ - ۳۱
ملک الشعراء منشی دُوارکا پرشاد افق	طالب دہلوی، شیش چندر سکسینہ	یکم نومبر ۱۹۴۳	۲۵ - ۲۸
ملک محمد جائسی کی ایک نایاب تصنیف	ہاشمی، نصیر الدین	مئی ۱۹۵۵	۶ - ۷
ملیالم کے مسلم ادیب	شاکر، محمد حسین	اپریل ۱۹۷۵	۴۰ - ۴۴
منتخباتِ گلدستہ شعراء لکھنؤ ۶۱ - ۱۸۶۰ء	خاں، کاظم علی	اگست ۱۹۸۶	۱۵ - ۲۰
منٹو — فکر و فن کے چند پہلو	برج پریمی (تصویر)	جون ۱۹۸۳	۱۸ - ۲۱
منٹو اور شراب	برج پریمی (تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۲۰ - ۲۵
منٹو کے مضامین	لزلی فلیمنگ	جولائی ۱۹۷۲	۳۱ - ۳۳
منڈار زبان پر ایک طائرانہ نظر	اقبال صدیقی	ستمبر ۱۹۵۳	۴۶ - ۴۸
منشی اجمیری ایک جائزہ	شباب سرمدی	مارچ ۱۹۶۸	۲۸ - ۳۵
منشی پریم چند بحیثیت افسانہ نگار	ممتاز حسین	اپریل ۱۹۵۶	۹ - ۱۵
منشی پریم چند بہ حیثیتِ ناول نگار	ممتاز حسین	مارچ ۱۹۵۶	۳ - ۱۰
منشی پریم چند کی ادبی خدمات	بیتاب، جگیشور ناتھ	یکم اگست ۱۹۴۳	۳۳ - ۳۵
منشی حیات بخش رسا مرحوم	قادری، حامد حسین	نومبر ۱۹۵۱	۱۰ - ۱۳
منشی سجاد حسین (ایڈیٹر "اودھ پنچ" کے ناول)	یوسف سرمست	جنوری ۱۹۶۸	۳۴ - ۳۸
منصور	میکش اکبر آبادی	نومبر ۱۹۶۹	۳۸ - ۴۳
منظر نگاری کی ضروری شرائط	سلام سندیلوی	جنوری ۱۹۶۸	۳۹ - ۴۴
منوّر لکھنوی	عطاء اللہ بالوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۶ - ۱۰
منیر شکوہ آبادی	حامی بریلوی، بشن نرائن	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۴ - ۱۴
منیر شکوہ آبادی پر ایک نظر	ضیا احمد بدایونی	جولائی ۱۹۶۳	۳ - ۹
منیر شکوہ آبادی	صدیقی، سعادت علی	اپریل ۱۹۷۱	۳۳ - ۳۶
موجودہ تنقید نگاری کی چھان بین	احمد، ملک زادہ منظور	مارچ ۱۹۵۰	۲۸ - ۳۲
موسیقی اور مذہب	بی شنکریا	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۱۱
موسیقی کے عظیم استاد — جنھیں میں نے سُنا	مکرجی، ڈی پی	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۲۷ - ۱۳۲
موسیقی میں گھرانے داری اور خیال	عمیق حنفی	جولائی ۱۹۸۳	۲۰ - ۲۲

Marfat.com

مولانا آزاد	خاں، مجاہد کمال	اپریل ۱۹۵۹	۳۸ - ۴۰
مولانا آزاد کا تعلیمی فلسفہ	غلام السیدین، خواجہ	اپریل ۱۹۵۹	۴ - ۹
مولانا آزاد کی شخصیت	شیروانی، ریاض الرحمان	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۱۱ - ۱۱۷
"آثار ابوالکلام آزاد" کی روشنی میں مولانا آزاد کے انشائیے اور اُن کا پس منظر	سیدہ جعفر	نومبر ۱۹۵۸	۴۱ - ۴۵
مولانا آزاد کی صحافتی عظمت	نیاز فتح پوری	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۷ - ۲۲
مولانا آزاد — غبار خاطر کے آئینے میں	امن، گوپی ناتھ	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۵۵ - ۵۹
مولانا آزاد کے فکر و نظر کی چند جھلکیاں	خاں، حافظ علی بہادر	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۸۵ - ۹۰
مولانا آزاد کے نام کچھ خط اور ان کے جواب	خاں، محمد اجمل	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۲۷ - ۳۶
مولانا ابوالکلام آزاد	غلام السیدین، خواجہ	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۳۷ - ۴۰
مولانا ابوالکلام آزاد (تصویر ص ۱۷)	عبادت بریلوی	یکم جنوری ۱۹۴۹	۶ - ۹
مولانا ابوالکلام آزاد اور بھوپال	یوسف قیصر، محمد	ستمبر ۱۹۵۸	۴۷ - ۴۹
مولانا ابوالکلام آزاد اور رانچی	اسلم پرویز	فروری ۱۹۸۰	۶ - ۹
مولانا ابوالکلام آزاد اور ہفتہ وار پیغام	عبدالقوی دسنوی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۴	۵۰ - ۵۸
مولانا ابوالکلام آزاد کا ادب اور ہندوستان کی جنگ آزادی	اعظمی، فیض الرحمان	دسمبر ۱۹۵۷	۱۵ - ۱۹
مولانا ابوالکلام آزاد ایک نادرِ روزگار شخصیت	مہر، غلام رسول	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۷۴ - ۷۹
مولانا ابوالکلام آزاد کے خطوط	فاروقی، خواجہ احمد	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۴۱ - ۴۳
مولانا اختر علی تلہری	زیدی، علی جولو (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۶ - ۱۰
مولانا اسلم جیراجپوری	فاروقی، ضیاء الحسن	مئی ۱۹۵۵	۳ - ۵
مولانا امتیاز علی خاں عرشی رام پوری (تصویر)	شعلہ، دُوارکا داس	جون ۱۹۸۳	۱۲ - ۱۷
مولانا حالی کے سیاسی افکار	لاہوٹی، سری نواس	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۱۴ - ۱۶
مولانا حسرت موہانی	اثر لکھنوی، محمد علی خاں	مئی ۱۹۵۲	۳۷ - ۴۰
مولانا حسرت موہانی کے لطائف	فرقت، غلام احمد	دسمبر ۱۹۵۵	۴۴ - ۴۷
مولانا سُہا	کوثر چاندپوری	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۲۲ - ۲۵
مولانا سید سلیمان ندوی	برنی، مظفر حسین (تصویر)	جولائی ۱۹۸۵	۴ - ۶
مولانا سید سلیمان ندوی بحیثیت	عبدالمغنی	جولائی ۱۹۸۵	۷ - ۱۰

Marfat.com

مولانا شبلی کی مقالہ نگاری	فاروقی، اظہر علی	اگست ۱۹۵۱	۴۷ - ۵۱
مولانا عبدالسلام ندوی اور ان کی شاعری	جائسی، کبیر احمد	دسمبر ۱۹۵۶	۳۶ - ۴۲
مولانا عبدالماجد دریابادی	خاں، ظفر حسین	اپریل ۱۹۵۱	۳ - ۸
مولانا عبدالمجید سالک بٹالوی	شعلہ، دُوارکا داس	جولائی ۱۹۸۲	۲۰ - ۲۳
مولانا غلام قادر گرامی	شعلہ، دُوارکا داس	مئی ۱۹۷۶	۱۹ - ۲۱
مولانا محمد اسماعیل۔ بچوں کے ادیب کی حیثیت سے	سلامت اللہ	جولائی ۱۹۶۰	۳۵ - ۳۷
مولانا محمد علی	فاروقی، خواجہ احمد (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۰	۷ - ۹
مولانا محمد علی اور تحریکِ خلافت	مشیر الحق	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۴۷ - ۴۹
مولانا محمد علی اور علی گڑھ	قدوائی، محمد ہاشم	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۳۵ - ۳۷
مولانا محمد علی ۔ وطن، مولد اور اجداد اور زندگی	اعظمی، عبداللطیف	دسمبر ۱۹۷۸	۴ - ۷
اہم تاریخیں			
مولانا محمد علی بحیثیت صحافی	سلیم قدوائی	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۵۰ - ۵۱
مولانا محمد علی بنام ڈاکٹر سر محمد اقبال	عتیق صدیقی	دسمبر ۱۹۷۹	۴ - ۸
مولانا محمد علی کی خدمات	صدیقی، عظیم الشان	دسمبر ۱۹۷۹	۱۶ - ۲۲
مولانا کی سیاسی فکر کا تجزیہ	علی اشرف	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۲۵ - ۲۹
مولانا نذیر احمد کے ناولوں پر ایک طائرانہ نظر	ہاشمی، نصیر الدین	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۷ - ۸
مومن اور لوٹک	برکاتی، سید منظور الحسن	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۱۲ - ۱۵
مومن بہ حیثیت ناول نگار	سلامت اللہ	نومبر ۱۹۵۷	۴ - ۸
موہن سنگھ دیوانہ	منوّر لکھنوی	یکم اپریل ۱۹۴۴	۲۳ - ۲۵
مہاتما گاندھی کے تعلیمی نظریے	حفیظ، محمد	دسمبر ۱۹۴۹	۵۲ - ۵۶
مہاتما گاندھی اور آرٹ	کھنّہ، رتن لال	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۱۳ - ۱۵
مہاتما گاندھی اور علی برادران (مختلف تصاویر)	سعید انصاری	محمد علی نمبر دسمبر ۱۹۷۸	۳۹ - ۴۳
مہاتما گاندھی اور معاشیات	صدیقی، جلیل احمد	جنوری ۱۹۵۲	۵ - ۸
مہادیوی ورما	شرما، ستیہ دیو	جون ۱۹۵۱	۴۴ - ۴۷
مہاراشٹر میں اردو	عبدالحمید بوبیرے (تصویر)	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۱۴ - ۲۰
مہاراشٹر کے لوک گیت	تصاویر: راجندر سنگھ بیدی، اختر الایمان، ظہیر الدین مدنی، کرشن چندر عصمت چغتائی، علی سردار جعفری، ساحر لدھیانوی، سکندر علی وجد، خواجہ احمد عباس، بدیع الزماں خاور، عبدالعلیم نامی، جوگندر پال، قاضی سلیم، صفدر آہ، بشر نواز، کالی داس گپتا، محمد علی مٹھا، شام کشن نگم، محمد حنیف خاں، خواجہ عبدالغفور، شہاب الدین، مصطفیٰ فقیہہ۔ خاور، بدیع الزماں	لوک گیت نمبر جنوری ۱۹۷۵	۴۲ - ۴۵

Marfat.com

مہاراشٹری دکھنی پر مرہٹی کا اثر	عصمت جاوید	دسمبر ۱۹۷۴	۹ - ۱۶
مہاویر کے افکار	یامین، محمد	اپریل ۱۹۷۵	۳۶ - ۳۷
مہجور کاشمیری مرحوم (تصویر)	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۲	۶ - ۱۲
مہدی افادی	نور محمد	یکم نومبر ۱۹۴۵	۴۴ - ۴۶
مہدی علی خاں ذکی ملک الشعراء	خاں، ظفر حسین	نومبر ۱۹۵۲	۱۷ - ۲۲
مہدی و اصف اور ان کا انگریزی، اردو فارسی لغت	اقبال، محمد افضل	نومبر ۱۹۷۲	۲۷ - ۳۰
مہر کے چند مکاتیب	العمری، حفیظ الرحمان	جون ۱۹۷۲	۲۰ - ۲۲
میتھلی کے مسلم ادیب	ہاشمی، فضل الرحمان	جنوری ۱۹۷۶	۴۴ - ۴۷
میتھلی شاعری کے خدوخال	کمال الدین	جولائی ۱۹۷۸	۲۶ - ۲۹
میخواری اور مرزا غالب	جعفر حسین ایڈوکیٹ، مرزا	جون ۱۹۷۳	۳۰ - ۳۶
میدانِ عمل — دیہی تحریکات کی روشنی میں	سعید عارفی	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	۴۹ - ۵۲
میسور میں اردو	سلیم تمنائی (تصویر)	اردو نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۳	۳۸ - ۴۳

تصاویر: مبارزالدین رفعت، محمود ایاز، حمید الماس، طیب انصاری، شکیل مظہری، عزیز تمنائی، خلیل سیمابی، سید نذیر احمد، نعیم اقبال، خلیل مامون، محمد منظور احمد۔

میر انیس	اسد، محمد حیدر	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۳۶ - ۳۷
میر انیس کی علمی استعداد	ادیب، مسعود حسن رضوی	جولائی ۱۹۷۵	۶ - ۱۲
میر انیس اور تلسی داس	مجیب رضوی	جولائی ۱۹۷۵	۳۱ - ۳۴
میر انیس کی غزل گوئی	رضوی، مسعود حسن	جون ۱۹۷۱	۷ - ۱۱
میر انیس — کچھ غیر معروف حالات	نیر مسعود	جولائی ۱۹۷۹	۱۲ - ۱۸
میر انیس کے نادر خطوط	ادیب، مسعود حسن رضوی	فروری ۱۹۷۳	۲۹ - ۳۳
میر ببر علی انیس	اظہار ملیح آبادی	فروری ۱۹۵۱	۵۲ - ۵۳
میر تقی میر — اور بچوں کی شاعری	فاروقی، اظہر علی	اپریل ۱۹۷۶	۱۹ - ۲۲
میر اور بندش الفاظ	حنیف کیفی	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۹۱ - ۹۶
میر اور جدید ذہن	وارث علوی	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۵۰ - ۵۳
میر اور غالب	مالک رام	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۹ - ۱۱
میر اور فانی کے غم کا موازنہ	رضی بن ظہیر، سید	جون ۱۹۵۲	۲۴ - ۲۸
میر اور لکھنؤ	خاں، کاظم علی	میر نمبر ۱۹۸۴	۸۵ - ۹۰
میر اور یقین	فاروقی، نثار احمد	مارچ ۱۹۷۱	۱۲ - ۱۷
میر — ایک لمحۂ فکریہ	مرتضیٰ حسین بلگرامی	اکتوبر ۱۹۶۲	۱۲ - ۱۴
میر تقی میر	ہدایت اللہ، محمد	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۵ - ۸

Marfat.com

میر تقی میر — جدید ہندوستان کا قومی شاعر	جمیل جالبی	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۱۷-۲۲
میر غالب کے حریف	مرتضیٰ حسین بلگرامی	اکتوبر ۱۹۵۸	۴۸ - ۵۰
میر کا تصور انسان	عبدالمغنی	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۶۵ - ۷۰
میر کلچر	ظ۔ انصاری	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۵۴-۶۴
میر کی پنچ تنتر	انتظار حسین	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۲۳ - ۲۵
میر کی مثنوی گنجینۂ راز کا مصنّف کون ہے؟	نعیم، چودھری محمد	جولائی ۱۹۸۵	۱۶ - ۲۳
میر کی زندگی کے چند نئے پہلو	فاروقی، خواجہ احمد	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۱۳ - ۱۶
میر تقی میر کی سیرت کے خط و خال	فاروقی، خواجہ احمد	اکتوبر ۱۹۵۱	۳۹ - ۴۴
تذکرہ نکات الشعرا کے آئینے میں			
میر تقی میر کی سیکولر مزاجی	آفتاب اختر	نومبر ۱۹۶۷	۱۴ - ۱۸
میر کی شاعری کا جمالیاتی پہلو	عبادت بریلوی	اکتوبر ۱۹۵۸	۱۵ - ۱۹
میر کی شاعری کا سریلسٹک پہلو	حامدی کاشمیری	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۸۰ - ۸۲
میر کی شاعری کا اسمِ اعظم	محمود ہاشمی	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۷۱ - ۷۳
میر کی شخصیت کا نثری اظہار	نیّر مسعود	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۷۴ - ۷۹
میر کی ظرافت	افسر، حامداللہ	جولائی ۱۹۵۳	۱۴ - ۱۷
میر کی عالم گیر مقبولیت	فراق گورکھپوری	مارچ ۱۹۶۶	۱۴ - ۲۰
میر کی عروض شناسی	فلک، جیرامداس (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۱۴ - ۲۰
میر کی فارسی غزل	اختر علی تلہری	جولائی ۱۹۶۷	۲۳ - ۳۲
میر کے لہجے کے صوتی میلانات	مغنی تبسم	میر نمبر مارچ ۱۹۸۴	۸۳ - ۸۴
میر و غالب	شوکت سبزواری	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳ - ۱۴
میر میری نظر میں	سرور، آل احمد	میر نمبر مارچ ۱۹۸۲	۱۲ - ۱۶
میر جعفر زٹلی	اطہر، عطاء الرحمان	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۳۲ - ۳۵
میر حسن مصنّف سحر البیان	ادیب، مسعود حسن رضوی	نومبر ۱۹۶۵	۴ - ۱۴
میر حسن اور مثنوی	قمر امداد لکھنوی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۹ - ۵۲
میر ضمیر اور مرزا دبیر کے دو معراج نامے	نقوی، سبط محمد	جنوری ۱۹۷۷	۱۷ — ۲۰
میر نظام الدین ممنون	منشا، محمد منشاء الرحمان	مارچ ۱۹۷۳	۳۳ - ۳۴
میراجی کی شاعری کے دو پہلو	شکیل الرحمان	اکتوبر ۱۹۵۳	۲۱ - ۲۶
میراں مدھو نائک	نظمی، آل رسول	اگست ۱۹۸۳	۲۳ - ۲۵
میرزا نامہ — از میرزا کامران	اقتدار عالم	جنوری ۱۹۶۲	۲۹ - ۳۶
میرزا غالب کا زائچہ	عرشی، امتیاز علی	فروری ۱۹۶۷	۷ - ۱۱
میرزا غالب کی شاعری کے بعض خاص پہلو	مہر، غلام رسول	فروری ۱۹۶۷	۳ - ۶
میرزا غالب سے ایک ملاقات	آرزو، مختار الدین	فروری ۱۹۵۳	۱۲ - ۱۵

Marfat.com

میرا نظریۂ شاعری	فراق گورکھپوری	فروری ۱۹۷۵	۹ - ۱۲
میری شاعری پر انگریزی ادب کا اثر	فراق گورکھپوری	مارچ ۱۹۶۴	۲ - ۱۰
میری کالم بیتی	فکر تونسوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۶۷ - ۶۹
میگھ دوت کے مترجم قمر بحری آبادی	زیدی، علی جواد (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۴ - ۸
میں ہوں اپنی شکست کی آواز	شمیم حنفی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۲۴ - ۲۶
میواتی بولی	خاں، حکیم اجمل	جون ۱۹۷۹	۴۲ - ۴۴

ن

نادرشاہ کی عمان پر فوج کشی (آخری اہم تاریخی تحقیق)	محوی صدیقی لکھنوی	دسمبر ۱۹۵۲	۴۵ - ۴۹
ناسخ کی غزل گوئی	خاں، کاظم علی (تصویر)	فروری ۱۹۸۶	۹ - ۱۵
ناصح اور اردو شاعری	مشکور عظیم، سیّد	اپریل ۱۹۵۰	۵۰ - ۵۲
ناطق گلاؤٹھوی	عبدالحلیم، محمد	اپریل ۱۹۷۰	۳۰ - ۳۵
ناگپور میں اردو	ساحل، شرف الدین	مارچ ۱۹۸۰	۲۶ - ۳۱
ناول کا فن	شہنشاہ مرزا (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۴	۱۷ - ۲۲
ناول — زندگی کی تصویر، تعبیر و تفسیر	صالحہ عابد حسین	اکتوبر ۱۹۶۶	۱۱ - ۱۳
ناول، نیا ناول اینٹی ناول نثر کیا ہے	دیویندر اِسّر	جولائی ۱۹۷۵	۳۹ - ۴۱
ندیم قاسمی کی افسانہ نگاری	حامد حسین	اپریل ۱۹۸۲	۱۴ - ۱۷
نسیم دہلوی	سحر صہبائی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۴۴ - ۴۷
نسیم عرفاں — بھگوت گیتا کا ایک ترجمہ	عثمانی، شفیع احمد (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۳۷ - ۴۴
نظریات کا تصادم	شارب ردولوی	اکتوبر ۱۹۶۸	۴۲ - ۴۶
نظریوں کا اتحاد	محسن عظیم آبادی	اپریل ۱۹۷۱	۲۲ - ۲۶
نظم میں طنز و مزاح کے نئے رجحانات	میکش اکبر آبادی	جولائی ۱۹۵۰	۵۳ - ۵۵
نظیر اور عصر جدید	سیدہ جعفر	طنز و مزاح نمبر مئی ۱۹۷۴	۲۹ - ۳۳
نظیر اکبر آبادی (صاحب طرز شاعر کی حیثیت سے)	اسلم اعظمی	جولائی ۱۹۷۸	۲۳ - ۲۵
نظیر کی شاعری میں ہندو کلچر	ل۔ احمد اکبر آبادی	مئی ۱۹۵۶	۴۰ - ۴۳
نظیر اور غالب	اظہار ملیح آبادی	دسمبر ۱۹۴۹	۴۹ - ۵۱
نظیر — زمین سے وابستگی کی مثال	فاطمی، علی احمد	جولائی ۱۹۸۳	۸ - ۱۲
نظیر اکبر آبادی کا ایک نادر مرثیہ	قدوس جاوید	ستمبر ۱۹۸۶	۴ - ۹
	عظیم امروہوی	ستمبر ۱۹۸۶	۱۰ - ۱۲

Marfat.com

نفسیاتِ حیوانی اور تھارن ڈائیک (ایک امریکی ماہر نفسیات)	جلیل احمد، خواجہ	یکم اگست ۱۹۴۹	۲۵-۲۶
نفسیاتی ادب	محسن، محمد	مارچ ۱۹۷۵	۱۳ - ۱۵
نفسیاتی تجزیہ اور ہارمک نفسیات	یدھسٹر کمار	اپریل ۱۹۵۱	۴۶ - ۴۹
نفسیاتی گتھیاں اور اردو شاعری	عباس، مرزا عابد	یکم مارچ ۱۹۴۷	۴۷ - ۵۰
نفیس بنگلوری — شاعری اور شخصیت	رئیس مینائی، بنگلوری	فروری ۱۹۶۶	۳۳-۳۸
نقدالانتقاد	اثر لکھنوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۸ - ۱۱
نقدالانتقاد	اثر لکھنوی	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۱۶ - ۱۸
نقشِ حسرت (تصانیفِ حسرت کی فہرست)	انصاری، محمد ضیاء الدین	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۸۱ - ۸۵
نگارخانۂ رقصاں — مصحفی کی شاعری پر ایک نظر	حامد، سید	جولائی ۱۹۷۶	۱۳ - ۱۷
نگارشاتِ آزاد میں طنز و مزاح	فرقت کاکوروی، غلام احمد	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۲۲ - ۱۲۵
ننھی منی نظمیں — جاپان کی ہائیکو شاعری	نریندر لوتھر	اپریل ۱۹۸۳	۲۲ - ۲۵
نواب افضل الدولہ بہادر آصف جاہ پنجم	مالک رام	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴ - ۹
نواب صفدر یار جنگ کے خطوط	فاروقی، خواجہ احمد	جنوری ۱۹۵۱	۱۰ - ۱۳
نواب علی بہادر خاں	مالک رام	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۳۳ - ۳۷
نواب مختارالملک میر تراب علی خاں بہادر سالار جنگ	مالک رام	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۳ - ۱۰
نوادرِ غالب	آرزو، مختارالدین احمد	جون ۱۹۵۰	۸ - ۱۱
نوادرِ غالب (ایک غیر مطبوعہ خط اور ایک قطعہ)	فاروقی، نثار احمد	فروری ۱۹۶۴	۳۸ - ۴۴
نوادر — قومی دولت	اوصاف علی	اگست ۱۹۷۶	۴۱ - ۴۲
مخطوطات، دستاویزات وغیرہ سے متعلق مرکزی قانون			
نہال سیوہاروی	رفعت سروش	نومبر ۱۹۷۱	۲۶-۲۹
نوح ناروی	جوش ملسیانی	یکم نومبر ۱۹۴۵	۶ - ۹
نوح ناروی کی یاد (تصویر ٹائیٹل پر)	جوش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۲	۱۰ - ۱۵
نوطرز مرصع کا تہذیبی مطالعہ	فاروقی، نثار احمد	اکتوبر ۱۹۶۵	۱۴ - ۱۷
نہال سیوہاروی	فرید جاوید۔ تصویر ص ۳۴	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۸ - ۱۱
نیاز فتح پوری	مالک رام	جولائی ۱۹۶۶	۴ - ۱۱
نیاز فتح پوری (تصویر ٹائیٹل پر)	قریشی، فضل حق	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۸ - ۱۲
نیاز فتح پوری	قریشی، فضل حق	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۳۷ - ۴۱
نیا ہندوستانی کلچر اور اردو ادب	فراق گورکھپوری	اکتوبر ۱۹۵۶	۱۶ - ۱۸

Marfat.com

نئی اردو تنقید	رضوی، وقار احمد	جنوری ۱۹۵۸	۴۹ - ۵۰
نئی اردو نثر کے ابتدائی نمونے	کیفی، برجموہن دتاتریہ	جنوری ۱۹۵۱	۴ - ۸
نئی پنجابی شاعری	دُگّل، کرتار سنگھ	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۱۷ - ۱۹
نئی شاعری چند خصوصیات	حامدی کاشمیری	مارچ ۱۹۶۸	۱۰ - ۱۳
نئی غزل کی معتبر آواز	نارنگ، گوپی چند	اگست ۱۹۷۷	۱۱ - ۱۹
نئی ہندی شاعری	دیویندر ستیارتھی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۱۱ - ۱۶
نئے ادب اور بنیادی مسائل	جمیل مہدی	مارچ ۱۹۵۱	۳۸ - ۴۲
نئے ادبی رجحانات	اعجاز حسین، ڈاکٹر سید	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۲۱ - ۲۵
نئے اسالیب نظم	حسن، محمد	یکم مئی ۱۹۴۹	۳ - ۱۱
نئے افسانے کا فنی پس منظر	وقار عظیم	یکم جون ۱۹۴۵	۶۳ - ۶۶
نئے الفاظ کی تشکیل اور ان کا استعمال	اختر الاسلام، سید	جون ۱۹۷۹	۲۰ - ۲۱
نئے تلیگو ادب پر ایک نظر	بدیع مشہدی	اگست ۱۹۵۲	۴۲ - ۴۵
نئے دور میں جدید تلنگی شاعری	راؤ، کے گوپال کرشنا	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۳۲ - ۴۰
نئے قلم کاروں کے مسائل	شکیل الرحمان	دسمبر ۱۹۷۷	۲۶ - ۲۹

و

واجد علی شاہ کی شاعری	حرماں خیر آبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۲۶ - ۲۹
وادیٔ سندھ کی تہذیب کا فن تعمیر	اگروال، واسودیو شرن	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۴ - ۶
وارث شاہ کا ایک کردار	ناز جالندھری، اے حمید	نومبر ۱۹۵۲	۴۱ - ۴۴
وجد کی شاعری	سردار جعفری، علی	دسمبر ۱۹۵۶	۴ - ۸
وجودیت اور جدید انسان	شیدا، سلطان علی	جولائی ۱۹۷۴	۲۰ - ۲۸
وحدت میں یہ دوئی کیوں ؟	عابد حسین، ڈاکٹر سید	جنوری ۱۹۵۷	۳ - ۱۰
وحشت کی فارسی شاعری	وفا راشدی	دسمبر ۱۹۵۷	۴۹ - ۵۴
وحشت کی شاعری	وفا راشدی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۸ - ۱۱
وحید الدین سلیم پانی پتی	رشدی، محمد حبیب اللہ	دسمبر ۱۹۴۹	۵ - ۱۷
ولی اورنگ آبادی اور ولی گجراتی	زور، محی الدین قادری	ستمبر ۱۹۵۲	۴ - ۷
ولی کا سالِ وفات	شمسی، صدر الدین فضا	ستمبر ۱۹۶۴	۱۰ - ۱۶
وہ دیکھا جائے کب یہ ظلم دیکھا جائے ہے مجھ سے	صالحہ عابد حسین	جولائی ۱۹۵۵	۳ - ۷
ویرانے — ایک مطالعہ	عابد سہیل (تصویر)	مارچ ۱۹۸۳	۹ - ۱۲

Marfat.com

ہ

ہاتھی (ہندوستان کی گذشتہ تاریخ کی روشنی میں)	عبدالرحمان، صباح الدین	مارچ ۱۹۵۱	۱۱ - ۱۶
ہاتھی دانت کا کام (زیورات کی تصاویر)	کھُکر، بی۔ایم	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۴۸ - ۵۰
ہجوم تجلی سے معمور ہو کر (جگر کی شاعری کا روشن ترین پہلو)	اکبر فاروقی مرادآبادی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۲۴ - ۲۵
ہجوم تجلی سے معمور ہو کر (جگر کی شاعری کا روشن ترین پہلو)	اکبر فاروقی مرادآبادی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۳۹ - ۴۱
ہجو صنفِ سخن کی حیثیت سے	اظہر راہی	مارچ ۱۹۶۰	۱۳ - ۱۷
ہری چند اختر	جعفر حسین، مرزا	ستمبر ۱۹۷۴	۹ - ۱۲
ہریانہ کا عوامی اسٹیج	شاستری، راجہ رام	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۷۶ - ۷۸
ہریانہ کے لوک گیت	جاوید وششٹ	جنوری ۱۹۷۵	۲۹ - ۳۲
ہماچل میں قدیم فن تعمیر	نشتر، سرداری لال	اپریل ۱۹۸۵	۲۱ - ۲۳
ہمارا تمدن ملبوسات کی روشنی میں	فاروقی، اظہر علی	مارچ ۱۹۶۴	۱۸ - ۲۲
ہمارا مشترکہ تہذیبی ورثہ — مصوّری	انیس فاروقی	اپریل ۱۹۷۷	۳۱ - ۳۲
ہماری شاعری	احتشام حسین	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۱۴ - ۱۷
ہماری فلم انڈسٹری	راؤل، رام سنگھ	ستمبر ۱۹۵۱	۴۸ - ۵۰
ہماری فلم سازی	آہ سیتاپوری	یکم جنوری ۱۹۴۹	۲۴ - ۲۶
ہماری کہاوتیں	ل احمد اکبرآبادی	ستمبر ۱۹۵۰	۴۲ - ۴۷
ہماری معاشرت پر قحبہ خانون کے قبیح اثرات	مظہر عزیز	ستمبر ۱۹۵۹	۲۷ - ۴۲
ہمارے ملک کا تعلیمی نظام	یٰسین، محمد	جولائی ۱۹۷۴	۱۶ - ۱۸
ہفتہ وار اخبارات — ایک جائزہ	وکرم، نندکشور (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۴	۳۷ - ۴۲
ہفتہ وار طلسم لکھنؤ (ایک ضدی پرانا اخبار)	انصاری، محمد رضا	جون ۱۹۵۱	۴۰ - ۴۴
ہند کے مسلم دور حکومت میں کتب خانے	اے۔ایچ صدیقی / مجیب الرحمان عثمانی	مارچ ۱۹۵۸	۴۷ - ۵۰
ہند میں اردو آزادی کے بعد	شہباز حسین	جنوری ۱۹۷۳	۹ - ۱۳
ہند و شاعروں کی کہانی	عبدالماجد دریابادی	مارچ ۱۹۵۱	۷ - ۱۰
ہندوستان کا جدید فنِ تعمیر	فیاض الدین، محمد	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۷۸ - ۸۰
ہندوستان کا زندگی نامہ — خواجہ حسن نظامی کے روزناموں میں	ظفر پیامی، دیوان برنیدر ناتھ	نومبر ۱۹۸۵	۱۵ - ۲۰
ہندوستان کی فارسی شاعری میں ہندوستان کی مدح	عبدالرحمان، صباح الدین	جنوری ۱۹۶۵	۵ - ۱۷
ہندوستان کی مسلمان عورتیں	قرۃ العین حیدر	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۱۳ - ۱۸

Marfat.com

ہندوستان کی مشترک تہذیب	عابد حسین	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۱۱ - ۱۵
ہندوستان کی مشترک تہذیب	عابد حسین	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۱۳ - ۱۷
ہندوستان کی یونی ورسٹیوں میں اردو تعلیم کی رفتار	صدیقی، ظہیر احمد	اردو نمبر اگست ۱۹۸۰	۷۰ - ۷۵
ہندوستان کی یونی ورسٹیاں	شرما، دیوان چند	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۱۳ - ۱۶
ہندوستان کے بازی گر	عمر، محمد	اپریل ۱۹۶۹	۲۳ - ۲۷
ہندوستان کے تہذیبی عناصر اور اردو	آزاد، بگن ناتھ	اگست ۱۹۷۲	۵۱ - ۵۵
ہندوستان کے چند مشہور موسیقار	عرشی، امتیاز علی	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۰۱ - ۱۰۸
ہندوستان کے دیہاتی کھلونے	اجیت مکرجی	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۵۶ - ۵۹
ہندوستان کے قدیم باشندے	مکرجی، چاردلال	ستمبر ۱۹۵۰	۵۳ - ۵۵
ہندوستان کے قومی ترانے	خاں، محمد اجمل	دسمبر ۱۹۵۳	۵ - ۱۴
ہندوستان میں اردو تحقیق کی رفتار - ایک جائزہ	جین، گیان چند	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۲۷ - ۳۴
ہندوستان میں اردو کے تحقیقی ادارے (کچھ کتابوں کے عکس ہیں)	عبدالرحمان، صباح الدین	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۳۵ - ۶۱
ہندوستان میں اردو کتابوں کی اشاعت اور کاروبار آزادی کے بعد	شہباز حسین	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۸۵ - ۹۳
ہندوستان میں تھیٹر کے موجودہ ادارے	آنند، آر - جی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۷۲ - ۷۵
ہندوستان میں زردوزی کی صنعت	بنگش، محمد رضا خاں	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۵۳ - ۵۵
ہندوستان میں کشیدہ کاری	چٹوپادھیائے، کملادیوی	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۱۸ - ۲۳
ہندوستان میں لکڑی پر کھدائی کا کام	پی جین	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۶۳ - ۶۶
ہندوستان میں ہاتھ کے بنے ہوئے اونی قالین (تصاویر)	سوڈھائی، ایم - ایل	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۳۷ - ۴۰
ہندوستانی تاریخ نویسی ایک جائزہ	یاسین، محمد	مارچ ۱۹۸۰	۳۵ - ۳۶
ہندوستانی تھیٹر	عباس، خواجہ احمد	مئی ۱۹۵۰	۳ - ۵
ہندوستانی دستکاریوں کا شاندار ماضی	شہباز حسین	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۴ - ۶
ہندوستانی دستکاریوں کے سیاسی اور اقتصادی پہلو (تصاویر)	جین، سریش کمار	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۷ - ۱۰
ہندوستانی دستکاریوں میں ڈیزائن کا ارتقا	ماگو، پی - این	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۱۱ - ۱۷
ہندوستانی زبان کی پہلی گرامر	مطیر ہوشیارپوری	مئی ۱۹۷۷	۳۳ - ۳۴
ہندوستانی زیورات (تصاویر)	سبروال، آر - پی	دستکاری نمبر اگست	۲۴ - ۲۸
ہندوستانی ساز	سوامی، ایس کرشنا	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۴۱ - ۴۴

Marfat.com

ہندوستانی سائنس داں (تصاویر)	ایڈون، الفریڈ جے	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۲ - ۲۶
ہندوستانی سماج میں عورت کی اہمیت	صالحہ بیگم	جولائی ۱۹۷۲	۳۴ - ۳۷
ہندوستانی صحافت کی پہلی تاریخ	نادم سیتاپوری	جولائی ۱۹۵۸	۵ - ۱۴
ہندوستانی صحافت کے دوسو سال (مختلف اخبارات کا عکس)	صدیقی، عتیق احمد	جنوری ۱۹۸۰	۱۱ - ۱۶
ہندوستانی عورت کی ذہنی تربیت میں مہاتما گاندھی کا حصہ	بیگم صفیہ اختر	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۱ - ۳۳
ہندوستانی فارسی ادب میں مقامی عناصر	عمر، محمد	نومبر ۱۹۷۲	۱۵ - ۲۱
ہندوستانی فلموں پر اردو ڈرامے کا اثر	صفدر آہ	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۳۰ - ۳۳
ہندوستانی فلموں میں ڈراما نگاری	بدرالعظیم	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۳ - ۵۴
ہندوستانی فن مصوّری آزادی کے بعد	پھٹاچاریہ، نگیندر	جولائی ۱۹۵۸	۲۶ - ۲۸
ہندوستانی گدّیوں کے گیت (چھکڑے اور پسر گیت)	فاروقی، اظہر علی	فروری ۱۹۶۶	۱۰ - ۱۷
ہندوستانی مسلمانوں کی معاشرت اور آئین (مرزا محمد حسن قتیل کے بیان کی روشنی)	عمر، محمد	اکتوبر ۱۹۷۰	۲۸ - ۳۴
ہندوستانی مصوّری	صادقین صدق	دسمبر ۱۹۴۹	۳۴ - ۴۲
ہندوستانی مصوّری (غرض و غایت معنوی خصوصیات اور تاریخی پس منظر)	صادقین صدق	مئی ۱۹۸۲	۴ - ۱۲
ہندوستانی مصوّری اور اس کے مختلف دور	جلالی شاہ جہاں پوری	ہندوستانی مصوّری نمبر اگست ۱۹۶۰	۲ - ۱۲
ہندوستانی مصوّری کا دکنی اسکول (تصاویر)	شاہد صدیقی	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۳۸ - ۴۰
ہندوستانی مصوّری کی نشاۃ ثانیہ (تصاویر)	ابوالکلام	ہندوستانی مصوّری نمبر اگست ۱۹۶۰	۶۱ - ۶۶
ہندوستانی موسیقی	شاہد احمد دہلوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۱۷ - ۲۱
ہندوستانی موسیقی کا ارتقاء	مٹاٹکر، ڈاکٹر سمتی	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۲۱ - ۲۶
ہندوستانی موسیقی کی ایک صنف ۔ خیال	کوثر نسیم	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۰۹ - ۱۱۲
ہندوستانی موسیقی میں ٹیگور کا مقام	شانتی دیو، گھوش	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۶۴ - ۶۹
ہندوستانی یونی ورسٹیوں میں اردو تحقیق کی رفتار (موضوع اور مقالہ نگاروں کی فہرست)	ادارہ	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۸۴ - ۹۱
ہندی ادب کا ارتقاء	مشر، بال مکند	اگست ۱۹۵۲	۱۸ - ۲۱

Marfat.com

ہندی اردو ہندوستان	بخاری، اے ایس	یکم مارچ ۱۹۴۶	۶ - ۹
ہندی ـ اردو ہندوستانی	تاراچند، ڈاکٹر	یکم جون ۱۹۴۷	۱۲۷ - ۱۲۹
ہندی اردو کے مشترک اخبار	شرما، بلدیو پرشاد	جولائی ۱۹۷۶	۴۷
ہندی اور اردو شعرا کی ہم خیالی	عرش ملسیانی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۲۲ - ۲۵
ہندی زبان اور مسلمانوں کی شرکت	شفیع الرحمان، محمد	مئی ۱۹۵۳	۴۵ - ۵۳
ہندی شاعری پر اردو کا اثر	نریش (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۰	۲۷ - ۳۰
ہندی شاعری میں تحریکِ اتحاد	ڈنکر، رام دھاری سنگھ	نومبر ۱۹۵۳	۸ - ۱۱
ہندی شاعری میں جدید رجحانات	رہبر، ہنس راج	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۲۵ - ۳۱
ہندی شاعری میں رومانیت	سرور احمد ماہلی	مارچ ۱۹۸۱	۳۲ - ۳۵
ہندی شاعری میں گیت	چرنجیت	یکم مئی ۱۹۴۷	۵۴ - ۵۶
ہندی کا پہلا اخبار	مناظر عاشق ہرگانوی	نومبر ۱۹۷۱	۳۰ - ۳۱
ہندی کے ترقی پسند شعراء	موج، کیلاش بہاری	یکم مئی ۱۹۴۴	۱۲ - ۱۲
ہندی کے مسلمان شاعر	عرش ملسیانی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۴۷ - ۵۱
ہندی مصنوعات کی تجارت اور علوم و فنون کی ترویج و اشاعت میں عربوں کا حصہ	جلالی، امین الدین	دسمبر ۱۹۶۷	۲۵ - ۳۳
ہنگامۂ غدر اور ٹونک	خاں، محمد عمران	مئی ۱۹۶۸	۳۶ - ۴۲
ہے عجب مجموعۂ اضداد سے اقبال تو	مسعود حسین، ڈاکٹر	ستمبر ۱۹۵۴	۱۴ - ۱۸

ی

یادِ غالب	برکاتی، سید منظور الحسن	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۵۷ - ۵۹
یگانہ: چنگیزی اور عشرت رحمانی کی تنقیدات پر ایک نظر	معین زلفی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۴۳ - ۴۷
یلدرم کی یاد میں (تصویر)	صدیقی، رشید احمد	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۶ - ۹
یونانیوں کا ایٹمی نظریہ	عابدی، وزیر حسن	جون ۱۹۷۲	۳۸ - ۳۹
یونانی المیہ	نقوی، خلیق احمد	ستمبر ۱۹۵۰	۴۹ - ۵۱
یوروپی مصوّری	احتشام حسین	اپریل ۱۹۵۱	۱۴ - ۱۹

Marfat.com

ناول وافسانے

آ

آبشار	بلونت سنگھ	مارچ ۱۹۵۵	۳ - ۸
آپ کیا چاہتے ہیں	بلدیپ کور	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۷ - ۴۸
آتش خاموش	حسینی، علی عباس	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۷ - ۸
آتش فشاں کے آنسو	چاولہ، ایس۔ایس (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۳۳-۳۴
آٹھواں عجوبہ	مہدی، پرویز یداللہ	اپریل ۱۹۷۳	۳۶-۳۸
آج اور کل	جے کانتن	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۳۰-۳۴
آج عید ہے	ہاجرہ مسرور	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۱۱-۱۴
آخری آرزو	ایم اسلم	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۵
آخری آواز	اسلم، خان محمد	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۱۱-۱۴
آخری امتحان	شاہنواز، ایس۔ایم	دسمبر ۱۹۷۷	۴۱-۴۲
آخری داؤ	رام لعل	ستمبر ۱۹۶۰	۴۰-۴۵
آخری دیدار	فضل نقوی لکھنوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۳۶-۳۷
آخری کرایہ دار	جبین، سُریش	اپریل ۱۹۶۶	۳۲-۳۶
آخری مجنوں	لوچن بخشی	فروری ۱۹۷۸	۲۱-۲۲
آدرش	راجن، راجندر	اپریل ۱۹۵۲	۲۶-۲۷
آدمی نامہ	کمار پاشی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۳۵-۳۸
آدھا ٹکٹ	جگدیش چند	دسمبر ۱۹۷۴	۳۶-۳۹
آدھا کمرہ	رکسا، چندر کرن سون	دسمبر ۱۹۵۲	۹ - ۱۵
آدھی سیڑھیاں	طارق چھتاری	ستمبر ۱۹۷۸	۴۱-۴۴
آرٹسٹ لوگ	جیلانی بانو	جولائی ۱۹۶۸	۱۳-۲۲

Marfat.com

آزاد خیال	صالحہ عابد حسین	یکم جون ۱۹۴۵	۵۱-۵۶
آزادی آزادی	شمیم صادقہ	اپریل ۱۹۸۳	۳۱-۳۲
آزادی کا دن	نقوی، سخی حسن	جنوری ۱۹۵۰	۴۸-۵۱
آسکر وائلڈ کا اِک شہ پارہ	عائشہ	مارچ ۱۹۵۷	۲۵-۲۸
آسمان بنانے والے	کرشن چندر	اگست ۱۹۵۴	۲۳-۲۹
آشا	کوشلیا اشک	یکم اگست ۱۹۴۹	۲۱-۲۴
آشوب	رفیق علی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۰-۵۱
آشیانہ	راجندر، م-م	اکتوبر ۱۹۷۲	۲۱-۲۳
آشیانہ	بلونت سنگھ	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۸-۱۲
آشیاں سے قفس تک	ذاکر، کشمیری لال	نومبر ۱۹۴۸	۴۰-۴۴
آغا	نیر امرت سری	یکم جولائی ۱۹۴۵	۳۸-۴۱
آگ کا سمندر	کوثر چاندپوری	یکم فروری ۱۹۴۶	۳۷-۳۹
آگ، راکھ اور کندن	بلراج ورما	جون ۱۹۸۵	۲۹-۳۴
آگنس	پربھاکر ماچوے	مئی ۱۹۶۵	۲۸-۳۲
آنٹی ایملی	ذکیہ مشہدی	مارچ ۱۹۸۳	۲۵-۲۹
آنچل	بیگ، مشتاق علی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۹-۶۰
آنچل	غیاث الرحمان	ستمبر ۱۹۷۹	۴۰-۴۴
آنچل میں میں دیپ جلے	مختار احمد	جولائی ۱۹۵۸	۳۳-۳۷
آندھی اور چراغ	فرحت جہاں (تصویر)	نومبر ۱۹۷۹	۳۰-۳۲
آندھی تیز ہے	شین مظفر پوری (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۳۱-۳۳
آنریری یا اناڑی	جوش، سلطان حیدر	یکم جون ۱۹۴۷	۴۱-۴۲
آن جل	دیوندر ستیارتھی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴۲-۴۶
آنکھ مچولی	شکیلہ اختر	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۲۱-۲۱
آنسو	ص-اکبری	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۳۸-۴۰
آنسو	شبنم، مسیح الزماں	جولائی ۱۹۷۲	۳۸-۳۹
آنسو اور چراغ	کوثر چاندپوری	ستمبر ۱۹۶۰	۱۳-۱۸
آنکھوں کی زبانی	رفیعہ منظور الامین	جنوری ۱۹۷۴	۲۶-۲۸
آئینے اور چہرے	آمنہ ابوالحسن	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۲-۴۵
آیا	صالحہ عابد حسین	اکتوبر ۱۹۶۲	۲۹-۳۴

Marfat.com

ا

اب نہیں	عطیہ پروین	نومبر ۱۹۷۶	۳۶-۳۷
ابھاگن	رفیقہ خاتون	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۲۱-۲۳
ابھیشاپ	بلراج ورما	ستمبر ۱۹۸۶	۳۱-۳۹
اپنا اپنا دھرم	نریندر کھجوریہ	اکتوبر ۱۹۸۱	۴۳-۴۵
اپنا گاؤں	محمود تیمور/صلاح الدین قریشی	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۲۱-۲۵
اپریل فول	حسینی، علی عباس	اپریل ۱۹۵۷	۱۲-۱۸
اپنی بار	رضیہ سجاد ظہیر	نومبر ۱۹۵۷	۱۱-۱۳
اپنی چتا	چاولہ، ایس۔ ایس	اکتوبر ۱۹۷۶	۳۱-۳۲
اپنے پیارے دیش کا ترانہ	دُنگل، کرتار سنگھ	جنوری ۱۹۶۶	۲۷-۲۹
اتار	جوگندر پال (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۲۵-۲۸
اتفاق	سلطانہ قاضیہ	یکم اگست ۱۹۴۵	۱۱-۱۴
اجالوں کا کرب	خیال انصاری (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۲	۳۷-۳۲
اجنبی	علی باقر	مارچ ۱۹۷۹	۲۰-۲۲
اجنبی / مانوس رہ گزر	انور خاں	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۶-۲۸
اچھوت	دیا پوار	دسمبر ۱۹۷۶	۴۰-۴۴
اچھی بُری صورتیں	انتظار نیوتنوی	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۲۷-۳۱
اچھے پتھر آ	فرمان اللہ	یکم جولائی ۱۹۴۵	۱۲
احساس کا رشتہ	روشن آرا	ستمبر ۱۹۷۶	۴۱-۴۲
احساس کا کرب	کشوری منچندہ	مئی ۱۹۷۸	۳۴-۳۶
احساسِ مسرّت	نریندر لوتھر	مئی ۱۹۸۰	۲۴-۲۵
ادہم پاشا	آفندی، ساورا کمار چودھری	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۱۹-۲۰
اڈا	حسینی، علی عباس	یکم جون ۱۹۴۷	۵۶-۵۸
ارض سیما	ادیب بریلوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۴۳-۴۶
ارض سیما	ادیب بریلوی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۵۱-۵۳
اس آباد خرابے میں	آمنہ ابوالحسن	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۷۸-۸۱
استدراک	عبدالحلیم، محمد	ستمبر ۱۹۸۰	۳۸-۴۰
اس دن کی بات	سلام بن رزاق	نومبر ۱۹۷۳	۳۱-۳۴
اس کا اپنا	بیر راجہ	اگست ۱۹۸۵	۲۵-۲۹

Marfat.com

اسیرِ زیست	انورخاں	اکتوبر ۱۹۷۱	۲۹-۳۱
اشتہار! اشتہار!!	حقی، شان الحق	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳۸-۴۰
اضطراب	شرما، گنٹور شیشندر	مارچ ۱۹۷۵	۳۱-۳۴
اعتراف	جاوید اقبال	ستمبر ۱۹۷۹	۴۷-۴۸
اعترافِ شکست	شمیم افزا قمر	اگست ۱۹۷۸	۳۷-۳۹
اعترافِ شکست	زیدی، محمد احمد	یکم جولائی ۱۹۴۵	۲۵-۲۶
افق اور عمود	مجید انور	جولائی ۱۹۸۱	۳۱-۳۳
اقدامِ قتل	قمر احسن	جنوری ۱۹۷۳	۳۷-۳۹
اکھلی نقلی	نعیمہ قمر (تصویر)	مئی ۱۹۸۳	۳۲-۳۷
اکیلا کبوتر	رشیدہ رضویہ	مئی ۱۹۶۸	۱۵-۲۰
اگر اور جیتے رہتے	عطیہ پروین	مارچ ۱۹۸۲	۳۵-۳۸
اگلے وقتوں کے ہیں یہ لوگ	مکرم کامل سُو		
اللہ جلالی	آغا محمد یعقوب دداشی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۲۳-۲۴
اللہ میاں	علی عباس	مئی ۱۹۶۳	۱۹-۲۲
الاؤ	نگار عظیم (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۳۸-۳۹
الجھاؤ	گوسائیں، دینا ناتھ	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۴۹-۵۲
الجھن	گھوش، سومتھا ناتھ	مارچ ۱۹۵۱	۱۸-۲۱
الحقیقت	مہر، سیدہ بیگم	اکتوبر ۱۹۶۶	۳۸-۴۰
المپس کے دیوتا	گجندر سنگھ	جولائی ۱۹۵۲	۴۸-۵۲
الوداع	عبدالغفار، قاضی	دسمبر ۱۹۵۰	۵-۷
الوداع کے بعد	شکیل، محمد	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۱۱-۱۵
الیوژن	کنور سین (تصویر)	جنوری ۱۹۸۶	۲۹-۳۰
اماں	بلراج ورما	مئی ۱۹۷۵	۳۵-۳۹
اماں جان	رام لعل	اپریل ۱۹۶۱	۳۳-۳۶
امرود بیگم	کوثر چاندپوری	مئی ۱۹۵۹	۱۶-۲۲
امشب صدائے تیشہ	ماہ منیر	مئی ۱۹۵۲	۴۱-۴۳
امن کا پیامبر	راج (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۱۱-۱۵
انتقام	زہرہ حبیب	اپریل ۱۹۸۱	۳۵-۳۹
انتقام	رشید اختر	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۴-۵۶
انتہا	بشیر ماہر کوٹلوی، محمد (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۴	۳۴-۳۶
	سجاد حیدر	یکم اپریل ۱۹۴۹	۲۷-۳۳

Marfat.com

انجام کار	سلام بن رزاق	اگست ۱۹۷۴	۱۹-۲۶
اندر کا ڈر	اقبال مجید	جولائی ۱۹۷۲	۲۰-۲۲
اندیشے	عظیم اقبال	جنوری ۱۹۷۷	۳۱-۳۳
اندھی بچی	صالحہ عابد حسین	یکم جون ۱۹۴۷	۱۰۱-۱۰۴
اندھی کاکی	مجیب صدیقی	اپریل ۱۹۶۸	۴۰-۴۳
اندھے کی لاٹھی	جوش، سلطان حیدر	یکم جون ۱۹۴۶	۵۳-۵۵
اندھیرا اُجالا	سہیل عظیم آبادی	فروری ۱۹۷۹	۱۵-۱۶
اندھیرا بہت ہے	شین مظفر پوری	اپریل ۱۹۸۲	۳۳-۳۵
اندھیرے کا سیلاب	سودیش دیپک	اکتوبر ۱۹۶۴	۳۷-۴۱
انسان	حنیف کانٹوی	فروری ۱۹۸۲	۲۸-۲۹
انعام	خنجر، فدا علی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۴۱-۴۴
انقلاب	انصاری، عبدالحلیم	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۲۱-۲۵
ان کی ذات	ملک، ستیہ وتی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۴۵-۴۶
انگشت حنائی	زہرہ جبیں	جولائی ۱۹۶۶	۱۲-۱۶
انگور پک گئے	دیوندر ستیارتھی	دسمبر ۱۹۴۸	۳۷-۳۹
انمول موتی	عطاء اللہ پالوی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۳۴-۳۸
انہونی بات	شاکر کریمی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۶	۳۳-۳۵
اور بھی دکھ	زکی انور	مارچ ۱۹۷۸	۳۲-۳۵
اور وہ دلہن	یوسف اشفاق	دسمبر ۱۹۴۷	۴۶-۵۱
اولتی کی لئے بندیوں میں	شاہدہ خاتون	یکم جنوری ۱۹۴۷	۵۲-۵۲
ایک اندھیارا راستہ	صبیحہ انور (تصویر)	اپریل ۱۹۸۵	۳۵-۳۷
ایک اور سفر	گربچن چندن	جولائی ۱۹۷۵	۳۶-۳۸
ایک اور مذہب	بالا دوبے	اکتوبر ۱۹۸۰	۳۰-۳۲
ایک ایرانی شہزادے کی داستان عشق	اشرف صبوحی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۳۶-۳۸
ایک پھول گلاب کا	نور شاہ	ستمبر ۱۹۶۸	۲۷-۳۱
ایک تھا بادشاہ	ٹیگور/نقوی، آل احمد	جولائی ۱۹۵۰	۳۳-۳۶
ایک اجنبی شہر میں چند گھنٹے	فاروق خالد	دسمبر ۱۹۸۶ .	۳۴-۳۸
ایک خط	ریحان سعادت	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۳۲-۳۵
ایک خط	نذیر رحمانی	اکتوبر ۱۹۵۴	۳۷-۳۹
ایک خط	عابدی جعفری	یکم مئی ۱۹۴۶	۴۹-۵۱
ایک خط کا جواب	اچ پرویز	یکم اگست ۱۹۴۴	۳۳-۳۴

Marfat.com

ایک خوں آشام صبح	غیاث احمد گدّی	ستمبر ۱۹۷۲	۱۳ - ۱۵
ایک درخت کا قتل	اختر اورینوی (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	۱۵ - ۱۷
ایک درد، ایک دل	ورک، کلونت سنگھ	نومبر ۱۹۶۶	۴۱ - ۴۴
ایک دروازہ کھلا	شمیم کرہانی	اکتوبر ۱۹۵۲	۴۰ - ۴۲
ایک دن کا ماسٹر	اختر تاباں	اکتوبر ۱۹۵۱	۱۱ - ۱۶
ایک دھنک : سات رنگ	راجندر، م - م	جنوری ۱۹۸۳	۲۲ - ۲۴
ایک دردناک داستان	کرشن شرما	فروری ۱۹۸۵	۴
ایک ڈوبتا جزیرہ	رفعت سروش (تصویر)	اپریل ۱۹۷۱	۲۹ - ۳۲
ایک رات	قریشی، محمد خلیل	یکم مارچ ۱۹۴۵	۲۹ - ۳۰
ایک رات	ثریا جبیں	یکم اگست ۱۹۴۵	۲۴ - ۲۶
ایک رات کی جنّت	آزاد، جان محمد	اپریل ۱۹۸۱	۴۰ - ۴۱
ایک سُرخ گلاب کی آپ بیتی	بلقیس کہکشاں	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۳۷ - ۳۸
ایک سوال	صالحہ عابد حسین	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۶۶ - ۶۹
ایک سوال	درّانی، جی - ایم	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۱۵ - ۱۷
ایک شب کا مسافر	رضوی، مسیح الحسن	فروری ۱۹۵۷	۳۶ - ۳۹
ایک کوئلہ ایسا جس کے رنگ ہزار	درد، پریم ناتھ	جون ۱۹۷۳	۲۲ - ۲۴
ایک گاؤں کی کہانی	ایس مختار	جنوری ۱۹۸۰	۴۱ - ۴۳
ایک گز کفن	شکیلہ اختر	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۷۳ - ۷۵
ایک گلاس پانی	رضوی، بادشاہ حسین	اپریل ۱۹۶۸	۳۶ - ۳۸
ایک لڑکی - سات دیوانے	احمد عباس، خواجہ	اگست ۱۹۷۲	۱۱ - ۱۵
ایک ماشہ پورے نیم	ظفر عمر	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۳۹ - ۴۲
ایک مثالی زندگی	صالحہ عابد حسین	جون ۱۹۶۱	۲۷ - ۳۴
ایک مثلث کا چوتھا زاویہ	زکی انور	مارچ ۱۹۷۷	۲۴ - ۲۶
ایک نہ بھولنے والی رات	خواجہ محمد شفیع	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۳۶ - ۳۹
ایک نواب صاحب - ایک مصاحب	صدیقہ بیگم	اکتوبر ۱۹۶۵	۱۸ - ۲۲
ایک ہاتھ کا آدمی	انجم عثمانی (تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۴۵
ایک ہنگامہ	ناکارہ حیدرآبادی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۳۶ - ۴۰
ایک ہم ہیں	آمنہ نازلی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۱۰
ایک ہی بات ہے	جمنا داس	یکم نومبر ۱۹۴۴	۴۰ - ۴۳
ایک ہی ناؤ میں	بلونت سنگھ	جون ۱۹۵۴	۲۶ - ۳۰
ایثار کا پھل	بیگم ظہیر احسن	یکم مارچ ۱۹۴۵	۱۰ - ۱۲

Marfat.com

ایڈیٹر	نصیر احمد، سید	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۲۰-۲۱
ایران بالو	اجنبی	نومبر ۱۹۵۲	۱۲-۱۶
ایک ذوق کسی ہمدم دیرینہ کا ملنا	سنگر، ست پرکاش	جون ۱۹۵۹	۴۱-۴۴
اے بسا آرزو کہ	اطہر پرویز	فروری ۱۹۸۰	۳۱-۳۳
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	جولائی ۱۹۸۱	۹-۱۳
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۹۴-۹۶
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	اکتوبر ۱۹۸۱	۱۲-۱۴
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	دسمبر ۱۹۸۱	۳۵-۳۹
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	جنوری ۱۹۸۲	۳۶-۳۹
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	فروری ۱۹۸۲	۲۲-۲۷
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	مارچ ۱۹۸۲	۳۳-۳۴
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	اپریل ۱۹۸۲	۲۷-۲۹
اے دیدہ ورو	جوگندر پال (تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۳۲-۳۵
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	جون ۱۹۸۲	۲۶-۲۹
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	جولائی ۱۹۸۲	۲۹-۳۲
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	ستمبر ۱۹۸۲	۳۰-۳۲
اے دیدہ ورو	جوگندر پال	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۶-۲۹

ب

باپ بیٹا	واجدہ تبسم	فروری ۱۹۶۸	۱۸-۲۲
بات اعتبار کی	عباس ازل	مئی ۱۹۶۷	۴۱-۴۷
بات پگلے کی	اختر محی الدین	فروری ۱۹۷۳	۴۱-۴۲
بارش وہ اور میں	انجم عثمانی	فروری ۱۹۷۹	۳۱
باری	رضوی، مسیح الحسن	مارچ ۱۹۷۹	۳۵-۳۶
باز آئے بے تکلف دوستوں سے	انیس نصرت	اکتوبر ۱۹۸۰	۳۴-۳۵
بازگشت	الیاس اسلام پوری	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۳۶-۴۱
بازو کا درد	مہتاب، م-ک	اگست ۱۹۸۳	۳۴-۳۶
بالآخر ہم کامیاب ہوئے	فرحت قمر	دسمبر ۱۹۶۹	۳۷-۳۹
بانٹ نہ لیہے کوئی	ذکیہ مشہدی	اگست ۱۹۷۹	۳۲-۳۴
باندھ	بلونت سنگھ	جون ۱۹۶۴	۹-۱۵

Marfat.com

باہر کا آدمی	جوگندر پال	دسمبر ۱۹۷۵	۳۳-۳۵
بایاں سایہ	جوگندر پال	جولائی ۱۹۵۹	۴۰-۴۱
بت	ستیہ وتی رشرون کمار دوبیہ	فروری ۱۹۵۶	۳۵-۳۸
بت	عبدالصمد (تصویر)	فروری ۱۹۷۸	۳۰-۳۱
بت اگر بولتے	عیسیٰ صدیقی	ستمبر ۱۹۵۷	۳۵-۴۰
بجوکا	سلام بن رزاق	اپریل ۱۹۷۷	۲۷-۳۰
بچپن	پرویز، شیام سندر	نومبر ۱۹۵۰	۳۳-۳۶
بچپن کا قرضہ	طالب ہلوی، شیش چندر سکسینہ	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۹-۳۰
بچن سنگھ	سرتا، مہندر سنگھ	دسمبر ۱۹۶۴	۴۰-۴۱
بچہ	شرون کمار	فروری ۱۹۷۰	۴۰-۴۲
بچے	لون، علی محمد	مئی ۱۹۵۳	۳۳-۳۶
بخشش	اقبال مجید	اپریل ۱۹۸۶	۴۲-۴۴
بدلتے ہوئے رشتے	صبوحی نشاط	فروری ۱۹۸۴	۲۹-۳۲
بدلہ	سنگر، ست پرکاش	جولائی ۱۹۵۱	۳۷-۴۱
بدلے کا سہاگ	نگار عظیم	دسمبر ۱۹۸۵	۳۴-۳۵
بدمعاش	بیگم دُرّانی	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۲۷-۳۰
بُدّھم شرنَم	ورما، شرون کمار	دسمبر ۱۹۸۶	۳۱-۳۳
بُدّھو	اشرف صبوحی	اگست ۱۹۵۰	۴۳-۴۵
بدھ کا دل	لامپرڈان	یکم جون ۱۹۴۵	۱۱۱
برف اور آنسو	نعیم زبیری	مئی ۱۹۶۴	۳۶-۳۸
برف کا ریگستان	بشیر احمد، شیخ	جولائی ۱۹۷۸	۳۰-۳۲
برکت	حسینی، علی عباس	جنوری ۱۹۶۵	۲۷-۳۵
برہم پُتر سے ملیے	دیوندر ستیارتھی	اکتوبر ۱۹۵۷	۴۲-۴۵
بڑے آدمی	گجندر سنگھ	جون ۱۹۵۳	۳۷-۴۱
بڑے پل کی گھنٹیاں	اشرف، محمد	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۹-۴۱
بڑے چھوٹے	واجدہ تبسّم	اکتوبر ۱۹۶۱	۱۴-۱۶
بڑے حضرت	حسرت سہروردی	اپریل ۱۹۶۶	۴۱-۴۴
بزدل	پریمندر مترا	مئی ۱۹۸۱	۳۲-۳۶
بزدل	شکیلہ اختر	یکم نومبر ۱۹۴۴	۳۰-۳۲
بس اسٹاپ	بلراج مینرا	مئی ۱۹۶۴	۱۸-۲۰
بسکٹ	قیسی رام پوری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۳۵-۳۶

Marfat.com

بشو اور بشو کے بیٹے	دُگّل، کرتار سنگھ	اگست ۱۹۵۱	۴۳-۴۶
بعد کی قید	سارتھی، او۔ پی۔ شرما	جنوری ۱۹۷۴	۳۳-۳۵
بلات کار	درما، شرون کمار	جون ۱۹۸۳	۳۱-۳۵
بلبل	رہبر، ہنس راج (تصویر)	اپریل ۱۹۸۶	۴۰-۴۱
بلبلہ	اشرف، محمد	مارچ ۱۹۷۶	۳۲-۳۳
بلندی اور پستی	زکی انور	جنوری ۱۹۶۸	۲۶-۳۲
بلّی بھاگوں چھینکا ٹوٹا	صالحہ عابد حسین	دسمبر ۱۹۶۸	۱۷-۲۳
بلیک آؤٹ	الیاس، ایس ایم	یکم مئی ۱۹۴۴	۳۳-۳۸
بند دروازہ کھلے کواڑ	کنور سین (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۲	۳۰-۳۳
بند کواڑ	نریندر لوتھر	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۶۲-۶۷
بند کھڑکی	فرزانہ احمد	نومبر ۱۹۷۲	۳۱-۳۳
بند کھڑکی	صبیحہ انور (تصویر)	جنوری ۱۹۸۶	۳۱-۳۲
بند کھڑکی کی روشنی	ٹھاکر پونچھی	جولائی ۱۹۷۳	۲۹-۳۱
بندی	سلام مچھلی شہری	یکم جنوری ۱۹۴۷	۱۹-۲۰
بنو	کوثر، پربھ جوت	مئی ۱۹۶۶	۴۴-۴۸
بورا	آصفہ مجیب	جون ۱۹۸۲	۳۰-۳۳
بوڑھا پا اور پشیمانی	عبدالباقی کیرانوی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۴۹-۴۹
بھارت کے نوجوانوں سے چند سوال	احمد عباس، خواجہ	مارچ ۱۹۷۴	۱۰-۱۱
بھائی بہن	ملک، ستیہ وتی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۱۹-۲۰
بھٹکی روح	رضیہ سلطانہ	فروری ۱۹۶۸	۳۵-۳۹
بھرم	قیصر تمکین	دسمبر ۱۹۶۳	۱۳-۱۵
بھوپال کے چند یادگار پٹیے	کوثر چاندپوری	مئی ۱۹۷۸	۹-۱۱
بھوج	پٹنائک، بسنت کماری	دسمبر ۱۹۶۳	۱۰-۱۲
بھوگ	سلام بن رزاق	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۲-۳۵
بھول	نعیم اقبال	ستمبر ۱۹۶۳	۴۴-۴۷
بھول	تسنیم نسیم	یکم جون ۱۹۴۷	۵۹-۶۶
بھول	شارق ادیب	جولائی ۱۹۷۶	۴۸
بہادر	قریشی، صلاح الدین	یکم فروری ۱۹۴۶	۱۲-۱۷
بہار آئی ہے	شمیم کرہانی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۲۷-۳۱
بہنا پا	عباسی، فرید الرحمان	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۴۷-۵۰
بیتی بات	حضرت آوارہ	اپریل ۱۹۷۵	۱۱-۱۲

Marfat.com

بیر بہوٹی	اقبال متین	دسمبر ۱۹۷۶	۳۳-۳۰
بیچوں بیچ	جوگندر پال	مئی ۱۹۷۳	۲۷-۲۵
بیچ کا فاصلہ	بیر راجہ (تصویر)	نومبر ۱۹۸۴	۳۲-۲۶
بیمار روشنی	مُلّا عبدالغنی	۱۵ فروری ۱۹۳۹	۲۶-۲۲
بے بے	چاولہ، ایس۔ایس	جولائی ۱۹۷۶	۴۶-۴۵
بے آبرو	عفت موہانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۴-۴۰
بیاہتا	جوگندر پال	مئی ۱۹۵۲	۴۸-۴۵
بے بس	قزلباش، فہمیدہ زہرا	یکم فروری ۱۹۴۷	۵۴-۵۲
بیتال پور	بہادر، ڈاکٹر رام پرتاپ	اگست ۱۹۴۸	۲۲-۱۵
بے تال لمحے	در، پریم ناتھ	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۵۰-۴۷
بیٹے کے خون کا بدلہ	شین پوتائی / سری نواس لاہوٹی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۴۵-۴۴
بیجو سائیں	نسیم، دیا شنکر	یکم جنوری ۱۹۴۷	۴۲-۴۰
بے چشم اندھیرے	نعیم زبیری	جنوری ۱۹۸۲	۴۵
بے خطر کود پڑا	ایش کمار	دسمبر ۱۹۶۲	۴۶-۴۱
بے سمتی کی منزل	جنید شرفی	جولائی ۱۹۸۲	۴۰-۳۹
بیکراں سکوں	دیوان تارا چند	دسمبر ۱۹۶۹	۴۵-۴۰
بھینٹ	آمنہ عنایت	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۱۶-۱۴
بجینس	آزاد، جی۔ایس	ستمبر ۱۹۵۷	۴۷-۴۲

پ

پاپا کہاں ہیں	عظیم اقبال	جولائی ۱۹۷۸	۳۴-۳۳
پازیب	جنیندر کمار (تصویر)	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۲۸-۲۱
پاگل	ظفر عالم گیر	نومبر ۱۹۵۰	۴۸-۴۶
۵۵۵	بیگم سلیم	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۲۲-۲۰
پانی اور پل	مہیب سنگھ	اکتوبر ۱۹۷۶	۱۶-۱۵
پانی اور روشنی	خان، م۔ق	جون ۱۹۸۳	۴۰-۳۹
پانی سے گاڑھا لہو	در، پریم ناتھ (تصویر)	دسمبر ۱۹۷۰	۱۳-۱۱
پانی کے پاس	در، پریم ناتھ	مئی ۱۹۶۹	۱۴-۱۰
پانی کے چراغ	اقبال متین	مئی ۱۹۶۹	۴۱-۳۷

Marfat.com

پانیوں کا سراب	زاہدہ حنا (تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۴۰-۴۴
پائل	ذکیہ مشہدی	فروری ۱۹۸۱	۳۵-۳۷
پاؤں پڑی زنجیر	امین کامل	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۸-۴۰
پتلیاں	رام پال	اپریل ۱۹۸۲	۳۶-۴۲
پتنگ	خدیجہ مستور	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۱۷-۱۹
پتھر کی زبان	احمد یوسف	فروری ۱۹۷۱	۲۵-۲۶
پتھر کی مورت	اختر حسین رائے پوری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۱۲-۱۵
پٹا	سلام بن رزاق	ستمبر ۱۹۷۰	۳۱-۳۳
پچھواڑے کا نالا	ارمان شباب (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۵	۴۴-۴۶
پرانے کرداروں کی کہانی	کمار پاشی	اپریل ۱۹۶۵	۲۷-۳۰
پرتو	سریندر کمار	دسمبر ۱۹۶۰	۳۳-۴۰
پرستان	صالحہ عابد حسین	جون ۱۹۷۱	۱۵-۲۰
پرسش	ذکیہ مشہدی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۳۱-۳۷
پرش اور لیشو	جوگندر پال	اپریل ۱۹۶۳	۳۶-۴۴
پروان	یاور، موہن لال	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۶-۵۷
پریم کی پھلواری میں	محمود تیمور/امان الرحمان	۱۵ جون ۱۹۴۴	۱۴-۱۷
پریم کی جیت	ہمایوں سلطانہ	یکم جولائی ۱۹۴۵	۱۶-۱۹
پڑاؤ	رہبر، ہنس راج	مارچ ۱۹۷۸	۱۱-۱۲
پڑوسی	عبدالستار	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۴۹-۵۱
پشپی کی ماں	رام لعل	فروری ۱۹۸۱	۲۳
پکار	شکیلہ اختر	یکم فروری ۱۹۴۶	۴۵-۴۷
پک نک	وجاہت علی سندیلوی	اکتوبر ۱۹۷۵	۲۹-۳۳
پکڑے نہ جانا	نریندر لوتھر (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۷-۳۸
پمپل	سعیدہ بشیر	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۱-۵۳
پنچل	رام لال	مارچ ۱۹۸۰	۸-۱۰
پلے	کمار پاشی	مئی ۱۹۷۸	۲۵-۲۷
پنجاب کی بیٹی	رہبر، ہنس راج	جون ۱۹۶۱	۳۶-۴۰
پنجرے کا شیر	ساجدہ خورشید	دسمبر ۱۹۷۵	۳۷-۳۹
پندار	بیدی، راجندر سنگھ	ستمبر ۱۹۴۸	۱۴-۲۰
پنڈت جی	کھتری، ایس۔پی	یکم مئی ۱۹۴۷	۲۴-۲۷
پورس کے ہاتھی	نقوی، علی امام	جون ۱۹۸۲	۳۴

Marfat.com

پوسٹ مارٹم	دیو کی نندن	دسمبر ۱۹۴۸	۴۲-۴۵
پہاڑ کی گود میں	احمر، محمد یونس	۱۵ جون ۱۹۴۷	۲۱-۲۵
پھانس	بلونت سنگھ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۷۶-۷۹
پہچان	رضیہ سجاد ظہیر	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۱۹-۲۳
پھر بہار آئی	ساگر کاشمیری	جولائی ۱۹۶۱	۳۸-۴۱
پھر زخم مہک اٹھا	باقر مہدی	اپریل ۱۹۵۰	۴۰-۴۴
پھر وہی کنج قفس	غیاث احمد گدی	جون ۱۹۸۱	۱۱-۱۵
پھول اور کانٹے	ناصح، دیو کی نندن	یکم اپریل ۱۹۴۷	۲۶
پھیلتی سمٹتی دنیا	چاولہ، ایس۔ایس (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۲۲-۲۴
پھیلتے سمٹتے فاصلے	ستیش بترا (تصویر بعد میں)	اکتوبر ۱۹۸۴	۳۲-۳۳
پہیے	اسرار گاندھی	اپریل ۱۹۸۶	۴۵-۴۶
پیا پیاری کو مہندی	ذکیہ مشہدی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۹-۴۳
پیاس نہیں بجھتی	چندن، گوربچن داس	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۱۸-۲۲
پیاسی ندی	صالحہ عابد حسین	اگست ۱۹۷۶	۸-۱۰
پیام پیرس	م۔ی۔د	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۱۲-۱۵
پیش لفظ	انصاری، حیات اللہ	اگست ۱۹۸۶	۲۸-۳۱
پینٹنگ	انور رضا	اپریل ۱۹۷۵	۲۶-۲۸
پیپل کا درخت	طوفان، برج موہن	دسمبر ۱۹۵۷	۴۲-۴۴

ت

تاج محل اور ایک بیوی	شرما، پرتھوی ناتھ	مارچ ۱۹۵۷	۴۴-۴۷
تاریخ کا ایک بھولا ہوا ورق	ل۔ احمد اکبر آبادی	فروری ۱۹۵۰	۴۳-۴۷
تاریک گوشے	حسن، محمد	دسمبر ۱۹۴۸	۲۳-۲۸
تانی	کرشن چندر	اکتوبر ۱۹۶۶	۵ - ۹
تربیت	رہبر، ہنس راج	مارچ ۱۹۶۲	۴۰-۴۲
ترجیح	دیوندر ستیارتھی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۳۵-۳۹
ترقی پسند شادی	اختر تاباں	دسمبر ۱۹۵۰	۲۲-۲۶
ترنجن	پرکاش پنڈت	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۲۶-۲۸
ترے جہاں سے چل دیے	عطیہ پروین	جولائی ۱۹۷۹	۳۲-۳۶
تصنیف مقدر	رضیہ نعمان	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۳۹-۴۳

Marfat.com

تصویر	کوثر چاندپوری	نومبر ۱۹۵۲	۴۵-۴۸
تضاد	رفعت صدیقی	مارچ ۱۹۶۵	۲۷-۳۰
تکلّف	اشک، اوپندرناتھ	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۶-۱۲
تکون کا کرب	کشوری منچندہ	نومبر ۱۹۸۰	۳۰-۳۱
تلاش	کلام حیدری	نومبر ۱۹۷۰	۲۲-۲۴
تلاش منزل	شکیلہ اختر	ستمبر ۱۹۷۸	۱۵-۱۶
تلافی	دیوندر ستیارتھی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۴۸-۵۲
تماشا	زکی انور	جون ۱۹۵۱	۱۱-۱۵
تماشاگر	جوگندر پال	نومبر ۱۹۵۲	۲۳-۲۵
تمناؤں کے جھولے میں	سعیدہ خاتون ملک چکوی	یکم اگست ۱۹۴۶	۴۱
تنکے کا سہارا	قیصر تمکین	اپریل ۱۹۶۲	۱۹-۲۲
تنہائی	شرما، ریوتی سرن	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۲۷-۲۸
تھکان	کوشلیا اشک	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۲۷-۲۹
تھرڈ کلاس پسنجر	اختر تاباں	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۸-۳۲
تیرتھ یاترا	آزاد، جی۔ ایس	جولائی ۱۹۶۰	۴۱-۴۶
تیسرا خط	عابد سہیل (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۸-۳۰
تیسری ملاقات	اختر انصاری	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۴۵-۴۸
تیمار دار	ہمابرنالوی، برہم دت	مئی ۱۹۵۴	۳۲-۳۵
تین چہرے	دیش چترکار	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۴-۴۵
تین دن	النکار، چندرگپت ودّیا	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۲۷-۳۰
تین تصویریں	عباس، خواجہ احمد	مئی ۱۹۵۴	۱۵-۱۸
تین مینڈک	شوکت حیات	مارچ ۱۹۷۶	۳۷-۳۸
تیوہار	مہرالنسا پرویز	دسمبر ۱۹۷۱	۳۴-۳۷

ٹ، ش

ٹکڑا ٹکڑا آدمی	شکیل پونم	دسمبر ۱۹۸۰	۲۹-۳۲
ٹم ٹو	ظہیر کیفی امروہوی	مارچ ۱۹۸۲	۳۹-۴۲
ٹوٹ گیا سپنا میرا	سلیم تمنائی	نومبر ۱۹۵۸	۴۷-۵۴
ٹوٹ گئے شبنم کے موتی	اختر جہاں بیگم	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۴۱-۴۴
ٹوٹتے جڑتے رشتے	صفی انور (تصویر)	جنوری ۱۹۸۳	۳۲-۳۴

Marfat.com

ٹوٹی مورتی کے ریزے	کیف، سرسوتی سرن	نومبر ۱۹۸۲	۳۳-۳۶
ٹوٹے شیشے کا عکس	سلام بن رزاق	فروری ۱۹۷۵	۳۳-۳۵
ٹوٹتا ہوا آدمی	نعیمہ جعفری	جنوری ۱۹۷۷	۱۳-۱۶
ٹوپیاں اور ڈاکٹر	اشک، اپندر ناتھ	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۱۸-۲۵
ٹھوک	عشرت امیر	جولائی ۱۹۸۲	۴۱-۴۲
ٹھیس	کوشلیا اشک	یکم جنوری ۱۹۴۵	۴۵-۴۸
ٹیڑیس	دُگّل، کرتار سنگھ	جون ۱۹۵۹	۱۷-۱۹
ٹیس	نقوی، علی امام (تصویر)	اگست ۱۹۸۵	۳۰-۳۲
ٹیکسی ڈرائیور	سنگھ، گوربخش	جون ۱۹۷۱	۳۲-۳۴
ٹیکہ	تجمل حسین میسوری	یکم نومبر ۱۹۴۵	۱۸-۲۲
ٹی سیٹ	عزیز مرادآبادی	اپریل ۱۹۸۱	۲۷-۲۹
ٹیلی فون	صدیقہ بیگم سیوہاروی	دسمبر ۱۹۵۶	۳۳-۳۵
ثالث بالخیر	انیس رضوی امروہوی	جنوری ۱۹۵۲	۴۲-۴۴

ج

جانے کی عجلت	فرقت، غلام احمد	جنوری ۱۹۵۳	۴۶-۴۹
جب آنکھ کھلی	علی، ایس۔ ایس	مارچ ۱۹۷۹	۴۳
جب عورت ہارتی ہے	دُگّل، کرتار سنگھ	جنوری ۱۹۵۷	۲۳-۲۵
جرمن گلاسس	انور رضا	اکتوبر ۱۹۷۴	۳۳-۳۵
جذبات کی قیمت	دلیش چترکار	جولائی ۱۹۶۳	۴۴-۴۷
جزیرے	بلونت سنگھ	جنوری ۱۹۵۹	۲۰-۲۶
جسم کی پکار	شفیقہ انجم	جون ۱۹۵۵	۱۳-۱۹
جگری دوست	بالا دوبے	جون ۱۹۸۱	۲۸-۳۰
جلاوطن	عوض سعید	اپریل ۱۹۷۶	۳۵-۳۶
جمن	فاروقی، نثار احمد	نومبر ۱۹۵۱	۴۳-۴۶
جمود میں نمود	وجاہت علی سندیلوی	مئی ۱۹۷۷	۴۰-۴۱
جنرل نالج سے باہر کا سوال	اشرف، محمد (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۳۱-۳۲
جنگل کی شہزادی	قریشی، فضل حق	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۱۹-۲۳
جنم	کوثر چاندپوری	ستمبر ۱۹۵۵	۱۵-۱۹
جنون لطیفہ	سرور جہاں	اکتوبر ۱۹۷۲	۴۵-۴۷

Marfat.com

جواری	غلام عباس	یکم فروری ۱۹۴۷	۴۰-۳۶
جوالا مکھی	عطیہ پروین	اکتوبر ۱۹۸۰	۲۳-۲۱
جوتے	زہرہ جبیں	مارچ ۱۹۷۷	۴۴-۴۱
کھلونے	جوگندر پال	ستمبر ۱۹۷۸	۱۰- ۸
جہاں جاگے وہیں سویرا	جاوید لطیفی	جون ۱۹۸۳	۵ - ۴
جہنم	موہن لال	نومبر ۱۹۶۵	۴۸-۴۳
جہیز	یامین پرویز	نومبر ۱۹۷۶	۴۲-۳۸
جھوٹا سچ	ورما، شرون کمار	جولائی ۱۹۸۱	۲۱-۱۹
جھوٹی سچائی	اقبال متین	دسمبر ۱۹۶۴	۳۵-۲۹
جھوٹے وعدے	سہیل عظیم آبادی	دسمبر ۱۹۵۰	۳۵-۳۳
جھمکے	دیوندر ستیارتھی	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۲۰-۱۷
جینے والے	عابد سہیل	ستمبر ۱۹۸۴	۳۸-۳۵
جے ہند	کوثر چاندپوری	اکتوبر ۱۹۴۸	۴۷-۴۳

چ

چابی کھو گئی	جیلانی بانو	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۷۷-۷۶
چار دن کی چاندنی	صالحہ عابد حسین	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۴۲-۳۹
چار دن کی چاندنی	صالحہ عابد حسین	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۱۹-۱۵
چاقو کا پھل	قادری، خالد حسن	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۴۰-۳۸
چاندکی شہزادی	قریشی، فضل حق	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۶۰-۵۷
چاند گرہن	سروش دہلوی	یکم مئی ۱۹۴۵	۳۱
چاندنی رات	سلام مچھلی شہری	یکم اپریل ۱۹۴۷	۳۰
چاندی کے ہاتھ	ذکیہ مشہدی	ستمبر ۱۹۸۰	۳۰-۲۷
چبھن	عوض سعید	نومبر ۱۹۷۹	۱۰- ۹
چترکار	بزمی، محمد اویس	جولائی ۱۹۵۱	۱۷-۱۳
چراغ	شرما، پرتھوی ناتھ	مارچ ۱۹۵۸	۵۵-۵۲
چراغ روشن ہیں	عصمت چغتائی	دسمبر ۱۹۷۷	۱۰- ۳
چراغ سے چراغ	راجندر، م-م	ستمبر ۱۹۶۵	۲۴-۲۳
چراغ کی لو	ذاکر، کشمیری لال	اپریل ۱۹۵۵	۱۷-۱۳
چرایا ہوا سکھ	ذکیہ مشہدی	اگست ۱۹۷۸	۲۸-۲۶

Marfat.com

چڑھاوا	واجدہ تبسّم	جولائی ۱۹۵۷	۴۰-۴۳
چشم نگراں	رفعت نواز	اپریل ۱۹۶۷	۴۳-۴۸
چشمہ	ممتاز مہدی	جولائی ۱۹۸۳	۴ - ۵
چکرّ	رشیدہ لطیف	ستمبر ۱۹۴۸	۴۲-۴۶
چمکتی ہوئی ریت	شمس مانن	مارچ ۱۹۸۰	۳۲-۳۴
چلَم	زکی انور	جنوری ۱۹۵۲	۱۷-۲۲
چلے شہر مارنے کو	صدیقی، ابوالفضل	دسمبر ۱۹۵۰	۱۴-۱۹
چمپا	صالحہ عابد حسین	فروری ۱۹۶۱	۲۰-۲۵
چناروں کے سایے تلے	ساگر کاشمیری	جنوری ۱۹۵۸	۴۴-۴۸
چوٹ	درّانی، بیگم جی-ایم	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۲۳-۲۴
چور	عائشہ جمال	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۳۹-۴۱
چوراہے	سری نواس، کے-ایس	جنوری ۱۹۷۲	۲۲-۲۴
چوراہے کا پتھر	ذاکر، کشمیری لال	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۰-۳۲
چوتھا دن	اقبال متین	دسمبر ۱۹۶۷	۱۳-۱۸
چوتھی کھونٹ	شہناز کنول	مئی ۱۹۷۸	۳۹-۴۱
چوتھا مرد	سکسینہ، کماری سومت	جنوری ۱۹۷۲	۴۳-۴۷
چوڑیاں	ع-ق-بیگم	یکم نومبر ۱۹۴۵	۱۲-۱۴
چھوٹی اینٹ کا مکان	انجم عثمانی	اپریل ۱۹۸۰	۳۶-۳۷
چھوٹی سی بات	آمنہ ابوالحسن	دسمبر ۱۹۷۶	۱۳-۱۵
چھوٹی سی بات	کنور سین	جولائی ۱۹۷۹	۳۷-۳۹
چھوٹے چچا	ذکیہ مشہدی	جولائی ۱۹۸۲	۳۳-۳۸
چھلاوہ	حسین الحق	اگست ۱۹۸۴	۲۹-۳۰
چھیچھڑا	حسینی، علی عباس	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۳۳-۴۰
چھینک	بشیر الدین	یکم فروری ۱۹۴۷	۱۴
چیخ	خاطر غزنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۴۷-۴۸
چیل	ورما، شردن کمار	جولائی ۱۹۸۴	۲۵-۲۸

ح

حادثہ	اسلم، محمد یعقوب (تصویر)	جنوری ۱۹۸۵	۴۳-۴۴
حادثہ	ایم-مبین	مارچ ۱۹۸۱	۱۱-۱۳

Marfat.com

حادثہ	چیخوف/رہبر، ہنس راج	مئی ۱۹۵۷	۵۴-۵۶
حادثہ	قیسی رام پوری	یکم جولائی ۱۹۴۶	۳۷-۳۹
حاصل حیات	آمنہ ابوالحسن	اگست ۱۹۶۱	۳۶-۳۹
حساب	ذکیہ مشہدی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۳۰-۳۴
حساب کتاب	جیلانی بانو	جولائی ۱۹۷۱	۱۱-۱۵
حسن جاوید	حقی، شان الحق	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۰
حُسینا	رضا، کالی داس گپتا	مئی ۱۹۷۹	۲۳-۲۵
حسین خواب	راز یوسفی	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۱۹-۲۰
حقیقت و افسانہ	قادری، خالد حسن	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۳۸-۳۹
حلقۂ دام خیال	جوگندر پال	نومبر ۱۹۶۵	۱۷-۲۷
حولدار	تصدیق احمد سیوہاروی	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۳۵-۳۷
حیدر بیگ و صنوبر	(فارسی سے ترجمہ)	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۶

خ

خاکستر	جبران خلیل/ حبیب اشعر دہلوی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۱۱-۱۶
خالی جگہ	آمنہ ابوالحسن	جون ۱۹۷۹	۱۴-۱۶
خاموش زندگی	ککڑ، وشوناتھ	جولائی ۱۹۸۰	۲۸-۲۹
خاندانی مرض	ایم-اسلم	یکم اپریل ۱۹۴۶	۱۱-۱۵
خبطی	تسنیم سلیم	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۴۲-۴۸
خجالت کے دو آنسو	موثق الدین، میر	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۱۲-۱۵
خدا کے دست خط	نظام صدیقی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۵	۳۱-۳۶
خزاں کا پھول	عطیہ صدیقی	نومبر ۱۹۷۱	۳۲-۳۴
خزاں رسیدہ بیل	محسن خاں (تصویر)	اپریل ۱۹۸۳	۳۵-۳۷
خصلت	نقوی، علی امام	فروری ۱۹۸۵	۳۳-۳۴
خلائی قاصد	رفیعہ منظور الامین	جون ۱۹۶۸	۱۷-۲۱
خلا	میرزا ادیب	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۴۴-۴۶
خلش	اشک، اوپندر ناتھ	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۲۴-۲۸
خلیج	آمنہ ابوالحسن (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۱۵-۱۹
خلیج	کشور سلطانہ	اپریل ۱۹۸۰	۲۹-۳۰

Marfat.com

خموشی داستاں ہے	مہدی، پرویز یداللہ	جولائی ۱۹۷۸	۲۲-۲۰
خوشبو بن کے لوٹیں گے	دیوندر اِسر (تصویر)	نومبر ۱۹۸۵	۳۳-۲۷
خوشبو، سائے، سراب	شفیع جاوید	نومبر ۱۹۷۹	۴۳-۴۲
خودکشی	سرلا دیوی	اکتوبر ۱۹۵۸	۴۲-۳۹
خوشیوں کی بارات	راجندر، م-م	مئی ۱۹۷۹	۳۱-۳۰
خون	جمالی، نوراللہ	جنوری ۱۹۵۰	۴۲-۳۶
خون اور سکے	پردیسی، پریم ناتھ	یکم جولائی ۱۹۴۷	۳۹-۳۶
خیالوں کا محل	سلام مچھلی شہری	نومبر ۱۹۴۸	۳۹-۳۸

د

داستانِ نجات	ادارہ	۴ فروری ۱۹۴۳	۲۸-۲۵
داستانِ نجات	ادارہ	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۲۸-۲۴
(کام وہ آن پڑا ہے کہ بنائے نہ بنے)			
داستانِ نجات	ادارہ (م-ی-د)	۴ مارچ ۱۹۴۳	۲۸-۲۵
داستانِ نجات	ادارہ (م-ی-د)	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۲۸-۲۶
عاشقی صبر طلب اور تمنا بے تاب			
داستانِ نجات	ادارہ (م-ی-د)	۴ اپریل ۱۹۴۳	۲۸-۲۴
داستانِ نجات	م-ی-د	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۳۲-۲۷
داستانِ نجات	ادارہ (م-ی-د)	۴ مئی ۱۹۴۳	۳۲-۲۶
داستانِ نجات	ادارہ (م-ی-د)	یکم جون ۱۹۴۳	۳۹-۳۶
داستانِ نجات	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۳	۳۶-۳۴
داستانِ نجات	ادارہ (م-ی-د)	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۲۸-۲۴
داستانِ نجات	ادارہ (م-ی-د)	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۲۸-۲۴
داغ	رتن سنگھ	مارچ ۱۹۷۹	۱۵-۱۴
داغ جو بنا گیا پھول	عطیہ پروین	جنوری ۱۹۷۸	۳۱-۳۰
دانتوں کے نشان	بیر راجہ	نومبر ۱۹۸۶	۳۸-۳۴
دائرے یا اگر	عائشہ	مارچ ۱۹۵۸	۴۱-۳۴
دردِ کارشتہ	صالحہ عابد حسین	فروری ۱۹۷۳	۳۸-۳۵
دردِ کارشتہ	اقبال متین	اکتوبر ۱۹۷۵	۲۳-۱۷
درماندہ رہرو	حبیب اللہ	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۳۳-۲۹

Marfat.com

دروازہ	میرزا ادیب	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۷ - ۹
دشاؤں میں بٹے لوگ	اسلم پرویز (تصویر)	مارچ ۱۹۸۵	۳۶-۳۸
دشت امکاں	اقبال متین	اکتوبر ۱۹۷۴	۱۵-۲۰
دشتِ تعلق	عابد سہیل (تصویر)	مارچ ۱۹۸۶	۳۴-۳۶
دعوت	اشرف صبوحی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۳۵-۴۰
دکھ سُکھ کا میلہ	صالحہ عابد حسین	مارچ ۱۹۶۸	۴ - ۹
دکھ کی آتما	رام لعل	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۶۸-۷۰
دُکھیا (رشیدہ کا خط اپنی سہیلی کے نام)	بیگم درد وارثی	یکم اگست ۱۹۴۴	۱۹-۲۰
دل بہ دل	جوگندر پال (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۲ - ۵
دل تھا کہ نہیں	اشرف صبوحی دہلوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۳۵-۳۹
دلدل	مقدر حمید	مارچ ۱۹۷۶	۴۳-۴۴
دَلدَل	صالحہ عابد حسین	دسمبر ۱۹۸۰	۱۰-۱۲
دل دریا	ورما، شرون کمار	مارچ ۱۹۶۷	۱۲-۲۲
دل کا کیا رنگ کروں	شاہدہ یوسف	دسمبر ۱۹۷۲	۲۸-۳۰
دلِ لخت لخت	نریندر لوتھر	مارچ ۱۹۶۲	۴۳-۳۹
دلہن کی سیج	خلیل جبران / حبیب اشعر	یکم فروری ۱۹۴۴	۱۳-۱۶
دل ہی تو ہے	عباس، خواجہ احمد	دسمبر ۱۹۶۸	۴ - ۱۱
دلّی شہر میں ایک حادثہ	دُگّل، کرتار سنگھ	دسمبر ۱۹۷۵	۲۹-۳۰
دو آدھے	شمیم نکہت (تصویر)	نومبر ۱۹۸۴	۳۷-۴۰
دو پھول	رکسا، چندر کرن سون	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۲۸-۳۲
دو دوا	حسینی، علی عباس	اکتوبر ۱۹۵۴	۱۶-۲۰
دودھ کے جھاگ	کوثر چاندپوری	دسمبر ۱۹۵۶	۲۰-۲۳
دور دیس کا رہنے والا	تسنیم سلیم چھتاری	یکم جون ۱۹۴۶	۱۹-۲۵
دوزخ	شفیق بانو شفیق	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۳۹-۴۰
دوسرا آدمی	بشیر شاہ (تصویر)	مئی ۱۹۸۴	۳۵
دوسرا کنارہ	قرۃ العین حیدر	یکم جون ۱۹۴۷	۷۵-۷۹
دوسری عورت	ورما، شرون کمار	جون ۱۹۶۵	۲۷-۳۲
دو غیر فانی شہزادیاں	تنگ، نران واں	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۴۵-۴۹
دو ہاتھ پانچ کھیت	بالی چوپڑا	مئی ۱۹۷۱	۴۲-۴۳
دہائی	خدیجہ مستور	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۱۱-۱۲

Marfat.com

دہری پرچھائیاں	صغرا مہدی	فروری ۱۹۷۵	۴۱-۴۲
دھان	ایم-اسلم	یکم جولائی ۱۹۴۷	۱۸-۲۰
دھرتی	رام لعل	اکتوبر ۱۹۶۳	۱۶-۱۹
دھرتی کا کال	جوگندر پال	مارچ ۱۹۶۱	۳۳-۳۸
دُھند	ویریندر پٹواری	اپریل ۱۹۸۳	۳۳-۳۴
دُھند میں لپٹا خواب	شہناز کنول	اپریل ۱۹۷۹	۴۳-۴۵
دُھندلاہٹیں	انور سدید	یکم نومبر ۱۹۴۶	۳۶-۳۷
دھنک	شفیق بانو شفیق	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۲۲
دُھواں	شفق سہسرامی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۲۶-۲۹
دھواں	شمس عظیم آبادی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۳۵
دھواں اور شعلہ	امرتا پریتم	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۳۳-۳۶
دھوپ کی بارش	اکرم فاروقی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۶	۳۲-۳۳
دھوکا	حبیب اللہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۳۷-۴۰
دھوئیں کا تخت	شمیم سیفی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۲	۴۱-۴۳
دیا جلے ساری رات	عباس، خواجہ احمد	اپریل ۱۹۵۱	۱۰-۱۳
دیا سلائی کی ڈبیہ	قریشی، فضل حق	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۹-۵۰
دیر دس سال کی	انور قمر	جنوری ۱۹۷۴	۳۶-۳۸
دیمک	شارق ادیب	مارچ ۱۹۷۷	۳۴-۳۸
دنیا کی ریت	ناصح، دیوکی نندن	یکم جنوری ۱۹۴۸	۲۷-۲۹
دیوار	صدیقی، محمد عمر	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۱۰-۱۵
دیوالی	عبدالستار، قاضی	جون ۱۹۷۶	۱۵-۱۶
دیوانی	اختصار قریشی	دسمبر ۱۹۴۷	۵۶-۵۷
دیوی — دُھند — دُھندلکے	بلراج ورما	فروری ۱۹۸۶	۲۷-۳۴
دیہاتی	حسینی، علی عباس	ستمبر ۱۹۵۸	۱۰-۱۸
دیہاتی	لاری، مقبول حسن	ستمبر ۱۹۶۶	۴۵-۴۸

ڈ-ز

ڈاکو آئے تھے	لال، لکشمی نارائن	اپریل ۱۹۷۲	۲۸-۳۰
ڈلنٹے کا رومان	رشیدہ لطیف	یکم جنوری ۱۹۴۷	۲۴-۲۵
ڈائن	شکیلہ اختر	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۴۷-۵۱

Marfat.com

ڈائن	جان، نسیم محمد	ستمبر ۱۹۸۳	۳۴-۳۲
ڈائنامیٹ	زکی انور	دسمبر ۱۹۵۸	۲۶-۲۳
ڈھکوسلا	عصمت چغتائی	مئی ۱۹۷۳	۱۱- ۹
ڈھلتی شام کا اُجالا	دلیش چترکار	جنوری ۱۹۸۳	۳۱-۳۰
ذات اور کائنات	رہبر، ہنس راج	جولائی ۱۹۶۴	۴۵-۴۱

ر

رابیل کے چند پھول	حجاب امتیاز علی	یکم جون ۱۹۴۷	۴۹-۴۷
رات دھوپ اور رنگ	اسلم عمادی	اپریل ۱۹۷۳	۳۹-۳۸
رات کی رات	شہاب قدرت اللہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۳۸-۳۶
رات میں دن !	کوثر چاندپوری	مارچ ۱۹۷۴	۱۴-۱۲
راجدوت	مہتاب، م-ک	اکتوبر ۱۹۷۲	۳۶-۳۴
راجدھانی کو پرنام	دیوندر ستیارتھی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۴۳-۳۶
راجہ	راجندر راجن	جنوری ۱۹۵۴	۲۴-۲۱
راز	ماہر القادری	یکم مئی ۱۹۴۷	۱۹- ۱۵
راستے میں	سہیل عظیم آبادی	جنوری ۱۹۵۳	۱۹- ۱۴
راکھ تلے	عطیہ پروین	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۸۵-۸۲
راکھی	کوثر چاندپوری	جنوری ۱۹۵۵	۸- ۵
رام اور راون	سہیل عظیم آبادی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۶۲-۵۴
رام رحیم	نینا کاش	مارچ ۱۹۵۶	۳۹-۳۶
راہ	واجدہ تبسم	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۶۱-۵۴
راہب	شاہد احمد	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۳۲-۲۹
رتجگے کی نصف شب	رفعت مرزا	جون ۱۹۶۸	۹ - ۶
رحیل و ثریّا	اختر انصاری	یکم اپریل ۱۹۴۴	۱۹- ۱۶
رخصتی کے آنسو	ع-ق-بیگم	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۲۴
رس پان	اشک، اوپندر ناتھ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۴۰-۳۸
رسوا سرے بازارے	ناکارہ حیدرآبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۱۶-۱۳
رسیدی ٹکٹ	امرتا پریتم، رتلخ، من موہن	مئی ۱۹۸۳	۴۳-۴۲
رشتے	چاولہ، ایس-ایس	ستمبر ۱۹۸۶	۳۰-۲۷
رشتے	عابد سہیل	مئی ۱۹۷۸	۱۵-۱۲

Marfat.com

رعب داب	اشک، اوپندرناتھ	یکم مارچ ۱۹۴۵	۴۳-۳۹
رفع جہالت	بشیرالدین	جولائی ۱۹۵۱	۵۳
رقاصہ	گنپت شرما	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۴۸-۴۵
رکی ہوئی گھڑی	احمد یوسف	مئی ۱۹۷۵	۲۷-۲۶
رگ سنگ	رتن سنگھ	مارچ ۱۹۷۶	۲۸-۲۷
رنگون کی ایک رات	قریشی دہلوی، فضل حق	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۱-۴۹
روح سے لپٹی ہوئی آگ	عابد سہیل	ستمبر ۱۹۷۴	۱۵-۱۳
روشن آرا	شفیع، خواجہ محمد	یکم اپریل ۱۹۴۵	۱۵-۱۳
روشن آرا	شفیع، خواجہ محمد	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۲۴-۲۱
روشن آرا	شفیع، خواجہ محمد	یکم مارچ ۱۹۴۵	۲۱-۱۷
روشن لمحوں کی سوغات	حمید سہروردی	اکتوبر ۱۹۸۶	۳۱-۲۹
روشنی	ستیش بترا	دسمبر ۱۹۵۹	۳۳-۳۱
رومان	عزیز احمد	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۱۹-۱۷
رونے کی آواز	غیاث احمد گدی	ستمبر ۱۹۸۴	۳۴-۳۲
رونمائی	ٹیگور، رابندرناتھ	فروری ۱۹۶۶	۴۲-۳۹
رائفل	زکی انور	جون ۱۹۵۷	۲۴-۲۰
ریزہ ریزہ	عمر مجید	ستمبر ۱۹۷۷	۲۵-۲۴
ریشم کا دل	غیاث احمد گدی	فروری ۱۹۶۵	۴۷-۴۳
ریشم کی شہزادی	اظہر، مظفر حسین	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۵۰-۴۸
ریکارڈ شیٹ	شارق ادیب	مارچ ۱۹۷۶	۴۲
ریہرسل	ناصح، دیوکی نندن	جولائی ۱۹۵۰	۵۶

ز

زاہد کی شکست	روشن لال پٹیالوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۲۴-۲۱
زخم و مرہم	صادق الخیری	یکم فروری ۱۹۴۵	۳۳-۳۱
زرد موسم	ورما، شرون کمار	مئی ۱۹۸۶	۳۶-۳۴
زعفران کے پھول	ذاکر، کشمیری لال	مارچ ۱۹۵۰	۹ - ۵
زلیخا	حمیدہ سلطان	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۲۱-۱۱۸
زمانہ اور قوم	خلیل جبران / رضا انصاری	یکم نومبر ۱۹۴۳	۱۵-

Marfat.com

زمین کا درد	اقبال متین	مارچ ۱۹۷۸	۱۸-۲۱
زنجیریں	چندر کانت	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۱۹-۲۱
زندگی	عباد، سیف الرحمان (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۳۷-۳۸
زندگی	بھان، تیج بہادر	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۴۱-۴۳
زندگی	بہادر، رام پرتاپ	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۲۲-۲۵
زندگی کا ناچ	قادری، خالد حسن	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۴۳-۴۶
زندگی کا تقاضا	بھان، تیج بہادر	مئی ۱۹۷۰	۴۳-۴۵
زندگی کا رقص	راجندر، م-م	مئی ۱۹۷۱	۲۹-۳۱
زندگی کی کتاب	شاہدہ یوسف	ستمبر ۱۹۶۹	۱۱-۱۸
زندگی کے اُس موڑ پر	چاندکرن (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۹	۱۶-۱۹
زہر	شمیم کرہانی	اپریل ۱۹۵۱	۴۳-۴۵
زہر	شفیع، خواجہ محمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۳۷-۴۰
زہر	اظہر راہی	اپریل ۱۹۷۷	۳۳-۳۵
زہر	محمد طاہر (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۰	۲۵-۲۷
زہرہ جبیں	شفیعؔ، خواجہ محمد	یکم جون ۱۹۴۶	۱۰۲-۱۰۸
زہرۂ قلمودی	قادری، حامد حسن	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۲۵-۲۶

س

سات لاکھ	شفیق، شفیق بانو	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۴۳-۴۵
ساتواں طبق	شفیقہ فرحت	جولائی ۱۹۸۳	۴۱-۴۲
ساحل، طوفان اور تماشہ	ہرچرن چاولہ	جنوری ۱۹۶۷	۱۶-۲۱
سازِ غم	عفت آرا	مئی ۱۹۷۷	۴۳-۴۴
ساگا	رفعت مرزا	ستمبر ۱۹۷۰	۱۰-۱۵
سالگرہ	رہبر، ہنس راج	جنوری ۱۹۵۶	۱۸-۲۳
سامنا	انور عظیم (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۱۸-۲۳
سائیں مِن مِن	تاجور سامری	نومبر ۱۹۵۴	۲۰-۲۲
سائے کا تعاقب	ملک، فضل امام	ستمبر ۱۹۸۰	۳۳-۳۶
سایہ	بلراج کومل (تصویر)	جنوری ۱۹۷۰	۱۰-۱۲
سب سے بڑی پونجی	ممتا کالیا	مئی ۱۹۸۰	۲۸-۳۱
سب غلط ہوگیا	رتن سنگھ	مارچ ۱۹۷۵	۱۹-۲۰
سب کو اپنی اپنی	حسینی، علی عباس	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۶۳-۶۶

Marfat.com

سب کے تو گریباں سی ڈالے	صدیقہ بیگم سیوہاروی	اپریل ۱۹۶۱	۱۷-۱۴
سبز دروازے کی تلاش میں	شہناز ہاشمی	مارچ ۱۹۵۳	۲۱-۱۶
سچائی کا درد	رام لعل	جون ۱۹۶۷	۴۵-۳۹
سچی کہانی	صادق قریشی	یکم فروری ۱۹۴۷	۲۵-۲۳
سچے موتی	واجدہ تبسم	دسمبر ۱۹۶۳	۹ - ۶
سراب	شبنم، مسیح الزمان	مارچ ۱۹۶۹	۳۳-۳۱
سراب	سہیل عظیم آبادی	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۱۶-۱۳
سراب	فراق، برکت علی	یکم جولائی ۱۹۴۷	۴۷-۴۳
سراب زدہ	سلام بن رزاق	اگست ۱۹۷۹	۲۶-۲۳
سر بازار لٹا انقلاب	بشیر مالیر کوٹلوی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۳	۳۱-۳۰
سرخ مکان	راجندر، م-م	جون ۱۹۷۶	۳۰-۲۹
سرسوں کے پھول	مہتاب، م-ک (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۵	۳۰-۲۸
سرگذشت غم	خلیل جبران / حبیب اشعر دہلوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۵۲-۵۱
سرگوشی	خواجہ، ایم-ایم	اپریل ۱۹۷۶	۴۳-۴۲
سڑک بن رہی تھی	سہیل عظیم آبادی	یکم جون ۱۹۴۷	۷۰-۶۷
سڑک سڑک	سلیم احمد، شیخ	مئی ۱۹۷۹	۴۰-۳۸
سفارش	نریندر لوتھر (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۹ - ۸
سفر	بنت مسعود (تصویر)	دسمبر ۱۹۷۹	۴۲-۳۹
سفید مکان	راجندر، م-م	اپریل ۱۹۸۲	۳۲-۳۰
سکون کی تلاش	راجندر، م-م	یکم جنوری ۱۹۴۹	۳۴-۳۲
سگریٹ کے دھوئیں میں	اختر، شیر محمد	۱۵ جون ۱۹۴۷	۱۲- ۹
سلگتا ہوا سگریٹ	لوچن بخشی	ستمبر ۱۹۷۸	۳۴-۳۳
سلوٹیں	مشہدی، س-ش	نومبر ۱۹۶۸	۳۹-۳۷
سلوٹیں	جوگندر پال	نومبر ۱۹۶۷	۳۲-۳۰
سنا تو ہے	صغریٰ مہدی	اپریل ۱۹۷۷	۲۰-۱۹
سندر سپنا	صدیقہ بیگم	جون ۱۹۵۲	۴۳-۴۰
سنگریزے	چارج ہیسٹنگز ٹرز	فروری ۱۹۵۳	۲۱-۱۷
سنگم	زکی انور	دسمبر ۱۹۵۲	۴۴-۳۹
سنوفال	اسلم سلازار (تصویر)	جولائی ۱۹۸۳	۳۸-۳۶
سینٹ فلورا آف جارجیا کے اعترافات	قرۃ العین حیدر	مارچ ۱۹۷۷	۱۹-۱۰

Marfat.com

سنیچر شاہ	شفیع مشہدی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۳۳-۳۵
سوا نیزہ پر سورج	عابد سہیل	جولائی ۱۹۷۸	۷ - ۸
سوتی جاگتی آنکھوں کا سپنا	ستیش بترا (تصویر)	جون ۱۹۸۳	۳۶-۳۸
سورج	انور رضا	مئی ۱۹۷۶	۲۶-۲۸
سورج مکھی	ورما، شرون کمار	نومبر ۱۹۸۲	۲۷-۳۰
سوکھا ہوا پودا	شکیلہ اختر	یکم اپریل ۱۹۴۴	۳۴-۳۶
سول لائنز	ورما، شرون کمار	مارچ ۱۹۸۵	۳۱-۳۵
سونے کا انڈا	عصمت چغتائی	یکم اپریل ۱۹۴۹	۹ - ۱۱
سونے کی گڑیا	نسرین حسنین	دسمبر ۱۹۸۲	۳۶-۳۹
سہارا	ممتاز مفتی	یکم جون ۱۹۴۵	۶۰-۶۲
سہاگ سندور اور بھارت ماتا	خالد عرفان	مارچ ۱۹۶۳	۳۵-۳۹
سہاگ مالا	حقی، محمد شان الحق	یکم جون ۱۹۴۳	۲۸-۳۰
سہرا	کوثر چاندپوری	اپریل ۱۹۶۲	۱۰-۱۴
سہرا ہا	حسنین کاظمی	جنوری ۱۹۴۸	۴۹-۵۳
سہیلی	خاتون عجہاں	یکم نومبر ۱۹۴۳	۱۶-۲۰
سیلاب	بہادر، رام پرتاپ	یکم جون ۱۹۴۶	۳۴-۳۸

ش

شانو کا سوال	ذکیہ مشہدی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۹-۳۳
شاہ کی کنجری	امرتا پریتم/تلخ، من موہن	مئی ۱۹۸۳	۳۹-۴۱
شاہی	دُگل، کرتار سنگھ	ستمبر ۱۹۵۰	۳۸-۴۱
شرارت	عنایت اللہ	یکم مئی ۱۹۴۶	۴۰-۴۱
شرارت	عبدالرحمان، سید	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۲۲-۲۳
شریکِ غم	علوی، احمد آبراہیم	مئی ۱۹۶۵	۳۸ ۴۰
شعلے ناچتے رہے	کوثر چاندپوری	جولائی ۱۹۵۰	۱۹-۲۳
شعلوں کی آغوش میں	ہاجرہ مسرور	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۱۰-۱۴
شفالیکا	اکرم فاروقی	جون ۱۹۸۲	۳۵-۳۷
شکست	ورما، شرون کمار	نومبر ۱۹۶۸	۱۱-۱۸
شکست	حسینی، مہدی عباس	یکم جولائی ۱۹۴۷	۳۵
شکستِ خواب	رکسا، چندر کرن سون	نومبر ۱۹۶۱	۴۴-۴۷

Marfat.com

شکست شالی مزدور	ل۔ احمد اکبرآبادی	جنوری ۱۹۵۱	۴۷
شکار	اقبال احمد	یکم جولائی ۱۹۴۹	۲۳-۲۶
شہامت ہمسایہ	صالحہ عابد حسین	یکم مئی ۱۹۴۹	۲۵-۳۰
شمع سوزاں	امام ضیاء القمر	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۳۵-۳۸
شمع کے سامنے	کرشن چندر	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۹-۱۳
شمع کے سامنے	کرشن چندر	یکم فروری ۱۹۴۵	۱۹-۲۳
شنکر داس	پردیسی، پریم ناتھ	مئی ۱۹۵۱	۴۵-۴۷
شنگار	ورک، کلونت سنگھ	ستمبر ۱۹۵۹	۴۳-۴۵
شہزادہ	ڈبلیو۔ لنڈن کلف	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۳۵-۳۷
شہزادی اندلس	عزیز الرحمان	یکم مارچ ۱۹۴۴	۳۹-۴۰
شہنشاہیت کا ایک چراغ	نواب توصیف	جولائی ۱۹۵۷	۱۷-۲۵
شیر	رشید الدین	جنوری ۱۹۷۰	۱۴-۱۶
شیش محل	بدیع الزماں	فروری ۱۹۷۰	۲۳-۲۸
شیک	میرزا ادیب	یکم نومبر ۱۹۴۴	۱۳-۱۵

ص، ض

صابن کی ٹکیہ	بلونت سنگھ	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۱۳-۱۶
صبح کا بھولا	قیصر تمکین	مارچ ۱۹۶۱	۲۰-۲۲
صحت مند آدمی	عشرت ظہیر	جنوری ۱۹۷۷	۲۱-۲۲
صحرا میں پھول	اکمل قاسمی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۱-۵۲
صد ہزار قصے	احمد یوسف	اپریل ۱۹۷۸	۱۴-۱۵
صدیوں کے لمحے	شوکت حیات	ستمبر ۱۹۷۴	۳۳-۳۷
صرف ۲۰ آنے کا سوال ہے	عبدالمجیب سہالوی	اکتوبر ۱۹۶۳	۳۴-۳۷
صلہ	حبیب انصاری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۵-۵۸
صلہ	حوردر خشاں بلگرامی	یکم اگست ۱۹۴۵	۳۸-۴۰
صلیب اپنی اپنی	اشہر اسماعیل (تصویر	فروری ۱۹۸۶	۳۵-۳۸
صید	ذاکر، کشمیری لال	۱۵ جون ۱۹۴۹	۲۹-۳۲
ضرب تقسیم	شوکت تھانوی	یکم جون ۱۹۴۷	۷۱-۷۴
ضمانت	جیلانی بانو	جون ۱۹۶۰	۱۶-۱۹

Marfat.com

ط، ع، غ

طلسم خیال	حبیب اشعر دہلوی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۰۵-۱۰۹
طوفان کے بیچ	پرکاش پنڈت	ستمبر ۱۹۵۰	۱۳-۱۷
عجائب خاں	سہیل عظیم آبادی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۵۴-۶۸
عجب بہار تھی	سنگر، ست پرکاش	مارچ ۱۹۶۳	۴۱-۴۵
عدیا	آصف مجیب	جون ۱۹۷۸	۸-۱۰
عفت	ط۔ حسین	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۸-۹
عکس	نگار عظیم (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۳۱-۳۳
علاج	ظہور بخش	یکم اگست ۱۹۴۷	۴۹-۵۳
علی مراد	ایم۔ اسلم	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۱۰-۱۵
عمر قید	چندر کانت	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۱۵-۱۷
عورت	سنگر، ست پرکاش	اپریل ۱۹۵۲	۱۶-۱۹
عورت اور انتظار	دگل، کرتار سنگھ	جون ۱۹۶۴	۲۸-۳۰
عورت تیری کہانی	بلدیپ چند	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۰-۴۲
عورت کا منتر	ایم۔ اسلم	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۱۲-۱۷
عورتوں کی کان فرنس	عزیز مراد آبادی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۴۲-۴۴
عیادت (مجھے سخت ناپسند ہے)	شیریں	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۷-۱۸
غداری	زکی انور	جولائی ۱۹۶۲	۳۷-۴۲
غلط فہمی	ہمایوں سلطانہ	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۳۷-۴۰

ف

فاتح	آمنہ ابوالحسن	جنوری ۱۹۷۸	۱۹-۲۱
فارورڈ : بیک ورڈ	بیر راجہ (تصویر)	جنوری ۱۹۸۳	۲۵-۲۹
فاطمہ	حسن صبحی / رشید احمد ارشد	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۴۵-۵۰
فرض اور عشق	اظہر دہلوی، مظفر حسین	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۰-۵۳
فرق	نگار عظیم (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۳	۲۶-۲۷
فرنیچر میکر	اقبال متین	دسمبر ۱۹۷۹	۳۶-۳۰

Marfat.com

فروخت شدہ	اجیت کور	مئی ۱۹۶۳	۴۶-۴۷
فروزاں	ہاجرہ مسرور	یکم جولائی ۱۹۴۴	۲۷-۳۰
فری انڈیا کا گلاب	محمود بالیسری	جنوری ۱۹۷۶	۳۹-۴۰
فریب	ناصر	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۳۹-۴۲
فریب	ناصر	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۴-۴۷
فریب خوردہ	ارشد گیلانی	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۱-۵۳
فریب مسلسل	شفیق بابو شفیق	۱۵ اگست ۴۶	۴۱-۴۲
فسادی کی موت	صدیقہ بیگم	جون ۱۹۵۳	۳۴-۳۶
فسانہ کہیں جسے	رفعت نواز	نومبر ۱۹۸۰	۱۶-۱۸
فصلِ گل	عفت موہانی	ستمبر ۱۹۶۷	۳۷-۴۱
فصیلِ ہجر	صبیحہ انور (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۳۴-۳۶
فلمی انٹرویو	بلونت سنگھ	اگست ۱۹۵۰	۲۳-۲۶
فوٹو گرافر	جنیندر کمار	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۱۷-۲۰
فہم سے دور	قیصر تمکین	دسمبر ۱۹۵۷	۳۷-۴۰
فیصلہ	کوشلیا اشک	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۱۱-۱۵

ق

قابیلی تجربے	حسینی، علی عباس	اگست ۱۹۶۱	۸-۱۱
قرار	شکیلہ اختر	جنوری ۱۹۴۸	۱۰-۱۲
قصہ ایک شاعر کا	شین مظفر پوری	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۸-۴۱
قصہ درد سناتے ہیں کہ مجبور ہیں ہم	ایش کمار	جولائی ۱۹۶۰	۱۰-۱۶
قطرہ قطرہ احساس	آزاد، اقبال حسن	مئی ۱۹۸۰	۳۳-۳۷
قم باذنِ اللہ	جوگندر پال	ستمبر ۱۹۸۰	۱۸-۲۰
قوسِ قزح	جوگندر پال	جولائی ۱۹۸۵	۳۵-۳۸
قیامت کا انتظار	آغا سہیل	جون ۱۹۸۵	۲۶-۲۸
قید حیات	مہتاب، م-ک	دسمبر ۱۹۷۱	۲۵-۲۸
قید و بند	جوگندر پال	ستمبر ۱۹۶۸	۱۳-۱۸
قیدی	شمیم ہاشمی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۳۵-۳۶

ک

کارجہاں دراز ہے (ناول مسلسل)	قرۃ العین حیدر	ستمبر ۱۹۷۲	۳ - ۵

Marfat.com

کارِ جہاں دراز ہے	(ناول مسلسل)	قرۃ العین حیدر	اکتوبر ۱۹۷۲	۳ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	نومبر ۱۹۷۲	۳ - ۵
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	دسمبر ۱۹۷۲	۳ - ۷
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	جنوری ۱۹۷۳	۳ - ۷
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	فروری ۱۹۷۳	۲۵-۲۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	مارچ ۱۹۷۳	۳ - ۹
کارِ جہاں دراز ہے	(باب ۱۰)	قرۃ العین حیدر	اپریل ۱۹۷۳	۳ - ۷
کارِ جہاں دراز ہے	(باب ۱۲)	قرۃ العین حیدر	مئی ۱۹۷۳	۳ - ۵
کارِ جہاں دراز ہے	(فصل دوم)	قرۃ العین حیدر	جون ۱۹۷۳	۴ - ۹
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	جولائی ۱۹۷۳	۴ - ۶
کارِ جہاں دراز ہے	(فصل دوم)	قرۃ العین حیدر	نومبر ۱۹۷۳	۵ - ۱۱
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	جنوری ۱۹۷۴	۵ - ۷
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	فروری ۱۹۷۴	۳ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	مارچ ۱۹۷۴	۴ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۳ - ۷
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	جولائی ۱۹۷۴	۴ - ۵
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	اگست ۱۹۷۴	۳ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	ستمبر ۱۹۷۴	۵ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	اکتوبر ۱۹۷۴	۶ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	دسمبر ۱۹۷۴	۴ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	فروری ۱۹۷۵	۳ - ۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	اپریل ۱۹۷۵	۴ - ۹
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	مئی ۱۹۷۵	۳ - ۱۰
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	جولائی ۱۹۷۵	۳ - ۵
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	اکتوبر ۱۹۷۵	۳ - ۷
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	دسمبر ۱۹۷۵	۲۴-۲۸
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	جنوری ۱۹۷۶	۷ - ۱۰
کارِ جہاں دراز ہے		قرۃ العین حیدر	مارچ ۱۹۷۶	۷ - ۱۰
کاغذی ہے پیرہن	(ناول مسلسل)	عصمت چغتائی	مارچ ۱۹۷۹	۳ - ۱۰
کاغذی ہے پیرہن		عصمت چغتائی	اپریل ۱۹۷۹	۳۸-۳۴
کاغذی ہے پیرہن		عصمت چغتائی	جون ۱۹۷۹	۳ - ۹

Marfat.com

کاغذی ہے پیرہن		عصمت چغتائی	جولائی ۱۹۷۹	۱۹ - ۲۶
کاغذی ہے پیرہن	(پھر علی گڑھ چھوٹا)	عصمت چغتائی	اگست ۱۹۷۹	۴۰ - ۴۶
کاغذی ہے پیرہن	(لوہے کے چنے)	عصمت چغتائی	ستمبر ۱۹۷۹	۲۵ - ۳۴
کاغذی ہے پیرہن		عصمت چغتائی	اکتوبر ۱۹۷۹	۲۱ - ۲۸
کاغذی ہے پیرہن	(سُوجت)	عصمت چغتائی	نومبر ۱۹۷۹	۲۲ - ۲۹
کاغذی ہے پیرہن		عصمت چغتائی	دسمبر ۱۹۷۹	۹ - ۱۴
کاغذی ہے پیرہن	(الٹے بانس بریلی)	عصمت چغتائی	جنوری ۱۹۸۰	۲۸ - ۳۵
کاغذی ہے پیرہن		عصمت چغتائی	فروری ۱۹۸۰	۱۳ - ۱۸
کاغذی ہے پیرہن		عصمت چغتائی	مارچ ۱۹۸۰	۱۶ - ۲۳
کاغذی ہے پیرہن	(جہنم)	عصمت چغتائی	اپریل ۱۹۸۰	۱۴ - ۲۱
کاغذی ہے پیرہن	(روشنی، روشنی، روشنی)	عصمت چغتائی	مئی ۱۹۸۰	۱۵ - ۲۲
کابلی والا		ٹیگور/ہاجرہ مسرور	یکم جنوری ۱۹۴۵	۲۸ - ۳۱
کاٹھ کا اُلّو		کپور، کنہیالال	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۲۴ - ۲۷
کاش		راجندر راجن	فروری ۱۹۵۳	۲۷ - ۲۸
کاغذ اور واسدیو		در، پریم ناتھ	اگست ۱۹۴۸	۴۰ - ۴۵
کاغذ کا بھگوان		ظہیر کیفی امروہوی	جولائی ۱۹۷۵	۴۳ - ۴۶
کافر بھی ہوئے سجدہ بھی کیا		وہاب اشرفی	جنوری ۱۹۶۵	۱۹ - ۲۲
کاکو اور اس کے پریمی		بلونت سنگھ	جنوری ۱۹۶۲	۱۳ - ۱۶
کالا بکرا		بلو بیدل	جولائی ۱۹۶۹	۲۲ - ۲۴
کالا تل		محسن، محمد	جنوری ۱۹۷۸	۳۵ - ۳۶
کالا سونا		عارف سہیل	ستمبر ۱۹۷۶	۴۳ - ۴۵
کالا گلاب		سودیش دیپک	جولائی ۱۹۶۸	۳۳ - ۳۸
کالے میگھا پانی دے		ذکیہ مشہدی	جنوری ۱۹۸۲	۳۳ - ۳۴
کام اور چام		دُگل، کرتار سنگھ (تصویر)	اپریل ۱۹۷۱	۱۹ - ۲۱
کان بند ہے		ذوقی، مشرف عالم	اگست ۱۹۸۶	۳۸ - ۴۱
کانٹوں سے محبت کرلو		عطیہ پروین	جون ۱۹۷۸	۱۳ - ۱۵
کائنات		فیروز اختر	مئی ۱۹۸۰	۳۴ - ۳۷
کاویری		کنور سین	فروری ۱۹۸۰	۳۸ - ۴۱
کباب سیخ		خانم، ایف - ایم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۲۳ - ۲۵
کب تک		صالحہ عابد حسین	جولائی ۱۹۵۹	۱۰ - ۱۵
کپتان کی بیٹی		عزیز احمد	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۲۱ - ۲۳

Marfat.com

کتا اور انسان	رکشا، چندر کرن سون	نومبر ۱۹۷۲	۳۶-۳۴
کتھا کلی	راجندر راجن	جون ۱۹۵۰	۲۵-۲۲
کدھر ؟	اختر ملیح آبادی	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۰-۴۸
کڈنی وارڈ	کشوری منچندہ	مارچ ۱۹۷۷	۴۰-۳۹
کرسمس کی دعوت	واسطی، راحت ظفر	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۱-۳۹
کرگسوں کا سماج	اصغر علی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۰-۳۸
کروٹ	رہبر، ہنس راج	اکتوبر ۱۹۵۲	۱۵-۱۲
کروٹ	ل۔ احمد	یکم جون ۱۹۴۷	۴۶-۴۳
کڑواہٹ	فرزانہ احمد (تصویر)	جنوری ۱۹۷۱	۳۷-۳۳
کڑیاں	ورما، شروِن کمار	اپریل ۱۹۶۸	۱۸-۱۳
کسک	تسنیم سلیم چھتاری	یکم جون ۱۹۴۴	۱۲- ۷
کسک	نگار عظیم (تصویر)	جولائی ۱۹۸۵	۴۱-۳۹
کس کی جیت	پونم دہرہ	نومبر ۱۹۷۶	۴۵
کشش	سجاد حیدر	اپریل ۱۹۵۳	۴۹-۴۱
کشمکش	ناشاد، تارا شنکر	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۵۲-۵۱
کافی کے دھبے	اگیلن	تمل ناڈو نمبر جون جولائی ۱۹۷۷	۲۹-۲۵
کلنک	شفق سہسرامی	جولائی ۱۹۷۴	۳۲-۲۹
کلوپیٹرا	شریف عنایت اللہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۱۷-۱۵
کلی کی فریاد	بلونت سنگھ	جون ۱۹۵۲	۱۵-۱۲
کلیجے کی پھانسی	جیلانی بانو	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۳۶-۳۲
کمینے مرد	مہتاب، م۔ک (تصویر)	نومبر ۱۹۸۴	۳۶-۳۳
کنارے اور دیواریں	ذاکر، کشمیری لال	جنوری ۱۹۵۱	۱۱- ۹
کنواری	کرشن چندر	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۱۰- ۵
کوپری	انصاری، حیات اللہ	اپریل ۱۹۵۹	۲۸-۲۰
کواڑ کی اوٹ سے	اختر اورینوی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۳۳-۳۰
کوری مٹی	اما چندرن	اگست ۱۹۷۷	۳۹-۳۷
کونپل سے پرزے تک	اقبال متین	اگست ۱۹۷۶	۲۴-۲۱
کون جانے	کلام حیدری	ستمبر ۱۹۷۸	۲۱-۱۹
کہاں	زار، تیج ناتھ	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۵۴-۵۳
کہاسہ	انجم جمالی	اکتوبر ۱۹۵۱	۳۷-۳۳

Marfat.com

کہکشاں	راجندر، م۔م	اکتوبر ۱۹۶۴	۱۴-۱۶
کہانی	عصمت چغتائی	نومبر ۱۹۴۸	۱۲-۱۵
کہانی	سہیل عظیم آبادی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۱	۱۲-۱۴
کہانی بولی	رتن سنگھ (تصویر)	مارچ ۱۹۸۶	۳۷-۳۹
کٹی ہوئی شاخ	رضوی، بادشاہ حسین	اپریل ۱۹۶۹	۱۱-۱۴
کھٹی لسی	دُگل، کرتار سنگھ	دسمبر ۱۹۵۳	۳۰-۳۴
کچھ سہی	رضیہ سجاد ظہیر	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۷۰-۷۲
کچھ کھو گیا تھا ؟	عیسیٰ صدیقی	دسمبر ۱۹۵۵	۳۹-۴۳
کھدائے میاں	آوارہ	مارچ ۱۹۵۱	۲۲-۲۵
کھرنڈ	بدیع الزماں، خواجہ	ستمبر ۱۹۷۹	۱۶-۲۰
کھڑکی	در، پریم ناتھ	فروری ۱۹۶۴	۳۴-۳۷
کھلونے	ناصح، دیوکی نندن	اگست ۱۹۴۸	۵۳-۵۴
کھنڈر	اقبال متین	جون ۱۹۶۳	۳۳-۴۰
کھنڈر	زکی انور (تصویر)	جولائی ۱۹۶۹	۷-۱۳
کھوپری	شفیق، شفیق بانو	یکم مئی ۱۹۴۴	۷-۸
کھوٹا سکہ	آصفہ مجیب	مارچ ۱۹۷۹	۳۱-۳۲
کھوسٹ	سہیل عظیم آبادی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۴۱-۴۶
کھوکھلا وقار	تاجور سامری	فروری ۱۹۵۳	۴۵-۴۶
کھول دو دروازہ	عطیہ پروین	مئی ۱۹۷۷	۲۴-۲۵
کئی برس بعد	لوچن بخشی	جنوری ۱۹۸۰	۳۶-۳۷
کھیل	خدیجہ مستور	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۲۵-۲۹
کیا اچھا ہوتا	اختر سلطان	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۳۳-۳۵
کیا چارہ ہے ؟	اشک، اوپندر ناتھ	۱۵ جون ۱۹۴۴	۷-۹
کیڑا	حسینی، علی عباس	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۶۳-۶۴
کیکٹس کا پھول	لوچن بخشی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۳۶-۳۷
کیلاش پربت	انور قمر	فروری ۱۹۷۶	۱۷-۱۹
کیوں ؟	جوہر، سریندر سنگھ	اپریل ۱۹۷۸	۲۱-۲۲
کیویڈ کی سیر	محمود میرزا	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۴-۵۶

گ

گھاٹا	حسینی، مہدی عباس	جنوری ۱۹۵۷	۲۵-۳۷

Marfat.com

گدڑی کا لال	صالحہ عابد حسین	فروری ۱۹۶۳	۲۲-۱۹
گرُ	رضیہ سجاد ظہیر	مئی ۱۹۶۲	۳۳-۲۹
گرجا کے سائے میں، جنت سے دور	اختر اورینوی	دسمبر ۱۹۵۱	۱۷-۱۱
گریز	شکیلہ اختر	مارچ ۱۹۵۳	۴۴-۴۰
گریز پا	ناہید ہاشمی	یکم نومبر ۱۹۴۹	۳۰-۲۸
گڑھی کی آواز	یش سروج (تصویر)	اپریل ۱۹۸۵	۳۹-۳۸
گذارش ہے	مہتاب، م۔ک	ستمبر ۱۹۷۶	۲۵
گذشتہ شب	رضوی، وقار احمد	اکتوبر ۱۹۵۵	۵۲-۵۰
گل بدن	حمیدہ سلطان	جولائی ۱۹۶۷	۶ - ۳
گلدان	زکی انور	نومبر ۱۹۶۳	۳۸-۳۵
گلی	اشرف صبوحی	جنوری ۱۹۴۸	۳۴-۲۴
گلی کا نام	اشک، اپندر ناتھ	یکم جنوری ۱۹۴۶	۲۵-۲۴
گلیاں	بلونت سنگھ	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۳۱-۲۶
گلے سڑے	شکور حیات	اکتوبر ۱۹۵۰	۲۴-۲۳
گلے کا ہار	عوپاساں	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۰-۳۸
گمنام شکاری	اشتیاق علوی	نومبر ۱۹۷۹	۴۵-۴۴
گنڈا	زیب عثمانیہ	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۲-۴۱
گورکن	اشرف، محی الدین	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۳۹-۳۶
گوند کے لڈو	جگی، بشن داس	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۳۱-۲۷
گومتی	صغریٰ مہدی	جولائی ۱۹۷۰	۲۲-۲۰
گویّا	نکولائی شپانوف/ عزیز احمد	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۳۷-۳۶
گھر	کرشن چندر	مارچ ۱۹۵۳	۷ - ۴
گھروندا	رضا جعفری	جون ۱۹۶۶	۴۸-۴۰
گھمنڈی	آمنہ ابوالحسن	اگست ۱۹۷۲	۸۲-۷۵
گھنگھرو	جتندر کمار	اپریل ۱۹۵۲	۳۸-۳۳
گھونسلہ	اشوک پٹواری	اکتوبر ۱۹۸۲	۳۶-۳۴
گیان دان	بروکر، گلاب داس	اپریل ۱۹۷۶	۱۷-۱۵
گیت ناچ اور موت	سہیل عظیم آبادی	اکتوبر ۱۹۶۰	۱۴-۱۰

Marfat.com

ل

لاٹری کا ٹکٹ	فرقت کاکوروی، غلام احمد	مئی ۱۹۷۰	۳۲-۳۵
لاج	اکھلن	مئی ۱۹۷۹	۷ - ۸
لافانی لمحے	رضیہ سجاد ظہیر	فروری ۱۹۷۳	۳۹-۴۰
لا — محدود	غمگین، غلام نبی (تصویر)	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۴۷-۴۸
لاوارث	سحر امید	دسمبر ۱۹۷۴	۲۲-۲۹
لفظوں کی صلیب	موہن لعل	اگست ۱۹۷۴	۳۳-۳۵
لچھمی کا عجائب گھر	حسینی، علی عباس	جون ۱۹۶۲	۱۱-۱۴
لکشمن ریکھا کے پار	مشتاق احمد، قاضی	ستمبر ۱۹۸۶	۴۰-۴۲
لکشمی	صالحہ عابد حسین	اپریل ۱۹۶۵	۱۷-۲۲
لکیریں	روحی انعام (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۲	۳۴-۳۵
لمبی کہانی	رضا، ایم - اے	اپریل ۱۹۷۸	۳۹
لمحہ کی شکست	عابد سہیل	ستمبر ۱۹۶۱	۱۷-۲۲
لمحوں کی صلیب	شمیم قاسمی	مارچ ۱۹۷۵	۴۳
لوٹ	شیلا شرما	جون ۱۹۵۲	۲۲-۲۳
لوہے کا جانور	پیغام آفاقی	جون ۱۹۷۶	۴۶-۴۸
لہو آستیں کا	شہناز کنول	اپریل ۱۹۷۷	۴۳-۴۴
لہو پکارے گا	عطیہ پروین	جون ۱۹۷۶	۳۸-۴۰
لہو کا اجالا	مہدی لوٹنکی	ستمبر ۱۹۷۶	۱۸-۲۱
لے پالک	زہرہ رائے	مئی ۱۹۵۸	۴۱-۴۶
لیمو کا درخت	انا انیسینوفا	اپریل ۱۹۴۶	۴۲-۴۶

م

ماتا یتری کو کھ جلے	کوثر چاندپوری	جنوری ۱۹۵۱	۳۷-۴۰
ماتا رام	کوثر چاندپوری	مارچ ۱۹۵۴	۳۰-۳۵
ماموں	بہزاد لکھنوی	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۴۶-۴۸
ماں	اختر اورینوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۳۸-۴۰
ماں	صالحہ عابد حسین	ستمبر ۱۹۵۲	۱۳-۱۹

Marfat.com

ماں	محسن، محمد	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵۱-۵۳
ماں	اصغر انصاری	یکم مارچ ۱۹۴۷	۱۲-۱۷
ماں جی	ستیش بترا (تصویر)	مئی ۱۹۸۱	۱۱-۱۲
ماہ عسل	قیصر تمکین	ستمبر ۱۹۶۵	۳۲-۳۸
مایا (منظوم افسانہ)	اثر لکھنوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۱۸-۲۳
مئی	کرشن چندر	اگست ۱۹۷۲	۶ - ۹
مٹی بھی چراغ بھی	دیش چترکار	نومبر ۱۹۷۶	۴۳-۴۵
مٹتے سائے	بدیع الزماں	مارچ ۱۹۶۸	۱۷-۲۲
مٹی کے پُتلے	شاہد پرویز	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۳-۴۶
مثلث کا قیدی	شمس ندیم	مئی ۱۹۷۶	۱۳-۱۴
مجرم	عبدالمتین	اکتوبر ۱۹۷۶	۳۹-۴۰
مجرم	گزبچن چندن	جنوری ۱۹۶۴	۳۴-۳۸
مجھے پہچانو	رام لعل	اکتوبر ۱۹۶۸	۱۸-۲۳
محافظ	پرکاش پنڈت	ستمبر ۱۹۵۴	۳۱-۳۳
محبّت کا اثر	انیس رضوی امروہوی	جولائی ۱۹۵۲	۳۹-۴۶
محبّت کی دیوی	عثمانی، ایس-ایم-یوسف	یکم جنوری ۱۹۴۵	۳۳-۳۶
محبّت و نفرت	قریشی دہلوی، فضل حق	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۲۹-۳۲
محبوبہ	سر تاج بانو	مارچ ۱۹۷۳	۳۶-۳۸
مَحشر	اختر اورینوی	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۴۱-۴۶
مداری	اقبال متین	جنوری ۱۹۷۳	۱۷-۲۰
مراجعت	سلام بن رزاق (تصویر)	جولائی ۱۹۸۳	۳۲-۳۵
مرد	محمود کامل / قریشی، صلاح الدین	یکم جنوری ۱۹۴۷	۴۵ - ۴۹
مرد	لنگار عظیم (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۴۱ - ۴۲
مرد کا اعتبار کیا ؟	اشک، اپندر ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۳۷-۳۹
مرد نامرد	رام پال	جون ۱۹۷۹	۲۶-۲۸
مردار چمڑا	حسینی، علی عباس	ستمبر ۱۹۵۶	۱۲-۱۶
مردہ آدمی کی تصویر	سرنیدر پرکاش (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۶ - ۹
مردہ گھر	کمار پاشی	جون ۱۹۷۲	۲۳-۲۴
مرزا کا خواب	جوزف ایڈلسین / عرفانی، آفاق احمد	جنوری ۱۹۶۸	۴۵-۴۷

Marfat.com

مرہم	نسیمہ سوز	یکم اگست ۱۹۴۷	۱۰-۱۱
مریادا	رہبر، ہنس راج (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۰	۱۹-۲۰
مزاح	ایم اسلم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۴-۲۵
مزدور	بیدی، گوپال کرشن	۱۵ جون ۱۹۴۷	۵۸-۵۹
مس جوزف	کوثر چاندپوری	نومبر ۱۹۸۲	۳۱-۳۲
مس روزا	حمیدہ سلطان	اپریل ۱۹۸۱	۱۶-۱۹
مستانی کا ٹیلہ	ایم۔ اسلم	۱۵ جون ۱۹۴۶	۳۷-۴۱
مستول	سلام بن رزاق	جون ۱۹۷۲	۳۱-۳۳
مسٹر گھٹ پانڈے	اشک، اپندر ناتھ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۷-۱۴
مسور کی دال	ناکارہ حیدرآبادی	یکم جون ۱۹۴۶	
مسیحا	سلام بن رزاق	مارچ ۱۹۷۳	۳۰-۳۲
مشترکہ گھوڑا	سنگر، ست پرکاش	مئی ۱۹۵۳	۳۸-۴۳
مشرق و مغرب (ایک مکالمہ)	شاکر پرشارتھی	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۶۷-۷۱
مصوّر	ظفر جاوید	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۲۶-۲۶
مصنوعی بیوی	کوثر چاندپوری	یکم اپریل ۱۹۴۴	۲۶-۲۹
مضراب محبّت	رفیقہ خاتون دہلوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۱۰-۱۱
مطالبہ	ناوک حمزہ پوری	جنوری ۱۹۷۶	۲۸-۲۹
معجزہ	رتن سنگھ	ستمبر ۱۹۷۴	۲۳-۲۴
مکتب	خلش جعفری	جولائی ۱۹۵۵	۱۷-۲۰
مگر	غیاث احمد گدّی	فروری ۱۹۸۰	۱۱-۱۲
ملّا باقر علی کی بپتا	ادارہ	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۳۷-۴۰
ممتا	رہبر، ہنس راج	جون ۱۹۵۱	۴۸-۵۱
مَمی	جہاں گیر محمد	اگست ۱۹۸۳	۳۷-۳۸
مقامات	جوگندر پال	نومبر ۱۹۷۶	۸-۱۰
مقتل	انجم عثمانی (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۹	۴۵-۴۶
مقدّس کتاب	بلراج ورما (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۲۱-۲۳
من کی اُداسی کا درپن	بلراج ورما	مئی ۱۹۷۷	۳۵-۳۹
مندا کنی	کنور سین	نومبر ۱۹۸۰	۲۳-۲۶
مندر کے دروازے پر	خلیل جبران / حبیب اشعر دہلوی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۱۸-۱۹
منڈو	بلراج ورما	جولائی ۱۹۷۶	۲۳-۲۹

Marfat.com

منزل ایک مسافر تین	رشید عارف	اپریل ۱۹۷۶	۲۷-۳۰
منظر ابھی بدلا نہیں	انجم عثمانی	ستمبر ۱۹۸۳	۲۸-۲۹
منظر بہ منظر	عارفی، فخرالدین (تصویر)	جولائی ۱۹۷۹	۴۱-۴۲
مواد	مسلم جالندھری	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۹-۴۰
موت	احمد یوسف (تصویر)	مارچ ۱۹۸۳	۲۳-۲۴
موت	قاسمی، احمد ندیم	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۱۴-۱۸
موت کا جنم	محمود ہاشمی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۱-۵۴
موت کا جنم (فجی جزیرے کی ایک لوک کہانی)	محمود ہاشمی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۴۹-۵۳
موت کے سائے تلے	ٹھاکر پونچھی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۲-۵۵
موتیا کی خوشبو	ذکیہ مشہدی	مارچ ۱۹۷۹	۳۷-۳۸
مورا درد نہ جانے کوئی	ملک، فضل امام	جون ۱۹۷۹	۳۴-۳۶
موسا رانی	اشرف صبوحی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۲۳-۲۷
موسم	حیدر راحت	ستمبر ۱۹۷۷	۳۱
موئترا	انور، نورالحسن	یکم مئی ۱۹۴۷	۵۷-۵۹
مہابن کا گڈریا	رسا، عبید رسول	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۱۴-۱۵
مہابن کا گڈریا	رسا، سید رسول	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۱۰-۱۱
مہابن کا گڈریا	رسا، سید رسول	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۱۴-۱۵
مہا جا نہیں مرا	دُگل، کرتار سنگھ	اگست ۱۹۷۹	۱۳-۱۸
مہاجرین	بیدی، راجندر سنگھ	یکم جون ۱۹۴۶	۹۱-۹۶
مہرباں ہے آسماں	رتن سنگھ (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۳۹-۴۰
مُہرہ	مَنجُل بھگت (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۳۸-۴۱
میاؤں میاؤں	حسینی، علی عباس	فروری ۱۹۶۸	۱۳-۱۶
میرا بھیّا	ہاجرہ مسرور	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۱۷-۲۰
میرا پہلا رومان	سعیدی، منظور عالم	۱۵ جون ۱۹۴۴	۳۴-۳۵
میری دنیا کے لوگ	نور شاہ	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۴۴-۴۶
میری کیوری کی کہانی	بلراج پوری	جنوری ۱۹۶۶	۳۰-۳۴
میری کہانی	ایم اسلم	یکم اگست ۱۹۴۳	۱۶-۱۸
میرے چھٹپن کی دِلّی	مرزا، آغا حیدر حسن	اکتوبر ۱۹۵۱	۴۵-۴۹
میزان	حُسینی، رضا احمد	دسمبر ۱۹۸۲	۳۰-۳۳
میک اپ	شفیع مشہدی (تصویر)	اگست ۱۹۸۳	۳۱-۳۳
میلے کا ٹوکرا	عصمت چغتائی	اپریل ۱۹۷۷	۷-۱۳

Marfat.com

میمنہ	غیاث احمد گدی	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۲۴-۲۸
میں افسانے کیوں نہیں پڑھتا	اعظمی، عبدالمجید	جولائی ۱۹۵۰	۴۲-۴۴
میں اور میرا چہرہ	شاکر کریمی	اکتوبر ۱۹۷۵	۴۰-۴۱
میں جاگ اٹھا	ابراہیم شفیق	اپریل ۱۹۶۳	۲۸-۳۰
میں وہی ہوں	چڈہ، اندرجیت	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۳۵-۳۶
میں ہوں	نریندر لوتھر	مارچ ۱۹۶۴	۱۲-۱۷
میں ہوں اپنی شکست کی آواز	شکیلہ اختر	جنوری ۱۹۵۳	۲۴-۲۸

ن

نارکنڈے کی آخری رات	دیویندر اسر (تصویر)	اگست ۱۹۸۶	۳۲-۳۷
نازو	قاضی، عبدالستار (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۱۰-۱۱
ناشپاتی کا درخت	شہناز ہاشمی	مارچ ۱۹۵۵	۳۶-۴۲
ناکام محبت (ٹیگور کا ایک لاثانی شاہکار)	مترجم - یوسف عثمانی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳۴-۳۶
ناکردہ گناہ	حسینی، علی عباس	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۵-۱۸
ناگ اور شبنم	کرشن چندر	اکتوبر ۱۹۶۲	۱۶-۱۸
ناول کا ایک باب	سہیل عظیم آبادی	دسمبر ۱۹۸۱	۲۷-۳۱
نیا مریض	ایم اسلم	یکم جون ۱۹۴۵	۹۷-۹۹
نبی بخش	حسینی، علی عباس	اگست ۱۹۵۱	۲۰-۲۳
نجات کے راستے	شمیم صادقہ	جون ۱۹۸۴	۳۸-۳۹
نچا ہوا البم	اقبال متین	دسمبر ۱۹۶۱	۳۴-۳۹
ندی اور ناری	سنگر، ست پرکاش	مئی ۱۹۶۰	۳۱-۳۵
نرتکی	آغا سہیل (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۱۹-۲۱
نروتم بابو	کوشلیا اشک	اکتوبر ۱۹۵۶	۲۰-۲۱
نذر سماج	بیگم صفدر	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۳۰-۳۲
نشانِ منزل	کوثر چاندپوری	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۴۱-۴۴
نشان نیلا سا	کوثر چاندپوری	دسمبر ۱۹۷۲	۱۷-۲۰
نشانی	تسنیم سلیم	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۱۳-۱۷
نشی ڈالنگ	شین مظفرپوری (تصویر)	جنوری ۱۹۸۵	۳۹-۴۲
نشیب و فراز	تسنیم سلیم چھتاری	یکم مئی ۱۹۴۶	۱۳-۱۹

Marfat.com

نشیب و فراز	تسنیم سلیم چھتاری	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۳۹ - ۴۵
نقش قدم	رشید انور	دسمبر ۱۹۶۶	۳۵ - ۴۴
نقش قدم	اختر اورینوی	جنوری ۱۹۶۳	۵ - ۸
نقوش	سُریندر کمار	اکتوبر ۱۹۵۹	۳۴ - ۴۵
نکسیر	انصاری، حیات اللہ	اکتوبر ۱۹۸۰	۷ - ۹
نمبر دو ! نمبر ایک	بیر راجہ (تصویر)	مئی ۱۹۸۴	۲۷ - ۳۱
نمک حرام	چندرا آنکھ	نومبر ۱۹۵۳	۴۰ - ۴۶
نملی	حامدی کاشمیری	اکتوبر ۱۹۶۸	۳۵ - ۴۱
نمو	کوشلیا اشک	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۲۶ - ۲۹
نواب مرزا	پروانہ، بھیم شنکر	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۲ - ۵۵
نور و نار	حسینی، علی عباس	اپریل ۱۹۵۰	۷ - ۱۲
نوکری	صوفی، صفوۃ اللہ بیگ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۱۷ - ۲۲
نہ جانے کیوں	محافظ حیدر (تصویر)	مئی ۱۹۸۴	۳۲ - ۳۴
نئی زندگی	دیش چتر کار	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۳۷ - ۳۹
نئی صبح	گربچن چندن	ستمبر ۱۹۶۵	۱۴ - ۱۹
نئے کشمیر کے پانچ چہرے	عباس، خواجہ احمد	ستمبر ۱۹۴۸	۲۱ - ۲۳
نیا چہرہ	نشاط قیصر	جولائی ۱۹۷۱	۲۴ - ۲۶
نیا خزانہ	کرشن چندر (تصویر ص ۲۹)	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۳ - ۷
نیا سبق	قمر رضوی	دسمبر ۱۹۴۹	۴۵ - ۴۸
نیا گاؤں	اعظم، اعظم حسین	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۳۲ - ۳۴
نیا گوتم	شاہد، مشتاق علی (تصویر)	نومبر ۱۹۷۱	۲۳ - ۲۵
نیچ	رضیہ سجاد ظہیر	فروری ۱۹۵۵	۱۸ - ۲۲
نیگیٹو	محسن خاں (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۳۰ - ۳۷
نیگرڈی	زکی انور	جولائی ۱۹۵۳	۳۳ - ۴۰
نے ہاتھ باگ پر ہے نہ ہے پا رکاب میں	رؤف خوشتر	جنوری ۱۹۸۰	۳۸ - ۳۹
نیل یکشنی	دیوندر ستیارتھی (تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۳۶ - ۳۹
نیلم	ہاجرہ مسرور	۱۵ جون ۱۹۴۵	۱۵ - ۱۸
نیلام	مسلم ضیائی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۱۷ - ۱۹

و

واپسی	ورما، شرون کمار	مارچ ۱۹۶۶	۴۳ - ۴۸

Marfat.com

واپسی	صادق الخیری	یکم اگست ۱۹۴۳	۳۷-۳۸
وادی کے پھول	بزمی، محمد اویس	مئی ۱۹۵۰	۱۶-۲۰
والٹر اشنافس کا کرشمہ	مولپساں	نومبر ۱۹۷۲	۳۷-۴۰
وحدت	جوگندر پال	جولائی ۱۹۷۴	۱۳-۱۵
ودیانگر کی مسجد	شین مظفر پوری (تصویر)	جولائی ۱۹۸۳	۲۹-۳۰
وراثت	حسینی، علی عباس	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۱۱-۱۷
وردان	شبنم مسیح الزماں	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۱-۲۲
وصیت	سوشیلا شرما	جون ۱۹۶۸	۲۶-۳۹
وطن کی خاطر	طاہرہ دیوی شیرازی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۲۲-۲۵
وطن کے کھنڈر	ن - شکیب	اکتوبر ۱۹۵۷	۴۶-۴۹
وقت وقت	ویریندر پٹواری (تصویر)	نومبر ۱۹۸۰	۳۴-۳۵
ولی اللہ	قریشی، صلاح الدین	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۱۹-۲۴
وہ ایک بوڑھا	صبیحہ انور (تصویر)	مارچ ۱۹۸۳	۳۰-۳۱
وہ ایک لمحۂ جاوداں	کشور زیدی	مارچ ۱۹۵۹	۳۵-۳۸
وہ بات	فیض الحسن	اگست ۱۹۷۸	۱۹-۲۰
وہ بوڑھا	صغرا مہدی	مئی ۱۹۷۹	۱۹-۲۰
وہ پھول	نیر ادیب لاہوری	ستمبر ۱۹۵۱	۳۴-۳۷
وہ جو تاریک راہوں میں مارے گئے	ورما، شرون کمار	نومبر ۱۹۸۵	۳۴-۳۶
وہ روشنی یہ اندھیرا	عشرت ظہیر	فروری ۱۹۷۹	۲۷-۲۸
وہ کون تھا ؟	فاطمہ نسرین	یکم اگست ۱۹۴۴	۳۹-۴۲
وہ لوگ	ذکیہ مشہدی	جنوری ۱۹۸۰	۲۱-۲۳

ہ

ہاتھ	رضیہ سجاد ظہیر	فروری ۱۹۵۴	۱۳-۱۶
ہاتھ چھوٹا ہوگیا	سراج لکھنوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۴۲-۴۴
ہاتھی پھرے گاؤں گاؤں	دیوندر ستیارتھی	مارچ ۱۹۵۷	۱۹-۲۳
ہارٹ اٹیک	شمیم افزا قمر	اکتوبر ۱۹۷۵	۲۷-۲۸
ہتیا	کنور سین	اکتوبر ۱۹۸۱	۲۳-۲۸
ہریا	جیلانی بانو	اگست ۱۹۷۲	۷۲-۷۴
ہری کیرتن	جوگندر پال	مئی ۱۹۸۶	۳۰-۳۳

Marfat.com

ہزیمت	قیصر تمکین	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۷۱-۷۴
ہمارا گاؤں	حسینی، علی عباس	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۲۶-۳۳
ہمارا گاؤں	حسینی، علی عباس	یکم جون ۱۹۴۹	۲۲-۳۲
ہم بھی شاعر ہیں	عارف سہیل	ستمبر ۱۹۷۸	۲۴-۲۵
ہم پر شیڈنٹ ہیں	ظہور بخش / آغا محمد یعقوب درداشی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۳۵-۳۹
ہم زلف	شوکت صدیقی	یکم اگست ۱۹۴۵	۱۷-۱۹
ہم سائے	غلام عباس	یکم جون ۱۹۴۷	۸۰-۸۳
ہم سفر کرائے کا	ارتضیٰ کریم	جولائی ۱۹۸۳	۳۹-۴۰
ہنسی	قزلباش، فہمیدہ زہرا	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۴۴-۴۶
ہوا، ہوا، ہوا	نیازی، مسعود مرزا	مئی ۱۹۸۱	۲۷-۳۰
ہوا الشافی	بلونت سنگھ	اکتوبر ۱۹۵۳	۱۵-۲۰
ہوا یہ کہ	امام، ضیاء القمر	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۳۶-۳۸
ہوش بے ہوش	جوگندر پال	نومبر ۱۹۵۷	۲۳-۲۴
ہوش نگر کا شباب	سدرشن	یکم جنوری ۱۹۴۶	۱۷-
ہولی	دوست، ہربنس سنگھ	فروری ۱۹۵۵	۲۹-۳۲
ہولی فادر	کوثر چاندپوری	ستمبر ۱۹۶۶	۲۰-۲۲
ہیر وارث شاہ	ایم اسلم	یکم اپریل ۱۹۴۵	۳۳-۳۴
ہیروں کا شہر	غلام ربانی	جولائی ۱۹۶۲	۴۳-۴۶
ہیرے کی انگوٹھی	ظفر، بدر النساء	یکم جولائی ۱۹۴۶	۱۶-۱۹

ی

یا الٰہی یہ ماجرا کیا ہے ؟	صالحہ عابد حسین	فروری ۱۹۵۱	۲۲-۲۸
یادگار	سید محمد شاہ	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۵۲-۵۳
یادگار	شفیق بانو شفیق	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۴۷-۵۰
یادوں کے چراغ	اختر انصاری	نومبر ۱۹۵۸	۳۶-۴۰
یاسمین	خلیل جبران / حبیب اشعر دہلوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۲۷-۳۴
یہاں سے وہاں تک	سہیل عظیم آبادی	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۶۳-۶۸
یہ بھی ہوتے ہیں	آوارہ	نومبر ۱۹۵۸	۱۵-۱۷

Marfat.com

یہ جاپانی	گریش چندر	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴۸-۱۴۵
یہ داغ داغ اجالا	شفیقہ فرحت (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۲۸-۲۴
یہ دکھی لوگ	نرولا، شمشیر سنگھ	یکم جون ۱۹۴۷	۱۱۲-۱۱۰
یہ ڈراما وہ ڈراما	جوگندر پال	فروری ۱۹۵۷	۵۵-۵۳
یہ ڈائن فکر	حسینی، علی عباس	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۶ - ۳
یہ رشتے یہ ناتے	دیش چترکار	ستمبر ۱۹۶۴	۳۸-۳۵
یہ زندگی	نسیمہ سوز	۱۵ جون ۱۹۴۶	۲۳-۲۱
یہ سڑک	آفتاب قزلباش	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۳-۵۱
یہ سینے پہ چٹانیں	کاظمی، حسن عسکری	مئی ۱۹۶۲	۴۲-۴۱
یہ علی گڑھ ہے	اختر تاباں	مارچ ۱۹۵۰	۴۹-۴۶

Marfat.com

ڈرامے

آتش	بادشاہ حسین	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۴۷- ۴۹
آخری برسات	حسینی، علی عباس (تصویر)	یکم فروری ۱۹۴۹	۵ - ۹
آخری شکست	ناداں، صدیق قریشی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۴۸- ۵۰
آدم - حوا اور ابلیس	لون، علی محمد	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۲۶- ۳۳
آرزو آرزو	شرما، ریوتی سرن	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۲۴- ۳۴
آزمائش	مجیب، محمد	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۲۱- ۴۰
اپنا وقار	پرساد، جے شنکر	فروری ۱۹۵۵	۳۳- ۳۵
اپنی اپنی کھڑکی	دُگل، کرتار سنگھ	نومبر ۱۹۶۳	۱۵- ۲۲
اپنے پرائے	انتصار نیوتنوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۴۱- ۴۳
اتنی سی بات	شریف، عنایت اللہ	دسمبر ۱۹۴۹	۲۴- ۲۸
اخباری اشتہار	چرن جیت	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۶۸- ۷۴
ادیس بادشاہ	خورشید الاسلام (مترجم)	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۱ ۲
اسکول کی فیس	اطہر پرویز	ستمبر ۱۹۶۲	۱۴- ۲۲
اقبال فردوس میں حوروں کے درمیان	حامد چھپروی	جولائی ۱۹۶۰	۱۷- ۲۰
الجھن	قریشی، فضل حق	یکم جولائی ۱۹۴۴	۱۶- ۱۸
الف لیلیٰ کی ایک رات	سلام مچھلی شہری	مئی ۱۹۵۱	۳۵- ۳۹
انار کے دو پتے	دُگل، کرتار سنگھ	مئی ۱۹۵۷	۳۶- ۴۳
انسپکٹر جنرل	قریشی، فضل حق	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۲۹- ۳۲
اوپر کی منزل	دُگل، کرتار سنگھ	اکتوبر ۱۹۵۵	۳۱- ۴۰
ایک تھا ڈاکٹر	ناکارہ حیدرآبادی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۴۹- ۵۵
ایک خواب	اظہر افسر	ستمبر ۱۹۶۹	۴۲- ۴۴
ایک نافسطائی کی ڈائری	کرشن چندر	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۸ - ۱۲

Marfat.com

بابر	بادشاہ حسین حیدرآبادی	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۸ -۱۳
بازی گر	قریشی، فضل حق	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۵
بچہ اور تعویذ	تاجور سامری	نومبر ۱۹۶۸	۲۸-۳۲
بہانہ	انتصار نیوتنوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۲۲-۲۵
بھٹکا مسافر	اے افینوگنیف / قریشی، فضل حق	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۷-۶۰
بہنیں	اشک، اوپندرناتھ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۲۴-۲۸
پارٹی میں	اظہر افسر	جون ۱۹۷۲	۳۴-۳۷
پالی ہل کی ایک رات (تمثیل)	قرۃ العین حیدر	اگست ۱۹۷۷	۳-۹
پامال محبت	بلونت سنگھ	اکتوبر ۱۹۴۸	۱۹-۲۲
پائی پنگ کی ایک رات	نُہ پنگ / ناظمہ جبیں	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۲۷-۳۲
پردیسی	ادیب، اولیں احمد	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۴۰-۴۲
پگلی	قادری، اے حسین	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۲۸-۲۹
پہلی تاریخ	حسن عباس	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۱۳-۱۶
پھولوں نے کہا	سلام مچھلی شہری	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۲۲-۲۶
پیرس میں جھولوٹوں کا کلب	ظفر قریشی	یکم جنوری ۱۹۴۴	۱۷-۱۸
تختِ طاؤس	خاں، رحمت نبی	یکم اگست ۱۹۴۷	۲۲-۲۳
ترقی پسند غالب	کپور، کنہیالال	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۸ -۱۲
تصویر اور جھوٹ	ابراہیم یوسف (تصویر)	جولائی ۱۹۷۱	۳۲-۳۷
تکلف میں ہے تکلیف تو پھر	پرکاش پنڈت	مئی ۱۹۵۵	۱۴-۲۱
تہ نشیں طوفان	شمس نوید	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۸ -۹
ٹیلی فون	پرکاش پنڈت	مئی ۱۹۶۸	۳۰-۳۴
جنسِ ہنر	ساغر نظامی	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۱۳-۲۳
حقیقت	ممتاز حسین	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۳
خالہ جمالو	یاسین ثانی، محمد	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۴۳-۴۸
خانہ انوری	فرقت، غلام احمد	جون ۱۹۵۶	۱۰-۱۴
خدمت	عاصم، عبدالمجید بیگ	یکم نومبر ۱۹۴۴	۴۴-۴۶
خونی شہنشاہ	فیض انصاری	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۵-۴۶
خیام کی ایک شام	سلام مچھلی شہری	یکم جنوری ۱۹۴۶	۳۶-۳۷
داراشکوہ	حسن، محمد	اپریل ۱۹۶۴	۳-۱۱
داماد کا انتخاب	سنگر، ست پرکاش	اپریل ۱۹۶۴	۳۷-۳۰

Marfat.com

دخل درمعقولات	حبیب الضاری	یکم فروری ۱۹۴۵	۳۹-۴۲
درد آئے گا دبے پاؤں (تمثیلی ڈرامہ)	ادارہ	اگست ۱۹۷۹	۴۷-۴۹
دس ہزار	بھٹ، اُدے شنکر	یکم اپریل ۱۹۴۷	۴۵-۴۷
دعوت	اظہر افسر	فروری ۱۹۸۲	۳۰-۳۲
دل سے قریب	انتصار نیونتوی	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۱۵-۲۰
دل سے قریب	انتصار نیوتنوی	دسمبر ۱۹۴۷	۵۲-۵۵
دورخ	پرکاش پنڈت	جولائی ۱۹۶۵	۲۷-۳۳
دوسرا مہمان	آوارہ	نومبر ۱۹۷۱	۴۴-۴۷
دولھا بھائی	صدیقہ بیگم سیوہاروی	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۲۱-۲۶
دو مرد اور ایک ماں	دُگل، کرتار سنگھ	دسمبر ۱۹۵۴	۷-۱۶
دھانی بانکپن	عصمت چغتائی	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۵۴-۶۵
دھرم راج یدھشٹر کی سورگ یاترا	فراق گورکھپوری	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۱۱-۱۴
ربر کی گڑیا	شیلا سمیر	۴ مئی ۱۹۴۳	۲۲-۲۵
رحمت کے فرشتے	زکی انور	اپریل ۱۹۶۰	۱۴-۲۲
ردّ عمل	چودھری، آئی اے	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۳-۲۵
رفتہ رفتہ	اظہر افسر	ستمبر ۱۹۸۳	۳۵-۳۷
رفیق حیات	تسنیم سلیم چھتاری	یکم فروری ۱۹۴۴	۳۴-۳۸
رکمنی	شمیم، مظفر حسین	جنوری ۱۹۴۸	۴۱-۴۵
روح کا رشتہ	رہبر، ہنس راج	مئی ۱۹۵۶	۳۰-۳۸
سات رنگ	راجندر راجن	اکتوبر ۱۹۵۰	۳۹-۴۵
سپنوں کا بیوپاری	حسن عباس	یکم اپریل ۱۹۴۴	۱۰-۱۳
سُرخ سویرا	صدیقہ بیگم سیوہاروی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۲۷-۳۰
سُرخی ان ہونٹوں کی	افسر اظہر	نومبر ۱۹۶۷	۳۹-۴۵
سکینہ	میرزا ادیب	یکم مئی ۱۹۴۷	۶۳-۶۷
سگائی کی چائے	پرکاش پنڈت	مئی ۱۹۵۱	۱۰-۱۴
سنگم	شفقت رضوی	مارچ ۱۹۵۱	۳۳-۳۷
سنہری ساڑی	چودھری، آئی۔اے	یکم جنوری ۱۹۴۶	۱۰-۱۲
سوالی	پردیسی، پریم ناتھ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۲۹-۳۵
سویرا دور نہیں	اکرام جاوید	اپریل ۱۹۵۷	۴۱-۴۷
شادی کے دن	اشک، اوپندر ناتھ	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۹-۱۴
شکست	حسن، محمد	جون ۱۹۶۲	۳۴-۳۴

Marfat.com

شکست کے بعد	کرشن چند	سالنامہ مریم جون ۱۹۴۴	۴۲-۵۵
شہاب	میرزا ادیب	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۸-۱۳
شیرافگن	حسن، محمد	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۴-۹
شیرازہ	رفعت سروش	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۵۳-۵۹
صِدّی	حسینی، مہدی عباس	فروری ۱۹۵۱	۳۳-۳۹
ظالم نازی	احمد، سعیدالدین	یکم مئی ۱۹۴۴	۲۲-۲۶
عالم برزخ میں مرزا غالب کا مطب	فرقت کاکوروی	یکم اگست ۱۹۴۹	۱۴-۱۶
عشق بنِ پہ ادب نہیں آتا	احسان الحق	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۸۰-۸۴
عقل کی شکست	آہ سیتاپوری	جولائی ۱۹۵۲	۴-۶
عمر خیام کی ایک رات	سلام مچھلی شہری	نومبر ۱۹۵۰	۱۱-۱۴
غالب	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۲	۳-۸
فرار	حسینی، مہدی عباس	یکم مئی ۱۹۴۵	۱۳-۱۹
فردوسی (ایک ریڈیائی فیچر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۵	۱۵-۱۹
فرزانہ	ادیب، اویس احمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۲۰-۲۳
فرزانہ	ادیب، اویس احمد	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۵-۴۷
فلو	آنند، دھرم پرکاش	دسمبر ۱۹۶۷	۳۴-۴۳
فن کار	جبران خلیل جبران / حبیب اشعر دہلوی	یکم جون ۱۹۴۵	۳۸-۴۳
قبر اور چاندنی کی کرن	دُگل، کرتار سنگھ	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۳۵-۴۴
قدم قدم اداس موڑ	ابراہیم یوسف	اپریل ۱۹۶۹	۳۳-۳۹
قیصر کی موت	مورس بیرنگ / قریشی دہلوی، فضل حق	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۴۱-۴۴
کارتوس	حبیب تنویر	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۱۰-۱۲
کبیر	یوسف اقبال	ستمبر ۱۹۷۸	۲۹-۳۲
کرامس کا تحفہ	ابراہیم یوسف	مارچ ۱۹۷۰	۳۱-۳۵
کرشمہ سازی	ناداں قریشی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۸-۱۲
کرشن اور اوکھل بندھن	مست کاشمیری، دینا ناتھ	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۷۵-۷۹
کرن (علامہ اقبال کی نظم شعاع امید تمثیلی انداز میں)	ہادی القادری	جون ۱۹۵۷	۲۵-۲۸
کشش	روش صدیقی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۲۱-۱۲۲
کفایت شعار	مریم شمیم	یکم نومبر ۱۹۴۵	۲۳-۲۴
کھوئی ہوئی منزل	پرکاش پنڈت	نومبر ۱۹۵۵	۳۱-۳۶

Marfat.com

گلگشت مصلیٰ	رؤش صدیقی	یکم جنوری ۱۹۴۵	۵ - ۷
گمنام فن کار	سلام مچھلی شہری	دسمبر ۱۹۴۷	۴۰-۴۵
لوا ور سنو	وکٹر ہیوگو سے ماخوذ	۱۵ جون ۱۹۴۵	۲۵-۲۶
ماں	آمنہ نازلی	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۹ - ۱۱
ماں	جرزی زینیاوسکی / مشیرالحق بحری آبادی	جولائی ۱۹۵۸	۳۸-۴۴
متوازی خطوط	راجندر راجن	اکتوبر ۱۹۴۸	۳۸-۴۲
مٹی جاگتی ہے	حسن، محمد	فروری ۱۹۶۳	۳۰-۴۱
مرزا صاحب کا مکان	فرقت کاکوروی، غلام احمد	مئی ۱۹۵۸	۱۱-۱۶
مصوّر	رفعت سروش .	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۶-۳۳
مفت خور	پرکاش پنڈت	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۴۵-۵۲
مکتب عشق	اظہر افسر	مئی ۱۹۷۰	۳۸-۴۱
منزل عشق	رضوی، بادشاہ حسین	یکم جون ۱۹۴۶	۲۷-۳۲
موت کا پھندا	بیدی، گلبدن سنگھ	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۳-۱۴
موت کے مہمان	احمد، جلال الدین	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۵-۳۷
نادرشاہ کا آخری غیور سپاہی	اشہر لکھنوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۲۱-۲۵
نسیان اور عشق	راجندر راجن	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۲۶-۳۱
نفرت	جیلانی بانو	نومبر ۱۹۶۱	۲۷-۳۳
نہلے پر دہلا	پرکاش پنڈت	جون ۱۹۵۶	۳۷-۴۱
واسکوڈی گاما	طٰہٰ آفندی	جون ۱۹۷۸	۲۶-۳۲
واسوخت	نورالہٰی، محمد عمر	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۱۹-۲۳
ہم لوگ	راجندر راجن	یکم مارچ ۱۹۴۹	۱۰-۱۳
ہولی کا چغدہ	اطہر پرویز	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۶۰-۶۷

انشائیے

آنسو	سیدہ اپچ کے زیدی	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۴
ادبی رسائل	شکیل اعجاز (تصویر)	نومبر ۱۹۸۴	۴۱-۴۲
اِدھر اُدھر کی	صدیقی، رشید احمد	فروری ۱۹۶۴	۳ - ۷
اردو شاعری کی رنگینیاں	نابھوی، رام لعل (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۲۵-۲۷
اردو کا المیہ	صدیقی، رشید احمد (تصویر)	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۴	۹ - ۱۱

Marfat.com

اشرف الحشرات	حسینی، عبدالصمد (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۳۶-۳۷
انتظار	سریندر لوتھر (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۴۰-۴۱
بور	پاشا، احمد جمال (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۴۰-۴۱
بے ترتیبی	پاشا، احمد جمال (تصویر)	جون ۱۹۸۳	۴۱-۴۲
پانی کا چکر	مہدی، پرویز یداللہ	جولائی ۱۹۷۴	۳۹-۴۱
تکیہ	شارق	فروری ۱۹۷۸	۳۹-۴۱
تنہائی	رام لال نابھوی	جنوری ۱۹۸۲	۴۰-۴۱
چارپائی اور کلچر (اقتباسات)	یوسفی، مشتاق احمد	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۱۷-۱۹
حسن - ماضی، حال، مستقبل	فرحت قمر	جون ۱۹۶۸	۳۴
حضرت انسان	فرحت قمر	ستمبر ۱۹۷۴	۳۹-۴۱
خودستائی کی ورزش	اختر علی تلہری	اپریل ۱۹۵۴	۳۵-۳۹
دِلی کی برسات	رشید مرزا دہلوی، آغا	اگست ۱۹۷۴	۲۷-۳۱
زندگی کی پریشانیاں چغلی	صدیقی، رشید احمد	یکم جون ۱۹۴۹	۷-۱۰
عہد نامۂ جدید	شفیقہ فرحت (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۲۰-۲۱
فارم بھرنے کا فن	حامد حسین	نومبر ۱۹۷۹	۳۹-۴۱
قصہ پہلی چھتری کا	موسیٰ کلیم	نومبر ۱۹۷۱	۱۸-۲۰
کچھ مسکراہٹ کے بارے میں	لال، اندرجیت (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۴۰-۴۲
کرسی	شفیقہ فرحت (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۴۸-۴۹
کھیل	نریندر لوتھر	اپریل ۱۹۷۹	۳۶-۳۸
گنگنانا	اسعداللہ، محمد	نومبر ۱۹۸۵	۳۷-۳۸
لا	جاوید وششٹ	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۰-۱۱
لکھ ڈالا مضمون	اختر علی تلہری	اپریل ۱۹۵۰	۲۳-۲۵
محلّے کی ہجو	سلیم مقصود	اپریل ۱۹۷۵	۳۸-۳۹
مرحوم کی یاد	پطرس، سید احمد شاہ بخاری	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۴	۱۲-۱۸
مسئلہ	رام لال نابھوی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۲	۴۲-۴۳
مشترکہ مکان	مسیح انجم	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۲۶-۲۸
مونچھیں	حضرت آوارہ (تصویر)	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۴	۱۹-۲۱
نوکر نامہ	رشید الدین	مئی ۱۹۷۸	۳۱-۳۲

Marfat.com

نامس	برق آشیانوی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۲۴-۲۵
ہمارے ملازم	خاں، مقبول حسن	مئی ۱۹۵۰	۴۹-۵۳
ہم نے بیوی کے ساتھ شاپنگ کی	رشید قریشی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۲۲-۲۳
یہ جھوٹ ہے	آوارہ (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۲۵-۲۶

طنز و مزاح

آرکٹ ساب	عابد معز	اکتوبر ۱۹۸۶	۳۶-۳۸
آزادی کی نفسیات	عبدالحکیم، خلیفہ	یکم مئی ۱۹۴۶	۲۳-۲۵
آئینے میں	یوسف ناظم (تصویر و بائی وڈاٹا)	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۴	۲۷-۲۸
ادبی مشیر	کپور، کنہیالال	جولائی ۱۹۵۶	۱۳-۱۶
اک بنگلہ بنے نیارا	جوشی، شری پاد	اپریل ۱۹۵۷	۴۸-۵۱
المختصر مفید	ظہیر الحق	مئی ۱۹۷۹	۴۳
امریکہ پلٹ	مہدی، پرویز یداللہ	مئی ۱۹۷۶	۳۵-۳۷
ان کی افسانہ نویسی	ص۔ اکبری جمشید پوری	یکم اگست ۱۹۴۴	۲۵
انٹرویو	سلیم، بدرالدین	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۳۵-۳۸
اور جب ہم بی اے پاس ہوئے	فرقت کاکوروی، غلام محمد	اپریل ۱۹۵۵	۱۸-۲۱
ایڈیٹر لوگ	بلونت سنگھ	جنوری ۱۹۵۷	۱۹-۲۲
ایک اکیلا تنہا	فکر تونسوی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۳	۳۵-۳۸
ایک بوڑھے نے کہا	فکر تونسوی	جون ۱۹۸۱	۱۶-۱۸
ایک تکونی کہانی	سلام بن رزاق	جنوری ۱۹۷۶	۱۶
ایک گز کپڑا	تخلص بھوپالی (تصویر و بائی وڈاٹا)	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۴	۳۶-۳۸
ایک مصرع کا جشنِ اجراء	فکر تونسوی	ستمبر ۱۹۷۶	۱۰-۱۳
بات دراصل یہ ہے	فاروق بانسپاری	دسمبر ۱۹۶۰	۱۳-۱۸
باتیں ان کی باقی میرا	معین اعجاز	جنوری ۱۹۸۴	۴۲-۴۳
بج رہا ہے دل کا تار	مہدی، پرویز یداللہ	مارچ ۱۹۸۳	۳۲-۳۵
بادِ ڈرائنگ روم	رؤف خوشتر	مئی ۱۹۸۳	۳۵-۳۶

Marfat.com

برائیوں کی اچھائیاں	شوکت تھانوی	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۲۲-۲۴
بور	نظر صدیقی	نومبر ۱۹۵۷	۵۴-۵۷
"بور" کی قسمیں	پاشا، احمد جمال	جنوری ۱۹۶۸	۲۱-۲۳
بوڑھوں کی کان فرنس	ہاشم عظیم آبادی	جولائی ۱۹۸۱	۳۸-۴۱
بیوی	عارف سہیل	اپریل ۱۹۷۷	۳۸-۳۹
بیوی کی بغاوت	فکر تونسوی	طنز و مزاح نمبر	۳۳-۳۵
	(تصویر و بائی وڈاٹا)	اپریل ۱۹۷۴	
پروفیسر دانش	کپور، کنہیالال	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۵۴-۵۶
پرہیز	کرشن چندر (تصویر)	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۲	۲۲-۲۴
پڑوسی، پڑوسن اور وہ	مہدی، پرویز یداللہ (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۴	۳۷-۴۰
پڑئیے گر بیمار	راز، رام آسرا	مارچ ۱۹۶۹	۱۳-۱۷
تصویر کا الٹا رُخ	مہدی، پرویز یداللہ	جون ۱۹۸۲	۳۸-۴۰
تعزیت ہماری اور ہمیں سے	شفیقہ فرحت (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۵	۴۷-۴۸
ٹرین میں پڑھنا	مجتبیٰ حسین	مارچ ۱۹۷۰	۲۴-۲۶
جس محلے میں ہمارا گھر ہے	پاشا، احمد جمال (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	۳۳-۳۴
جشن جدائی	دلیپ سنگھ (تصویر)	اپریل ۱۹۸۵	۴۰-۴۱
جہلستان	کپور، کنہیالال	طنز و مزاح نمبر	
	(تصویر و بائی وڈاٹا)	اپریل ۱۹۷۴	۲۵-۲۶
چچا میاں	عزیز الرحمان دہلوی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۲-۳۵
چینی ایش ٹرے کی یاد	مجتبیٰ حسین	دسمبر ۱۹۷۴	۱۸-۲۱
حسّو خاں	رشید خاں	فروری ۱۹۶۲	۳۶-۴۰
حماقت	کپور، کنہیالال	ستمبر ۱۹۵۳	۱۰-۱۳
خدا کی قدرت	مجتبیٰ حسین	اگست ۱۹۷۸	۱۱-۱۳
خود برداشتہ مزاح	عبدالغفور	اپریل ۱۹۷۳	۳۳-۳۵
خوشامد	نریندر لوتھر (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۳۵-۳۷
دِلّی جا کر دیکھا	فرقت کاکوروی، غلام احمد	جون ۱۹۵۷	۱۱-۱۴
دودھو نہاؤ نہ پوتوں پھلو	معین اعجاز	فروری ۱۹۸۲	۳۳-۳۴
ذکر اُس پری وش کا	کھنّہ، بھارت چند	طنز و مزاح نمبر	۴۳-۴۴
	(تصویر و بائی وڈاٹا)	اپریل ۱۹۷۴	
رائے	ملّا رموزی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۱۸-۱۹
رضائی	شوکت تھانوی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۹-۱۱

Marfat.com

رف ڈرافٹ	گوڑ، راج بہادر	مئی ۱۹۷۹	۱۲-۱۳
رونے کا فن	وحید، ایم۔اے	اگست ۱۹۸۴	۱۴-۱۶
زندگی بے لطف ہوجائے گی اگر....	بے قاعدگی نہ ہو کپور، کنہیالال	اکتوبر ۱۹۵۶	۴۷
زوجہ گزیدہ	نادر، محمد خورشید	نومبر ۱۹۸۲	۴۰-۴۳
ساس	اشرف صبوحی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۱۴-۱۱۶
سبز باغ	کپور، کنہیالال	اکتوبر ۱۹۵۰	۸-۱۰
سمع خراشیاں	وجاہت علی سندیلوی	مئی ۱۹۶۳	۳۲-۳۶
سنیے کا سر دُھنیے گا	اسداللہ، محمد (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۴۰-۴۱
سودیشی ریل (اقتباسات)	شوکت تھانوی	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۱۳-۱۴
سویرے جو کل آنکھ میری کھلی	منٹو، سعادت حسن	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۱۵-۱۶
شاطر صاحب	کپور، کنہیالال	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۵۱-۵۳
شہید	کپور، کنہیالال	نومبر ۱۹۴۸	۳۵-۳۶
صراحی	یوسف ناظم	مئی ۱۹۸۴	۳۶-۳۷
صلاح کار	پاشا، احمد جمال	دسمبر ۱۹۶۴	۱۹-۲۲
ضرورت ہے	دلیپ سنگھ (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۴۳-۴۴
ضرورت ہے صدر جلسہ کی	کھنّہ، بھارت چند	جنوری ۱۹۷۸	۲۲-۲۴
عالم برزخ میں (مجاز کی خدائے سخن میر تقی میر سے ملاقات)	فرقت کاکوروی، غلام احمد	اکتوبر ۱۹۶۷	۲۵-۲۹
عشق — ماضی، حال، مستقبل	فرحت قمر	اکتوبر ۱۹۶۶	۲۴-۲۶
غالب اور ملازمین سرکار	یوسف ناظم	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۹-۵۱
غائب دماغی! بلائے جان	شفیقہ فرحت	اگست ۱۹۸۶	۴۲-۴۴
فسادی چچا	وجاہت علی سندیلوی	اپریل ۱۹۶۲	۴۲-۴۷
فلسفۂ تبسم	ناکارہ حیدرآبادی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۱۷-۱۲۰
فلمی ہیروئن سے انٹرویو	سلمیٰ صدیقی (تصویر و بائی وڈاٹا)	طنز و مزاح نمبر اپریل ۱۹۷۴	۴۵-۴۸
فون پھر آیا دلِ زار	سنگر، ست پرکاش	ستمبر ۱۹۶۴	۲۷-۳۴
قسم کھانا	صدیقی، رشید احمد	اکتوبر ۱۹۴۸	۱۶-۱۸
کاتب کی کرشمہ سازی	عبدالمجید سہالوی	اکتوبر ۱۹۶۴	۳۳-۳۶
کان	اسداللہ، محمد	اگست ۱۹۸۳	۳۹-۴۰

Marfat.com

کندن	صدیقی، رشید احمد	جنوری ۱۹۶۰	۱۲-۱۸
گپ بازی	عبدالغفور، خواجہ	اگست ۱۹۷۷	۲۰-۲۱
گریبان	مہدی، پرویز یداللہ (تصویر)	مئی ۱۹۸۶	۳۷-۳۸
گذرے ہوئے بالوں کی بات	یوسف ناظم	ستمبر ۱۹۷۰	۲۱-۲۲
مجبوریاں	شفیق الرحمان	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۱۰-۱۴
مختصر ترین افسانے	کپور، کنہیالال	دسمبر ۱۹۷۵	۳۱-۳۲
مرزا — ایک ادھورا خاکہ	رضوی، اظہر مسعود	فروری ۱۹۸۶	۳۸-۳۹
مرزا کی یادیں	مجتبیٰ حسین	طنز و مزاح نمبر	۲۹-۴۲
	(تصویر و بائی وڈاٹا)	اپریل ۱۹۷۴	
معلوم ہے ہی آپ کو بندے کا ایڈریس	الیش کمار	مارچ ۱۹۵۶	۴۶-۴۸
مکان نمبر سی ۴ : ۵	فکر تونسوی	مارچ ۱۹۷۷	۲۱-۲۳
منکر نکیر کا شیخ چلی سے انٹرویو	وکیل نجیب	اکتوبر ۱۹۸۳	۳۷-۳۹
مہمان خصوصی	یوسف ناظم	اگست ۱۹۸۵	۳۶-۳۷
میاں آزاد فلمی دنیا میں	شرما، ہمت رائے (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۳۳-۴۰
میڈم اور مرغ	پاشا، احمد جمال (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۶	۴۳-۴۵
میرا پہلا براڈ کاسٹ	بہادر، رام پرتاب	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۸-۶۰
میری خودکشی	ناکارہ حیدرآبادی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۱۴-۱۷
میرے پتے سے لوگوں کو	مجتبیٰ حسین	اکتوبر ۱۹۷۷	۲۵-۲۶
نانی بستی	اشرف صبوحی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۳۷-۴۰
نصف دانشور	حسینی جاوید (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۵	۳۷-۳۸
نفاست پسند	ملا رموزی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۳-۳۴
نیا ہدایت کار	اشک، اوپندر ناتھ	دسمبر ۱۹۵۶	۲۴-۲۶
نیند سے تبدیلی صنف تک	یوسف ناظم	مارچ ۱۹۷۷	۳۲-۳۳
ہندوستان میں ڈاکٹروں کی قسمیں	معین اعجاز	اپریل ۱۹۷۶	۳۷-۳۸
ہنگامی اور مستقل ادب	فکر تونسوی	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۳-۲۸
یرقان	رؤف خوشتر	جون ۱۹۷۹	۳۹-۴۰
یونیورسٹی کے لڑکے	پاشا، احمد جمال	طنز و مزاح نمبر	۳۹-۴۲
	(تصویر و بائی وڈاٹا)	اپریل ۱۹۷۴	
یہ بھی ایک فن ہے دو کو لڑانا	کپور، کنہیالال	اکتوبر ۱۹۵۷	۱۱-۱۳
یہ کیا ہو رہا ہے ؟	یوسف ناظم	مئی ۱۹۷۶	۱۸
یہ نعمتیں خدا کی	فکر تونسوی (تصویر)	مارچ ۱۹۸۶	۳۰-۳۳

Marfat.com

خاکے

آغا حشر چند یادیں	کرشن شرما	نومبر ۱۹۸۴	۴ - ۵
آغا حشر سوانحی خاکہ	وکرم، نندکشور	اپریل ۱۹۷۹	۵ - ۸
ابراہیم جلیس کی یادیں (تصویر)	مجتبیٰ حسین	جنوری ۱۹۷۸	۹ - ۱۱
اختر اورینوی ـ روز و شب کے آئینے میں	شیریں باسط	نومبر ۱۹۸۴	۷ - ۱۱
ایم اسلم	شاہد احمد دہلوی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۹ - ۱۳
برق موسوی	بیگ، اکبر علی	اپریل ۱۹۸۰	۳۴-۳۵
بیگم شمرو	ظفر قریشی دہلوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۱۶-۱۹
بیگم مولانا محمد علی	آصفہ مجیب	نومبر ۱۹۷۹	۱۱-۱۵
چراغوں میں روشنی نہیں رہی (قاضی عدیل عباسی)	زیدی، علی جواد	مئی ۱۹۸۰	۹ - ۱۳
حافظ محمود خاں شیروانی (تصویر)	وکرم، نندکشور	نومبر ۱۹۸۰	۱۹-۲۱
حکیمن بوا	ماجدہ اسد (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۳۹-۴۱
خواجہ حسن نظامی	حمیدہ سلطان	فروری ۱۹۷۷	۲۲
دلیش بھگت ـ جتن	سکہ، شیوناتھ (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۹	۲۱
ڈاکٹر انصاری، مونچھیں اور انگلیاں	احمد عباس، خواجہ	مارچ ۱۹۸۰	۵ - ۷
ڈاکٹر مختار احمد انصاری	چشتی، جمیل احمد	مارچ ۱۹۸۱	۲۶-۲۷
ڈاکٹر خاں صاحب (عبدالجبار خاں) (خاں صاحب کی تصویر)	کابلی، خان غازی (کابلی کی تصویر)	جنوری ۱۹۸۰	۲۴-۲۶
سوانحی خاکہ (ڈاکٹر عبدالعلیم مرحوم) (تصویر)	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	پشت پر
ڈاکٹر غلام یزدانی	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۹	۱۰-۱۱
رام پرساد بسمل	خاں، افغان اللہ	جنوری ۱۹۷۳	۳۴-۳۶
رنگے ہوئے گیدڑ	خلیل جبران / حبیب اشعر دہلوی	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۲-۲۳
سجاد ظہیر ـ شخصیت کا خاکہ	اعجاز حسین	دسمبر ۱۹۷۳	۱۱-۱۳
سہیل بھائی	زیدی، علی جواد	سہیل نمبر نومبر ۱۹۸۱	۵ - ۸
صدر جمہوریہ جناب فخرالدین علی احمد (فخرالدین علی احمد اور بیگم عابدہ احمد کی تصویر)	احمد، حسن الدین	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۴-۲۸
عابد حسین ببلیوگرافی	قریشی، جمیل احمد	جون ۱۹۸۰	۳

Marfat.com

عطا کاکوی (غزل کا عکس)	بسمل عظیم آبادی (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۸	۵ - ۶
فانی — سوانحی خاکہ	عبدالشکور	ستمبر ۱۹۷۹	۳
لالہ ہردیال	عادل صدیقی	اگست ۱۹۷۹	۲۹-۳۱
محمد علی ردولوی	ہما بیگم	مئی ۱۹۶۰	۳۸-۳۹
منحوس ہیرا	اسٹینلے کلارک	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۲۴-۲۵
مولے آقا	اشرف صبوحی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۱۹-۲۲
مولانا حسرت موہانی	شرما، کرشن بلدیو	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۳۱-۳۳
مولانا حسرت موہانی	سالک، عبدالمجید	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۲۸-۳۰
مہاراجا رنجیت سنگھ (تصویر۔ فقیر عزیز الدین اور مہاراجا رنجیت سنگھ)	کھلر، کے۔ کے	نومبر ۱۹۸۰	۶ - ۹
مہر و ماہ	سید حامد	جنوری ۱۹۷۸	۱۲-۱۸
میرے والد (ضیا احمد بدایونی) تصویر	صدیقی، ظہیر احمد	نومبر ۱۹۷۳	۱۳-۱۷
ہمارے حکیم صاحب	نقوی، سخی حسن	اپریل ۱۹۶۷	۳۹-۴۲
ہمارے میر صاحب	نقوی، سید سخی حسن	نومبر ۱۹۵۱	۱۴-۱۷
یحییٰ اعظمی	شعیب اعظمی	جنوری ۱۹۷۳	۳۱-۳۳

خطوط

آرزو، صفی اور جلیل کے خطوط (محمد علی خاں اثر رام پوری کے نام)	اثر رام پوری، محمد علی خاں	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۲۳-۲۴
آغا حیدر خط بنام عرش ملسیانی	مرزا، آغا حیدر حسن	مئی ۱۹۵۷	۱۶
ایک خط بنام عرش ملسیانی	مہر، غلام رسول	ستمبر ۱۹۵۷	۲۳
ایک خط	بیدار، عابد رضا	اکتوبر ۱۹۵۵	۲۴
ایک خط	صدیقی، رشید احمد	فروری ۱۹۵۰	۳۸-۴۱
ایک نادر خط	ایم کمیسن بنام	جنوری ۱۹۶۷	۳۷
	سید شاہ صاحب عالم	اپریل ۱۹۷۵	۲۹
پروفیسر اعجاز حسین مرحوم اور ڈاکٹر مسیح الزماں مرحوم کے خطوط انیس نمبر کے بارے میں (عکس تحریر)			
چند قدیم خطوط	نقوی سہسوانی، حنیف	دسمبر ۱۹۵۷	۴۵-۴۸
چند نادر خطوط	ادارہ	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۸ - ۱۲

Marfat.com

چند یادگار خطوط		دسمبر ۱۹۵۵	۱۲
(بے خود کے داغ کے)			
(وجاہت حسین وجاہت صدیقی کا ایک نادر خط)			
حضرت اکبر آبادی کے خطوط بنام حکیم محمد شمس الحسن سہسوانی مرحوم	بشیر الحق دسنوی، محمد	جنوری ۱۹۵۷	۲۶
خط بنام علاء الدین خاں	غالب، اسد اللہ خاں	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۹
در جواب آنکہ	حمیدہ سلطان، محمد ثناء اللہ، غلام رسول مہر	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۶-۳۸
راج نرائن راز کے نام ایک خط	غوری، زیب	ستمبر ۱۹۸۵	۶-۷
سرشار سے متعلق ایک خانگی خط		اپریل ۱۹۷۵	۲۴-۲۵
مولانا عبدالماجد دریابادی کے نام			
شعر و شاعری نمبر — چند آراء	بہت سے لوگوں کے خطوط	نومبر ۱۹۵۳	۴۷-۴۹
عبدالحلیم شرر کے خطوط	بیدار، عابد رضا	خط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۴۶-۵۵
کھلا خط بنام حضرت نیاز فتح پوری	اثر لکھنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۰۹-۱۱
مکتوب غالب	ادارہ	فروری ۱۹۵۵	۶
مکتوب گرامی (مالک رام کا خط)		جولائی ۱۹۶۰	۴۰
مکتوب گرامی	صدیقی، ڈاکٹر عبدالستار	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۲۶
مولانا آزاد کا ایک خط (غبار خاطر سے)	آزاد، ابوالکلام	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۶۷-۷۰
مولوی عبدالحق کے خطوط (ایک خط کا عکس)	نورانی، امیر حسن	اپریل ۱۹۸۵	۱۵-۱۸
نرملا کے خطوط	طاہری دیوی شیرازی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۲۱-۲۶

غبار کارواں (خودنوشت)

غبار کارواں	صالحہ عابد حسین	دسمبر ۱۹۶۹	۱۰-۱۲
غبار کارواں	اختر اورینوی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۸-۱۰
غبار کارواں	گیان چند	اپریل ۱۹۷۰	۳-۴
غبار کارواں	جمیل مظہری (تصویر)	مئی ۱۹۷۰	۴-۱۰
غبار کارواں	خاں، مسعود حسین (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۳-۷
غبار کارواں	عبدالماجد دریابادی	جولائی ۱۹۷۰	۳-۱۱

Marfat.com

غبارِ کارواں	انصاری، اسلوب احمد (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۱۰-۱۳
غبارِ کارواں	عصمت چغتائی (تصویر)	نومبر ۱۹۷۰	۶-۱۵
غبارِ کارواں	فراق گورکھپوری	دسمبر ۱۹۷۰	۳-۱۰
غبارِ کارواں	جوش ملسیانی	جنوری ۱۹۷۱	۳-۸
غبارِ کارواں	آزاد، جگن ناتھ	فروری ۱۹۷۱	۳-۷
غبارِ کارواں	سعید احمد اکبرآبادی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۴-۱۰
غبارِ کارواں	حسن، محمد	اپریل ۱۹۷۱	۴-۷
غبارِ کارواں	عرش ملسیانی (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	
غبارِ کارواں	حمیدہ سلطان (تصویر)	جون ۱۹۷۱	۴-۶
غبارِ کارواں	احمد عباس، خواجہ (تصویر)	جولائی ۱۹۷۱	۳-۹
غبارِ کارواں	امن، گوپی ناتھ	اکتوبر ۱۹۷۱	۷-۱۱
غبارِ کارواں	امجد نجمی	نومبر ۱۹۷۱	۶-۱۲
غبارِ کارواں	میکش اکبرآبادی	دسمبر ۱۹۷۱	۳-۷
غبارِ کارواں	وحید اختر	جنوری ۱۹۷۲	۴-۱۹
غبارِ کارواں	لون، علی محمد	جنوری ۱۹۷۲	۲-۱۴
غبارِ کارواں	سلام مچھلی شہری	مارچ ۱۹۷۲	۳۷-۴۳
غبارِ کارواں	سہیل عظیم آبادی	اپریل ۱۹۷۲	۳-۶
غبارِ کارواں	رہبر، ہنس راج	مئی ۱۹۷۲	۳۱-۳۷
غبارِ کارواں	فاروقی، شمس الرحمان	جون ۱۹۷۲	۴-۱۹
غبارِ کارواں	مالک رام	ستمبر ۱۹۷۲	۶-۱۱
غبارِ کارواں	زیدی، علی جواد	اکتوبر ۱۹۷۲	۱۱-۱۹
غبارِ کارواں	کوثر چاندپوری	مارچ ۱۹۷۳	۱۷-۲۳
غبارِ کارواں	شعلہ، دوارکا داس	اپریل ۱۹۷۵	۱۹-۲۳
غبارِ کارواں	گوپال متل	اگست ۱۹۷۹	۳-۱۵
غبارِ کارواں	انیس قدوائی	اکتوبر ۱۹۷۹	۴-۶
غبارِ کارواں	مدن گوپال (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۱۰-۱۳
آپ بیتی	پریم چند	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۷-۱۰
ایک مریض کی آپ بیتی	ذوشینکو، میکائیل	یکم اگست ۱۹۴۳	۹-۱۰

Marfat.com

من کہ۔ آں کہ (سوانحی خاکہ)

آں کہ	عبدالودود، قاضی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۶-۳۸
آں کہ — مولانا حسرت موہانی (تصویر)	اعظمی، عبدالطیف	حسرت نمبر مئی ۱۹۸۵	۵ - ۸
آں کہ — سجاد ظہیر (تصویر)	علی باقر (مرتبہ)	جنوری ۱۹۸۶	۲۶-۲۸
آں کہ — غیاث احمد گدی	جمشید قمر	دسمبر ۱۹۸۶	۴ - ۵
آں کہ — شمیم کرہانی (تصویر)	عابد کرہانی	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۳-۲۵
من کہ (بائی اوڑاٹا)	مالک رام	مئی ۱۹۸۴	۲۴-۲۶
من کہ — محمد مجیب (تصویر)	اعظمی، عبدالطیف	جون ۱۹۸۴	۲۴-۲۶
من کہ	صالحہ عابد حسین (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۲۲-۲۴
من کہ	ہاشمی، نورالحسن (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۳۰-۳۱
من کہ	بیدی، راجندر سنگھ (تصور)	اکتوبر ۱۹۸۴	۳۰-۳۱
من کہ	گیان چند	نومبر ۱۹۸۴	۲۰-۲۲
من کہ — پروفیسر محمد مجیب (تسامحات : تصحیح)	صادقہ ذکی	فروری ۱۹۸۵	۴۱-۴۲
من کہ	ضیا فتح آبادی (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۳-۲۵
من کہ	احمد عباس، خواجہ	اپریل ۱۹۸۵	۲۴-۲۶
من کہ	فاروقی، خواجہ احمد (تصویر)	مارچ ۱۹۸۵	۲۲-۲۴
من کہ	انصاری، حیات اللہ (تصویر)	جولائی ۱۹۸۵	۳۰-۳۱
من کہ	دیوندر ستیارتھی (تصویر)	اپریل ۱۹۸۶	۲۸-۳۰
من کہ	جوگندر پال (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۶	۲۳-۲۶
من کہ	طالب چکوالی (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۳۲-۳۳

سفرنامے

آدھی رات کے سورج کا دیش	ستیش بترا	اکتوبر ۱۹۸۵	۲۷-۳۲
اجنتا کے گم نام فن کاروں کا امر پیام	صالحہ عابد حسین	جولائی ۱۹۶۴	۳۳-۳۹
ادھورا سفرنامہ	احمد علی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۳۸-۴۰
ادھورا سفرنامہ	احمد علی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۲۵-۲۷
امرناتھ کی یاترا	شیام سندر	جولائی ۱۹۵۶	۴۶-۴۸

Marfat.com

امریکہ کے مغربی ساحل سے مشرقی ساحل تک	ستیش بترا	جنوری ۱۹۸۶	۱۹-۲۲
امریکہ — امریکہ	نریندر لوتھر	اکتوبر ۱۹۸۶	۳۴-۳۵
ہونا پیدا ارادہ دریافت امریکہ کرنے کا			
اور .... مانٹریل ہے	ستیش بترا	مارچ ۱۹۸۶	۲۰-۲۵
چل دیسوا کی اور	ستیش بترا	اپریل ۱۹۸۶	۳۸-۳۹
چند دن کشمیر میں	صالحہ عابد حسین	نومبر ۱۹۵۱	۵ - ۹
دہلی سے جنیوا تک	وِدّیا شنکر	ستمبر ۱۹۵۳	۱۵-۱۸
ڈسنی لینڈ — انسانی تخیل کا نادر کرشمہ	ستیش بترا	مارچ ۱۹۸۵	۲۵-۳۰
ذکر نیویارک — زمین دوز برقی گاڑیاں	ستیش بترا	اگست ۱۹۸۵	۳۳-۳۵
ذکر نیویارک کا (۲)	ستیش بترا	ستمبر ۱۹۸۵	۱۹-۲۵
ساگر درشن	جیبہ قدوائی	ستمبر ۱۹۶۰	۳۵-۳۹
سان ڈی ایگو — سمندری دنیا کا عجوبہ	ستیش بترا	نومبر ۱۹۸۵	۲۳-۲۶
سان فرانسسکو قدرتی نظاروں کا شہر	ستیش بترا	اپریل ۱۹۸۵	۳۲-۳۴
سفر گو یورپ	نریندر لوتھر	ستمبر ۱۹۸۰	۲۲-۲۴
قصّہ مانٹریل کے سفر کا	ستیش بترا	فروری ۱۹۸۶	۱۶-۲۱
کامروپ کے دیس میں	حمیدہ سلطان	فروری ۱۹۷۸	۳ - ۹
کچھ دن المانیہ میں	صالحہ عابد حسین	جنوری ۱۹۵۵	۳۰-۳۵
کشمیر کی سیر	دہرہ، ایچ۔ آر	دسمبر ۱۹۵۳	۴۹-۵۰
کوپن ہیگن — ننھی جل پری کا دیس	ستیش بترا	جنوری ۱۹۸۵	۳۶-۳۸
لاس ویگاز — ویرانے میں جنّت	ستیش بترا	فروری ۱۹۸۵	۱۵-۱۸
لِدر کی گھاٹی میں : کولائی تک	گھنشیام سیٹھی	اکتوبر ۱۹۵۸	۴۳-۴۷
لیونارڈو ڈاونسی کا شہر — میلان	گھنشیام سیٹھی	جون ۱۹۶۵	۳۹-۴۴
مادام تُسام کا مومی عجائب گھر	ستیش بترا	جولائی ۱۹۸۵	۲۴-۲۹
ماضی کے جھروکے سے	آصفہ مجیب (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۳۶-۴۱
مڈغاسکر	س، ع، ر	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۲۰-۲۲
مڈغاسکر	س، ع، ر	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۱۶-۱۷
مُسیر طالبی فی بلادِ افرنجی	عتیق صدیقی	جولائی ۱۹۷۹	۴ - ۱۰
میرا ایران کا سفر	تاراچند، ڈاکٹر	مئی ۱۹۵۴	۳ - ۷
ہندوستان سے یورپ تک	بنس، ایس۔ جی	اکتوبر ۱۹۴۴	۴۸-۴۹
یونیورسل اسٹوڈیوز — پرچھائیوں کا دیش	ستیش بترا	جون ۱۹۸۵	۳۵-۳۹
یہ واشنگٹن ہے !	ستیش بترا	دسمبر ۱۹۸۵	۲۲-۲۷

Marfat.com

شکاریات

جنگلی جانوروں کا تحفظ	اشتیاق علوی	دسمبر ۱۹۸۲	۴۱-۴۰
شکار کے نادر مناظر	اشتیاق علوی	ستمبر ۱۹۸۰	۲۶-۲۵
شکار میں انا ڑی ساتھی	اشتیاق علوی	دسمبر ۱۹۸۱	۴۲-۴۰

مذاکرے/مباحثے/سمپوزیم

اردو میں تحقیق کا معیار	مالک رام، احتشام حسین،	اردو تحقیق نمبر	۲۶-۲۰
	اختر اورینوی، گیان چند،	اگست ۱۹۶۷	
	محمد حسن، گوپی چند نارنگ		
تین یادگار ادبی صحبتیں	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۱	۳۳-۲۶
قاری کے مسائل	دیویندر اِسّر، وہاب دانش،	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۳۷-۳۳
	حکیم منظور		
قومی ترقی کا محاسبہ	محمد عقیل، اقبال ماہر،	جون ۱۹۷۶	۴۳-۴۱
	منظر شہاب، سلام سندیلوی،		
	رونق دکنی سیمابی		
قومی ترقی کا محاسبہ	سید حسن، محمد حسن، سہیل	اپریل ۱۹۷۶	۴۷-۴۴
	عظیم آبادی، حرمت الاکرام،		
	مبشر علی صدیقی، مہدی		
	پرتاپ گڑھی، دور آفریدی		
قومی یک جہتی ایک مذاکرہ	جوشی، شریمتی سبھدرا	اگست ۱۹۷۲	۶۳
قومی یک جہتی ایک مذاکرہ	مسافر، گیانی گورمکھ سنگھ	اگست ۱۹۷۲	۶۲
قومی یک جہتی ایک مذاکرہ	ملہوترہ، شری وجے کمار	اگست ۱۹۷۲	۶۴-۶۳
قومی یک جہتی ایک مذاکرہ	صدیقی، مولانا عبدالوحید	اگست ۱۹۷۲	۶۵-۶۴
قومی یک جہتی ایک مذاکرہ	خلیق انجم	اگست ۱۹۷۲	۶۵
قومی یک جہتی ایک مذاکرہ	جوش، ہرچرن سنگھ	اگست ۱۹۷۲	۶۶-۶۵
قومی یک جہتی ایک مذاکرہ	جاوا، رشمی	اگست ۱۹۷۲	۶۶
مارکس کے فلسفۂ معاشیات کا حالیہ جائزہ	ڈاکٹر پی۔ سی۔ ٹامس، ڈاکٹر	جون ۱۹۵۷	۵۷-۵۵
	سداشو منصرا، ڈاکٹر ایس این سین		

Marfat.com

مدیر کے مسائل	اعجاز صدیقی، عابد سہیل، محمد یوسف ٹینگ، مالک رام،	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۱۹-۲۶
مصنف کے مسائل	احمد سعید ملیح آبادی		
	قرۃ العین حیدر، ظ۔ انصاری (تصویر)	ضمیمہ اردو نمبر	۴-۱۸
	جوگندر پال، حامدی کاشمیری،	اکتوبر ۱۹۷۳	
	ضیا فتح آبادی، ستیش بترا،		
	مجتبیٰ حسین		
ناشر کے مسائل	محمد حسین شمس علوی	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۲۷-۳۱
	دیانند ورما، عابد علی خاں		
ہماری فلموں میں ہندوستانیت	صالحہ عابد حسین	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۰۱-۱۰۲
ہماری فلموں میں ہندوستانیت	موہن راکیش	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۰۳-۱۰۴
ہماری فلموں میں ہندوستانیت	راکیش، موہن	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۰۳-۱۰۴
ہماری فلموں میں ہندوستانیت	پربھاکر چوے	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۱۰۴
ہندوستانی ادیب کے مسائل	احتشام حسین،	یکم نومبر ۱۹۴۹	۱۶
	اوپندر ناتھ اشک، امن لکھنوی		

وفیات

آہ بلبل ہند (سروجنی نائیڈو کی وفات پر)	جوش ملیح آبادی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲
آہ شاہد احمد دہلوی (تصویر)	ادارہ	ستمبر ۱۹۶۷	ٹائیٹل
آہ۔ گوپالا سوامی آئینگر (تصویر)	ادارہ	اپریل ۱۹۵۳	۲۸-۲۹
ایک اور چراغ گل ہو گیا (ناطق لکھنوی کی وفات)	جوش	جنوری ۱۹۵۱	۲۸
ایک اور سانحہ (تاجور نجیب آبادی کا انتقال)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۳۶
ایک اور صاحب کمال اُٹھ گیا (آرزو لکھنوی)	جوش ملیح آبادی	جون ۱۹۵۱	۴
ایں ماتم سخت است (اختر شیرانی)	جوش	اکتوبر ۱۹۴۸	۹
ایں ماتم سخت است (امریکی صدر کنیڈی کا قتل)	ادارہ	جولائی ۱۹۶۸	ٹائیٹل پشت

Marfat.com

دو چراغ اور بجھے (مولوی عبدالحق، سید عطاء اللہ شاہ بخاری (تصویر)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۱	۲۲-۲۳
دو چراغ اور بجھے (سید امتیاز علی تاج، شکیل بدایونی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۷۰	۱۳-۱۵
سلام آخر (سلام مچھلی شہری کی وفات پر اظہار غم)	ادارہ	دسمبر ۱۹۷۳	ٹائیٹل
سنگ آمد و سخت آمد (ڈاکٹر راجندر پرساد کی وفات)	ادارہ	اپریل ۱۹۶۳	۳
سیل ماتم (خواجہ حسن نظامی، بے خود دہلوی، علامہ کیفی دہلوی کی وفات)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۶	۹
سانحہ عظیم (سیماب کی وفات) تصویر ص ۲۹	جوش	اپریل ۱۹۵۱	۱۹
صف ماتم (ڈاکٹر رشید جہاں اور چودھری برکت علی کی وفات)		اکتوبر ۱۹۵۲	۱۵
مرگ بے ماتم (بزم اکبر آبادی)	جوش	جولائی ۱۹۵۳	۱۱
نئے ہند کا معمار (سردار پٹیل کی وفات پر)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۱	۴
واحسرتا (حسرت موہانی کی وفات پر) تصویر ص ۳۲	جوش ملیح آبادی	جولائی ۱۹۵۱	۴ - ۵
وفیات مسعود حسن رضوی ادیب، مولانا محمد میاں، مولانا شاہد فاخری، شورش کاشمیری، نذر محمد راشد، انیس احمد عباسی		جنوری ۱۹۷۶	۴۸
ہائے نہال سیوہاروی	جوش	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۲۳

رپورٹ / روئداد

آٹھواں بین الاقوامی فلمی میلہ	اشک، پریم پال	مارچ ۱۹۸۱	۲۰-۲۵
اردو ایڈیٹروں کی کل ہند کانفرنس	اختر جمنا داس	جنوری ۱۹۷۴	۱۸-۲۱

Marfat.com

اردو کتابوں کی قومی نمائش (نمائش کی تصاویر)	انیس نصرت	جون ۱۹۷۹	۴۸
اردو کے ترقی پسند ادیبوں کی کل ہند کانفرنس	اجمل اجملی	جون ۱۹۷۶	۴۴-۴۵
اساتذہ اردو جامعات ہند	ادارہ	جولائی ۱۹۶۶	۴۱-۴۴
کل ہند دلی کانفرنس			
المسعودی کی ہزار سالہ برسی	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۸	۲۹
جدید اردو ادب میں زبان کے تخلیقی استعمال کے مسائل (جامعہ ملیہ اسلامیہ کے سیمینار کی رپورٹ)	زبیر رضوی	مئی ۱۹۷۶	۳۹-۴۰
جشن علی جواد زیدی		اکتوبر ۱۹۷۵	۴۷
وزیر اعظم اندرا گاندھی کے ہاتھوں ضبط شدہ نظموں کا اجراء			
چوتھی سہ سالہ بین الاقوامی فنی نمائش ۱۹۷۸ (تصویریں)	انیس فاروقی	مئی ۱۹۷۸	۲۰-۲۴
خواجہ حسن نظامی۔ حیات اور خدمات ایک سیمنار	انور صدیقی	فروری ۱۹۷۷	۱۱-۱۲
سرچشمۂ علم و عرفاں (دارالعلوم دیوبند کی صدسالہ برسی)	عادل صدیقی	مئی ۱۹۸۰	۴-۷
(دارالعلوم دیوبند اور برسی کی مختلف تصاویر)			
صدسالہ جشنِ اقبال (تصاویر)	قمر رئیس	دسمبر ۱۹۷۷	۴۳-۴۴
غیر مسلم مصنفین اردو کانفرنس (تصاویر) آنند نرائن ملا، کرشن چندر، شام کشن نگم، رام لال، کنور مہندر سنگھ بیدی سحر، ڈاکٹر نریش، ستیش بترا، شانتی رنجن بھٹاچاریہ، بلراج کومل، جگن ناتھ آزاد، ساحر ہوشیارپوری	ادارہ	جنوری ۱۹۷۸	۲۲-۲۵
فسانہ ہیں ہم لوگ (آل انڈیا ریڈیو سے نشر ایک مشاعرہ کی روئداد)	ادارہ	جون ۱۹۵۵	۲۹-۳۲
کتابوں کی نمائش)	پربھاکر چوبے	مئی ۱۹۵۷	۲۵-۲۸
کلکتہ میں افغانی فنون کی نمائش	تقی، ایم ایم	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵۹-۶۰
کوہ دماوند	قرۃ العین حیدر	مارچ ۱۹۷۸	۳-۹
لکھنؤ کا طرحی مشاعرہ	ادارہ	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۵۶-۵۹
لندن میں ہندوستانی فن کی نمائش (تصاویر)	اردن، جان	جنوری ۱۹۴۸	۲۵-۳۲

Marfat.com

ماسکو کے پھول	نیلسن	اکتوبر ۱۹۵۵	۲۱-۲۳
(نہرو کے ماسکو سفر کی روئداد			
مصوّری کی بین اقوامی نمائش	ادارہ	اپریل ۱۹۶۸	۲۴-۲۵
مصوّری کی بیسویں قومی نمائش	انیس فاروقی	دسمبر ۱۹۷۶	۲۴-۲۶
مولانا محمد علی اور راجہ جی کے صدی سال کا آغاز	اعظمی، عبدالطیف	جنوری ۱۹۷۹	۴۰
ناوابستہ ممالک کی پانچویں چوٹی کانفرنس	احتشام قریشی (ٹائمز آف انڈیا)	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۲-۲۵
ناوابستہ ممالک کے لیے مشترک خبر رساں ادارہ —	ادارہ	اگست ۱۹۷۶	۶-۷
وقت کی اہم ضرورت			
وہی چراغ بجھا جس کی لو قیامت تھی	ادارہ	جولائی ۱۹۷۸	ٹائیٹل
(خلیل الرحمان اعظمی کی موت پر تعزیتی جلسہ) (تصویر)			
ہندوستان میں ایرانی کلچرل مشن	حکمت، علی اصغر	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۲۸-۲۹
یوم ظفر	ادارہ	جنوری ۱۹۶۴	۱۱
یوم غالب	ادارہ	اپریل ۱۹۶۴	۲۲
یونسکو کا ن فرنس	اشرف، آغا محمد	یکم فروری ۱۹۴۷	۲۰-۲۲

روزنامچے

واقعاتِ عالم کا روزنامچہ (یکم دسمبر سے ۱۴ دسمبر تک)	ادارہ	یکم جنوری	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۵ دسمبر سے ۳۱ دسمبر تک)	ادارہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (یکم جنوری سے ۱۵ جنوری تک)	ادارہ	یکم فروری ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۵ جنوری سے ۳۰ جنوری تک)	ادارہ	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۳۱ جنوری تا ۱۴ فروری)	ادارہ	یکم مارچ ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۵ فروری تا ۲۸ فروری)	ادارہ	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱ تا ۱۵ مارچ)	ادارہ	یکم اپریل ۱۹۴۵	۵

Marfat.com

واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ تا ۳۱ مارچ)	ادارہ	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (یکم اپریل سے ۱۵ اپریل تک)	ادارہ	یکم مئی ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ تا ۳۰ اپریل)	ادارہ	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (یکم مئی تا ۱۵ مئی)	ادارہ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۵	۷
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ - ۳۱ مئی تک)	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۵	۶
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ - ۳۰ جون)	ادارہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۶
واقعات عالم کا روزنامچہ (یکم - ۱۵ جولائی)	ادارہ	یکم اگست ۱۹۴۵	۶
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ - ۳۱ جولائی)	ادارہ	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۶
واقعات عالم کا روزنامچہ (یکم اگست - ۱۵ اگست)	ادارہ	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۶
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ - ۳۱ اگست)	ادارہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۶
واقعات عالم کا روزنامچہ (یکم - ۱۵ ستمبر)	ادارہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ - ۳۰ ستمبر)	ادارہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (را - ۱۵ اکتوبر)	ادارہ	یکم نومبر ۱۹۴۵	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۶ - ۳۱ اکتوبر)	ادارہ	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۶
لڑائی کا روزنامچہ (۹ سے ۲۶ اکتوبر ۱۹۴۴ تک)	ادارہ	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۴

Marfat.com

لڑائی کا روزنامچہ (۲۷ اکتوبر تا ۱۲ نومبر ۱۹۴۴)	ادارہ	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۴
واقعات عالم کا روزنامچہ (۱۳ سے ۳۰ نومبر)	ادارہ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۴

انٹرویو

پریم چند انگریزی میں خاکہ لکھتے تھے	بیر راجہ	مارچ ۱۹۷۹	۳۹-۴۱
(مراری لال کیڈیا سے انٹرویو)			
پچھلے دس سال۔ نوجوانوں کی نظر میں	عابد کرہانی	مارچ ۱۹۷۶	۲۹-۳۱
ترقی اردو بورڈ		جنوری ۱۹۷۳	۵-۱۶
پروفیسر محمد مجیب سے انٹرویو	مسعود منور	جنوری ۱۹۸۴	۲۲-۲۵
چہرہ بہ چہرہ — رُوبرو			
(امرتا پریتم سے ایک ملاقات)		دسمبر ۱۹۸۰	۴-۵
خاندانی منصوبہ بندی قومی ضرورت	اندرا گاندھی	اگست ۱۹۷۷	۲۷-۲۹
دینا ناتھ نادم سے ایک گفتگو	ظفر احمد	فروری ۱۹۸۱	۴۲-۴۴
رضیہ سجاد ظہیر سے ایک ملاقات (تصویر)	ماجدہ اسد	دسمبر ۱۹۸۶	۱۸-۲۰
رو بہ رو	انور شمیم / اصغری خاتون	اکتوبر ۱۹۷۲	۳۷-۳۸
شرف جہاں پولاتوا (تصویر)	رئیسہ خانم (تصویر)	ستمبر ۱۹۶۵	۲۷-۳۱
علی عباس حسینی سے ایک ملاقات	شاد، نریش کمار	مئی ۱۹۶۲	۳۴-۳۷
فراق سے ایک ملاقات	شوق، سمت پرکاش	جنوری ۱۹۷۳	۱۴
فروغ اردو کمیٹی			
علی جواد زیدی سے انٹرویو	شیخ عبداللہ	فروری ۱۹۵۰	۵۷-۸
کشمیر کی جنگ آزادی	احمد حسن	مئی ۱۹۷۷	۷-۹
کرشن چندر کے سماجی اور ادبی نظریات			
(کرشن چندر کا انٹرویو)			
لندن یونی ورسٹی میں اردو —	فاروقی، شمس الرحمان	فروری ۱۹۷۹	۲۲
ڈیوڈ میتھیوز سے ایک ملاقات —			
مالک رام سے ایک ملاقات	شاد، نریش کمار	جون ۱۹۶۶	۲۱-۲۵
وزیر اعظم کی نوجوانوں سے بات چیت	اندرا گاندھی، وزیر اعظم	اپریل ۱۹۷۶	۴-۷

Marfat.com

تاثرات / پیغامات / اظہار عقیدت

آج کل کا تمل ناڈو نمبر قارئین کی نظر میں	ادارہ	ستمبر ۷۷ء	۳۷-۳۸
آخری سفر کے بعد	ادارہ	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۷۴-۷۵
اردو نمبر کے باب میں	کمار پاشی	نومبر ۱۹۶۸	۴۴-۴۶
	زیب غوری		
	خان غازی کابلی		
اردو نمبر پر چند رائیں	کرشن چندر، صالحہ عابد حسین، علی جواد زیدی، محمد حسن، گوپال متل، عبدالقوی دسنوی، جگن ناتھ آزاد، قمر رئیس، شارب ردولوی، عابد سہیل، عمران انصاری، گربچن چندن، فضا ابن فیضی، عمیق حنفی، محمود ہاشمی، مظہر امام، سلیم تمنائی	جنوری ۱۹۷۴	۳۹-۴۰
اظہار عقیدت	ڈاکٹر سید محمود، بخشی غلام محمد وزیر اعلیٰ جموں و کشمیر، حافظ محمد ابراہیم وزیر آب باشی، مسز اروناآصف میئر دلی کارپوریشن		
اہل چین کی نذر عقیدت	ایم، کو، تائی، چی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۶۳
ایک روشن دماغ تھا نہ رہا (صدر جمہوریہ ہند فخر الدین علی احمد کی وفات)	ادارہ	مارچ ۷۷ء	۲
پریم کے دیوتا	سوری، میری مانتو	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۶۴
پیغامات			
شری یوراج کرن سنگھ صدر ریاست جموں و کشمیر		کشمیر نمبر ۱۹۵۵	۵-۸
بخشی غلام محمد پرائم منسٹر	"	"	
خواجہ غلام محمد صادق وزیر صحت	"	"	
نواب سید رضا علی خاں بہادر نواب رام پور			
مولانا حفظ الرحمان، مولانا حبیب الرحمان خاں، عبدالقیوم انصاری، رامیشوری نہرو، نواب احمد سعید، سعادت علی خاں، بیگم اعزاز رسول			
تاثرات	البرٹ آئین شائین	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۶۴

Marfat.com

جواہرلال نہرو کی یاد میں	ہمایوں کبیر	نومبر ۱۹۶۶	۴ -۹
	برج کرشن چاندی والا		
	فخرالدین علی احمد		
	میر مشتاق احمد		
	علی جواد زیدی		
خراج عقیدت (نہرو کی وفات پر)	دنو بابھادے، محمد مجیب	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۵ ۸-۸۷
	معین الدین احمد ندوی،		
	عبدالماجد دریابادی،		
	شورش کاشمیری، مخدوم،		
	وقار ابتالوی، سردار جعفری،		
	تاباں وغیر		
خراج عقیدت (نہرو کی وفات پر)	صدر، نائب صدر	جولائی ۱۹۶۴	۶ -۸
سچائی کے علم بردار	کارل میتھ	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۶۳
ہم دوسروں کی نظر میں (ہندوستان کے متعلق ایرانی کلچرل مشن کے تاثرات)	ادارہ	یکم اگست ۱۹۴۴	۶ -۷
یاد جگر	سمپورنانند، ہری دنش	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۴ -۹
	رائے بچن، فراق گورکھپوری		
	خواجہ احمد فاروقی، اے این		
	سپرو، صدیق حسن،		
	نشور واحدی		

افتتاحی خطبہ و خطبۂ صدارت

افتتاحی خطبہ	شفیع قریشی، محمد	فروری ۱۹۷۷	۱۴
(خواجہ حسن نظامی سیمنار)	(وزیر برائے ریلوے)		
جامعہ ملیہ اسلامیہ کا جلسۂ تقسیم اسناد	شیخ عبداللہ	جنوری ۱۹۷۶	۲۵
خطبۂ صدارت	برنی، مظفر حسین	فروری ۱۹۷۷	۱۶-۱۵
(خواجہ حسن نظامی سیمنار)			
خطبۂ صدارت	فرماں روائے بھوپال	یکم جنوری ۱۹۴۷	۱۱-۱۰
خطبۂ استقبالیہ	نظامی، فیاض الدین۔	فروری ۱۹۷۷	۱۳
(خواجہ حسن نظامی سیمنار)			

Marfat.com

خطبۂ صدارت (خواجہ حسن نظامی سیمنار)	برنی، مظفر حسین	فروری ۱۹۷۷	۱۵-۱۶
ہندوستان کو اپنے پیدائشی حق سے محروم نہیں کیا جا سکتا (آل انڈیا مسلم لیگ کے اجلاس ۱۹۱۸ء دہلی کے خطبۂ صدارت سے اقتباس)	ڈاکٹر انصاری	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۵۵-۵۸
ہندوستانی تہذیب کے روئے زیبا کا آئینہ دار (عابد حسین سیمنار کا خطبہ استقبالیہ)	نارنگ، گوپی چند	جون ۱۹۸۰	۷-۸
یوم غالب	فاروقی، خواجہ احمد	جولائی ۱۹۶۰	۵-۹

تقاریر

ایشیائی کانفرنس کے اجلاس میں تقریر (تصاویر اندر کے صفحات میں)	نہرو، جواہر لال	۱۵ فروری ۱۹۴۹	ٹائیٹل
ایک جاپانی مدبر کی تقریر	آتے، ف۔ر	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۲۰
بے روزگاری اور غریبی کا خاتمہ کیا جائے	ڈیسائی، مرارجی (تصویر) (وزیر اعظم ہند)	مئی ۱۹۷۷	۴-۶
بھارت میں تعلیم کا مستقبل	ذاکر حسین، ڈاکٹر	دسمبر ۱۹۵۳	۴۷-۴۸
تعلیم اور عصری تقاضے	اندرا گاندھی	جنوری ۱۹۷۶	۵-۶
تعلیم بالغاں کی اہمیت	آزاد، ابوالکلام	دسمبر ۱۹۴۹	۱۸-۱۹
چین، پاکستان اور ہم	نہرو، پنڈت جواہر لال وزیر اعظم	ستمبر ۱۹۶۳	۲۱-۲۲
خاتون وزیر کے تجربات	کور، راجکماری امرت	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۳-۵
خانۂ فرہنگ ایران	مولانا آزاد،	مئی ۱۹۵۷	۴-۷
رایرانی کلچرل ہاؤس کی افتتاحی تقریر	ڈاکٹر علی اصغر حکمت ڈاکٹر ذاکر حسین		
سنگیت ناٹک اکاڈمی	آزاد، مولانا ابوالکلام	اپریل ۱۹۵۳	۲۷
صحت مند بچے قوم کے لیے باعث فخر	ریڈی، نیلم سنجیوا (صدر ہند)	فروری ۱۹۷۹	۳
قوم کے نام اندرا گاندھی کے قتل پر پیغام	صدر جمہوریہ گیانی ذیل سنگھ اور وزیر اعظم راجیو گاندھی	دسمبر ۱۹۸۴	ٹائیٹل اندر
عالمی ثقافت اور تہذیب میں اسلام کا حصہ (بین الاقوامی سیمنار کی تقریر)	اندرا گاندھی	مارچ ۱۹۸۱	۳-۴

Marfat.com

غالب (وگیان بھون نئی دہلی میں غالب صدی تقریبات میں صدر جمہوریہ ہند کی تقریر)	ذاکر حسین	اپریل ۱۹۶۹	۶ - ۹
غریبی اور عدم مساوات کو ختم کرنے کا عزم (یوم آزادی پر نشری تقریر)	ریڈی، نیلم سنجیوا	اکتوبر ۱۹۷۷	۴ - ۵
قافلوں کی منزل (تقریر کا اقتباس)	آزاد، ابوالکلام (تصویر)	اگست ۱۹۷۸	ٹائیٹل
قوم کے نام پیغام	نہرو، جواہر لال (وزیر اعظم ہند)	نومبر ۱۹۵۰	۱۵-۱۶
کانووکیشن ایڈریس	اسماعیل، سر مرزا	اپریل ۱۹۵۱	۳۴-۳۶
کچھ بات ہے کہ ہستی مٹتی نہیں ہماری (یوم آزادی پر کی گئی تقریر)	ڈیسائی، مرارجی (وزیر اعظم)	اکتوبر ۱۹۷۷	۶ - ۸
گاندھی جی	ذاکر حسین، ڈاکٹر	اکتوبر ۱۹۵۶	۷ - ۱۰
مسلمانان ہند کا مقام	ذاکر حسین، ڈاکٹر	اپریل ۱۹۵۷	۲۲
مسئلہ خوراک	نہرو، جواہر لال	جولائی ۱۹۵۱	۵۴-۵۵
موعظۂ حسنہ (سفیر ایران برائے ہند کی تقریر جو انھوں نے جموں وکشمیر یونی ورسٹی کے چھٹے سالانہ جلسۂ تقسیم اسناد کے موقع پر کی)	اصغر علی حکمت، ڈاکٹر	اپریل ۱۹۵۶	۴۵-۴۸
نیا چین (ایک چینی طالب علم کا برطانیہ سے خطاب)		۱۵ فروری ۱۹۴۴	۵ - ۶
نذر عرشی	مجیب، پروفیسر	مئی ۱۹۶۶	۳ - ۴
وزیر اعظم کی عوام سے بات چیت.	اندرا گاندھی (تصویر)	دسمبر ۱۹۷۵	۳ - ۹
وزیر اعظم کا پیغام (ریڈیائی تقریر کے اقتباسات)		دسمبر ۱۹۶۲	۲ - ۳
وطن کی حفاظت میں اردو شعرا کی ممتاز خدمات (ریڈیائی مشاعرہ کے افتتاح پر)	شیام ناتھ	فروری ۱۹۶۳	۲۸
ہم امن چاہتے ہیں	راجندر پرشاد، ڈاکٹر (صدر جمہوریہ)	جنوری ۱۹۵۱	۵۱-۵۳
ہندوستان کا آئینی مستقبل (خلاصۂ تقریر: نہرو، جناح، بلدیو سنگھ	لارڈ ماؤنٹ بیٹن	۱۵ جون ۱۹۴۷	۱۳-۱۸
ہندوستان کی آزادی اور فلاح کے لیے موجودہ جنگ میں جمہوریت کی فتح ضروری ہے	مظفر، محمد	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۲۴-۲۶

Marfat.com

ہندوستان کو مضبوط اور عظیم بنائیں	شری راجیو گاندھی (وزیر اعظم)	دسمبر ۱۹۸۴	۱۰-۱۷
ہندوستانی آرٹ کی نمائش	آزاد، ابوالکلام	دسمبر ۱۹۴۸	۳-۵
یوم آزادی کے موقع پر	پٹیل، ولبھ بھائی (تصویر)	اگست ۱۹۴۸	ٹائیٹل
نائب وزیر اعظم کا پیغام			
یوم آزادی کے موقع پر وزیر اعظم کا پیغام	نہرو، جواہر لال (تصویر)	اگست ۱۹۴۸	ٹائیٹل

Marfat.com

تصاویر و عکس

پشکن، لرمونتوف، کریلوف، اومونوسوف، ترگنیف، نکراسوف، دستویفسکی، گوگول، میرزا کوفسکی، گورکی، چیخوف، طولسطائی (روس کے چند مصنف)		یکم ستمبر ۱۹۴۴	ٹائیٹل
۱۸۳۸ء میں لکھا گیا قرآن مجید کا دو منقش صفحہ		یکم مارچ ۱۹۴۵	تصاویر والا
نہج البلاغت کا ایک صفحہ ۱۶۷۸ء کا لکھا ہوا			
البوصیری کے قصیدۂ بردہ کا پہلا صفحہ جو سترویں صدی میں لکھا گیا			
ہندوستان و ایران کے ثقافتی تعلقات	مشیر احمد	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۹-۵۱
خان خوشحال خاں خٹک۔ پشتو کا پہلا قومی شاعر		یکم جون ۱۹۴۵	اندر والا
رحمان بابا پشتو شاعری کو صوفیانہ خیال دینے والا			
افغانستان کی قدیم سنسکرتی تحریروں کے نمونے۔			
امیر تیمور گورگان کے خط کا عکس۔			
سر راس مسعود، سید سلیمان ندوی، ڈاکٹر سر محمد اقبال		۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	ٹائٹل
راجندر سنگھ بیدی		یکم دسمبر ۱۹۴۵	تصاویر والا
ساحر لدھیانوی			
آرسی سری واستو			
احمد ندیم قاسمی		۱۵ مارچ ۱۹۴۶	تصویر والا
فیض جھنجھانوی			۳۴
ڈاکٹر نیل رتن دھار			
ڈاکٹر ائے نکلسن			
حضرت جوش اور ادارہ آجکل		۱۵ جون ۱۹۴۶	۲۷
کپتان سید محمد وصی (جنرل ایڈیٹر انڈیا)			

Marfat.com

جوش، آغا محمد یعقوب دداشی، فضل حق قریشی، مشیر احمد، راجندر ناتھ شیدا			
غالب سے متعلق چند یادگاریں		۱۵ فروری ۱۹۴۷	۳۰-۳۱
بھارتیندو ہریش چند / لوہون چند شوجن		یکم فروری ۱۹۴۷	۹۰
مشرق وسطیٰ میں موسیقی کے ساز			۹۱
چینی تھیٹر			۹۶-۹۷
ہندوستان کا آئینی مستقبل			
نہرو، جناح، سردار بلدیو سنگھ، اور دوسرے تمام حضرات کی تصاویر		۱۵ جون ۱۹۴۷	۳۰-۳۱
ہندوستان کے سائنس داں		یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۹
سی، وی، رمن			
ڈاکٹر ہومی بھابھا			
ڈاکٹر میگھ ناتھ سہا			
کرنل سر صاحب سنگھ			
گاندھی جی تصاویر کی دنیا میں		گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۳۴-۴۲
گاندھی جی جنوبی افریقہ میں		گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۹-۱۲
باپو اور اخبار نویس			
باپو اور گرو دیو			
چکرورتی راج گوپال آچاری (آزاد ہند کے گورنر جنرل)		اگست ۱۹۴۸	۲۶-۳۴
لارڈ ماؤنٹ بیٹن / لیڈی ماؤنٹ بیٹن اور نہرو اور راج گوپال، ان کی بیٹی، بریگیڈیر عثمان			
نمائش کی کہانی تصاویر کی زبانی	ادارہ	دسمبر ۱۹۴۸	۲۹-۳۲
ڈاکٹر جان متھائی، ابوالکلام آزاد، پٹیل، جی آئینگر، سردار بلدیو سنگھ، رفیع احمد قدوائی، نہرو، امبیدکر، جگ جیون رام، شری کے سی نیوگی، شیاما پرشاد مکرجی، این وی گاڈگل، ٹیگور، (دونوں طرف کے ٹائیٹل پر کچھ تصویریں ہیں)		۱۵ اگست ۱۹۴۹	دونوں طرف ٹائیٹل
جذبی، امرتا پریتم، مجنوں گورکھپوری، جاں نثار اختر، ہری چند اختر، روش صدیقی، جگر مرادآبادی، مانی جائسی، حسرت موہانی، صفی لکھنوی، کیفی دہلوی،		۱۵ اگست ۱۹۴۹	۶۵-۶۸

Marfat.com

رشید احمد صدیقی، فراق گورکھپوری، اثر لکھنوی، علی عباس حسینی، عبادت بریلوی، ل احمد اکبرآبادی، احتشام حسین، مجاز، تلوک چند محروم، اسرار احمد آزاد، صادقین، کوثر چاندپوری		
آئین ساز اسمبلی کے بعض ممبر شری ایس نجلنگپا، سیٹھ رام ناتھ گوئنکا، شری بی داس، بال کرشن شرما نوین، ڈاکٹر پی سبھرائن، ہنسا مہتہ، کرپلانی، تجمل حسین، اعزاز رسول، شری مہاویر تیاگی، پورنما بینرجی، درگا بائی، کملا چودھری	فروری ۱۹۵۰	۵۱-۵۲
امبیدکر، شری گوپالا سوامی آئینگر، شری بی۔ این راؤ، شری کے ایم منشی، ٹی ٹی کرشنا چاری، کرشنا سوامی آئر، شری محمد سعد اللہ، ڈاکٹر راجندر پرشاد، نہرو	فروری ۱۹۵۰	۹-۱۰
امیر مینائی، عکس تحریر	اپریل ۱۹۵۰	۳۲
خواجہ احمد فاروقی		
ڈاکٹر محی الدین قادری زور، اوپندر ناتھ اشک۔	اگست ۱۹۵۰	۹-۱۰
بلونت سنگھ، مسعود حسن رضوی، ڈاکٹر مسعود حسین عکس تحریر ہمشیرہ فائز		
خواجہ احمد فاروقی، عبدالمجید حیرت، مضطر ککوڑوی، شہاب جعفری	مئی ۱۹۵۱	۲۹-۳۱
غالب، یوم غالب کی تصاویر		
ادبی مباحثے کی تصاویر، سردار جعفری، فاروقی عبدالعلیم، احتشام حسین، ثریا سلطانہ، غلام السیدین، خورشید الاسلام، گوپی ناتھ امن، آل احمد سرور		
آرزو لکھنوی، سروش عسکری طباطبائی، اسد لکھنوی، مہادیوی ورما	جون ۱۹۵۱	۲۹
راجندر ناتھ شیدا، دینا ناتھ مست، ست پرکاش سنگر، برج لال رعنا، طالب چکوالی	اگست ۱۹۵۱	۵۹
میکش اکبرآبادی	ستمبر ۱۹۵۱	۳۲

Marfat.com

خدیجہ بیگم صغرا بیگم ہمایوں مرزا غالب، نواب سید یوسف علی خان بہادر ناظم، ڈاکٹر عبدالستار صدیقی، غلام رسول مہر، مالک رام، مہیش پرشاد، امتیاز علی عرشی، شیخ محمد اکرام، قاضی عبدالودود، مختار الدین احمد آرزو،	غالب نمبر	فروری ۱۹۵۲ ۲۹-۳۶
کلیات نثر غالب، مہر نیم روز اور خطِ غالب کا عکس عود ہندی اور خطوطِ غالب کا عکس ست پرکاش سنگر، سعادت جہاں رضویہ، مس ویلا واگھرے، سید مصطفیٰ طبا طبائی امرتا پریتم		اپریل ۱۹۵۲ ۳۲
انڈو پاک مشاعرہ :- عبدالمجید سالک، صوفی غلام مصطفیٰ، حفیظ جالندھری، سید محمد جعفری دہلی میں فلمی میلہ :- نسیم، موتی لال، نرگس، راج کپور، درگا کھوٹے، وجینتی مالا، وینا، نگار، نسیم، ملکہ اور ثریا اختر اورینوی اظہار ملیح آبادی سخی حسن نقوی تنویر احمد علوی		مئی ۱۹۵۲ ۲۹-۳۲
راجندر پرشاد، گلزاری لال نندہ، رفیع احمد قدوائی، دیش مکھ، کے سی ریڈی، بسواس، لال بہادر شاستری، شری این گوپالا سوامی، امرت کور، کے این کاٹجو، جگ جیون رام، وی وی گری، سردار سورن سنگھ، ستیہ نرائن سنہا، سردار پٹیل، وی شنکر، پی وی کیسکر، مہابیر تیاگی، اجیت پرشاد جین		جولائی ۱۹۵۲ ۲۹-۳۲
راجندر پرساد کا خط پیر ضامن نظامی کے نام امتیاز علی عرشی، رامائن، قرآن، نغمات العرس کا عکس		ستمبر ۱۹۵۲ ۲۹-۳۲

Marfat.com

ساحر ہوشیار پوری، اثر رام پوری، نیّر ادیب لاہوری، بانو طاہرہ سعید، جگر مراد آبادی، عکس کلام، ارشد کاکوی، علامہ جمیل مظہری	اکتوبر ۱۹۵۲	۲۹
آل احمد سرور	نومبر ۱۹۵۲	۲۹
احتشام حسین		
جنرل ڈوائٹ ڈی آئزن ہاور صدر امریکہ	جنوری ۱۹۵۳	۳۲-۲۹
رچرڈ نکسن نائب صدر امریکہ		
انڈو پاک مشاعرہ		
وینو منکد		
فراق گورکھپوری		
گوپی ناتھ امن، شمیم کرہانی، منور لکھنوی، قدیر لکھنوی، سوہن لال ساحر، جگر، جوش، مانی جائسی، بسمل ٹونکی، مخمور دہلوی، فراق آصف علی، شفیق الرحمان قدوائی	مئی ۱۹۵۳	۳۱-۳۰
میتھلی شرن گپت، شیام شرن گپت " سبرہمن بھارتی (تمل) ولاتول نارائن مینن (ملیالم) مہجور (کشمر) گووند پسے (کنڑ) بھائی ویر سنگھ (پنجابی) موہن سنگھ (پنجابی) امرتا پریتم (پنجابی) گورمکھ سنگھ مسافر (پنجابی) شومنگل سنگھ، سمن، سمترانندن پنت (ہندی) بھوانی پرشاد مشر، سوریہ کانت ترپاٹھی نرالا	جون ۱۹۵۳	۳۰
راجندر پرساد گجراتی، دیول بلی کرشنا شاستری تلیگو ادوی باپی راجو تلیگو، پریہ کانت منیار گجراتی، انل مرانٹھی، جھوپر چند میگھانی گجراتی، سندرم گجراتی، نرنجن بھگت گجراتی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۳۶-۳۳
بخشی غلام محمد جموں کشمیر کے وزیر اعظم سید اختر علی تلہری، زکی انور، ہنس راج رہبر رفیعہ سلطانہ، عزیز احمد، کرشن چندر، قرۃ العین حیدر، رام دھاری سنگھ دنکر، خواجہ احمد فاروقی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۹
باپو کا جنم دن برازیل میں	نومبر ۱۹۵۳	۳۱-۲۹
وزیر اعظم کا دورہ اندرون ملک	جنوری ۱۹۵۴	۲۸-۲۵

Marfat.com

صدر کی تصاویر		
داغ دہلوی کا خط محمود رام پوری کے نام (عکس)	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۲۹-۳۷
فانی بدایونی کے خط کا عکس		
حکیم محمد علی خاں ہردوئی کا خط نواب وقار الملک کے نام		
جلال لکھنوی کے خط کا عکس		
سہا مجددی کا خط سروش کے نام		
امیر اللہ تسلیم کا خط نعیم الحق کے نام، راجندر پرشاد کا خط پیر ضامن کے نام، لالہ لاجپت رائے، مولانا آزاد، حالی کا خط، اکبر کا خط، مولانا محمد علی، اقبال، جلیل حسن، عبدالحلیم شرر		
علامہ فضل حق آزاد کا خط، عکس تحریر اقبال	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۳۷-۴۰
منشی دیا نرائن نگم کا خط عزیز لکھنوی کے نام		
حامد حسن قادری کا خط عرش ملسیانی کے نام		
اختر شیرانی کا خط مولانا سہا مجددی کے نام		
الہ آباد کے قابل دید آثار	مئی ۱۹۵۴	۲۱-۲۴
جارج برنارڈ شاہ، کوثر چاندپوری		
پروفیسر عبدالقادر سروری، ایرانی سفیر علی اصغر حکمت		
شکیل بدایونی		
سوریہ کماری، سبٹو لکشمی، وسنت کماری، استاد علاء الدین خاں، استاد فیاض خاں، استاد حیدر حسن، استاد مشتاق حسین	جون ۱۹۵۴	۲۱
سرسید احمد خاں — مولوی سمیع اللہ خاں		
سید علی بلگرامی — نواب محسن الملک	ستمبر ۱۹۵۴	۲۶-۲۸
سید حسن بلگرامی — مولانا حالی		
جسٹس سید محمود — مولانا شبلی		
مولوی سید زین العابدین — ڈاکٹر مختار الدین آرزو		
ڈاکٹر ذاکر حسین وائس چانسلر		
سید شبیر الدین لائبریرین		

Marfat.com

گاندھی جی کی مختلف تصاویر	اکتوبر ۱۹۵۴	۲۵-۳۸
ولا ٹھول جوش ملیح آبادی		
میتھلی شرن گپت		
پنڈت جواہر لعل نہرو دورۂ چین	جنوری ۱۹۵۵	۲۵-۲۸
مارشل ٹیٹو ہندوستان میں	فروری ۱۹۵۵	۲۵-۲۸
غالب کے خطوط، چودھری عبدالغفور کے قصائد پر غالب کی اصلاح اور سرور کے قطعات پر غالب کی اصلاح کا عکس		
معظم زمانی بیگم عرف بگا بیگم، بابو ہرگوبند سہائے نشاط شاگرد غالب		
ممتاز حسین، رام لعل ورما، نشور واحدی	مئی ۱۹۵۵	۲۵-۲۸
استاد رجب علی خاں صدر جمہوریہ ہند سے انعام لیتے ہوئے		
ڈاکٹر رام بابو سکسینہ، امجد حیدر آبادی، غالب کی ایک عرضداشت نواب وزیر الدولہ والیٔ ٹونک کی خدمت میں		
فسانہ ہیں ہم لوگ — ایک مشاعرہ	جون ۱۹۵۵	۲۵-۲۸
مائی جائسی، جگر بریلوی، نجم آفندی، بے خود دہلوی، حیرت بدایونی، نوح ناروی، محوی صدیقی لکھنوی، راز دہلوی، دل شاہ جہاں پوری، تلوک چند محروم، جوش ملسیانی، ناطق گلاوٹھوی		
سعادت حسن منٹو اپنی لڑکیوں کے ساتھ	جولائی ۱۹۵۵	۲۵-۲۸
ممبران پارلیامنٹ		
شری یوراج کرن سنگھ صدر ریاست جموں کشمیر	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۹-۱۰
بخشی غلام محمد پرائم منسٹر		
خواجہ غلام محمد صادق		
کشمیر کے مناظر		
پنڈت نہرو تاشقند میں	ستمبر ۱۹۵۵	۲۱-۲۴
قلی قطب شاہ کی محبوبہ بھاگ متی، سلطان قلی قطب شاہ		
کرنل ناصر اور پنڈت نہرو		

Marfat.com

حالی، نذیر احمد، محسن الملک، وقار الملک، شبلی، آرنلڈ		
ہزار لکھنوی، سروش عسکری طباطبائی، معراج لکھنوی، شارب لکھنوی، قرار لکھنوی، فیروز نظامی، معزز لکھنوی، نہال رضوی، ذکی لکھنوی، عمر انصاری، اختر لکھنوی، سالک لکھنوی، افسر لکھنوی، محفر لکھنوی، ابوالکلام آزاد صدر فیڈرل کے ساتھ، مارشل بلگانن	اکتوبر ۱۹۵۵	۲۵-۲۸
نواب وحید الدین غازی		
ہندوستان کے مختلف حصّوں میں عورتوں کا لباس	نومبر ۱۹۵۵	۲۱-۲۴
انشا		
بھگوتی چرن ورما		
بے خود دہلوی		
سی ایف اینڈریوز کا خط بے خود دہلوی کے نام	دسمبر ۱۹۵۵	۲۵-۲۸
بے خود کے کلام پر داغ کی اصلاح		
بے خود کا خط داغ کے نام		
داغ کا خط بے خود کے نام		
بے خود بدایونی کا خط بے خود دہلوی کے نام		
علامہ کیفی کی ۸۸ ویں سالگرہ کی تقریب	جنوری ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
روسی لیڈروں کا دورۂ ہند		
سعودی عرب کے بادشاہ شاہ سعود بن عبدالعزیز دلی میں		
مجاز ابدی نیند میں	فروری ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
نواب شمس الدین احمد خاں، نواب احمد بخش خاں بانی ریاست لوہارو، نواب ضیاء الدین احمد خاں کریم خاں، حضرت صاحب عالم مارہروی،		
صفیر بلگرامی		
غالب کے قصیدے کا عکس اور مہر کا عکس		
جام جہاں نما کا عکس		
بھائی ویر سنگھ، پنجابی کے شاعر		

Marfat.com

رحمان راہی	اپریل ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
رضا شاہ پہلوی، ملکہ ثریا، میر سید علی مخلص غمگین		
لقب حضرت جی		
غالب تقریبات		
چند مشہور پہلوان		
نظیر اکبر آبادی	مئی ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
مہاتما بدھ کی مورتیاں		
ڈاکٹر میگھ ناد ساہا، شری جی دی ماؤلنکر،		
اچاریہ نرندر دیو، یگانہ چنگیزی، مخمور دہلوی		
پرتھوی راج کپور	جون ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
حبیب الرحمان، نصیر الدین ہاشمی، بیگم مہدی		
نواز، ڈاکٹر جعفر حسین، حمید الدین شاہد،		
ڈاکٹر محی الدین قادری زور، رگھوبیندر راؤ جذب،		
زینت ساجدہ صاحبہ، ایک مشاعرے کی تصویر۔		
ہندو امریکی معاہدہ، پنجابی کانفرنس		
قاضی عبدالغفار مرحوم، آنسہ عائشہ	جولائی ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
سنگیت کلاکار	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۹۷-۱۰۰
سرسوتی رانے، چندر شیکھر پنت، دبیر خاں،		
میرا بائی، میرا چٹرجی، روی شنکر، ہیرا بائی، عبدالحلیم		
جعفر، عظمت حسین خاں، شکور خاں، گنگو بائی،		
رام چترملک، جی این بالا سبرامنیم، ایم ایم وندڑ		
پانی دیسیکر، نثار حسین خاں، ڈی کے پٹامل،		
مدورائے منی آئر، کے ایس نارائن سوامی، وی جی		
جوگ، وناتک راؤ، لکشمی بائی، پال گھاٹ کے وی		
نارائن سوامی، بھیم سین جوشی، غلام صابر ممتاز،		
پنالال گھوش، رسولن بائی، ٹی وسوانا تھن،		
مانک ورما، گرجا دیوی، ٹی جیا مل، بالا سرکوتی۔		
موسیقی پر مشتمل کچھ پینٹنگ	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۷۲-۷۶
استاد ولایت حسین خاں، پنڈت ایس این رتن	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۴۵-۴۸
جنکر، اوتکار ناتھ ٹھاکر، دلیپ چندر ویدی،		
رحیم الدین خاں ڈاگر، ڈاکٹر سمتی مشاکر، نرائن راؤ ویاس،		

Marfat.com

موسیقی کے ساز و سامان استاد اللہ دیئے خاں، پنڈت وشنو دگمبر پلسکر، پنڈت ڈی دی پلسکر، وی این بھارت کھنڈے، استاد عبدالکریم خاں، استاد فیاض خاں، استاد عبدالوحید خاں ایوارڈ یافتہ موسیقی کار راجہ بھیا پونچھ والے، بسم اللہ خاں، کیسر بائی کیرکر، استاد علاء الدین خاں، اننت منوہر موسیقی، شمنکڈی سر پنواس آئیر، مہاراج پورم وشوناتھ آئیر، راج رتنم پلے، استاد حافظ علی خاں، ایم ایس سبولکشمی، استاد مشتاق حسین خاں، پلادم سنجیوا راؤ، احمد جان تھرکوا، کرائے کڈی سمبا شوائیر، واسودیو آچاریہ، گووندراؤ برہان پورکر، سوامی نائیڈو، پال گھاٹ ٹی ایس منی آئیر	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۷-۲۰
لوک مانیہ بال گنگا دھر تلک	ستمبر ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
پنڈت نہرو کے غیر ملکی دورے کی تصاویر گاندھی مختلف لیڈروں کے ساتھ فیضی کی دو تحریروں کا عکس نہر سوئز	اکتوبر ۱۹۵۶	۲۵-۲۸
مہاتما بدھ کے مجسمے وزیر اعظم اور صدر، تقریبات میں	نومبر ۱۹۵۶	۳۳-۴۰
سکندر علی وجد، نیاز فتح پوری، ڈاکٹر ذاکر حسین، عبدالسلام ندوی، عرشی رام پوری، ارشد کاکوی۔ اجنتا کی عورتوں کے زیورات دلی میں جشن جمہوریت	دسمبر ۱۹۵۶	۲۹-۳۲
سیاہ ہیرے کی کہانی بھارت کلا بھون بنارس کے نوادر	مارچ ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
خط اکبر الہ آبادی بنام عزیز لکھنوی مولانا آزاد کتابوں کی نمائش میں	اپریل ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
ٹیگور کی تحریر، دیوان ولی، کلیات میر تقی میر، سروجنی نائیڈو کا خط ملکہ جودھا بائی، اجنتا کی عورت	مئی ۱۹۵۷	۲۷-۳۲

Marfat.com

وارث کرمانی، دونی چند شرما، فضا ابن فیضی، رازیزدانی	جون ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
نئی مرکزی کابینہ کے افراد		
جاپان کے وزیر اعظم مسٹر کیشی کی دلی آمد	جولائی ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
۱۰ مئی ۱۹۵۷ کو میرٹھ میں فوجی بغاوت	جنگ آزادی نمبر	۱۷-۲۰
اشتہار	اگست ۱۹۵۷	
حضرت محل، شاہزادہ برجیس قدر، انگریزوں کے ہاتھوں قیصر باغ کی لوٹ مار		
مرزا غالب	جنگ آزادی نمبر	۴۵-۴۸
بہادر شاہ اور زینت محل	اگست ۱۹۵۷	
ہمایوں کے مقبرہ میں ہڈسن کے ہاتھوں بہادر شاہ ظفر کی گرفتاری		
شاہزادہ کے قتل کا دردناک منظر، خونی دروازہ		
چاندنی چوک، قلعہ سلیم گڑھ، حویلی ہندو راؤ	جنگ آزادی نمبر	۸۱
کنور سنگھ، نانا صاحب، تانیتا ٹوپے، عظیم اللہ خاں، ٹیکا سنگھ، رانی جھانسی، جوالا پرساد، نواب باندہ	اگست ۱۹۵۷	
جھانسی کا قلعہ، رانی جھانسی کی سمادھی، گوالیار کا قلعہ		
مہاتما گاندھی، بدرالدین طیب جی، عباس طیب جی، سبھاس چندر بوس، گوکھلے، چترنجن داس، نہرو موتی لال، لالہ لاجپت رائے، مختار احمد انصاری، تلک، رفیع احمد قدوائی، مدن موہن مالویہ، راجندر پرساد، پٹیل، سروجنی نائیڈو، آزاد، نہرو، خان عبدالغفار خاں۔	جنگ آزادی نمبر	۱۰۹-۱۱۲
مہاتما گاندھی کی تحریر کا عکس	اگست ۱۹۵۷	
وزیر اعظم کا دورۂ خیر سگالی	ستمبر ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
دیوداس گاندھی		
کشمیر کی نئی وزارت	اکتوبر ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
دلی کی زردوزی کے نمونے		
محمد رضا خاں بنگش		

Marfat.com

خطوط حضرت غوث علی شاہ قلندر (عکس)		
سوپارہ کے کھنڈرات		
اخبار کوہ نور لاہور کا عکس	نومبر ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
میری ولیمس، شاد عارفی، جگن ناتھ آزاد نہرو جاپان میں		
المیلکر، اے۔ اے المیلکر		
قدیم حیدر آبادی اسکول کے چربے	دسمبر ۱۹۵۷	۲۹-۳۲
مسٹر کنور سین بار ایٹ لا		
دلی میں نوجوانوں کا چوتھا سالانہ میلہ	جنوری ۱۹۵۸	۲۹-۳۲
الٰہ آباد اور ناگپور یونی ورسٹی کی طالبہ		
وزیر داخلہ پنڈت گووند ولبھ پنت، عرش ملسیانی		
تفتہ، ناظم رام پوری، مجروح دہلوی، آرام اکبر آبادی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۲۹-۳۲
نواب علی بہادر باندھ		
کمارل سوامی کے فنی شہ پارے		
یوم جمہوریت کی جھلک	مارچ ۱۹۵۸	۲۸ ۳۲
مولانا ابوالکلام آزاد		
جمیل مظہری، آل احمد سرور، جوش ملسیانی، میکش اکبر آبادی، نازش پرتاپ گڑھی، سکندر علی وجد، بسمل سعیدی ٹونکی، حفیظ جالندھری، فضا ابن فیضی، گوپی ناتھ امن، فراق گورکھپوری، غلام ربانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۳۳-۳۶
محمد ظاہر شاہ کی ہندوستان آمد		
پنڈت ہری چند اختر — قطعۂ تاریخ اختر / جوش ملسیانی	متی ۱۹۵۸	۲۵-۲۸
تصویر		
جامعہ ملیہ تعلیمی میلہ		
ملیالم کے مشہور شاعر دلاّ نوّل		
لتا منگیشکر، کے ایل سہگل، محمد رفیع، گیتا دت، کمیش، سدھیشوری دیوی، بیگم اختر، گرجا دیوی، رسولن بائی، افضل حسین، ہیمنت کمار، سندھیا مکرجی، پنکج ملک، اُپتلا سین، جگمنے مترا، جیوتسنا بھوے،	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۲۹-۳۲

Marfat.com

سر بیدر کور، مانک ورما، ستی ناتھ مکرجی، طلعت محمود، سماتا چکرورتی		
ماسٹر زندہ کول،	جولائی ۱۹۵۸	۲۷-۳۲
ہندوستانی مصوری کے شاہ کار نمونے		
مولانا آزاد کی مختلف تصاویر	ابوالکلام آزاد نمبر	۶۳-۶۶
مولانا آزاد کے چند خطوط کا عکس	اگست ۱۹۵۸	
علی گڑھ میں المسعودی ہزار سالہ برسی اور کل ہند علوم اسلامیہ کانفرنس	ستمبر ۱۹۵۸	۲۵-۲۸
میر امداد علی علوی قلندر تھانوی		
منشی نوبت رائے نظر لکھنوی		
ساغر نظامی، ادیب لکھنوی، صدیقہ بیگم، انچل	اکتوبر ۱۹۵۸	۲۷-۳۲
پنڈت نہرو کی سال گرہ	نومبر ۱۹۵۸	۲۵-۳۲
تاج محل		
ڈاکٹر محمد زبیر صدیقی، ڈاکٹر بھگوان داس		
وزیر اعظم نہرو بھوٹان میں	دسمبر ۱۹۵۸	۲۵-۳۲
صدر جمہوریہ کا دورہ جاپان		
نواب چھتاری		
واجد علی شاہ		
بمبئی کا قدیم نقشہ، اردو ڈرامے کا پہلا اشتہار	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۴۱-۴۴
اردو تھیٹر کے بانی جگن ناتھ شنکر سیٹھ		
اردو کے پہلے ڈراما نگار ڈاکٹر بھاؤ داجی		
ایکٹر کی تصویر		
دلی میں نوجوانوں کا پانچواں سالانہ میلہ	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۲۵-۲۸
بسوہلی فن مصوری کے چند نمونے		
گاندھی اور ٹالسٹائے		
نواب افضل الدولہ بہادر آصف جاہ پنجم	مارچ ۱۹۵۹	۲۵-۲۸
امجد حیدر آبادی		
جشن جمہوریہ		
شہزادہ برجیس قدر کی تحریر، مہر اور ان کی تصویر		
مولانا آزاد کی پہلی برسی	اپریل ۱۹۵۹	۲۹-۳۲

Marfat.com

روڑکیلا اور بھلائی میں فولاد کے کارخانے		
داراشکوہ کی تصانیف کے دو صفحات کا عکس		
منی پوری لوک ناچ کی کلاکار	مئی ۱۹۵۹	۲۳-۲۶
جسونت سنگھ کے فنی شاہ کار		
اُماشنکر شاداں گوالیاری، ایک دوشیزہ		
راشٹرپتی بھون میں اعزاز دینے کی تقریب	جون ۱۹۵۹	۲۳-۲۶
غلام یزدانی کو پدم بھوشن		
واجد علی شاہ اختر کی غزل کا عکس		
امریکہ کے سابق وزیر خارجہ جان فاسٹر ڈس	جولائی ۱۹۵۹	۲۳-۲۶
حسن لوکا کاسۂ طلائی		
جنگلی جانور		
ڈاکٹر جان گل کرسٹ	ستمبر ۱۹۵۹	۲۳-۲۶
اردو ہندی طباعت کا اولین نمونہ		
مبارک عظیم آبادی مرحوم		
ڈاکٹر غلام یزدانی		
گرمی	اکتوبر ۱۹۵۹	۲۳-۲۶
گمیلان — انڈونیشی آرکسٹرا		
مکامہ میں گنگا پل		
ساقیایاں لگ رہا ہے چل چلاؤ	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۲۳-۲۶
(سالک مرحوم - تصویر)		
علی عباس حسینی		
کنہیالال کپور		
اخبار طلسم لکھنؤ عکس	دسمبر ۱۹۵۹	۲۳-۲۶
امریکہ کے صدر ڈوائٹ ڈی آئزن ہاور		
بسوہلی آرٹ		
نواب مختارالملک میر تراب علی خاں بہادر سالار جنگ	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
غالب کا پیش لفظ (عکس)		
دلی میں زراعتی میلہ		
دل شاہ جہاں پوری، اسد ملتانی کی وفات		
تصویر و تعارف		
روس کے صدر مارشل وروشلوف کی دلّی آمد	مارچ ۱۹۶۰	۲۳-۲۶

Marfat.com

نوجوانوں کے چھٹے سالانہ میلے میں علاقائی رقص کے مظاہرے		
درگاپور کارخانہ کا افتتاح	اپریل ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
جمال عبدالناصر		
یوم جمہوریہ کی پریڈ		
مشاعرہ جشن جمہوریت		
پاکستان کے ہائی کمشنر اے کے بروہی گاندھی سمادھی پر		
جمال عبدالناصر کا خیر مقدم	مئی ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
مولوی سید خورشید علی کے کلام پر حالی کی اصلاح (عکس)		
مرزا ہادی رسوا (تصویر)		
عرس حضرت امیر خسرو	مئی ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
حیدر آباد		
صدر جمہوریہ امتیاز علی عرشی کو ساہتیہ ایوارڈ دیتے ہوئے۔		
رحمان راہی کو ساہتیہ انعام دیتے ہوئے۔		
راشٹرپتی بھون میں اعزازات کی تقریب	جون ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
ماؤنٹ آبو		
فلپینس کی ادبی خصوصیات		
پنالال گھوش		
بال کرشن شرما نوین	جولائی ۱۹۶۰	۲۶
بنگلہ کے مزاح نگار پرشورام		
عظمت اللہ خاں مرحوم کے خطوط تمکین کاظمی کے نام	ستمبر ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
غلام احمد فرقت، فیض الرحمان اعظمی، محبوب اللہ مجیب		
حبیب احمد صدیقی، اثر لکھنوی، جوش ملسیانی،		
نازش پرتاب گڑھی، صابر شاہ آبادی، دانش فرازی،		
رضا نقوی واہی، جمیل مظہری، فراق گورکھپوری،	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
منور لکھنوی، نشور واحدی، کنول پرشاد کنول،		
ایوب خاں، نہرو		
علی جواد زیدی، اعجاز صدیقی، عارف نقش بندی	دسمبر ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
قلعہ دولت آباد		
مولانا گرامی کا خط، نواب عماد جنگ بہادر کے نام		

Marfat.com

کھلاڑی مکھا سنگھ	اکتوبر ۱۹۶۰	۲۳-۲۶
ایورسٹ سر کرنے کے لیے جانے والی پہلی ہندوستانی ٹیم		
ڈاکٹر راجندر پرساد ایوان اردو میں		
حیرت شملوی		
عزیز لکھنوی اور ان کے نام مشاہیر کے خطوط (عکس)	اکتوبر ۱۹۶۱	۲۴-۲۶
جگر مراد آبادی کی تصاویر	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۲۷-۳۰
غالب، حکیم اجمل خاں، بیگم قدسیہ زیدی	فروری ۱۹۶۱	۲۷-۳۰
چمبل وادی پراجیکٹ		
الزبتھ دوئم		
مشاعرہ جشن جمہوریت	مارچ ۱۹۶۱	۲۳-۲۶
آفتاب موسیقی استاد فیاض خاں		
آمنہ ابوالحسن، واجدہ تبسم، جیلانی بانو		
دہلی اخبار اور جام جہاں نما کا عکس اور نمائش کی تصویر	دسمبر ۱۹۶۱	۲۴-۲۶
پنڈت گووند وند بلبھ پنت		
بچوں کی مصوری کے چند نمونے	اپریل ۱۹۶۱	۲۳-۲۶
فراق، طبلہ نواز کنٹھے مہاراج، قاسم بھائی مہر		
قاضی عبدالودود، ڈاکٹر بی گوپال ریڈی،	جون ۱۹۶۱	۲۳-۲۶
پنڈت موتی لال نہرو		
خطاطی کا ایک عمدہ نمونہ		
راماین انڈونیشی ادب اور زندگی میں		
فلم عید مبارک کا دو منظر		
عظمت اللہ خاں مرحوم کا خط تمکین کاظمی کے نام (عکس)	جولائی ۱۹۶۱	۲۳-۲۶
نندلال بوس کے اسکیچ اور دوسری تصاویر	اگست ۱۹۶۱	۲۳-۲۶
استاد مشتاق حسین خاں	جنوری ۱۹۶۲	۲۳-۲۶
ثاقب کان پوری، سلطان احمد		
لداخ		
حالی کا خط نواب محسن الملک کے نام (عکس)		
رتن اخبار کے پہلے صفحہ کا عکس	فروری ۱۹۶۲	۲۳-۲۶
گوا کی جھلکیاں		
صدر برژنیف اپنی اہلیہ کے ساتھ		

Marfat.com

کرکٹ ٹیم۔	مارچ ۱۹۶۲	۲۳-۲۶
سلیم درّانی، ناری کنٹریکٹر، نواب پالوڈی، منجریکر، اُمری گر		
ایبسٹریکٹ آرٹ کے چند نمونے		
یوم جمہوریہ پر لوک ناچ	اپریل ۱۹۶۲	۲۳-۲۶
مشاعرہ جشن جمہوریہ		
ناگا رقص		
ڈاکٹر عبدالستار صدیقی	جون ۱۹۶۲	۲۶
اثر لکھنوی، نیاز فتح پوری		
ڈاکٹر رادھا کرشنن	جولائی ۱۹۶۲	۲۳-۲۶
برسات کی بہاریں		
ڈاکٹر ذاکر حسین		
نہرو، اندرا وغیرہ	دسمبر ۱۹۶۲	۲۳-۲۶
ذوق کی بعض تحریریں، عکس		
قومی دفاع کے لیے بچوں کا ایثار	جنوری ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
نہرو کے ساتھ مختلف تصاویر		
ڈاکٹر ذاکر حسین جرمنی کے صدر ڈاکٹر لیوبکے کو ڈاکٹر آف لاز کی اعزازی ڈگری دیتے ہوئے	فروری ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
محاذ جنگ کی تصویر		
آرمڈ فورسیز فلیگ ڈے کی تصاویر		
مشاعرہ جشن جمہوریت	مارچ ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
نیفا کے لوگ		
پروفیسر رشید احمد صدیقی، قاری عبداللہ سلیم		
قاری ضیا احمد انصاری		
مہاتما گاندھی، ڈاکٹر راجندر پرشاد اور جواہر لال نہرو کی تصاویر	اپریل ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
ساہتیہ اکادمی کے انعامات	مئی ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
انڈومان نکوبار کی جھلکیاں		
لداخی خواتین		
شفیق جون پوری، سریر کابری مینائی مرحوم	جون ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
حسین کے فنی شاہ کار		

Marfat.com

کشمیر کے صنعت کار		
صدر جمہوریہ ہند کا دورۂ افغانستان اور ایران	جولائی ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
نیفا کے قبائلی لوگ		
مغل شاہزادوں کا محضر نامہ بہادر شاہ کی خدمت میں ۔ عکس		
رازیزدانی مرحوم		
عطیہ کے خطوط موسومہ شبلی (عکس)	ستمبر ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
آرٹ کی قومی نمائش		
قدر بلگرامی، تلمیذ غالب	اکتوبر ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
جون پور کی تاریخی عمارتیں		
مہاراجہ اور مہارانی نیپال، صدر و زیر اعظم کے ساتھ		
مانی جائسی مرحوم (متعارف ۔ عرش)	نومبر ۱۹۶۳	۲۳-۲۵
بھارت کے نونہال		
ہاتھی اور قدیم ہندوستانی فن	دسمبر ۱۹۶۳	۲۳-۲۶
یوم ظفر کی تقریب کی تصاویر	جنوری ۱۹۶۴	۲۳-۲۶
غالب، پوشکن	فروری ۱۹۶۴	۲۳-۲۶
ناگا لوگ		
شاہ حسین والیٔ شرق اردن گجرات کے سلطان محمود بیگڑہ کے مزار پر		
مشاعرہ جشن جمہوریت	مارچ ۱۹۶۴	۲۳-۲۶
دیر چکر کا اعزاز		
کرکٹ کھلاڑیوں کی تصاویر	اپریل ۱۹۶۴	۲۳-۲۶
یوم غالب کی تصاویر		
تلگو کے مہان کوی سری وشوناتھ ستیہ نارائن		
فیلڈ مارشل عبدالسلام محمد عارف صدر جمہوریہ	مئی ۱۹۶۴	۲۳-۲۶
عراق ہند کے دورے پر		
ہندوستانی بیلے (تصاویر)		
روسی بیلے (تصاویر)	جون ۱۹۶۴	۲۳-۲۶
ہندوستانی ریلوں کی ترقی		
گرمی کا موسم		

Marfat.com

کرشن چندر، علی عباس حسینی، اُپندر ناتھ اشک، اختر اورینوی، کنہیا لال کپور، بلونت سنگھ، پریم ناتھ در، رام لال، نریندر لوتھر، واجدہ تبسم، جیلانی بانو، قیصر تمکین	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۳۷-۴۰
قاضی عبدالودود، پنڈت میلارام وفا	اکتوبر ۱۹۶۴	۲۳-۲۶
رام لیلا کا جلوس، بیلے کی تصویر		
استاد مشتاق حسین، ہری نارائن آپٹے		
پوپ پال ششم	دسمبر ۱۹۶۴	۲۳-۲۵
پہلے ہندوستانی کارڈینل اور چرچ وغیرہ کی تصاویر		
۱۸۵۷ کی جنگ آزادی کے مجاہد نانا صاحب (تصویر)	جنوری ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
نواں انٹرنیشنل یونیورسٹی یوتھ فیسٹیول (تصاویر)		
صدر جمہوریہ، موسیقار رحیم الدین ڈاگر کو ایوارڈ دیتے ہوئے		
وزیر اعظم شاستری کویت کے وزیر اعظم کے ساتھ		
شبلی نعمانی، شاہ معین الدین احمد ندوی،	فروری ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
صباح الدین عبدالرحمان		
دارالمصنفین کی عمارتوں کی تصاویر		
غالب کے خطوط اور قطعہ کا عکس		
شمالی ہند کے قدیم موسیقار	اپریل ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
سوامی ہری داس، تان سین، بیجو باورا،		
مصری سنگھ عرف نوبت خاں اور ہندوستان کے مشہور موسیقار		
مشاعرہ جشن جمہوریت کی تصاویر	مارچ ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
فلم فیسٹیول کی تصاویر		
آنند نرائن ملا اور پروفیسر محمد مجیب پشت پر		
جولا رام کے دو شاہ کار	مئی ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
جوالا رام کے اسکیچ		
سری نگر میں دریائے جہلم پر امیرا کدل پل	جون ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
جواہر لال نہرو اورنگ آباد		
ڈرسٹ کلب پہلگام		

Marfat.com

وزیراعظم کا دورۂ روس		جولائی ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
ایورسٹ کی چوٹی سر کرنے والی ہندوستانی ٹیم شاہ فیصل اور ڈاکٹر ذاکر حسین			
آغا حیدر حسن، علی جواد زیدی، نجیب رامش، غلام ربانی تاباں		اکتوبر ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
طبلے کے مشہور فن کا			
ہند و پاک جنگ کے مناظر			
ہند و پاک جنگ کے مناظر		نومبر ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
ہوائی اور بری فوج کے جانباز جنھیں بہادری کا اعزاز دیا گیا			
مشاہیر کے آٹوگراف			
ڈاکٹر رادھا کرشنن صدر جمہوریہ ہند چیکوسلاواکیہ کے دورے پر۔ اور یوگوسلاویہ کا دورہ		دسمبر ۱۹۶۵	۲۳-۲۶
تصویری فیچر	ادارہ	جنوری ۱۹۶۶	۲۳-۲۶
فیچر	ادارہ	فروری ۱۹۶۶	۲۳-۲۶
فیچر	ادارہ	مارچ ۱۹۶۶	۲۳-۲۶
ہمارے لکھنے والے (تصویریں)	ادارہ	نومبر ۱۹۶۶	۲۳-۲۶
(تصاویر) جمال عبدالناصر، اندرا گاندھی، سائل دہلوی، داغ دہلوی، بے خود دہلوی، حسن مارہروی، نوح ناروی، ناطق گلاوٹھوی، راز دہلوی، جوش ملسیانی، جوزف بروز ٹیٹو سوویت لینڈ نہرو ایوارڈ		دسمبر ۱۹۶۶	۲۳-۲۶
کرشن چندر		جنوری ۱۹۶۷	۲۳-۲۶
ملاپ کے ایڈیٹر رنبیر			
وزیراعظم کا دورۂ نیپال			
صدر جمہوریہ راجپورت رجمنٹ کو نیا جھنڈہ دیتے ہوئے			
غالب کے تین نامور شاگرد			
حالی، تفتہ، نواب یوسف علی خاں ناظم		فروری ۱۹۶۷	۲۳-۲۶
عود ہندی کا عکس			
غالب اور ان کے ہم عصر۔ مومن، غالب، ذوق			

Marfat.com

اندرا گاندھی اور ڈاکٹر ذاکر حسین (وزیر اعظم و صدر)	مارچ ۱۹۶۷	۲۳-۲۶
مشاعرہ جشن جمہوریت کی تصاویر		
حافظ محمد ابراہیم، خواجہ غلام السیدین،		
سدھیشوری دیوی (موسیقی کار)		
چوتھے عام انتخابات میں کامیاب ہونے والے	اپریل ۱۹۶۷	۲۳-۲۵
عوام کے نمائندے کی تصاویر		
جشن فراق گروڑی مل کالج	اپریل ۱۹۶۷	پشت ٹائیٹل
دو تصویر		اندر صفحہ
صدر، وزیر اعظم اور ان کے کیبنٹ کے وزراء کی تصاویر	مئی ۱۹۶۷	۲۳-۲۶
ڈاکٹر ذاکر حسین ٹیونس کے وزیر انصاف مونگی سلیم کے		
ساتھ		
عرش صاحب کی ۵۹ ویں سالگرہ کی تقریب	نومبر ۱۹۶۷	ٹائیٹل
کی تصاویر		
فیچر	ادارہ	فروری ۱۹۶۸ ۲۳-۲۶
مشاعرہ جشن جمہوریت (تصویری فیچر)	ادارہ	مارچ ۱۹۶۸ ۲۳-۲۶
کشمیر کا موسم بہار	ادارہ	مارچ ۱۹۶۹ ۲۴-۲۵
ذاکر حسین	ادارہ	ضمیمہ مئی ۱۹۶۹ ۱-۴
مشاعرہ جشن جمہوریت - اور دوسرے مختلف		اپریل ۱۹۷۰ ۲۴-۲۵
پروگرام و اعزازات و اموات کی خبر		
جھلکیاں		جون ۱۹۷۰ ۲۴-۲۵
جھلکیاں		جولائی ۱۹۷۰ ۲۴-۲۵
چند مقبول کلاکار		فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱ ۱۴۴-۱۴۵
تصاویر		
چند ہر دلعزیز فن کار		فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱ ۱۲۸-۱۲۹
تصاویر		
دنیا ساز و آواز کی		فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱ ۱۱۸-۱۱۹
تصاویر		
۲۵ برس چندسنگ میل		اگست ۱۹۷۲ ۴۷-۵
فوٹو فیچر		
سپنوں کی دھرتی ہندوستان		جولائی ۱۹۷۳ ۲۱-۲۸
عجائب روزگار، مناظر فطرت، زیارت گاہیں،		
طرز زندگی		

Marfat.com

سجاد ظہیر مع خاندان	دسمبر ۱۹۷۳	۲۰-۲۵
تصویری البم		
ہند کی عورتیں	خواتین نمبر	
(تصویروں کے ذریعے۔ ٹائیٹل پر بھی تصویریں ہیں)	اگست ستمبر ۱۹۷۵	۴۰-۴۴
توقیت اقبال (تصاویر و عکس تحریر) آزاد، جگن ناتھ	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۴-۹
اردو گھر کے افتتاح کی تصویر	دسمبر ۱۹۷۷	ٹائیٹل اور پشت
اور اقبال سے می نار کی تصویر		
فیض احمد فیض دہلی میں	ستمبر ۱۹۷۸	ٹائیٹل پر
تقریباتِ فیض کی تصاویر		
فانی کی تحریر کا عکس	ستمبر ۱۹۷۹	
جوانی اور بڑھاپے کی تصویر (ٹائیٹل کے اندر والے صفحہ پر)		
پشت کے ٹائیٹل پر نائب صدر جمہوریہ ہدایت اللہ کی تصویر		
جھلکیاں	مئی ۱۹۸۰	۲۴-۲۵
مختلف پروگرام کی تصویروں کے ساتھ		
حسرت موہانی کا البم	حسرت موہانی نمبر	
ٹائیٹل پر حسرت موہانی کی تصویر	اگست ستمبر ۱۹۸۱	
عکس تحریر — حسرت	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۴۳
آج کل البم — سہیل عظیم آبادی	سہیل نمبر نومبر نومبر ۱۹۸۱	۵۵
ٹائیٹل پر سہیل کی تصویر		
نہرو کی وصیت - سہیل عظیم آبادی	دسمبر ۱۹۸۱	۳۲-۳۴
سہیل عظیم آبادی	دسمبر ۱۹۸۱	۳۲-۳۴
نہرو کی وصیت		
نقشِ اقبال	جون ۱۹۸۲	۱۷
صادقین		

Marfat.com

تبصرے

آ

کتابیں	مصنّف، مرتّب، مترجم	مبصّر	ماہ، سنہ	صفحہ
آبِ حیات کا تنقیدی مطالعہ	ادیب، مسعود حسن رضوی	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۴	۴۸
آبِ خضر	کرامت، کرامت علی (مرا)	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۷
آب وتاب	سعادت نظیر	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۷
آب و گل	حسن جعفری	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۴
آبشار	عاقل، دھرم پال	ارتضیٰ کریم	اپریل ۱۹۸۵	۴۶
آبگینۂ شعر	بشیر النساء بیگم	اختر، ہری چند	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۳۵
آبلے	مدہوش بلگرامی	راز، راج نرائن	اکتوبر ۱۹۷۴	۴۷
آپ اور بچّہ	اختر، شیر محمد (مو)	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۷	۷۲
آپ سے ملیے	زیدی، علی جواد	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۴
آپ کا بچّہ اور اس کی صحت	مونگا، پی راج	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۲	۵۷
آتشِ خنداں	مرزا نظام شاہ لبیب تیموری	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۵
آتشِ سیال	ساجدہ زیدی	ک-س	جنوری ۱۹۷۷	۴۷-۴۸
آتی جاتی لہریں	مظہر امام	صدیقی، ظہر احمد	جنوری ۱۹۸۴	۴۶-۴۷
آتے جاتے لمحوں کی صدا	مخمور سعیدی	آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۸۲	۴۳
آج کل کے رومان	قریشی، فضل حق	و-ع	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۴۸
آج کی سائنس	اندرجیت لال	دکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۶
آخری رات	ایم اسلم	ف-ح	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۹
آدمی نامہ	مجتبیٰ حسین	شہریار	فروری ۱۹۸۲	۴۴-۴۵
آدھے ادھورے	خورشید عالم	عثمانی، شمس الحق	اپریل ۱۹۸۶	۴۸
آرٹ اِن اُردو پوئٹری	رحمت اللہ، شہاب الدین	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۶	۵۰-۵۱
آرسی	تیجا سنگھ، پرنسپل (مترا)	احمد حسین	مارچ ۱۹۷۹	۴۶
آریہ اِھ ونے (شعری)	منور لکھنوی، منشی بشیشر پرشاد (مترا)	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۶

Marfat.com

آزادی کے بعد غزل کا تنقیدی مطالعہ	بشیر بدر	زبیری، طاہر تنویر	جنوری ۱۹۸۲	۴۷
آسان اردو (ہندی کے ذریعے)	فاروقی، شکیل اختر	اختر الواسع	جون ۱۹۸۶	۴۳-۴۴
آشا دیپ بجھے نا	سنگر، ست پرکاش	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۹
آشفتہ بیانی	صدیقی، رشید احمد	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۰
آفتاب تازہ	وجد، سکندر علی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۵-۵۶
آگ ہم سائے	احمد یوسف	صدیقی، عظیم الشان	دسمبر ۱۹۸۰	۴۳-۴۴
آگرہ بازار	حبیب تنویر	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۴	۴۹
آم کے آم (دانشائیہ)	رام لعل نابھوی	ارشد، اعجاز علی	اگست ۱۹۸۴	۴۳-۴۴
آنسو اور پسینہ	بہادر، رام پرتاب	و-ع	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵۷
آنکے بانکے	رہبر، ہنس راج	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۴
آنند کی شاہی سڑک	سینی، بھاگ مل	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۸
آندھرا پردیش	حکومت آندھرا پردیش	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۰	۴۷
آندھرا پردیش حیدرآباد (سالنامہ)		مظفر شاہ	مارچ ۱۹۶۳	۴۷
آندھی میں چراغ	غلام السیدین، خواجہ	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۶
آنکھوں کے شہتیر	احمد، رفیع الدین	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۳-۴۴
آنکھیں ترستیاں ہیں	آزاد، جگن ناتھ	رزاق ارشد	مارچ ۱۹۸۳	۴۵-۴۶
آوازیں	اسرار اکبرآبادی	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۳
آوازیں	ہوش، پورن کما،	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۸
آئیں	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۶-۵۷
آہنگ	مجاز لکھنوی	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۲	۵۶
آہنگ "نیا گیا	کلام حیدری (مدیر)	ادارہ	جون ۱۹۷۰	۴۶
آہنگِ حیات	منشا، منشا الرحمان خاں	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵
آہن جغرافیہ	علوی، ایم-اے	ف-ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۷
آئینہ خاص نمبر (ہفتہ وار)		ف-ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۴
آئینۂ اصلاح	جوش ملسیانی (مو)	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۳
آئینۂ اصلاح	جوش ملسیانی (مو)	عرش ملسیانی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۴-۴۵
آئینہ اور پرچھائیں	اشک، بمل کرشن	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۷۴	۳۴
آئینۂ حیرت	حیرت، عبدالمجید	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۶

Marfat.com

آئینہ در آئینہ	شاداں اندوری	عزیز اندوری	جون ۱۹۸۳	۴۸
آئینۂ راز	رازلائل پوری	انجم عثمانی	مئی ۱۹۸۳	۴۷
آئینہ سرگذشت (رسوانح بوعلی سینا)	لٹریری یونٹ اجمل خاں طبیہ کالج علی گڑھ	عثمانی، شمس الحق	فروری ۱۹۸۵	۴۶
آئینۂ وَیسی	مطیع الرحمان، محمد	فاروقی، نثار احمد	ستمبر ۱۹۷۸	۴۶-۴۷
آئینے	ساگر، رامانند	و-ع	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۴۸
آیاتِ شفا	شفا گوالیاری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۵
آیاتِ وجدانی (جدید)	یگانہ چنگیزی، میرزا	ف-ح	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۹
اب اور تب	رہبر، ہنس راج	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۹-۵۰
اب جن کے دیکھنے کو	انیس قدوائی	اختر الواسع	نومبر ۱۹۸۴	۴۶
اب جن کے دیکھنے کو	انیس قدوائی	ستیش بترا	اکتوبر ۱۹۸۲	۴۶
اب کیا ہوگا	مخمور عثمانی	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۴
ابتدائی علم شہریت	شریف الحسن نقوی/ (مرتبین) ایس این چٹوپادھیائے	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۳
ابجد	مظفر ایرج	شمیم نکہت	نومبر ۱۹۸۵	۴۵
ابرو باد	پیام فتح پوری	ظفر اوگانوی	اگست ۱۹۷۷	۴۷
ابوالکلام آزاد	عرش ملسیانی	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۵-۴۶
ابوالکلام آزاد	آزاد، جگن ناتھ	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۲
ابھرتی ڈوبتی لہریں	عشرت ظہیر	شاہد کلیم	جولائی ۱۹۸۳	۴۶-۴۷
اپنی اپنی صلیب	صالحہ عابد حسین	نارنگ، گوپی چند	جنوری ۱۹۷۴	۴۲-۴۳
اپنی کہانی	ڈاکٹر راجندر پرساد/ امن، گوپی ناتھ	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۱	۴۶
اپنی موج میں	حضرت آوارہ	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۴۹
اتحاد — ہماری ہار	جے کے۔ شرما (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۵
اتحادی افسانے	اظہر دہلوی	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۸
۱۸۵۷ کا تاریخی روزنامچہ	نظامی، خلیق احمد (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۹	۵۷
۱۸۵۷ کے مجاہد شعراء	امداد صابری، مولانا	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۱	۴۹
۱۸۵۷ کے غدار شعراء				
اٹھارویں صدی میں ہندوستانی معاشرت (میر کا عہد)	عمر، ڈاکٹر محمد	شارب ردولوی	اگست ۱۹۷۴	۴۴-۴۶

Marfat.com

اثر لکھنوی حیات اور کارنامے	محمود خاور	خاں، رضوان احمد	اگست ۱۹۷۸	۴۴
اُجالے	رضا، کالی داس گپتا	سلیم شیرازی	مئی ۱۹۷۸	۴۳
اجالے سے پہلے	مدھوسودن	ف۔ح	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۹-۶۰
اجالوں کا کرب	خیال انصاری	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۵
اجالوں کے گیت	حرمت الاکرام	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۶۰
اجنبی	درد، وشوانا تھ	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۳
اجنبی پرندے	اسلم عمادی	مظہر امام	اپریل ۱۹۸۱	۴۷-۴۸
اجنبی صدا	منیر سیفی	ارشد، اعجاز علی	جون ۱۹۸۶	۴۵
احساسِ برتری	اختر، شیر محمد (مو)	و۔ع	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۲
احساس کے گھاؤ	کشوری منچندہ	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۴۲
احساس وادراک	صدیقی، ظہیر احمد	ادارہ	مارچ ۱۹۸۳	۴۷
احسن رام پور (ماہنامہ)	ابراحسنی گنوری (ایڈیٹر)	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
احسن رام پور (سالنامہ)	ابراحسنی گنوری (مد)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۵۴
احوال غالب	آرزو، مختارالدین (مر)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۵
اخبارانسان پورنیہ نمبر	اکمل یزدانی (مر)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۵۰
اخبارنویسی کے ابتدائی اصول	مطیر، بلجیت سنگھ	ادارہ	جون ۱۹۸۰	۴۶
اخترستان	اختر شیرانی	ف۔ح	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۲
اخلاق محسنی	کاشفی، ملاحسین واعظ	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۶
ادائے کفر	منور لکھنوی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۶
ادب اور ادیب	اعجاز حسین، ڈاکٹر	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۴
ادب اور انقلاب	اختر حسین رائے پوری	و۔ع	یکم مارچ ۱۹۴۵	۵۱
ادب اور تنقید	انصاری، اسلوب احمد	شکیل الرحمان	اپریل ۱۹۷۱	۴۸
ادب اور جدید ذہن	دیوندر اسّر	بلراج کومل	جون ۱۹۶۸	۴۶
ادب اور نظریہ	سرور، آل احمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۵	۴۶
ادب اور نفسیات	شکیل الرحمان	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۲	۵۷
ادب اور وابستگی	عبدالباری، سیّد	ارتضیٰ کریم	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۵
ادب پارے	ضیاء الاسلام	ف۔ح	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۸
ادب گزیدہ (طنزیہ مزاحیہ مضامین)	معین اعجاز	انجم عثمانی	فروری ۱۹۸۶	۴۶-۴۵

Marfat.com

ادب لطیف (سالنامہ)		ف-ح	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۷
ادب لطیف (سالنامہ ۱۹۴۷)		و-ع	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۹
ادب لطیف (سالنامہ ۱۹۵۰)		آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۵۰	۵۷
ادب لطیف لاہور سالنامہ		آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۳	۵۸
ادب لطیف (سالنامہ ۱۹۵۳)	میرزا ادیب	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۶
ادب لطیف سالنامہ		عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۰	۴۷
ادب میں ترقی پسندی (ایک ادبی تحریک یا سازش)	گوپال متل	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۹	۵۸
ادب و نفسیات	دیوندر اِسّر	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۴	۴۷
ادیب علی گڑھ شبلی نمبر	ابن فرید (مدیر)	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۱
ادبیات	عبدالقادر سروری (نگراں)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۷
ادبی اطراف	حسن ناصر، مرزا	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۳۷
ادبی اقدار	دور آفریدی	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۸
ادبی تاثرات	ل۔ احمد اکبر آبادی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۴
ادبی تحقیق۔ مسائل اور تجزیہ	خاں، رشید حسن	عتیق صدیقی	مارچ ۱۹۷۹	۴۷-۴۸
ادبی تنقید	حسن محمد، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۵	۴۶-۴۷
ادبی جھلکیاں	صالحہ عابد حسین	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۶
ادبی خطوط	اصغر علی اکبر آبادی، سید	ف-ح	یکم جون ۱۹۴۹	۱۲۲-۱۲۳
ادبی رجحانات	شیدا، راجندر ناتھ	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۸
ادبی مطالعہ	گوڑ، راج بہادر	عزیز اندوری	فروری ۱۹۸۰	۴۲
ادبی مقالات	صدیقی، مبشر علی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۵
ادبی نقوش	ندوی، شاہ معین الدین	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۱	۵۰
ادراک، مظفر پور	محمد سلیم اللہ، ولی احمد، سید حسن عباس (ادارت)	وسیم حیدر	اپریل ۱۹۸۳	۴۶
اذان اور دوسرے افسانے	جیلانی بی اے	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
ارادے	سیٹھ، نریندر ناتھ	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۷	۷۲
ارتکاز (غزلیات)	صابر زاہد	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۷
اردو ادب	آزاد، جگن ناتھ		ستمبر ۱۹۵۰	۶۰
اردو ادب	سرور، آل احمد (ادارت)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۱	۵۵

Marfat.com

اردو ادب اکتوبر تا دسمبر ۵۱		عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۷
اردو ادب آزاد نمبر	سرور، آل احمد (ایڈیٹر)	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۱
اردو ادب جواہر نمبر	انجمن ترقی اردو ہند	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۸
اردو ادب آزادی کے بعد	اعجاز حسین، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۵
اردو ادب آزادی کے بعد	اعجاز حسین، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۴
اردو ادب کے معمار	سب رس کتاب گھر حیدر آباد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۱	۵۴
اردو ادب میں تنقید کی اہمیت	قیوم صادق احمد پوری	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۶
اردو ادب میں سکھوں کا حصہ	نقوی، امام مرتضیٰ (مر)	ادارہ	نومبر ۱۹۷۰	۴۷
اردو ادب میں طنز و مزاح	وزیر آغا	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۴-۵۵
اردو اسیر	ظہیر الدین مدنی، سید	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۱
اردو افسانہ سماجی و ثقافتی پس منظر	عزیز فاطمہ، ڈاکٹر	عابد سہیل	دسمبر ۱۹۸۶	۴۶
اردو افسانہ اور افسانہ نگار	فرمان فتح پوری	رام لال نابھوی	مئی ۱۹۸۴	۴۳
اردو افسانہ کل، آج اور کل		دیویندر اِسّر	اپریل ۱۹۷۱	۴۴
اردو الفاظ شماری	احمد، حسن الدین	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۵	۴۵-۴۶
اردو اور اس کا رسم الخط	رضوی، مسعود حسن	و-ع	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۶
اردو اور قومی یکجہتی	قیوم خضر	شہباز حسین	ستمبر ۱۹۷۶	۴۸
اردو ۱۹۸۳ء	وکرم، نند کشور	مہتاب، م-ک	ستمبر ۱۹۸۵	۴۵
اردو تنقید کی تاریخ	مسیح الزماں	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۴۹
اردو زبان ہماری	جمال، مسعود اختر	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۵۳	۵۴
اردو زبان اور اس کا رسم خط	ادیب، مسعود حسن رضوی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۴۸	۵۸
اردو سے ہندوؤں کا تعلق	اجمل اجملی	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۴
اردو شاعری کا انتخاب	زور، سید محی الدین قادری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۱	۴۲

Marfat.com

اردو شاعری کی ہندوستانی روح	زرینہ ثانی	بشیر بدر	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۶-۵۷
اردو شاعری کے تین معمار	عابدی، سید اسحاق حسین	ادارہ	مئی ۱۹۴۷	۴۸
اردو شاعری میں تاج محل	شجاع خاور (مر)	شہاب الدین	ستمبر ۱۹۶۸	۴۶-۴۷
اردو شاعری میں جدیدیت کی روایت	عنوان چشتی، ڈاکٹر	شکیل الرحمان	اپریل ۱۹۷۸	۴۲
اردو شاعری میں قومی یک جہتی کے عناصر	مجاور حسین	خاں، کاظم علی	جولائی ۱۹۸۲	۴۴-۴۵
اردو غزل ولی تک	ظہیر الدین مدنی، سید	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۶۱	۴۳
اردو کا آخری نقاد	گھلر، کے۔کے	قمر رئیس	جولائی ۱۹۸۲	۴۳
اردو کا پہلا ڈراما	اخلاق اثر	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۹	۴۶
اردو کا پہلا ناول	محمود الٰہی، ڈاکٹر (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۶
اردو کی ادبی تاریخ	سروری، پروفیسر عبدالقادر	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۹	۵۰
اردو کی تعلیم کے لسانیاتی پہلو	نارنگ، گوپی چند	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۶
اردو کی لسانی تشکیل	بیگ، مرزا خلیل	اصغر عباس	مارچ ۱۹۸۶	۴۴-۴۵
اردو کے ادبی معرکے	یعقوب عامر	شمیم احمد	اکتوبر ۱۹۸۲	۴۳-۴۴
اردو کے چاند تارے یا مرقع شعرائے اردو	نورانی، امیر حسن (مر)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۸
اردو کے مشہور انشا پرداز اور شاعر	شیخ عبدالقادر	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۵۰	۵۹
اردو کے منتخب گیت	قیصر جہاں	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۶-۴۷
اردو کے ہندو شعراء	درد، جگدیش مہتہ	راز، راج نرائن	اکتوبر ۱۹۷۴	۴۶
اردو کے ہندو مثنوی نگار	عطاء اللہ پالوی	خاں، کاظم علی	اگست ۱۹۸۳	۴۵
اردو مثنوی شمالی ہند میں	جین، گیان چند	نارنگ، گوپی چند	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۵
اردو مخطوطات (اوّل دوم)	ہاشمی، نصیر الدین (مر)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۶
اردو مرثیہ	رضوی، سفارش حسین (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۵
اردو مرثیہ	فاروقی، اظہر علی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۵
اردو مضمون کا ارتقاء	سیدہ جعفر، ڈاکٹر	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۶
اردو میں ترقی پسند تحریک	اعظمی، خلیل الرحمان	زیدی، علی جواد	نومبر ۱۹۷۳	۴۳-۴۶

Marfat.com

اردو میں خودنوشت سوانح حیات	صبیحہ انور، ڈاکٹر	خاں، کاظم علی	جنوری ۱۹۸۳	۴۳-۴۴
اردو میں دستوئیفسکی پر پہلی کتاب	ظ، انصاری	شاہد ندیم	ستمبر ۱۹۸۰	۴۴
اردو میں قومی شاعری کے سو سال	زیدی، علی جواد (مر)	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۷۹
اردو میں قصیدہ نگاری	سحر، ابو محمد	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۹	۵۸
اردو میں نظم معرّا اور آزاد نظم	کیفی، ڈاکٹر حنیف	حامد حسین	جنوری ۱۹۸۴	۴۷
اردو ناول کی تنقیدی تاریخ	احسن فاروقی، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۵-۴۶
اردو ہے جس کا نام	ضیا ہانی	جعفر عباس	مئی ۱۹۷۷	۴۸
اردوئے معلیٰ غالب نمبر	شعبۂ اردو دلّی یونی ورسٹی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۵-۴۶
اردوئے معلیٰ غالب نمبر	فاروقی، خواجہ احمد (مر)	شہباز حسین	جولائی ۱۹۶۱	۴۶
اردوئے معلیٰ لسانیات نمبر	دلّی یونی ورسٹی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۶
اردوئے معلیٰ میر سوز نمبر	فاروقی، خواجہ احمد (مر)	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۸
اردوئے معلیٰ	فاروقی، خواجہ احمد (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷-۴۸
ارمغانِ آصف	آصف علی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۶
ارمغان حجاز (منظوم اردو ترجمہ)	مضطر مجاز	نقوی، عبدالقدوس	نومبر ۱۹۸۰	۴۶-۴۷
ارمغان مالک	نارنگ، گوپی چند (مر)	محمد عمر	اگست ۱۹۷۲	۹۱-۱۰۲
ارضیات کے بنیادی تصوّرات	پردی اوبرچیف / ڈاکٹر ماجد حسین	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۲
اور ہندوستان جاگ اٹھا	عبدالقوی دسنوی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵
اُڑتے لمحے	ستیش بترا	ورما، شرون کمار	اپریل ۱۹۸۳	۲۶
ازبر	بلراج حیرت	شمیم نکہت	نومبر ۱۹۸۵	۴۵
اسپارٹاکس	بادل سرکار / انیس اعظمی	خلیق انجم	نومبر ۱۹۸۲	۴۵-۴۶
اس حمام میں	ابوالکلام	صدیقی، ظہیر احمد	مارچ ۱۹۸۰	۳۹-۴۰
اسرار کشمیر	قریشی، ڈاکٹر عزیز احمد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۶
اسرار خودی (اردو ترجمہ)	حامد حسن، سید	عزیز اندوری	فروری ۱۹۸۰	۴۳

Marfat.com

اسکول سے روزگار تک	صدیقی، رفیع الدین	عزیز اندوری	مارچ ۱۹۸۰	۴۱
اس کو غزل کہتے ہیں	سعادت حسین	اعظمی، عبدالطیف	مئی ۱۹۷۰	۴۶
اس میں نور تھا	مسیحی، نور احمد چوہان (مر)	ف-ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۳
اسلام اور جنسیات	بدر شکیب (مو)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۷-۵۸
اسلام اور سود	قریشی، انور اقبال	و-ع	یکم اپریل ۱۹۴۵	۵۱
اسلام اور غیر اسلام	حفیظ اللہ، محمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۶
اسلام اور گداگری	خاں، عبدالمجید	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۸
اسلام کے معاشی نظریے	یوسف الدین، محمد	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۱	۵۵-۵۶
اسلامی تعلیمات	ولایت علی، میر	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۴
اسلامی تقاریب	غلام دستگیر، مولوی	ف-ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۵
اسلامیات	مالک رام	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۷
اسلحہ اور انسان	ابو یوسف پیر بیگھوی	صدیقی، عظیم الشان	دسمبر ۱۹۸۰	۴۵-۴۶
اشارے	طاہر میر (مر)	و-ع	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۶
اشتراکیت روس کی تجربہ گاہیں	عابدی، اصغر علی	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۰	۵۵
اشعار اکبر	سید حسن (مر)	شہباز حسین	نومبر ۱۹۶۳	۴۷
اشک و تبسم	موج رام پوری، سنتوش کمار سکسینہ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۶
اصغر	عبدالشکور	ف-ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۹
اصلاح الاصلاح	تابش بن ابراحسنی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۱	۵۶
اصلاحات معاشیات	پروفیسر دلشاد کانپوری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۵
اصناف ادب کا ارتقاء	صفی مرتضیٰ، سید	بشیر بدر	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۶
اصناف سخن اور شعری ہیئتیں	شمیم احمد	شارب ردولوی	مارچ ۱۹۸۲	۴۷-۴۸
اصنام خیالی	قدوائی، خلیل احمد	ف-ح	یکم نومبر ۱۹۴۶	۶۰
اصول تحقیق و ترتیب متن	علوی، ڈاکٹر تنویر احمد	احمد حسین	مارچ ۱۹۷۹	۴۴-۴۵
اضافی تنقید	کرامت، کرامت علی	یوسف جمال	ستمبر ۱۹۸۶	۴۷-۴۸
اطبائے عہد مغلیہ	کوثر چاندپوری (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۰	۴۷
اطلاعات (صوبہ متحدہ) آزادی نمبر	نظامت اطلاعات حکومت یوپی (لکھنؤ)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۶۰
اطلاعات جمہوری نمبر		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۶
اعتراف	صدیقی، مبشر علی	ارشد، اعجاز علی	جون ۱۹۸۶	۴۵

Marfat.com

اعتمادیہ	حسینی، مہدی عباس (م)	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
اعجاز تسکین	منظور تسکین	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۷
اعراض	رئیس مالیگانوی	علوی، تنویر احمد	مارچ ۱۹۷۸	۴۰-۴۱
اعمال نامہ	رضا علی، سر سید	و۔ع	یکم جنوری ۱۹۴۵	۵۱
افادی ادب	اختر انصاری	و۔ع	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵۷
افریقہ کا آدمی	سنگر، ست پرکاش	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۷
افسانہ لکھنؤ (مثنوی)	حجو شرف، آغا	اظہر دہلوی، اے۔ڈبلیو	اگست ۱۹۸۵	۴۴
افسانوی ادب — تحقیق و تجزیہ	صدیقی، عظیم الشان	صدیقی، عبید الرحمان	اپریل ۱۹۸۵	۴۵
افسر مودودی — حیات اور شاعری	وحید اشرف کچھوچھوی، سید	قمر غفار	جولائی ۱۹۸۴	۴۷
افشاں	واثقی، احمد وقار	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۳
افکار	حسین فکر بدایونی، سید	و۔ع	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۸
افکارِ سہیل (شبلی کالج میگزین)		عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۴
افکار، جوش نمبر	صبا لکھنوی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۶
افکار، حفیظ نمبر		عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۳	۴۸
افکار کراچی، فیض نمبر		عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۷
افکار کراچی، نئی تخلیق نمبر	صہبا لکھنوی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
افکار بھوپال	کوثر چاندپوری	ف۔ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۴
افکارِ پریشاں	اثر انصاری	محمود نقوی	اپریل ۱۹۸۳	۴۵
افکار عبد الحق	آمنہ صدیقی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۵
افکار میر	خاں، ایم حبیب (م)	عمر، محمد	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۵
افکار و اظہار	نامی انصاری	فلک، جیرام داس	ستمبر ۱۹۸۶	۴۸
افیونی (ناولٹ)	شاد عظیم آبادی	ادارہ	نومبر ۱۹۷۰	۴۷
اقبال	مجنوں گورکھپوری	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۱
اقبال: اس کی شاعری اور پیغام	اکبر علی، شیخ	ف۔ح	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۶
اقبال اور اس کا عہد	آزاد، جگن ناتھ	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۲	۴۴
اقبال اور انسان	اشفاق حسین	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۴۵

Marfat.com

اقبال اور عالمی ادب	عبدالمغنی	صدیقی، ظہیر احمد	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۳-۴۴
اقبال اور غالب	حامدی کشمیری	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۹	۴۳-۴۴
اقبال اور قومی یکجہتی	برنی، سید مظفر حسین	شارب ردولوی	فروری ۱۹۸۵	۴۳-۴۴
اقبال ایز اے تھینکر	اشرف، شیخ محمد	و-ع	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۵
اقبال پر ایک نظر	شاہ، سید محمد	ف-ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۷
اقبال، ٹیگور اور نذرل- تین شاعر ایک مطالعہ	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	عبدالقوی دسنوی	ستمبر ۱۹۷۹	۵۰-۵۱
اقبال جادوگر ہندی نژاد	صدیقی، عتیق احمد	شہباز حسین	مارچ ۱۹۸۱	۴۳
اقبال، جامعہ کے مصنفین کی نظر میں	نارنگ، گوپی چند (مر)	عبدالقوی دسنوی	نومبر ۱۹۷۹	۴۸
اقبال خواتین کی نظر میں	یکتا امروہوی	و-ع	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۹
اقبال کا فن	نارنگ، گوپی چند (مر)	شارب ردولوی	جولائی ۱۹۸۴	۴۴-۴۵
اقبال کا نظام فن	عبدالمغنی، ڈاکٹر	محسن، پروفیسر محمد	اکتوبر ۱۹۸۴	۴۲
اقبال کی خودی	مخفی القادری، صاحبزادہ بشیر	ف-ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۶
اقبال کی کہانی	احمد، ظہیر الدین	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۲	۵۷
اقبال کی نظموں کا تجزیاتی مطالعہ	ساحل احمد	عثمانی، شمس الحق	جنوری ۱۹۸۵	۴۶
اکائی	بشیر بدر	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۱	۴۳
اکبر الہ آبادی کی شاعری	ساحل احمد (مر)	عثمانی، شمس الحق	جنوری ۱۹۸۵	۴۵-۴۶
اکبر کی شاعری کا تنقیدی مطالعہ	صغرا مہدی	خاں، کاظم علی	اگست ۱۹۸۳	۴۶
اکبر نامہ یا اکبر میری نظر میں	مولانا عبدالماجد دریابادی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۴	۴۸
الاوجاع، لاہور		ف-ح	یکم مارچ ۱۹۴۶	۶۰
الحمرا	خاں، حامد علی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۱	۵۵
الطاف حسین حالی	صالحہ عابد حسین	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۵
الطاف کے نغمے	الطاف مشہدی	ف-ح	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۹-۶۰
الف	رئیس امروہوی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۴
الف سے قطب مینار	شیخ رحمان اکولوی	فکر تونسوی	مارچ ۱۹۸۶	۴۳-۴۴
الف، لام، میم (افسانے)	کلام حیدری	ہاشمی، قاضی عبیدالرحمان	دسمبر ۱۹۷۹	۴۳
الفاف	محسن جلگانوی	شکیب نیازی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۴

Marfat.com

الفاظ	خاں، اسدیار (ایڈیٹر)	پرواز، شہریار	مئی ۱۹۷۸	۴۳
الفاظ کا سفر	ظہیر غازی پوری	پرواز، شہریار	ستمبر ۱۹۷۷	۳۹-۴۰
الکلام بنگلور (سالنامہ)		ر-ن-ش	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۹
المجید	مجیدیہ اسلامیہ کالج الٰہ آباد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۸
الیوژن	بلراج ورما	ورما، شرون کمار	اکتوبر ۱۹۸۲	۴۶
امام ابوحنیفہ کی تدوین قانون اسلامی	حمیداللہ، محمد	م-ر	دسمبر ۱۹۵۷	۵۸
امام بخش صہبائی، شخص، شاعر، شارح	حامد، خواجہ محمد	ارشاد، اعجاز علی	اگست ۱۹۸۴	۴۶
امتزاج	مناظر عاشق ہرگانوی	قادری، سید احمد	مارچ ۱۹۸۶	۴۵-۴۶
امر آتما	ایم-اے، کیف (متر)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۴	۴۹
امراض شکم	پرنگ، چمن لال	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۲	۴۴
امر جوت	منکٹ پرشاد	مظفر شاہ	مارچ ۱۹۶۳	۴۷
امر کہانی	بیتاب بریلوی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۳
امرت سرودر	سینی، بھاگ مل	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۸
امن کیوں کر ہوگا	واحد نیلوری	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۴
امیر خسرو	حسینی، علی عباس	حسن، محمد	ستمبر ۱۹۶۹	۴۵
امیر خسرو اور ہندوستان	تارا چند، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۵
امیر خسرو عہد، فن اور شخصیت	عرش ملسیانی	دکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۵-۴۶
انتخاب آتش و غالب	رضا، کالی داس گپتا	شارب ردولوی	مارچ ۱۹۸۳	۴۲-۴۳
انتخاب اور رائے دہی	نوراللہ، محمد	ف-ح	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۶
انتخاب دیوانِ مومن	قادری، حامد حسن	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۳
انتخاب ریاض خیرآبادی	شمیم، مظفر حسین	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۱-۴۲
انتخاب ریختی	نقوی، سید سبط محمد	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۶
انتخاب سخن	آہوجہ، یوگ دھیان (مر)	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۶۱
انتخاب سراج اورنگ آبادی	خاں، رشید حسن	شاہین، امیر اللہ	دسمبر ۱۹۷۰	۴۷-۴۸
انتخاب سکندر علی وجد	انجمن ترقی اردو ہند	زیدی، علی جواد	اکتوبر ۱۹۷۹	۴۵-۴۶
انتخاب سودا	ثاقب کان پوری	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶
انتخاب صبا	خاں، کاظم علی (مر)	اسد حسین	جولائی ۱۹۸۳	۴۴

Marfat.com

انتخاب فتنہ	ریاض خیرآبادی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۸
انتخاب کلامِ داغ	عقیل، ڈاکٹر محمد (مر)	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۶۱	۴۳
انتخاب کلامِ رازیزدانی	بے دار، عابد رضا (مر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۴
انتخاب مراثی (انیس و دبیر)	خاں، رشید حسن	شاہین، امیراللہ	دسمبر ۱۹۷۱	۴۶-۴۵
انتخاب مستقل	علی، محمد حامد (مر)	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۵
انتخاب نظیر	خاں، رشید حسن (مر)	شاہین، امیراللہ	دسمبر ۱۹۷۱	۴۶-۴۵
انتخاب یگانہ	شعیب نظام (مر)	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۵-۴۴
انتظار حسین کے سترہ افسانے	موڈرن پبلی شنگ ہاؤس	کنور سین	جولائی ۱۹۸۱	۴۷
ان تھک جان	زیدی، قدسیہ بیگم	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۳	۵۷
انٹرپریٹیشنز آف غالب	کول، جے۔ ایل	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۹-۵۸
انجم کدہ	عزیز لکھنوی	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۳
انجمن	احمد، حسن الدین	شہباز حسین	ستمبر ۱۹۷۶	۴۸
انجمنِ آرزو	اختر اورینوی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۷
اندازِ نظر	صفیہ اختر	شہباز حسین	جون ۱۹۶۳	۴۸
اندازِ بیاں اور	ہاشم عظیم آبادی	ارشد، اعجاز علی	اگست ۱۹۸۴	۴۵
اندازے	فراق گورکھپوری	منظر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۴
اندرا گاندھی: ان کی باتوں میں گلووں کی خوشبو	فاروقی، خواجہ احمد	فرحت قدیر	جون ۱۹۸۶	۴۲
اندیشۂ شہر	پاشا، احمد جمال	شہباز حسین	مارچ ۱۹۶۳	۴۷-۴۶
انسان سے آدمی اور... ...تک (مکالماتی نظم)	ظفر ادیب	قمر غفار	جنوری ۱۹۸۶	۴۳-۴۲
انسانی حقوق کیا ہیں	جلیس عابدی (متر)	جعفر عباس	مئی ۱۹۷۷	۴۸
۱۹۴۷ کا بہترین ادب	ممتاز مفتی، فکر تونسوی (مرتبین)	ب۔ س	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۳۴
۱۹۴۸ کا بہترین ادب	برکت علی چودھری (مر)	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۵۷-۵۶
۱۹۴۹ کا بہترین ادب	تاباں، غلام ربانی صدیقی، کمال احمد	آزاد، جگن ناتھ	ستمبر ۱۹۵۰	۶۰
۱۹۴۹ کا بہترین ادب	برکت علی، چودھری، مرزا ادیب (مر)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۱	۵۴
۱۹۵۱ کے بہترین افسانے	گوپال متل (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۵۴

Marfat.com

۱۹۵۸ کے بہترین افسانے	خاں، ایم حبیب (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۵
انیس اینڈ شیکسپیئر	غلام امام	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۵۳
انیس حیدرآباد دکن		عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۵۰
محرم نمبر				
انیس کی مرثیہ نگاری	اثر لکھنوی	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۵۸
انیسیات	انیسہ ہارون	ف - ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۶
انیسیات	شردانیہ، انیسہ ہارون	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۹
انشائیہ	آدم شیخ (مر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۶
انعکاس (فراق نمبر)	منظر اعجاز (مدیر اعلیٰ).	ارشد، اعجاز علی	اگست ۱۹۸۴	۴۶
انقلاب روس اور روس انقلاب کے بعد	جوہر، م - م	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۷
انقلابات ہیں زمانے کے	محمود، محمود خاں	و - ع	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۵۷
انگاروں کے گیت	حسن شہیر	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۵	۵۰
انگلش اردو لغت	بابائے اردو مولوی، عبدالحق	مدبرہ عثمانی	جولائی ۱۹۸۶	۴۴
انگریزی ادب کی مختصر تاریخ	یاسین، محمد	احتشام الرحمان، عزیز	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۵-۴۶
انوار ابوالکلام	زیدی، علی جواد	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۰	۴۶
انوار حیات	سروش، نورالدہر	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۵	۴۸
انوارِ نظر	نظر لکھنوی منشی نوبت رائے	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۵-۴۶
انوکھا سنسار	عشرت رحمانی	و - ع	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۹
اوپر کی منزل	دُگل، کرتار سنگھ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۷
اوراق زندگی	مخمور سعیدی (مر)	راز، راج نرائن	مارچ ۱۹۷۲	۴۶
(شاعری) (بسمل سعیدی)				
اوراق گل	ہاشمی، ضمیر احمد	و - ع	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۰-۱۵۱
اوراق مصوّر	وجد، سکندر علی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۴	۴۷-۴۸
اور ڈان بہتا رہا	شولوخوف / مخمور جالندھری	و - ع	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۵۵
اور کچھ بیاں اپنا	داؤد اشرف	صدیقی، عظیم الشان	دسمبر ۱۹۸۰	۴۵
اور یانگسی بہتا رہا	جلیس عابدی (متر)	مظفر شاہ	مارچ ۱۹۶۳	۴۷
اہم معلومات	غوث انصاری (مر)	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۵۰	۵۶
اسسٹنڈی اِن اقبالز فلوسوفی	دار، بشیر احمد	و - ع	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۵۷

Marfat.com

ایشیا کی سب سے بڑی شخصیت	منہاس، محمد عبداللہ	ف-ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۷
ایجادِ معانی	رحمان حمیدی	راہی، رام پرکاش	جون ۱۹۷۸	۴۴
ایران کی ملکہ- فرح پہلوی	سلمیٰ اجمیری	شہباز حسین	جون ۱۹۷۸	۴۳
اے عشق کہیں اور چل	صادق الخیری (مترجم)	و-ع	یکم جولائی ۱۹۴۷	۵۹
ایک آنکھ والا ہرن (افسانے)	راحت، اوم پرکاش	ورما، شرون کمار	اپریل ۱۹۸۳	۴۷
ایک بوند لہو کی	جوگیندر پال	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۳	۴۷
ایک ٹانگ کی گڑیا	کنور سین	فضل امام	فروری ۱۹۸۲	۴۴-۴۳
ایک حمام میں	شفیع، خواجہ محمد	ف-ح	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۵
ایک خواب اور	سردار جعفری	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۵
ایک زندگی ایک صدی	کیفی، برجموہن دتاتریہ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۴
ایک سو ایک نظمیں	ٹیگور، رابندر ناتھ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۵
ایک شعلہ ایک وجود	عالم، جی-ایس	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۵۰
ایک کاروباری	اختر اورینوی	شیدا، راجندر ناتھ	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۸
ایک مشرقی کتب خانہ		عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۴	۴۸
ایک معلّم کے خطوط	صدیقی، مبشر علی	شہناز انجم	جولائی ۱۹۸۶	۴۶
ایک معمولی لڑکی	بلونت سنگھ	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۶
ایلیٹ کے مضامین	جمیل جالبی	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۰-۵۱
این انتھالوجی آف کلاسیکل اردو لویرس	ڈی، جے میتھیوز اور سی شیکل	حسینی، مہدی عباس	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۶
ایوانِ غزل	جیلانی بانو	ک-س	جنوری ۱۹۷۷	۴۸

ب

بابائے اردو عبدالحق	اعظمی، عبدالطیف (مرتب)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۶
بابا نانک سے وابستہ	مجذوب، گوردیال سنگھ	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۷
چند تحریریں				
بات چیت	صالحہ عابد حسین	و-ع	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۵۶
باتیں لاہور کی (رپورتاژ)	سوم آنند	خاں، کاظم علی	اگست ۱۹۸۳	۴۵-۴۶
بادۂ شبانہ	پیام فتح پوری	قمر رئیس	اپریل ۱۹۷۰	۴۶
بادۂ مخمور	مخمور دہلوی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۷

Marfat.com

بادہ وجام	شارق میرٹھی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۴	۴۷
بازار	مائل ملیح آبادی	ب-س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۵
بازگشت	یوسف بخاری، سید	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۸
بازگشت	ڈاکٹر نریش	وکرم، نند کشور	اگست ۱۹۷۶	۴۷
باغ وبہار	میر امّن دہلوی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۵	۴۷
باغ وبہار	میر امّن	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۰	۴۷
باغی	آصف علی	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۵۰	۵۸
باقیات شبلی	مشتاق حسین	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۷
بال وپر	کپور، کنہیالال	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۴	۴۸
بالک باغ	محوی صدیقی لکھنوی، علامہ	رضوان احمد	مارچ ۱۹۷۸	۴۴
بانگ دروں	اختر، عبدالماجد	تاجور سامری	مئی ۱۹۶۸	۴۸
بانو قرآن نمبر	زینت (مر)	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۵۰	۵۶
ببول کے پیڑ	گوپال متل	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۶	۴۷
بتویب حیدری	فضل اللہ	ف-ح	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۹
بٹوارہ	کاوش، سی-ایل	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۵
بچّوں کی بہار	خواجہ فیض	ف-ح	یکم جنوری ۱۹۴۶	۶۰
بچّوں کی دنیا	مرحوم، تلوک چند	گ، ن، ا	مارچ ۱۹۶۵	۴۴
بچّے کی صحت	شمیم نکہت (متر)	مزینہ عثمانی	اگست ۱۹۸۶	۴۷
بچّوں کی نظمیں	آزاد، جگن ناتھ	غوثی، ضیاء الرحمان	مارچ ۱۹۷۷	۴۵
بچّوں کا باغ دہلی	چمن دہلوی، رضیہ سلطانہ	و-ع	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۵۷
بچّوں کے ادب کی خصوصیات	مشیر فاطمہ	شہباز حسین	نومبر ۱۹۶۳	۴۷
بچّوں کے حالی	صالحہ عابد حسین	رحمان، ایس-اے	دسمبر ۱۹۸۵	۴۷
بدنام کتاب	فکر تونسوی	مظفر حنفی	دسمبر ۱۹۷۵	۴۳
بدن اور میں	اشک، بمل کرشن	کنور سین	اپریل ۱۹۸۲	۴۷
بدلیاں	سحاب	ر-ن-ش	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۸
بربط کراچی	اختر انصاری	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۵۰	۵۹
برق وباراں	احسن احمد، اشک	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۲	۵۶
برگ آتش سوار (غزلیں)	مصوّر سبزواری	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۷
برگ آوارہ جامی نمبر	محمود خاور (مر)	حسن نعیم	دسمبر ۱۹۷۱	۴۷
برگ آوارہ	برگ، شیو پرشاد	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۷
برگ آوارہ	حبیب جالب	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۳

Marfat.com

برگ سبز	سعید، بانو طاہرہ	عرش ملسانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۷
برگ سبز	طالب چکوالی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۷
برگ سرسبز	نامی انصاری	حنیف کیفی	جون ۱۹۸۲	۴۶
برگ غزل (غزلیں)	سحر، ابومحمد	مخمور سعیدی	دسمبر ۱۹۸۲	۴۵-۴۴
برگ گل	اردو کالج کراچی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۵۰
برگ وبار	کنور لال کنور	راہی، رام پرکاش	مئی ۱۹۷۷	۴۷
برگ نوخیز	تمنائی، ڈاکٹر عزیز	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵-۴۴
برملا : ادبی تبصرے	کلام حیدری	بدنام نظر	اپریل ۱۹۸۲	۴۷
برنارڈ شا	عبدالمغنی	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۲-۴۱
بروقت	شفاعت فہیم امروہوی	صدیقی، ضیاء الرحمان	اگست ۱۹۸۶	۴۶
برہنہ	قیسی رام پوری	ف-ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۶
بڑھے چلو	خلیق انجم، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵
بزم آخر	فیض الدین، منشی	ف-ح	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۹
بزم خیال	سیدہ فرحت	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۶
بزم ورزم فطرت	شمس عظیم آبادی، سید عبدالمجید	صدیقی، ظہیر احمد	مارچ ۱۹۸۰	۳۹-۳۸
بزم مملوکیہ	عبدالرحمان، سید صباح الدین	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۸
بساطِ رقص	محی الدین، مخدوم	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۳-۴۲
بساط زیست	کنول ڈائیوی	بشیر بدر	دسمبر ۱۹۷۱	۴۴
بسمل سعیدی اپنے وطن میں	برکاتی، سید منظور الحسن	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۶	۴۷
بطفیل مریخ	فروغی، خواجہ بدرالدین	ف-ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۷
بکھری ہوئی زندگی	کیول دھیر، ڈاکٹر	شہناز انجم	جولائی ۱۹۸۶	۴۶-۴۵
بمبئی میں اردو	میمونہ دلوی	نارنگ، گوپی چند	جون ۱۹۷۱	۴۶
بنتِ راوی کا سالنامہ	بزمی، ابوسعید	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۴	۵۷
بنتِ لمحات	اختر الایمان	شکیل الرحمان	جنوری ۱۹۷۰	۴۶-۴۵
بنگال کا اردو ادب	جاوید نہال	ادارہ	جولائی ۱۹۷۱	۴۶
بنگال میں اردو	وفا راشدی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۵	۴۴
بنگال لیمنٹنگ	فریڈا بیدی	ف-ح	۱۵ نومبر	۵۹
بنگالی ہندوؤں کی اردو خدمات	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۴	۴۵
بول ابول	دیپک قمر	نظام صدیقی	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۵

Marfat.com

بولوں کا قلعہ	خاں، راجہ مہدی علی	ف-ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۶۰
بوئے سخن	مسعودہ حیات	خلیل انجم	جون ۱۹۸۲	۴۷-
بوئے گل	اکمل جالندھری	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۹-۶۰
بہادر شاہ کا خواب	شفیع دہلوی، خواجہ	ف-ح	یکم اگست ۱۹۴۷	۶۰
بہارستان	حسینی، سید یعقوب علی (ادارت)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۱	۵۳
بہار طفلی	محروم، تلوک چند	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۱	۴۳
بہار کا اردو اسٹیج اور اردو ڈراما	سید حسن	قیصر شمیم	اپریل ۱۹۷۹	۴۷
بہار کے نو چراغ	حسنین، سید محمد	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۴
بہار میں اردو تنقید	ارشد، اعجاز علی	سید حسن	جنوری ۱۹۸۳	۴۲
بہار میں تذکرہ نگاری	منصور عالم، محمد	صدیقی، ظہیر احمد	نومبر ۱۹۸۰	۴۳-۴۴
بہتا پانی (شعری)	احمد وصی	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۶-۴۷
بہترین ادب ۱۹۵۰	برکت علی چودھری اور مرزا ادیب	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۶
بہر حال	مجتبیٰ حسین	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۵	۴۴
بہکے بہکے میرے گیت	پنکج سرحدی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
بھاگ متی کے دیس میں	فاطمہ یزدانی	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۳-۴۴
بھائی جان کراچی (بچپن نمبر)		آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۸
بھر تری ہری	چودھری، جے کرشن (مفتی)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۶
بھن بھن بالو	زیدی، قدسیہ بیگم	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۳	۵۷
بھوپال میں غزل	دلکش ساگری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۳-۴۴
بھودان تحریک کا خاکہ	انصاری، محمد حسین	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۶
بھول ہی بھول (مزاحیہ ڈرامے)	اظہر افسر	شاہد ماہلی	فروری ۱۹۷۱	۴۶
بھیگی زمین (غزلیں نظمیں)	احسن رضوی	عابد سہیل	جنوری ۱۹۸۳	۴۲-۴۳
بیاض	خادر، بدیع الزماں (مس)	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۵-۴۶
بیاض مریم	وجد، سکندر علی	محمد حسن	ستمبر ۱۹۷۶	۴۷
بیاض عابدیہ	عابدی، سید ہاشم رضا	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۷
۴۲ نظمیں	احمد، کلیم الدین	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۶	۴۸

Marfat.com

بیان میرٹھی ـ حیات و شاعری	ساحل، محمد شرف الدین	حفیظ اللہ نیولپوری	مئی ۱۹۸۱	۴۴-۴۵
بیریوں والا فقیر (افسانوں)	ذاکر، کشمیری لال	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۶
بے ارادہ	جوگندر پال	ستیش بترا	جولائی ۱۹۸۲	۴۵
بے بات کی بات	چشتی، سیدہ نسیم	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۸
بے پر کی	آوارہ حیدرآبادی	د-ع	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۴۸
بے چہرہ لوگ (افسانے)	اوصاف احمد.	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۸۵	۴۴-۴۵
بے داریٔ وطن	مغموم، باوا کرشن گوپال	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۶
بیرنگ نامے	رندھیر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۵۴
بے عزت	مورس میٹرلنک / جلیل قدوائی	ف-ح	یکم نومبر ۱۹۴۶	۶۰
بے کراں	آزاد، جگن ناتھ	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۴	۴۷
بے کراں	آزاد، جگن ناتھ	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۸
بیگم	دیش	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۱	۵۳
بیگم حسرت موہانی اور ان کے خطوط	عتیق صدیقی (مو)	راز، راج نرائن	فروری ۱۹۸۲	۴۳
بیگماتِ اودھ	تصدق حسین، شیخ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۷
بیگماتِ اودھ کے خطوط	انتظام اللہ، مفتی	ف-ح	یکم اگست ۱۹۴۷	۶۰
بے محاورہ	جوگندر پال	شکیب نیازی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۵-۴۶
بیسویں صدی میں اردو غزل	بشیر بدر	زبیری، طاہر تنویر	جنوری ۱۹۸۲	۴۷
بیسویں صدی میں اردو ناول	سرمست، محمد یوسف	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۵	۴۵
بیسویں صدی میں مغربی بنگال کے اردو شعراء	مشتاق احمد	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۳	۴۷

پ

پارس (سالنامہ)	اختر، ہری چند		یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۳۵
پاسبان حیدرآباد	ساغر صدیقی، حسن چشتی	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۵

Marfat.com

پاس گریباں	سلیمان اریب	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۱	۴۷
پاک کہانیاں	مقبول احمد سیوہاروی (مر)	مظفر شاہ	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۶
پاکستان کی بساطِ سیاست	غلام محمد، خواجہ	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۷
پانچ دن	پردیسی، پرم ناتھ	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
پانچ مقبول طنز و مزاح نگار	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
پانچ مقبول شاعران کی شاعری	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
پان دان والی خالہ	تخلص بھوپالی، عبدالاحد خاں	مظفر شاہ	مارچ ۱۹۶۳	۴۷
پانی کی زبان	مظفر حنفی	قدوائی، صدیق الرحمان	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۴
پائل	سلام مچھلی شہری	ف۔ ح	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۳
پتھروں کا شہر	امید، علی عباس	ابراہیم یوسف	ستمبر ۱۹۷۹	۵۳-۵۴
پتھروں کا مغنی	وحید اختر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۶
۲۵ نظمیں	احمد، کلیم الدین	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۵
۲۵ نظمیں۔ ایک نظریہ ایک تجزیہ	فضا آسمی، سید محمد صدرالدین	حسن، محمد	مئی ۱۹۶۸	۴۶-۴۷
پچھتاوے	شفیق الرحمان	آزاد، جگن ناتھ	ستمبر ۱۹۵۰	۶۰
پختونِ اعظم	حلقۂ ادب دہلی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۲	۵۷
پرانوں کی کہانیاں	نارنگ، گوپی چند	ادارہ	جون ۱۹۷۸	۱۰
پرانے خدا	کرشن چندر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۱	۵۵
پرانے موسموں کی آواز	کمار پاشی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۷
پرائی دھرتی اپنے لوگ	جتیندر بلو	صدیقی، عظیم الشان	نومبر ۱۹۷۹	۴۷-۴۸
پرائی عورت	دیش	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۶-۵۷
پربت اور پنگھٹ	ٹلنگ، محمد یوسف	قمر احسن	اپریل ۱۹۷۳	۴۵-۴۶
پردیسی کے خطوط	مجنوں گورکھپوری	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۵
پرچھائیں	آصف علی، سید	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۱	۵۴
پرچھائیوں کی وادی	انور عظیم	قدوائی، صدیق الرحمان	دسمبر ۱۹۷۰	۴۶-۴۷
پرکھ	غلام سرور	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۵۸
پرند اور دوسرے افسانے	آصفہ مجیب	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۵
پرندے کا سفر (افسانے)	مسرور جہاں	ابن کنول	جنوری ۱۹۸۶	۴۱
پرواز	دانش، غضنفر نواب	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۰

Marfat.com

پرواز (لائل پور)	منظور لائل پوری	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
پروازیں	بے نام، تلک راج	ذکی طارق	دسمبر ۱۹۸۲	۲۴
پروین (ماہنامہ) الہ آباد	بحر الہ آبادی	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۵
پری خانہ	خاں، اکبر علی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
پریڈ گراؤنڈ	رہبر، ہنس راج	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۴	۴۸
پریشان جلوے	حیات ترین	ف - ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۷
پریم چند	رہبر، ہنس راج	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۹
پریم چند	رہبر، ہنس راج	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۱	۵۴
پریم چند اور تصانیف	مانک ٹالا	عبدالمغنی	مارچ ۱۹۸۶	۴۳
پریم چند - کچھ نئے تحقیقی گوشے	قمر رئیس، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۴
پریم چند کا تنقیدی مطالعہ	سید محمد عصیم	عابد سہیل	دسمبر ۱۹۸۶	۴۵-۴۶
پریم چند کا فنی و فکری مطالعہ	شمیم نکہت	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۴۵
پریم چند کے ناولوں میں نسوانی کردار	اختر، شیر محمد	و - ع	یکم مئی ۱۹۴۷	۷۲
پس پردہ	مختار شمیم	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۸۳	۴۴
پس غبار (افسانے)	گپلا، ہرلیش چند	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۳
پکھراج		عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۸
پگڈنڈی (ادب نمبر)		شہباز حسین	مئی ۱۹۶۰	۴۵
پگڈنڈی سالنامہ پگڈنڈی امرت سر	مبارز الدین، سید (مر)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۶
سید سجاد حیدر یلدرم نمبر	طالب صفوی (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۶
پلاٹینوس کے ۹ رسالے	صابر دت	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
پل دو پل	سید ہاشمی فرید آبادی (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۸-۴۹
پنجاہ سالہ تاریخ انجمن ترقی اردو	مانک ٹالا	ارتضیٰ کریم	اپریل ۱۹۸۵	۴۶-۴۷
پنجرے کے پنچھی	عمر، صاحب زادہ محمد	ف - ح	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۹
پنجم مدہم	تبسم سحر	انوار انجم	مارچ ۱۹۶۹	۳۹
پنکھڑی گلاب کی	شیریں	و - ع	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۴
پنکھڑیاں				

Marfat.com

پوسٹ مارٹم	تخلص بھوپالی، عبدالاحد	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۶
پوشکن	ترقی اردو بورڈ (ادارہ)	فطرت، حسن عباس	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۷
پہچان	بھان، تیج بہادر	ستیش بترا	مارچ ۱۹۸۲	۴۸
پہچان کا درد	حمید الماس	شہریار پرواز	اپریل ۱۹۷۷	۴۶
پہلا پتھر	طاہر تلہری	غوثی، ضیاء الرحمان	مارچ ۱۹۷۷	۴۶
پہلا وہ گھر خدا کا	غلام سرور	شہباز حسین	جولائی ۱۹۶۶	۴۷
پہلی آواز اور دوسرے افسانے	رتن سنگھ	معصوم حسینی	اگست ۱۹۷۲	۹۳
پہلی کرن کا بوجھ	مغنی تبسم	کنور سین	مارچ ۱۹۸۱	۴۶
پہلو بہ پہلو (افسانے)	شہاب عظیم آبادی	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۶-۴۵
پھانسی	لیونڈ آندرے	ف-ح	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۹
پھندا	قیسی رام پوری	ف-ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۶
پھول اور کانٹے	موہنی زتشی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۴
پھول رانی	جاوید نہال	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۱	۴۷
پھولوں کی مہک	خان، ایم-این	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۵
کانٹوں کی چبھن				
پھولوں کے محل	صادق حسین	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۴	۴۶-۴۵
پیاس	بشیشر پردیپ	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۹	۴۵
پیاسی آنکھیں	دت بھارتی	ف-ح	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۵
پیاسی بیل	مانک ٹالا	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۸-۴۷
پیاسے لفظ	راہی پرتاپ گڑھی	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۷۴	۳۴-۳۳
پیامِ نو	وفا راشدی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۲	۵۶
پیامِ تعلیم (جوبلی نمبر)		و-ع	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۹
پیامِ تعلیم (کشمیر نمبر)		عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۷
پیام ساوتری	جگر بریلوی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۴	۴۸
پیتل کا گھنٹہ (ناولٹ)	عبدالستار، قاضی	عبدالصمد	مئی ۱۹۷۸	۴۱
پیراہن شرر	سردار جعفری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۶
پیروؤں پر وائرس کی بیماریاں	احمد، رشید الدین	رحمان، اس-اے	دسمبر ۱۹۸۵	۴۸-۴۷
پیسہ اور پرچھائیں	حسن، ڈاکٹر محمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۵	۵
پیشوا		عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۸

Marfat.com

پیغامِ حیات	ہنس ریحانی لکھنوی	راز، راج نرائن	اکتوبر ۱۹۷۴	۴۶-۴۷
پیغامِ حق (اقبال نمبر)	شاہ، سید محمد (مر)	ف-ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۹
پیکرِ خیال	اختر بستوی	بشیر بدر	دسمبر ۱۹۷۱	۴۳-۴۴
پیکرِ درخشاں	محمودی، محمد رفیع اللہ پیکر خادمی	ادارہ	ستمبر ۱۹۶۸	۴۷

ت، ٹ، ث

تابش انجم (کلام)	انجم لدھیانوی	شاہد ماہلی	فروری ۱۹۷۱	۴۷
تابش سہیل	اقبال سہیل	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۲
تاثرات سفر ایران	رضیہ اکبر، ڈاکٹر	سحر، ابوالفیض	مارچ ۱۹۷۲	۴۶-۴۷
تاج دار مدینہ (مجموعۂ تاج)	برکاتی، سید منظور الحسن	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۸
تاج کے ڈرامے	خاں، اکبر علی	عرش ملسانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
تار پیراہن	حقی، شان الحق	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۹	۴۷
تار و پود	بلونت سنگھ	و-ع	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۵۵
تارے حیدر آباد	مسلم ضیائی (ایڈیٹر)	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۴۹ء	۳۵
تاریخ اسلام	نقوی، مولانا سید علی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۶
تاریخ ادب اردو انگریزی	محمد صادق، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۵	۴۸
تاریخ ادبیات ایران	شفق، ڈاکٹر رضازادہ/ رفعت، سید مبارز الدین	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۶	۴۹-۵۰
تاریخ ادبیات تاجیکستان	جائسی، کبیر احمد	اختر الواسع	مئی ۱۹۷۹	۴۸
تاریخ اطبائے بہار	محمد اسرار الحق، حکیم	مزینہ عثمانی	اگست ۱۹۸۶	۴۷
تاریخ النوایط	نواب جنگ دِلا، شمس العلماء	سلیم احمد، شیخ	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۴
تاریخ ایران پاستان	خلیل الرحمان، محمد	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۴
تاریخ فلسفۂ خودی	نشور واحدی	فاروقی، نثار احمد	ستمبر ۱۹۸۲	۴۵-۴۶
تاریخ گجرات	شبیہہ احمد (متر)	و-ع	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۴
تاریخ گھوسیان اور دودھ کی بہم رسانی	کریم بخش	و-ع	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۶
تاریخ مسلمانان پاکستان و بھارت	سید ہاشمی فرید آبادی (مو)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۹
تاریخ ناصری الموسوم بہ تذکرۂ آل پاک	نقوی، سید حامد علی	مالک رام	مارچ ۱۹۶۳	۴۶

Marfat.com

تاریخ ناگپور	ساحل، محمد شرف الدین	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۸۵	۴۶
تاک جھانک	ماجد الباقری	آفتاب احمد	مئی ۱۹۶۸	۴۸
تانے بانے	خزاں ہوشیار پوری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
تانیں	منصور معجز	ف - ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۹-۶۰
تبسّم	رام لعل نابھوی	کابلی، خان غازی	جون ۱۹۸۰	۴۶
تجارتی مرغی خانہ باتصویر	فروغی، خواجہ بدر السلام	ف - ج	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۳-۶۴
تجدید جنوں	جلیس عابدی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۷
تجربوں کی دھوپ (شعری)	رئیس انصاری	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۷
تجلیات (شعری مجموعہ)	زار علامتی	حسنین، سید محمد	نومبر ۱۹۸۰	۴۷
تجلیات	میر عثمانی	و - ع	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۴
تجلیات المعروف حیات جاوید	آسی محمدی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۷
تجلیات ولی (انتخاب شاعری)	مرحوم، ولی کاکوی	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۸۵	۴۵
تحریر (سہ ماہی)	مالک رام (مد)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۴
تحریر و تنقید (مضامین)	طیب انصاری	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۳
تحریک غالب نمبر (ماہنامہ)	گوپال متل (مر)	شہباز حسین	جولائی ۱۹۶۱	۴۶
ماہنامہ تحریک (۲۰ سالہ انتخاب نمبر)		حسینی، مہدی عباس	جنوری ۱۹۷۴	۴۶
تحریک سلور جوبلی نمبر		خاں، رشید حسن	اپریل ۱۹۷۹	۴۸
تحریک پختونستان	خان غازی	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۴
تحریک خلافت	عباسی، قاضی محمد عدیل	نقوی، عبدالقدوس	نومبر ۱۹۸۰	۴۵-۴۶
تحفۂ حسن	احسن مارہروی	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
تحفۃ الصغر (دیوان خسرو)	سید محمد اسلام الدین، خواجہ (ناشر)	حسینی، مہدی عباس	مئی ۱۹۷۸	۳۹
تحقیق البحران	خاں دہلوی، حکیم احمد اللہ	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۵
تحقیقی مطالعے	نذیر احمد، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۰
تحقیق و تنقید	اختر اورینوی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۵-۵۶
تحلیل نفسی	حزب اللہ	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۷۹
تحلیل نفسی اور تعبیر خواب	علوی، عبدالحی جمیل	ف - ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۶

Marfat.com

تخلیقی ادب (حصہ اوّل دوم)	پاشا رحمان، مشفق خواجہ، آمنہ مشفق (مرتبین)	خاں، ایم حبیب	اکتوبر ۱۹۸۱	۴۶-۴۷
تدریس اردو	احمد حسین	وکرم، نند کشور	اگست ۱۹۷۶	۴۶
تذکرہ (ابوالکلام آزاد)	مالک رام (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۹	۴۶
تذکرہ باب حکومت	محمد مظہر	و-ع .	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۵۷
تذکرۂ جگر	جامعی، محمود علی خاں	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۶
تذکرہ حضرت مخدوم جہانیاں جہاں گشت	سخاوت مرزا	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۷
تذکرۂ شعرائے اتر پردیش	عرفان عباسی	شارب ردولوی	جنوری ۱۹۸۳	۴۵-۴۶
تذکرۂ شعرائے جے پور	مشاغل، احترام الدین احمد	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۰
تذکرۂ شعرائے قدیم نطہر نگر	حسرت سہروردی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۲
تذکرۂ مسرت افزا	مجیب قریشی (متر)	زیدی، علی جواد	فروری ۱۹۷۰	۴۷
تذکرۂ میر	فاطمی، ایم-کے (مر)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۴	۴۵
تذکرۃ الذاکرین	آغا اشہر لکھنوی	ف-ح	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۶
ترانۂ دل	دل شاہ جہاں پوری	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۵	۴۲-۴۳
ترجمان اسرار	عبدالرحمان، جسٹس شیخ	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۲	۵۶
ترجمان القرآن	آزاد، ابوالکلام	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۷
ترجمان القرآن (اول)	آزاد، ابوالکلام	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۵	۴۶-۴۷
ترقی اردو بورڈ کی مطبوعات	ادارہ	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۴	۴۵-۴۶
ترقی اردو بورڈ کی مطبوعات		وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۳۱-۴۳
ترقی پسندوں کے نام	نجم آفندی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۳	۵۶
ترقی پسند ادب	سردار جعفری	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۵
ترش	قدسی، محمد عمر	راہی، رام پرکاش	جون ۱۹۷۸	۴۴
ترکی	اکمل ایوبی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۳-۴۴
تشریح الاحشاء (دوم)	ہمدانی، سید کمال الدین حسین	عثمانی، شمس الحق	فروری ۱۹۸۵	۴۶-۴۷
تشریح الہیکل (اوّل)	ہمدانی، سید کمال الدین (مص)	عثمانی، شمس الحق	فروری ۱۹۸۵	۴۶
تصحیح الاغلاط	ادیب حیدر آبادی، احمد علی خاں (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۶
تصرفات اردو	ادیب، میر احمد علی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۷

Marfat.com

تصوراتِ بیدل	بیدل دہلوی، پنڈت کیلاش نرائن کول	جعفر عباس	جون ۱۹۷۲	۴۶-۴۷
تصوف اسلام	عبدالماجد دریابادی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۷
تصویرِ کشمیر	کول، پرتھوی ناتھ	آزاد، جگن ناتھ	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۳۵
تصویرِ وفا	خاں، حکیم احمد علی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
تعارف مرثیہ	شجاعت علی سندیلوی	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۴
تعلیم اور زندگی	مورتی، جے کرشنا	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۴-۴۵
تعلیم و ترقی شفیق نمبر	مجیب، پروفیسر محمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۵۰
تعلیماتِ اسلام	قدوائی، مولانا عبدالسلام	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۵
تعلیماتِ اسلام	قدوائی، عبدالسلام	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۴
تعلیماتِ اقبال	خاں، محمد یوسف حسین	ف - ح	یکم فروری ۱۹۴۶	۶۰
تعلیمِ قرآن	غلام دستگیر، مولوی	ف - ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۵
تعمیرِ آزاد نمبر	شمیم، شمیم احمد	عرش ملسیانی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۸۱
تعمیرِ ملت	شریف چشتی، محمد	ف - ح	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۹
تغزل	کھتری، محمد یوسف	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۹	۴۶
تقابل و تجزیہ	قدیر امتیاز	ابن کنول	جنوری ۱۹۸۶	۴۱-۴۲
تقریر و تحریر	ہدایت اللہ، محمد	قمر غفار	جولائی ۱۹۸۴	۴۶
تکلف بر طرف	مجتبیٰ حسین	فرقت کاکوروی، غلام احمد	جون ۱۹۶۸	۴۷-۴۸
تلاش	حسرت شوری	علوی، تنویر احمد	مارچ ۱۹۷۸	۴۰
تلاش خاص نمبر	درد، وشوا ناتھ (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۶
تلاش دبیر	خان، کاظم علی	نیّر مسعود	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۷
تلاش معیار	عبدالرؤف، ڈاکٹر	شکیب نیازی	مارچ ۱۹۸۰	۴۲
تلاشِ نور	دُگل، درشن سنگھ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۷
تلاش و توازن	قمر رئیس	اشک، پریم پال	ستمبر ۱۹۶۸	۴۶
تلامذۂ غالب	مالک رام	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۵
تلخ و شیریں	قریشی، صلاح الدین	و - ع	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۵
تلخیٔ حیات	پریم، جے چند	جعفر عباس	جون ۱۹۷۲	۴۶
تلخیاں	ساحر لدھیانوی	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۵۶
تلخیص الادویہ	سید ہاشمی فرید آبادی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۹
تلسی داس	چودھری، جے کرشن	احتشام حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۵-۴۶
تلسی داس	چودھری، جے کرشن	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۹

Marfat.com

تلگو ادب اور فنونِ لطیفہ	جاوید، سلیمان اطہر	احتر الواسع	دسمبر ۱۹۸۶ ۴۷
تلگو افسانے	داشتر تھی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵ ۴۸
تلمیحات	ممتاز حسین جونپوری	و۔ع	۱۵ مئی ۱۹۴۵ ۴۶
تلوک چند محروم	آزاد، جگن ناتھ	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹ ۴۴
تلوے کے کانٹے	رضوی، مسیح الحسن	خاں، رضوان احمد	اگست ۱۹۷۸ ۴۲-۴۳
تم بڑی سنگدل ہو	عزیز النساء	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹ ۳۴-۳۵
تمثیل سالنامہ بمبئی		ر۔ن۔ش	یکم ستمبر ۱۹۴۶ ۵۸-۵۹
تم کون ہو؟	آمنہ ابوالحسن	ک۔س	دسمبر ۱۹۷۶ ۴۶-۴۷
تمنّا کا دوسرا قدم	صہبا وجد	زیدی، علی جواد	فروری ۱۹۷۱ ۴۴
تمہاری باتیں	سوز، ع۔م	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳ ۴۵
تمیز تحریر	منصور عالم، ڈاکٹر محمد	ارتضیٰ کریم	مارچ ۱۹۸۶ ۴۶
تناظر	بلراج ورما، کرشن موہن (ادارت)	کنور سین	اکتوبر ۱۹۸۰ ۴۸
تناظر سہ ماہی (کالی داس گپتا رضا نمبر)	بلراج ورما (مد)	حسینی، مہدی عباس	فروری ۱۹۸۶ ۴۳-۴۵
تنقید اور تنقیدی شعور	ناظر کاکوروی	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱ ۴۵
تنقید اور انداز نظر	سیدہ جعفر	ادارہ	جولائی ۱۹۷۱ ۴۵-۴۶
تنقید اور مجلسی تنقید	وزیر آغا، ڈاکٹر	کنور سین	مارچ ۱۹۸۳ ۴۴-۴۵
تنقید اور عملی تنقید	احتشام حسین	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳ ۶۳
تنقید جدید	اختر اورینوی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۱ ۵۵-۵۶
تنقید و تجزیہ	سحر، ابو محمد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲ ۴۶
تنقید و تحریک	احمد سجاد، ڈاکٹر	مظفر حنفی، ڈاکٹر	اکتوبر ۱۹۸۰ ۴۲-۴۳
تنقید و تشخیص	ارشد کاکوی	شاہد ماہلی	فروری ۱۹۷۱ ۴۵-۴۶
تنقید کیا ہے؟	سرور، آل احمد	و۔ع	یکم جولائی ۱۹۴۷ ۵۹
تنقید سے تحقیق تک	عنوان چشتی	انور صدیقی	اپریل ۱۹۷۴ ۴۷
تنقیدی آئینے	صدیقی، مبشر علی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳ ۵۷
تنقیدی اصول اور نظریے	افسر، حامد اللہ	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴ ۴۴
تنقیدی تناظر	قمر رئیس، ڈاکٹر	زیدی، علی جواد	اکتوبر ۱۹۷۹ ۴۶-۴۷
تنقیدی تحریریں	عزیز اندوری	قمر غفار	جولائی ۱۹۸۴ ۴۶-۴۷
تنقیدی جائزے	احتشام حسین	و۔ع	یکم فروری ۱۹۴۵ ۵۱
تنقیدی زاویے	عزیز احمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۳ ۴۴

Marfat.com

تنقیدی شعور	اختر علی تلہری	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۱
تنقیدی نظریے	خاں، میر علی احمد	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
تنقیدیں	خورشید الاسلام	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۸	۵۶
تنقیدات	نعیم صدیقی، عبدالسلام	ف۔ح	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۶
تنکے کا سہارا	شکیلہ اختر	صدیقی، افتخار بیگم	دسمبر ۱۹۷۶	۴۷-۴۸
تہذیب	انصاری، عبدالقیوم (مد)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۶
تہذیب اور اس کے ہیجانات	احمد سعید (متر)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۴
تہذیب الاخلاق (پندرہ روزہ)	سید حامد (مد)	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۷
تہذیب مودت	نجم آفندی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۳	۵۶
تہی دست	بدنام نظر	راہی، رام پرکاش	دسمبر ۱۹۸۰	۴۶
تھانے دار	ملہوترہ، لالہ امرناتھ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۱
تیر بہدف	ظفر الدین، حکیم محمد	ف۔ح	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۸
تیر نیم کش	بزمی	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
تیسری آنکھ	معین شاہد	شہناز انجم	مارچ ۱۹۸۵	۴۳
تیسری دنیا کے لوگ	ابن کنول، ڈاکٹر	حنیف گنور بدایوں، محمد اسلم	جنوری ۱۹۸۶	۴۴-۴۵
تیشہ	ظفر گورکھپوری	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۶-۴۷
تیشۂ نظر	سحر، ابوالفیض	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۷
تیکھی غزلیں	مظفر حنفی	راز، راج نرائن	مارچ ۱۹۷۲	۴۷
تین کتابیں	مکتبہ آسی کراچی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۳	۴۶
تین مسافر	ہاشمی، ڈاکٹر قطب النسا	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۶
تیمارداری	حسین فاروقی	مزینہ عثمانی	اگست ۱۹۸۶	۴۷
تیوری	امر سنگھ	ستیش بترا	جنوری ۱۹۸۲	۴۶-۴۷
ٹوٹے ہوئے پر	حبیب اشعر دہلوی	و۔ع	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۱
ٹوٹے ہوئے تارے	عثمانی، شاہ محمد	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۹
ٹوٹے ہوئے دل	بہادر، رام پرتاپ	وع	یکم اپریل ۱۹۴۵	۵۱
ٹین جیمز فروم غالب	رحمت اللہ، شہاب الدین	ف۔ح	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵۸
ثریا	فاطمہ مبین	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۵۳-۵۴
ثمرۂ باغبانی	نذیر احمد، ابوالاحسان	آزاد، جگن ناتھ	مارچ ۱۹۵۰	۵۷

Marfat.com

ج

جادہ بھوپال	کوثر چاندپوری (ایڈیٹر)	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
جاڑے کی دھوپ	آسی رام نگری	ضیاء الحق	اگست ۱۹۸۶	۴۶
جاگتے جزیرے	اشک، احسن احمد	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۳	۴۷
جام آتشیں	کرشن شوق	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
جام جم	مضطر حیدری	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۵
جام جم	ذوالنورین	صدیقی، حبیب احمد	ستمبر ۱۹۷۰	۴۷
جام شکستہ	ایم اسلم	قریشی، فضل حق	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۹-۶۰
جام و مینا	یوسف حسن، حکیم	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۷	۶۰
جام نو	اختر اکبر آبادی	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۵۰	۵۶
جامع العطیات	شکیب، ضیاء الدین احمد احمد، حسن الدین (مرحوم)	وکرم، نند کشور	اگست ۱۹۷۶	۴۵-۴۶
جامع الاشیاء	رضا، حکیم باقر حسین	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۵
جامعہ (حویلی نمبر)		و - ع	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۹
جامعہ کی کہانی اوّل	عبدالغفار مدھولی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۷
جانچ اور پرکھ	علیگ، سردار احمد	بشیر بدر	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۶
جاں باز سپاہی	زیدی، قدسیہ بیگم	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۳	۵۷
جاوید نامہ	مضطر مجاز	ارشد، اعجاز علی	اگست ۱۹۸۴	۴۴-۴۵
جائزے	مظفر حنفی	یوسف ناظم	ستمبر ۱۹۸۵	۴۴-۴۵
جائزے	ناظر کاکوروی	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۵
جب ایمان کی بہار آئی	ندوی، مولانا ابوالحسن علی	ادارہ	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۱
جب کشمیر جل رہا تھا	ذاکر، کشمیری لال	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۴
جدید اردو تنقید	شارب ردولوی	شبیہہ الحسن	دسمبر ۱۹۷۱	۴۳
جدید اردو شاعری	سروری، عبدالقادر	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۸
جدید اردو نظم اور یورپی اثرات	حامدی کاشمیری	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۱	۴۸
جدید اسلوب و نگارش	نثار مصطفیٰ، سید	نریندر نشچل	مئی ۱۹۷۸	۴۴
جدید بین اقوامی سیاسی معاملات	آزاد، اسرار احمد	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۹	۴۶

Marfat.com

جدید غزل	صدیقی، رشید احمد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۶
جدید فارسی شاعری	منیب الرحمان	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۲
جدوجہد (ویکلی)	آزاد، اسرار احمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۵۰
جذبہ و آواز	تلخ، من موہن	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۲-۴۳
جذبات بھرتری ہری	بھرتری ہری/ چودھری، جے کرشن	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۸
جذبات رضی	صدیقی، ظہیر احمد (مر)	علوی، تنویر احمد	نومبر ۱۹۶۸	۴۲-۴۳
جذبات مشرق	مفتوں، دیوان سنگھ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۳-۴۴
جذبات نادر	نادر کاکوروی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۳	۴۴
جذبات نگاری (شعری مجموعہ)	بے نام، تلک راج	راہی، رام پرکاش	مارچ ۱۹۸۲	۴۸
جرس	دامق جونپوری	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۰	۵۵
جشن بادہ	اصغر اکبرآبادی، اصغر علی	شہباز حسین	مارچ ۱۹۶۸	۴۷
جغرافیہ عالمگیر	علوی، ایم۔ اے	و۔ ع	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۸
جگر بریلوی	مالک رام، سیفی پریمی (مر)	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۳
جگر کی غزلیہ شاعری	خاں، اسفاق علی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۴
جگن ناتھ آزاد اور ان کی شاعری	حمیدہ سلطان (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۴
جلتے کنول	شمس فرخ آبادی	اعظمی، عبدالطیف	مئی ۱۹۷۰	۴۶
جلوۂ صدرنگ	شمس، عبدالمجید	زیدی، علی جواد	فروری ۱۹۷۱	۴۳
جمال غزل	عطا کاکوی	شاہد ماہلی	فروری ۱۹۷۱	۴۶
جمہور صدر یار جنگ نمبر		عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۷
جمہوریت اور مغربی تہذیبیں	ظہوری، عبدالوہاب (متر)	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۰	۵۵
جمیلہ	کرشن شوق	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۹	۵۰
جنات کی دنیا	مقبول احمد سیوہاروی	ف۔ ح	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۶۰
جنبش لب	ایار بلگرامی	بشیر بدر	دسمبر ۱۹۷۱	۴۴
جنگ آزادی ۱۹۵۷ء	رضوی، خورشید مصطفیٰ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۴
جنگ مشرق و خاتمۂ جاپان	اسحاق، مولوی محمد و زبیدہ تبسم	ف۔ ح	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۶
جنگل کانفرنس	حیرت بدایونی	ف۔ ح	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۶
جنگل	پرویز، صلاح الدین	رضوان احمد	مارچ ۱۹۷۸	۴۴-۴۳

Marfat.com

جنوبی ہند کا بہترین ادب	مجلس ادب بنگلور	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴۹
جنون و ہوش	جوش ملسیانی	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۵-۵۷
جواہر سے لال تک	نذیر بنارسی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۶
جواہرات	امین سلونوی	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۵
جوتوں کی دنیا	عبدالمالک	ف - ح	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵۹
جوش ملسیانی	سروری، عبدالقادر		مارچ ۱۹۵۹	۴۸-۴۹
(ابھیتدن گرنتھ)				
جوہر، جامعہ جوبلی نمبر		و - ع	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۹
جوہر آئینہ	ابرار اعظمی	عثمانی، شمس الحق	جنوری ۱۹۸۵	۴۷
جوئے سبز	حمید الماس	مظہر امام	اپریل ۱۹۸۱	۴۷
جوئے شیر	ملا، آنند نرائن	آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۵۰	۵۷
جوئے کہکشاں	امجد نجمی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۶
جہاں اور بھی ہیں	نازش پرتاب گڑھی	راہی، رام پرکاش	جنوری ۱۹۸۲	۴۵
جہاں میں رہتا ہوں	مہندر ناتھ	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۵۷
جہانِ غالب	کوثر چاندپوری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۳
جہلم کے سینے پر	تیج بہادر	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۳
جھگڑے	بہادر، رام پرتاب	و - ع	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵۷
جھلکیاں	رہبر، پی۔ اے	ف - ح	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۶
جھلکیاں	عروج زیدی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۴	۴۹
جیتا جاگتا	یوسف، سید محمد (مترجم)	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۵

چ

چاند	فیض انصاری (مدیر)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۵۰
چاند کا داغ	وبھوت شاہ	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۷
چاند تارے	کوثری، بزم ریاض الادب (مدیر)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۲
چاند ستارے	زیب عثمانیہ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۶۰
چاندنی اور انگارے	اسلام رونی	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۵
چاند بی بی سلطان	وزیر حسین دہلوی، سید	ف - ح	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۳
چاندنی کے سپرد	انور قمر	دیویندر اسر	ستمبر ۱۹۷۹	۵۲-۵۳
چتر لیکھا	ورما، بھگوتی چرن	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۵

Marfat.com

چٹان عیدنمبر	شورش کاشمیری	آزاد، جگن ناتھ	ستمبر ۱۹۵۰	۶۰
چٹان لاہور		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۸
مولانا ابوالکلام آزاد نمبر				
چچا چھکن	خاں، اکبر علی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
چراغ	حسرت بدایونی (مد)	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۶۲
چراغ تہ داماں	اقبال متین	صدیقی، عظیم الشان	نومبر ۱۹۷۹	۴۶-۴۷
چراغ دیر و حرم	صفدر حسین، سید	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۴
چراغ رہ گذر	شاداں، اما شنکر	بشیر بدر	نومبر ۱۹۸۵	۴۲
چراغ شہر جگر کے	قمر ارم	شہباز حسین	نومبر ۱۹۸۵	۴۴
چراغ فکر	تلخ، من موہن	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۷-۵۸
چراغ کا اندھیرا	شبنم قیوم	سیفی پریمی	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۷-۴۸
چراغ منزل (غزلیں)	دواکر راہی	مخمور سعیدی	جولائی ۱۹۸۳	۴۴-۴۵
چراغ منزل	شاہد صدیقی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۰	۴۷
چرکے	ہاجرہ مسرور	وہ ع	یکم جنوری ۱۹۴۵	۵۱
چشم نم	قمر زاہدی	عبدالمغنی	نومبر ۱۹۸۰	۴۳
چکبست اور باقیاتِ چکبست	رضا، کالی داس گپتا	شارب ردولوی	مارچ ۱۹۸۳	۴۲-۴۳
چکبست - حیات اور ادبی خدمات	افضال احمد، ڈاکٹر	شارب ردولوی	مارچ ۱۹۸۳	۴۱-۴۲
چمنستان سالنامہ		ف - ح	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۷
چمنستان سالنامہ	قزلباش، آغا سرخوش	ف - ح	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۹
چناروں کے سائے میں	پریم بھنڈاری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۵
چنانچہ	مسیح انجم	فکر تونسوی	جون ۱۹۸۵	۴۸
چنبل کی چمیلی	کرشن چندر	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۳
چند ادبی مسائل	مقبول احمد، شاہ	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۸
چند ہم عصر	عبدالحق، مولوی	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۵
چندن کان پور	ساحر ہوشیارپوری	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۴۸	۵۸
چندن (سالنامہ ۱۹۴۹)		ب - س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۵
چوپال میں سنا ہوا قصہ	انور قمر	عثمانی، شمس الحق	اپریل ۱۹۸۶	۴۷-۴۸
چوبیس مشعلیں	شوکت بنارسی	غوثی، ضیاء الرحمان	مارچ ۱۹۷۷	۴۵
چوپٹ راجہ	فکر تونسوی	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۴

Marfat.com

چورنگ	امن، گوپی ناتھ	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۴	۴۸
چودھری سلطان کے ڈرامے	چودھری سلطان	ف-ح	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۹
چوری سے یاری تک	وزیر آغا، ڈاکٹر	انجم عثمانی	مئی ۱۹۸۳	۴۶
چھان بین	اثر لکھنوی	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۰	۵۹
جھان بین	اثر لکھنوی	آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۵۰	۵۷
چھایا	گوسائیں، دینا ناتھ	ف - ح	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۶
چھوٹا خدا	عندلیب شادانی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۶
چھیڑ چھاڑ	مہدی، پرویز یداللہ	جعفر عباس	مئی ۱۹۷۷	۴۸
چھیڑ غالب سے چلی جائے	خاں، اکبر علی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
چین میں اسلام کا ماضی اور حال	گوپال متل (مترجم)	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۶	۴۷

ح

حاجی بغلول	سجاد حسین، منشی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۷
حال ہند (ماہنامہ) (پہلا شمارہ)	ٹھاکر، ڈی-ڈی (ایڈیٹر)	راز، زاج نزائن	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۲-۴۳
حالات مشائخ	دہلوی، مولانا سردار شاہ خاں قادری (مص)	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۸
حالی کا سیاسی شعور	جذبی، معین احمد	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۵
حالی کے کاویہ سدھانت	بھاٹی، دیش راج سنگھ	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۵	۴۷
حالی، مقدمہ اور ہم	وارث علوی	عثمانی، شمس الحق	جنوری ۱۹۸۵	۴۵
حدیث دل	تاباں، غلام ربانی	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۵
حدیث شعر	اشرف سرحدی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۵۹-۶۰
حرفِ آگہی	ناظم سلطان پوری	خان، رضوان احمد	فروری ۱۹۷۹	۴۷
حرف بہ حرف	خاں، اکبر علی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
حرفِ تمنا	معین کوثر	شکیب نیازی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۴
حرفِ تمنا	میکش اکبر آبادی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۵	۴۳
حرف جنوں	بشیر فاروق	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۳
حرف خاموش	حمید ناگ پوری	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۶
حرف خودی	انیس امام	عثمانی، شمس الحق	اپریل ۱۹۸۱	۴۵-۴۶
حرف سادہ	رضی مجتبیٰ	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۱-۹۲

Marfat.com

حرف شیریں	غلام محمد، قاضی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۶
حرف غزل	مسیح الزماں	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۹	۵۸
حرف معتبر	بانی	خاں، رشید حسن	اپریل ۱۹۷۲	۴۶-۴۷
حرف ناتمام	برق دہلوی	و-ع	یکم فروری ۱۹۴۵	۵۱
حرف نیم شب	شمیم	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۳	۴۴-۴۵
حرف ولوا	لاری، جنید حزیں	مجبوب راہی	جون ۱۹۸۶	۴۶
حرارتیں (شعری مجموعہ)	فراز مبارک پوری	شکیب نیازی	مارچ ۱۹۸۰	۴۱-۴۲
حریم فکر	واصف عابدی	دکرم، نند کشور	اگست ۱۹۷۶	۴۶
حسرت کدہ	شفقت کاظمی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۸-۵۹
حسرت کی شاعری	یوسف حسین، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
حسرت کی شاعری	خاں، یوسف حسین	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۳
حسرت کی سیاسی زندگی	عبدالقوی دسنوی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۱
حسرت کی یادیں	قادری، عبداللہ دلی بخش (ڈاکٹر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۲	۵۶
حسرت موہانی	عبدالشکور	و-ع	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۶
حسرت موہانی ایک سیاسی ڈائری	انصاری، اثر بن یحییٰ	عتیق صدیقی	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۹۱
حسرتیں	خلش دہلوی	شمیم حنفی	دسمبر ۱۹۶۸	۴۷
حسن تضمین	اختر انصاری	و-ع	یکم جون ۱۹۴۷	۱۷۰
حسن سوگوار	ایم اسلم	قریشی، فضل حق	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۹-۶۰
حسن نظر	چرخ چنیوٹی	تاجور سامری	مارچ ۱۹۶۸	۴۵
حصار	جلیل تنویر	ارسد، اعجاز علی	اگست ۱۹۸۴	۴۵-۴۶
حضرت امیر خسرو اور لوٹنک	شوکت علی خاں، صاحبزادہ	اختر الواسع	ستمبر ۱۹۸۲	۴۶-۴۷
حضرت جنید بغدادی	فاروقی، ضیاء الحسن	اختر الواسع	جون ۱۹۸۶	۴۳
حکیم بانا	حسینی، علی عباس	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۵	۴۹
حیاتِ اکبر	ملا واحدی	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۸
حیات ز-ح-ش	زاہدہ خاتون	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۸-۴۹
حیاتِ محمد علی جناح	جعفری، انیس احمد	ف-ح	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۹
حیاتِ نو بمبئی	بسمل دہلوی	عرش ملسانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۵
حیات و کائنات	شمس عظیم آبادی، سید عبدالمجید	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۵-۴۶
حیات و کائنات	مضطر ککوڑوی، رام کرشن	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۴-۶۵

Marfat.com

حیدرآباد کی داستان (مشاہیر کے مضامین)	روزنامہ سیاست حیدرآباد	فلک، جیرامداس	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۳
حیدرآباد میں ہندو مسلم تعلقات	نریندر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۹
حیوانی زندگی کی دلچسپ باتیں	محسن، اس۔این/ محشر عابدی (مو)	شہباز حسین	جنوری ۱۹۶۲	۴۵

خ

خاتون پاکستان انقلاب نمبر	شفیق بریلوی (مد)	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۰	۴۵
خاتون مشرق (رسول نمبر)	شفیق بریلوی (مد)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۸
خلش	خار دہلوی	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۴۲
خارخاطر	ق۔آغا بلگامی	شہباز حسین	نومبر ۱۹۶۳	۴۷
خاروخس	رضا مظہری	مرزا دکرہانی	مئی ۱۹۷۹	۴۸
خاطر احباب	تنہا انصاری	شہریار پرواز	اپریل ۱۹۷۷	۴۶-۴۷
خاک انا (شاعری)	راشد آذر	مظہر امام	نومبر ۱۹۸۰	۴۱-۴۲
خاکستر	بہار کوٹی	ف۔ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۴۶
خالی پٹاریوں کا مداری	اقبال متین	دیویندر اسر	ستمبر ۱۹۷۹	۵۲
خامۂ دل	تاب، ابن احمد	صدیقی، افتخار بیگم	ستمبر ۱۹۷۴	۴۷
خاموشی	نیر ناگپوری	عثمانی، شمس الحق	مئی ۱۹۸۰	۴۰-۴۱
خاندان لوہارو کے شعراء	حمیدہ سلطان احمد	شارب ردولوی	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۷
خاور	عندلیب شادانی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۲	۵۷
خدا اور دیوتا	خلیل جبران	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۴	۴۶
خراشین	سہگل، رادھا کرشن	سلیم شیرازی	مئی ۱۹۷۸	۴۲
خرام	نقش، مہیش چندر	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۷
خرام	شفیق جون پوری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۳
خسرو کا ذہنی سفر	ظ۔انصاری	انجنیئر، اصغر علی	جولائی ۱۹۷۸	۴۲-۴۳
خشت دیوار	زبیر رضوی	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۱	۴۲
خضر راہ (اسلامی تصوف کا تجزیدی مطالعہ)	قیوم خضر	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۵

Marfat.com

خطوطِ اکبر	آرزو، مختارالدین احمد	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۵۸-۶۱
خطوط غالب	حامدہ مسعود	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر ۱۹۸۳	۹۲-۹۳
خطباتِ ماجد	دریابادی، عبدالماجد	مرزا، آغا رشید	جون ۱۹۷۹	۴۵-۴۶
خلاصہ فسانۂ آزاد	سید ابوتمیم فرید آبادی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۴
خمستان کیفی	طالب دہلوی (مر)	شیدا، راجندر ناتھ	ستمبر ۱۹۵۱	۵۵
خندۂ دل	کوثر چاندپوری	ف - ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۳
خواب پریشاں	سرشار، بی - ایم	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۷
خواب تماشا (شاعری)	کمار پاشی	مخمور سعیدی	جولائی ۱۹۶۹	۴۸
خواب شیریں	چودھری، جے کرشن (مسٹر)	وکرم، نند کشور	مارچ ۱۹۶۸	۴۶
خواب و بیداری	صغرا سبزواری، ایم کے	بشیر بدر	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۷
خوابوں کے گلاب	پرویز، پرکاش ناتھ	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۴۳-۴۴
خواتین کربلا کلامِ انیس کے آئینے میں	صالحہ عابد حسین	شارب ردولوی	اپریل ۱۹۷۵	۴۵-۴۶
خواجہ میر درد تصوّف کے آئینے میں	وحید اختر، ڈاکٹر	خاں، رشید حسن	اپریل ۱۹۷۲	۴۵-۴۶
خوبصورت بلا	آغا حشر کاشمیری	مظفر شاہ	مئی ۱۹۶۲	۴۷
خودہی تماشا، خودہی تماشائی	تاثیر، آر - ڈی - شرما	شہناز انجم	جولائی ۱۹۸۶	۴۵
خوش انجام	عاشق، سعید الحق	ف - ح	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۵
خوش نفساں (سوانحی خاکوں کا مجموعہ)	بیگ، ڈاکٹر مرزا علی	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۷
خوشبو کا سفر	ڈاکٹر نریش	راہی، رام پرکاش	اپریل ۱۹۸۰	۴۱
خوفناک دنیا	شاہ سبزواری، محمد علی	تاجور سامری	جولائی ۱۹۷۲	۴۷
خون شہیداں	ممتاز حسین جونپوری	و - ع	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۵۱
خون جگر	جگر جالندھری	بشیر بدر	نومبر ۱۹۸۵	۴۲-۴۳
جون جگر	عاقل لاہوری	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۳	۴۵-۴۶
خیابانِ سخن	سریر کابری گیاوی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۵-۴۶
خیال (بمبئی)	میراجی، اختر الایمان (ایڈیٹر)	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۵
خیال (بمبئی)	میراجی، مدھوسودن، اختر الایمان (مد)	ب - س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۵
خیال	انتظار حسین (مد)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۶

Marfat.com

خیال کی دستک	ساگر سرحدی	ستیش بترا	مئی ۱۹۸۲	۴۸
خیمۂ خواب	اسعد بدایونی	قاسمی، ایم-آر	مارچ ۱۹۸۵	۴۲-۴۳

د

دار کی بے دار	عبدالمجید سہالوی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۴
داستانِ زبان اردو	شوکت سبزواری	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۲	۴۴
داستان سے افسانے تک	وقار عظیم	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۰
داستانیں	کوثر چاندپوری	ف-ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۳
داستانے چند	راز چاندپوری	بشیر بدر	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۶-۵۵
داغ	تمکین کاظمی	عرش ملسیانی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۴
دام خیال	ضیاء الاسلام	ف-ح	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۹
دامن	زبیر رضوی	شمیم حنفی	ستمبر ۱۹۸۵	۴۴-۴۳
دامن تہی	رفعت، سید مبارزالدین	ع-ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۶
دبستان روس	شفا دہلوی، ڈاکٹر پریم لال	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۶	۵۲
دبستانِ عظیم آباد	سلطان آزاد	سید حسن	جولائی ۱۹۸۳	۴۶-۴۵
دراصل	شکیل اعجاز	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۵-۴۴
دربدر (غزلیات)	اشک، پریم کمار	راہی، رام پرکاش	ستمبر ۱۹۸۰	۴۷-۴۶
درخشاں	حفیظ بنارسی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۶
دردِ تنہائی	مظفر احمد لاری	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷-۴۶
دردِ دل	درد دہلوی	اشرف عابدی	دسمبر ۱۹۷۱	۴۳
درسِ حیات	اخگر، نند کشور	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۶
دربھنگہ میں اردو	ظہیر ناشاد دربھنگوی	بشیر احمد	مئی ۱۹۷۸	۴۴-۴۳
دریچۂ گل	مختار شمیم	ارتضیٰ کریم	اپریل ۱۹۸۵	۴۶-۴۵
دستِ صبا	فیض احمد فیض	عرش ملسیانی	شعر و شاعر نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۴
دست کوہکن	ساحل، محمد شرف الدین	رام لال نابھوی	مئی ۱۹۸۴	۴۴-۴۳
دستک	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۰	۵۵
دستور لاہور		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
دشتِ آرزو (غزلوں)	غنی اعجاز	بشیر بدر	مارچ ۱۹۸۶	۴۵
دکنی ادب کی تاریخ	زور، محی الدین قادری	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۰

Marfat.com

دکنی رباعیاں	سیدہ جعفر (مر)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۶
دکھنی ہندو اور اردو	ہاشمی، نصیرالدین	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶
دکھیا سنسار	عشرت رحمانی	ف۔ ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۹
دکھتی رگیں	عادل رشید	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۵۷
دعائے صباح	رضا، کالی داس گپتا (مر)	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۴۳
دَل دَل	بھبھانی بھٹاچاریہ/ رضیہ سجّاد ظہیر	مظفر شاہ	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۶
دلِ ناداں	کرشن موہن	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۵-۴۶
دلّی اٹھارہ سو ستاون کی	بیگ دہلوی، میرزا محمود	ظفر ادیب	اپریل ۱۹۷۷	۴۳
دلی جو اک شہر تھا	ہانڈا، راجندر لال/ سلیم احمد	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۶
دلی سے دلی تک	ضمیر حسن، سید	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۶
دلی کی کرخنداری اردو	نارنگ، گوپی چند	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۶
دلی کالج اردو میگزین (قدیم دلی کالج نمبر)	فاروقی، خواجہ احمد، نارنگ، گوپی چند	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
دلی کالج میگزین، دلی نمبر		عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۵
دلی کالج میگزین، میر نمبر	فاروقی، نثار احمد	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۶
دلی گجراتی	مدنی، سید ظہیرالدین	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۱	۵۵
دنیا کے ستون	نجمی، ضیاء الاسلام	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۵۷
دنیا ہماری	پردیسی	ف۔ ح	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۷
دنیائے تبسّم	شوکت تھانوی	وقار عظیم	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۵
دو بوند پانی	احمد عباس، خواجہ	صدیقی، ظہیر احمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۸
دو بیل سیاسی شکنجے میں	نعمان ہاشمی	خان، م۔ ق	جنوری ۱۹۷۴	۴۴
دو دل درد بھرے (ناول)	نائب، صالح محمد	شاہد ماہلی	جنوری ۱۹۸۲	۴۵-۴۶
دو ڈرامے تجرباتی	کمال احمد	شہباز حسین	فروری ۱۹۷۱	۴۶
دو نیم	مسعود حسن، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۷۸	۴۴
دو ہاتھ	عصمت چغتائی	مظفر شاہ	اپریل ۱۹۵۸	۵۶
دورِ چراغ محفل	سحر، ابوالفیض	احمد حسین	مارچ ۱۹۶۳	۴۷
دودھ اور خون	صدیقہ بیگم سیوہاروی	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۷۹	۴۵
دودھ کے دھلے	وجاہت حسین سندیلوی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۷
			جولائی ۱۹۶۷	۴۳

Marfat.com

دورِ حاضر اور اردو غزل گوئی	عندلیب شادانی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۲	۵۶
دوست (رسالہ)	مجیبی، الیاس احمد	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۷	۷۲
دوسرا شجر	شجاع خاور	سیفی پرمی	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۸
دوسری شام	مجیب، پروفیسر محمد	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
دوسری کرن (افسانہ)	ویریندر پٹواری	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۴
دوسری منزل	امرتا پریتم	انوار رضوی	اگست ۱۹۸۵	۴۵
دوسرے آدمی کا ڈرائنگ روم	سریندر پرکاش	قدوائی، صدیق الرحمان	دسمبر ۱۹۶۸	۴۶-۴۷
دہلی	زیدی، ڈاکٹر عابد حسین	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۵
دہلی کی نواحی بستیوں میں اردو	مطیر، بلجیت سنگھ	راہی، رام پرکاش	ستمبر ۱۹۸۲	۴۷
دھرتی بلیدان کی	تابش دہلوی، لکشمی نرائن وششٹ	فلک، جیرامداس	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۳-۴۴
دھرتی کا کال	جوگندر پال	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۴
دھرتی کے تیور	تاجور سامری	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۷-۵۸
دھندلکے	عامر شیبانی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۴	۴۵
دھنک	راشد الخیری	ف-ح	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۹
دھنک	اعجاز، آنند موہن	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۴	۴۵
دھنک	عزیز اندوری	ادارہ	مئی ۱۹۸۰	۴۲
دھنک رنگ	نوبہار صابر	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۴	۴۷
دھواں دھواں	نسیم نکہت	قمر رئیس	جون ۱۹۸۵	۴۶-۴۷
دھواپ چھاؤں	مڑیا، چٹی لال	صدیقی، افتخار بیگم	نومبر ۱۹۸۰	۴۴
دھوپ سایہ اور میں (غزلوں)	وقار واثقی	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۶
دھوپ کی سرحد	اسعد بدانی	منظور ہاشمی	جون ۱۹۷۹	۴۶-۴۷
دھمید	منوّر لکھنوی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۵	۴۹
دیا بجھ گیا	دُگل، کرتار سنگھ	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
دیا بجھ گیا (ڈراما)	دُگل، کرتار سنگھ	لاہوٹی، سری نیواس	اگست ۱۹۸۵	۴۶
دیا جلے ساری رات	احمد عباس، خواجہ	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۳-۴۴
دیدار (سو اشعار باتصویر اور سو غزلیات)	شفا دہلوی، پریم لال	مخمور سعیدی	جولائی ۱۹۸۳	۴۵

Marfat.com

دیدۂ بینا	کوثر چاندپوری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۶
دیدہ و دریافت	فاروقی، نثار احمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۶
دیدۂ نم	وحیدالنساء	خاں، رضوان احمد	اگست ۱۹۷۸	۴۴
دیس سے باہر	اشرف، آغا محمد	ف-ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۹
دیمک کی کہانی	خاں، عبدالبصیر	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۶
دینار (مختصر نظمیں)	نرنجن از گرے / خاور، بدیع الزماں	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۳	۴۵-۴۶
دینِ حق	علی، سید نواب	شہباز حسین	جنوری ۱۹۶۲	۴۵
دینِ الٰہی کے عناصر اربعہ	طالب صفوی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۶
دیوانِ اثر	کامل قریشی، ڈاکٹر (مر)	عزیز اندوری	فروری ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
دیوانِ بقا اکبرآبادی	بقا، محمد بقاء اللہ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۶
دیوانِ جوہر	جوہر، مولانا محمد علی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۵
دیوانِ حافظ مترجم	سجاد حسین، مولانا قاضی (مترجم)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۳	۴۵
دیوانِ حافظ مترجم	سجاد حسین، مولانا قاضی (مترجم)	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۵	۴۶
دیوانِ حسرت عظیم آبادی	اسما سعیدی، ڈاکٹر	رتن، ہنس راج	جون ۱۹۸۱	۴۵
دیوانِ درد	خاں، رشید حسن	علوی، تنویر احمد	دسمبر ۱۹۷۱	۴۴-۴۵
دیوانِ شاکر ناجی	فضل حق	مالک رام	نومبر ۱۹۶۸	۴۳
دیوانِ صفی	ممتاز حسین جون پوری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۴
دیوانِ عشق	صدیقی، اکبرالدین (مر)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۸
دیوانِ غالب مع شرح	جوش ملسیانی	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۵۳	۵۴
دیوانِ غالب	سردار جعفری (مر)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۹	۴۶-۴۷
دیوانِ غالب	عرشی، امتیاز علی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۱
دیوانِ غالب	مالک رام (مر)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۷	۵۸-۵۹
دیوانِ غالب مع شرح	جوش ملسیانی	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۵۰	۵۸-۵۹
دیوانِ فائز	فضل امام، ڈاکٹر خواجہ (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۶
دیوانِ لطف (تحقیق)	بیگ، مرزا اکبر علی	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۸۵	۴۵
دیوانِ میر	سردار جعفری (مر)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۳
دیوانِ ناشاد	ناشاد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۸
دیوانِ ناطق	عبدالحلیم	جنیا بڑے، علاء الدین	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۳-۴۴
دیوناگری	واتسایین (مر)	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۶
دیہات رس	محشر عباسی	کمالی، اظہر احمد	فروری ۱۹۸۰	۲۱

Marfat.com

دیہاتی دنیا	موہن، مہتہ امرناتھ	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۶	۵۲
دیہاتی معالج	ادارۂ ہمدرد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۷-۴۸

ڈ، ذ

ڈال ڈال پات پات	قاصر، برہم ناتھ دت	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۱	۴۳
ڈاکٹر اقبال اور اُن کی شاعری	چوپڑہ، ہیرالال	عرش ملسیانی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۸۱
ڈائن اور دوسرے افسانے	شکیلہ اختر	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۵۳	۵۴
ذاکر صاحب	صدیقی، رشید حسن	و-ع	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۵۶
ذاکر صاحب کی کہانی	سعیدہ خورشید عالم	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۵
ذکر آزاد	عبدالرزاق ملیح آبادی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۲-۴۳
ذکر اردو	تعلیم الاسلام کالج ربوہ پاکستان	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۴
ذکر حافظ	سجاد ظہیر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۵
ذکرِ خیر	یوسف ناظم	رام لال نابھوی	مئی ۱۹۸۴	۴۴
ذکر سالک	خاں، میر سراج الدین علی	ارشد، اعجاز علی	جون ۱۹۸۶	۴۶
ذکر غالب	مالک رام	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۱	۵۶
ذکر غالب	مالک رام	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۸
ذکر غالب	مالک رام	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۵
ذکر نانک	گاندھی، اندرجیت	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۴
ذکر و فکر	رعنا وصبا اکبر آبادی	و-ع	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۵
ذوق	علوی، تنویر احمد	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۶
ذوق ادب و شعور	احتشام حسین	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۵	۴۴
ذوق جمال	عنوان چشتی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
ذوق سفر	تاباں، غلام ربانی	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۲

ر

رات کا سفر	قدیر زماں	خاں، رضوان احمد	اگست ۱۹۷۸	۴۳
راجستھانی زبان و ادب	فضل امام	شارب ردولوی	اپریل ۱۹۸۲	۴۶-۴۷

Marfat.com

راجکماری چمپا	خاں، راجہ مہدی علی	ف - ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۶۰
رازِ حیات	شاد اگرالوی	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۸
راسخ	حمید عظیم آبادی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۱	۵۶
راکھ اور کلیاں	کوثر چاندپوری	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۷
رامائن (جدید دنیا کے لیے)	راؤ، ایس نارائن (مر)	مہتاب پسروری	ستمبر ۱۹۸۲	۴۷
رام محمد ڈیسوزا	علی رضا	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۵-۴۶
راہ کا کانٹا (افسانے)	بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۵
رباب ہفتہ وار، نیا سال نمبر	عثمان، محمد (مد)	ف - ح	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۹
رباعیات عمر خیام	عبدالرزاق، سید	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۱	۵۴
رباعیات محروم	محروم، تلوک چند	و - ع	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۸
رباعیات محروم	محروم، تلوک چند	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
رت جگوں کا زوال	مشتاق مومن	عثمانی، شمس الحق	اپریل ۱۹۸۶	۴۸
رختِ سفر	سعادت امجد	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۶
رخسارِ سحر	جامی، خورشید احمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۴	۴۷
رزم بزم	ایم۔ شفیق بریلوی (مر)	و - ع	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۶
رمن	جگر بریلوی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۳
رسالہ ترقی بنگلور	سہیل، اے۔ جی۔ کے (مد)	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۳
رسولِ پاک کی صاحبزادیاں	قدسی، اعجاز الحق	و - ع	ستمبر ۱۹۴۶	۵۷
رسوم دہلی	خاں، اکبر علی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
رشتۂ کلام	محسن زیدی	مظفر حنفی	جنوری ۱۹۷۹	۳۸
رشتہ گونگے سفر کا	مظہر امام	م - ع - ح	مارچ ۱۹۷۸	۳۹
رضوان جنت سے کشمکش	نسیم امروہوی	و - ع	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵۸-۶۰
رعنائیاں	رعنا، برج لال	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۱	۵۴
رقص آواز (شعری)	کنول، جنک راج	شاہد رحیم	مارچ ۱۹۸۶	۴۶
رقص بسمل	صدیقہ بیگم سیوہاروی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۷
رقص بہار	ایم۔ اسلم	قریشی، فضل حق	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۹-۶۰
رقص خیال	ظفر حمیدی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۷
رقص طاؤس	صفدر حسین، سید	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۴-۴۵
رگ جاں	خورشید الاسلام	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۲	۴۴-۴۵
رگ ساز	شاہین غازی پوری	قمر رئیس	اپریل ۱۹۷۰	۴۶
رنگ، کانپور فیروز نمبر		ادارہ	مئی ۱۹۸۰	۲۷

Marfat.com

رموز اقبال	میر ولی الدین، ڈاکٹر	ف - ح	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۶
رمزی ترمذی کے سواسو شعر	تبسم نظامی (مر)	و - ع	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۶
رنگا رنگ	محبوب راہی	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۴
رنگ برنگ	مرکز ادب مدراس	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۳
رنگ برنگے پھول	شہباز حسین، دکرم، نند کشور (مرتبین)	اس - اے - رحمان	دسمبر ۱۹۸۵	۴۶
رنگ بہار	راحل، قاضی غلام کبریا	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۴
رنگ بہاراں	شمس قدر	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۳۷
رنگ محل (ناول)	حمیدہ سلطان	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۴-۴۵
رنگ و آہنگ	ادیب سہارن پوری	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۷-۵۸
رنگ و بو	خرد غوث پوری	شہباز حسین	نومبر ۱۹۶۳	۴۶-۴۷
رنگ و روشنی	رضا امروہوی	بشیر بدر	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۷
رنگ و لوز	قدوائی، جلیل احمد	ف - ح	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۹
رواں دواں	سرشار، امرناتھ	دکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۸
روایت کی اہمیت	ڈاکٹر عبادت بریلوی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۱
روپ	فراق گورکھپوری	و - ع	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۹
روپ سنگار	اعظم کریوی	ف - ح	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۹-۶۰
روح ادب	عرش ملسیانی		افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۸
روح افکار	واجد سحری (مر)	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۷۴	۳۴
روح تبسم	ظریف دہلوی	ف - ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۹
روح حیات	اختر قریشی	ف - ح	۱۵ ۱۹۴۶	۵۶
روح صہبائی	اثر صہبائی عبدالسمیع	ف - ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۹-۶۰
روحانی دنیا	عبدالماجد، سید	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۴
روزگار، شادی نمبر	مرتضیٰ خاں بہادر، کرنل محمد	ف - ح	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۶۰
روزن	قتیل شفائی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶
روسی ظرافت	مسلم ضیائی	ف - ح	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۸
روسی فکر اور مفکر	ل - احمد اکبرآبادی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۴
روسی کہانیاں	صابرہ حبیب	اس - اے - رحمان	دسمبر ۱۹۸۵	۴۸
روشن لکیریں	صادق نقوی	عثمانی، شمس الحق	مئی ۱۹۸۰	۴۱-۴۲
روشنائی	سجاد ظہیر، سید	راز، راج نرائن	فروری ۱۹۸۶	۴۶-۴۷

Marfat.com

روشنائی کی کشتیاں	احمد یوسف	انجم عثمانی	فروری ۱۹۷۹	۴۶
روشنی	تیغ الہ آبادی	آزاد، جگن ناتھ	مارچ ۱۹۵۰	۵۶-۵۷
روشنی پھر روشنی ہے	اشک، بمل کرشن	کنور سین	مارچ ۱۹۸۱	۴۷
روشنی کے پھول	الوزمینائی	مہتاب پسروری، ستیہ پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۶
روضۃ الحالحین	محفوظ الحسن، مولانا	خاں، رشید حسن	اپریل ۱۹۷۹	۴۸
رونق	قیسی رام پوری	ف-ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۶
روہی	جمیلہ ہاشمی	ابن کنول	جنوری ۱۹۸۶	۴۲
رہنمائے تعلیم لاہور		و-ع	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۸
رہنمائے قرآن	میر ولی الدین	ف-ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۵
رہنمائے تعلیم گاندھی نمبر	جگت سنگھ، ماسٹر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۶۰
رہنمائے تعلیم انسانیت نمبر	جگت سنگھ، ماسٹر (مد)	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۵۰	۵۹
رہنمائے تعلیم معلوماتی نمبر	جگت سنگھ (مد)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۱	۵۳
رہنمائے تعلیم		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۲	۵۷
رہنمائے تعلیم		شہباز حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۸
ماسٹر جگت سنگھ نمبر				
رئیس الاحرار (مولانا حبیب الرحمان لدھیانوی اور جنگ آزادی)	عزیز الرحمان جامعی، مولانا	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۱	۴۲
ریاستِ میسور میں اردو	آمنہ خاتون، ڈاکٹر (مر)	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۵
ریاست میسور میں اردو کی نشوونما	حبیب النسا بیگم، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۶
ریاست یا تحقیق عدل	ذاکر حسین (مر)	حسن، محمد	فروری ۱۹۶۸	۴۶-۴۷
ریت ریت لفظ (افسانہ)	حمید سہروردی	شمس، احمد حسین	اگست ۱۹۸۶	۴۵
ریت سمندر اور جھاگ	ہرچرن چاولہ	ستیش بترا	فروری ۱۹۸۲	۴۵-۴۶
ریت گھڑی	ساجد رشید	عثمانی، شمس الحق	اپریل ۱۹۸۶	۴۸
ریزہ ریزہ (شعری مجموعہ)	ظفر حمیدی	ممتاز بانو	مارچ ۱۹۸۱	۴۵
ریزہ ریزہ اکائیاں	شاہد، مشتاق علی	ارمان نجمی	جون ۱۹۷۹	۴۷
ریزہ ریزہ خواب	قادری، سید احمد	ہاشمی، قمر اعظم	جولائی ۱۹۸۶	۴۴

Marfat.com

ز

زادراہ	پریم چند، منشی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۶۰
زبان، اسلوب اور اسلوبیات	بیگ، مرزا خلیل	سہیل بخاری	فروری ۱۹۸۵	۴۴-۴۵
زبان اور علم زبان	سروری، عبدالقادر	مالک رام	دسمبر ۱۹۵۶	۵۵
زبان اور قواعد	خاں، رشید حسن	انصاری، نورالحسن	جنوری ۱۹۷۷	۴۵-۴۶
زبان و بیان	ظ۔ انصاری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۹	۴۵
زبور عرفاں	اختر مالیگانوی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۴
زخم تمنا	مظہر امام	شہباز حسین	نومبر ۱۹۶۳	۴۶
زخموں کے گلاب (شاعری)	نیّر، صلاح الدین	راز، راج نرائن	اکتوبر ۱۹۷۴	۴۵-۴۶
زرد پتے	صابر، نور بہار	شرر فتح پوری	اپریل ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
زرد پتے	خلیل جبران	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۴	۴۶
زرد چہرے	ابراہیم جلیس	ف۔ ح	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۰۹
زرِ داغ دل	خالد، عبدالعزیز	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۸
زرِ بنک کاری اور مالیات	منظر، عبدالمعز	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
زرگل	خاں، عظمت عبدالقیوم	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۶-۴۷
زلفِ پریشاں	عدم، عبدالمجید	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۱	۵۲-۵۳
زلفوں کے سائے میں	ظ۔ انصاری (مرتب)	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
زمزمہ	فاروقی، رشید کوثر	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۸
زمزمہ	صفدر آہ	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۴
زمزمستاں	حسن عظیم آبادی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۹
زنداں نامہ	فیض احمد فیض	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۶-۵۸
زندان کی ایک رات	ش۔ اختر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۶
زندگی سے زندگی کی طرف	نازش پرتاب گڈھی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۷
زندگی سے زندگی کی طرف	نازش پرتاب گڈھی	شہریار پرواز	ستمبر ۱۹۷۸	۴۷
زندگی سے موت تک	مطیر ہوشیارپوری	سلیم شیرازی	مئی ۱۹۷۸	۴۲

Marfat.com

زندگی کے سائے	ہلال احمد (متر)	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۴
زندگی کے کھیل اور دن رات (افسانے)	ل احمد اکبرآبادی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۳-۴۴
زندہ کتبے	عروج زیدی	شارب ردولوی	جولائی ۱۹۸۴	۴۵
زہر حیات	زاہدہ زیدی	نیاز احمد	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۶-۴۷
زیتون کے پیڑ	راہی، ایم کوٹھیاوی	مراد کرہانی	اگست ۱۹۸۶	۴۶
زیربار (شعری مجموعہ)	شاہد کلیم	راہی، رام پرکاش	ستمبر ۱۹۸۰	۴۵
زیرلب	صفیہ اختر	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۵	۴۷
زینت کربلا	اشہر لکھنوی، سید آغا	د-ع	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۰

س

سات سمندر	خاور، بدیع الزماں	نابھوی، رام لعل	اپریل ۱۹۸۳	۴۷
ساتواں شاستر	فکر تونسوی	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۱	۵۲
روزنامہ ساتھی پٹنہ (سالنامہ)	عزیز ہاشمی اور اسد حسین (ادارت)	ج-ن-ا	نومبر ۱۹۵۲	۵۷
ساحر لدھیانوی ایک مطالعہ	مخمور سعیدی (مر)	اعجاز	دسمبر ۱۹۸۱	۴۷
ساحل (ماہنامہ) بھاول	جعفر پرویز	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۵
ساحل اور سمندر	احتشام حسین	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۵۰
سارا دن دھوپ	گدی، غیاث احمد	قادری، سید احمد	جولائی ۱۹۸۶	۴۴-۴۵
ساز (سالنامہ)		ف-ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۶۰
سازحیات	فرقت، پریم شنکر	شوق، سمت پرکاش	مئی ۱۹۶۸	۴۷
سازخاموش	اعظم، سید اعظم حسین	حسینی، مہدی عباس	جون ۱۹۸۱	۴۶
سازرگ جاں	کرشن مراری	شہباز حسین	ستمبر ۱۹۷۶	۴۸
سازمغرب	احمد، حسن الدین (مر)	سلیم احمد، شیخ	مئی ۱۹۷۷	۴۷
سازمغرب حصہ دویم	احمد، حسن الدین	سلیم احمد، شیخ	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۴
سازنغمہ	بسمل کپورتھلوی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۵
سازنو	مجاز، اسرارالحق	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
سازونوا	حلقہ تشنگان ادب	دکرم، نند کشور	اگست ۱۹۷۶	۴۶
سازہستی	صالحہ عابد حسین	د-ع	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۵۶

Marfat.com

ساغر نو (پٹنہ)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۸
اختر اورینوی نمبر ساقی (رسالنامہ ۴۵)	و۔ع	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۵۱
ساقی (طنز و ظرافت نمبر)	و۔ع	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۵
ساقی (افسانہ نمبر)	و۔ع	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۵
ساقی سالنامہ دہلی	ف۔ح	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۷
ساقی (طنز و ظرافت نمبر)	ف۔ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۶۰
ساقی (رسالنامہ)	شاہد احمد (مد)	ف۔ح	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۹
ساقی جوبلی نمبر	شاہد احمد (مد)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۵	۴۴
ساقی (رسالنامہ)	شاہد احمد (مد)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۶	۵۲
ساقی نامہ	عطا کاکوی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۷
ساقی افسانہ نمبر	شاہد احمد دہلوی (مر)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۶۰
ساقی خاص نمبر		شہباز حسین	مئی ۱۹۶۰	۴۵
ساقی میر نمبر	حسن عسکری، محمد (انتخاب)	عرش ملسیانی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۶۱	۸۱
ساغر	موج، راجیندر بہادر	شارب ردولوی	نومبر ۱۹۸۵	۴۱
ساغر سنگیت موسومہ بحر ترنم	زوار حسین، سید	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۴
سالار جنگ میوزیم	مبارز الدین، سید	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۷
سالنولی	اظہر افسر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
سائنس کی دنیا	گلزار زتشی (ایڈیٹر)	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۸
سایہ سایہ دھوپ	اشفاق انجم	عثمانی، شمس الحق	مئی ۱۹۸۰	۴۰
سب رس حیدرآباد		عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۸
سب سے چھوٹا غم	عابد سہیل	ادارہ	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۱
سبد گل	کلچرل اکادمی جموں کشمیر	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۳
سبد گلچیں	اختر انصاری (مر)	ف۔ح	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۸
سبزۂ بیگانہ	نور پرکار (متر)	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۵	۴۶
سبیل	خاور، بدیع الزماں (مر)	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۹	۴۷
ستارے	نجم آفندی	ف۔ح	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۹
ستارے	سیدہ اختر	ف۔ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۶
ستارے اور سیارے	جلیل عرشی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۶
ستم ظریفیاں	دلاور فگار	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۴

Marfat.com

سچّی کہانیاں	پریم پجاری	ف - ح	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۳
سچّے الفاظ	ہمراہ بارہ مولوی	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۸
سحر حرف	ساحر ہوشیارپوری	رزاق ارشد	دسمبر ۱۹۸۲	۴۵
سحر غزل	ساحر ہوشیارپوری	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۴
سحر نغمہ	ساحر ہوشیارپوری	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۵
سحر نما	عشرت قادری	مظفر حنفی	نومبر ۱۹۸۵	۴۴-۴۳
سخاروف نے کہا	ستیہ پرکاش (متر)	بازل عباسی	ستمبر ۱۹۸۰	۴۴
سخن تبصرہ	جذبی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۴
سخن جوہر	اختر بستوی	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۴-۴۳
سخن ہائے گفتنی	احمد، کلیم الدین	حسن، محمد	مئی ۱۹۶۸	۴۶
سدرۃ المنتہیٰ	سیماب اکبر آبادی	و - ع	یکم جون ۱۹۴۷	۱۶۹
سرابوں کے سفیر		شاہد ماہلی	فروری ۱۹۹۱	۴۵
راجستھان کے جدید شعرا کا شعری انتخاب				
سرپائے رسول	قدسی، اعجاز الحق	و - ع	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۶
سراج الدولہ	گپتا، سچین سین	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۵
سراشک	زخمی حصاری	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
سرچشمہ	چندن بھارتی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۷
سُرخ آنچل	پرکاش پنڈت (مر)	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۳
سرخ افسانے	آزاد، اسرار احمد	ف - ح	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۶
سرخ ستارے	ادیب، خواجہ مبارک الدین	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
سرخ سویرا	مخدوم محی الدین	و - ع	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۴
سرسید احمد خاں — ایک سیاسی مطالعہ	صدیقی، عتیق احمد	قدوائی، محمد ہاشم	ستمبر ۱۹۷۹	۵۰-۴۹
سرسید احمد خاں	عبدالحق	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۷
سرشار — ایک مطالعہ	اشک، پریم پال (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۵
سرشار - بشن نرائن در کی نظر میں	اشک، پریم پال	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۷
سرفراز محرم نمبر (اخبار)	اسد لکھنوی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۷
سرفراز محرم نمبر لکھنؤ		عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۵۰
سرفراز محرم نمبر لکھنؤ		مالک رام	دسمبر ۱۹۵۵	۴۹

Marfat.com

سرفراز محرم نمبر		عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۸
سرفراز لکھنؤ رجب نمبر		عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۸
سرقہ اور توارد	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۵	۴۸
سرگذشتِ آصف	ہارون رشید	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۸۵	۴۳
سرنوشت	مجنوں گورکھپوری	و-ع	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۶
سروِ چراغاں	مقصود عرفان	زاہدہ زیدی	جنوری ۱۹۷۱	۴۶
سروِ چراغاں	جویا آنولوی	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۷
سرودِ نو	اختر قادری، پروفیسر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۶-۵۷
سرودِ رفتہ	اشفاق حسین	باذل عباسی	اپریل ۱۹۸۰	۴۱-۴۲
	سیمیں اصغر (مر)			
سرودِ وقت	فضل الرحمان، محمد	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۸
سروشِ ہستی	شاد عظیم آبادی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۵-۵۶
سرور سرمدی	ناشاد کان پوری	انور، منوہر سہائے	جون ۱۹۷۰	۴۵
سرورِ سرمدی	ناشاد کان پوری	شمیم حنفی	دسمبر ۱۹۶۸	۴۷
سریلے بول	خاں، عظمت اللہ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۷
سطحِ آئینہ (شاعری)	سہیل واسطی	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۸۵	۴۳-۴۴
سطور فروری ۱۹۸۳	گوپال متل (ایک موضوعی خصوصی شمارہ)	جلیس عابدی	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۴-۴۵
سعیدہ کے خطوط	خاں، ظفر حسین	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۱-۵۲
سفرستان	نذر امام، ڈاکٹر	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۶	۴۷
سفرِ مدام سفر	بلراج کومل	کرامت، کرامت علی	جون ۱۹۷۰	۴۶-۴۷
سفرنامہ	انور ندیم	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۴۵
سفینہ	دیوانہ، موہن سنگھ	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۵
سفینۂ النجات	خاں، نواب غلام غوث	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۵-۴۶
سفینۂ خوش گوار	عطا کاکوی (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۳
سفینہ چاہیے	شاد عارفی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۷-۴۸
سفینۂ زرنگل	فضا ابن فیضی	قمر رئیس	دسمبر ۱۹۷۴	۴۲-۴۳
سفینہ وساحل	عزیز وارثی	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۸
سفینہ وساحل	عزیز وارثی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۱	۵۶
سفینے	ابرا حسنی گنوری	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۲	۵۷
سکندر علی وجد (انتخاب کلام)	وجد، سکندر علی	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۵

Marfat.com

سکھ	مائل ملیح آبادی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۱	۵۴
سکھا نجن (قبل ۱۶۳۵ء)	سیدہ جعفر	سحر، ابوالفیض	جولائی ۱۹۷۱	۴۶-۴۷
سلک گوہر	انشا، انشاء اللہ خاں	آزاد، جگن ناتھ	یکم مئی ۱۹۴۹	۳۴
سلک گہر	صالحہ عابد حسین	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۲
سلگتے خیموں کا شہر	عارفی، فخر الدین	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۵
سلسلہ	صادق	شکیب نیازی	اکتوبر - ۱۹۸	۴۴
سماج پر سائنس کے اثرات	خاں، احسان اللہ	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۷۹	۴۸
سماج کی تعلیم و تربیت	ندوی، مولانا محمد رابع حسنی	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۶
سمجھ بوجھ	عبدالواحد (مو)	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۷	۷۲
سمن زار	عبدالغفور، خواجہ	صدیقی، ظہیر احمد	مارچ ۱۹۸۰	۳۹
سمندر کے کنارے	فیضی، سلطانہ آصف	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
سمندر کے نیچے	فیضی، سلطانہ آصف	عرش ملسیانی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۵
سمندری لٹیرے	ایسن / فضل الرحمان	مظفر شاہ	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۶
سنجوگ	ٹیگور، رابندر ناتھ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۵
سنگ پیرہن	عمیق حنفی	عرش ملسیانی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۸۰-۸۱
سنگ میل	یعقوب عثمانی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۵	۵۰
سندباد	عمیق حنفی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۶
سنگیت اردو	اشک، اپندر ناتھ	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۶
سنگریزے	حیرت کوکنی	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۳	۴۶
سنہرے سپنے	امر، رنبیر سنگھ	سیفی پریمی	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۷
سوامی وویکانند	شری رام کرشن مشن نئی دہلی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۶
سوبرس، ماہنامہ	نشتر خانقاہی (ایڈیٹر)	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۶	۴۸
سوچ نگر	حسن عابدی	شارب ردولوی	نومبر ۱۹۸۲	۴۴
سورج خیال	طلعت عرفانی	بشیر بدر	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۶
سورج کا شہر	شباب جعفری	اعظمی، خلیل الرحمان	ستمبر ۱۹۶۸	۴۴
سوز و ساز	حفیظ جالندھری	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۱
سوغات	سردار جوہر، انجم سہارنپوری	رئیسہ خاتم	دسمبر ۱۹۷۷	۴۴
سوویت نظام کی چھ کنجیاں	گوپال متل (مستر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۹	۵۸
سویرا لاہور		و-ع	یکم فروری ۱۹۴۷	۵۷
سہیل گیا جمیل مظہری نمبر	کلام حیدری (مر)	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۲

Marfat.com

سُہیل	مرزا، آغا حیدر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۵۳
سیاسی ادارات	رحمت علی	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۳
سیاسی اصطلاحوں کی فرہنگ	نیشنل اکاڈمی	ادارہ	جون ۱۹۶۸	۴۸
سیاسی معلومات	آزاد، اسرار احمد (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۶
سیاسی معلومات	آزاد، اسرار احمد	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
سیاسی نظریے	ہاشمی، نورالحسن (متر)	و - ع	یکم جنوری ۱۹۴۷	۵۹
سیاہ، سُرخ، سفید	آمنہ ابوالحسن	حسن عسکری	جون ۱۹۷۱	۴۶
سیاہ بر سفید	مخمور سعیدی	راز، راج نرائن	ستمبر ۱۹۷۰	۴۵-۴۶
سیپ کراچی (سہ ماہی)	نسیم درانی (مر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۴
سی پارۂ دل	شیفتہ، عبدالکریم	مہتاب پوری، ستیہ پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۵
سیتا رام	طالب الہ آبادی	و - ع	یکم جنوری ۱۹۴۷	۵۹
سیر المنازل	بیگ، مرزا سنگین	حسنین، سید محمد	نومبر ۱۹۸۰	۴۷
	نعیم احمد، ڈاکٹر (متر)			
سیر افلاک	حکیم احمد	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۷
سیر کشمیر	عبدالمجید	ف - ح	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۶
سیلاب اور قطرے	تیج بہادر	قمر احسن	اپریل ۱۹۷۳	۴۶-۴۷
سینک سماچار (ری پبلک ڈے نمبر)		مظفر شاہ	مارچ ۱۹۶۳	۴۷

ش

شاخ سے وحشت تک	لطیف الرحمان	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۵
شاد اور اس کی شاعری	ہوش، پون کمار اور مودود صدیقی (مر)	ہربنس ماتھر	مارچ ۱۹۶۸	۴۷ اور ۳۹
شاد عظیم آبادی کی مثنویاں	آزاد کتاب گھر دہلی	تاجور سامری	جولائی ۱۹۷۲	۴۶
شاد کا عہد اور فن	ارشاد، تقی احمد	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۳
شاد کی کہانی شاد کی زبانی	محمد مسلم (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۷
شاعر آخر الزماں جوش ملیح آبادی	فضل امام، ڈاکٹر	خاں، کاظم علی	اگست ۱۹۸۳	۴۶-۴۸
شاعر آتش نوا	اجمل اجملی (مر)	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۴
شاعر آگرہ افسانہ نمبر	اعجاز صدیقی (مد)	ف - ح	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۷

Marfat.com

شاعر مشاعرہ نمبر	اعجاز صدیقی (مد)	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۴
شاعر (آگرہ) خاص نمبر		ب۔س	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۳۴
شاعر بمبئی سالنامہ	اعجاز صدیقی (مد)	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۶۲
شاعر خاص نمبر ۱۹۵۳	اعجاز صدیقی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۹-۵۰
شاعر		شہباز حسین	جون ۱۹۶۳	۴۸
شاعر کا خاص نمبر ۱۹۶۳		عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۴	۴۸
شاعر سالنامہ ۱۹۶۵		عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۷
شاعر (ناولٹ نمبر)	اعجاز صدیقی (مد)	راز، راج نرائن	دسمبر ۱۹۷۱	۴۷
شاعر بمبئی	اعجاز صدیقی (مد)	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۵	۴۷
قومی یک جہتی نمبر				
شاعر خاص نمبر، ایک	صدیقی، افتخار امام	کنور سین	دسمبر ۱۹۸۱	۴۶
شمارہ ۱۹۸۰ء کے نام	(مد)			
شاعر، نثری نظم اور	افتخار امام (مد)	شارب ردولوی	مئی ۱۹۸۴	۴۱-۴۲
آزاد نظم نمبر				
شاعری	وقار خلیل	راہی، رام پرکاش	مئی ۱۹۷۹	۴۸
شاعری کے کرشمے	حامی، مولانا جلال الدین کامل	فلک، جیرا مداس	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۳
شامت اعمال	دلاور فگار	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۸
شام کب ڈھلے گی	خاں، وارث احمد	مسعود منور	فروری ۱۹۸۴	۴۶-۴۷
شام و سحر	ایم اسلم	و۔ع	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۰
شام و شفق	سلام سندیلوی	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۵
شان محفل	ہاجر دہلوی منشی رگھوناتھ سنگھ	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۲	۵۶
شانہ	شفیق جونپوری	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۶-۴۷
شاہجہاں	عشرت رحمانی	و۔ع	یکم جون ۱۹۴۷	۱۶۹
شاہجہاں کا خواب	رفعت سروش	شہباز حسین	مارچ ۱۹۸۱	۴۳
(راوپیرا)				
شاہراہ (طنز و مزاح نمبر)	فکر تونسوی (مر)	مالک رام	دسمبر ۱۹۵۵	۴۹
شاہراہ	کور، پربھجوت	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶
شاہراہ دہلی	ساغر لدھیانوی، اشک، رام پرکاش (ادارت)	ب۔س	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۳۴
شاہکا (بہار نمبر)		ر۔ن۔ش	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۸
شاہکار سالنامہ ۴۵		و۔ع	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۵۱

Marfat.com

شاہکار (۱۸۵۷ کا بہترین ادب) خاص نمبر	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۹	۴۶
شاہنامۂ ہند	سریر کابری	احمد قادری	مئی ۱۹۸۴	۴۴
شاہین (مجلہ)	معین الدین (ایڈیٹر)	عابد کرہانی	فروری ۱۹۸۴	۴۷
شاید کہ بہار آئی	حسینی، سید علی عباس	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
شبِ آشنا	انجم عثمانی	راہی، رام پرکاش	اکتوبر ۱۹۷۹	۴۸
شبِ تاب	مجاز لکھنوی، اسرار الحق	ف - ح	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۵
شبِ چراغ	حسن نجمی سکندر پوری	انجم عثمانی	مئی ۱۹۸۳	۴۶-۴۷
شباب و انقلاب	نہال سیوہاروی	ف - ح	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۷
شبستان مجاز نمبر	شارب ردولوی (مر)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۶۰
شبلی کا مرتبہ اردو ادب میں	اعظمی، عبد اللطیف	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۴
شبنم شبنم	کرشن موہن	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۰	۴۷
شبنم کے موتی	غنی غازی	اس - اے رحمان	دسمبر ۱۹۸۵	۴۸
شبنستاں	فراق گورکھپوری	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۵۸-۵۹
شبنستاں	تنہا انصاری نشاط انصاری (مر)	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۷
شخصیت اور کردار	اختر، شیر محمد	و - ع	یکم جنوری ۱۹۴۷	۵۹
شخصیتیں	دور آفریدی	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۳	۴۶-۴۷
شرار جستجو	عالم، قیصر ضحیٰ	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۶
شرار سنگ	عرش ملسیانی	حسینی، مہدی عباس	فروری ۱۹۶۸	۴۷-۴۸
شرار نغمہ	گوپال متل	بلراج کومل	مارچ ۱۹۸۵	۴۱-۴۲
شرح میر درد	شفیع دہلوی، خواجہ محمد	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۹-۶۰
شردھانجلی	کاوش بدری	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۵	۴۸
شعاع جاوید	رضا، کالی داس گپتا	شارب ردولوی	جولائی ۱۹۸۲	۴۵
شعرا مروزۂ ایران	رغیب حسن، سید (مو)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۴
شعرا اور شاعر	ضیا فتح آبادی (مر)	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۸
شعرِ ایمن	ایمن، پنڈت سروپ نارائن	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵
شعر، غیر شعر اور نثر	فاروقی، شمس الرحمان	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۴۷
شعر و ادب	اختر علی تلہری، سید	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۳
شعر و حکمت	واسطی، حکیم نیر	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۳
شعر و سخن	گوئی، ایودھا پرشاد	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۱	۵۴

Marfat.com

شعروسخن ہندی	گوئلیا، ایودھیاپرشاد	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۵
شعروسخن	گوئلیا، ایودھیاپرشاد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۴	۴۷
شعروشاعری	سنکرتیائن، راحل	ب۔س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۴
شعرونغمہ	یعقوب عثمانی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۱	۵۵
شعرستان	نعمان تاثیر، مظہر صدیقی (مر)	عرش ملسیانی	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
شعری ادب ۱۹۵۱ء	فکرتونسوی، شاد، نریش کمار ظفر ادیب (مرتبین)	عرش ملسیانی	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵
شعلۂ آواز	سراج لکھنوی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۳
شعلۂ آواز	شاہی، جوالاپرشاد	علوی، تنویراحمد	مارچ ۱۹۷۸	۴۱
شعلۂ تشنگی	جاوید وششٹ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵-۴۶
شعلۂ زار	شعلہ، دوارکاداس	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۵
شعلۂ سنگ	کوثر چاندپوری	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۷
شعلۂ ندا	رضوی، اجتبیٰ حسین	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۴	۴۸
شعلۂ نوا	محروم، تلوک چند	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۵
شعلہ و شبنم	سجاد ملیح آبادی	آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۵۰	۵۷
شعلہ و شبنم آغاشاعر نمبر	گوہر دہلوی (مر)	عرش ملسیانی	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۶
شعور کراچی		عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۷	۵۹
شعور پہلا شمارہ		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۹
شفق	شفیق جونپوری	ف۔ح	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۶
شفق سحر	بانی	مسعود نیئر	فروری ۱۹۸۴	۴۵
شکار	الیاس سیتاپوری	شیدا، راجندرناتھ	ستمبر ۱۹۵۱	۵۴
شکستِ زنداں	تاباں، غلام ربانی (مر)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۶
شکست و فتح	جمیل مظہری	شیدا، راجندرناتھ	ستمبر ۱۹۵۱	۵۴-۵۵
شکستہ کنگورے	انصاری، حیات اللہ	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۶
شکنتلا	ساغر نظامی	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۳-۵۴
شکنتلا	کالی داس رقدسیہ زیدی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۰
شکنتلا	منور لکھنوی (مترجم)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۴	۴۵
شکونتلا یا انگشتر گم شدہ	حکمت، علی اصغر	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۸	۵۹
شکیل بدایونی کی رومانی شاعری	شکیل الرحمان	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۷
شمارِ نفس	نجم عثمانی	شرون کمار	اگست ۱۹۸۶	۴۵

Marfat.com

شمسہ	ایم اسلم	قریشی، فضلِ حق	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۹-۶۰
شمیم گل	عابد منا روی	ادارہ	مارچ ۱۹۶۹	۳۹
شورش پنہاں	رضا، کالی داس گپتا	جعفر عباس	جون ۱۹۷۲	۴۶
شوینزی	حمید الدین، حاتم	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۷-۴۸
شہر آرزو	باقر مہدی	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۰
شہر بے نوا	اقبال حیدری	شارب ردولوی	نومبر ۱۹۸۵	۴۱-۴۲
شہر دل	محسن زیدی	شہباز حسین	جنوری ۱۹۶۲	۴۵-۴۶
شہر سخن	منظور احمد، ملک زادہ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۷
شہر غزل	نہال رضوی	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۵
شہر ناپرساں	آغا سہیل	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۰-۹۱
شہرت کی خاطر	نظیر صدیقی	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۴-۴۵
شیرازہ سری نگر	یوسف ٹینگ، محمد	شہباز حسین	جون ۱۹۶۳	۴۸
شیرازہ	یوسف ٹینگ (ایڈیٹر)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۸
شیرازہ جواہر لعل نہرو نمبر		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۸
شیرازہ ثقافت نمبر	محمد یوسف (مد) ء	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
شیرازۂ مژگاں	کرشن موہن	دکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۷
شیر کیا سوچتا ہوگا؟	خاں، اکبر علی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
شیریں	قیسی رام پوری (متر)	و-ع	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۶
شیشہ و تیشہ	مجتبیٰ حسین	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۷
شیطان	اشعر دہلوی، حکیم حبیب احمد خاں	ف-ح	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۹
شیطان	قیسی رام پوری	ف-ح	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۹
شیعہ کالج میگزین (صبا نمبر) ۱۹۸۱-۸۲	خاں، کاظم علی	اسد حسین	مارچ ۱۹۸۳	۴۶

ص، ض

صاحب جی	طفیل، محمد	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۰
صاعقۂ طور	تاج پیامی	نعمان شوق	مارچ ۱۹۸۵	۴۴
صالحہ عابد حسین۔ بحیثیت ناول نگار	نزہت فاطمہ	ک-س	دسمبر ۱۹۷۶	۴۷
صبح (سہ ماہی)	انجمن ترقی اردو ہند شاخ دہلی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۸

Marfat.com

صبح بنارس	عشرت کرتپوری	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۳	۴۵
صبح بہار	اختر شیرانی	ف - ح	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۲
صبح نو آزادی نمبر	کلام حیدری، قاسم شبیر نقوی، وامق دیوروی (ادارت)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۸
صبح نو، علی عباس حسینی نمبر	وفا ملک پوری	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۵	۴۷
صبح وشام	ل۔ احمد اکبر آبادی	نریندر لوتھر	دسمبر ۱۹۶۹	۴۷
صبح کی پری	رتن سنگھ	اس۔ اے رحمان	دسمبر ۱۹۸۵	۴۸
صبر و شکر	تہنیت صاحبہ	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۷
صبوحی	کوثر، مہر چند	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۷
صحرا صحرا	صبا جائسی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۶
صحت کی کہانی ایک ڈاکٹر کی زبانی	نصیر الدین، ڈاکٹر محمد	عرش ملسیانی	متی ۱۹۶۰	۴۴
صدا بصحرا	شاکر جروی	انجم عثمانی	جون ۱۹۷۹	۴۷
صدچاک	دواکر راہی	ارشد، اعجاز علی	جون ۱۹۸۶	۴۴
صدرنگ	فیاض گوالیاری، قمر الزماں (مرتبین)	راز، راج نرائن	جون ۱۹۷۲	۴۴
صریر خامہ	مظفر حنفی	صدیقی، افتخار بیگم	ستمبر ۱۹۷۴	۴۷
صنم تراش	نیرّ، صلاح الدین	راہی، رام پرکاش	ستمبر ۱۹۸۰	۴۶
صنم کدہ	عمر انصاری	ظفر اوگانوی	اگست ۱۹۷۷	۴۶-۴۷
صوبہ شمالی و مغربی کے اخبارات ومطبوعات	عتیق صدیقی، محمد	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۶-۴۷
صہبائے ناب	نرمل، تقدس مآب	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
صید زبوں	مجنوں گورکھپوری	و - ع	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۶
ضرب آتشیں	قمر ساحری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۴
ضلع جگت	شاد، کشن پرشاد	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۷

ط، ظ

طالب و موہنی	والہ موسوی، سید	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۲
طب فریدی	فرید الدین	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۵
طب ہومیوپیتھی	بیتاب علی پوری، رامانند	مزینہ عثمانی	اگست ۱۹۸۶	۴۷

Marfat.com

طبِّ یونانی میں گھریلو ادویہ	طبیبہ ام الفضل، حکیم محمد عبدالرزاق	عثمانی، شمس الحق	فروری ۱۹۸۵	۴۶
طبیب مرغی خانہ	بدرالسلام، خواجہ	ف - ح	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۵
طرح نو	نویدی، علیم صبا	وکرم، نندکشور	اگست ۱۹۷۶	۴۶
طرزیاتی خاکے	فریدی، شاہ نصیر	اعظمی، عبداللطیف	مئی ۱۹۷۰	۴۷
طرّہ ذات نمبر	خاں، شفیق الدین (مد)	اعجاز	دسمبر ۱۹۸۱	۴۷
طغیان	اختر حسین رائے پوری	ف - ح	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۹
طلسم اسرار	رسوا، مرزا محمد ہادی	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۳
طلوعِ سحر	بیدی، کنور مہندر سنگھ	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۴	۴۴
طلوعِ سحر	امجد نجمی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۳-۴۴
طنز و تبسم	واہی	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۸
طوفان و ساحل	قیصر امراوتوی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۹	۴۶
طیورِ آوارہ	اختر شیرانی	ف - ح	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۲
ظالم کسان	نیّر، شفیع الدین	و - ع	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۵۶
ظہیر الدین محمد بابر	رفعت بلگرامی (متر)	وکرم، نندکشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۳

ع غ

عابد روڈ سے کمرشیل اسٹریٹ تک۔	عاتق شاہ کوحیدرآبادی	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۶	۴۷
عالم آشوب	سیماب اکبرآبادی	و - ع	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۱
عالم برزخ	سید بشیر ہندی	ف - ح	یکم فروری ۱۹۴۶	۶۰
عالم گیر افسانہ نمبر		ف - ح	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۷
عالم گیر خاص نمبر		ف - ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۴
عالم گیر خاص نمبر		ف - ح	یکم مارچ ۱۹۴۷	۶۰
عبدالحق کے خطوط	عبدالحق، افضل العلماً	سحر، ابوالفیض	ستمبر ۱۹۷۰	۴۶-۴۷
عبدالحق کے نام	ڈاکٹر محمد			
عبدالرحیم خانخاناں	چودھری، جے کرشن	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۳
عراق	محمود الحق	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۳-۴۴
عربی ادب دیارِ غیر میں	ندوی، سید ضیاء الحسن	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۵-۵۶
عرض و ثنا اور دستور شہادت	شجیع، معظم جاہ	جوش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۳	۴۶

Marfat.com

عرضِ ہنر	حسن، ڈاکٹر محمد	اختر الواسع	مئی ۱۹۷۹	۴۷
عرفان حافظ	داس، شیاما چرن	ف - ح	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۵
عرفان سخن (شعری مجموعہ)	چاند، چاند نرائن رینہ	راہی، رام پرکاش	اپریل ۱۹۸۱	۴۵
عرفان نظر	یوسف سرمست	بازل عباسی	ستمبر ۱۹۸۰	۴۷
عروس تمنا	حامدی کاشمیری	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۴
عروس فطرت	اثر لکھنوی، مرزا جعفر علی خاں	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۳-۴۴
عروس نیل	سلطانہ آصف فیضی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۰
عروسہ	زبیدہ خاتون	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۹
عروضی اور فنی مسائل	عنوان چشتی	فلک، جیرا مداس	ستمبر ۱۹۸۶	۴۶-۴۷
عشق اور بھگتی	فاروقی، عماد الحسن	جعفری، نیّر علی	جون ۱۹۸۳	۴۸-۴۷
عشق جہانگیر	شفیع دہلوی، خواجہ محمد	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۹
عشق کا چاند اندھیرا	پُشکر ناتھ	کنور سین	مارچ ۱۹۸۳	۴۵
عصری آگہی	قمر رئیس (مد)	عادل صدیقی	ستمبر ۱۹۷۹	۵۵
عصری آگہی (ماہنامہ) افسانہ نمبر		عرفان، محمد	دسمبر ۱۹۸۰	۴۷
عطرِ گل	خضر برنی	افتخار بیگم صدیقی	ستمبر ۱۹۷۴	۴۷
عظمت رفتہ	برنی، ضیاء الدین احمد	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۵-۴۶
عظیم آباد کا ایک یادگار مشاعرہ	خورشیدی، محمد یوسف	شہباز حسین	اپریل ۱۹۷۸	۴۱
عقیدت کے پھول	عثمان عارف نقشبندی	ظہیر صدیقی	اپریل ۱۹۸۱	۴۴-۴۵
عکس	صدیقی، نثار احمد	مظہر امام	نومبر ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
عکس آئینہ	غوثی، محمد غوث	خاں، ایم حبیب	دسمبر ۱۹۸۵	۳۳
عکسِ تمنا	کمال جعفری	ستیش بترا	مئی ۱۹۸۲	۴۸
عکس جمیل	ایوبی، ڈاکٹر اکمل	اختر الواسع	دسمبر ۱۹۸۶	۴۷
عکس خیال	ارشد صدیقی ساگری	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶
عکس در عکس	خالد رحیم	مسعود منور	فروری ۱۹۸۴	۴۶
عکس ریز (نظمیں)	مظفر حنفی	راز، راج نرائن	مارچ ۱۹۷۲	۴۷
عکس گل	شمیم کرہانی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۶
عکس گل	شمیم کرہانی	شارب ردولوی	جولائی ۱۹۸۴	۴۴
علامہ اقبال مصلح قرنِ آخر	علی شریعتی	شارب ردولوی	جنوری ۱۹۸۳	۴۵
علامہ راشد الخیری	وقار عظیم	ف - ح	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۹

Marfat.com

علوی تصوّرات	اختر علی تلہری، سید	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۶
علم الحدیث	عمادی، عبداللہ	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۷
علمی اجالے	نوزانی، امیر حسن	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۳
علمی اصطلاحات	آفتاب حسین	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۷
علی گڑھ تاریخ ادب اردو	شعبۂ اردو علی گڑھ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۵
علی گڑھ تحریک	نسیم قریشی (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۴
علی گڑھ میگزین غالب نمبر	آرزو، مختار الدین احمد	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۰	۵۷
علی گڑھ میگزین اکبر نمبر	شبیہہ الحسن، سید (مر)	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۶۱-۶۲
علی گڑھ میگزین	صدیقی، ظہیر احمد (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۹
طنز و ظرافت نمبر				
عمدۂ منتخبہ یعنی تذکرۂ سرور	دہلی یونی ورسٹی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۳
عملی تنقید	احمد، کلیم الدین	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۳	۴۵-۴۶
عندلیب تواریخ	مسعود حسن، خاں بہادر سید	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۴	۴۷
عنفوان شباب کے مرغوب اشغال	ظفر الدین، حکیم محمد (مر)	ف - ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۷
عہد جہانگیر و شاہ جہاں میں ہندوستان کا فارسی ادب (انگریزی)	لطف الرحمان	عابدی، امیر حسن	مارچ ۱۹۷۱	۴۸
عہد نبوی کے میدانِ جنگ	حمید اللہ، محمد	ف - ح	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵۸
عہد مغلیہ - مسلمان و ہندو مورخین کی نظر میں اول	عبدالرحمان، سید صباح الدین (مر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۲
عیار غالب	مالک رام (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۹	۴۷
غالب	خورشید الاسلام	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۲	۴۳
غالب اسٹڈیز ۲، ۳	بیدار، عابد رضا	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۳
غالب اور اس کی شاعری	شاد، نریش کمار (مر)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
غالب حقیقت کے آئینے میں	رہبر، ہنس راج	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۴	۴۶
غالب سے معذرت کے ساتھ	پاشا، احمد جمال (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۳
غالب شناسی	ظ - انصاری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۵

Marfat.com

غالب کی کہانی	نیّر، شفیع الدین	ادارہ	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۳
غالب کے خطوط	خلیق انجم، ڈاکٹر (مر)	شارب ردولوی	اگست ۱۹۸۴	۴۲-۴۳
غالب کے لطیفے	شہابی، انتظام اللہ (مر)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۵۹
غبارِ خاطر	مالک رام (مر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۲
غبارِ رنگ	ناداں، اندرسروپ رت	ادارہ	ستمبر ۱۹۶۹	۴۶
غبارِ صحرا	ناصری، مہدی حسن	شہنشاہ مرزا	مارچ ۱۹۸۵	۴۲
غزال	کرشن موہن	وحید اختر	جنوری ۱۹۷۰	۴۶-۴۷
غزالاں (غزلوں کا)	حفیظ بنارسی	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۴
غزل انسائیکلوپیڈیا	ذکی کاکوروی (مر)	زیدی، علی جواد	فروری ۱۹۷۰	۴۶-۴۷
غزلیاتِ غالب کا عروضی تجزیہ	بیگم، صغیر النساء	فلک، جیرامداس	مارچ ۱۹۸۵	۴۵
غور و فکر	برق، طلحہ رضوی	عبدالمغنی	مارچ ۱۹۷۹	۴۸

ف

فارسی ادب بہ عہد اورنگ زیب	انصاری، نورالحسن	یوسف، محمد	جنوری ۱۹۷۰	۴۴-۴۵
فارسی ادب بہ عہد سلاطین تغلق	شعیب اعظمی	اختر الواسع	جنوری ۱۹۸۶	۴۵-۴۶
فارسی ساہتیہ کی روپ ریکھا	چوپڑہ، ہیرالال	عرش ملسیانی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۸۱
فاصلے	مدہوش بلگرامی	اعظمی، عبداللطیف	جون ۱۹۷۰	۴۷
فاصلے، نغمے، زاویے	شوق اثری	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
فانوس	افسر آزری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۲	۵۶
فانی	سری واستو، دیبی پرشاد	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۴
فتراک	نقوی، جہاں بانو	ف۔ ح	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۵
فتراک	نقوی، جہاں بانو	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۱	۵۵
فخر کی بات	گجندر سنگھ	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۴
فراق گورکھپوری	بزم ادب کروڑی مل کالج	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
فرداب و فرتاب	برق موسوی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
فردوسِ خیال	مست کاشمیری، دینا ناتھ	علوی، تنویر احمد	مارچ ۱۹۷۸	۴۰
فردوس گوش	جوش ملسیانی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۴

Marfat.com

فردوس نظر	شارب لکھنوی	غوثی، ضیاء الرحمان	مارچ ۱۹۷۷	۴۶
فردوسِ وطن	کنن سمیل پوری	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۳
فردوسیٔ ہند	صفدر آہ	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۵
فرشتے خاموش ہیں	پٹواری، ویریندر	انجم عثمانی	مئی ۱۹۸۱	۴۳-۴۴
فروزاں	جذبی، معین احسن	و - ع	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۴۸
فروزاں	جذبی، معین احسن	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۷
فروغ اردو حالی نمبر	ہاشمی نورالحسن، احتشام حسین	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۴
فروغ اردو لکھنؤ غالب نمبر		ادارہ	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۴
فروغ جام	نشور واحدی	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۰-۸۱
فروغ ہستی	شاد عظیم آبادی	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۴
فریاد داغ	داغ دہلوی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۴
فسانۂ عجائب	اطہر پرویز (مر)	زیدی، علی جواد	مارچ ۱۹۷۰	۴۶
فسانۂ عجائب کا تنقیدی مطالعہ	ضمیر حسن دہلوی، سید	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۶
فطری علاج	احمد، حسن الدین، غلام احمد	مزینہ عثمانی	اگست ۱۹۸۶	۴۷
فطری علاج	احمد، حسن الدین	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۷
فغانِ درد (شاعری)	مہتہ درد دہلوی	شاہد ماہلی	فروری ۱۹۷۱	۴۷
فکر تونسوی شخصیت اور طنز نگاری	بوگس حیدرآبادی	شارب ردولوی	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۷
فکرنامہ	فکر تونسوی	عبدالغفور، خواجہ	مئی ۱۹۷۸	۳۹-۴۰
فکر و فن	بھاشا سنسکرتی وبھاگ ہماچل پردیش	مدبرہ عثمانی	اپریل ۱۹۸۵	۴۷
فکر و فن	اعظمی، خلیل الرحمان	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۷
فکر و نظر علی گڑھ	ادارۂ ادب علی گڑھ	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۵۰
فلسفۂ تقریر	سخا دہلوی، سید نظیر حسن	ف - ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۶
فلسفۂ عجم	حسن الدین، میر (متر)	و - ع	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۸
فلسفی غالب	احمد رضا	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۸	۴۱
فن اور تنقید	حسینی، انور کمال (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۶
فن اور فن کار	رفیعہ سلطانہ، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۵
فن تقریر	مظاہر حسین	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۳

Marfat.com

فن شاعری	اخلاق دہلوی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۵	۴۷
فن خطابت	کلب مصطفیٰ، سید	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۰	۴۵
فن طباعت	مسیر، بلجیت سنگھ	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۲
فن کاری	انور خاں	عثمانی، شمس الحق	اپریل ۱۹۸۶	۴۷
فن کار دوماہی	پرکاش پنڈت (ادارت)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۸
فوجی اخبار جمہوریت نمبر		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۶
فوجی اخبار		عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۳
فورٹ ولیم اور اکرام علی	نادم سیتاپوری	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۲
فیصلہ کن جنگ	محمود، محمود خاں	و - ع	یکم فروری ۱۹۴۵	۵۱
فیض مشرق	صدیقی، محمد احمد	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۴

ق

قاضی نذرالاسلام	عرش ملسیانی (متر)	اعظمی، عبدالطیف	مئی ۱۹۷۰	۴۶-۴۷
قامت وقیمت (شخصی خاکے)	وہاب عندلیب	جعفری، نیّر علی	جون ۱۹۸۳	۴۷
قانون محکم	تاباں راشدی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۲	۵۶
قائم اور ان کا کلام	امین، محمد (مو)	عثمانی، شمس الحق	جنوری ۱۹۸۵	۴۷
قد بڑھانے کی ورزشیں	بخت، آغا سکندر	ف - ح	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵۹
قدرشناسی	عتیق اللہ	شکیب نیازی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۵
قدسیہ زیدی	زیدی، بشیر حسن	راز، راج نرائن	اگست ۱۹۸۳	۴۸
قرآن آموز	نذیر بن ابی سلمیٰ	ف - ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۹
قرآن اور سیرت سازی	ولی الدین، میر	ف - ح	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۵
قرۃ العین حیدر کا فن	عبدالمغنی	قیوم خضر	فروری ۱۹۸۶	۴۵
قرطاس	ظفر کلیم (مدیر اعلا)	ادارہ	مئی ۱۹۸۶	۴۷
قصرِ علم	خاں، شوکت علی	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۲	۴۵
قصۂ قدیم وجدید	مخمور سعیدی (مو)	کنور سین	مارچ ۱۹۸۱	۴۶
قصیدۂ عطار	سراج الحق مچھلی شہری، محمد	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۵
قطار شیشہ	خلش بڑودوی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۷
قطرہ قطرہ	بلبیر راہی	راز، راج نرائن	جون ۱۹۷۲	۴۲
قطعات ورباعیات اکبرآبادی	احسان الحق (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۲	۵۷

Marfat.com

قطعات ورباعیات اکبر آلہ آبادی (حصہ دوم)	احسان الحق (مر)	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۲	۵۶
قلم اور آواز	لال اندر جیت	قمر رئیس	جون ۱۹۸۵	۴۶
قلم کی کاشت	عثمان عارف نقشبندی، محمد	فاروقی، شمس الرحمان	نومبر ۱۹۸۲	۴۶-۴۷
قول و قسم	حفیظ بنارسی	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۷
قوم، دہلی جنوری ۴۵ء		و-ع	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۵۲
قوم، سالنامہ	حقی، انوار الحق (مد)	ف-ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۴
قومی تہذیب اور ہندوستانی مسلمان	بیدار، عابد رضا	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۳
قومی زبان (بابائے اردو نمبر ۱۹۶۶ء)	انجمن ترقی اردو پاکستان	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۷
قومی زبان بابائے اردو نمبر	انجمن ترقی اردو پاکستان	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۸
قومی کتابیات	بھاشا و بھاگ اتر پردیش	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۴	۴۸
قومی کتابیات	بھاشا و بھاگ اتر پردیش	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۵	۴۸

ک

کاجل اور دھواں	بشیشر پردیپ	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۴	۴۶
کارنامۂ اسلام	بشیر احمد	آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۵۰	۵۷
کاروانِ ادب	عبدالقوی دسنوی	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۸
کارواں خیالوں کے	صابر، نو بہار	راز، راج نرائن	جون ۱۹۷۲	۴۲
کاروان وطن	محروم، تلوک چند	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۰	۴۶
کارواں ہمارا	کوثر چاندپوری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۳
کاش	مرحوم، کاشف اندوری	عثمانی، شمس الحق	مئی ۱۹۸۰	۳۹-۴۰
کاشت ترکاری	خاں، رحمت اللہ	ف-ح	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۶
کاشتکار جدید باغبانی نمبر	رحمت خاں، چودھری (ایڈیٹر)	ف-ح	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۶۰
کاغذ کا واسدیو	در، پریم ناتھ	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۵
کاغذ کی دیوار	سوز، ہیرانند	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۵
کاغذی پیرہن	اعظمی، خلیل الرحمان	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۷-۵۸
کاکلِ صبح	عشرت کرتپوری	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۵
کالی داس	چودھری بجے کرشن	احتشام حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۵-۴۶

Marfat.com

کالی دھرتی کی غزلیں		انوار رضوی	ستمبر ۱۹۷۶	۴۷
کامیاب مرغی خانہ	بدرالاسلام، خواجہ	ف۔ح	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۹
کامٹی کی ادبی تاریخ	ساحل، محمد شرف الدین	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۶
کانچ کا درخت	جاوید، ابواللیث	انیس امام	جون ۱۹۸۳	۴۸
کانٹے	اختر، جمنا داس	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۵۰	۵۶
کبیر اور انسانیت	سندرلال، پنڈت	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۵
کتاب الکلیات	لابی الولید محمد ابن رشید	عثمانی، شمس الحق	فروری ۱۹۸۵	۴۵-۴۶
کتاب الابدال	رازی، ابوبکر محمد بن ذکریا	عثمانی، شمس الحق	فروری ۱۹۸۵	۴۶
کتاب جشن مالک رام	زیدی، علی جواد	معصوم حسینی	اگست ۱۹۷۲	۹۲-۹۳
کتاب غزل	نذیر بنارسی	خاں، ایم۔حبیب	اگست ۱۹۸۵	۴۶
کتاب نورس	نذیر احمد، ڈاکٹر (مر)	مالک رام	دسمبر ۱۹۵۵	۴۸-۴۹
کتب خانہ داری — ایک تعارف	انصاری، شہاب الدین	کرشن کمار	مارچ ۱۹۸۵	۴۳-۴۴
کتب خانہ نواب سالار جنگ کی اردو قلمی کتابوں کی وضاحتی فہرست	ہاشمی، نصیرالدین (مر)	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۶
کٹھ پتلی ایک تماشہ	سطوت رسول	اس۔اے۔رحمان	دسمبر ۱۹۸۵	۴۷
کچی دیواریں	شاہد کبیر	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۰	۴۵
کچھ پرانے خط	نہرو، جواہر لعل	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۵-۴۶
	الحریری، عبدالمجید (مر)			
کراچی یونی ورسٹی میگزین	صدیقی، ابواللیث	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۷	۵۹
کربل کتھا	مالک رام (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۵	۴۸
کربل کتھا کا لسانی مطالعہ	نارنگ، گوپی چند، خلیق انجم	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۱	۴۵
کربلا	مجتبیٰ حسین، سید	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۱	۵۵
کرچیاں	شمیم صادقہ	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۴۱
کردار	صفی مرتضیٰ، سید	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۴
کردار	مفتی صدیقی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۵۰
کرماں والی (ناول)	ذاکر، کشمیری لعل	کنور سین	مارچ ۱۹۸۱	۴۵-۴۶
کرنیں	شفیقہ فرحت (مد)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۵۰
کرنیں	بدر عثمانی	مہتاب پیرزادی، ستیہ پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۵

Marfat.com

کریسنٹ (تاثیر نمبر)	خاں، حمید احمد (مر)	عرش ملسانی	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۶
کریما اعظم	جلال آبادی	د۔ ع	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۴
کشمیری زبان اور شاعری	آزاد، عبدالاحد	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۲
کشمیر سلاطین کے عہد میں	محبّ الحسن (مر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۲
کشکول محمد علی شاہ فقیر	علی رئیس، چودھری محمد	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۷
کعبۃ اللہ میں لہو کی بوندیں	انصاری، عبدالرحمان (مو)	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۸
کف گل فروش	فرقت کاکوروی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۸
کفر و ایماں	اختر، ہری چند	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۳
کلس	رہبر، راجندر ناتھ	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۴-۴۵
کلکتہ ایک رباب	حرمت الاکرام	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۴
کلموہی	عابد حسین، سیّد (متر)	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۷
کلاسکی ادب	فاروقی، خواجہ احمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۷
کلاسیکیت و رومانیت اور دوسرے مضامین	ام ہانی اشرف	وقار حسین	اکتوبر ۱۹۸۴	۴۷
کلام انجم مان پوری	معین شاہد (مر)	راہی، رام پرکاش	دسمبر ۱۹۸۰	۴۷
کلام بے نظیر	بے نظیر، سید محمد	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴۹
کلام حیدری بحیثیت افسانہ نگار	اسلام عشرت	ارتضیٰ کریم	اپریل ۱۹۸۵	۴۷
کلام سودا	خورشید الاسلام	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۵
کلیات اعظم	اعظم جلال آبادی	دکرم، نند کشور	نومبر ۱۹۸۰	۴۵
کلیاتِ اکبر الہ آبادی	بزم اکبر کراچی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۶
کلیاتِ اکبر (چہارم)	کتابستان کراچی و الہ آباد	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۴۸	۵۸
کلیاتِ اکبر الہ آبادی	اکبر الہ آبادی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۶
کلیاتِ چکبست (نظم)	رضا، کالی داس گپتا	شارب ردولوی	مارچ ۱۹۸۳	۴۲-۴۳
کلیاتِ غواصی	محمد بن عمر (مر)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۴
کلیاتِ ولی	ہاشمی، سید نورالحسن	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۴	۴۷
کلیاتِ ولی	ہاشمی، نورالحسن	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۲	۹۲
کلیاتِ مصحفی	نقوی، نورالحسن	راز، راج نرائن	مارچ ۱۹۶۹	۴۳
کلیم الدین احمد کی شاعری پر ایک نظر	ممتاز احمد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۶
کمار سمبھو	کالی داس رمنور لکھنوی	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۲	۵۶

Marfat.com

کمال اور زوال	ساہتیہ اکاڈمی دلّی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۳
کنٹراکٹ برج	ابراہیم، محمد	ف - ح	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۶
کنگ پوش	کشمیر اسٹیٹ کلچرل کانفرنس	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۵۰
کنگ لیئر	مجنوں گورکھپوری (متر)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۷
کنور — ایک عظیم بنگالی شاعر	ابوبکر جیلانی	کابلی، خان غازی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۶
لاشعور	نظام، نظام الدین	کنور سین	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۴
کوثر و تسنیم	الم مظفر نگری	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۷
کون جیتا کون ہارا	کرشن چیتنیہ	اس - اے - رحمان	دسمبر ۱۹۸۵	۴۶
کہانی میری، زبانی میری - غالب کی آپ بیتی	حفیظ عباسی	ادارہ	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۳
کہکشاں	نسیم انہونوی	شیدا، راجندر ناتھ	ستمبر ۱۹۵۱	۵۴-۵۳
کہکشاں دہلی سالنامہ	کاظم علی، سید (مد)	ف - ح	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۷
کھاتہ نویسی اور کھاتہ داری	فاروقی، قمر حسن	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۲
کھیل	خدیجہ مستور	و - ع	یکم فروری ۱۹۴۵	۵۲-۵۱
کیٹلاگ سازی	زبیر، محمد	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۷
کیرل	حسرت سہروردی (مسز)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۵
کیفِ الم	بسمل سعیدی ٹونکی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۶
کیف سرمدی	ناشاد کان پوری، ایس - پی نگم	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۴۹-۴۸
کیف و عرفاں	وفا راشدی (مسز)	شہباز حسین	جنوری ۱۹۶۲	۴۵
کیمیاگر	محمد مجیب پروفیسر	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۳
کیمیائے سعادت	امام غزالی / نائب نقوی	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۰-۷۹
کینسر وارڈ	گوپال متل (متر)	فضل الرزاق	جون ۱۹۷۱	۴۷
کینوس کا صحرا	دیویندر اِسّر	کنور سین	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۶

گ

گاتا جائے بنجارا	ساحر لدھیانوی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۸
گاما گمک	اشہر لکھنوی، آغا (مو) منظر شاہ		اکتوبر ۱۹۶۱	۴۵

Marfat.com

گاندھی بابا کی کہانی	قدسیہ بیگم زیدی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۳	۵۶-۵۷
گاندھی جی	آزاد، اسرار احمد	اختر، ہری چند	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۳۵
گاندھی جی	جامی، خورشید احمد	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۸
گاندھی جی	پیارے لال جی/ سید عابد حسین، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۱	۵۵
گاندھی جی بادشاہ خاں کے دیس میں		مالک رام	دسمبر ۱۹۵۵	۴۹
گجر (دوماہی)	قتیل شفائی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۸
گجر	آشفتہ چنگیزی	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۴۴
گردباد	ضیا فتح آبادی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۳	۴۶
گردِ راہ	اوج یعقوبی	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۶
گرفتِ نظر	صوفی، صغیر احمد	راز، راج نرائن	جنوری ۱۹۷۱	۴۷
گرمیٔ اندیشہ	دویک بھٹاچاریہ/ شہباز حسین	عرش ملسانی	مئی ۱۹۶۲	۴۶
گرودیو ٹیگور	ام-اے-حنّان	خاں، رضوان احمد	فروری ۱۹۷۹	۴۷
گستاخی معاف	ظفر ادیب	قمر رئیس	فروری ۱۹۶۸	۴۸
گفت و شنید	سردار جعفری (ادارت)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
گفتگو	مخمور سعیدی	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۸
گفتنی	شورش کاشمیری	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۶	۵۱-۵۲
گفتنی ناگفتنی	نیّر، صلاح الدین	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۶
گلِ تازہ	مخدوم محی الدین	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۳
گلِ تر	زعنا جگی	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۲	۴۳
گلِ زعنا	مالک رام (مر)	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۵
گلِ زعنا	طالب جے پوری	ادارہ	ستمبر ۱۹۶۸	۴۷
گلِ صحرا	عتیق صدیقی، محمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۱	۴۶
گل کرسٹ اور اس کا عہد	عدم	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۹
گل نار — بطِ مے	فراق گورکھپوری	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۱	۴۸
گلِ نغمہ	واحد پریمی	تاجور سامری	مئی ۱۹۶۸	۴۸
گلِ نو	خضر برنی	گ-ن-ا	مارچ ۱۹۶۵	۴۴-۴۵
گل و سنگ	الیاس احمد	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۷	۵۸
گل ہائے پریشاں	عطا کاکوی	شاہد ماہلی	فروری ۱۹۷۱	۴۶
گل ہائے رنگ رنگ	راد، ستیلا سہائے سریواستو	شہباز حسین	دسمبر ۱۹۶۱	۴۷
گل ہائے شگفتہ				

Marfat.com

گلہائے فکر	اسمار سعیدی	گربچن چندن	جون ۱۹۷۸	۴۳
گلبانگ	سحر عشق آبادی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۶
گلبن	صفدر آہ سیتاپوری	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۴-۴۳
گلستانِ غزل (غزلوں کا)	قمر مرادآبادی	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۶-۴۵
گلستان ہزار رنگ	بہاءالدین احمد، سید (مو)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۷	۵۷
گلشن	کشور ساہو/امانت ہلال	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۲	۵۶
گلشن گلشن	اشک، پریم پال	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۶
گلشن گفتار	کاظمی، ایم۔کے (ر)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۴	۴۵
گلگونہ	تسکین قریشی، محمد یاسین	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۸
گلوب	شمیم احمد، سید اور شمس فریدی (مر)	شکیل الرحمان	اپریل ۱۹۷۱	۴۸
گلاگ مجمع الجزائر	مظفر حنفی (متر)	صدیقی، ظہیر احمد	مارچ ۱۹۸۰	۴۰
گلی گلی	رام لعل	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۰	۴۵
گمنام خطوط	فراق کاظمی (مر)	و۔ع	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۵
گنج معانی	محروم، تلوک چند	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۸
گنگ و جمن	نذیر بنارسی	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۴۴-۴۵
گوپال متل ایک مطالعہ	عبدالحلیم، محمد	علوی، تنویر احمد	مارچ ۱۹۷۸	۴۱
گورا	ٹیگور، رابندر ناتھ	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۵
گوری سودے سیج پر	صالحہ عابد حسین	عابد سہیل	فروری ۱۹۷۹	۴۴-۴۶
گورنمنٹ انٹرمیڈیٹ کالج جھانسی (آزادی نمبر)		عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۸
گورنمنٹ حمیدیہ کالج میگزین	جین، گیان چند (ما۔)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۶
گونگا ہے بھگوان	کوثر چاندپوری	تاجور سامری	جولائی ۱۹۷۲	۴۷
گونگی توپ	قطب اللہ (متر)	شارب ردولوی	مئی ۱۹۸۴	۴۲
گونگے دریچے	نعیم زبیری	راہی، رام پرکاش	دسمبر ۱۹۸۰	۴۶
گونگے معمار	منیر، خورشید عادل	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۵۳	۵۴
گوہر نایاب	طوفان، کشن دت	ادارہ	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۵۷
گھر آنگن (رباعیات)	اختر، جاں نثار	ندا فاضلی	مارچ ۱۹۷۲	۴۶-۴۵
گھریلو صنعتیں	ملک، افتخار علی	ف۔ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۶۰
گئودان	پریم چند	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۸
گیارہ سفر	عبدالماجد دریابادی	انجم عثمانی	دسمبر ۱۹۸۲	۴۷

Marfat.com

گیان مارگ کی نظمیں	کرشن موہن	وکرم، نندکشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۷
گیتا	مہتاب سپروری، ست پرکاش (متر)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۷
گیت اور چیخ	دوست، ہربنس سنگھ	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۶
گیت گووند	منور لکھنوی (متر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۴	۴۷

ل

لاجونتی	بھٹناگر، سرشانتی سروپ	ف۔ ح	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۸
لاچارے مائی	مجیب خاں	ارتضیٰ کریم	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۵
لاشعور	نظام، نظام الدین	کنور سین	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۴
لالہ زار	پیام فتح پوری	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶-۵۷
لالہ زار	اطہر شیر	اعظمی، عبدالطیف	جون ۱۹۷۰	۴۴
لالۂ طور	اختر شیرانی	ف ح	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۲
لامکاں (شاعری)	راہی، غلام ارتضیٰ	راز، راج نرائن	مارچ ۱۹۷۲	۴۷
لاہور کا جو ذکر کیا	گوپال متل	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۱	۴۵
لائف آف امیر خسرو	ایم حبیب، پروفیسر	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۶
لاؤتس۔ تاؤتے چنگ	خاں، یوسف حسین (متر)	احمد حسین	مارچ ۱۹۷۹	۴۵-۴۶
لب و لہجہ	حیات، جگدیش بھٹناگر	سکّہ، شوناتھ	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۳
لختِ جگر	جگر جالندھری	محمود نقوی	اپریل ۱۹۸۳	۴۵
لسان الصدق	آزاد، مولانا ابوالکلام (مد)	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۷
لسان العصر	اختر انصاری (مر)	عرش ملسانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۷
لفظ و معنی	فاروقی، شمس الرحمان	حسن نعیم	جولائی ۱۹۶۹	۴۷-۴۸
لفظوں کا پُل	ندا فاضلی	راز، راج نرائن	جولائی ۱۹۷۱	۴۴
لفظوں کا پیرہن	خاور، بدیع الزماں	سلیم شیرانی	مئی ۱۹۷۸	۴۱-۴۲
لفظوں کی لکیریں	ایاز، غلام حسین	وکرم، نندکشور	دسمبر ۱۹۷۶	۴۸
لکھنؤ کا دبستانِ شاعری	صدیقی، محمد ابواللیث	ف۔ ح	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۸
لکھنؤ کا شاہی اسٹیج	ادیب، سید مسعود حسن رضوی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۴
لکھنؤ کا عوامی اسٹیج				
لکھنؤ کی لسانی خدمات	ندوی، حامد اللہ	وکرم، نندکشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۸
لطائف السعادت	آمنہ خاتون، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۰

Marfat.com

لعل و گہر	ناظم حسین، سید	شہباز حسین	نومبر ۱۹۶۳	۴۷
لمحوں کا حصار	آفتاب شمسی	انوار رضوی	جنوری ۱۹۷۷	۴۶
لمحوں کا لمس	مہر گیرا	بشیر بدر	نومبر ۱۹۸۵	۴۳
لمحات کا بہتا دریا	خمار، ست سنگھ نام	راہی، رام پرکاش	اپریل ۱۹۷۸	۴۳
لمس ہوا	کیلاش ماہر	فضل المتین، سید	فروری ۱۹۸۲	۴۶
لمعات افق (افق لکھنوی)	منور لکھنوی (مر)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۶
لندنی دوست کے نام خطوط	باقر، ڈاکٹر محمد	و - ع	یکم جون ۱۹۴۷	۱۶۹
لو آج ہم بھی	فرحت شفیقہ فرحت	فضل امام	مارچ ۱۹۸۳	۴۴-۴۳
لوکاچ اور مارکسی تنظیم	انجنیئر، اصغر علی	شارب ردولوی	مئی ۱۹۸۴	۴۳-۴۲
لوک گیت	فاروقی، اظہر علی	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۴
لوہے کا ذائقہ (مجموعہ شباب میرٹھی)	کیف میرٹھی (مر)	عادل صدیقی	اکتوبر ۱۹۷۹	۴۸
لہجے	محمود خاور	شہریار پرواز	مارچ ۱۹۷۸	۴۳-۴۲
لہر لہر ندیا گہری	زبیر رضوی	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۶
لہو پکارتا ہے	سردار جعفری	صدیقی، ظہیر احمد	مارچ ۱۹۸۰	۳۸-۳۷
لہو ترنگ	وجد، سکندر علی	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۹
لہو کے پھول	انصاری، حیات اللہ	زیدی، علی جواد	اپریل ۱۹۷۳	۴۵-۴۴
لہو لمس چنار	حکیم منظور	مسعود منور	فروری ۱۹۸۴	۴۴
لیکن (افسانہ)	جوگندر پال	عبدالصمد	مئی ۱۹۷۸	۴۱-۴۰
لیل و نہار	کوثر چاندپوری	ف - ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۳

م

مابدولت	شوکت تھانوی	ف - ح	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۹
ماتم نہرو	آزاد، جگن ناتھ	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷-۴۶
ماحول (دہلی، دوماہی)	حمیدہ سلطان (ادارت)	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۵۷
ماحول (۱۳، ۱۴)	ظفر ادیب (مد)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۲
ماحول دہلی	ظفر ادیب (مد)	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۸
ماحول کراچی	انور عارف (مد)	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۲
(ابوالکلام آزاد نمبر)				
ماڈرن اردو ڈکشنری	ابونعیم، صاحب زادہ (مر)	ف - ح	۱۹۴۶	۱۲۲

Marfat.com

ماسٹر رام چندر	قدوائی، صدیق الرحمان	مالک رام	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۵-۴۷
ماسوا	ظہیر صدیقی	ظفر اوگانوی	اگست ۱۹۷۷	۴۵
مآل و مشیت	خاں، ظفر حسین	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۰
مالویکا گن متر	منور لکھنوی	راز، راج نرائن	اکتوبر ۱۹۷۴	۴۷
ماں	میکسم گورکی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
مانجھی دھیرے چل	مصوّر سبزواری	جعفر عباس	جون ۱۹۷۲	۴۷
ماہ کامل	کامل قریشی	راز، راج نرائن	جون ۱۹۷۲	۴۴
ماہ و انجم	سیف بجنوری	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۸
ماہی گیر	مظفر شاہ (متر)	یامین پرویز	اگست ۱۹۷۷	۴۸
متاع ادب	اظہر زیدی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۸
متاع تسکین	تسکین قریشی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۶
متاع فقیر	بیدار، عابد رضا (مر)	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۳
متاع کلیم	کلیم احمد آبادی	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۰
متعلقات غالب	رضا، کالی داس گپتا	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
متعلقات غالب	رضا، کالی داس گپتا	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
متوازی سائے	آزاد بھاولپوری، اوم پرکاش	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۳	۴۶-۴۷
مٹی کا مکان (غزلیں)	شاہد کبیر	مخمور سعیدی	دسمبر ۱۹۸۲	۴۴
مثنوی دفتر دوم	رومی، مولانا جلال الدین/ قاضی سجاد حسین (متر)	حسینی، مہدی عباس	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۶
مثنوی رنجیت رانی رمبھا	امیر حسن	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۸
مثنوی سحر البیاں — ایک تہذیبی مطالعہ	رضیہ سلطانہ	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۷
مثنوی سرودِ بے خودی	عشرت النور	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۵	۴۷
مثنوی قبلہ نما	کاوش بدری	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۶
مثنوی گلزار نسیم	خاں، رشید حسن (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
مثنوی مولانا روم	سجاد حسین، مولانا قاضی	حسینی، مہدی عباس	ستمبر ۱۹۷۷	۳۹
مثنویاتِ میر بہ خطِ میر	سکسینہ، رام بابو	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۶
مجاز و حقیقت	نکہت شاہ جہاں پوری	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۳
مجدد جنوب	فدوی باقوی ویلوی	شہریار پرواز	مارچ ۱۹۷۸	۴۲
مجربات کانفرنس	افضل، حکیم محمد	ف-ح	یکم مارچ ۱۹۴۵	۵۹
مجلس سہ ماہی (مولوی عبدالحق نمبر)	منظور احمد	شہباز حسین	جولائی ۱۹۶۱	۴۶

Marfat.com

مجلہ آئینہ ۱۹۸۵	ممتاز انور (مد)	ادارہ	مئی ۱۹۸۶	۴۷
مجلہ سیفیہ	عبدالقوی دسنوی (نگراں)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۸
مجلہ سیفیہ (غالب نمبر)	عبدالقوی دسنوی	ادارہ	جولائی ۱۹۷۱	۴۶
مجلۂ طیلسانین (سہ ماہی) حیدرآبادی		د - ع	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۸
مجلہ عثمانیہ حیدرآباد جامعہ عثمانیہ نمبر	سعید ہاشم حسن (مد)	شہباز حسین	جولائی ۱۹۶۱	۴۶
مجلۂ عثمانیہ (حیدرآباد)	قادری، ابوالفضل سید محمود ظفر عالم گیر (مر)	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۵-۶۶
مجلہ کلیۂ گلبرگہ		ف - ح	یکم جنوری ۱۹۴۶	۶۰
مجلہ معیار	معراج ربّانی، سید (مد)	ادارہ	مئی ۱۹۸۶	۴۷
مجمع اللغات فارسی	رفیق، مولوی محمد (مر)	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴۹
مجموعۂ خیال	نازش سکندرپوری	انوار رضوی	جنوری ۱۹۷۷	۴۶-۴۷
مجھے بولنے دو	رضوان احمد	انوار رضوی	اگست ۱۹۸۵	۴۵
مجھے خرید لو	شوکت تھانوی	ف - ح	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۵
محاورات داغ	خاں، ولی احمد	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۹
محبان وطن	پی داتا (مو)	د - ع	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۶
محمد اقبال	میر لشکر، میر سید	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۴
محمد بن قاسم سے حملۂ بابر تک	نیاز فتح پوری	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۶
محمد حسن کالج میگزین — سہیل نمبر		عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۶
محرابِ غزل	روشن صدیقی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۶
محرّم	طفیل، محمد	پاشا، احمد جمال	جون ۱۹۶۸	۴۷
محسوسات (مجموعۂ کلام)	ساغر، اوم پرکاش	مہتاب پسروری	جولائی ۱۹۸۳	۴۷
محشرِ خیال	سجاد انصاری	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۸	۵۰-۵۱
محفل (سوانحی مضمون کا مجموعہ)	احمد، حسن الدین	انجم عثمانی	دسمبر ۱۹۸۲	۴۵-۴۶
محفل عزیز	عزیز مرزا، محمد	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۷
محفل دیدم	حیرت شملوی جیلانی، سید انیس شاہ (مر)	اختر الواسع	نومبر ۱۹۸۴	۴۶-۴۷

Marfat.com

مختصر تاریخ ادب اردو	اعجاز حسین، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۷-۴۸
مختصر تاریخ کشمیر	امین پنڈت، محمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۴۵	۴۸
مخدوم علی مہائمی	اصلاحی، عبدالرحمان پرواز	فاروقی، نثار احمد	دسمبر ۱۹۷۶	۴۶
مخزن لاہور	عبدالقادر شیخ / خاں، حامد علی (مد)	ب-س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۵
مخزن و مفردات و مرکبات اعظم	غلام نبی، منشی	عرش ملسیانی	ڈراما نمبر جنوری ۱۹۵۹	۸۱
مرانی انیس میں ڈرامائی عناصر	شارب ردولوی	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۵
مرحوم دلی کی ایک جھلک	شمیم احمد (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۶
مرزا شوق لکھنوی	فاروقی، خواجہ احمد	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۵۶
مرغ چمن (ماہنامہ)	حسن امام، محمد (مد)	ادارہ	جولائی ۱۹۸۶	۴۶
مُرقع افکار	طالب کاشمیری	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۷
مرقع جذبات	علی، خان بہادر عالم	د-ع	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۶
مرقع شعراء	سکسینہ، رام بابو (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۵-۵۶
مزاج آب و گل	حسن شہیر	زیدی، علی جواد	فروری ۱۹۰۰	۴۴-۴۵
مزاحیہ افسانے	کرشن چندر	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۴۹
مستقبل پندرہ روزہ	شاہ نواز، اس ایم (ایڈیٹر)	سکہ، شوناتھ	جنوری ۱۹۸۳	۴۷
مست قلندر (آپ بیتی)		ف-ح	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۶۰
مسدس بے نظیر	جان، میر یار علی	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۵۰	۵۵
مسدس حالی	سریر کابری	محفوظ الحق	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۸
مسدود راہوں کے مسافر	رضوان احمد	انجم عثمانی	اگست ۱۹۷۸	۴۲
مسکراہٹ ہی مسکراہٹ	لال، اندرجیت	فکر تونسوی	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۲
مسلم پولٹیکل تھوٹ اینڈ ایکٹیویٹی ان انڈیا	آفتاب احمد، سید		جنوری ۱۹۸۰	۴۷
مسلم یونی ورسٹی گزٹ (ذاکر نمبر)	بلگرامی، شریف الحسن (مد)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۹
مسیح الملک کا علاج	مظہر الدین، کلیم محمد	ف-ح	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۹
مشاعرۂ زنداں	محمود الٰہی	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۵

Marfat.com

مشامِ روح	جمالی القادری، تاباں	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۱	۵۴
مشاہدات	بسمل سعیدی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۱	۴۸-۴۹
مشاہیر کے اولین صحیفے	بیدار، عابد رضا	رئیسہ خانم	دسمبر ۱۹۷۰	۴۴
مشرب (تاریخ ادب اردو نمبر)	صحافی، ابومسلم	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۸
مشعل	فراق گورکھپوری	و۔ع	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۶۰
مشرق و مغرب کے نغمے	میراجی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۹	۴۵
مشہور دہلی		ف۔ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۷
مصنفین اردو	زوار حسین، سید	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۴
مضامین رشید	صدیقی، رشید احمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۵
مضامینِ میر	مشتاق احمد، میر	غوثی، ضیاء الرحمان	مارچ ۱۹۷۷	۴۷-۴۸
مضامینِ نو	اعظمی، خلیل الرحمان	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۸	۴۰-۴۱
مضامین و مکاتیب	صدیقی، مبشر علی (مر)	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۹	۴۷
مضراب	خاں، راجہ مہدی علی	ف۔ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۷
مضراب	شباب للت	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۴-۴۵
مضراب	فیضی نظام پوری	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۶
مضمون نگاری	اخلاق دہلوی	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۳
مطالعہ	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۷
مطالعہ	ذکی کاکوروی	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۵
مطالعۂ میر	ابومحمد سحر، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۶-۴۷
مطالعۂ سحر البیان	انجم ادیب، سید نجم الحسن	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۳
مطالعۂ غالب	اثر لکھنوی	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۳	۵۶
مطالعۂ ولی	شارب ردولوی	صدیقی، ظہیر احمد	جون ۱۹۷۲	۴۵-۴۶
مطالعے اور جائزے	شیدا، راجندر ناتھ	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۵۳	۵۴
مطالعے اور جائزے	شیدا، راجندر ناتھ	جوش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۳	۲۱
مطائباتِ شبلی	مظاہری، ایس۔ جالب (م)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵
مطلع وطن	رضوی، سید مہدی علی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۴
معارف سلیمان نمبر	دارالمصنفین	مالک رام	ستمبر ۱۹۵۵	۴۱-۴۲
معاشیات	خاں، طفیل احمد (ادارت)	ف۔ح	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۴
معاشیات کے بنیادی اصول	سراج الحسن	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۳
معاصرین	عبدالماجد دریابادی	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۷۹	۴۷

Marfat.com

معانیٔ سخن	زور، سید محی الدین قادری (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۹	۵۷-۵۸
معاہدۂ ہند و برطانیہ	سلطان احمد، سر سید	ف-ح	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۵
معجون نشاط	حشم، نواب حیدر علی خاں	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۷۴	۳۳
معراج العاشقین	گیسو دراز، خواجہ بندہ نواز	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۷	۵۸
معرکۂ غم	رزم رودلوی	و-ع	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵۸
معمار وطن	اوج بدایونی، آل احمد	اعظمی، عبدالطیف	جون ۱۹۷۰	۴۴
معنی کی تلاش	اشرفی، ڈاکٹر وہاب	محفوظ الحسن، محمد	اپریل ۱۹۸۰	۴۲
معیار	عابدی، اصغر علی (مد)	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۱	۵۵
معیار تنقید نمبر	نجم الاسلام	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۴	۴۹
مغرب اقصیٰ (مراکش) میں دو ہفتے	ندوی، مولانا ابوالحسن علی	ادارہ	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۱
مغرب اور اسلام	طالب صفوی، محمد عباس	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۶
مغربی ادب کے معمار	ابراہیم، اے۔ محمد	نریندر نشچل	مئی ۱۹۷۸	۴۴
مغلوں کے ملک الشعرا	بنی ہادی	جائسی، کبیر احمد	جون ۱۹۷۹	۴۶
مغیر اعظم	حافظ باقوی، حافظ عبدالرزاق	ادارہ	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۳
مفتاح التقویم	صابری، حبیب الرحمان	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۳
مقاصد قرآن	صبغۃ اللہ بخاری، مولانا	د-ع	یکم جنوری ۱۹۴۷	۶۰
مقامِ غالب	مبارز الدین	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۴
مقالاتِ چکبست	رضا، کالی داس گپتا	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۰
مقالاتِ حالی	انجمن ترقی اردو ہند	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۶
مقالاتِ یوم جوہر	محمود الٰہی	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۴
مقالاتِ یوم حالی	ناصح زیدی (مر)	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۳
مقالاتِ سلیمان (تاریخی)	عبدالرحمان، سید صباح الدین (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۵
مقتل الحسین	مجتبیٰ حسن، سید	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۶۱
مقدمہ تاریخ زبان اردو	خاں، مسعود حسین	مالک رام	ستمبر ۱۹۵۵	۴۱
مقدمہ شعر و شاعری	خاں، رشید حسن (مر)	شاہین، امیر اللہ	دسمبر ۱۹۷۰	۴۷-۴۸
مقدمات و مقالات	خلیل، عبدالاحد خاں	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۶-۴۷
مکاتیب احسن (اول)، مکتوبات	عنوان چشتی، صغیر احسنی (مر)	تنویر الحسن	اپریل ۱۹۷۸	۴۲
مکتوباتِ جوش ملسیانی بنام رضا	بدایونی، ضیا احمد	علوی، تنویر احمد	نومبر ۱۹۶۸	۴۲
	رضا، کالی داس گپتا	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۴۲-۴۳

Marfat.com

مکتوبات عبدالحق	جلیل قدوائی (مر)	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۷
ملک ادب کے شہزادے	اعجاز حسین، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
ملاحظات نفسی	ل۔احمد اکبرآبادی	شکیل الرحمان	جولائی ۱۹۷۰	۴۴
ملاقاتیں	قریشی، الطاف حسین	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۵
ممتاز القواعد	مظاہری، ایس جالب (مو)	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۳	۴۷
ممی خانہ	علی، حجاب امتیاز	ف۔ح	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵۹
مناجات مقبول	اشرف علی تھانوی، مولانا	شہباز حسین	جنوری ۱۹۶۲	۴۵
منتخب ادب	بزم فروغ اردو جموں کشمیر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
منتخب کشمیری منظومات	کلچرل اکادمی جموں کشمیر	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۲
منتخب نظمیں	کاوش انصاری (مر)	ف۔ح	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۷
منٹو۔فن اور شخصیت	متل، پریم گوپال	کنور سین	جولائی ۱۹۸۱	۴۷
منجمنا	خالد، عبدالعزیز	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۷	۴۳
منزل کی طرف	دواکر راہی	شاہد ماہلی	جون ۱۹۷۱	۴۷
منشورات جوش	رضا، کالی داس گپتا (مر)	راہی، رام پرکاش	جولائی ۱۹۷۸	۴۴
منشورات جوش ملسیانی	رضا، کالی داس گپتا (مر)	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۵
منشی پریم چند شخصیت اور کارنامے	قمر رئیس	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۵
منظر بہ منظر	منظر، ڈاکٹر کے۔مدنا	ادیب، عبدالقادر	جولائی ۱۹۸۴	۴۷-۴۸
منظر پس منظر	شاہد ماہلی	حسن منعیم	اکتوبر ۱۹۷۹	۴۷-۴۸
من سمجھاون	دلوی، عبدالستار	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۷
من سمجھاون	سیدہ جعفر (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۵-۴۶
منور لکھنوی شخصیت اور شاعری	راز، راج نرائن (مو)	سحر، ابوالفیض	جنوری ۱۹۷۱	۴۷
میں اور تو	لاری، مظفر احمد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۶	۴۷
میں کیوں سوچوں	جوگندر پال	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۳	۴۷
میں نہیں کہہ سکتا	خاں، م۔ق	صدیقی، عظیم الشان	دسمبر ۱۹۸۰	۴۴-۴۵
میں ہم اور ادب	ابن فرید	صدیقی، ظہیر احمد	جولائی ۱۹۷۹	۴۴-۴۶
موازنہ انیس و دبیر	خاں، رشید حسن	شاہین، امیر اللہ	دسمبر ۱۹۷۰	۴۷-۴۸
موت کی شہنائی	حسن شہیر	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۴	۴۸

Marfat.com

موت کے بیوپاری	کرنل رنجیت	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۶
موتی، پھول ستارے	خاور، بدیع الزماں	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۷
موج در موج	موج، راجیندر بہادر	اکرم فاروقی	اپریل ۱۹۸۳	۴۴-۴۵
موجِ سلسبیل	نظر سیہوروی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۱	۵۵
موجِ صہبا	کوثر، مہر چند	مہتاب پسروری، ستیہ پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۴۵-۴۶
موجِ نسیم	نسیم شاہ جہاں پوری	شہباز حسین	مارچ ۱۹۶۸	۴۷
موج و ساحل	موج، راجندر بہادر	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۹	۵۰
موجز القانون	کوثر چاندپوری	مزینہ عثمانی	اگست ۱۹۸۶	۴۷
موسم سنگ (شعری مجموعہ)	مضطر مجاز	انجم عثمانی	مئی ۱۹۸۱	۴۳
مولانا ابوالکلام آزاد۔ کتاب التذکرہ	ہمایوں کبیر / ولی الدین، میر	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۶
مولانا محمد علی شخصیت اور خدمات (رپورتاز، مضامین اور بلیوگرافی)	برنی، سید منظر	فاروقی، نثار احمد	جنوری ۱۹۷۹	۱۰

ے

مولوی عبدالقادر	ہاشمی، نصیر الدین	شہباز حسین	نومبر ۱۹۶۳	۴۷
مومن	احسان دانش اور (مر) عبدالرحمان اسلامی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۶
مومن کے تہتر نشتر	سرور مرزا پوری (مر)	شہباز حسین	ستمبر ۱۹۷۶	۴۸
موہن داس کرم چند گاندھی (بلیوگرافی)	اگروال، سریندر پرساد (مر)	عادل صدیقی	جون ۱۹۷۹	۴۵
مہاتما گاندھی	صفدر حسین	حسینی، مہدی عباس	ستمبر ۱۹۶۹	۴۶
مہر دو نیم	افتخار عارف	مسعود منور	فروری ۱۹۸۴	۴۵
مہ لقا	ثمینہ شوکت (مر)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۴
مئے ناشنیدۂ غالب	اکبر رضا	ادارہ	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۳-۵۴
میرا بھائی	قاصر، مہتہ برہم ناتھ دت	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۵-۴۶
میراجی: فن اور شخصیت	کمار پاشی (مو)	راز، راج نرائن	جون ۱۹۸۲	۴۷
میرا عقیدہ	آزاد، ابوالکلام	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۳
میرا کلام منتخب	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
میرا نام ہے تعلیم	نعیم صدیقی	ف۔ ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۹
میرا وطن ہندوستان	خاور، بدیع الزماں	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۷۴	۳۳

Marfat.com

میرا وطن: ہندوستان	خاور، بدیع الزماں	عابد کرہانی	جولائی ۱۹۷۸	۴۴
میراں کے گیت	چودھری، جے کرشن	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۳
میری حدیث عمر گریزاں	مُلّا، پنڈت آنند نرائن	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۳
میری سیاسی سرگذشت	مظفر حسن	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۴	۴۷
میری غزل	کرّار نوری	شارب ردولوی	صحافت نمبر نومبر دسمبر ۱۹۸۳	۹۱
میری غزلیں	زیدی، علی جواد	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۰	۴۶-۴۷
میری نظمیں	بلراج کومل	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۵	۵۰
میرے خیال میں	نظر صدیقی	کنور سین	اکتوبر ۱۹۸۲	۴۴
میر تقی، حیات اور شاعری	فاروقی، خواجہ احمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۴	۴۷
میر شمس الدین فیضی- حیات اور ادبی کارنامے	لئیق صلاح	حسینی، مہدی عباس	دسمبر ۱۹۸۰	۴۱-۴۲
میر کی آپ بیتی	فاروقی، نثار احمد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۹۸	۵۷
میرزا بیدل	بنی ہادی، پروفیسر	قمر غبار	جنوری ۱۹۸۳	۴۶-۴۷
میرزا مظہر جان جاناں اور ان کا اردو کلام	قریشی، عبدالرزاق	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۵
میزان الحروف	آزاد لکھنوی	و-ع	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۱
میکدۂ درد	درد دہلوی، جگدیش مہتہ	تاجور سامری	جولائی ۱۹۷۲	۴۷
میگھ دوت	رانا گنوری	سیفی پریمی	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۸
میں بوند بوند زہر پیتا ہوں (ناولٹ)	موہن لال	بشیر بدر	مئی ۱۹۸۶	۴۶-۴۷

ن

نادر روزنامچہ	ہاشمی، ڈاکٹر نورالحسن	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۵	۴۹
نادید	جوگندر پال	نظام صدیقی	اگست ۱۹۸۵	۴۲
نارائن راؤ (تلگو ناول)	تلخ، من موہن (مترجم)/ اڈلوی باپی راجو	شہباز حسین	اپریل ۱۹۷۸	۴۱
نارسیدہ	وارث کرمانی	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۶
ناروا	وقت، غلام احمد	ب-س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۴
نارو وصال (شعری مجموعہ)	عاشقی، چودھری عشرت حسین	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۴
ناصر الاسلام حاجی میاں محمد چھوٹانی	چھوٹانی، فاروق احمد (مرحوم)	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۳	۴۵

Marfat.com

ناقابل فراموش	مفتوں، دیوان سنگھ	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۸	۵۸-۵۹
ناقابل فراموش	مفتوں، سردار دیوان سنگھ	و-ع	۱۵ جون ۱۹۴۷	۶۰
نالا پابندِ نے	اختر انصاری	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۷
نالۂ شاد	ناشاد، رام پرساد کھوسلا	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۵
نامہائے پدرے بدخترش	نہرو، پنڈت جواہر لال	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۸
ناول (ماہنامہ) کراچی		عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۲	۵۷
ناول (ماہنامہ) نمبر ۱	قیسی رام پوری	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۲	۵۷
ناہید	قزلباش، آغا شاعر	و-ع	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۶
نبضِ حیات	شفا گوالیاری، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۱
نبضِ دوراں	افگر، مشتاق رحیم	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۰
نثر ریاض خیرآبادی	جعفری، عقیل احمد	ف-ح	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵۸
نثر کا حسن	بیدار، عابد رضا	زیدی، علی جواد	مارچ ۱۹۷۰	۴۵-۴۶
نجات سے پہلے	قاضی سلیم	خاں، رشید حسن	اپریل ۱۹۷۲	۴۷-۴۸
نجات کا راستہ	آچاریہ، سی راج گوپال	و-ع	یکم جون ۱۹۴۵ -	۱۵۰
نخلستان	سری واستوا، پریم شنکر (مد)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۶
نروان	فاروق جنوں (متر)	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۴
نذرِ خسرو	لانبہ، ایس-ایس	وکرم، نند کشور	اگست ۱۹۷۶	۴۷
نذرِ خیام	خیام	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۲
نذرِ ذاکر	مالک رام (مر)	ادارہ	نومبر ۱۹۶۸	۴۳
نذرِ عرشی	مالک رام (مر)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۶
نذرِ وطن	عثمان عارف	ناز مانک پوری	اگست ۱۹۷۶	۴۵
نژادِ سنگ	بلراج کومل	ظفر اوگانوی	اگست ۱۹۷۷	۴۵
نسوانی دنیا لاہور		و-ع	یکم فروری ۱۹۴۷	۶۰
نسیم بہار (رباعیات)	بہار، امیر چند	راز، راج نرائن	اکتوبر ۱۹۷۴	۴۵
نسیم عرفاں (بھگوت گیتا منظوم)	منور لکھنوی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۵	۴۳
نسیم مغرب	بہار، امیر چند	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۵
نشاطِ رفتہ	عندلیب شادانی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۲	۵۷
نشاطِ غم	بسمل سعیدی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۳-۵۴
نشان	سہیل وحید (مد)	ادارہ	مئی ۱۹۸۶	۴۷
نشانات	صدیقی، محمد علی	شارب ردولوی	نومبر ۱۹۸۲	۴۴-۴۵

Marfat.com

نشری تقاریر	خاں، مولوی عبدالرحمان	ف - ح	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۶
نصرتی	عبدالحق، ڈاکٹر (مر)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۱	۴۷
نظارہ لکھنؤ		ف - ح	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۷
ابوالفضل العبائن نمبر				
نظر اور نظریے	سرور، آل احمد	ادارہ	مارچ ۱۹۷۶	۴۵
نظم اردو	اپنا کتاب گھر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۷
نظم اردو	ودربھ بورڈ آف سکنڈری ایجوکیشن مہاراشٹر (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۳	۴۶
نظم سائیکلو پیڈیا	ذکی کاکوروی (مر)	تاجور سامری	جولائی ۱۹۷۲	۴۶-۴۷
نغمات شادی	عزم نجمی (مر)	و - ع	یکم مارچ ۱۹۴۵	۵۱
نغمات مہتات	مہتاب پسروری	ادارہ	اگست ۱۹۷۷	۴۸
نغمۂ الوہیت	احمد، حسن الدین	بلونت سنگھ	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۴
نغمۂ جاوید	خاں، نواب میرزا جعفر علی	ف - ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۹
نغمۂ حرم	گوئلی، ایودھیا پرساد	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۲	۴۵
نغمۂ حسرت	حسرت موہانی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۰	۴۴
نغمۂ سرمد	عرش ملسیانی	گ - ن - ا	مارچ ۱۹۶۵	۴۴
نغمۂ شب	اختر بستوی	قمر رئیس	اپریل ۱۹۷۰	۴۶
نغمے ٹوٹے خوابوں کے (شاعری)	نغمہ، روپا مہتہ	انجم عثمانی	جولائی ۱۹۸۵	۴۶-۴۷
نفس امارہ	بیگ، مرزا انور	مزینہ عثمانی	ستمبر ۱۹۸۶	۴۲
نفس مطلب	حسنین، سید محمد	ارتضیٰ کریم	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۴-۴۵
نفسیاتی زاویے	محسن، ڈاکٹر محمد	صدیقی، عظیم الشان	دسمبر ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
نقار خانے میں	ادیب، عبدالقادر	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۲	۴۶-۴۷
نقد ابوالکلام آزاد	احمد، رضی الدین	زیدی، علی جواد	دسمبر ۱۹۷۲	۴۴-۴۵
نقد اقبال	میکش اکبر آبادی	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۳-۶۴
نقد و انتقاد	معجز، سید اعجاز احمد	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۴
نقد رواں	رواں، منشی جگت لال	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۷	۵۹
نقد و سب خش	برق، طلحہ رضوی	ارشد، اعجاز علی	جون ۱۹۸۶	۴۴
نقد غالب	احمد، مختار الدین (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۴-۵۵
نقش آزاد	مہر، غلام رسول (مو)	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۹	۴۹-۵۰
نقش امروز	علی اشرف	ف - ح	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۸

Marfat.com

نقشِ ثانی	قسیم الحق گیاوی	بشیر بدر	دسمبر ۱۹۷۱	۴۴
نقشِ جاوداں	ثاقب، پرنس نقی علی خاں	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۸
نقش ہائے رنگ رنگ	رستوگی، رادھے شیام	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۵	۴۶
نقش ہائے رنگ رنگ (انتخاب کلام غالب)	صدیقی، ظہیر احمد	صدیقی، عتیق احمد	جون ۱۹۷۲	۴۴-۴۵
نقش ونقاش	جوش، سلطان حیدر	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۸
نقطۂ نظر	عبدالمغنی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۵	۴۶
نقطے اور لکیریں	امین تالبش	کابلی، خان غازی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۶
نقوش	قاسمی، احمد ندیم / ہاجرہ مسرور	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۶۰
نقوش افسانہ نمبر	طفیل، محمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۲	۵۷
نقوش افسانہ نمبر	طفیل، محمد	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۴	۴۹
نقوش شخصیات نمبر	طفیل، محمد	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۵۰
نقوش منٹو نمبر	طفیل، محمد	مالک رام	ستمبر ۱۹۵۵	۴۲
نقوش لاہور	طفیل، محمد	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۶	۵۲
نقوش شخصیات نمبر	طفیل، محمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۶	۵۷
نقوش طنز و مزاح نمبر	طفیل، محمد (مر)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۹	۴۷
نقوش پطرس نمبر	طفیل، محمد (مر)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۶
نقوش لاہور افسانہ نمبر	طفیل، محمد	شہباز حسین	فروری ۱۹۶۱	۵۱
نقوش افکار	ظہیر ناشاد دربھنگوی	راہی، رام پرکاش	ستمبر ۱۹۸۰	۴۵
نقوش جاوید	صابری، حافظ محمد ہارون (مر)	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۳	۴۵
نقوش حسن	مغموم، باوا کرشن گوپال	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۴۱-۴۲
نقوش رفتہ	رفعت سروش	عابد کرہانی	جولائی ۱۹۸۴	۴۷
نکات الشعرا کی اہمیت	فاطمی، ایم۔کے (مر)	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۶۴	۴۵
نکات مجنوں	مجنوں گورکھپوری	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۵-۶۶
نکہت - الہ آباد	عباس حسینی (مد)	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۵
نکہتِ گل	علیم اختر	مظفر شاہ	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۹
نکہت و نور	سلام سندیلوی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
نگار لکھنؤ انتقاد نمبر	نیاز فتح پوری (مد)	ف - ح	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۶۰
نگار افسانہ نمبر		ب - س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۵
نگار داغ نمبر	نیاز فتح پوری (مد)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۵-۵۶

Marfat.com

نگار غالب نمبر	نیاز فتح پوری (ایڈیٹر)	شہباز حسین	جولائی ۱۹۶۱	۴۶
نگار ماہنامہ رام پور	خاں، اکبر علی (مد)	شہباز حسین	جون ۱۹۶۳	۴۸
نگار پاکستان سالنامہ ۶۴		عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۶
نگار کراچی کا نیاز نمبر	فرمان فتح پوری (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۴	۴۸
نگار کراچی اصناف ادب نمبر	فرمان فتح پوری (مد)	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۸
نگارِ سحر (غزلیات کا مجموعہ)	جوہر ہاشمی	راہی، رام پرکاش	ستمبر ۱۹۸۰	۴۶
نگاہ اور نقطے	سلیم اختر	شمیم حنفی	فروری ۱۹۷۰	۴۶
نگاہِ ناز	کرشن موہن	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴۷
نگینے	ابرا حسنی گنوری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۴
نگینے	فضا کوثری (مر)	و۔ع	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۶
نمک پارے	نقوی، سید سخی حسن	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۴	۴۸
ننگا پانو	اختر، شیر محمد	ف۔ح	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۸
ننگی دوپہر کا سپاہی	سلام بن رزاق	راہی، رام پرکاش	جولائی ۱۹۷۸	۴۴
ننھے ہاتھوں کا لمس	ڈاکٹر نزلیش	راہی، رام پرکاش	دسمبر ۱۹۸۰	۴۷
نوابی دربار	مشتاق احمد (مر)	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۷
نوائے آزادی	ادبی پبلی شرز	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۷	۵۸
نوائے ادب بمبئی		عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۸
نوائے ادب	مدنی، ظہیر الدین (مر)	ج۔ن۔ا	اگست ۱۹۵۰	۵۷
نوائے اردو	معروف شریفی	کابلی، خان غازی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۷
نوائے بیدل	بیدل عظیم آبادی، عبدالمنان	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۵۶-۵۷
نوائے تیشہ	ظفر حمیدی	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۷
نوائے جنوں (شعری مجموعہ)	صابر ابوہری	سوز، ہیرانند	جنوری ۱۹۸۶	۴۴
نوائے حیات	یحییٰ اعظمی	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۵۳
نوائے دل	منشا، منشاء الرحمان خاں	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۳	۴۵
نوائے سحر	سحر اعظمی	ادارہ	مارچ ۱۹۷۹	۴۸
نوائے سرور	نیرّ، حکیم چند (مر)	منور لکھنوی	ستمبر ۱۹۷۰	۴۵
نوائے سروش	بسمل سنہاروی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۴
نوائے عصر	یحییٰ اعظمی	تاجور سامری	جولائی ۱۹۷۲	۴۶
نوائے فطرت (شاعری)	فضل الرحمان، محمد	انجم عثمانی	جون ۱۹۸۳	۴۵
نوائے کفر	منور لکھنوی	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۷
نوائے وقت	گوریکر، نظام الدین	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۴	۴۸

Marfat.com

نوبل انعامات	خاں، محمد یحییٰ (مو)	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۱-۸۲
نوبہار	صبا، خالد رشید (مد)	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۶۲
نوبہاراں	اثر لکھنوی، مرزا جعفر علی خاں	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۵۸
نورتن	رام پنڈوروی، پنڈت رلا	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۴	۴۴
نورس بمبئی سہ ماہی	عبدالغفار، خواجہ (نگراں)	ادارہ	مئی ۱۹۸۰	۴۲
نورنگ کراچی	قزلباش، آغا سرخوش (مد)	عرش ملسیانی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۵۸
نورنگ کراچی	آغا سرخوش دہلوی (مد)	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۵۱	۵۶
نورنگ (اگست نمبر) کراچی	قزلباش، آغا سرخوش	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۶
نورنگ کراچی (سالنامہ)	قزلباش، آغا سرخوش	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۸
نورمشرق	ضیا فتح آبادی	و-ع	یکم جون ۱۹۴۷	۱۷۰
نور و ظلمات	قریشی، صلاح الدین	ف-ح	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۶
نور و نار		عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۶۲
نور و نکہت (شعری مجموعہ)	قمر عثمانی	مراد کرہانی	مئی ۱۹۸۱	۴۵ بقیہ ۱۰
نوطرز مرصع	ہاشمی، ڈاکٹر نور الحسن (مر)	عرش ملسیانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۸۲
نوش و نیش	عندلیب شادانی، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۲	۵۶
نوشتہ	عشرت ظفر	کوثر، قائد حسین	نومبر ۱۹۸۵	۳۶
نونگے	صالحہ عابد حسین	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۴
نئی تحریر	چڈھا، ہری چند (مر)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۵۴	۴۹
نئی دنیا	دیوانہ، من موہن سنگھ	و-ع	یکم جنوری ۱۹۴۵	۵۱
نئی دھرتی پرانے لوگ	رام لعل	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۵۹	۴۵-۴۶
نئی دھرتی نئے انسان	عباس، خواجہ احمد	خاں، رضوان احمد	اگست ۱۹۷۸	۴۳-۴۴
نئی دھرتی نئے انسان	عباس، خواجہ احمد	صدیقی، ظہیر احمد	مارچ ۱۹۸۰	۳۸
نئی زندگی الہ آباد	سید محمود، ڈاکٹر	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۴
نئی صبح	ضیا فتح آبادی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۵
نئی فکریں	عقیل، سید محمد	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۰
نئی کہکشاں	اختر انصاری	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۴	۴۱
نئی نظمیں	اشفاق حسین	قمر رئیس	جولائی ۱۹۸۶	۴۳-۴۴
نئے اشارے	مظلوط، کیتھلوی	ف-ح	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵۹
نئے افسانے کا سلسلۂ عمل	مہدی جعفر	کنور سین	دسمبر ۱۹۸۱	۴۶-۴۷
نئے اور پرانے چراغ	سرور، آل احمد	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۵	۵۰
نئے پھول	مجیب بستوی	ادارہ	اگست ۱۹۷۷	۴۸

Marfat.com

نئے ترانے	اظہار ملیح آبادی	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۴	۴۸
نئے ترک اور ترکی	خاں، محمد عبدالرشید	ف - ح	۱۵ نومبر ۹۴۵	۵۷
نئے خاکے	قدوس صہبائی	ف - ح	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۹
نئے ڈرامے	حسن، محمد	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۵
نئے کلاسک	جوگندر پال، قاضی سلیم، معین شاکر (مرتبین)	حسینی، مہدی عباس	مارچ ۱۹۷۵	۴۶
نئے معاشرے کا تنہا آدمی	حسن آرزو	اعظمی، عبدالطیف	جون ۱۹۷۰	۴۴-۴۵
نئے نئے آسمان	مہدی پرتاب گڈھی	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۸۴	۴۴-۴۵
نیا آہنگ	اختر الایمان	اختر الواسع	مئی ۱۹۷۹	۴۷
نیا آدم (ہفتہ وار) حیدرآباد (مخدوم نمبر)		ادارہ	جون ۱۹۷۰	۴۶
نیا ادب بمبئی	سردار جعفری، کرشن چندر، احمد عباس (مد)	ب - س	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳۵
نیا دور بنگلور (دوماہی)		و - ع	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۵۱-۵۲
نیا دور بنگلور		و - ع	یکم فروری ۱۹۴۷	۵۷
نیا دور بنگلور		و - ع	۱۵ جون ۱۹۴۷	۶۰
نیا ہند (ماہنامہ)	سندر لال	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۴۸	۶۰
نیا دور (دوماہی)	شاہین، محمد، ممتاز شیریں (ادارت)	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۴۸	۶۰
نیا راگ	ذکیہ سلطانہ	ف - ح	یکم مارچ ۱۹۴۶	۶۰
نیا سورج	شائق مظفر پوری	مسعود منور	فروری ۱۹۸۴	۴۵-۴۶
نیا عہد نامہ	اعظمی، خلیل الرحمان	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۶	۴۵
نیا ہند کا گاندھی سندیش انک	تاراچند (ایڈیٹر)	آزاد، جگن ناتھ	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۳۵
نیا ہندوستان	لال، اندرجیت	وکرم، نندکشور	مئی ۱۹۸۰	۳۹
نیاز فتح پوری	امیر عارفی	حسینی، مہدی عباس	مئی ۱۹۷۸	۳۸-۳۹
نیرنگِ خیال	مالک رام	شاہین، امیر اللہ	دسمبر ۱۹۷۱	۴۶
نیرنگِ خیال سالنامہ	یوسف حسن، حکیم (مد)	ف - ح	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۵۷
نیرنگ معانی	محروم، تلوک چند	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۵	۴۵
نیل مرام	اسلم عظیم آبادی، حسنین محمد	بدیع الزماں	ستمبر ۱۹۶۹	۴۵
نیلا آکاش	احتشام اختر	بشیر بدر	اکتوبر ۱۹۸۶	۴۶

Marfat.com

نیلی آنکھیں	در، پریم ناتھ	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۱	۴۴
نیم تراشیدہ	جاوید اکرم	رئیس امروہوی	اپریل ۱۹۸۳	۴۴
نیم شب	پروانہ، نندلال	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶

و

واجد علی شاہ اور ان کا عہد	جعفری، رئیس احمد	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۹	۵۷
واحد متکلم	مخمور سعیدی	آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۸۲	۴۳
والڈن	ہنری ڈیوڈ تھورو/ علی عباس حسینی	مظفر شاہ	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۵-۴۶
واوین	شجاع خاور	ظفر ادیب	جون ۱۹۸۲	۴۵-۴۶
وجد	وجد، سکندر علی	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۳	۵۶
وجدان	شاد، نریش کمار	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۷	۴۶-۴۷
ورق ورق	ظ۔ انصاری	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۴
وِسکی کی بوتل	موہن یادر	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۶
وسوسے۔	قریشی، فضلِ حق	و۔ ع	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۸
وضاحتی کتابیات	نارنگ، پروفیسر گوپی چند اور ڈاکٹر مظفر حنفی	خاں، ایم۔ حبیب	مارچ ۱۹۸۱	۴۴
وطن	فیاض گوالیاری	راز، راج نرائن	جون ۱۹۷۰	۴۵
وکرم اُروشی	کالی داس/ امیر حسن عابدی، سید	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۱	۴۷
ولی۔ فن اور شخصیت اور کلام	ساحل احمد (مر)	عثمانی، شمس الحق	جنوری ۱۹۸۵	۴۶
وویکانند	احتشام حسین	شہباز حسین	مئی ۱۹۶۴	۴۶
وہ ایک لمحۂ جاوداں	کشور زیدی	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۳	۴۷
وہ بات	رفعت نواز	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
وہ لوٹے گی	سنگر، ست پرکاش	کوثر چاندپوری	فروری ۱۹۶۶	۴۸
ویرانیاں	دور آفریدی	بشیر بدر	نومبر ۱۹۷۰	۴۵
ویران بہاریں	ستیش بترا	مظفر شاہ	جون ۱۹۶۰	۴۵

Marfat.com

ہ

ہجر و وصال	پرکاش پنڈت (مر)	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۶
ہچکیاں	صدیقہ بیگم سیوہاروی	ف-ح	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۷
ہرے پتّوں کا موسم (افسانے)	اکرم فاروقی	قمر غفار	جنوری ۱۹۸۶	۴۳-۴۴
ہزاروں سال پہلے	ابن حنیف	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۳
ہست و بود	عرش ملسیانی	وکرم، نند کشور	دسمبر ۱۹۷۴	۴۶-۴۷
ہفت کشور	جعفر طاہر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۶
ہل کے سالیے میں	کرشن چندر (مر)	ب-س	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۳۴
ہم آپ	عبدالماجد دریادی، مولانا	خاں، ظفر حسین	مئی ۱۹۵۱	۵۵-۵۶
ہم ایک ہیں	عرش ملسیانی	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۷
ہم تینوں (ناولٹ) (سوکھی راتیں بھیگے دن)	نبی، غمگین غلام	سلیم شیرازی	مئی ۱۹۷۸	۴۲-۴۳
ہم سب اور وہ	درما، دیانند	شہباز حسین	جولائی ۱۹۶۶	۴۷
ہم لوگ	رہبر، ہنس راج	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۵۲	۵۶
ہم نفسان رفتہ	صدیقی، رشید احمد	عرش ملسیانی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۴۵
ہمارا راج	گپت، مدن موہن	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۱	۵۶
ہمارا قائد	خاں، محمد احمد	ف-ح	یکم مارچ ۱۹۴۷	۵۹
ہماری بُت پرستیاں	جنگ، نواب ہوش یار	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۵	۴۹
ہماری پارلیمنٹ	کیلاش چندر	شہباز حسین	جون ۱۹۶۱	۴۵
ہماری زندگی	نیّر، محمد شفیع الدین	وکرم، نند کشور	اگست ۱۹۷۶	۴۷
ہماری عادتیں	درما، دیانند	مظفر شاہ	اپریل ۱۹۶۱	۴۵-۴۶
ہمارے جذبات				
ہماری غذا	شکیل احمد	مزّینہ عثمانی	اگست ۱۹۸۶	۴۷
ہمارے آس پاس	غوث انصاری	ف-ح	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۶۰
ہمارے حسین	طالب دہلوی، شیش چندر سکسینہ	ف-ح	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵۸
ہمارے نثر نگار	نسیم بک ڈپو	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۴۷
ہمالیہ کی گود میں	گورکھا، ساگر چند	ف-ح	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۹
ہمایوں جوبلی نمبر		د-ع	یکم فروری ۱۹۴۷	۵۷

Marfat.com

ہمایوں سالگرہ نمبر		عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۲	۵۷
ہند آریائی اور ہندی	چٹرجی، سنیتی کمار / عتیق احمد صدیقی	وکرم، نندکشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۲
ہند اسلامی تہذیب کا ارتقاء	فاروقی، عمادالحسن آزاد	اختر الواسع	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۷-۵۸
ہند کے دستور کا مسودہ	اجمل خاں، محمد مجیب، ہارون خاں شیروانی	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۴۸	۶۰
ہند میں زراعت (اول)	اگروال، اے۔سی (مس)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۵	۴۶
ہند نوین : تہران میں ہندوستانی سفارت خانے کا ایک جریدہ		ادارہ	جنوری ۱۹۵۳	۲۸
ہندی غزل سن رچنا (ایک پرتیچے) (علم عروض ہندی میں)	مہرشی، رام پرشاد شرما	فلک، جیرامداس	جولائی ۱۹۸۵	۴۷
ہندی ماسٹر	امام الدین، ابو محمد	آزاد، جگن ناتھ	جولائی ۱۹۵۰	۵۷
ہندوستان	مہدی نظمی	عادل صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۳۱
ہندوستان اِرم نظیر	مہدی نظمی	راہی، رام پرکاش	جنوری ۱۹۸۲	۴۵
ہندوستان امیر خسرو کی نظر میں	عبدالرحمان، سید صباح الدین	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۶	۴۵
ہندوستان اور سائنس	لال، اندرجیت	وکرم، نندکشور	دسمبر ۱۹۷۵	۴۶
ہندوستان اور پاکستان میں زبان کا مسئلہ	شکیل الرحمان	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۵۵
ہندوستان کا دستور اور اس کی مختصر تاریخ	شروانی، ہارون خاں (مو)	عرش ملسیانی	دسمبر ۱۹۶۱	۴۶
ہندوستان کا نظام زر	قریشی، الوزا اقبال	و۔ع	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۶
ہندوستان کی آبادی	قریشی، الوزا اقبال	و۔ع	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۶
ہندوستان کی معاشی ترقی کے لیے ایک لائحہ عمل		و۔ع	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۸
ہندوستان کی معیشت اور جنگ	خاں، محمد احمد	و۔ع	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۶

Marfat.com

ہندوستان کے مسلمان حکمرانوں کے عہد کے تمدنی جلوے	عبدالرحمان، سید صباح الدین (مر)	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۶۴	۴۸
ہندوستان کے عہد وسطیٰ کا فوجی نظام	عبدالرحمان، سید صباح الدین (مر)	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۱	۴۲
ہندوستان کے قبائلی بچے	ششی، ڈاکٹر شیام سنگھ	کومل، کیدار ناتھ	جنوری ۱۹۸۶	۴۶
ہندوستان کے معاشی مسائل	ناصر علی، محمد	ف - ح	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۶
ہندوستان میں فارسی ادب	نعیم الدین، ڈاکٹر	اظہر دہلوی، اے ڈبلیو	اگست ۱۹۸۵	۴۴-۴۵
ہندوستان میں مسلمانوں کا مستقبل	طیب جی، بدرالدین	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
ہندوستانی اخبار نویسی (کمپنی کے عہد میں)	عتیق صدیقی، محمد	عرش ملسیانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴۸
ہندوستانی تمدن	الیشور ٹوپا، پروفیسر	و - ع	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۵۱-۵۲
ہندوستانی تعلیم اور اس کے مسائل	سعید انصاری	و - ع	یکم جون ۱۹۴۷	۱۷۰
ہندوستانی جنتری ۱۹۴۷ء	فرقان علی، حکیم محمد	و - ع	یکم جنوری ۱۹۴۷	۶۰
ہندوستانی خارجہ پالیسی کی بنیادیں	بمل پرساد، ڈاکٹر	وکرم، نند کشور	ستمبر ۱۹۷۷	۴۳
ہندوستانی زبان (سہ ماہی رسالہ) (سورداس نمبر)	مہاتما گاندھی میموریل رلیسرچ سنٹر بمبئی (ادارہ)	حسنین، سید محمد	نومبر ۱۹۸۰	۴۷
ہندوستانی سماجیات	جعفر حسین، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۵۰
ہندوستانی قصوں سے ماخوذ اردو مثنویاں	نارنگ، گوپی چند	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۶
ہندوستانی قومیت اور ہندوستانی تہذیب	عابد حسین، سید	و - ع	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۵۸-۵۹
ہندوستانی کے شبدیاتی اصول	کلچرل سوسائٹی الہ آباد	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۶۰
ہندوستانی لسانیات کا خاکہ	احتشام حسین (مو)	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۴۸	۶۰
ہندوستانی لسانیات کا خاکہ	احتشام حسین، سید (مر)	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۶

Marfat.com

ہندوستانی مسلمان آئینہ ایام میں	عابد حسین، ڈاکٹر سید	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۵	۴۵-۴۶
ہندوستانی مشرقی افریقہ میں	رضا، کالی داس گپتا	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
ہندوستانی مشرقی افریقہ میں	رضا، کالی داس گپتا	ادارہ	مارچ ۱۹۸۰	۴۲-۴۳
ہندوستانی موسیقی	فخر الاسلام، مفتی	مظفر شاہ	جولائی ۱۹۶۱	۴۴
ہندوستانی موسیقی کی کشش	مانی سا ہوکار	و-ع	یکم مارچ ۱۹۴۵	۵۱
ہندو مسلمان یکساں	فاضل کشمیری	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۷	۵۷
ہیر رانجھا	ایم اسلم	قریشی، فضل حق	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۵۹-۶۰
ہیرے کی لونگ	پبلی کیشنز ڈویژن، پٹیالہ ہاؤس (ناشر)	اس-اے-رحمان	دسمبر ۱۹۸۵	۴۷

ی

یاد اقبال	نگار، غلام رسول	ف-ح	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۴۶
یاد ایام	علوی، ضیاء الحسن	شہباز حسین	اگست ۱۹۶۱	۴۴
یاد جگر	شاہ، درگاہ پرشاہ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۳	۴۶
یاد کی خوشبو	محمود خاور	بشیر بدر	جولائی ۱۹۷۱	۴۷
یادوں کی برات	جوش ملیح آبادی	صدیقی، ظہیر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۴۵
یادوں کی برات کا خصوصی مطالعہ	صابر کمال	کابلی، خان غازی	مارچ ۱۹۷۷	۴۸
یادوں کی دنیا	خاں، یوسف حسین	شہباز حسین	مارچ ۱۹۶۸	۴۵
یادوں کے سائے	ممتاز مرزا	ک-س	جنوری ۱۹۷۷	۴۷
یادوں کے کھنڈر	وکرم، نند کشور	کنور سین	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۶-۴۷
یادیں	اختر الایمان	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۲	۴۶-۴۷
یادگار برق	طالب دہلوی شیش چندر سکسینہ	د-ع	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۵۱
یادگار جگر	احمد سلام (مر)	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۵	۴۳
یادگار حالی	صالحہ عابد حسین	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۵
یادگار غالب	حالی، الطاف حسین	عثمانی، شمس الحق	ستمبر ۱۹۸۳	۴۷
یادگار فرحت	غلام یزدانی، ڈاکٹر	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۱	۵۴-۵۵
یادگار وحشت	اسحاق راشدی	انجم عثمانی	دسمبر ۱۹۸۲	۴۶
یاسمین	گوہر سیلانی	شہباز جعفری	مارچ ۱۹۶۸	۴۶-۴۷

Marfat.com

یدبیضا	ساحر بھوپالی	عرش ملسیانی	مئی ۱۹۶۲	۴۵
یک چمن گل	اختر ادرینوی	زیدی، علی جواد	مارچ ۱۹۷۰	۴۷
یوپی اطلاعات کا آزادی نمبر		آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۸
یوجنا	کلیم عرفی	شہباز حسین	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۵
یورپ نامہ	سعید دہلوی، حکیم محمد	عرش ملسیانی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۵
یورپ کے عظیم سیاسی مفکرین	قدوائی، محمد ہاشم	لاہوٹی، سری نواس	اگست ۱۹۸۵	۴۶
یوروپین اور انڈو یوروپین	یوسف الدین، خواجہ	عرش ملسیانی	جون ۱۹۶۰	۴۴
شعرائے اردو				
یوسف زلیخا	سیدہ جعفر	شارب ردولوی	اگست ۱۹۸۴	۴۳
یونانی ادویہ مفردہ	صفی الدین، حکیم سید	عثمانی، شمس الحق	فروری ۱۹۸۵	۴۷
یونانی ڈراما	صدیقی، عتیق احمد (متر)	قیصر شمیم	اپریل ۱۹۷۹	۴۸-۴۷
یہ امرت ہے	عباس، خواجہ احمد	و-ع	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۸
یہ ایک تبسم	برق آشیانوی	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۳	۴۶
یہ کس کا خون ہے ؟	سردار جعفری، علی	و-ع	یکم اپریل ۱۹۴۵	۵۱
یہ ہندوستان	شیلا دھر	وکرم، نند کشور	اپریل ۱۹۷۷	۴۷
یہ ہے میرا ہندوستان	خضر برنی	فاروقی، نثار احمد	دسمبر ۱۹۷۵	۴۵-۴۴
یہودی کی لڑکی	حشر کاشمیری، آغا	مظفر شاہ	مئی ۱۹۶۲	۴۷

Marfat.com

غزلیں

آ

آ چشمِ انتظار کے پردے اُٹھا کے آ	عزیز احمد	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۲۳
آ دلِ غم دیدہ اپنا اک جہاں پیدا کریں	قتیل لکھنوی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۳
آ کہ اک عمر سے ویران ہے میرا پہلو	برق موسوی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۱۸
آ کہ آنکھیں ہیں ستاروں کے جھپکنے کے قریب	برق موسوی	جنوری ۱۹۷۷	۳۷
آب تیغ یار تھوڑا سا نہ لے کر رکھ دیا	اقبال	یکم مئی ۱۹۴۵	۵
آپ مستقبل سے رشتہ جوڑ لیجے	نذیر بنارسی	جون ۱۹۶۴	۲۷
آپ ہی سے گھر مرا آباد ہے	جلیل، فصاحت جنگ	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۷
آتا ہے مجھ کو یاد کہ وقتِ وداع ہوش	زیدی، علی جواد	جولائی ۱۹۵۹	۹
آتشِ غم اور اشکوں کی جھڑی	حسرت شوری	مئی ۱۹۸۰	۲۳
آتشِ غم میں پگھلنا آ گیا	منشا، منشاء الرحمان	اپریل ۱۹۵۲	۳۹
آتی ہے ہر طرف سے صدائے درا مجھے	بسمل سعیدی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۳۰
آج ڈوبا ہوا خوشبو میں ہے پیراہنِ جاں	اعظمی، خلیل الرحمان	مارچ ۱۹۵۹	۱۱
آج ساقی کی نئی جوانی ہے	شہاب، شہاب الدین رحمت اللہ	یکم نومبر ۱۹۴۵	۹
آج کا انساں بہت مجبور ہے	الطاف مشہدی	جنوری ۱۹۵۳	۴۵
آج کا کرب تو کچھ اور بھی بڑھ کر نکلا	احسن رضوی	فروری ۱۹۷۵	۴۳
آج کے ہیں پابند نہ کل کے	حیرت، عبدالمجید	جون ۱۹۵۵	۳
آج کیا ہے دم بدم کیوں درد میرے دل میں ہے	ارشد گورگانی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۸
آج مرگ و زیست سے مایوس ہے یہ کائنات	فراق گورکھپوری	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۵
آج ہر شخص سکونِ مضطر مانگے	لاری، جنید حزیں	مئی ۱۹۸۶	۲۴
آج ہم پر جو التفات نہیں	آثم فردوسی	فروری ۱۹۵۳	۵۳
آ چکے وہ ان کا آنا ہو چکا	کشور شمیم یزدانی	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۶

Marfat.com

آخرش بے تابیاں راحت کا ساماں ہوگئیں	جلیل، فصاحت جنگ	یکم جون ۱۹۴۷	۱۰
آخر میں بے نقاب سرِ آئینہ ہوا	راہی، غلام مرتضیٰ	اپریل ۱۹۷۱	۳۲
آخر وہی ہوا جو مرے دل کو تھا ہراس	جلیل عرشی	مئی ۱۹۵۴	۲۵
آخر یہ دل، خلوص کا گھر کیسے ہوگیا	اختر نظمی	مئی ۱۹۸۰	۳۸
آدمی مجموعۂ اوہام ہے	الطاف مشہدی	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۳
آدمیت کہ بے نوا ہے بہت	جلیل ساز	جنوری ۱۹۸۳	۲۱
آرزو اس کی ہے، دردِ بے کراں لے جائے گا	کرامت، کرامت علی	مئی ۱۹۷۵	۱۱
آرزو کس کی تھی دل کو یہ کہاں کہتا ہوں میں	فصیح اکمل	فروری ۱۹۸۶	۲۶
آرزو کی طرح جو دل میں پلے	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۳	۲۷
آرزو نے پہنا ہے رنگ و بو کا پیراہن	قیصر قلندر	مئی ۱۹۶۹	۲۴
آرزو کا جب کھلونا کھو گیا	زیدی بلگرامی	اکتوبر ۱۹۵۵	۴۱
آزار انس و جان کا سودا نہیں مجھے	حرماں خیرآبادی	یکم جون ۱۹۴۶	۶۰
آس پاس اندھی ہوائیں بے لباس	بیتاب، پرتپال سنگھ	اگست ۱۹۷۹	۳۹
آسماں بر دوش ہر پہلو تری بیداد کا	خاں، نواب محمد اسماعیل علی	جون ۱۹۵۱	۳۳
آسماں کیا ہر بلندی زیرِ شہ پر اور میں	حقی، ابوالحسنات (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۲۵
آشوبِ روزگار سے ہر شخص تنگ ہے	حفیظ بنارسی	اگست ۱۹۷۴	۳۲
آگ کی لپٹ میں تو سارا شہر آیا تھا	ظفر حمیدی	مئی ۱۹۷۰	۴۲
آگ کے سایوں میں کالے شبد دہرائے گئے	حامدی کاشمیری	فروری ۱۹۷۵	۲۸
آگ ہے آگ تری تیغ ادا کا پانی	جوش ملسیانی	اگست ۱۹۵۱	۱۹
آگ یہ کیسی لگی ہے سینۂ دل گیر میں	ثاقب لکھنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۷
آگہی کو لائے کون ظرفِ کم نگاہی تک	یعقوب عثمانی	نومبر ۱۹۵۱	۲۲
آگئی آہِ شرر بار زباں تک آخر	رتن پنڈوری	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۷
آماج گاہِ تیرِ ستم کون ہم کہ آپ	نوح ناروی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۷
آمادہ رقابت پر مرا دل ہی نہیں تھا	مظہر امام	ستمبر ۱۹۸۰	۲۰
آندھی کی زد میں شمع تمنا جلائی جائے	شہریار	اپریل ۱۹۶۷	۲۷
آنسو ٹھٹک جائیں تو دُھندلے نشان بھی	نکہت، اندر بھٹناگر (تصویر و تعارف)	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۴
آنکھ اشک ریز ہے اور چہرہ زرد ہے	کرشن موہن	فروری ۱۹۶۴	۳۳
آنکھ بربادیٔ دشمن پہ بھی بھر آتی ہے	نذیر بنارسی	اپریل ۱۹۷۱	۷
آنکھ سے آنکھ ملانے والا	محمود عشقی (تصویر)	فروری ۱۹۸۶	۲۴
آنکھوں آنکھوں میں جو گفتار ہوئی جاتی ہے	عزیز جونپوری	یکم فروری ۱۹۴۶	۴۶

Marfat.com

آنکھوں میں اضطراب کا منظر نہ پھینکیے	نصیر پرواز	فروری ۱۹۷۱	۳
آنکھوں میں اُمنڈ کر مری پلکیں نہ بھگو دے	آفاق دہلوی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۲
آنکھوں میں ایک نشّہ سا دن بھر لیے پھرا	قمر سنبھلی	ستمبر ۱۹۷۹	۳۹
آنکھوں میں جل رہا ہے جو منظر اتار دوں	آفتاب شمسی	جون ۱۹۷۹	۱۹
آنکھوں میں سرشک غم بھی نہیں لب پر بھی کوئی فریاد نہیں	لطفی رضوانی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۴
آنکھوں سے اُٹھ گئے جو لوگ حجابوں کی طرح	عشرت قادری	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۵
آنکھوں سے جو بات ہو گئی ہے	فراق گورکھپوری	نومبر ۱۹۵۵	۲
آنکھوں سے مَل کر دیکھتی تھی اس کے پاؤں پڑی پگڈنڈی	اشک، بمل کرشن	مارچ ۱۹۷۱	۲۴
آوارگردِ کوچۂ دلدار میں ہی تھا	انصاری، ولی الحق	مئی ۱۹۷۶	۲۲
آہ کس شے کی طلب تھی اور کیا پاتا ہوں میں	ابرا حسنی گنوری	اپریل ۱۹۵۶	۸
آہ کو نغمہ کہ نغمے کو فغاں کرنا پڑے	نازش پرتاب گڈھی	مئی ۱۹۵۴	۳۱
آہ و فغاں کا ذکر نہ فرقت کی رات کا	عارف نقشبندی	اگست ۱۹۷۷	۱۹
آہ یہ بندۂ غریب آپ سے لو لگائے کیوں ؟	چنگیزی، مرزا یگانہ (تصویر)	یکم اپریل ۱۹۴۵	ٹائیٹل
آہنی تھا جو بھی کچھ اس موم سے پیکر میں تھا	زبیر فاروقی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۵	۲۶
آؤ اپنے دل میں دردِ لادوا پیدا کریں	منشا الرحمان منشا	نومبر ۱۹۵۱	۴۲
آؤ خلوص دل سے یہ پیماں کریں گے ہم	منشا الرحمان خاں منشا	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
آؤ کہ رنگِ خون وفا دیکھتے چلیں	علیم اختر مظفر نگری	اپریل ۱۹۷۱	۳۷
آئینہ اظہار وہ ہلکا سا تبسّم	اسلم عمادی	نومبر ۱۹۷۹	۳۷
آئینہ بن کے میں اُسے جب تک نہ ملا تھا	خالد کفایت	اگست ۱۹۷۹	۳۵
آئینہ ٹوٹ گیا عکس بھی ٹوٹا ہوگا	تاباں، غلام ربّانی	مارچ ۱۹۷۱	۱۱
آئینہ در آئینہ ٹوٹا ہوا ہر عکس تھا	صدیقی، کیف احمد	جون ۱۹۸۲	۲۲
آئینہ دیکھ کے نہ ڈر بابا	نریش	فروری ۱۹۸۱	۳۰
آئینہ دیکھنے کا ہنر دے گیا مجھے	عشرت دھولپوری	نومبر ۱۹۸۲	۲۵
آئینہ وقت کا کھویا ہوا چہرہ مانگے	مظہر امام	مئی ۱۹۶۹	۳۶
آئینے کے روبرو چکر لگا	مظہر محی الدین	فروری ۱۹۷۵	۴۳
آئینے میں یوں تو اپنے آپ کو اکثر چھوا	نوؔر، کرشن بہاری (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۴
آئی بہار زخم تمنا ہرا ہوا	عثمان عارف	اپریل ۱۹۷۲	۳۵
آئی وہ منزل مراد ختم ہے راہ امتحاں	نہال سیوہاروی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۲۶
آئے وہ پاس آ کے ہمارے چلے گئے	حافظ امرت سری	یکم جولائی ۱۹۴۵	۱۵
آیا جو یاد غم کا سماں رات ہو گئی	فراق گورکھپوری	فروری ۱۹۶۳	۳

Marfat.com

ا

اب اس سے اتنے برس بعد مل کے کیا ہوگا	اطہر عنایتی	مئی ۱۹۸۴	۲۱
اب اس کا ہے فیصلہ تمھیں پر کہو تم اس کو نظر کا دھوکہ	کوثر القادری	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۴
اب اُن سے مناسب نہیں التجائیں	تبسم نظامی	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۰
اب اور اشکِ ندامت سے مت بھگو مجھ کو	محسن زیدی (تصویر)	مئی ۱۹۸۱	۱۰
اب بھی پردے ہیں وہی پردہ دری تو دیکھو	مظہر امام	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۲۴
اب بیٹھ بھی لوٹتے کنارے	تاجور سامری	ستمبر ۱۹۵۲	۸
ابتدا میں انتہا کا خوف پیدا ہوگیا	طاہر بریلوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۲۰
اب تک علاج رنجشِ بے جا نہ کر سکے	سحر، ابو محمد	فروری ۱۹۸۱	۲۳
اب تک امیدِ وصل کیے جا رہا ہوں میں	ولی الرحمان ولی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۱۹
اب تک تو اعتراف شکست نظر نہیں	ہوش عظیم آبادی	دسمبر ۱۹۶۹	۲۹
اب تو یہ احساس بھی ہوتا نہیں	طالب جے پوری	مارچ ۱۹۷۰	۲۶
اب جوششِ طوفاں ہے نہ وہ شورشِ سیلاب	اختر، جاں نثار	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۴۱
ابرو گلشن ہے جام و بادہ ہے	اسد بھوپالی	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۳۶
اب ستم میں فسردگی سی ہے	اختر اورینوی	فروری ۱۹۶۴	۲۱
اب سمندر ہیں اور کاغذی کشتیاں	افتخار آزر	مارچ ۱۹۸۲	۳۲
اب کج ادائیوں سے کھلیں گے چمن کہاں	تاباں، غلام ربّانی	فروری ۱۹۷۰	۷
اب کیا ہوگا	سلام مچھلی شہری	نومبر ۱۹۷۲	۶
ابلہی سے کم نہیں ہیں عشق میں دانائیاں	جعفر بن رسا	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۲
اب مجھے گلشن سے کیا جب زیرِ دام آ ہی گیا	قمر جلالوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۴۶
اب معتدل ہوا سے ہیں سہمے ہوئے درخت	ذکی برنی	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۵
اب وہ آنگن فطرتاً صحرا ملے	نجیب رامش	جون ۱۹۸۲	۲۲
اب وہ مہکی ہوئی سی رات نہیں	فضلی، فضل احمد کریم	یکم جولائی ۱۹۴۵	۳۵
ابھرتے ڈوبتے لمحے تمام حیرت کے	افتخار امام	جون ۱۹۸۴	۲۷
ابھی تک ہے یہ رازِ سینہ بہ سینہ	تسکین قریشی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۳۵
ابھی تو باقی ہے ہوش ساقی پلا کہ مے کی کمی نہیں	حمید عظیم آبادی، عبدالحمید	اپریل ۱۹۷۲	۳۵
ابھی تو گھڑیوں ہے رات باقی ابھی سے جانے کی کیوں ٹھنی ہے	مینائی، سریر کابری	دسمبر ۱۹۶۱	۱۸
ابھی سکون کہاں ہے کہ دن کڑے ہیں بہت	خلش بڑودوی	مئی ۱۹۸۰	۱۴

Marfat.com

ابھی شجر ابھی سایہ دکھائی دیتا ہے	رئیس الدین رئیس	ستمبر ۱۹۸۰	۴۳
ابھی نہیں روشِ غم پہ اختیار مجھے	شعری بھوپالی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۱۹
ابھی باقی نہیں اس راز سے وہ جانِ غزل	پریم وار برٹنی	اکتوبر ۱۹۵۶	۴۰
اپنا سودا خود سرِ پیمانہ کر جائے گی شام	شاہین	دسمبر ۱۹۸۶	۲۸
اپنا غم بھی غمِ حیات بھی ہے	محسن زیدی	جون ۱۹۶۷	۳۸
اپنوں نے زندگی میں وہ گھولی ہیں تلخیاں	اقبال فرید	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۹
اپنی بربادی کا احساس مٹانے دو مجھے	احتشام اختر	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۲
اپنی خستہ چاہتیں جب لے کے ہم رخصت ہوئے	نشتر خانقاہی	اپریل ۱۹۸۰	۴۵
اپنی خواہش کی دل کو خرورت نہ ہو	شفق، فاروق	مئی ۱۹۸۰	۳۸
اپنی دعا کو خود ہی اگر نارسا کہوں	عبرت بہرائچی	دسمبر ۱۹۷۱	۳۹
اپنی دنیا خود بہ فیضِ غم بنا سکتا ہوں میں	نشور واحدی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۳۳
اپنی روداد کہوں یا غمِ دنیا لکھوں	شرر فتح پوری	فروری ۱۹۷۸	۳۸
اپنے بدن کا رشتہ لیے پھر رہے ہیں لوگ	اکمل اجملی	مارچ ۱۹۷۵	۲۷
اپنے پچھلے ہم سفر کی کوئی تو پہچان رکھ	عالم خورشید	نومبر ۱۹۸۶	۳۱
اپنے خوابیدہ مقدر کو جگا لوں تو ہنسوں	اختر لکھنوی	جنوری ۱۹۵۳	۴۵
اپنے دل کے راز چھپا کر تم بھی پشیماں ہم بھی پشیماں	علی اشرف	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۶
اپنے سائے سے بھاگنا ہوگا	نریش	فروری ۱۹۷۵	۴۳
اپنے سر سب کی خطائیں لے گیا	واسع جامی	اگست ۱۹۸۳	۲۹
اپنے کشکول میں سورج ہے: کہ عالی ٹھہرے	رازؔ، راج نرائن	دسمبر ۱۹۸۵	۳۰
اپنے کمرے سے کبھی جھانک کر باہر دیکھو	کاوش جذباتی	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۴
اپنے گرد و پیش کا بھی کچھ پتا رکھ	کمار پاشی	اکتوبر ۱۹۸۰	۲۳
اپنے ہی عکس تھے دھندلے شاید	ظہیر غازی پوری	مئی ۱۹۷۸	۱۶
اپنے ہونے کا کچھ احساس نہ ہونے سے ہوا	مصوّر سبزواری	مارچ ۱۹۸۱	۱۹
اُتر کے دل میں دریچہ کوئی جو وا کرتے	راہی، رام پرکاش	جولائی ۱۹۷۹	۱۱
اتنا شائستہ ہوا زندہ دلی کا احساس	شیدا رومانی	فروری ۱۹۷۹	۳۹
اتنی مبہم، اتنی تنہا، اتنی بھاری بھاری شام	مظفر حنفی	جنوری ۱۹۶۷	۲۱
اتنے چہروں میں نہیں کوئی شناسا اپنا	عابد منا روی	اپریل ۱۹۶۹	۳۲
اتنے کچھ ان سے مانوس ہم ہو گئے	انصاری، طارق اختر	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۹
اٹھا بھی لیجیے اس کو تو پھر کہاں رکھیے	حسن عزیز (تصویر)	اگست ۱۹۸۶	۲۵
اٹھتا نقاب آپ کا ایسا دکھائی دے	درد، جگدیش مہتہ	مئی ۱۹۷۸	۳۳
اٹھایا ہی نہیں جاتا جو بارِ زندگی ہم سے	عاصی، ودّیارتن	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۴۱

Marfat.com

اٹھ رہی ہے پھر وہ چشمِ امتحاں میری طرف	ربط تلہری	یکم جون ۱۹۴۶	۳۶
اُٹھ کے محفل سے خفا ہو کے نہ جانے دے گا	بسنت، بسنت کمار	مئی ۱۹۸۴	۲۰
اجالوں کی جانب سفر ختم ہو	اظہر، محی الدین	اگست ۱۹۷۷	۳۶
اجل بدنام کیوں جب مقصدِ ہستی فنا ٹھہرے	جلیلی، علی احمد	مئی ۱۹۷۳	۳۳
اجل بھی جن پہ دار راہوں میں بار ہا رہ گئی ہے تھک کر	کلیم، مکین احسن	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۴
اُجلے احباب خوش گپیّا چھوڑ دوں	رونق شہری	دسمبر ۱۹۸۲	۲۹
اجنبی بن کر ملا تھا	وقار واثقی	اگست ۱۹۸۳	۲۷
اچھا بھی اس کو کہنے سے ہو جاتا تھا خفا	فخر رضوی (تصویر)	جولائی ۱۹۷۰	۴۰
احساسِ ندامت ہے تو شکوا نہ کریں گے	ندرت کان پوری	جنوری ۱۹۶۶	۳۵
احساسِ نامرادی و حرماں لیے ہوئے	جلیل ساز	مئی ۱۹۵۲	۴۴
احساس کی رگوں میں اترنے لگا ہے وہ	انور مینائی	اگست ۱۹۸۳	۲۹
احساس ہی سب کچھ ہے ودیعت ہے جو ہم میں	اَمر سورتی	دسمبر ۱۹۷۱	۳۹
ادب ہے شرط، کہ ہے ان کی بارگاہِ جمال	ساحر ادیبی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۶
اداس اداس ہے دل، اس کلی کو پھر مہکاؤ	جلال ملیح آبادی	جولائی ۱۹۵۱	۴۸
اداس گلیوں میں روشنی کی قطار کیوں ہے	اسعد بدایونی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۶	۲۴
اداسی رونقِ صحنِ گلستاں ہو کے رہتی ہے	سریر کابری	اگست ۱۹۷۹	۲۶
اداسی، ہجرت کی پھیلی تھی شام کے پَروں سے	مُصوّر سبزواری (تصویر)	اگست ۱۹۸۵	۲۴
ادائے حسن میں شانِ عطا بھی پائی جاتی ہے	صادق جھانسوی	یکم مارچ ۱۹۴۴	۱۳
ادھر بھی آنجلیوں کا کارواں لیے ہوئے	ولی الرحمان ولی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۱۰
اذیتوں سے بصد شوق ہم کنار کرو	عرش صہبائی	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۲۷
اربابِ ذی شعور کا ایسا خیال ہے	بلراج حیرت	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۷
اُڑ کے چلنے لگا پروازِ نظر کی صورت	ساحل مانک پوری	جولائی ۱۹۶۷	۴۱
اُڑے مہر و مہ و انجم غبار رہ گذر ہو کر	فراق گورکھپوری	جون ۱۹۷۳	۱۱
ازبس کہ ابھی گردشِ تقدیر وہی ہے	حیرت، عبدالمجید	دسمبر ۱۹۵۰	۳۹
ازل سے میں نے زمانے بھر کو پیام امن و سکوں دیا ہے	شیدا رومانی	دسمبر ۱۹۶۷	۶
ازل سے جو محبت میں وفا بنیاد ہوتا ہے	نشتر سندیلوی	جولائی ۱۹۵۲	۵۳
ازل سے مانع خوشی بس اک غمِ حیات ہے	شاد قادری ککرالوی	مئی ۱۹۸۴	۲۲
ازل کی بزم میں جس کا بنا امانت دار	نقوی، قاسم شبیر	مئی ۱۹۶۸	۴۲
ازل کے دن سے ہیں اہلِ محبت نوحہ خواں اب تک	آسی لکھنوی، عبدالباری	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۷
اس آسماں کی نہ اُس کہکشاں کی بات کریں	منشاء الرحمان منشا، محمد	نومبر ۱۹۵۴	۳۴
اس ادائے گلفشاں سے وہ چمن میں آج آئے	جمال صابری	فروری ۱۹۶۱	۴۳

Marfat.com

اس حسیں منظر کا کوئی نام ہے	ذابر فتح پوری	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۵
اس خوف کے جنگل سے نکل جاتیے حضرت	حالی، علیم اللہ	مئی ۱۹۷۲	۴۲
اس دور پُر فتن نے عجب گل کھلاتے ہیں	نصیر صحافی	مئی ۱۹۷۷	۴۲
اس دور کی ظلمت کو بڑھا کیوں نہیں دیتے	ضیا ساحری	ستمبر ۱۹۷۲	۲۷
اس دل کو تہ تیغ سُلا کیوں نہیں دیتے	سیوک نیرّ	جون ۱۹۶۷	۳۷
اسرارِ غمِ عشق کو دل کھول رہا ہے	نوح ناروی	جنوری ۱۹۵۷	۱۲
اسرارِ ہست و بود کا محرم رہا ہوں میں	نازکی، میر غلام رسول	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
اس شوخ کی ناوک فگنی میرے لیے ہے	تاباں، غلام ربّانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۳
اس شہر کا عجیب ہی منظر دکھائی دے	ناز قادری	اپریل ۱۹۷۵	۳۵
اس طرح چپ ہیں کہ مجھ کو اعتبار نغمہ ہے	ہادی مصطفیٰ آبادی	دسمبر ۱۹۷۴	۳۵
اس طرح کون ملا ہم سے گنہگاروں سے	حیرت، عبدالمجید	اکتوبر ۱۹۵۴	۳۶
اس کا پانا ہی کچھ ایسا ہے کہ پایا تو نہیں	امر، رنبیر سنگھ	نومبر ۱۹۶۵	۳۸
اس کا ثانی جمال مشکل ہے	سرلا برق	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۰
اس کا گلہ نہیں کہ دعا بے اثر گئی	محروم، تلوک چند	جولائی ۱۹۵۱	۲۱
اس کو یہ ضد ہے کہ انسان بنائے گا مجھے	شاہد کبیر	ستمبر ۱۹۷۰	۲۶
اس کی آنکھوں سا اُس کے گیسو سا	بشیر بدر	مارچ ۱۹۸۳	۲۱
اُس کی آنکھوں میں نہ جانے کون سا منظر پھرا	شجاع خاور (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۲۹
اس کی ہر بات کا انداز جدا ہے شاید	شمیم ہاشمی	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۴
اس کے نیزے پہ اُٹھے سر میرا	اشک، پروین کمار	مئی ۱۹۸۳	۲۹
اس کے ہر رنگ سے کیوں شعلہ زنی ہوتی ہے	جوش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۷	۳
اس گلی سے بھی پریشاں دلِ ناکام آیا	وفا ملک پوری	جولائی ۱۹۶۶	۱۶
اس محشر جاں کو کیا کہیے گو مائلِ گویائیِ دل ہے	اختر انصاری	جون ۱۹۸۱	۱۰
اس مرحلے پہ یارو نہ خوفِ عدو کرو	شجاع خاور (عکس)	فروری ۱۹۸۶	۲۳
اس میں کچھ ہرج نہیں چاند پہ پہنچا جائے	محشر مصطفیٰ آبادی	ستمبر ۱۹۷۹	۳۹
اس انقلاب نظارہ کا بھی جواب نہیں	شفا گوالیاری	جون ۱۹۵۶	۳۶
اس وارِ فتن میں بھی یارب یہ دَورِ فتن پہلے تو نہ تھا	باسط بھوپالی	مئی ۱۹۵۲	۴۴
اس ویران محل کی یادیں ساتھ ہم اپنے لائے ہیں	اختر بستوی (تصویر)	اگست ۱۹۸۶	۲۶
اسی کو ہاں، اسی کو عشق کا نذرانہ کہتے ہیں	طالب دہلوی	جنوری ۱۹۴۸	۲۳
اُسے نہ دیکھ کے دیکھا تو کیا ملا مجھ کو	علوی، محمد	مارچ ۱۹۶۹	۳
اسیرِ کاہشِ تیرِ نظر پہ کیا گذری	گلزار تسنیم	۱۵ جون ۱۹۴۷	۴۰
اسیر لمحوں سے اب تو مجھے رہائی دے	نصر قریشی	جون ۱۹۸۱	۴۱

Marfat.com

اشک باری نہ مٹی، سینہ فگاری نہ گئی	اختر شیرانی	یکم نومبر ۱۹۴۴	۲۷
اشک خونیں آنکھ سے ڈھلکا	منشار الرحمان منشا، محمد	ستمبر ۱۹۶۱	۸
اشک غم آنکھوں سے میری بہہ گئے	صادق جھانسوی	یکم اگست ۱۹۴۵	۶۰
اشک کیا، موجِ حنا ہے شاید	ظفر گورکھپوری (تصویر)	اپریل ۱۹۸۳	۲۹
اشک گلگوں سے خود ہے یہ گلزار	ثاقب کان پوری	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۲۵
اشکوں کے ہیں فانوس نہ شعروں کے اجالے	اقبال طاہر	اگست ۱۹۷۴	۳۲
اشکوں میں بھی ڈوب کے اکثر یوں میرا من سلگے ہے	صدیقی، کیف احمد	نومبر ۱۹۶۷	۱۸
اصلاحِ اہلِ ہوش کا یارا نہیں ہمیں	ظفر، سراج الدین	جولائی ۱۹۵۶	۱۷
اصل جو روپ ہے، کب تم نے وہ دیکھا ہے میاں	فضا ابن فیضی	مارچ ۱۹۸۱	۸
اضافہ سعیٔ باطل نے کیا ہے شدّت غم میں	وحشت، رضا علی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۲۹
اظہاراً کتنا اپنا پن، کرداراً چنگیز لگے ہے	ساحل	فروری ۱۹۸۰	۲۲
اظہار کا سوال جب آیا ہے سامنے	مظفر حنفی	نومبر ۱۹۶۹	۴۵
اظہار محبّت رہنے دے بے پردہ کسی کا راز نہ کر	غنی کان پوری	یکم اگست ۱۹۴۶	۴۴
اعتبار محض یہ سارا جہاں پاتا ہوں میں	مخمور لکھنوی	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۳
اعدا سے ہے شکوہ نہ مجھے تم سے گلا ہے	پروین، پروین راغب	۱۵ جون ۱۹۴۶	۲۰
افسانہ فراق رقم کر رہا ہوں میں	نظیر لدھیانوی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۲۶
افسانۂ تعمیر کے عنوان بہت ہیں	حفیظ بنارسی	جنوری ۱۹۶۷	۳۲
افسردہ دل، اداس طبیعت ہے آج کل	شعری بھوپالی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۳۹
اُفق سے پھوٹ پڑی ہے جو مہر نو کی کرن	بسنت کمار بسنت	جولائی ۱۹۷۲	۴۰
افق سے دور غمِ عاشقی کی بات گئی	کوثر جائسی	جون ۱۹۵۳	۴۷
افق کے پاس کہیں اک کرن سی پھوٹی ہے	خلیق قریشی	ستمبر ۱۹۵۰	۴۸
افکار منور	منوّر لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۳	۳۰
اک اِسی عادت کی خاطر شہر میں رسوا ہوں میں	سلیمان خمار	ستمبر ۱۹۷۸	۴۵
اک باریوں بھی اپنے بدن کا مکاں گرے	ظفر گورکھپوری (تصویر)	اپریل ۱۹۸۳	۲۹
اک بگولا سا اٹھا، آنکھوں کی بینائی گئی	شاد، ایم۔ اے	جون ۱۹۸۶	۱۶
اک بوجھ ہے ہستی بھی محبّت کے سفر میں	منظورہ اختر	اکتوبر ۱۹۷۹	۱۹
اُکتا گئے ہیں لوگ، فسانہ کہا نہ جائے	مظہر امام	مئی ۱۹۶۹	۳۶
اک تخیّل ہے جو محتاج بیاں رہتا ہے	شاد، نریش کمار	دسمبر ۱۹۵۲	۱۶
اک حرف سادہ ان رنگین افسانوں میں تھا	شمیم حنفی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۷
اک اذیّت بھی، ایک راحت بھی	حقی حزیں	نومبر ۱۹۷۰	۴۱
اک روز تجھے مسحورِ جنوں اسے رونقِ محفل کر لونگا	اقبال فاروقی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۷

Marfat.com

اک سایہ دوسرے کے مقابل نہیں رہا	سلیمان اریب	ستمبر ۱۹۶۹	۱۰
اک اشک سے صد پارہ ہے نشتر، دلِ افلاک	نشتر سندیلوی	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۹
اک صدا نقرئی آتی ہے ہر اک پَل جیسے	ملکہ نسیم	جنوری ۱۹۸۲	۲۹
اک طرف شانِ خودی مانعِ اظہار بھی ہے	سیدہ فرحت	ہلکی موسیقی نمبر ۱۹۵۸	۳۸
اک عجیب عالم ہے حسن کی یہ دنیا بھی	بہزاد لکھنوی	یکم فروری ۱۹۴۵	۴۲
اک عمر سے احساس کی سولی پہ ٹنگا ہوں	سحر سعیدی	ستمبر ۱۹۷۶	۳۷
اک فقط میں ہی نہیں وہ بھی پشیماں ہوگا	اثر لکھنوی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۷
اک قہر مسلسل ہے اک خوف برابر اب	پرکاش فکری	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۳
اک لفظ کن سے خلق سبھی ہوگئے حروف	سخاوت شمیم	مئی ۱۹۷۹	۲۶
اک نہ اک دن سامنے ایسا بھی منظر آئے گا	کاوش بدری	مئی ۱۹۷۹	۶
اک نگاہِ آشنا اور زندگی بھر کا ملال	سحر، ابو محمد	جنوری ۱۹۵۵	۲۹
اک نیا ہے باب یہ تاریخ کے ابواب میں	عدیل، نظر علی	جون ۱۹۸۶	۱۶
اک نئی تصویر دنیا کو دکھا سکتا ہوں میں	اقبال فرید میسوری	دسمبر ۱۹۶۵	۲۲
اگرچہ پیار مجھے بے شمار اس نے کیا	شبنم وحید (تصویر)	جنوری ۱۹۸۶	۳۵
اگرچہ طرزِ عمل اس کا ناگوار بھی تھا	شیدہ شان معراج (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۲۳
اگر حالات کے ہمراہ تدبیریں بدل جائیں	شاہد صدیقی	ستمبر ۱۹۵۰	۴۸
اگر دل ہو شوقِ فراواں کے بس میں	بسمل سعیدی	جون ۱۹۶۰	۱۵
اگر کچھ موڑ رستے میں نہ آتے	درد، وشوناتھ	جنوری ۱۹۷۳	۴۳
اگر مذاق دوئی دل میں دخل پا نہ سکے	ابراجنی گنوری	دسمبر ۱۹۵۳	۲۹
اگلے وقتوں کی سبھی باتیں کہانی ہو گئیں	حکیم منظور (حکیم منظور کی تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۳۱
اگر ہے نامۂ اعمال داغ دار مرا	مظفر حنفی	اگست ۱۹۷۲	۸۳
الفاظ فارسی کے سمندر میں غرق تھے	حامد حسین حامد	اپریل ۱۹۷۰	۲۹
الفاظ و معنی کی دکاں چھوڑ چلا ہوں	خاں، رضوان احمد	جنوری ۱۹۸۲	۳۰
الفت کر سکتے ہیں لیکن کیا انجام الفت ہوگا	شاد عارفی	اپریل ۱۹۶۴	۳۱
الفت کے داغ دل کو گلستاں نہ کر سکے	مست کشمیری، دینا ناتھ	اپریل ۱۹۵۰	۴۴
الفت میں احتیاط بھی اب چارہ گر کہاں	اثر، محمد علی خاں	اپریل ۱۹۵۷	۱۹
الفت میں تیری سود و زیاں کچھ نہ کچھ تو ہو	ثاقب کان پوری (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۲۷
الگ ہے ایک زمانے سے بود و باش مری	افسر آذری	اپریل ۱۹۷۵	۳۵
الٰہی بخش دے ندرت بیاں میں	ظفر حمیدی	مارچ ۱۹۷۷	۳۱
اللہ اگر توفیق نہ دے انسان کے بس کا کام نہیں	جگر مرادآبادی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵
اللہ تو کسی کو نہ دینا کسی کے زخم	شفا گوالیاری	مئی ۱۹۶۸	۲۹

Marfat.com

اللہ عجب عالمِ حسرت شبِ غم ہے	شفیق کوٹی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۲۶
اللہ کی پناہ ! وہ طوفانِ غم ہے آج	ساحل مانک پوری	اپریل ۱۹۶۹	۴۰
اللہ کیا یہ جور کے انداز ہو گئے	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۰	۲۷
اللہ اللہ اس کے چہرے کی پھبن	کامل فتح پوری	اکتوبر ۱۹۷۰	۱۹
اللہ اللہ شباب کا عالم	کشور شمیم	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۱۹
اللہ نہ اتنا بھی کوئی مجبورِ محبت ہو جائے	فاروقی، نثار احمد	جولائی ۱۹۶۷	۳۳
اللہ یہ سلوک دلِ ناتواں کے ساتھ	سحر رام پوری	اپریل ۱۹۵۱	۴۲
امن (تاشقند معاہدے کے بعد)	جلیل ساز	جون ۱۹۶۶	۲۰
امیدوں، حوصلوں، بے تاب ارمانوں کا شہزادہ	سلام مچھلی شہری (تصویر)	جون ۱۹۷۱	۱۴
امینِ فکر و نظر کتنے تنگ دست ملے	طارق شمیم	مارچ ۱۹۸۲	۳۱
اَنا کی تصویر بن گیا ہوں	کرشن موہن	دسمبر ۱۹۷۶	۱۲
ان آنکھوں کی مرضی پر طوفاں سے گذر جائے	نازش پرتاب گڈھی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۴
ان آنکھوں میں بھی رنگِ وفا دیکھ رہا ہوں	اقبال عظیم	یکم مئی ۱۹۴۶	۳۸
ان آئینوں میں آب آئے نہ آئے	قاسمی، ایم۔آر	مارچ ۱۹۸۲	۳۰
ان پہ قابو چل گیا، ان کو اثر میں رکھ لیا	ندرت میرٹھی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۲۶
انجام نظر میں رکھ کر ہی میں آنکھ کو پُرنم کرتا ہوں	جلیلی، علی احمد	ستمبر ۱۹۶۲	۴۵
انجمن میں کبھی آ انجمن آرائی کر	بسمل الہ آبادی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۲۶
ان حسین ناموں سے دھوکے بھی تو کھائے کتنے	منظر اعظمی	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۴۱
ان دنوں اپنے خیالات میں گھرا رہتا ہے وہ	ارمان نجمی	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۵
اندھیرے گھر میں اجالوں کی آس چھوڑ گیا	ریاض شیرازی جونپوری	اگست ۱۹۸۴	۲۰
اندوہِ تمنّا کا گِلا ہو نہیں سکتا	شفقت کاظمی	فروری ۱۹۵۱	۵۱
ان سے اقرارِ وفا ہو جیسے	افسر آذری	مارچ ۱۹۷۴	۱۵
ان سے اُمید مہر و مروّت نہیں مجھے	حیرت، عبدالمجید	اکتوبر ۱۹۵۲	۴۳
ان سے جب ہنس کے بات ہوتی ہے	موج، راجیندر بہادر	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۴
اُنس اپنے میں کہیں پایا نہ بے گانے میں تھا	قزلباش، آغا شاعر	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۷
انسانیت کی روشنی گم ہو گئی کہاں	شیدا رومانی	ستمبر ۱۹۷۲	۲۷
ان کا نشاں بھی لوحِ جہاں سے مٹا کے دیکھ	ہمایر نالوی	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۶
ان کو دیکھا تو ہوش کھو بیٹھے	شفیع سیالکوٹی، محمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۸
ان کی جفا تمہید وفا ہو، یہ بھی تو ہو سکتا ہے	اخلاق سہسوانی	مارچ ۱۹۷۸	۳۱
ان کی طرف بھی ہاتھ بڑھایا تو کیا ملا	مبین شارق	فروری ۱۹۷۵	۴۳
ان کی قربت سے گھٹ گیا رستا	عشرت کرتپوری	مئی ۱۹۸۱	۲۱

Marfat.com

ان کی مست آنکھیں ہیں ساون کی گھٹاؤں کی طرح	عرش صہبائی	مئی ۱۹۷۰	۳۷
ان کی نقاب زلف سرکتی ضرور ہے	جنید عباسی	مئی ۱۹۷۷	۲۶
ان کی نگاہِ لطف بھی وجہِ خوشی نہیں	دعاڈ بائیوی	جولائی ۱۹۵۷	۳۳
ان کی وہ اوندھی چال ہے سو ہے	سرور ڈنڈا	طنز و مزاح نمبر مئی ۱۹۷۴	۴۳
ان کے آنے میں بہت دیر ہے یا تھوڑی دیر	خواجہ اسد لکھنوی	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
ان کے اقرارِ وفا پر سرخوشی اچھی رہی	میکش اکبر آبادی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۷
ان کے بغیر ہم جو گلستاں میں آ گئے	شکیل بدایونی	یکم مئی ۱۹۴۶	۴۵
ان کے سلوک کا کوئی شکوہ نہ کر سکے	راجے بریلوی، مایا کھنہ	مئی ۱۹۷۳	۱۷
انقلاب سحر و شام کہاں سے لاؤں	عزیز جونپوری	یکم جولائی ۱۹۴۵	۵۴
انھیں اصرار بے حد ہے وفا کے آزمانے کا	فخر، افتخار احمد	جولائی ۱۹۷۲	۴۰
انھیں درپیش جب کوئی دشوار کام آیا	بیگ، مرزا شکور	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۴۵
انھیں دل دے کے جی سے جا رہے ہیں	ساحر، سوہن لال	مئی ۱۹۵۴	۲۵
اوج پر ستارہ ہے آج میگساروں کا	محمود عشقی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۱
اوج مقامِ دوست پر اپنا گزر کہاں	محروم، تلوک چند	یکم نومبر ۱۹۴۶	۱۲
اور بھی کچھ بڑھ گئیں تنہائیاں پچھلے پہر	فراق گورکھپوری	یکم جولائی ۱۹۴۴	۲۲
اور کچھ بھی نہ سہی اتنا بتا دے کوئی	اسلم آزاد	مئی ۱۹۸۰	۲۳
اوراقِ مصوّر تھے صلیبوں میں جڑے تھے	کوثر جہاں، کوثر (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۶
اوڑھ کر چادرِ مسافر جب گلی میں سو گئے	چغتائی، امین راحت	ستمبر ۱۹۷۸	۲۱
اوڑھنی میں نے بدن پر سبز نیدوں کی ردا	نیاز، عبدالمتین	دسمبر ۱۹۸۲	۲۸
اہتمامِ زندگی اتنا ہوا میرے لیے	جرم محمد آبادی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۵
اہلِ ایمان کا سراسیمہ و حیراں ہونا	فراق گورکھپوری	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۳
اہلِ ثروت سے ملے کب شہریاروں میں رہے	جعفر عسکری	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۷
اہلِ جنوں پہ آپ نگاہِ کرم کریں	موج علیگ	اکتوبر ۱۹۶۰	۱۴
اہلِ جنوں کی لغزشِ پیہم	وجد، سکندر علی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۱۱
اہلِ دل جرأتِ اظہار تک آ پہنچے ہیں	اشرف قادری	جولائی ۱۹۵۵	۴۰
اہلِ ظاہر تیرا جلوہ کس نظر سے دیکھتے	نخشب جارچوی	یکم نومبر ۱۹۴۴	۱۵
اہلِ محفل کے لیے شوق سے جلتے رہیے	حسرت شادانی	ستمبر ۱۹۷۷	۳۶
ایسا بھی ترا غم زدہ مجبور نہیں ہے	وحشت کلکتوی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۱۹
ایسا کبھی مردانِ دلاور نہیں کہتے	آفاق دہلوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۲۶
ایسا ہوتا کہ یہ فنکار دکھائی دیتے	کیف سہسرامی	جنوری ۱۹۸۰	۲۷
ایسے بیمار ہیں کم تری زلف کے	شوق، سمت پرکاش	دسمبر ۱۹۵۷	۱۱

Marfat.com

اے آتشِ غم اپنا تو بتا، کیا تجھ سے بھی سورش میں ہے سوا	ساز برہان پوری	مارچ ۱۹۵۶	۵۰
اے بے خبر و ہوش میں آنا ہی پڑے گا	ادیب مالیگانوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۲۸
اے حسن تجھے روز ازل ہم نے بنایا	عمران انصاری	ستمبر ۱۹۶۷	۴
اے خدا بنجر زمینوں کو شجر دے	اسعد بدایونی	مئی ۱۹۷۹	۱۴
اے دوست تجھ کو جادۂ دل کی خبر نہیں	فراق گورکھپوری	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۱۶ - ۱۷
اے زندگی میں تیرا پرستار بھی نہیں	رفعت سروش	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۴
اے زمیں اے آسماں اے اہل دل اے اہل فن	میکش اکبر آبادی	مئی ۱۹۶۰	۱۰
اے لوگو چلو بھاگو کہ آشوب بلا ہے	رئیس مینائی بنگلوری	اپریل ۱۹۷۰	۲۲
اے محبّت میں تری آغوش میں سویا کیا	حیات لکھنوی	جولائی ۱۹۵۱	۴۸
اے ہم نوا قفس کو جو گھر کہہ دیا گیا	محشر مرزا پوری	جون ۱۹۵۳	۴۷
اے ہم نوا خودی کو کروں کس طرح بلند	ساغر نظامی	مارچ ۱۹۶۴	۲۷
اے ہم نشیں نہ پوچھ وہ کیفیت نشاط	بسمل سعیدی	نومبر ۱۹۵۰	۲
ایک احسان اندھیروں میں بنا چھوڑ گیا	سیفی، سرونجنی	مئی ۱۹۸۳	۲۹
ایک افسانہ زندگانی ہے	ادیب، جی۔ال	جولائی ۱۹۵۵	۴۰
ایک اک سے کریں تذکرۂ جرمِ وفا کیا	اعجاز صدیقی	فروری ۱۹۶۳	۱۱
ایک امکانِ مسلسل بھی نظر میں رکھ گیا	لطف الرحمان	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۵
ایک بس میرے سوا جرم ہے ہلکا سب کا	فضا ابن فیضی	اپریل ۱۹۷۵	۱۰
ایک بُوٹا! نوازشیں کرنا	اشک، پروین کمار (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۱
ایک بے جان حقیقت کے سوا میں کیا ہوں	بدر عثمانی سہارن پوری	جولائی ۱۹۸۲	۱۵
ایک سننے کی بات لایا ہوں	ہنر، پورن سنگھ	نومبر ۱۹۵۲	۴۹
ایک شبِ غم وہ بھی تھی جس میں جی بھر آئے تو اشک بہائیں	فراق گورکھپوری	مارچ ۱۹۵۶	۲
ایک دیوانے کو آج آئے ہیں سمجھانے کئی	نذیر بنارسی	جون ۱۹۶۶	۱۰
ایک عجب نقش ہے سینے پہ ابھرنے والا	پرکاش تیواری	جولائی ۱۹۸۳	۲۸
ایک لمحہ تو میری عمر کا اپنا ٹھہرے	حق اعظمی	ستمبر ۱۹۷۹	۳۹
ایک مدّت سے دبی تھی جو خلش سی پیار کی	نازاں جمشید پوری	فروری ۱۹۷۹	۳۹
ایک میں ہی سرنگوں تو نہ پیمائیوں میں تھا	محسن زیدی	نومبر ۱۹۷۹	۸
ایک میدان سا آتا ہے نظر گھر اپنا	فخر رضوی	جولائی ۱۹۷۱	۳۱
ایک ندی بڑھ کے جب دریا ہوئی	قیصر شمیم	جولائی ۱۹۷۰	۴۰

Marfat.com

ب

باآہ سرد و بادلِ پُردرد و غم چلے	عارف	یکم جنوری ۱۹۴۴	۲۱
بات باطن کی زباں سے کب بھلا کہتا ہوں میں	منتظر، سردانہ (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۱۴
بات پتھر کی چلی ہے، تو چلے پتھر بھی	رونق دکنی سیمابی	دسمبر ۱۹۷۲	۱۱
بات پوری بتا نہیں پایا	جلیل، رشید عبدالسمیع	جون ۱۹۸۳	۳۰
بات تو جب ہے، سب چیخ اٹھیں کوئی تشنہ کام نہیں	اعجاز صدیقی	ستمبر ۱۹۵۳	۳۹
بات جب دل کی زباں پر آ گئی	جلیل عرشی	فروری ۱۹۵۵	۳۶
بادلوں کا خشک سایہ سائباں جیسا لگے	رئیس بلوی	جنوری ۱۹۸۰	۲۷
بارش کے ساتھ ساتھ ہی طوفاں کا قہر ہے	سلطان اختر	فروری ۱۹۷۰	۳۵
بارِ غم رو رو کے ہلکا کر لیا کرتا ہوں میں	خرخ چینوٹی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۲۶
بارگاہ ناز میں	ساحر ہوشیارپوری	جولائی ۱۹۵۲	۵۳
بارہا میں اپنی تاثیر فغاں دیکھا کیا	شفیق بانو شفیق	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۲۳
باڑھ کے آثار سب کے سامنے ہیں	تیاگی، دشنیت کمار	جنوری ۱۹۷۶	۳۳
باہر اجلی دھوپ کھلی ہے اندر گھور اندھیرا ہے	شہناز بنی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۶	۲۵
بت خانہ رہے گا نہ حرم یاد رہے گا	سلام ساگری	فروری ۱۹۶۵	۸
بتائیں کیا جفائے آشنا سے دل پہ کیا گذری	مہتاب پسروری	نومبر ۱۹۸۴	۲۵
بتلائیں راز برہمیٔ زلف یار کیا	حبیب تنویر	مئی ۱۹۵۶	۱۳
بجا کہ تو ہے بہر حال بامراد اسے دوست	انیس	انیس نمبر ۱۹۷۵	۳
بجا کہ ہے پاس حشر ہم کو، کریں گے پاس شباب پہلے	اختر شیرانی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۱۴
بجا وہ پھول جیسا تازہ و شاداب لگتا ہے	صابر، نوبہار	جون ۱۹۸۳	۲۸
بجائے شمع کوئی قمقمہ ہے کمرے میں	راہی، ایم کوٹھیاوی	مارچ ۱۹۸۵	۲۰
بجلی کی رو ہے تو سن عمر رواں مجھے	نہال سیوہاروی	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۷
بجلی گری تو سوچ کے سب تار کٹ گئے	غنی اعجاز	جولائی ۱۹۸۴	۲۳
بچتی مری نظرِ دل ناشاد ماں سے کیا	رضا ٹونکی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۴۴
بچھڑ کے تجھ سے وہ وابستگی کسی سے نہ تھی	فاروقی، زبیر (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۵	۲۶
بچھڑ کے رہ گئے ہم تم اگر تو کیا ہوگا	شفیق جوالاپوری	یکم نومبر ۱۹۴۹	۱۵
بحر الفت کا یہ دستور نرالا دیکھا	طوفان	مارچ ۱۹۸۰	۲۵
بخت کا ساغر دور میں لاکر، دورِ فضا میں پھینک دیا	خورشید الاسلام	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۲۰
بددعاؤں کے گڑے ہیں جو یہ پتھر دونوں	مصوّر سبزواری	جولائی ۱۹۷۸	۶

Marfat.com

بدگمانی کو بھی خدا سمجھے	ناشاد کان پوری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۳۱
بدل دی انقلابِ دہر نے تاثیر میخانہ	قزلباش، آغا شاعر	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۷
بدل گیا جو نگاہوں کا انتخاب کبھی	شائق مظفرپوری	فروری ۱۹۸۴	۲۰
بدلا نہ دل تغیرِ محفل کے ساتھ ساتھ	راج بلدیو راج	دسمبر ۱۹۴۸	۵۲
بدلتے خواب کا منظر ابھی غبار میں ہے	مظفر ایرج	مارچ ۱۹۸۳	۲۱
بدن پہ پھیلی ہوئی اک شکستہ چادر ہے	عین تابش	دسمبر ۱۹۷۵	۳۶
بدن کو زخم کروں، دل کو خوں، تو جو چاہے	انور ادیب	مئی ۱۹۷۹	۳۶
بدی کے نور سے روشن سماعتیں ساری	اسعد بدایونی	جنوری ۱۹۸۶	۲۴
برائے قتل سہی پر یہ بات کیا کم ہے	اسلم اعظمی	اپریل ۱۹۸۱	۳۴
برباد نہ کر بیکس کا چمن، بے دردِ خزاں سے کون کہے	امجد حیدر آبادی (تصویر)	فروری ۱۹۵۴	۲۵
برف کی آنچ سے ہم لوگ پگھل جائیں گے	رونق نعیم	جولائی ۱۹۷۲	۴۰
برق نے آکے ہر اک سمت جلائے ہیں چراغ	ساز مراد آبادی	جنوری ۱۹۵۲	۳۷
برگِ گل شاخ صنوبر جاگے	ناز قادری	ستمبر ۱۹۸۰	۴۳
برگ و گل سے تجھے اے کاش محبّت ہوتی	دیوانہ، موہن سنگھ	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۵
بڑا گھنا ہے اندھیرا، بڑی اُداس فضا	بلراج حیرت	اپریل ۱۹۸۱	۲۶
بڑے نادان تھے ہم ریت کو آبِ رواں سمجھے	اسعد بدایونی	دسمبر ۱۹۷۶	۴۵
بڑھ گئی حد سے کیوں خلش دل کی	جلیل شیرکوٹی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۵
بڑھا چل دلِ تیز گامِ محبّت	عزم اکبر آبادی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۴۳
بڑھتی رہے گی بات جہاں تک بڑھائیے	اختر نظمی	نومبر ۱۹۷۳	۴۲
بڑھے گم گشتگی آسودگی ایسی بھی ہوتی ہے	شفا گوالیاری	فروری ۱۹۵۵	۳۶
بزمِ فطرت کس قدر پُرجوش ہے	خلیل سیمابی	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۷
بزم میں تیری کوئی بے خود کوئی مدہوش ہے	افسر حامد اللہ	یکم فروری ۱۹۴۶	۱۰
بستی بستی خطِ گم گشتہ سا آوارہ ہوں	نجیب رامش	اگست ۱۹۷۴	۲۶
بس ذرا لطف و کرم تھوڑی نوازش ہو تو	بلقیس ظفیر الحسن	دسمبر ۱۹۸۶	۲۹
بس وہ اک فرق ہے نازک سا جو اندازیں ہے	تاباں امروہوی	ستمبر ۱۹۵۸	۴۶
بطونِ زیست سے کٹ کر اٹھا جو فرد تو کیا	اختر انصاری	فروری ۱۹۷۶	۲۱
بظاہر عشق کی ہر موج، موجِ کفر ساماں ہے	شعری بھوپالی	یکم اگست ۱۹۴۴	۷
بغض و نفرت کی یہ دیوار گرا دو یارو	حامد ندیم	جنوری ۱۹۷۸	۲۶
بغیر غم کے خوشی کا بھی اعتبار نہیں	حیات لکھنوی	مئی ۱۹۵۴	۳۱
بقا کی فکر کرو خود ہی زندگی کے لیے	کیف مراد آبادی	مئی ۱۹۶۶	۴۸
بقدرِ ظرف ترا غم بھی میرے پاس نہیں	درد، وشوناتھ	جولائی ۱۹۵۲	۵۳

Marfat.com

بکھری اِدھر اُدھر جو ہیں پرچھائیاں نہ چھوڑ	فاروق شفیق	جولائی ۱۹۷۵	۴۷
بگڑی جو کبھی محفلِ احباب کی صورت	شیدا، محمد مرسلین	دسمبر ۱۹۸۰	۲۴
بلا کا سوز ہے قلب تپاں میں	مونس، قطب الدین	مارچ ۱۹۷۷	۳۱
بلند اپنا مقام آرزو کر	حمید، عبدالحمید عظیم آبادی	جولائی ۱۹۶۹	۲۰
بلند اُڑان کا اک دل نشین منظر تھا	قمرالدین، ایم (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۲۹
بن کر بگڑ رہا ہے پھر عشق کا فسانہ	عارف نقشبندی	ضمیمہ اردو نمبر اکتوبر ۱۹۷۳	۴۴
بن کے عبرت کا نشاں دیکھنے والوں کے لیے	کسریٰ منہاس	اپریل ۱۹۷۰	۱۸
بن ہو، ابر ہو، تیز ہوا ہو	احمد ندیم	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۲
بنا کر مجھے بے نیازِ حیات	شارق میرٹھی	اپریل ۱۹۵۹	۵۳
بنام پیکرِ خاکی نہ گرد بن جاؤ	رونق دکنی سیمابی	جنوری ۱۹۷۷	۳۷
بنائے عیش یہ تو نے نئی پیر مغاں رکھ دی	جلیل، فصاحت جنگ	نومبر ۱۹۵۵	۱۱
بند آنکھیں ہیں نگاہوں کا سفر جاری ہے	کاوش بدری	جنوری ۱۹۷۶	۴۳
بند کمرے سے نکل کر دیکھیں	سلیمان خمار	دسمبر ۱۹۷۹	۱۵
بندہ وہ بندہ جو دم نہ مارے	میرزا یگانہ چنگیزی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۶
بندھی ہے ٹکٹکی آپس میں گفتگو نہ سہی	میرزا یگانہ چنگیزی	دسمبر ۱۹۵۳	۱۹
بندھے ہیں پاؤں، نہیں حوصلہ ضمیر کے پاس	نکہت، اندر بھٹناگر (تصویر و تعارف)	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۴
بو لو بستی کے معتبر لوگو	وفا، ایم۔ ایم	ستمبر ۱۹۸۳	۲۴
بوئے پیراہن صدا آئے	شاہد ماہلی	نومبر ۱۹۸۲	۲۶
بہ اندازِ نسیم آئے بہ عنوانِ بہار آئے	میکش اکبر آبادی	نومبر ۱۹۵۴	۱۵
بہ پاسِ احتیاطِ آرزو یہ بارہا ہوا	شاد عارفی	مارچ ۱۹۶۱	۳
بہ فیضِ عشق یہ راز آج آشکارا ہے	فراق گورکھپوری	ستمبر ۱۹۵۰	۱۷
بہار ختم ہوئی اس کی یادگار تو ہے	ناظر جلگانوی	جولائی ۱۹۷۲	۳۰
بہار گلشن کا حسن رنگیں بھی حسن فطرت سے کم نہیں ہے	شارب ہاشمی	یکم جون ۱۹۴۶	۷۲
بہارِ لالہ و گل نورِ مہر و ماہ نہیں	حیات لکھنوی	اپریل ۱۹۵۲	۳۹
بہار لوٹ بھی آئی تو کیا کہ تو ہی نہ تھا	مخمور سعیدی	مئی ۱۹۷۷	۱۱
بہار میں نہ کھلیں دل تو وہ بہار نہیں	شان معراج	ستمبر ۱۹۷۷	۳۶
بہت آئے مگر ہم جیسے کم ہی دیدہ ور کم آئے	رحمان راہی	اپریل ۱۹۷۰	۴۲
بہت اکتا گیا ہوں اپنے جی سے	درد، وشوناتھ (تصویر)	جنوری ۱۹۷۰	۳۰
بہت بے ربط ہے یہ جزو، چہرہ چھوڑ دینا	فضا ابن فیضی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۲
بہت دور جانے کو دل چاہتا ہے	اسماء سعیدی	مارچ ۱۹۷۳	۳۵

Marfat.com

بہر لمحہ تفسیرِ سوزِ محبّت شریعت نہیں ہے تو پھر اور کیا ہے	طرفہ قریشی بھنڈاروی	ستمبر ۱۹۵۴	۳۰
بہت عجیب ہے ہم اہلِ عشق کا دستور	نازش پرتاپ گڈھی	مارچ ۱۹۵۷	۱۷
بہت غم زدہ ہوں رُلا کے نہ جانو	صدیقی، افتخار امام	جون ۱۹۸۲	۲۴
بھلا تمھیں کس طرح نہ چھیڑے مری تمنائے والہانہ	ہوش عظیم آبادی	جولائی ۱۹۵۰	۴۱
بھلا چکا ہوں محبّت کے داستانوں کو	سجاد حیدر	یکم جون ۱۹۴۹	۳۳
بھری رہتی ہے محفل میں کسی کی یاد کی مینا	امیں حزیں سیالکوٹی	یکم جولائی ۱۹۴۷	۵
بھری محفل میں بھی تنہائیاں محسوس کرتی ہوں	کرامت فاطمہ بیگم	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۳۶
بھرے دل میں بڑا مارا پڑا ہے	فراق گورکھپوری	اگست ۱۹۴۸	۱۴
بھڑکتا ہوں خود اپنے دل دھڑکنے کی صدا سے ہی	مظفر حنفی	تاراچند نمبر جون ۱۹۸۴	۲۸
بھنور میں ازل سے ہیں دل کھوئے کھوئے	فراق گورکھپوری	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۶
بھولے تو جیسے ربط کوئی درمیاں نہ تھا	تاباں، غلام ربّانی	جولائی ۱۹۵۹	۸
بھیڑ میں ہے مگر اکیلا ہے	مخمور سعیدی	مئی ۱۹۷۱	۱۱
بھیک دن سے مانگیے کیوں رات سے	نشاط سعید	نومبر ۱۹۸۰	۲۹
بھیگی آنکھ اور سونی رات	نازش پرتاپ گڑھی	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
بے آب و گیاہ ہوا، اس کو چھوڑ کر	شکیب ایاز	اکتوبر ۱۹۷۲	۲۰
بے اثر ہوئے کتنے حرف و صوت و معنیٰ تک	انور پانی پتی	مارچ ۱۹۷۶	۴۴
بے بس کھڑے ہیں سازشِ ابر و ہوا کے بعد	معین کوثر	مارچ ۱۹۷۹	۳۴
بیٹیوں کے قد لانبے، صحن گھر کا چھوٹا ہے	عمران عظیم	مئی ۱۹۸۶	۲۴
بیٹھا ہے کیوں ہجوم میں رنج و ملال کے	شاداں، عثمان غنی	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۹
بے چارگی کی دھوپ میں سایہ نہیں ملا	اعجاز وارثی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۴
بے چہرہ منظروں کو کچھ خد و خال دے	مظہر امام	فروری ۱۹۷۴	۳۷
بے چہرگی کے شہر میں کوئی نشاں نہ مانگ	محسن زیدی	مئی ۱۹۷۷	۱۱
بے چہرگیٔ غم سے پریشان کھڑے ہیں	نازش پرتاپ گڈھی	جنوری ۱۹۷۴	۲۱
بے حجابی میں سوا ہوتے ہو کیا کرتے ہو	سائل دہلوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۷
بے خطر کود پڑے پانی میں	خاور، بدیع الزماں	جولائی ۱۹۸۱	۱۴
بے دردوں کی یاد کہاں تک	حیرت، عبدالمجید	اپریل ۱۹۵۲	۳۹
بے ربط، رقصِ آب کہ گرداب، صاف ہے	حکیم منظور (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۲۸
بے ربطیٔ حیات کا منظر بھی دیکھ لے	سحر، ابو محمد	فروری ۱۹۸۲	۲۰
بے رنگ شام ہو گئی جب کائنات کی	شاہد کلیم	مئی ۱۹۸۴	۲۰
بے ساغر و مُل بدنام ہوئے بے شرب و عمل ہر شام کہا	طرفہ قریشی	نومبر ۱۹۶۷	۳۲
بے شوق طلب، بے ذوق نظر، بے رنگ تھی ان کی گل بدنی	فریدی، مغیث الدین	مئی ۱۹۷۱	۱۷

Marfat.com

بے صدا بھی زخمِ سر کا امتحاں ہو جائے گا	شاکر جروی	اپریل ۱۹۸۱	۳۴
بے کار شور نالہ و آہ و فغاں سے کیا	جیمنی سرشار	نومبر ۱۹۵۴	۳۴
بے کیف ساعتوں کے مسافر بنے رہے	آمر صدیقی	ستمبر ۱۹۸۰	۴۳
بے محابا سی اک نگاہ شباب	امیں حزیں سیالکوٹی	یکم جولائی ۱۹۴۷	۵
بے نیازی کی روایت کو نہ توڑا جائے	قادی، فصیح اکمل	نومبر ۱۹۷۱	۴۳
بے وفا دہر میں پابندِ وفا ہے کوئی	منور بستوی	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۹
بے وفاؤں سے وفا کی ابتدا کرتے ہوئے	خلش بڑودوی (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۲۷
بے وجہ کیوں زمانے سے پردہ کرے کوئی	رضا ٹونکی، رضاء اللہ خاں	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۶
بیاضِ دردِ عشق میں یہ کیا کلام لکھ دیا	احتشام اختر (تصویر)	نومبر ۱۹۸۵	۲۲
بیان شوق بنا، حرف اضطراب بنا	حسن نعیم	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۶
بیتی غم کی آدھی رات	عاقل، دھرم پال	مئی ۱۹۸۰	۲۳

پ

پاتے نہیں ہیں عیب کو بھی کم ہنر سے ہم	بسمل سعیدی	جون ۱۹۵۰	۲
پاسدارِ لامکاں ہے ہر مکانِ کوئے دوست	شاد عارفی	ستمبر ۱۹۵۸	۲۴
پاگل ہوا ہے برسرِ پیکار جا بہ جا	شاہد میر	جون ۱۹۷۹	۱۳
پالا امید و بیم سے ناگاہ پڑ گیا	میرزا یگانہ چنگیزی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۶
پانی، ہوا، نہ آگ، دھواں آسمان میں	خسرو متیں	مئی ۱۹۸۴	۲۱
پاؤں نکلا تو آسمان میں تھا	فہیم، شفاقت نقوی	اگست ۱۹۸۴	۲۱
پایا سکوں یقیں میں، نہ خوش ہیں گمان سے ہم	نظیر حسین نظیر	مارچ ۱۹۷۲	۴۴
پتھرا گئی ہے شہر کی ہر اک صدا چلو	ظفر صہبائی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۳۶
پتھر سے کچل کر ہم جذبات کا سر آئے	الطاف نادر	اگست ۱۹۷۹	۳۵
پتھر کی طرح راہ میں ویران پڑا ہوں	اثر غوری	دسمبر ۱۹۷۱	۲۹
پتھر ملے کسی سے تو پتھر ہی لے چلیں	حمید عظیم آبادی	ستمبر ۱۹۸۰	۳۱
پچھتا رہے ہیں در کے رشتوں کو توڑ کر	آفتاب عارف	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۱
پختہ جب دوق جنوں، ذوق نظر ہوتا ہے	نعمانی سعید اختر	جنوری ۱۹۸۰	۲۷
پرانی شاہراہوں پر نئے منظر نکل آئے	نامی انصاری	اپریل ۱۹۸۲	۲۵
پریت سے اتر کر چلی جنگل میں ہوا تیز	خیال، چندر بھان	جنوری ۱۹۷۷	۳۷
پرتوِ محبت ہے تابزن سا ہوتا ہے	نشور واحدی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۲۲
پُر پیچ راستوں کا مجھے خوب گیان ہے	کاوش جذباتی	مارچ ۱۹۷۶	۳۶

Marfat.com

پرچمِ امن سے عالم کو سجایا جائے	حسرت شادانی	دسمبر ۱۹۸۰	۳۳
پردۂ لطف میں یہ مشقِ ستم کیا کہیے	حفیظ، ایم۔ اے	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۲
پُرکیف اس قدر میرے شام و سحر نہ تھے	شباب للت	ستمبر ۱۹۷۰	۲۶
پس پردہ کہاں؟ کچھ بھی نہیں ہے	پرویز رحمان	جون ۱۹۸۱	۴۱
پستیاں دیکھ کر گر کے مرنے کا ڈر جیسے جیسے نگاہوں میں بھرتا گیا	حسن بشیر	دسمبر ۱۹۷۴	۱۷
پگھلا ہوا جوہر تھا جو تجھ کو نظر آیا	جوش ملسیانی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۰
پلائے جا پئے جا خوب ساقی	اختر شیرانی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۲۶
پل بھر تری نگاہ جو ہم پر ٹھہر گئی	سلیمان ادیب	ستمبر ۱۹۶۹	۱۰
پل میں سب ختم ہوا صرف تماشا ہی نہیں	مظہر امام	جون ۱۹۷۲	۲۵
پلکوں پر ہی تول کر کچھ موتی انمول	کرشن مراری (تصویر و تعارف)	ستمبر ۱۹۸۳	۲۱
پوچھا ہے، نہ مدّت سے بلایا ہے کسی نے	حیرت شملوی	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۴۸
پوچھتے کیا ہو زندگی کیا ہے؟	امین حزیں	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۴۶
پھر اک جنوں کو لیے چل پڑے ہیں دیوانے	پرواز، شہریار	جولائی ۱۹۶۹	۲۱
پھر اک جنوں کو لیے چل پڑے ہیں دیوانے	پرواز، شہریار	دسمبر ۱۹۵۵	۳۳
پھر پتہ میرا کوئی پوچھ رہا ہے شاید	بدنام نظر	مئی ۱۹۷۹	۲۶
پھر پوچھتا ہوں جام میں شعلے اُچھال کر	سلام مچھلی شہری	فروری ۱۹۶۷	۱۶
پھرتا ہوں اپنے زعم میں کوئے بتاں سے دور	صدق جائسی	مئی ۱۹۵۲	۴۴
پھر تری بزم طرب میں ہے غزل خواں کوئی	اختر علی تلہری	جون ۱۹۵۶	۱۸
پھر تری یاد دل میں پاتا ہوں	عزیز بیتراری	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۴۶
پھر چل پڑے ہیں شورشِ دار و رسن کے ساتھ	پیام فتح پوری	مارچ ۱۹۵۸	۵۱
پھر حسنِ خود نما پہ نظر کر رہا ہیں	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۴۰
پھر دریچہ وا ہوا، پھر زخم دل کیسا کھلا	مختار شمیم	دسمبر ۱۹۸۲	۲۸
پھر دلِ نازک پہ بار گراں ہونے لگا	وحشت، رضا علی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۸
پھر دل کو غم کی آنچ دیے جا رہا ہوں میں	یاور علی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۸
پھر رہا ہوں یوں ہجومِ شہر میں سہما ہوا	نو بہار صابر	فروری ۱۹۸۲	۲۰
پھر سمع کوئی دل میں جلانے کے لیے آ	سہیل	ستمبر ۱۹۷۹	۳۹
پھر شمیم گل نوید جانفزا لائی ہے آج	سردار جعفری	فروری ۱۹۵۳	۱۶
پھر غرقۂ حیات ہوا جا رہا ہے تنگ	تشنہ بلگرامی	ستمبر ۱۹۸۰	۳۰
پھر فصلِ جنوں کو دعوت دے پھر جشنِ بہاراں ہونے دے	ساغر نظامی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۱۸

Marfat.com

پھر کیا کروں جو بانیٔ بیداد سخت ہے	منوّر لکھنوی	یکم مارچ ۱۹۴۴	۳۶
پھر گئی تیری نظر اور کوئی بات نہیں	کنول پرشاد کنول	ستمبر ۱۹۶۴	۲۲
پھر مبارک ہو مجھے شیفتہ ساماں ہونا	حرماں خیرآبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۶
پھر مجھ نے کہا لاؤ، مرا جام مجھے دو	نازش پرتاب گڈھی	جون ۱۹۶۸	۱۶
پھر نئے اپنے زمین و آسمان پیدا کریں	رابعہ پنہاں	یکم جون ۱۹۴۷	۲۷
پھر وہ کاشانۂ غم ہائے کہن یاد ہے	شفیع منصور	یکم جولائی ۱۹۴۶	۲۵
پھر ہوا کے کاندھے پر خوشبوؤں کے سر رکھ دو	ذکی طارق	جون ۱۹۸۲	۲۵
پھل ہیں، نہ کوئی پھول ہے، کانٹے بلا کے ہیں	بشر نواز	اپریل ۱۹۸۶	۳۲
پہلے تو ہوا خود سے میں دریا کے حوالے	اختر بستوی	جولائی ۱۹۷۸	۶
پہلے بھی رو لیتے تھے کچھ دن کو کچھ راتوں کو	فراق گورکھپوری	یکم جون ۱۹۴۷	۲۳
پہلے خود چہرے سے وہ پردہ اٹھا دیتے ہیں	ضیا فتح آبادی	جولائی ۱۹۷۲	۳۰
پہنچا کہاں پہ لے کے مرا رہنما مجھے	صفی لکھنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵
پہنچے ہیں نہ پہنچیں گے وہ منزلِ جاناں تک	نقوی نقیر آبادی، قاسم شبیر	جون ۱۹۵۶	۳۶
پھول بکھرے ہیں زمیں پر یہ تماشا کیا ہے	ساحر ہوشیارپوری	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۹
پھوٹا ہے شاخِ شوق میں برگ زمانِ گل	ظفر بمسراج الدین	جولائی ۱۹۵۰	۴۱
پھول جب مہکتے ہیں چاند جب چمکتا ہے	اسد بھوپالی	نومبر ۱۹۵۱	۴۲
پھول سا جسم نہ رستے میں جلایا کیجیے	نشتر، عبدالرحیم	فروری ۱۹۷۰	۴۳
پھولوں سے سحاب اٹھے مسیزہ بھی نکھر آیا	سیماب اکبرآبادی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۵
پھول، شعلہ، سنگ، شبنم یا شرر جیسا بھی ہے	کلیمی، عشرت ظفر	اگست ۱۹۸۴	۲۰
پھول صحرا میں کھلا دے کوئی	ناصر زیدی	جولائی ۱۹۶۸	۳۲
پھول ہنستے ہوئے، روتی ہوئی چشم شبنم	جاوید وششٹ	اکتوبر ۱۹۶۶	۳۴
پھولوں کی طرح جسم کئی بار کھلے ہیں	نشاط، کفیل الرحمان	نومبر ۱۹۸۰	۲۹
پھیلے ہوئے ہیں شہر میں سائے نڈھال سے	عادل منصوری	جولائی ۱۹۶۸	۲۹
پی پی کے اگر دھوپ بھی شاخیں نہ رہیں گی	ظفر ہاشمی	جولائی ۱۹۸۴	۲۴
پیار کی شائستگی پر جب کبھی آنچ آئے گی	نیّر، صلاح الدین	اپریل ۱۹۷۵	۳۵
پیاسا اک اک بوند کو ترسے	حیرت، عبدالمجید	نومبر ۱۹۵۷	۳۳
پیام سجدہ	سلام ساگری	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۳
پیام عیش ملا ہے غم حیات کے بعد	وصی سیتاپوری	مارچ ۱۹۶۰	۳۵
پیتے ہی سرخ آنکھیں ہیں مست شراب کی	قمر جلالوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۱۳
پیڑ پنچھی کر رہے تھے جب کہ سب بسرام بابا	شاداب رضی	مئی ۱۹۸۶	۲۴
پیش آتے رہے ہم خوبیٔ گفتار کے ساتھ	مسعودہ حیات (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۸

Marfat.com

پلینا نہ چاہیے تھے جو آنسو، مگر پیے	سحر رام پوری	جنوری ۱۹۶۰	۱۰
پینے پہ جو آجاؤں تکلف نہیں کرتا	فرحت کان پوری	یکم جولائی ۱۹۴۴	۸
پیہم اسیر مرحلہ جسم و جاں رہے	صبا اکبر آبادی	یکم اگست ۱۹۴۶	۴۴
پیہم تلاش جلوۂ جاناں میں جو گئے	شاد قدوائی	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۶
پیہم رنج والم سے جہاں کے، تھوڑی دیر آزاد رہیں	غضنفر دانش	جولائی ۱۹۷۹	۱۱

ت

تاباں کسی خیال سے ذرہ ہے آج بھی	فضل المتین	اگست ۱۹۸۶	۲۷
تاب ہم چشمیٔ زلف بت بے پیر نہیں	شیدا دہلوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۲۸
تازہ و گل رنگ رخساروں کے بیچ	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۷	۱۰
تالاب، دریا، ندی، سمندر بھی دیکھنا	خوشتر مکرانوی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۴
تباہی خیز ہر موجِ سُراب زندگانی ہے	کوثر، مہندر سنگھ	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۳۶
تباہی دل ناداں کا ذکر چھیڑ دیا	بلراج حیرت	جنوری ۱۹۵۸	۴۳
تبسم اُس کا مہکتے گلاب جیسا ہے	شبنم وحید	جنوری ۱۹۸۶	۲۵
تپتی دھرتی ہے، جلتا ہوا آسماں، ذرّہ ذرّہ ہے شعلہ بجاں دوستو	سردار شفیق	اپریل ۱۹۷۷	۲۴ - ۲۵
تپتے ہوئے صحرا میں عجب وقت پڑا ہے	تنہا تماپوری	اپریل ۱۹۷۵	۳۵
تجسس سے جھلک محبوب کی دیکھی نہیں جاتی	دعا ڈبائیوی	جولائی ۱۹۵۴	۴۳
تجلی آزمائی ہو رہی ہے	سرشار کسمنڈوی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۴۶
تجلیاتِ تالبش	تالبش دہلوی، مسعود الحسن	یکم جون ۱۹۴۳	۲۱
تجھ سے بہتر کون ہوگا خود ادا نا آشنا	دور آفریدی (تصویر)	جولائی ۱۹۷۱	۲۳
تجھ سے بھی دل کو زیادہ ہے تری یاد عزیز	میکش اکبر آبادی	یکم جنوری ۱۹۴۹	۳۱
تجھ سے منسوب تھی اس دل کی کہانی کتنی	فضا قیسی (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۲۷
تجھی سے دادِ وحشت لیں تجھ کو مہرباں کرلیں	جذبی	۴ مارچ ۱۹۴۳	۲۲
تجھے اے دشمنِ ایماں کہیں کیا کس قدر چاہا	حقی، شان الحق	نومبر ۱۹۵۷	۵۶
تجھے خیال جو لفظوں کی آبرو کا ہے	اسعد بدایونی	جون ۱۹۸۱	۴۱
تحریر پانیوں پہ بہت خوشنما سی تھی	واجد قریشی	اپریل ۱۹۸۲	۲۶
تخیل ایک بہلاوا تصور ایک دھوکا ہے	حرماں خیر آبادی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۳۹
تخیل کا در کھولے ہوئے شام کھڑی	زاہدہ زیدی	اپریل ۱۹۷۶	۲۶
ترا خیال ترا انتظار برسوں سے	شجاع خاور (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۲۹

Marfat.com

ترا غم بھی تجھ سے کہا جائے نا	عزیز جونپوری	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۲
ترا نام سنتے ہی دل کانپتا ہے	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۷	۱۱
تری بے التفاتی کیا کوئی کم ہوتی جاتی ہے	جگر بریلوی	اپریل ۱۹۷۰	۱۷
تری تلاش میں جس رہ گذر سے گذرا ہوں	تاباں، غلام ربّانی	اکتوبر ۱۹۶۶	۱۰
تری تلخیوں میں بھی ساقیا، یہ عجب طرح کا سفر رہے	کلیم غازی پوری	مئی ۱۹۵۱	۲۲
تری رگوں کا لہو بھی چمن کے کام آئے	نشور واحدی	جون ۱۹۶۳	۳
تری کافر نگاہی اور کیا ہے	میکش بدایونی	جنوری ۱۹۷۰	۳۰
تری گردش چشم مے گوں کا مارا	نارکی، غلام رسول	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۶
تری محفل سے ساقی رندِ مستانہ کہاں جائیں	قدیر لکھنوی	فروری ۱۹۵۵	۱۷
تری نگاہ کرم کچھ فسوں کرے تو کرے	نوبہار صابر	نومبر ۱۹۵۵	۳۷
تری یاد میں کب قیامت نہ ٹوٹی ترے غم میں کب حشر برپا نہ دیکھا	جوش ملسیانی (تصویر)	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	ٹائیٹل
ترے آستاں کے سجدے مرا آسرا سہارا	امین حزیں سیالکوٹی	یکم مارچ ۱۹۴۵	۲۱
ترے آستاں کے سجدے مرا آسرا سہارا	امین حزیں	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۲۶
ترے پاس آکے بے کل ہو گئے ہیں	تمنّا یوسفی	اپریل ۱۹۸۵	۳۱
ترے پاس آنے کو جی چاہتا ہے	بہزاد لکھنوی	یکم مئی ۱۹۴۴	۱۸
ترے خلوص کا دریا عجیب دریا ہے	دور سیفی	اگست ۱۹۷۹	۳۵
ترے خیال پہ بیتے دنوں کی مالا ہے	مظہر امام (تصویر)	اپریل ۱۹۷۱	۳۲
ترے خیال کی اک نکہت رواں ہے غزل	خاور، عبداللہ	اکتوبر ۱۹۵۶	۲۹
ترے دورِ ناز میں زندگی بہ صد اعتبار گذر گئی	تاباں، غلام ربّانی	اگست ۱۹۶۱	۱۲
ترے زلف و رخ کا یہ رنگیں نظام	بہزاد لکھنوی	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۱۱
ترے قریب ترے آستاں سے دور رہے	تاباں، غلام ربّانی	اکتوبر ۱۹۵۸	۳۸
تڑپ کہیں ہو چکی تھی پیدا ظہور بزم جہاں سے پہلے	آزاد، جگن ناتھ	اپریل ۱۹۶۰	۱۳
تسکین دل نہیں کہیں آرام جاں نہیں	بجاج، اوم پرکاش	ستمبر ۱۹۷۶	۳۷
تشنہ لب کہتے رہے سنتی رہی پیاسی رات	جاوید وششٹ	اگست ۱۹۷۹	۱۹
تصوّر بھی فریاد کرنے نہ پائے	دانش، صفی حیدر	یکم نومبر ۱۹۴۶	۲۳
تصوّرات کی محفل خوشی سے بھر تو گئی	اسلم، محمد یعقوب	مارچ ۱۹۸۲	۳۲
تعیّنات کے پردے اٹھائے جاتے ہیں	فضلی اندھروی	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
تقاضائے گل و سرو سمن کچھ اور ہے ساقی	مضطر کگوڑوی	جون ۱۹۵۳	۴۷
تقدیر پہ شاکر رہ کر بھی، یہ کون کہے تدبیر نہ کر	آرزو لکھنوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۷
تکتا رہا ہوں راہ تمہاری تمام رات	مضطر اکبر آبادی	یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۶

Marfat.com

تکلیف ضبطِ آہ نہ کرتے تو ظلم تھا	مضطر اکبر آبادی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۳۵
تلاش دوست میں ہر گام پر کیا کیا مقام آئے	نیّر، ذکیہ سلطانہ	جون ۱۹۷۸	۷
تلاش سجدوں سے کرتی ہیں جو خزینوں کو	عرش ملسیانی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۳
تلاش کی جان ہے حقیقت میں حشر تک تشنہ کام ہونا	قاسمی، احمد ندیم	نومبر ۱۹۴۸	۳۷
تلاطم سے گذرنا چاہتا ہوں	عبید سحر	مئی ۱۹۷۹	۳۶
تلخیٔ زیست سے دوچار کروں یا نہ کروں	سردار جلیل	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
تلخیاں لیتا چلوں رسوائیاں لیتا چلوں	ظہیر انور	نومبر ۱۹۷۶	۲۸
تلخیاں لیتا چلوں، رسوائیاں لیتا چلوں	ظہیر انور	دسمبر ۱۹۷۶	۴۵
تلوار سے کاٹا ہے پھولوں بھری ڈالوں کو	بشیر بدر (تصویر)	نومبر ۱۹۸۵	۲۱
تلوے مرے کانٹوں سے اگر پیار نہ کرتے	خاں، حامد علی	دسمبر ۱۹۵۴	۱۸
تماشا دوستوں کی دشمنی کا جب سے دیکھا ہے	فدا، وتستہ پرشاد	اگست ۱۹۵۱	۴۲
تمام رنگ وہی ہے مگر شراب تھی اور	حقی، ابوالحسنات (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۲۵
تمام عمر فقط قید پیکروں میں رہا	حکیم منظور	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۴۱
تمام فکر و نظر کی روائتیں لکھ دوں	نصیر پروار	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۱
تمام کیف ترنم بغیر ساز ہوں میں	طالب دہلوی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۲۰
تمام ہستیٔ عالم سے ہو کے بیگانہ	افقر موہانی	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲۹
تم آج پاس ہو کل مجھ کو بھولنا ہوگا	نیّر، صلاح الدین	اگست ۱۹۷۹	۳۹
تم پلٹ کر بھی کبھی پتھر کی طرف مت دیکھو	شیدا رومانی	دسمبر ۱۹۸۰	۲۴
تم تو ہو غم سے بہت دور تمھیں کیا معلوم	ارشد صدیقی ساگری	یکم اپریل ۱۹۴۹	۲۶
تم جہاں ہو ہم وہاں سے دور ہیں	حسن نعیم (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۴	۲۹
تم سے بچھڑوں تو نہ جینے کی کوئی شکل رہے	عرش صہبائی	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۵
تم سمجھ سکتے ہو میرے دیدۂ پُرنم کی بات	مبین شارق	جولائی ۱۹۵۵	۴۰
تم کو اگر ملے ید بیضا سمیٹ لو	نظمی صدیقی سلونوی	نومبر ۱۹۸۲	۲۶
تم کو بنایا من ادھیکاری	ضیا فتح آبادی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۲۶
تم محبت کا صلا ہو جیسے	عاقل، دھرم پال	نومبر ۱۹۷۲	۴۱
تم نے اٹھا کے ہاتھ میں کیوں پھینک دی کتاب	قالب مرزاپوری	جولائی ۱۹۸۴	۲۴
تم نے صورت جواب دکھائی ہے	ظریف لکھنوی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۲۹
تم نغمۂ ماہ و انجم ہو تم سوزِ تمنا کیا جانو	اقبال عظیم	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۴۲
تم ہیں اور حسن، گریباں ہے اور ہم	دل شاہ جہاں پوری	مارچ ۱۹۵۸	۱۴
تمنا بار خاطر ہو گئی ہے	شاہین غازی پوری	ستمبر ۱۹۵۹	۲۲
تمناؤں سے بھی گھبرا گئے ہم	اختر بستوی	اپریل ۱۹۷۶	۳۰

Marfat.com

تمناؤں کے اُن رنگیں گلستانوں سے گزرا ہوں	روش صدیقی	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۵
تمہارا ہی بُت خانہ کعبہ تمہارا	قزلباش، آغا شاعر	یکم نومبر ۱۹۴۴	۵
تمہاری راہ میں ہم زندگی گزار آئے	ابرار حسنی گنوری	ستمبر ۱۹۵۱	۳۳
تمہارے اک تبسّم سے جو بن جاتی تھی نورانی	اختر، ہری چند	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۱۲
تمہارے درد کو ہم زیست کا حاصل سمجھتے ہیں	شفیق کوٹی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۲۶
تمہارے رُخ کا گلوں کا اثر اثر ہے الگ	ذاکر بنگلوری	ستمبر ۱۹۶۲	۱۳
تمہارے شہر کا بجھتا ہوا دیا ہوں میں	افسر	مارچ ۱۹۸۰	۲۵
تمہارے شہر میں کچھ لوگ اس طرح بھی جیے	امیر قزلباش	مئی ۱۹۷۳	۱۷
تمہارے گھر کا یہ جادہ نظر نہیں آتا	مظفر حنفی	اکتوبر ۱۹۷۰	۱۴
تمہیں خوف مآل آتا ہوگا	زبیر افضل	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵۵
تمیز جلوہ و نظارہ مشکل ہے جہاں میں ہوں	تابش دہلوی	یکم اگست ۱۹۴۵	۲۲
تنہا جنونِ عشق کا کیوں نام لیجیے	بزمی عباسی چڑیاکوٹی	نومبر ۱۹۸۴	۲۵
تنہا کتاب زخم تھے مرہم کے واسطے	ریاض، ریاض احمد (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۲۸
تنہائی کے عالم میں سلگتا سا لگے ہے	خالد	مارچ ۱۹۸۰	۱۵
تنہائی میں محفل کا مزا دیتی ہیں یادیں	رونق رضا	جون ۱۹۸۴	۲۳
تنہائی میں دکھتے لمحے جب کچھ یاد دلاتے ہیں	وشوا ناتھ	مارچ ۱۹۷۱	۲۴
تو پیمبر سہی یہ معجزہ کافی تو نہیں	سرور، آل احمد	فروری ۱۹۷۵	۱۶
توڑ کر ایک غریب دل کی آس	اسد بھوپالی	یکم جون ۱۹۴۹	۳۳
توڑے شاید مُہر خموشی، دل کی گرہیں کھولے تک	جاوید وششٹ	نومبر ۱۹۶۸	۳
تو کہاں گوشہ نشیں اور میں کہاں صحرا نورد	امیر حسن	جنوری ۱۹۷۸	۲۶
تو مجھ کو جو اس شہر میں لایا نہیں ہوتا	فرحت احساس	فروری ۱۹۸۲	۲۱
توہین عشق دیکھ! نہ ہو اے جگر! نہ ہو	جگر مرادآبادی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۷
تہمت تری چاہت کی یوں ہے مرے جینے پر	ہوش نعمانی	فروری ۱۹۷۱	۴۲
تھا عذر محبت میں نہ آنے کے لیے اور	اسد ملتانی	اگست ۱۹۴۸	۴۵
تھا کسی بُت کا وہ سنگِ آستاں	ناز قادری	اپریل ۱۹۷۸	۴۰
تھرتھراتا ہے رکی موجوں کا شیشہ آنکھ پر	مصطفیٰ مومن	جولائی ۱۹۸۱	۳۰
تھک گئے چارہ گر بھی آخر کار	پارس روجھانوی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۲۴
تھکن سے چور ہوں لیکن رواں دواں ہوں میں	وفا، عزیز بانو (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۵	۱۶
تھی کچھ نہ خطا پھر بھی پشیمان رہے ہیں	شاہین غازی پوری	جنوری ۱۹۶۳	۸
تھیں جان محبت جس کی ضدیں اس دل نے مچلنا چھوڑ دیا	فراق گورکھپوری	یکم نومبر ۱۹۴۹	۲

Marfat.com

تیرا تصوّر، شب ہمہ شب	جگر مرادآبادی	مئی ۱۹۵۰	۲
تیرا خلوصِ دل تو محلِّ نظر نہیں	گوپال متل	یکم مارچ ۱۹۴۹	۹
تیرا دامن مہک گیا ہوتا	بسمل صحرائی	اپریل ۱۹۵۳	۴۰
تیرا غم پا کے ہر اک غم سے سبکدوش ہوں میں	نشاط افضل گڑھی	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
تیرا کرم نہ ہو تو فغاں میں اثر کہاں	عرش ملسیانی	اگست ۱۹۵۰	۲۷
تیرا کرم ہے تو نے مجھے یہ جامۂ ہستی بخشا ہے	ارشد کاکوی	ستمبر ۱۹۵۸	۳۵
تیری بدولت گردش قسمت کوئی گھڑی آرام نہیں	رعنا، شکور احمد	یکم مارچ ۱۹۴۷	۴۶
تیری محفل سے کہاں جائیں گے دیوانے لوگ	ناظر الحسینی	مارچ ۱۹۷۱	۴۱
تیری نظروں میں ہیں خاموش فسانے کیا کیا	نقوی، قاسم بشیر	مارچ ۹۶۶	۲۲
تیرے آنسو تیرے شاعر کی تمنّا نہ بنے	جمیل مظہری	جولائی ۱۹۵۷	۱۱
تیرے صدقے اے عطائے دوست یہ کیا ہو گیا	عامر عثمانی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۱۹
تیرے کوچہ کی طرف ہو کے جو ہم آتے ہیں	سیف سہسرامی	جولائی ۱۹۷۲	۴۰
تیرے وعدے کا اعتبار تو ہے	نجمہ تصدق	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۲
تیرہ بختوں کی روشنی دے دی	جاوید وششٹ	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۴۲
تیری نظر سے چھیڑ کیے جا رہا ہوں میں	عامی کرانوی، توفیق احمد علوی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۱۹

ٹ

ٹ چکا فسونِ عشق، ختم ہے دل کی ہائے ہو	اخگر مشتاق	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۷
ٹتے دیکھے ہیں پندار کے شیشے کتنے	مہدی پرتاب گڈھی	مارچ ۱۹۷۱	۳۱
ٹے نہ طلسم آج مسیحا نفسی کا	ظفر حمیدی	مارچ ۱۹۶۵	۳۰
ہری ٹھہری سی ہے رفتار الم رات گئے	کامل بہزادی	مارچ ۱۹۵۹	۲۴
ہری ٹھہری سی فضا دہر کی ہل جاتی ہے	فراق گورکھپوری	ستمبر ۱۹۶۶	۳ - ۴
رے پانی میں نہاں ایک حسیں خواب بھی ہے	احتشام اختر (تصویر)	جولائی ۱۹۷۱	۲۳

ج

تا ہوں کہ معتبر بھی نہیں	مشیر جھنجھانوی	جولائی ۱۹۶۶	۲۵
ب اٹھے تھے مری آنکھوں میں یہ کس رات	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۷۰	۷
کے خواب			

Marfat.com

جاگتے در ہیں یہاں پر نہ کھلا پٹ کوئی	سلیمان خمار	جنوری ۱۹۷۱	۳۱
جام کا اعتبار کیا کام وہاں بھی کچھ نہیں	میکش اکبر آبادی	یکم جنوری ۱۹۴۵	۷
جام مے خانے میں چھلکا جو سرِ شام کہ بس	کنول پرشاد کنول	مئی ۱۹۶۶	۲۰
جام و سبو ہیں، سائے ہیں دامانِ یار کے	اقبال فرید	دسمبر ۱۹۷۶	۴۵
جانِ تسکین ذات جاتی ہے	اعجاز صدیقی	ستمبر ۱۹۵۴	۲۹
جاں بھی پُرسوز ہو انجام تمنا کیا ہے	مسعود حسن	یکم فروری ۱۹۴۷	۲۴
جان دے کر تمھیں جینے کی دعا دیتے ہیں	اقبال	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۲۱
جان کو خوگرِ طوفانِ بلا بھی تو کرو	منشاء، محمد منشاء الرحمان خاں	ستمبر ۱۹۶۶	۳۷
جان و دل سے عزیز چھوٹ گئے	فراق گورکھپوری	مارچ ۱۹۵۴	۴
جان و دل نذرِ وفا کرنا پڑا	منشاء، محمد منشاء الرحمان خاں	اکتوبر ۱۹۵۵	۴۱
جانے کیا اک لطیف سی شے	جاوید وششٹ	نومبر ۱۹۷۱	۲۲
جانے کیا بات ہے کس چیز کی یاد آتی ہے	فراق گورکھپوری	ستمبر ۱۹۶۶	۳-۴
جانے کیا بیتنے والا ہے ترے دھاروں پر	مظہر امام	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۶
جانے کدھر کا رُخ تھا وہ کس قافلے میں تھا	محسن زیدی	جولائی ۱۹۸۲	۲۷
جانے کس منزل پہ جا کے پیڑ کا سایہ ملے	جنوں اشرفی	ستمبر ۱۹۸۶	۲۲
جانے کیا کچھ ہے آج ہونے کو	بلقیس ظفیر الحسن	نومبر ۱۹۵۸	۵۴
جانے کیا کہتی ہے ان سے جو نظر آتی ہے	سحر رام پوری	اکتوبر ۱۹۶۷	۴۵
جائیں تو جائیں کہاں، کاسۂ امید لیے	جمیل اصغر	اگست ۱۹۷۹	۳۵
جب اپنی وسعتِ دل پر نگاہ کی میں نے	ساگری، ارشد صدیقی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۳۰
جب اہلِ عشق کا ہر حال عاشقانہ تھا	بسمل سعیدی	جنوری ۱۹۵۶	۲۴
جب اہلِ عشق کا ہر حال عاشقانہ تھا	بسمل سعیدی	جنوری ۱۹۵۴	۲۹
جب بے خودی میں کچھ نہ رہی آگہی مجھے	عزیز متھراوی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۲۰
جب بھی جبریلِ تخیل پر پراں مانگے	سرور میرزائی	ستمبر ۱۹۷۹	۳۴
جب بھی چھوئی گئی ہے فکرِ معاش	محمود عشقی	فروری ۱۹۶۸	۴۵
جب بھی فصلوں کو پانی کی خواہش ہوئی	عالم خورشید	نومبر ۱۹۸۶	۳۱
جبینیں چومتی تھیں جن کے در ہیں دربدر کیسے	سالک لکھنوی	مئی ۱۹۷۸	۳۳
جبین شوق کے گلزار میں جو پھول کھلے	ناظم میواتی	مئی ۱۹۷۹	۳۶
جب تجھے کل جماہیاں آئیں	فراق گورکھپوری	یکم اگست ۱۹۴۹	۲
جب ترے قامت کی یادیں آئیاں	فراق گورکھپوری	جولائی ۱۹۶۷	۷
جب تصوّر میں تجھے لاتا ہوں میں	مشتاق احمد	یکم مارچ ۱۹۴۶	۲۲
جب تصوّر میں ترا پیکر جمال آتا ہے	اکمل جالندھری	ستمبر ۱۹۷۰	۴۰

Marfat.com

جب تک سفید آندھی کے جھونکے چلے نہ تھے	اطہر عنایتی	مئی ۱۹۸۴	۲۱
جب تک شعورِ عشق ہے، پاسِ جمال ہے	حسن نعیم	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۳۹
جب تک مرا مسجود ترا در نہ ہوا تھا	منوّر لکھنوی، بشیشور پرشاد	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۱۴
جب تک میں دوستوں کے لیے سر جھکائے تھا	تسنیم فاروقی	فروری ۱۹۸۲	۲۱
جب تک نہ خوگرِ غم مہر و وفا تھے ہم	شمیم کرہانی	جنوری ۱۹۶۰	۱۹
جب تلک ہم حلقۂ احباب دانش میں رہے	ظہیر ناشاد در بھنگوی	مارچ ۱۹۸۲	۳۱
جب تیرے سوگوار کا دل لوٹ جائے گا	شاد، نریش کمار	ستمبر ۱۹۵۳	۴۵
جب جوشِ جنوں ہو گرم سفر وہ بند و سلاسل کیا جانے	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۴۸	۳۹
جب چاہا پردہ اٹھوایا جب چاہا پردہ کر بیٹھے	آرزو لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۲
جب چاہو مٹا دو یہ اجازت ہے ہماری	حیات لکھنوی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۵	۳۴
جب چراغ شمس و قمر جھلملائے ہیں	حسیب مغموم	مئی ۱۹۷۷	۴۲
جب خرد منزلِ اظہار سے آگے نہ بڑھی	صدیقی، کیف احمد	مئی ۱۹۶۰	۲۰
جب سے پیتے ہیں مئے وحدت کے پیمانے کو ہم	عاقل، دھرم پال	اپریل ۱۹۷۱	۳۷
جب سے ترا، اشارہ پنہاں نہیں رہا	ثاقب کان پوری	مئی ۱۹۵۱	۱۵
جب سے دل میں ترے بخشے ہوئے غم ٹھہرے ہیں	رئیس رام پوری	اکتوبر ۱۹۷۱	۳۷
جب سے دل میں غمِ جاناں نہ رہا	صدیقی، حبیب احمد	مارچ ۱۹۶۴	۳۴
جب سے سورج مضمحل ہے	صدیقی، کیف احمد	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۳
جب سے سلگتی پیاس کا صحرا ہوا ہوں میں	آزاد گلاٹی	جولائی ۱۹۷۱	۱۵
جب غمِ پیہم سے تھک کر چور ہو جاتا ہے دل	اقبال عظیم	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۱
جب ظلمت حالات کا امکاں نظر آیا	ارشد صدیقی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۳
جب کوئی فتنۂ ایام نہیں ہوتا ہے	صدیقی، حبیب احمد	فروری ۱۹۵۷	۱۶
جب کہیں جلسۂ غنچہ دہاں ہوتا ہے	ساغر نظامی	نومبر ۱۹۷۳	۱۲
جب موت کے بادل آنکھوں سے ہر چیز کو پنہاں کر دیں گے	عامر عثمانی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۲۱
جب نہ چھینٹا آس کا دنیا سے پایا جل گیا (نذر غالب)	نقوی، قاسم بشیر	جولائی ۱۹۷۲	۳۳
جب وہ در پردۂ اسرار نظر آتے ہیں	بسمل سعیدی	جنوری ۱۹۵۷	۱۰
جب ہاتھ سے اُس کے بہ ادب جام لیا ہے	وفا ملک پوری	نومبر ۱۹۶۸	۲۳
جب یہ نسبت ہے تو کیوں ہیں آج تک بیگانہ ہم	ساحر بریلوی	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۵
جتنی تری بساط ہے اتنا بنا مجھے	صدیق مجیبی (تصویر)	اگست ۱۹۸۵	۲۳
جتنا کسی کے سامنے سر کو نگوں کیا	حیرت، عبدالمجید	اکتوبر ۱۹۵۱	۴۴

Marfat.com

جتنے پیڑوں کے ٹھنڈے سائے ہیں	شبیر آصف	نومبر ۱۹۸۰	۳۸
جرأت عرضِ عاشقی بھی نہیں	شہید بدایونی	یکم نومبر ۱۹۴۴	۱۰
جرأتِ لب فسانا کہے گی	عبرت صدیقی بریلوی	مارچ ۱۹۶۵	۴۰
جرم اظہارِ وفا، جرم مکرّر ہوگیا	حکیم منظور	جولائی ۱۹۶۹	۲۶
جرم تھا جس میں مسکرانا بھی	عالم قریشی	نومبر ۱۹۶۷	۲۹
جرمِ وفا پر اہلِ وفا کو اتنا کیوں تڑپاؤ ہو	کمالی، اظہر احمد	جنوری ۱۹۷۰	۴۰
جذبۂ بے اختیارِ شوق کام آ ہی گیا	آسی لکھنوی، عبدالباری (تصویر ٹائیٹل)	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۷
جذبۂ بے اختیاری ناوک قاتل میں ہے	صدق جائسی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۲۵
جذبے تمام فطرتِ سیماب لائے ہیں	اسماعیل ذبیح	مئی ۱۹۷۷	۴۲
جذبۂ دل میں ابھی سوز دروں شامل نہیں	اسلم اثر قراولی	جون ۱۹۵۲	۳۹
جستجوئے حیات میں کم ہیں	جلیل ساز	جون ۱۹۶۴	۳۰
جس پر گماں مجھے تری آوازِ پا کا تھا	شفاعت ترنم	جنوری ۱۹۷۷	۳۷
جس دل میں آرزو تھی وہ بے مدعا ہوا	آفاق دہلوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۲۶
جس زندگی کو عشق کا آزار بھی نہیں	محوی صدیقی لکھنوی	مئی ۱۹۷۳	۳۳
جس سے ڈرتے تھے اب کے سال آیا	سلطان اختر	جولائی ۱۹۸۱	۲۲
جس سے ہر شخص بہر لمحہ محبت سے ملا	شارق جمال	اگست ۱۹۷۸	۲۵
جس قدر چلتا ہوں میں اے ہمتِ دل آج کل	شفیق جونپوری	جولائی ۱۹۵۴	۴۳
جس قدر شعلے مرے قلب و جگر سے اُٹھے	واحد پریمی	اکتوبر ۱۹۶۲	۸
جس کو سمجھو خدا خدا ہے وہی	شعلہ، دُوارکا داس	مارچ ۱۹۶۸	۲۷
جس کی ہر بات میں قہقہہ جذب تھا، میں نہ تھا (بہ یاد ناظر کاظمی دوستو)	اشک، بمل کرشن	اکتوبر ۱۹۷۲	۲۰
جس کی یاد میں عمر گنوائی، اک دنیا کو بھولی میں	رفیعہ شبنم عابدی	مارچ ۱۹۸۵	۱۹
جس کے من کو بھائے سانپ	ساحر ہوشیارپوری	جولائی ۱۹۷۰	۲۲
جس گھر میں کبھی عیش کی بہتات ہوئی ہے	ہنر، پورن سنگھ	اکتوبر ۱۹۵۶	۴۰
جسم پر دیکھتے نہ زخموں کو	وصی سیتاپوری	مئی ۱۹۸۴	۲۲
جسم کی خاک کو جب تج کے میں نکلا گھر سے	آزاد گلاٹی	ستمبر ۱۹۶۹	۲۴
جشنِ مہ و انجم بھی مرے کام نہ آیا	جمال صابری	جولائی ۱۹۶۳	۴۳
جفا پرور جو زندانِ تحمل سے نکل آیا	عشرت رحمانی	یکم مئی ۱۹۴۷	۳۱
جفاؤں میں بھی زندگی مل رہی ہے	منظر لکھنوی	ستمبر ۱۹۷۴	۳۸
جفائے حسن ملال آفریں نہیں ہوتی	گلشن نادونوی	۱۹ مارچ ۱۹۴۹	۲۷

Marfat.com

جفائے دوست ہے نایاب ہے زمانے میں	کیف عرفانی	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲۹
جگر ہے سوز بھرا قلب ہے تپاں اپنا	منشا، منشاء الرحمان	دسمبر ۱۹۷۶	۳۴
جل رہے ہیں دھوپ میں لیکن اسی صحرا میں ہیں	منوّر رانا	جون ۱۹۸۶	۱۵
جلا کے خود کو یہ منظر عجب دکھا کے چلے	یوسف جمال	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۷
جلتی بجھتی روشنیوں میں نورا گلتا شہر	سطوت رسول	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۲
جلتی ہوئی آنکھوں کو بجھانے نہیں دیتا	سلطان اختر	مارچ ۱۹۷۹	۲۶
جلوۂ حسن کا ہر چند اثر پڑتا ہے	یگانہ چنگیزی، میرزا	دسمبر ۱۹۵۱	۲۲
جلوۂ حسن یار پر میری پڑی نظر کہاں	متین مچھلی شہری	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۲۵
جلوہ گر چہرہ ترا بالوں میں جو شب ہو گیا	میر حسن دہلوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۷
جھلکتے ہیں پلکوں پہ ان کی ستارے	ناظر فاروقی ردولوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۲۶
جمع کرتا میں بھی کچھ سامانِ عیش	محشر رہبری	دسمبر ۱۹۸۰	۳۳
جن کی آنکھوں نے کبھی دیکھی نہیں تصویرِ خواب	عروج زیدی	مارچ ۱۹۸۱	۱۹
جن کی نظروں میں سدا رہتی ہے ایوانوں کی شام	موسیٰ مجروح	دسمبر ۱۹۶۸	۴۵
جنگ جاری ہے خاندانوں میں	قمر لباش، آغا امیر (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۰
جنگل، صحرا پانی ہے	احمد وصی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۲
جنم جنم سے مرے ساتھ جس کا رشتہ تھا	شکیل مظہری	اپریل ۱۹۸۲	۲۶
جنوں اک دورِ مدہوشی خرد اک عہد خمیازہ	شمیم کرہانی	مئی ۱۹۵۱	۱۵
جنوں بخیر، ہر آفت سے کامراں نکلے	حسرت شادانی	جنوری ۱۹۷۱	۳۸
جنونِ رفعتِ پرواز سر میں رہ جائے	سروش عسکری طباطبائی	نومبر ۱۹۶۳	۳۹
جنونِ شوق اب بھی کم نہیں ہے	مجاز، اسرار الحق	یکم جنوری ۱۹۴۹	۲۳
جنونِ سجدہ سہی مدّعا ملے نہ ملے	ممتاز مرزا	مارچ ۱۹۶۳	۱۷
جنونِ شوق ابھی حدِّ اعتبار میں ہے	سراج حیدر آبادی	جنوری ۱۹۶۰	۳۵
جنونِ شوق کی باتیں سلام کہتی ہیں	عشرت پیر بھائی	اگست ۱۹۷۷	۳۶
جنوں میں بھی بجھا نہیں مرے شعور کا دریا	صبا نقوی	مئی ۱۹۷۳	۳۳
جنوں میں شاد ہوں، دشت و دمن ملے نہ ملے	میکش اکبر آبادی	اگست ۱۹۷۲	۱۰
جو اپنے چاک گریباں سے بے خبر ٹھہرے	مجرم عابدی	فروری ۱۹۸۶	۲۴
جو اثر شورش نگاہ میں ہے	مہر عثمانی	یکم نومبر ۱۹۴۵	۱۴
جو بے ثبات ہو اُس سرخوشی کو کیا کیجیے	راشد، ن۔م	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۸
جو بظاہر تھا وفا جو، وہ ستمگر نکلا	وفا ملک پوری	اکتوبر ۱۹۷۹	۲۳
جو بھلے ہیں انھیں بُرا کہیے	جگر جالندھری (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۱۴
جو تصویر ملبوس تنویر ہو گئی	احمد رشید	مارچ ۱۹۷۸	۳۱

Marfat.com

جو چاہ تھی ہم سے، وہ بھلا یاد رہے گی	شفیع منصور	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۵
جو چیز مائلِ راہ و مقام ہوتی ہے	منظور عارف	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۲۶
جو حوادث کے مقابل نہیں ہونے پاتے	اختر شاہ جہاں پوری	جون ۱۹۸۳	۳۰
جو درد ہے خود اک وجہ سکوں اس درد کا درماں کون کرے	کلیم غازی پوری	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
جو دل میں ہے وہی باہر دکھائی دیتا ہے	آفتاب شمسی	اپریل ۱۹۷۶	۲۶
جو دور سے ہمیں اکثر خدا سا لگتا ہے	جاوا، ستیہ نند	نومبر ۱۹۷۶	۲۸
جو دینا تھا تو مجھ کو اک دلِ بے مدّعا دیتے	فرحت قادری	مارچ ۱۹۸۲	۲۹
جو رنگ بھی ملا وہ حنا رنگ ہو گیا	راہی، ایم کوٹھیاوی	اپریل ۱۹۸۰	۲۵
جو زندگی کو خمارِ مئے شبانہ کہوں	روشن صدیقی	جولائی ۱۹۶۶	۳
جو سرزد اُن سے نادانی نہ ہوتی	حسن نجمی	جون ۱۹۵۳	۴۷
جو سنگ سار بدن چور چور اپنا ہے	فضا کوثری	مارچ ۱۹۷۱	۴۱
جو سوادِ شام فنا میں تو بہ خیال صبح بقا رہے	محروم، تلوک چند (تصویر)	یکم جون ۱۹۴۶	ٹائیٹل پشت
جو شاخ شاخ ہری تھی سُلگ اٹھی کیسے	مختار شمیم	دسمبر ۱۹۸۴	۱۲
جو شعاعِ لب ہے موجِ نو بہارِ نغمہ ہے	گوپال متل	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۲۳
جو عرقِ آب تھا وہی تشنگی کا پیکر تھا	ضیاء زخمی کھام گانوی	اگست ۱۹۸۴	۲۱
جو کرب روح میں شامل ہے مار ڈالے گا	شیدا رومانی	ستمبر ۱۹۷۶	۳۷
جو کوئی حلقہ تدبیر سے کتراتا ہے	عرشی رام پوری	دسمبر ۱۹۵۷	۳۳
جو لوگ عظمتِ دار و رسن سمجھتے ہیں	ناظر انصاری	نومبر ۱۹۷۰	۴۱
جو مجھ کو چھوڑنے کل رات گھر تک آئے تھے	اختر نظمی (تصویر)	فروری ۱۹۷۱	۳۰
جو محبّت میں خوار ہوتے ہیں۔	عاصی، ودّیارتن	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۵	۳۵
جو ہر قدم پہ مرا ہم سفر تھا رہبر تھا	بسنت کمار بسنت	جولائی ۱۹۸۱	۳۰
جو ہے مری نگاہ میں حسن کا وہ جہاں ہے اور	رمزی بھوپالی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۲۶
جوابِ برق و حریف شرار ہو کے چلے	خلیل سیمابی کولاری	مارچ ۱۹۶۹	۳۴
جوانی کا دریا امنگوں کے دھارے	ضیا فتح آبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۳۷
جوانی حسن کی روحِ رواں معلوم ہوتی ہے	عاقل، دھرم پال (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۴
جوڑ لگتے گئے فسانے میں	رضا لکھنوی	یکم اگست ۱۹۴۵	۳۵
جوشِ دل وقت کے دھاروں کو بدل سکتا ہے	اکبر دھولیوی	مئی ۱۹۵۴	۲۵
جوگیا راگ چھڑا رات ڈھلے جنگل میں	کامل بہزادی	ستمبر ۱۹۶۰	۱۸
جوہر شناس جاں ہو تو اپنا دکھائی دے	حرمت الاکرام	فروری ۱۹۷۳	۳۴
جوئے رواں کو کہہ لو سمندر لیکن یہ نادانی ہے	جمیل مظہری	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۱

Marfat.com

جہاں تجھ کو بٹھا کر پوجتے ہیں پوجنے والے	اختر، ہری چند	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۱۲
جہاں تک نظر جائے برپا جزیروں میں ہیجان دیکھوں	اسعد بدایونی	جون ۱۹۸۳	۲۹
جہاں جہاں مجھے تیرا خیال آیا ہے	شفقت کاظمی	جون ۱۹۵۹	۲۷
جہاں زمان و مکاں کا نہیں گزارا ہے	فراق گورکھپوری	جنوری ۱۹۷۸	۳
جہاں سے گذرنے کو جی چاہتا ہے	جیمنی سرساز	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۳
جہاں میں اشک گلگوں کی گلابی اور ہوتی ہے	بیدار، کرپال سنگھ	اکتوبر ۱۹۵۳	۱۴
جہاں نفاق کے شعلے ملیں بجھا کے چلو	ساقی لکھنوی	ستمبر ۱۹۶۱	۳۹
جھٹلا سکا نہ چشمِ حقیقت نگر کو میں	طالب دہلوی، شیس چندر سکسینہ	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۸
جھلکنا سارے رنگوں میں کہ خوشبوؤں میں تر رہنا	صابر مرزا	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۲
جھنجھلا کے کسی لمحے یہ توڑ بھی سکتا ہے	بشیر بدر	جولائی ۱۹۶۹	۲۵
جھوٹ میں تھوڑا سچ ملا کر دیکھوں	مدحت الاختر	دسمبر ۱۹۸۲	۲۹
جھیل میں پتھر نہ پھینکو دائرہ بن جائے گا	ضیاء، ایم۔ اے	جولائی ۱۹۸۴	۲۳
جی بہت چاہے ہے غالب کی طرفداری کریں	مہدی پرتاپ گڈھی	نومبر ۱۹۷۹	۸
جی چاہے اور زباں سے ادا بھی نہ ہو سکے	ساحل ٹونکی	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۳۵
جی میں آتا ہے کہ بدلا ہوا منظر دیکھیں	عابد کرہانی	فروری ۱۹۷۹	۳۹
جینے کی تمنا کیا کہیے ہر سانس پہ مرنا پڑتا ہے	شاہد نقوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۷

چ

چارہ درد کائنات کرو	روشن صدیقی	دسمبر ۱۹۶۴	۱۴
چارہ گر تو سبز باغ اس کو دکھا سکتا نہیں	ابر احسنی گنوری	ستمبر ۱۹۵۲	۲۷
چاک دل چاک جگر، چاک گریباں دیکھ کر	فیض جھنجھانوی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳
چاک کرنے کو گریباں کہاں سے لاؤں	اشرف ایرایانی	مئی ۱۹۵۴	۳۱
چاند کی نگری میں جا کر دل لگا پائیں گے کیا	شمس فریدی	ستمبر ۱۹۷۰	۴۰
چاند کی اوّل کرن منظر بہ منظر آئے گی	بانی	جولائی ۱۹۸۱	۵
چاند نکلا نہ ستاروں نے کوئی بات کہی	شکیل مظہری	مارچ ۱۹۷۰	۳۶
چاہا بہت اِسی نے سزا بھی اِسی نے دی	صدیقی مجیبی	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۱
چپ کے بھنور میں ڈوب نہ جاؤں، بچا مجھے	راہی، رام پرکاش	جنوری ۱۹۷۶	۳۳
چپکے سے آیا مرے ہاتھوں سے خنجر لے گیا	سیرت اجمیری	مئی ۱۹۸۶	۲۳
چراغِ آرزو کی لو فروزاں کر رہا ہوں میں	آرزو اکبر آبادی	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۴۲
چرچا کیے بغیر تماشا کیے بغیر	رمزی ترمذی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۳۲

Marfat.com

چڑھتے سورج کے سرابوں سے ملے خواب مجھے	مصوّر سبزواری	ستمبر ۱۹۷۲	۲۳
چڑیوں کے چہچہانے کا منظر کہاں گیا	شفیق	مارچ ۱۹۸۰	۱۵
چشم بے اشک سے دامن کو بھگونا آیا	عزیز جاوید	مارچ ۱۹۶۲	۴۶
چشم بیدار میں الفت کو سجاؤ لوگو	حسینی کرہانی	مئی ۱۹۷۹	۲۲
چشمِ تر سے ٹپک رہا ہے لہو	شارق میرٹھی	نومبر ۱۹۶۶	۳۱
چشمِ خونبار میں عالم تری خوش خوابی کا	روش صدیقی	جولائی ۱۹۶۶	۳
چشمِ ساقی سے تھا شغلِ مے پرستی ایک دن	اثر لکھنوی	مئی ۱۹۶۲	۳
چشمِ لطف ایک طرف، لطفِ ستم سے بھی گئے	میکش بدایونی	جون ۱۹۷۱	۴۵
چشمِ میگوں نہ چاہا کوئی زنہار گرے	مانی ناگ پوری	جون ۱۹۷۱	۴۵
چکھو گے اگر، پیاس بڑھا دے گا یہ پانی	صبا اکرام	دسمبر ۱۹۷۴	۳۵
چل کے شاہد رعنا نے لی جو انگڑائی	اثر، زاہد علی خاں	نومبر ۱۹۷۱	۴۳
چل مقدر میں جو لکھا ہووے	سرشار بلند شہری	جون ۱۹۸۶	۱۵
چلا تو ہوں ترے کہنے پہ سوئے دار مگر	بلراج حیرت	مارچ ۱۹۷۹	۳۴
چلا کہاں سے کہاں جا رہا ہوں کیا معلوم	جوش ملسیانی	اپریل ۱۹۶۷	۳
چلی ہے جھوم کے یوں درد و غم کی پُروائی	ساحل سلطان پوری	جون ۱۹۶۷	۴
چلے گئے ہیں وہ صورت دکھا دکھا کے کہاں	دیپک قمر	مارچ ۱۹۸۳	۲۲
چلے تھے دل میں لے کر حسرتِ ہنگامہ آرائی	شاہد صدیقی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۲۹
چلتے رہنا ہے ہمیں، ہم تو گذر جائیں گے	محسن زیدی	اپریل ۱۹۷۶	۲۶
چمکتی آنکھ میں صحرا دکھائی دیتا ہے	بانی	جنوری ۱۹۸۵	۳۳
چمن کا چہرۂ فردا تلاش کرتی ہوں	ضیا، کاظمی بالو	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۷
چمن کو موسمِ گل میں خزاں کی یاد آئے	ارشد کاکوی	ستمبر ۱۹۵۳	۴۵
چمن میں آئے گی فصلِ بہاراں ہم نہ کہتے تھے	جوہر ہاشمی	جنوری ۱۹۷۸	۲۶
چمن میں پھر گل و سرو و سمن کی آزمائش ہے	نامی انصاری	جون ۱۹۷۶	۲۶
چمن میں دشت میں کوئے بتاں میں	سعادت نظیر	مارچ ۱۹۶۲	۳۲
چمن والوں پہ ہے فرض اعتبارِ باغباں کرنا	آصف بنارسی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۲۶
چند لمحوں کے لیے انجمن آرائی تھی	محسن زیدی (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۱۹
چند ہنستے بولتے رنگین منظر بھیجتا	حکیم منظور	جون ۱۹۸۱	۲۷
چوڑیوں کی کھنک، نقرئی قہقہہ، سہما سہما آہٹ کا انداز ہے	انعام داور	مئی ۱۹۷۸	۲۷
چہرہ اترا ہوا شرمندۂ نظر ہے کہ نہیں	گوہر، نواب علی	ستمبر ۱۹۶۴	۴۶
چہرہ بجھا بجھا ہے بدن زرد زرد ہے	حسرت شادانی	نومبر ۱۹۸۴	۲۵

Marfat.com

چہرے بدل کے لوگ بھی کیا کیا بنے رہے	طرب میرٹھی	اپریل ۱۹۷۸	۴۰
چہرے پہ اضطراب تو ہونٹوں پہ پیاس ہے	مشتاق جاوید	فروری ۱۹۸۱	۳۰
چہرے پہ کوئی اپنا لہو اور ملے کیا	وہاب دانش	جولائی ۱۹۶۹	۴۳
چھا گئی گھنگھور بدلی جھوم کر بادل اٹھا	طُرفہ قریشی	فروری ۱۹۶۲	۳۵
چھپ چھپ کے تم گئے ہو نہ جانے کہاں کہاں	جیمنی سرشار	اکتوبر ۱۹۵۵	۴۱
چھپ گئے آ کے نظر چاند سے چہرے کیا کیا	رئیس نعمانی	مارچ ۱۹۶۹	۱۲
چھُٹ کے یہ قیدِ مکاں سے لامکاں تک جائے گی	ہادی، منوہر لال	جولائی ۱۹۷۸	۹۵
چھوڑیئے اندازِ جنگل، آدمی بن جایئے	حسن نعیم (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۴	۲۹
چھوڑتی نہیں مجھ کو دل کی یہ لگن تنہا	فضا ابن فیضی	فروری ۱۹۶۲	۷
چھوٹی سی بات کا افسانہ بنانے والے	مہدی پرتاپ گڈھی	جنوری ۱۹۸۰	۱۷

ح

حادثوں کا ہے سلسلہ مجھ میں	رشید عارف	دسمبر ۱۹۸۰	۲۴
حاصلِ زیست گناہوں کے سوا کچھ بھی نہیں	قادری، عبدالہادی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۷
حاصل وہ عیشِ زیست کا عرفاں نہ کر سکے	ابر احسنی گنوری	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۲۷
حال میخانے کا بدلا نظر آتا ہے مجھے	کلیم، بہاء الدین	اپریل ۱۹۶۹	۲۸
حالات سے جو اپنے ہمیشہ بچھا رہا	عظیم امروہوی	اگست ۱۹۷۸	۲۵
حالانکہ وہ حسین نہ تھا کج اداؤں سا	مظفر حنفی (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	۱۴
حامل جو طرب کا ہے وہ غم ہم نے بنایا	عرش ملسیانی	فروری ۱۹۵۷	۳۵
حجاب آسودہ ان کی بے حجابی ہم نے دیکھی ہے	شفا گوالیاری	اپریل ۱۹۵۷	۱۹
حجاب بند نگاہوں میں شوخیاں جاگیں	ناز قادری	جنوری ۱۹۸۲	۳۰
حجاب ناز و غرور کیا ہے جنوں بڑھانے کا اک بہانہ	حیدر، حیدر علی خاں	یکم اپریل ۱۹۴۷	۲۹
حجرہ سے شب کے صبح نکلتا ہے آفتاب	آس زیدی سکندرپوری	مئی ۱۹۸۴	۲۳
حدودِ عجز میں یوں تو ہر اک سے کم تر ہوں	کامل	مارچ ۱۹۸۰	۱۵
حدیثِ دل	موج علیگ	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۲۶
حرف دل گیر و سخن ہائے دوامی لکھیے	رحمان جامی	اکتوبر ۱۹۶۷	۹
حرف غزل سے رنگِ تمنّا بھی چھین لے	حمید الماس	دسمبر ۱۹۷۴	۳۵
حرف مہمل ہوں اگر میں تو مٹا دے مجھ کو	راہی، غلام مرتضیٰ	جون ۱۹۷۰	۳۰
حرف ہوں اور پراسرار بنا دے مجھ کو	عرفان صدیقی	جولائی ۱۹۸۰	۳۴
حرمتِ اہلِ خرابات کہاں تک پہنچی	ہنر، پورن سنگھ	اپریل ۱۹۵۵	۱۷

Marfat.com

حریمِ آدمیّت میں نہیں ہے	ساحلؔ مونگیری	مارچ ۱۹۸۲	۳۲
حریمِ قدس یا اقلیمِ جاں سے	حبابؔ ترمذی	یکم جولائی ۱۹۴۷	۵۵
حسرتِ تکمیل ہے سودائے خام	احسن طباطبائی	مئی ۱۹۵۰	۴۱
حسرتِ دید میں ناکردہ گناہوں کی طرح	سعید عارفی	نومبر ۱۹۷۰	۴۲
حسن اپنی صفات میں گم ہے	قیصر محمود (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۱۸
حسن اگر ہے لامکاں، قیدِ مکاں میں آئے کیوں	صرفیؔ	فروری ۱۹۷۳	۳۸
حسن پابندِ وفا ہو مجھے منظور نہیں	سحرؔ، مہندر سنگھ	یکم جون ۱۹۴۷	۳۴
حسن پہ اعتبار حد کر دی	دلاورؔ فگار	جنوری ۱۹۵۸	۵۰
حسن تو حسن لامکاں، قیدِ مکاں میں آئے کیوں	شمیم کرہانی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۲۳
حسن تھا رام وفا عشق نظر سے پہلے	حسرتؔ موہانی	یکم جنوری ۱۹۴۴	۹
حسن جتنا ہی سادہ ہوتا ہے	نشورؔ واحدی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۲
حسن جلوہ فرما ہے عشق بے خبر سے دور	عزیزؔ جونپوری	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۴
حسن سراپا شر آمادہ	منشاء الرحمان منشاؔ	اگست ۱۹۷۲	۸۳
حسن کا پردہ در بھی ہوتا ہے	فنا ابن فیضی	دسمبر ۱۹۶۱	۹
حسن کا رنگِ طبیعت مجھے معلوم نہ تھا	بسملؔ سعیدی	جنوری ۱۹۵۷	۱۰
حسن کا فر شباب کا عالم	جگرؔ مرادآبادی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۴
حسن کو جور سے بے گانہ بنایا ہوتا	جوشؔ ملسیانی	جنوری ۱۹۶۴	۲۱
حسن کو مطلقاً نہیں ہے ثبات	سحرؔ، مہندر سنگھ بیدی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳
حسن کی دھوپ تو زلفوں کی گھٹا مانگے ہے	شوقؔ سہسرامی	جولائی ۱۹۷۲	۴۰
حسن کی رہ گذر میں تنہا ہوں	رحمانؔ جامی	نومبر ۱۹۷۱	۴۳
حسن کی ہر نگاہ کو درد بنا کے رہ گئیں	نقوی، قاسم شبیر نصیرآبادی	نومبر ۱۹۵۳	۱۵
حسن کے سحر و کرامات سے جی ڈرتا ہے	حسن نعیمؔ	جنوری ۱۹۵۴	۳۷
حسن کے نغمے بھی خاموش فغاں تک پہنچے	جگرؔ مرادآبادی	مارچ ۱۹۵۳	۳
حسن معصوم کو آمادۂ بیداد کیا	خمارؔ بارہ بنکوی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳
حسن والوں کو گھورتا کیا ہے	بوگس حیدرآبادی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۴۵
حسن ہے دل فگار کیا کہنا	فکرؔ ندوی	نومبر ۱۹۵۱	۴۲
حسن ہے در پئے آزار کوئی دیکھے تو	شررؔ فتح پوری	جولائی ۱۹۷۹	۴۲
حسن ہے واقعی متاعِ ناز	ظفرؔ ادیب	جون ۱۹۴۸	۷
حسین صبح کی چاہت سیاہ رات کا غم	نصیرؔ پروار	مارچ ۱۹۶۷	۲۲
حسین یادوں سے خلوت انجمن ہے	وجدؔ، سکندر علی (نہرو اور وجد کی تصویر)	دسمبر ۱۹۷۶	۷

Marfat.com

حضور داورِ محشر خراب ہو نہ سکا	بسمل شاہ جہاں پوری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۱۳
حضور و قرب کی فرصت ملی ہے	نقوی، قاسم شبیر	دسمبر ۱۹۶۳	۳۳
حکیمِ وقت ہے اک یار مہرباں اپنا	منشاء الرحمان خاں منشا	جون ۱۹۷۶	۳۷
حوصلہ کر کے بزم میں ان کی آیا ڈٹ کر بیٹھ گیا	انجم رضوانی	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۷
حیات درد ہو کیوں کر نہ یادگار مجھے	تابش دہلوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۱۱
حیات جرم نہ کوئی سزا لگے ہے مجھے (نذر جاں نثار اختر مرحوم)	نازش پرتاب گڈھی	دسمبر ۱۹۷۷	۱۷
حیات کاٹ رہا ہوں کہ اک سزا اب تک	کمال، عبداللہ (تصویر و تعارف)	جولائی ۱۹۸۳	۲۴
حیاتِ نارسا کی بے کلی	ساجدہ زیدی	فروری ۱۹۷۹	۱۹
حیرت جلوۂ محبوب بتاؤں	شاد عارفی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۷
حیران ہیں رفتارِ جنوں دیکھنے والے	یعقوب عثمانی	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۳۸

خ

خارزاروں سے مفر ہو یہ ضروری تو نہیں	حبیب ہاشمی	اکتوبر ۱۹۷۲	۴۷
خاک خاک چہرے ہیں، داغ داغ دامن، پیرہن دریدہ ہیں	اختر لکھنوی	جولائی ۱۹۸۶	۲۵
خاک خوش ہوگا وہاں رہ کے پریشاں کوئی	شیدا دہلوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۱۷
خاک میں لپٹے گوہر دیکھے دامنِ گل میں خار ملے	بسنت، بسنت کمار	جولائی ۱۹۷۹	۱۸
خاک ہوتے لوگ اور جلتے ہوئے گھر دیکھ کر	اشک، پروین کمار	مئی ۱۹۸۱	۴۶
خامشی ترجماں نہ ہو جائے	کشور شمیم یزدانی	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۶
خاموش۔ موج موج۔ سمندر صدا کا۔ ہوں	راز، راج نرائن	مئی ۱۹۸۴	۲۳
خامشی ہوتی ذرا سی کبھی گہری تو صدا ہو جاتے	حکیم منظور (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۲۷
خانۂ دل خراب ہو جائے	نظیر مظفر نگری، نظیر حسین	جولائی ۱۹۷۰	۳۱
خانۂ دل میں داغ جل نہ سکا	عرش ملسیانی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳۴
خبر! خبر ہو گئی ہے مہمل، نظر نظر تازہ خواب لکھنا	حکیم منظور	جون ۱۹۸۱	۲۷
خبر ملنے کی قسم آپ تو ہیں کھائے ہوئے	عارف دہلوی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۵
خبر نہیں آئینے کو شاید کہ عکس دھندلا چکا کبھی کا	نفر غزالی	مارچ ۱۹۸۲	۳۰
خدا سمجھے دلِ رنگیں ادا سے	کاظم مظفر پوری، شبیر کاظمی	اکتوبر ۱۹۶۳	۳۱
خدا شاہد ہے اچھا یا بُرا ہے	شاہد ساگری	اگست ۱۹۸۶	۲۶

Marfat.com

خدا کرے یہ مصیبت نہ ہو کسی کے لیے	وحشت، رضا علی	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۱۶
خداؤں کی خدائی ہو چکی بس	یگانہ چنگیزی	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۵
خراب و خوب سبھی بے مثال دیتا ہے	نصر غزالی	دسمبر ۱۹۸۶	۳۰
خرابہ ہائے جہاں میں جدھر گیا ہوں میں	عزیز جاوید، م	نومبر ۱۹۶۳	۳۰
خرد کا دور ہے عشق جنوں ساماں نہیں ملتا	باقر رضوی	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۲۶
خرد سے "اہرمن کی عظمتیں" سنبھالتے رہے	کرشن موہن	اپریل ۱۹۵۱	۴۲
خرد میں مبتلا ہے سالکِ دیوانہ برسوں سے	سالک، عبدالمجید	یکم جون ۱۹۴۶	۳۸
خرد والوں سے کہدو ہم سے دیوانوں میں آجائیں	منشاء، منشاء الرحمان	جون ۱۹۷۹	۲۸
خرمن ہوس کا موردِ برقِ بلا ہوا	وحشت، رضا علی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۸
خزاں کا صحنِ چمن میں ہے اقتدار ابھی	سیدہ فرحت	دسمبر ۱۹۵۱	۳۷
خسرو ہے نذرِ جنوں عاشقی کے رستے میں	تمنّا بجنوری	جولائی ۱۹۶۲	۸
خصوصی لطف فرمائی نہ چھوڑی	منشاء، منشاء الرحمان	مارچ ۱۹۶۰	۳۵
خضر کی دوستی بخیر سہی	سرشار سیلانی	دسمبر ۱۹۶۲	۳۵
خطِ غبار ہوں نقشِ آرزو میں ہوں	نامی انصاری	مئی ۱۹۸۱	۲۱
خفا تھے لفظ، جو کہنا تھا کہہ گیا پھر بھی	فضلی ابن فیضی	دسمبر ۱۹۷۵	۱۷
خلوت میں ہے سکوں نہ کسی انجمن میں ہے	نقوی نصیر آبادی، قاسم شبیر	جولائی ۱۹۵۸	۴۹
خلوتوں میں مثلِ ہنگامہ ہوں میں	صدیقی، کیف احمد	دسمبر ۱۹۷۱	۲۹
خلوص عشق میں کن مشکلوں سے آیا ہے	نقوی نصیر آبادی، قاسم شبیر	فروری ۱۹۶۲	۴۴
خم نقشیں سے، نہ مینا سے، نہ کچھ جام سے ہے	حسرت موہانی	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۵
خموش دشت میں بھٹکی ہوئی صدا کہہ دو	وکیل سلونی	جولائی ۱۹۷۵	۴۷
خموشی میں بھی ہوتا ہے کبھی تقریر کا عالم	خزاں ہوشیارپوری	اگست ۱۹۵۱	۴۲
خواب آنکھوں میں سوالی ہی رہی	عبید صدیقی	جنوری ۱۹۸۵	۳۵
خواب جس کے دیکھے تھے، وہ معدن احمر کہاں ہے	حامد کاشمیری	اگست ۱۹۷۹	۱۹
خواب۔ خواب زندگی انجمن ہی سوتی ہے	فریدہ ریشمی	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۵
خواب خواب محرومی، نیند نیند تنہائی	جاوید اکرام	جون ۱۹۸۲	۲۴
خوابوں کی بین سُن کے سبھی مست ہو گئے	مسیحا، محمد	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۴
خوابوں کے عکس عکس پہ چھائی تھی تیرگی	شاہین، مناظر حسن	اگست ۱۹۸۴	۲۱
خواہشیں ارماں بنیں جینے کا ساماں ہو گئیں	طالب چکوالی	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
خواہشیں، جیسے افریقہ کی بیٹیاں، جنگ آزادی میں سر سے باندھے کفن	بشیر بدر	جولائی ۱۹۶۹	۲۵
خواہشیں خنجر بکف تھیں دل سنبھلتا کس طرح	اعجاز اعظمی	مارچ ۱۹۷۸	۳۱

Marfat.com

خوبصورت فریب شادی ہے	ضیا فتح آبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۱۸
خود بہ خود پگھلے گی یہ جسموں کی برف	شہباز راجوروی	جولائی ۱۹۷۵	۴۷
خود بخود مئے ہے کہ شیشے میں بھری آوے ہے	اختر، جاں نثار	نومبر ۱۹۷۳	۱۸
خود تماشا بھی، تماشائی بھی قصہ کیا ہے	اظہار شادانی	مئی ۱۹۷۹	۳۶
خودداری کی مجبوری راضی بہ رضا آئی	طالب چکوالی	مئی ۱۹۷۵	۳۹
خود سے بھی برہم و بیزار ہوں، دنیا کیا ہے	نازش پرتاب گڈھی	فروری ۱۹۷۶	۲۱
خود فریبی کا یہ نشہ بھی اتر جائے گا	شمیم حنفی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۷
خود فریبی کی میں زہریلی ہواؤں میں رہا	اشرف، غلام رسول	مئی ۱۹۸۰	۳۸
خود کو بھی لے جا نہ سرابوں کے ڈگر میں	حسن منظور حسن	جون ۱۹۸۲	۲۵
خود کو میں برسوں تو بادل نہیں ہونے دیتا	قمرالدین، ایم (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۲۹
خود مجھی سے کیا ہے کسی نے یوں مجھ کو جدا دوستو	آزاد گلاٹی	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۲
خود نمائی کا رہا تجھ کو سلیقہ کیا کیا	مہدی پرتاب گڈھی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۷
خود وہ جفا پر مائل ہیں ارمان جفا کا کون کرے	تابش دہلوی	یکم اگست ۱۹۴۵	۲۲
خود ہی اپنے آپ کو میں ڈھونڈھتا ہوں کو بہ کو	نشاط انصاری	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۷
خود ہی عنوانِ وفا ہیں خود ہی اک افسانہ ہم	انیس امام	فروری ۱۹۷۰	۲۲
خوشا وہ تیر جو دل کا ارادہ رکھتے ہیں	وحید اختر	اپریل ۱۹۷۱	۸
خوشبو ترے انفاس کی یوں پھیلی ہوئی ہے	تسکین، نورالنساء	مئی ۱۹۷۶	۳۳
خوشبو کی پلک، رنگ کے لب چوم رہا ہوں	بشیر بدر	اپریل ۱۹۷۱	۸
خوشبوئیں بکھریں ہوا کے رنگ گیلے ہو گئے	صابر مرزا	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۲
خوش فہمیوں کو غور کا یارا نہیں رہا	یعقوب عثمانی	دسمبر ۱۹۵۲	۱۶
خوشی بمنزلۂ غم نہیں تو کچھ بھی نہیں	آصف طرب	جولائی ۱۹۵۱	۴۸
خوشی کا نام ہے باقی مگر خوشی تو نہیں	حمید عظیم آبادی	نومبر ۱۹۷۶	۲۸
خوشی کیا آج کی ہو جب غم فردا نہیں جاتا	احسن مارہروی	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۴
خوشی نے مجھ کو ٹھکرایا ہے درد و غم نے پالا ہے	جلیلی، علی احمد	جون ۱۹۶۴	۷
خوف، تنہائی، بے صدا جنگل	راج کھیتی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۲۸
خوفِ ہنگامۂ نشور نہیں	برق، طلحہ رضوی	مارچ ۱۹۸۱	۱۹
خوگرِ رنج ہوں خوشی کے لیے	منیا کاظمی بانو	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۲
خون امید آرزو دیکھا	طالب چکوالی	دسمبر ۱۹۸۲	۲۷
خون جب سر سے اتر جائے گا	جلیل تنویر	نومبر ۱۹۷۰	۴۱
خونِ دل جب تک نہ ہو! یارب سکونِ دل نہ ہو	تسکین، محمد یاسین	یکم اپریل ۱۹۴۶	۴۴
خوننا بہ اپنی جانِ حزیں کر سکے تو کر	آرزو اکبرآبادی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۴۳

Marfat.com

خون ہوئے کتنے ہی ارمان	یعقوب بدایونی	ستمبر ۱۹۸۳	۲۴
خیالِ برق و مزاجِ شرر بدل ڈالو	سرور تونسوی	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
خیال دیر نہ شوقِ حرم نے ساتھ دیا	وصی عارف	جون ۱۹۶۲	۱۸
خیال صبح شبِ انتظار ہے اب بھی	جے کرشن چودھری	اپریل ۱۹۵۱	۴۲
خیال عرضِ دل تھا مگر یہ سوچتا رہا	شاد عارفی	جولائی ۱۹۵۷	۳۳

د

داد تو داد بس اتنا ہی کہیں ہو جائے	راز، لبشن داس	فروری ۱۹۵۶	۴۲
دار دست کو دستِ عطا کہیں نہ ملا	جمیل قریشی	اگست ۱۹۸۴	۲۱
داستان دردِ دل اہل وفا کہنے لگے	ایاز، غلام حسین	دسمبر ۱۹۷۴	۳۵
داستانِ فطرت ہے ظرف کی کہانی ہے	حیات وارثی	دسمبر ۱۹۷۵	۳۶
داستاں کرب کی ہر روز سناتے کیوں ہو ؟	دلیپ بادل	اپریل ۱۹۸۵	۳۱
داستانوں کے سبھی کردار آذر ہو گئے	مظفر ایرج	مارچ ۱۹۸۳	۲۱
داغ دل چمکا تو غم پیدا ہوا	جوش ملسیانی	مارچ ۱۹۶۳	۳
داغ دل زخم جگر آپ فروزاں کر لیں	رضا امروہوی	مارچ ۱۹۶۹	۳۴
داغ دل سے نہ مٹے گا مجھے معلوم نہ تھا	سردار جلیل	یکم اپریل ۱۹۴۵	۳۲
داغ وہ تو نے دیا ہے کہ چھپا بھی نہ سکوں	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۵۳	۱۷
دام خیال کے لیے وسعتِ کائنات ہے	ضیا فتح آبادی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۲۵
دامن بھی تار تار ہیں سینے بھی شق ملے	آفتاب شمسی	جولائی ۱۹۷۲	۱۹
دامنِ زیست میں داغوں کے سوا کچھ بھی نہیں	نسیم مخموری	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۸
دانائے غم نہ محرمِ رازِ حیات ہم	جذبی، معین احسن	ستمبر ۱۹۵۷	۸
دائرہ در دائرہ کیوں ہم کو جتلاتے گئے	عابدہ احمد	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۶
دائروں میں سوچ کے سہمے ہوئے	محمود عشقی	ستمبر ۱۹۷۰	۲۲
دبی ہوئی شکستہ دل میں ہے بہار آرزو	مانی ناگ پوری	مئی ۱۹۷۰	۴۲
درِ ادراک کھلے دیدہ بینا ٹھہرے	آفتاب شمسی	جولائی ۱۹۷۴	۴۲
در پردہ اس نظر کا اشارہ ضرور ہے	اختر بریلوی، گیان پرکاش سکسینہ	یکم اگست ۱۹۴۳	۱۵
در پردہ مئے حسن کا دیوانہ بنا دے	جلیل، فصاحت جنگ	یکم جولائی ۱۹۴۴	۵
در پردہ کہیں ان پہ یہ الزام نہ آئے	اثر لکھنوی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۳
در پردہ تھی شوخ حقیقت افسانے بدنام ہوئے	شارب، منوہر لال	نومبر ۱۹۵۷	۴۲
در پہ سر کو جھکا کے دیکھ لیا	صدیقی، حبیب احمد	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۱۲

Marfat.com

درخت جھک گئے، پتوں نے آنکھ کھولی ہے	شایاں، ذکاءالدین (تصویر)	جولائی ۱۹۷۰	۴۰
درخشاں ہیں فلک پر میرے قدموں کے نشاں اب تک	امر، ربنیر سنگھ	مئی ۱۹۶۷	۱۲
درخورِ جذب سزاوار یقیں بن جاؤ	منوّر لکھنوی	اکتوبر ۱۹۵۹	۳۳
درد اٹھتے ہی ہونٹوں سے ہنسی پھوٹ پڑی ہے	نازش پرتاپ گڑھی	مئی ۱۹۷۰	۳
درد دل ضعف میں اے یار اٹھے اور بیٹھے	عارف	یکم اگست ۱۹۴۴	۳۰
درد دل درد جاں فزا بھی نہیں	بشریٰ ناہید	دسمبر ۱۹۶۷	۲۸
دردِ عالم سے گرچہ ساری دنیا آشنا	عشرت انور	مارچ ۱۹۷۱	۴۱
درد کا شجر لکھنا، صبح کا گجر لکھنا	اقبال عمر	مارچ ۱۹۸۲	۲۹
درد کا مسافر تھا، تھک کے سو گیا ہوگا	یاسین، محمد	جولائی ۱۹۸۱	۳۰
درد کی چوکھٹ پہ آکے یوں صدا دیتا ہے کون	خاطر حافظی	اپریل ۱۹۷۱	۳۷
درد کو زیب داستاں نہ کرو	طوفان، کشن دت	دسمبر ۱۹۶۸	۴۵
دردمندی دلِ شاعر کا جو کردار بنے	ساحر بھوپالی	دسمبر ۱۹۷۲	۷
دردو غم اپنا کہ ہائے زمانہ لکھوں	حمید عظیم آبادی	مارچ ۱۹۷۹	۳۴
درد ہے کرب ہے صدمات ہیں تنہائی ہے	ہما شکیل بدایونی	اپریل ۱۹۸۰	۲۱
دریا بدوش قطرے جو گلشن میں آئے ہیں	امجد علی غزنوی	مئی ۱۹۷۷	۴۲
دریا کی حیثیت اُسے کیوں کر دکھائی دے	جوہر، چندر پرکاش	فروری ۱۹۷۹	۲۶
دریائے جوشِ عشق اتر ہی گیا نہ ہو	مہیش پٹیالوی	ستمبر ۱۹۷۰	۲۶
دشت ظلمات میں خورشید اگایا جائے	حامد کاشمیری	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۲۸
دشت میں شورِ بادہ ہو بھی نہیں	عزیز قیسی	جون ۱۹۷۱	۶
دشت و صحرا میں کبھی اُجڑے کھنڈر میں رہنا	منوّر رانا	جون ۱۹۸۶	۱۵
دعا کو ہاتھ اٹھا کر ان کا دامن تھام لیتے ہیں	فرحت قادری	مئی ۱۹۸۰	۱۴
دعائیں اپنے مقدر کو دے رہا ہوں میں	خمار بارہ بنکوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۳۵
دعوئ ہوش ہے ساقی کی نظر ہونے تک	آصف الہ آبادی	اپریل ۱۹۶۲	۹
دکھ درد کی شعاعوں سے چہرہ تراش کر	ریاض مالیگانوی	مئی ۱۹۸۰	۲۳
دکھوں کا سیل، حوادث کا رنگ دیکھیں گے	پرکاش فکری	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۶
دل اپنی دھن میں ناداں اور نادار ہوتا جاتا ہے	ابراحسنی گنوری	اپریل ۱۹۵۳	۱۹
دل اگر اس بزم رنگیں کا تمنائی نہ ہو	رضا امروہوی	ستمبر ۱۹۷۴	۳۸
دل اگر شاد نہیں ہے نہ سہی	حیرت، عبدالمجید	نومبر ۱۹۵۵	۲۵
دل ایسے دام سے جائے کہاں معاذاللہ	نظیر مظفرپوری	جون ۱۹۶۹	۲۱
دل ایک ہی رات کا دیا ہے	اسعد بدایونی	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۷

Marfat.com

دلِ برباد کو چھوٹا سا مکاں بھی دے گا	احتشام اختر	جنوری ۱۹۷۶	۱۱
دل بہاروں میں بھی مرجھاتے یہ قصہ کیا ہے	تاباں جھانسوی	یکم جون ۱۹۴۹	۳۳
دل بہلنے کے لیے کوئی بہانہ دے گا	منظور ہاشمی	دسمبر ۱۹۸۰	۲۴
دلِ بے صبر تامل کا مزا کیا جانے	منوّر لکھنوی	مارچ ۱۹۵۸	۴۲
دل پہ ان کی سرد مہری کا اثر کیا کیا ہوا	مانوس سہسرامی	مارچ ۱۹۷۴	۳۲
دل پہ جو گزری کوئی کیا جانے	جوش ملسیانی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۲۱
دل پہ جو گزری ہے تفصیل سے کچھ یاد نہیں	اوج یعقوبی	جون ۱۹۶۱	۴۲
دل پہ حیرت کے جو رہ رہ کے ملال آتا ہے	حیرت، عبدالمجید	مارچ ۱۹۵۳	۵۰
دل پہ پھر چوٹ لگے گی مجھے معلوم نہ تھا	ناز، مظفر النساء (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۵
دلِ پُر داغ جو روکش تھے گلستانوں کے	ثاقب لکھنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۷
دل پر شوق خریدار ہے کن کا؟ اُن کا	فراق گورکھپوری	نومبر ۱۹۶۳	۳
دل ترے عشق سے برگشتہ ہوا ایسا بھی نہیں	شمس غازی آبادی	اگست ۱۹۸۴	۲۱
دل تو برساتا ہے ہر روز ہی غم کے ساون	اطہر عزیز	اگست ۱۹۷۹	۳۹
دل ٹوٹ کے بھی حدِّ فغاں تک نہیں آیا	درد، جگدیش مہتہ	اپریل ۱۹۸۶	۳۲
دل جب سے تغافل نے ترے توڑ دیا	محروم، تلوک چند	مئی ۱۹۶۰	۲۰
دل جس کی رفاقت کا طلب گار بہت ہے	حیرت، عبدالمجید	مئی ۱۹۵۱	۳۴
دل چاک ہے، پُر کیف سحر ہے تو مجھے کیا	مخدوم اشرف	مئی ۱۹۷۹	۲۶
دل ستم زدہ رسمِ جہاں نباہ تو دے	سلام جرأت انجنگاوی	مئی ۱۹۵۹	۳۴
دل سرد ہو گیا ہے طبیعت بجھی ہوئی	قزلباش، آغا شاعر	یکم جون ۱۹۴۵	۹۴
دل سے یہ دھواں سا اٹھ رہا ہے	شاد، چندر پرکاش	نومبر ۱۹۸۵	۱۷
دل کا عجب انداز ہے، گلشن بھی ہے صحرا بھی ہے	فریدی، مغیث الدین	دسمبر ۱۹۸۰	۶
دل کا سنبھالنا کوئی آساں ہے آج کل	حیرت شملوی	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۴۸
دل کشی، رنگ پیرہن کی ہے	وجد، سکندر علی	فروری ۱۹۷۳	۳۴
دل کہ ہے کشتۂ نیرنگیٔ حالات بہت	زبیر رضوی	دسمبر ۱۹۵۸	۵۳
دل کو آئینہ بنا، جوہرِ ایمانی دے	خلیل سیمابی کولاری	دسمبر ۱۹۷۶	۴۵
دل کو بخشا سوز و گداز	منشا، محمد منشاء الرحمان	اکتوبر ۱۹۵۵	۴۱
دل کو پتھر بنا لیا ہے، میاں	طالب چکوالی	اپریل ۱۹۸۵	۲۹
دل کو تو شرابِ عنبی یاد رہے گی	شفیق جون پوری	جون ۱۹۶۰	۱۵
دل کو رہینِ آرزوئے عشق میں یوں بنا دیا	مائل نقوی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۴۲
دل کو سرگشتۂ آشوب جوانی لکھ دو	دانش فرازی	مارچ ۱۹۷۹	۲۶
دل کو غارت ترے پیکان کیے جاتے ہیں	اطہر ہاپوڑی	یکم جون ۱۹۴۶	۴۵

Marfat.com

دل کو کچھ غم بھی نہیں پھر بھی یہ مسرور نہیں	طالب جے پوری	ستمبر ۱۹۵۳	۴۵
دل کو مرے نیرنگیٔ محفل سے نہیں کام	ثاقب کان پوری	فروری ۱۹۵۳	۵۳
دل کی اک حرف و حکایات ہے یہ بھی نہ سہی	شعلہ، منشی بنواری لال	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۱۴
دل کی پابندی میں ہوں	جاوید اکرام (تصویر)	ج' ۱۹۸۰	۱۳
دل کی صدائے دردیوں ہی بے اثر گئی	کمار پاشی	غالب ۔ر۔ر۔ر ۱۹۶۹	۳۹
دل کے آنگن میں ستارے سے اتر جاتے ہیں	محمود خاور	جولائی ۱۹۷۲	۱۹
دل کے آنگن میں عجب شور مچا رکھا ہے	ضیا فتح آبادی	جولائی ۱۹۸۱	۵
دل کے اس خرابے میں آج کس کی یاد آئی	رضا امروہوی	ستمبر ۱۹۷۷	۲۶
دل کے تصورات میں کھویا ہوا سا ہوں	امین حزیں	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۵۲
دل کے جذبات میں پہلی سی وہ شدت بھی نہیں	مسعودہ حیات	نومبر ۱۹۶۹	۴۵
دل کے زخموں کے لیے ایسی دوا لی جائے	شاہد مشتاق علی	مارچ ۱۹۷۹	۲۶
دل کے عناصر کا یہ عالم	فراق گورکھپوری	جون ۱۹۸۱	۵
دل کے نزدیک تھی قدموں کی صدا آخر شب	تسکین، نورالنساء	اگست ۱۹۷۷	۳۶
دلوں کے زخم سُلگتے رہے جفاؤں سے	قیصر قلندر	مئی ۱۹۶۹	۲۴
دل کیفیت عشق کے باوصف حزیں ہے	فراق گورکھپوری	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۱۹
دل مرا گھبرا رہا ہے کیا کروں	احمد اورنگ آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۴۴
دل میں اب تک ہوش گلبدناں باقی ہے	اختر شیرانی	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۳۵
دل میں احساسِ زندگی پاکر	وصی عارف	ستمبر ۱۹۵۹	۱۵
دل میں امید اگر نہیں آتی	سحر، کنور مہندر سنگھ بیدی	جنوری ۱۹۵۱	۸
دل میں جب بے چینیوں کی لذتیں پاتی ہوں میں	شمع، عظمت اللہ	یکم جون ۱۹۴۶	۳۳
دل میں جو تھا وہ لب تک نہ آسکا	خنداں لکھنوی	جنوری ۱۹۴۸	۵۷
دل میں جھانکا تو تمنّا کا خرابہ نکلا	یاسین، محمد	جولائی ۱۹۷۱	۴۱
دل میں خواہش کی نہ چنگاریاں سلگاؤں گا	بدر نظیری	ستمبر ۱۹۸۰	۴۳
دل میں سوزش ہے مرے آگ لگی ہو جیسے	عبدالحمید، حمید عظیم آبادی (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	۳۵
دل میں ہر وقت خیال در جانا نہ ہے	شوق لکھنوی	یکم اپریل ۱۹۴۵	۴۳
دل میں ہے ان کی یاد جو تقدیر کی طرح	راجے بریلوی، مایا کھنہ	مئی ۱۹۸۶	۲۴
دلوں میں سوز بے تاثیر کیوں ہے ہم نہیں سمجھے	سلام جرأت انجنگاوی	نومبر ۱۹۵۴	۳۴
دلوں سے اپنے کرو دُور پہلے کینوں کو	کرامت، کرامت علی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۳
دل ناداں اندھیرے میں اجالے ڈھونڈتا ہوں	راہی، رام پرکاش	مارچ ۱۹۷۴	۱۵
دل نشین یوں ہو گیا ہے چہرۂ ضو بار دوست (برطرح غالب)	مست، دینا ناتھ	فروری ۱۹۷۱	۲۶

Marfat.com

دل نہ رہا وہ ہم نہ رہے وہ بے جا ہی بے جا کہیے	نوح ناروی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۵
دل و نظر کی وہ بے کیفیوں کا عالم ہے	اثر، محمد علی خاں	یکم اگست ۱۹۴۹	۲۷
دل ہے کہ ڈوبا جائے ہے، لب تک فغاں آجائے ہے	نصر قریشی	فروری ۱۹۸۰	۲۲
دل ہے طالب کرم خاص کا سائل کی طرح	اثر، کالی چرن	دسمبر ۱۹۷۱	۲۹
دل یا دِ چشم یا دمیں بے کل ہے آج کل	تابش سلطان پوری	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۱۶
دم آخر سلاسل سے نہ ٹانکے زخم تن کوئی	ضامن علی، سید	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۴۲
دمِ آخر یہ اشکوں کی روانی دیکھتے جاؤ	یحییٰ اعظمی	جون ۱۹۵۳	۳۳
دم زیرِ پائے ساقیِ محفل نکل گیا	پرکاش مونس	اپریل ۱۹۵۲	۲۹
دم ساز ہزار داستاں ہے	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۷	۱۰
دماغ اب آپ ہی خود دیکھیے کیا مجھ بشر کا ہے	شجاع خاور	جون ۱۹۸۵	۲۴
دنبالہ ان کی تند نگاہی میں آگیا	قلباش، آغا شاعر	یکم نومبر ۱۹۴۴	۵
دن بنا خواہ، خواہ رات بنی	منوّر لکھنوی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳۹
دن ڈھل چکا تھا اور پرندہ سفر میں تھا	وزیر آغا	جولائی ۱۹۶۹	۱۴
دن ڈھلا جائے ہے، شام آئے ہے جی گھبرائے ہے	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۳	۲۷
دن رات بہے اشک مرے دیدۂ تر سے	عاقل، دھرم پال	مئی ۱۹۷۹	۶
دن نکل آیا ہے وہ شوخ ابھی آیا تو نہیں	امر ابد آبادی	نومبر ۱۹۷۰	۴۱
دنیا تو آخر دنیا ہے، کوسے گی الزام دھرے گی	کرشن موہن	اپریل ۱۹۶۵	۱۶
دنیا سے اور حاصلِ باغِ جناں سے کیا	آزردہ دہلوی	ستمبر ۱۹۵۱	۳۳
دنیا کی فضا بس ایک نظر میں زیر و زبر ہو جاتی ہے	امجد حیدر آبادی	فروری ۱۹۵۵	۲
دنیا میں وفاؤں کا جب ذکر ہوا ہو گا	اخلاق سہسوانی	جون ۱۹۸۱	۴۱
دنیا ہو کیوں نہ واقف رازِ غم نہاں سے	جرم محمد آبادی	نومبر ۱۹۷۲	۲۵
دنیا ہے ایک خواب پریشاں ترے بغیر	صابر اکبر آبادی	اکتوبر ۱۹۵۸	۳۷
دو چار قدم کہنے کے لیے جو ساتھ ہمارے چلتا ہے	درد، وشوا ناتھ	جون ۱۹۸۲	۲۴
دو دشام فراق چھا بھی گیا	تلخ، من موہن	جولائی ۱۹۸۲	۲۶
دودھ بہہ جائے اُبل کر کبھی برتن ٹوٹیں	شائستہ یوسف (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۱
دور بہت ہے گھر میرا	کمال، عبداللہ (تصویر و تعارف)	جولائی ۱۹۸۳	۲۴
دور تک رینگتے قدموں کے نشاں پائے ہیں	اطہر عزیز	جنوری ۱۹۸۰	۲۷
دور تک منزلِ ہستی کا کہیں نام نہیں	موج، راجیندر بہادر	جون ۱۹۸۲	۲۵
دور رہ کر بھی یہ قربت کبھی پہلے تو نہ تھی	محسن زیدی (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۱۹
دور طوفان میں بھی جی لیتے ہیں جینے والے	تاباں، غلام ربّانی	اپریل ۱۹۶۹	۱۰

Marfat.com

دور کس بے کسی کا آیا ہے	ارشد کاکوی	فروری ۱۹۵۵	۳۶
دور ہوں زلف خدوخال کے افسانوں سے	نظامی، ابوالحامد	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۳
دوست اک سارے زمانے سے جدا تھا اپنا	جاوا، ستیہ نند	ستمبر ۱۹۸۰	۴۳
دوست دشمن سب کا ہے میلان قاتل کی طرف	جوش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۲	۱۱
دوست کا فیض عام ہے اہل ہی آدمی نہیں	ابراحسنی گنوری	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۲۷
دوست مستقبل کا روئے ضوفشاں دیکھا کیے	حسن نجمی	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲۹
دوستو اور پلاؤ کہ کڑی رات کٹے	ساغر نظامی	مارچ ۱۹۷۴	۳
دوستوں کو جو نہ بیگانہ بنایا ہوتا	امن، گوپی ناتھ	جنوری ۱۹۶۴	۲۱ - ۲۲
دوستی حرفِ افسانہ خواں بن گئی	وجد، سکندر علی	دسمبر ۱۹۸۱	۲۴
(نذر فراق ۸۵ ویں سالگرہ پر)			
دوسری باتوں میں ہم کو ہو گیا گھاٹا بہت	شجاع خاور	جنوری ۱۹۸۴	۲۹
دوش پر رہا بھی ہے سر کبھی گیا بھی ہے	افسر القادری سہسرامی	دسمبر ۱۹۷۰	۱۶
دولتِ فکرِ رسا طبع رواں پائی ہے	تاباں، غلام ربانی	مارچ ۱۹۵۷	۳۷
دو گھڑی عیش مصلا چھوڑ دے	نجم آفندی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۷
دول زحمتِ جلوہ یہ میرا کام نہیں ہے	موج، راجندر بہادر	فروری ۱۹۷۸	۴۳
دو وضع کی اک منزل جانا نہ بنا دے	ضامن، محمد ضامن علی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۱۲
دوئی کا نقش فنا ہو تو لطف آجائے	کرشن موہن (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۶
دہان زخم میں قاتل نے خنجر کی زباں رکھ دی	نجم ندوی، محمد ابراہیم	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۲
دہر حیرت گہہ سکوتِ راز	حامد کاشمیری	جنوری ۱۹۷۰	۴۰
دہر کے بیش و کم سے چلے آئے ہم روبرو ئے صنم	ارشد کاکوی	جولائی ۱۹۶۱	۲۷
دہر کے دشت میں اک مسافر بنی روح روز ازل سے بھٹکتی رہی	اختر بستوی	اپریل ۱۹۷۱	۲۶
دہکے دہکے حسین چہروں پر	فرید جاوید	یکم نومبر ۱۹۴۶	۴۷
دھڑکنیں اعتدال میں رکھنا	حامد جعفری (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۲۹
دھند کے پھیلے ہوئے ہاتھ ہیں کٹنے والے	کاوش جذباتی	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۵
دھوپ آگئی دیوارِ یقیں پر بھی گماں کی	قاسمی، ایم۔آر	جولائی ۱۹۸۳	۲۶
دھوپ کی گود میں تا دیر جو شبنم ٹھہرے	رونق گیاوی	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۷
دھوپ کے دشت میں، بے سایہ شجر میں ہم تھے	شہریار	نومبر ۱۹۷۳	۱۸
دھوپ ہے سائبان دے اللہ	آفاق فاخری	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۵
دھیان میں تھا کبھی نسیان میں تھا	ظہیر غازی پوری	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۳
دلاسا دیتے ہیں خانہ خراب ہونے تک	شاد نوحی	اپریل ۱۹۸۵	۳۹

Marfat.com

دیا شباب نے دو روز میں جواب مجھے	دیوانہ، موہن سنگھ	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵۵
دیارِ زیست تماشائے رنگ و بو نکلا	انجم مظہری	جنوری ۱۹۷۶	۳۳
دیتا ہے جو گونجے گی مجھ میں وہی صدا	ایوب سلیم	مئی ۱۹۷۹	۱۴
دیتا ہے سر محفل کیوں جان نذرانہ	کرامت فاطمہ بیگم	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۴۱
دیدہ ویراں کی خوابوں سے شناسائی بھی ہے	تاباں، غلام ربانی	مارچ ۱۹۸۱	۸
دیر و کنشت میں بھی ہے لازم ترا گذر	احسن، ممتاز حسن	ستمبر ۱۹۴۸	۲۰
دیکھا نہیں وہ روئے منوّر کئی دن سے	اثر رامپوری	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۳۵
دیکھ کر ان کو جو سنبھلا دلِ ناداں اپنا	عیاں میرٹھی	یکم اگست ۱۹۴۷	۵
دیکھ کر ہم کو اسیرِ آرزو	امجد نجمی	اگست ۱۹۷۲	۶۷
دیکھ کر تیور اُس قاتل کے	حیرت، عبدالمجید	اکتوبر ۱۹۵۲	۴۳
دیکھ لینا کوئی بُرا تو نہیں	حافظ امرت سری	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۰
دیکھ زلف دونا لینے کے دینے پڑ گئے	عارف	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۵
دیکھی ہے جب سے مست اشاروں کی روشنی	ساحر ہوشیارپوری	یکم نومبر ۱۹۴۹	۲۱
دیکھنے والا کوئی ملے تو دل کے داغ دکھاؤں	اعظمی، خلیل الرحمان	اکتوبر ۱۹۶۸	۲۸
دیکھنے والوں کو مسرور نظر آتا ہے	اثر دہلوی، کالی چرن	جون ۱۹۷۹	۲۹
دیوار تعلق میں بھی در ہو گئے ہوتے	قاسمی، ایم۔آر (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۲
دیوانہ فرطِ غم میں کیا سوچتا ہے آج	شاد، چندر پرکاش	اپریل ۱۹۵۶	۴۰
دیوانہ لگے ہے کبھی فرزانہ لگے ہے	ظفر رضوی کاکوی	مارچ ۱۹۷۴	۲۳
دیوانگی نے خوب کرشمے دکھائے ہیں	ایاز جھانسوی	دسمبر ۱۹۵۸	۴۹
دیئے پھر آنسوؤں کے جل رہے ہیں طاق مژگاں پر	کاظم مظفرپوری	دسمبر ۱۹۶۹	۲۹

ڈ ز

ڈر ہے مجھ کو میری نگاہوں سے	نسیم سوز	یکم جون ۱۹۴۶	۳۳
ڈوبتی ساعتوں کی طرح ایک دن سب کی آنکھوں سے روپوش ہو جائے گی	سلطان اختر	جولائی ۱۹۷۴	۳
ڈوبتی ہوئی صداؤں کی گہرائیوں میں ہوں	شاہد ماہلی	جولائی ۱۹۷۵	۴۲
ڈھونڈتی پھرتی ہے اب اس کو نگاہ واپسیں	نجیب رامش	دسمبر ۱۹۷۵	۱۷
ذائقہ زہراب کا نوک زباں ہوتا ہوا	صدیق مجیبی	نومبر ۱۹۷۹	۳۷
ذرا مشکل سے سمجھیں گے ہمارے ترجماں ہم کو	وفا، عزیز بانو (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۵	۱۶
ذرّے افسانے سناتے ہیں کہیں تم تو نہیں	مانی جائسی	مئی ۱۹۵۳	۴

Marfat.com

ذکر مرا اور ترے لب پر ؟ یاد مری اور ترے دل میں	قتیل شفائی	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲۹
ذکر نشاطِ خلوتِ غم میں بُرا لگے	نازش پرتاب گڑھی	اکتوبر ۱۹۷۲	۱۰
ذوق خودی نواز اگر شاملِ بیخودی نہیں	الم مظفر نگری	دسمبر ۱۹۵۰	۳۹
ذوق و شوق بندگی کا ہم سماں دیکھا کیے	آباد لکھنوی	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۴۲
ذہن رکھتے ہیں تو آتشیں فکر سے ہم رہیں کیسے دامن کشاں دوستو	قمر الزماں مبارک پوری	اپریل ۱۹۷۷	۲۵
ذہن سے سایۂ افکار ہٹا دے کوئی	صبا، محمد نعیم	جنوری ۱۹۷۷	۳۷
ذہن شاعر میں یوں فکرِ معاش	پریم وار برٹنی	جنوری ۱۹۵۸	۴۳
ذہن کی رونقِ گلزار نہ چھینو مجھ سے	پرویز شاہدی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۹
ذہن میں وہ نغرۂ اللہ اکبر صاف تھا	رونق رضا (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۷
ذہنوں میں تاثرِ حسن کا جب اک نخم محبّت بوتا ہے	فصیح الزماں	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۴

ر

رات اک پیاس کا صحرا تھا مرے آنگن میں	عزیز تمنائی	جون ۱۹۷۸	۳۲
رات بھی، تیرا دھیان بھی، ہم بھی	موج، محمد علی	دسمبر ۱۹۸۶	۳۰
رات بھی ہے کچھ سونی سونی، دن بھی کچھ ویران سا ہے	خورشید الاسلام	جولائی ۱۹۷۹	۳
رات دن پلکوں تلے اشکوں کی لڑیاں دیکھیاں	فراق گورکھپوری	مارچ ۱۹۵۰	۳۷
رات رک جاتی ہے جب ذہنِ پریشاں کے قریب	ضیا ساحری	جنوری ۱۹۷۱	۳۸
رات کو دن کہوں، دن ہو تو اُسے رات لکھوں	محبوب راہی	جنوری ۱۹۸۳	۲۱
راحت طلبی کا ہم الزام نہیں لیں گے	خلیل انجم	اپریل ۱۹۸۱	۳۴
راحت کا مقدور کہاں تھا غم ہی گوارا ہو جاتا	تابش دہلوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۳۴
راز الفت چھپائے بیٹھے ہیں	خورشید بیگم	یکم نومبر ۱۹۴۶	۳۷
راز الفت عیاں نہ ہو جائے	سحر، مہندر سنگھ بیدی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۴۰
راس آجائیں جو دل کو وہی غم اچھے ہیں	پیام فتح پوری	جون ۱۹۶۲	۱۸
راس آیا نہ کبھی اس کو گلستاں ہونا	آفاق دہلوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۳۸
راہ بے انت، بے شجر، دل تنگ	حکیم منظور	جون ۱۹۸۱	۲۷
راہ سنسان ہر اک برگ و شجر ہے تنہا	راہی ضیائی	مئی ۱۹۷۹	۱۴
راہ میں پہلے سمندر آئے گا	اشک، پروین کمار (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۱
راہ میں ہے نہ گردِ راہ میں	تبسّم نظامی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۲۶
ربط ہوگا نہ رفاقت ہوگی	حیرت، عبدالمجید	جولائی ۱۹۶۱	۹
رُت سونی تھی، ساون جیسی بات نہ تھی	خان ارمان	ستمبر ۱۹۷۲	۲۷

Marfat.com

رہروِ راہِ محبّت کون منزل میں ہے	بسمل سعیدی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۲۲
رہ گئی شرم ناشکیبائی	ادا بدایونی	یکم جون ۱۹۴۶	۳۳
رہ گیر بے نقاب دِئے راہبر کھلے	اعجار صدیقی	ستمبر ۱۹۶۹	۴
رہِ وفا میں نہ رہزن کے ڈر سے راہ بدل	ظہیر ناشاد دربھنگوی	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۵
رہ وفا میں ملے جتنے سب ملول ملے	مخدوم اشرف	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۳
رہوں جویائے اسرارِ بقا کیا	شرقی خالدی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۳۵
رہین یاس ہوں ناکامیٔ فغاں کی طرح	موج، کیلاش بہاری ماتھر	جنوری ۱۹۷۸	۲۶
ریت کی لہروں سے دریا کی روانی مانگے	شاہد کبیر	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۹
ریکھا بن کے ابھرے کوئی لمحہ جب پیشانی پر	وہاب دانش	جولائی ۱۹۶۹	۴۳

ز

زادیے فکر کے اب اور بناؤ یارو	شوق سالکی لکھنوی	جنوری ۱۹۷۶	۳۳
زباں پر آ کے بھی ظالم بیاں نہیں ہوتی	رشی پٹیالوی	مئی ۱۹۶۶	۳۸
زبان دل کی نہ دل ہی زبان کا ہے رفیق	قیس، امرچند	جون ۱۹۵۶	۳۶
زباں سے نکلے ہوئے لفظ بے صدا نہ کر	حیات لکھنوی	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۵
زباں کی جان، میری بے زبانی اب بھی ہوتی ہے	خلیل سیمابی کولاری	مارچ ۱۹۷۸	۳۱
زخمی دکھائی دے کوئی مضطر دکھائی دے	طرب میرٹھی	جنوری ۱۹۷۶	۳۳
زخم روشن ہوا زخموں کے کنارے چمکے	آفتاب شمسی (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۳۰
زخم سے پُر ہے داغ سے رنگیں، دل کا داماں تم سے زیادہ	غنی اعجاز	ستمبر ۱۹۷۹	۳۹
زخم کو پھول کہو، درد کو خوشبو سمجھو	خالد رحیم (تصویر)	دسمبر ۱۹۷۰	۲۵
زخم گہرا ہے مگر درد چھپا رکھا ہے	ادیب، عبدالقادر	نومبر ۱۹۸۴	۲۵
زخم میں آگ لگا کے دیکھیں	شمیم فرحت	ستمبر ۱۹۷۴	۳۸
زخموں کی وہ خوشبو بخدا ساتھ ہے میرے	منشاء، محمد منشاء الرحمان	دسمبر ۱۹۸۰	۱۸
زخموں کے پھول اپنے بدن پر سجائے ہیں	مہدی پرتاب گڑھی	مئی ۱۹۷۷	۴۲
زعم میں جس نے سر اٹھایا ہے	شمس، عبدالمجید	ستمبر ۱۹۸۰	۳۱
زلف پُرخم کی ہوا تھی شاید	شجاع فاروق	ستمبر ۱۹۷۶	۳۷
زلف تو نہیں، دل ہے، یہ اگر پریشاں ہے	محروم، تلوک چند	نومبر ۱۹۵۱	۴
زمانہ بدلا ہے رُت کدوں کو نئی ادا سے سجاؤں میں بھی	موج علیگ	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۷

Marfat.com

زمانے بھر میں رسوائی کا ساماں ہوتا جاتا ہے	دیپک فیروزپوری	اپریل ۱۹۵۳	۵۰
زمانے کی شورش سے بڑھنے نہ پائے	شہید بدایونی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۹
زمیں بدلتی رہی آسماں بدلتے رہے	احتشام اختر	دسمبر ۱۹۷۲	۱۱
زمیں سے آسماں تک یا مکاں سے لامکاں تک	ولی الرحمان ولی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۳۹
زمیں والوں پہ یہ مشق ستم اے آسماں کب تک	عبدالحفیظ	نومبر ۱۹۵۲	۴۹
زمین پاؤں تلے، سر پہ آسماں بھی نہیں	ناز قادری	اپریل ۱۹۸۵	۳۰
زمین سے گذر آسماں سے گذر	طالب چکوالی	دسمبر ۱۹۸۲	۲۷
زنجیر پا کے ساتھ ہی جھنکار بھی چلے	اعجاز صدیقی	ستمبر ۱۹۶۸	۴
زنداں میں کسی سے کوئی پہچان نہیں ہے	محوی صدیقی لکھنوی	جنوری ۱۹۷۴	۷
زندگی اتنی بھی ناکام نہ ہو	نذیر بنارسی	جولائی ۱۹۶۹	۲۰
زندگی اک سفر ہے لامحدود	ضیا فتح آبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۴۸
زندگی اور بھی ستائے گی	شفقت کاظمی	جون ۱۹۵۹	۲۷
زندگی جل رہی ہے آنکھوں میں	بسمل صحرائی	اپریل ۱۹۵۳	۴۰
زندگی رقص میں ہے ساقیٔ گلفام کے ساتھ	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۶	۳
زندہ رہنے کو بہر طور میں مرجاؤں گا	شفق صدیقی	مئی ۱۹۷۶	۲۲
زندگی زخم دل کی مہکتی کلی زندگی حسن غم کا بیاں دوستو	سحر سعیدی	اپریل ۱۹۷۷	۲۵
زندگی عشق پہ الزام ہوئی جاتی ہے	تابش دہلوی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳
زندگی کا درد جب حد سے سوا ہو جائے گا	ساجد حمید	اگست ۱۹۸۶	۲۷
زندگی کچھ نہ رہی زیست کا حاصل نہ رہا	جنیوا، جی۔ ایل	یکم جولائی ۱۹۴۹	۱۵
زندگی کس قدر سہانی ہے	تسنیم، جمیلہ خاتون	اکتوبر ۱۹۵۰	۵۳
زندگی کی راہوں میں دور تک اندھیرا ہے	جاوید وشسٹ	اپریل ۱۹۶۱	۲۲
زندگی کی کہیں حرکت تو ہے میخانہ سہی	جمیلی، قاسم صہبا	فروری ۱۹۷۰	۴۳
زندگی کے ناز اٹھانے کا قرینا آگیا	یعقوب عثمانی	نومبر ۱۹۵۴	۱۵
زندگی کیسے کہیں تجھ سے کہ شرمندہ ہیں	فاطمہ وضیہ جائسی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۲۹
زندگی مجھ سے مصر ہے اسے رخصت دوں میں	منور لکھنوی	یکم نومبر ۱۹۴۴	۲۷
زندگی، منزلِ موہوم کو پانے کی لگن	علیم اختر	ستمبر ۱۹۶۹	۲۴
زندگی میں حادثے آتے رہے	تاج پیامی	ستمبر ۱۹۸۳	۲۴
زندگی میری مشیت کا تبسم تو نہیں	محشر مرزاپوری	اپریل ۱۹۵۳	۵۰
زندگی میرے لیے وجہ مسرت کب تھی	فاردقی، نثار احمد	اکتوبر ۱۹۷۰	۱۴
زندگی نے کوئی پایا نہیں انعام ابھی	نقوی، قاسم شبیر	مارچ ۱۹۵۳	۷

Marfat.com

زندگی ورثۂ آدم کی خطا ہو جیسے	صاحب حیدرآبادی	مارچ ۱۹۷۹	۳۴
زندگی ہست بھی، زندگی بود بھی	حقیر آستانی	مئی ۱۹۸۶	۲۴
زندگی ہے آج فرسودہ نظاموں کی طرح	علقمہ شبلی	دسمبر ۱۹۷۰	۱۶
زندگی یوں مرے ہمراہ رہا کرتی ہے	جلیلی، علی احمد	جون ۱۹۸۳	۲۹
زوالِ حسن کو حسنِ نگار کیا جانے	محروم، تلوک چند	ستمبر ۱۹۵۳	۱۴
زور کیا ہے جو وہ وفا نہ کرے	آرزو لکھنوی (تصویر)	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	ٹائیٹل
زہرابِ عشق خون میں آمیز ہو گیا	فاضل انصاری	مئی ۱۹۸۰	۳۸
زہر شب، ویران بستر اے خدا	شہپر رسول	اپریل ۱۹۸۳	۳۰
زہر کا جسم قبائے لبِ تشنہ مانگے	شاہد جمیل	دسمبر ۱۹۷۵	۳۶
زہے ناخنِ غم کی سینہ خراشی کہ قلب و جگر ہو گئے پارا پارا	رئیس امروہوی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۲۲
زیاں تمام اصولوں کی شدتوں سے ہوئے	قاسمی، ایم۔آر	جولائی ۱۹۸۳	۲۶
زیر و زبر ہے محفل دنیا ترے لیے	محزوں	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۴۰
زلیست میں سعیٔ تفکر سے بشر کیا لے گیا	زیب عثمانیہ	۱۵ جون ۱۹۴۴	۳۳
ژرف بیں کوئی یہاں دیدۂ بینا نہ ہوا	نظیر مظفر پوری، نظیر حسین	مارچ ۱۹۷۳	۲۳

س

ساحل سے بے نیاز ہوا جا رہا ہوں میں	اثر لکھنوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۵
ساحل کا ہے ارماں نہ سفینے کی تمنّا	اختر آصف	جون ۱۹۶۶	۴۸
ساحل کی سمت موجِ طلب لے گئی مجھے	مشیر جھنجھانوی	جون ۱۹۸۴	۲۲
ساحل کی فراغت کا عالم ہر موج میں پیدا کرتے ہیں	نقوی، قاسم بشیر	مارچ ۱۹۵۳	۷
سادہ، شفاف گھر میں رہتا ہے	خوشتر مکرانوی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۴
سارا غرور پاؤں میں آ کر ٹھٹک گیا	ندا فاضلی	ستمبر ۱۹۷۴	۲۴
سارے معمولات میں اک تازہ گردش چاہیے	حکیم منظور (تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۳۱
ساز بے مطرب و مضراب نظر آتے ہیں	اختر، جاں نثار	فروری ۱۹۵۰	۴۲
ساغر بدست صبح تو شب مے فروش ہے	سلام مچھلی شہری	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۲۲
ساقیا! جامِ بادۂ عبنی	فضا ابن فیضی	جنوری ۱۹۵۷	۳۷
ساقیا دور میں اب لا عوض جام کچھ اور	اثر رام پوری	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۳۶
ساقی تری نظر سے پیمانے جاگتے ہیں	مشیر جھنجھانوی	جون ۱۹۶۸	۹
ساقی تری نظر کے اشارے نہیں رہے	عشرت رحمانی	اگست ۱۹۵۱	۴۱

Marfat.com

ساقی کی بزم میں نہیں کچھ شیخ وشاب مست	نواب علی نواب	یکم اگست ۱۹۴۵	۱۴
ساقی کی چشم ناز میں مے کی کمی نہ تھی	عطا کاکوی	دسمبر ۱۹۵۲	۱۶
ساقی مجھے پینے سے تو انکار نہیں ہے	مشیر جھنجھانوی	اکتوبر ۱۹۷۱	۲۸
ساقی نے پلادی اتنی ہمیں ہم ہوش میں آنا بھول گئے	پروین لائل پوری	جون ۱۹۸۶	۱۵
سامنے تجھ کو دیکھتا ہوں	ضیا، پرشوتم لال	یکم جون ۱۹۴۹	۳۳
سانس لینے پر مقرر ہو گئے	شجاع خاور	مارچ ۱۹۸۲	۳۰
سانس ہے کہ سفر کا آئینہ	ناز قادری	اپریل ۱۹۸۵	۳۰
سائل کی خامشی کہ تقاضا کہیں جسے	جمیل مظہری	مئی ۱۹۶۸	۴
سایہ پردے پر تھا لیکن میں پسِ دیوار تھا	مصطفیٰ موہن	مئی ۱۹۷۹	۳۶
سایۂ گل میں کہیں بیٹھ کے رویا جائے	انجم عرفانی	جولائی ۱۹۷۵	۴۷
سایہ ہے کوئی اور نہ کوئی ہے سائباں	شہزاد معصومی	نومبر ۱۹۷۳	۴۲
سب الجھنیں دماغ کی چوکھٹ پہ دھر گیا	فیاض ندیم	مئی ۱۹۸۴	۲۲
سبز پیڑ کے پھل کیسے تھے ؟	اشک، پروین کمار (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۱
سب قطرہ قطرہ بٹ گئی اُس بزم ناز میں	جلیل، فصاحت جنگ	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۷
سب کچھ گنوا کے سوچتا ہوں	بلراج حیرت	اگست ۱۹۸۳	۲۸
سب کو یقین ہے ہم سا کوئی دوسرا نہیں	عزیز قریشی	جنوری ۱۹۷۱	۹
سب کہاں منتقل سفینوں میں	حیرت، عبدالمجید	اپریل ۱۹۵۶	۲
سبھی بچھڑ گئے مجھ سے گزرتے پل کی طرح	آفتاب شمسی	جولائی ۱۹۷۵	۴۲
سبھی تو دوست نہیں اپنے ہم نشینوں میں	واحد پریمی	اپریل ۱۹۷۸	۲۰
ستاروں کے پیام آئے بہاروں کے سلام آئے	سردار جعفری، علی	اپریل ۱۹۷۵	۱۰
ستارے کی چمک، گل کی جوانی لے کے آیا ہوں	مغموم، باداکرشن گوپال	مئی ۱۹۵۴	۲۵
ستم پذیر ہوں بیداد آشنا ہوں میں	خنجر لکھنوی، مرزا فدا علی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۳۵
ستم بھی کرتا ہے اس کا صلہ بھی دیتا ہے	مشفق خواجہ	اکتوبر ۱۹۸۱	۴
ستم تصرف جو کم جانتے ہیں	اشہر لکھنوی، آغا	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۹
ستم سہہ سہہ کے بھی قائم رکھی شانِ وفا ہم نے	خان غازی کابلی	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۹
ستم شعار بنو، یوں نہ آسماں کی طرح	منظر شہاب	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۱
ستم کا نہ شکوہ نہ غم کا گِلا بن	آرزو لکھنوی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۵
ستم نہ جان سکے اور کرم نہ جان سکے	مدّنا منظر	مارچ ۱۹۸۳	۲۲
سجا کے انجمنِ چشم تر میں رکھتا ہوں	کامل نظامی دہلوی	دسمبر ۱۹۶۳	۳۹
سچ بہت تلخ، مگر جھوٹ نہ بولا جائے	کرشن مدہوش	ستمبر ۱۹۸۵	۲۷
سچائیوں کو برسرِ پیکار دیکھ کر	تنویر سامانی	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۵

Marfat.com

سحر پہ اعتبار کر	پرواز، شہریار	مارچ ۱۹۶۷	۱۱
سحر تو ہوگی کبھی، تیرہ اپنی رات سہی	کرامت علی کرامت	اپریل ۱۹۷۲	۱۹
سحر کے خواب چمکتے نہیں سحر کی طرح	عظمت عبدالقیوم (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۸
سخت جانوں سے بسائی گئی کچی بستی	اظہار مسرت	مارچ ۱۹۸۲	۳۱
سخن کو شمع و گل و لالہ زار میں نے کیا	میکش اکبر آبادی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۷	۳۷
سدا ہے فکر ترقی بلند بینوں کو	انیس	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳
سر پہ جو رات کھڑی ہے سو وہ ڈھلتی ہی نہیں	صاحب حیدر آبادی	اگست ۱۹۷۸	۴۱
سر حدِ ہوش سے گذرا کیے طوفاں کتنے	مہدی پرتاب گڈھی	تارا چند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۷
سر رکھتے ہی تکیے پہ یہ محسوس ہوا ہے	شکیب آیاز	دسمبر ۱۹۷۰	۲۳
سر سے چادر جہاں ہٹاؤں میں	اشک، پروین کمار	مئی ۱۹۸۱	۲۶
سر سے سب آفتاب ڈھلکتے گئے	سرشار بلند شہری	جون ۱۹۸۶	۱۵
سر شک خوں ہے غمِ آرزو کا افسانہ	انور کرمانی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۲۵
سر صحنِ چمن بکھرا کے خاک آشیاں میں نے کیا	رضا	مارچ ۱۹۸۰	۲۵
سر کشیدہ کوہسارو! اپنی عظمت کو بچاؤ	خالد رحیم	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۵
سر کے بل بھی جو ہو چلنا تو گوارا ہے مجھے	مانی حائسی	خطوط نمبر اپریل ۱۹۵۴	۷
سرور و تشنگی میں جب بھی مے خانے چلے آئے	بیکل اتساہی	جنوری ۱۹۶۶	۳۵
سزائے بزم آرائی ملی ہے	حفیظ بنارسی	نومبر ۱۹۷۱	۴۷
سعیِ بیکار ہے، آپ کیوں باندھیے کوئی امید سود و زیاں دوستو	انصاری، انس مسرور	جنوری ۱۹۸۴	۲۸
سعی و محنت ہے کہیں خوار لیے پھرتی ہے	زیب عثمانیہ	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۳۵
سفر امروز کا ہے، ہم قدم فردا میں رکھتے ہیں	مظفر حنفی	جولائی ۱۹۷۵	۴۲
سفرِ زیست کتنا سادہ ہے	روشن پٹیالوی	نومبر ۱۹۷۳	۴۲
سفر طویل تھا کتنا یہ کیا کہوں اے دوست	خاطر حافظی	جنوری ۱۹۷۴	۳۲
سفر یہ پیار کا ہے صرف دل سے دل تک ہو	آزاد گورداس پوری	اگست ۱۹۸۴	۱۹
سفینہ آرزو کا بحرِ غم میں ڈوبتے دیکھا	سائل انبہٹوی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۶۰
سکوتِ اسرار سے اداسی حریمِ ناز و نیاز میں ہے	ساغر نظامی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۰۱
سکوت جرم ہے، دیتے ہیں یہ صدا ہم لوگ	شان بھارتی	نومبر ۱۹۷۱	۴۳
سکوتِ دشت میں گم میری بھی صدا ہو گئی	زیب غوری	ستمبر ۱۹۸۵	۶-۷
سکوتِ غم ہے، باقی ہے مگر رسم پیام اب بھی	فکر ندوی	دسمبر ۱۹۵۱	۳۷
سکوتِ گرد میں دیوار و در سوالی تھے	حامد کاشمیری	مئی ۱۹۷۵	۱۱
سکوں کا عکس ہے اشک رواں میں	منظور اختر	مارچ ۱۹۷۷	۳۱

Marfat.com

سکوں نواز، طرب خیز، خواب ناز مرا	اعجاز اعظمی	دسمبر ۱۹۷۶	۴۵
سکوں نہیں تھا، مگر انتشار نہ تھا	ناز قادری	اپریل ۱۹۸۵	۳۰
سلسلہ خوابوں کا سب یوں ہی دھرا رہ جائے گا	حیات لکھنوی	جنوری ۱۹۸۳	۲۱
سلگتی برف پر، اک جوئے آب جیسا ہوں	حکیم منظور	جولائی ۱۹۸۰	۱۵
سمٹ آئی عجز کی کائنات تمام میری نماز میں	بسمل سعیدی	اپریل ۱۹۵۰	۲۶
سمٹ گئے جو شرارے تو آفتاب بنے	تاباں واسطی	جون ۱۹۷۱	۴۵
سمجھ رہے تھے جو اک سازِ بے صدا مجھ کو	حباب ہاشمی (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۱۸
سمجھو کہ دل میں اب کوئی ارماں نہیں رہا	محوی صدیقی لکھنوی	دسمبر ۱۹۷۴	۱۷
سمجھ لے، سوچ لے اور خود کو آزما کے چلے	سالک لکھنوی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۵
سمجھے ہیں تو سمجھے ہیں کہ ہم کچھ نہیں سمجھے	شعلہ، دُوارکا داس	مارچ ۱۹۶۸	۲۷
سمجھے ہیں رہ حق کا مجاہد مجھے رہبر	بسنت، بسنت کمار	مارچ ۱۹۷۸	۳۱
سمجھے ہوئے لوگوں کو بھی ہر بار سمجھنا	شاہد کبیر (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۲۹
سناتی ہے خزاں کچھ اور ہی افسانۂ گلشن	طالب چکوالی	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۴
سنبھالے اپنے دامن میں نئے پندار کے بستے	شاد، چندر پرکاش	ستمبر ۱۹۶۴	۲۲
سنگ کی چوٹ سے کبھی شیشے کے گھر نہ بچ سکے	قاسمی، ایم۔ آر	جولائی ۱۹۸۳	۲۶
سنگ و خشت کو تاباںؔ بام و در نہیں کہتے	تاباں، غلام ربانی	فروری ۱۹۷۹	۷
سوادِ مشرق سے تا بہ مغرب ہر اک نفس انتشار میں ہے	وحید، عبدالوحید خاں	مارچ ۱۹۷۴	۲۳
سوچا تھا اس سے مل نہیں پاؤں گا اب کے بعد	مصور سبزواری (تصویر)	اگست ۱۹۸۵	۲۴
سوچیے اگر مئے گفتار کہاں سے آئی	راز، راج نرائن	دسمبر ۱۹۸۶	۳۰
سورج کی کرن بن کے شگوفوں کو ہنسا دو	حسنیٰ سرور	مئی ۱۹۸۰	۱۴
سورج کی طرح قریۂ مہتاب میں آیا	اسعد بدایونی	جنوری ۱۹۸۶	۲۴
سوز افروز خلش زاروں میں ڈھونڈو مجھ کو	یوسف جمال	جنوری ۱۹۷۱	۴۵
سوزش دل کا اثر یہ شبِ ہجراں ہو جائے	شیدا دہلوی، چندی پرشاد	یکم نومبر ۱۹۴۶	۲۶
سوزشِ زخم دل بڑھی بھی نہیں	ذکی، منے آغا	جولائی ۱۹۶۰	۹
سوزِ دل آہ شرر بار سے پہچانتے ہیں	منشاء الرحمان خان منشا	مئی ۱۹۶۷	۲۲
سوزِ غم موجب حیات بھی ہے	منشاء الرحمان منشا	اپریل ۱۹۵۳	۱۹
سوکھے پتے اڑا رہا ہوگا	بیتاب، پرتپال سنگھ	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۲۲
سونی پڑی ہے بزم تماشا ترے بغیر	اثر لکھنوی	دسمبر ۱۹۴۸	۳۳
سوئے تھے ایک پل تری زلفوں کی چھاؤں میں	وحید نیرؔ	دسمبر ۱۹۷۹	۳۱
سوئے منزل رواں ہر رہ گذر معلوم ہوتی ہے	یعقوب عثمانی	ستمبر ۱۹۵۹	۱۳
سہہ رہا ہوں میں غم پہ غم پیارے	حمید عظیم آبادی	فروری ۱۹۷۸	۴۳

Marfat.com

سینے کی خلش تیری بھی کب مجھ سے جدا ہے	اخگر، سبطین (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۳	۲۳
سینے کے بل گھسیٹ کے سہی چل کسی طرح	مظفر حنفی	فروری ۱۹۷۸	۲۳
سینے میں پال سکتا ہوں سارے جہاں کا درد	اختر بستوی	اپریل ۱۹۸۰	۲۵
سینکڑوں کی بھیڑ میں تنہا ملا	وقار واثقی	اگست ۱۹۸۳	۲۷

ش

شاخِ گل ہے کہ تلوار کھنچی ہے یارو	سردار جعفری	جون ۱۹۷۱	۳
شادمانی کرے نہ شاد مجھے	فراق گورکھپوری	جون ۱۹۵۰	۴۱
شاعرِ عصرِ رواں ہوں، شاعرِ آئندہ ہوں	قمر زاہدی	فروری ۱۹۸۰	۲۲
شاعر کا تجسس میں اثر ہے کہ نہیں ہے	ناظر الحسینی	دسمبر ۱۹۵۱	۳۷
شام آئے گی تو انداز نرالے ہوں گے	ملکہ نسیم	ستمبر ۱۹۸۴	۲۹
شام احباب کی رنگین کیا کرتا ہے	خاں، مرغوب علی	مئی ۱۹۸۴	۲۲
شام غم کوئی بھی غم خوار نہیں ہے نہ سہی	حیدری، آغا سلطان حیدر	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۶۵
شام غم مسکرا رہا ہے کون	شاہین، اقبال سکندر	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۳۲
شام ہوتے ہی سمندر میں اتر جاتا ہے	اشفاق انجم	دسمبر ۱۹۷۵	۳۶
شائستہ تیرے نام کے اوراق پھٹ گئے	شائستہ یوسف (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۱
شاید کمال سوز نہاں کا ظہور تھا	روشن صدیقی	دسمبر ۱۹۶۴	۱۴
شاید ہے کوئی چارۂ غم ہائے نہاں اور	روشن صدیقی	دسمبر ۱۹۶۹	۹
شباب گردشِ لیل و نہار کیا کہنا	رحم علی الہاشمی	فروری ۱۹۶۵	۳۳
شب تاریک میں اختر شماری اب بھی ہوتی ہے	ضیا، مہر لال	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۲۶
شب تاریک میں پیدا سحر کرنا بھی آتا ہے	بسمل سعید	جولائی ۱۹۵۳	۴
شب غم کی سحر نہ ہو جائے	نجمہ تصدق	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۲۹
شب غم میں بھی جلووں کی فراوانی نہیں جاتی	شفیق صدیقی	اگست ۱۹۵۱	۴۲
شب فراق کی زلفوں کے آس پاس ہے شام	راہی، رام پرکاش	نومبر ۱۹۷۱	۴۳
شب فراق ہے کیا ایک آنے والی رات	جمیل مظہری	جولائی ۱۹۵۷	۱۱
شب گئے میری پلکوں پہ ٹھہرا ہوا	کلیم حاذق	مئی ۱۹۸۴	۲۳
شبنم کو نغمہ ہائے فضا کو مٹا گیا	ظفر ادیب	مارچ ۱۹۸۱	۱۹
شبنم کے سامنے جو کھڑی ہو گئی ہے دھوپ	عزیز انصاری	فروری ۱۹۸۶	۲۶
شجر درد کا ہر پھول کھلا رہنے دو	احمد شمیم	جولائی ۱۹۸۱	۱۴
شراب بے خودیِ شوق سے مخمور ہو جاؤں	یحییٰ اعظمی	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۶

Marfat.com

شرابِ غم ہی نہیں صرف آدمی کے لیے	شیدا رومانی	دسمبر ۱۹۷۰	۱۶
شرابِ دشعر کے سانچے میں ڈھل کے آئی ہے	شمیم کرہانی	ستمبر ۱۹۶۱	۳۱
شربِ خمرِ حق سے حق پر ہوگئے مائل سے ہم	زار دہلوی، پنڈت تربھون ناتھ زتشی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۲۸
شرم سے عارضِ گل ہوگئے شبنم شبنم	اختر نظمی	اپریل ۱۹۶۹	۴۰
شریک محفل دار و رسن کچھ اور بھی ہیں	جذبی، معین احسن	مارچ ۱۹۵۱	۱۷
شعاع، حاملِ ماہ تمام کیا کہنا	سروش عسکری طباطبائی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۱۹
شعاعِ حسن یزداں پیکرِ مہر و وفا ہو تم	کنول پرشاد کنول	دسمبر ۱۹۶۱	۴۵
شعلوں کے درمیاں بھی نہیں تھا مجھے ہراس	قمرالدین، ایم (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۲۹
شعورِ بندگی و آگہی کا راز کیا جانیں	علیم اختر مظفر نگری	جولائی ۱۹۷۲	۱۸
شعورِ چارہ گری میں کمال کیا ہوگا	برق، طلحہ رضوی	مئی ۱۹۷۸	۳۳
شعورِ غم کو جگا، اضطراب پیدا کر	جوہر، چندر پرکاش	مئی ۱۹۷۶	۲۲
شعورِ غم کی آشفتہ سری تک بات کیوں پہنچے	شفا گوالیاری	جنوری ۱۹۵۴	۳۶
شق ہوتی قبروں میں ہیں چیختے پنجر کتنے	حامدی کاشمیری (تصویر)	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۷
شکارِ بے اثری ہے دعائے نیم شبی	اثر لکھنوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۵
شکایت درد دل کی تا زباں لائی نہیں جاتی	اثر رامپوری	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۲
شکایتِ ستم ناروا سے ڈرتا ہوں	ساگر، بلونت کمار	مارچ ۱۹۵۳	۵۰
شکستِ شام سے منظر جو آبجو کا تھا	قاسمی، ابوالکلام	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۷
شکستِ شوق کو تکمیلِ آرزو کہیے	سردار جعفری	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۱۹
شکستہ حال تمناؤں کا عذاب نہ دے	شاہد ماہلی	اگست ۱۹۷۷	۲۹
شکستہ ہوگئی دیوار دل کے اندر کی	شاہد ساگری	نومبر ۱۹۸۰	۲۲
شکوہِ جورِ یار کون کرے	منشا، محمد منشاء الرحمان خاں	اپریل ۱۹۵۶	۴۰
شکوہ، نہ شکایت، نہ تصوّر، نہ خیالات	نازش پرتاب گڑھی	یکم جون ۱۹۴۹	۳۳
شکوے کہ ہنسی میں ڈھل گئے ہیں	عمر انصاری	فروری ۱۹۶۰	۲۲
شگفتہ زخم ہوں رعنائیِ محن ہوں میں	مبارک جون پوری	دسمبر ۱۹۸۰	۳۳
شمع سے کہدو کہ ماتم دارِ پروانہ بنے	ناظر الحسینی	مارچ ۱۹۷۴	۲۳
شمع کی لو بھی آج مدھم ہے	عبدالحمید حمید عظیم آبادی	ستمبر ۱۹۷۰	۲۵
شمعیں جلتی جائیں گی آنسو ڈھلتے جائیں گے	باسط بھوپالی	مئی ۱۹۵۵	۴۲
شوخ و سرشار، دل وَجد جواں ہے کہ جو تھا	وجد، سکندر علی	ستمبر ۱۹۷۹	۱۵
شوخیِ چشم پُرخمار نہ پوچھ	مخفی لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۴
شوق امید فنا، ذوق محبّت باقی	آل رضا لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۲۴
شوق در پردہ ہوس کا سروساماں نکلا	شہاب جعفری	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۳۹

Marfat.com

شوق سے توڑ دل کا درپن	لطیف پرویز	جولائی ۱۹۷۹	۴۰
شوق کا تقاضہ ہے شرح آرزو کیجیے	تاباں، غلام ربّانی	اکتوبر ۱۹۶۵	۱۳
شہر پہ چھائی ہوئی خطرۂ یلغار کی رات	مانی ناگ پوری	جولائی ۱۹۷۲	۳۰
شہر دل میں مرے تم خاک اڑائے رکھنا	موسیٰ مجروح	مئی ۱۹۷۲	۴۲
شہر کی دھوپ میں جلتے ہوئے چلنا ہوگا	سیماب سلطان پوری	اکتوبر ۱۹۸۰	۲۳
شہر میں آگ لگی ہے دیکھو	شاہد منصور	دسمبر ۱۹۶۰	۱۲
شہر میں تیرے اجنبی سے ہیں	معصوم شیر گھاٹوی	نومبر ۱۹۷۰	۳۴
شہر میں چرچا ہمارا عام ہے	مہدی رضا ماہلی	دسمبر ۱۹۷۱	۳۹
شہر میں گلیاں نہ ہوں گی دور تک صحرا لگے گا	اشک، بمل کرشن	جون ۱۹۷۹	۱۰
شہروں شہروں گاؤں گاؤں جنگل جنگل پھرتے ہیں	واحد پریمی	دسمبر ۱۹۷۵	۳۹
شہر ہوس میں کاسۂ حاجت لیے ہوئے	نصر قریشی	مارچ ۱۹۷۵	۲۷
شیخ آئے جو محشر میں تو اعمال ندارد	ماچس لکھنوی	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۰
شیخ حرم نئے ہوں حرم بھی نئے نئے	ادیب سہارن پوری	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۸
شیشے کے تعاقب میں ہیں پتھر کئی دن سے	نجم عثمانی	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۹

ص، ض

صاحب محفل کے بدلے کنج تنہائی ملا	عروج زیدی (تصویر)	فروری ۱۹۸۶	۲۴
صاف گوئی کا اُسے تھا آج تک دعویٰ بہت	وقار واثقی	اگست ۱۹۸۳	۲۷
صاف میرا ہے، اگر عکس تمہارا ہوتا	فضا کوثری	ستمبر ۱۹۶۹	۴۱
صبا بھی سو گئی، صرصر بھی آس پاس نہیں	اظہار اثر	جون ۱۹۸۲	۲۳
صبا پھر لے کے اُس کا نام آئی	محسن زیدی	جولائی ۱۹۸۲	۲۷
صباحتِ رخ رنگیں، بہار صبح وطن	فراق گورکھپوری	یکم جولائی ۱۹۴۴	۲۲
صبح کا ہر رنگ نکھارات کے سب ڈھب گئے	اشک، راج پال (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۴
صبح کو روز شبنمی قطرے	شاہین، اقبال سکندر	اگست ۱۹۵۱	۴۲
صبح نے بخشا، نہ بخشا شام نے	حیرت، عبدالمجید	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
صبر کر خاتمۂ فتنہ و شر ہونے تک	کیفی دہلوی	یکم جون ۱۹۴۳	۲۷
صحرا پسند گھر کو بھی صحرا بنائے ہے	نصر قریشی	مارچ ۱۹۷۳	۳۵
صحرا میں ہر طرف ہے وہی شور العطش	حامد حسین حامد	اپریل ۱۹۷۰	۲۹
صحراؤں میں بھی کوئی ہم راز گلوں کا ہے	واجد سحری	مئی ۱۹۸۰	۲۳

Marfat.com

صحن گلشن کے ہیں پابند نہ ویرانوں کے	الم مظفر نگری	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۴۴
صحیفۂ کفر	فراق گورکھپوری	اگست ۱۹۷۲	۴ - ۵
صداقتوں کا ستارہ جہاں ضیا دے گا	ریاض، ریاض احمد (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۲۸
صدائیں دے جو کبھی آہٹوں کا دروازہ	یوسف جمال	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۵
صدائے درد پہ نازاں ہوں وہم کیا ہے مجھے	شہریار	اپریل ۱۹۶۷	۲۷
صدہا گل و گلزار قدم چوم رہے ہیں	نازش پرتاب گڑھی	مئی ۱۹۷۰	۳
صدیاں گزر گئیں کہ یوں ہی پائمال ہے	مخمور سعیدی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۴
صعوبتِ سفر نو کا آسرا نہ ملا	الم مظفر نگری	یکم مارچ ۱۹۴۵	۴۹
صورتیں دیکھنے ہر رات نکل جاتا ہوں	خمار قریشی	دسمبر ۱۹۷۱	۳۹
صورتیں عینی گواہوں کی چھپا دی جائیں گی	سحر سعیدی	ستمبر ۱۹۷۸	۱۰
صہبا اثر خوابِ گراں بھول گیا ہوں	جمیلی، قاسم صہبا	فروری ۱۹۸۴	۲۰
صیاد پہ ظاہر ابھی یہ راز نہیں ہے	جگر مرادآبادی	جولائی ۱۹۵۶	۵۱
ضبط سوز عشق کرتے ہیں بڑی مشکل سے ہم	ترمذی تلہری	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۱۳
ضبط غم میں بھی سکوں مشکل نظر آیا مجھے	تابش دہلوی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۲۳
ضد ہے ناصح کی نہ سوزِ غم کو رسوا کیجیے	ابرا حسنی گنوری	جولائی ۱۹۵۵	۱۶
ضرب تیشہ لگا رہی ہے دھوپ	ضیا فتح آبادی	مارچ ۱۹۷۱	۳۱

ط ظ

طائرِ دل کو جلا کر، کوچہ کوچہ پَر نہ پھینک	پرکاش تیواری	نومبر ۱۹۸۰	۲۲
طبع رواں ! وہ شعر جو دہرائے جا سکیں	س - یونس	مئی ۱۹۷۸	۳۳
طرزِ سکوت سے ہوں سخنور کہے بغیر	آرزو لکھنوی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۵
طلب کا جنوں مٹ گیا اندر اندر	شبیر بخاری	۱۵ جون ۱۹۴۷	۲۶
طلسم جلوۂ کون و مکاں سے کھیل چکا	نہال، سیوہاری	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۳
طنز کے تیر مری سمت نہ پھینکو لوگو	علقمہ شبلی	نومبر ۱۹۷۳	۴۲
طوفاں سے نکلنا آساں تھا ساحل بھی کچھ ایسا دور نہ تھا	علی اثر، محمد	جنوری ۱۹۵۸	۳۳
طوفانِ محبت میں دل کی کشتی کا بچانا بھول گئے	سردار جلیل	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۱۱
طے کر سکا مسافت دنیا نہ تو نہ میں	اسعد بدانی	فروری ۱۹۸۰	۲۲
ظاہر میں سکوں کا عالم ہے باطن میں بہت بے تاب ہیں ہم	شامی جالندھری	یکم فروری ۱۹۴۴	۳۰

Marfat.com

ظلمت شام سے بھی نورِ سحر پیدا کر	فنا نظامی کانپوری	فروری ۱۹۶۴	۲۰
ظلمت شب کے اثر سے نکلا	حسن عزیز	اگست ۱۹۸۶	۲۵
ظلمت شب ہی سحر ہو جائے گی	وجد حیدر آبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۴۶
ظلمت، سکوت، خوف، بلا، بے بسی کی رات	شاہد کلیم	نومبر ۱۹۸۶	۳۱
ظلمت سے ہم کنار ہے شام چمن ابھی	سلام سندیلوی	نومبر ۱۹۵۴	۳۴
ظلمتوں کا جو بول بالا ہے	ادیب سہارن پوری	مئی ۱۹۵۴	۳۱
ظلمتوں کے شہر میں کچھ روشنی کیونکر ملے	زیب غوری	اپریل ۱۹۷۰	۴۲
ظہورِ جلوہ حسنِ ازل آرا کو کیا کہیے	سرکشن پرشاد، مہاراجہ	یکم جون ۱۹۴۳	۲۲

ع

عالمِ بے چہرگی میں کون کس کا آشنا	قیصر صدیقی	مئی ۱۹۸۳	۲۹
عالمِ تشنہ لبی اب بھی وہی ہے اے دوست	رہبر، ہربھجن سنگھ	فروری ۱۹۷۹	۲۶
عالمِ درد میں کہیں اپنا مقام دیکھ لے	محمودہ حسرت	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۳۷
عالم سوز و ساز ہے ایک جہان سرخوشی	دیپک فیروزپوری	جولائی ۱۹۵۵	۴۰
عالم نہ ہوا خود بھی سودائی تو کیا ہوگا	عدیل مستحسن	نومبر ۱۹۷۹	۳۷
عادت نہیں کہ چھیڑ کریں باغباں سے ہم	نیّر جہلمی	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۳۸
عادتاً زیست بسر کرتا ہے کوئی کیسے	ارشد کاکوی	جولائی ۱۹۶۱	۲۷
عاجز ہے اب دماغ کہ تشریح کیا کرے	نجیب رامش	مئی ۱۹۷۵	۱۱
عارض و زلف کی خوشبو سے معطر یادیں	صدیقی، کیف احمد	دسمبر ۱۹۶۸	۴۰
عاشق کے دل سے درد کی لذت نہ پوچھیے	قدیر لکھنوی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۲۶
عاشق وہ کیا جو دل سے کسی کے اتر گیا	جلیل قدوائی	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۱
عبث دل میں خیال شکوۂ ایام آتا ہے	مخمور اکبر آبادی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۳۶
عجب اعتبارِ نگاہ تھا، رُخِ آگہی کو ترس گئے	راہی، غلام مرتضیٰ	جولائی ۱۹۶۸	۲۶
عجب کیا تو جو حدِ زندگی سے دور ہے اب بھی	شفا گوالیاری	مارچ ۱۹۶۴	۴۷
عجیب حسن ترا ہے عجب شباب لگے	شاہین، مناظر حسن	جون ۱۹۸۲	۴۵
عجیب نام تھا اُس کا عجیب چہرا تھا	صوفی، صغیر احمد	نومبر ۱۹۷۰	۱۵
عدوئے بدگماں کی داستاں کچھ اور کہتی ہے	ساحر ہوشیارپوری	نومبر ۱۹۵۲	۴۰
عرضِ نیاز شوق سے شرما کے رہ گیا	عزمی خیرآبادی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۳۴
عروسِ زندگی کے بیوفا ہونے کا وقت آیا	بخت، آقا بیدار	۱۵ جون ۱۹۴۵	۳۹
عذابِ جان پر اس قیدِ بے قفس کا ہے	جنید حزیں لاری	جولائی ۱۹۸۳	۲۷

Marfat.com

عزائم	حرماں خیرآبادی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۳۵
عزم کا اعتبار ہیں ہم لوگ	طوفان، کشن دت	فروری ۱۹۷۸	۴۳
عزم ہستی لیے فن کار کہاں آنکلے	ستار چشتی	اکتوبر ۱۹۷۱	۳۷
عزیز تر ہمیں تیری یہ بخشش غم ہے	اسمار سعیدی	عالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۸
عشرت دل ٹکڑے ٹکڑے ہو کے جڑ جانے میں ہے	ضیا فتح آبادی	اپریل ۱۹۷۰	۱۸
عشق پر دن کچھ بھاری ہیں	تلخ، من موہن	مئی ۱۹۵۲	۴۴
عشق جنوں میں محوِ فغاں ہو گئے بہت	اثر	مارچ ۱۹۸۰	۱۵
عشق سے اپنی بنھی ہو کہ زمانے سے چھنی	حسن نعیم	اپریل ۱۹۶۸	۱۸
عشق شوریدہ سر، ہے تجھے بھی خبر، تلخ ہیں کیا تری کار فرمائیاں	نسیم عباسی	مئی ۱۹۶۳	۳۱
عشق کی سعیٔ بدانجام سے ڈر بھی نہ سکے	سحر، ابو محمد	اکتوبر ۱۹۵۶	۴۰
عشق کی شعلہ مزاجی خود ہی برساتی ہے آگ	مشیر جھنجھانوی	دسمبر ۱۹۷۶	۳۴
عشق کی عمر کٹ گئی چند توہمات میں	آزاد، جگن ناتھ	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳
عشق کی فیاضیاں ہیں کس قدر میرے لیے	جلیل، فصاحت جنگ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۲۱
عشق کے باب میں کردار ہوں دیوانے کا	حسن نعیم	اپریل ۱۹۶۱	۳۱
عشق کے جملہ تقاضوں پہ نظر رکھ نہ سکا	جمیل مظہری	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۹
عشق کے سانچے میں ڈھل کر رہ گئی	عرشی بھوپالی	یکم اگست ۱۹۴۴	۱۳
عشق کے سجدہ ریز کو عذر قیام چاہیے	ندرت میرٹھی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۲۶
عشق کیوں رسوا ہوا اپنا سرا ہے گا ہے	برق، طلحہ رضوی	اکتوبر ۱۹۷۰	۲۸
عشق میں اپنے لیے اب کوئی مشکل ہی نہیں	سلمیٰ شمیم	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
عشق میں پیدا جو شانِ دلبری ہونے لگی	بخت، آغا بیدار	یکم نومبر ۱۹۴۴	۳۹
عشق میں خود کو کھویا ہم نے، خود کو کبھی نہ پانے کو	وحید اختر	جنوری ۱۹۷۳	۸
عشق میں لختِ جگر اشک رواں تک پہنچے	رسا جاودانی	فروری ۱۹۷۰	۴۳
عشق وہ اک نظام شوق، غم جو نہ دے خوشی نہ دے	بسمل سعیدی (تصویر)	جولائی ۱۹۷۰	۱۲
عشق ہی جب زندگی کا بانکپن بنتا گیا	پیام فتح پوری	فروری ۱۹۶۱	۴۳
عقل و دانش سے چلے وہم گماں تک پہنچے	قمر عینی الہ آبادی	جنوری ۱۹۵۳	۴۵
علاج غم لادوا نہ ہو جائے	درد، جگدیش مہتہ	جولائی ۱۹۷۹	۲۷
عمر ابد سے خضر کو بیزار دیکھ کر	روش صدیقی	اگست ۱۹۵۲	۴۶
عمر جو تو نے اے خدا دی ہے	واحد پریمی	اپریل ۱۹۸۰	۳۳
عہد حاضر کی تمناؤں کا پیکر ہوں میں	سلمان عباسی	ستمبر ۱۹۷۸	۴۵

Marfat.com

عیاں کچھ اور کہتا ہے نہاں کچھ اور کہتا ہے	اثر لکھنوی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۱۳
عیش رفتہ کو رو رہا ہوں میں	حیرت، عبدالمجید	اکتوبر ۱۹۵۱	۴۴
عیش رفتہ نے بہت خون رلایا ہے مجھے	جاوید وشِشٹ	جنوری ۱۹۷۶	۱۱
عیش منزل دل بنایا جائے گا	جلیل، فصاحت جنگ	یکم مئی ۱۹۴۴	۲۱

غ

غازۂ شام نہ میں رنگ سحر لایا ہوں	علقمہ شبلی	اگست ۱۹۷۹	۳۹
غبار آلودہ آنسو ہیں ہماری چشم گریاں میں	ارشد گورگانی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۵
غبارِ "نا" ہے نظر میں کہ غبار میں ہے	شہپر رسول	ستمبر ۱۹۸۰	۴۳
غرورِ ضبط سے آہ و فغاں تک بات آ پہنچی	اختر، ہری چند	فروری ۱۹۵۴	۲
غریبوں کی دنیا میں اے دوست تیرا اگر ایک لمحہ گزر ہو تو کیا ہو	اسلم اثر قراولی	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۰
غزلوں میں کیا ہم نے اظہارِ الم برسوں	ملانس سہسرامی	تارا چند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۷
غفلت زدوں کو ہم یونہیں سمجھا کے رہ گئے	بسمل سعیدی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۳۰
غلط ہیں کس لیے ہو کشتۂ وہم و گماں کیوں ہو	شعلہ، دُوارکا داس	مارچ ۱۹۶۳	۴۰
غم اٹھائے ہنسی خوشی ہم نے	عفت زرّیں (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۵
غم اُس کا سایۂ دیوار و در سا لگتا ہے	عشرت دھولپوری	نومبر ۱۹۸۲	۲۵
غمِ امروز و فردا ہے نہ ہوش دوش ہے ساقی	تابش سلطان پوری	یکم اگست ۱۹۴۹	۲۷
غم بن کے مرا مجھ سے وہ روز ہی ملتا ہے	مسعود شمس	نومبر ۱۹۸۰	۲۲
غم تو جنگل ہے کوئی باغ لگا	شجاع خاور	جون ۱۹۸۵	۲۴
غم تھا حیاتِ عشق کا حاصل نہیں رہا	کنول پرشاد کنول	فروری ۱۹۸۰	۷
غمِ دل اب اتنا بھی بڑھتا نہ جاتے	ادیب مالیگانوی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۲۶
غمِ دنیا کا اثر مجھ پہ کہاں ہے اے دوست	وجد، سکندر علی	دسمبر ۱۹۵۶	۳
غمِ دنیا سے ایسی پائمالی ہوتی جاتی ہے	سرور، آل احمد	ستمبر ۱۹۵۳	۴
غم دوراں سے ذرا آنکھ ملاؤ تو سہی	خیرات ندیم (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۲۷
غم زدہ ہو کر بھی خود کو شاد ماں کہتے ہیں لوگ	کاوش، ایم - اے	مئی ۱۹۸۰	۳۸
غم زندگی گوارا تری مستیٔ نظر سے	وجد، سکندر علی	جون ۱۹۵۶	۲
غم سے جب خوگر طبیعت ہو گئی	حیات لکھنوی	جنوری ۱۹۵۳	۴۵
غم سے لبریز کائنات رہی	مضطر لکھنوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۴۴
غم سے ہوں گے سبکدوش کیوں اہل غم دہر میں ان کا ثانی کہاں دوستو	مخدوم اشرف	اپریل ۱۹۷۷	۲۵

Marfat.com

غم کدوں میں کیوں مئے خونِ جگر کا دور ہے	مانی جائسی	نومبر ۱۹۵۱	۴۹
غم کیا اگر ملے نہیں لعل و گہر مجھے	شارق میرٹھی	نومبر ۱۹۷۱	۲۵
غم کیا؟ مری خوشی بھی جو ناکام ہو چکی	ادیب مالیگانوی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۲۶
غم کیا ہے زینۂ صفات و ذات	جگر مرادآبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۷
غم کی پُرشور ہواؤں میں سرِ منزلِ شوق	شہاب جعفری	جنوری ۱۹۵۲	۳۷
غم کی پرچھائیں ملی ہے آئینہ در آئینہ	نکہت، اندر بھٹناگر (تصویر) (تعارف بھی شامل ہے)	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۴
غم کی شیریں تلخیاں جینے کا ساماں ہوگئیں	رعنا، برج لال	ستمبر ۱۹۵۰	۴۸
غم کی نوا طرب کی صدا جرم ہوگئی	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۳	۱۱
غم کے ارماں نہیں تو کچھ بھی نہیں	محمود رائے بریلوی	جون ۱۹۸۳	۳۰
غم کے شعلوں سے پُرنور ہوتی گئی	زیب بریلوی	اکتوبر ۱۹۵۶	۴۰
غمِ محبوب ہاں کونین کی وسعت کا حاصل دے	شفیق جون پوری	جون ۱۹۵۶	۳۶
غموں کا دور بھی لازم ہے زندگی کے لیے	محسن نظامی	جولائی ۱۹۷۲	۳۰
غم و عیش عمر رفتہ ہے عبث زباں پہ لانا	وارثی، افقر موہانی	یکم اگست ۱۹۴۹	۲۷
غم ہائے روزگار سے دل شاد کیجیے	تاباں، غلام زبانی	فروری ۱۹۷۰	۷
غم ہی غم بے شمار کیا کہیے	وفا کرہانی	نومبر ۱۹۵۲	۳۹
غنچہ جو سرِ شام چٹکتے ہوئے دیکھا	عشرت قادری	ستمبر ۱۹۸۵	۲۷
غور تو کیجیے کہ یہ سجدہ روا کیوں کر ہوا	جمیل مظہری	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۱
غور سے دیکھیے کہ کیا ہوں میں	سلام ساگری	جولائی ۱۹۵۰	۴۱
غور سے دیکھو ذرا اُجڑے گھروں کے درمیاں	راز، شفیع اللہ خاں	دسمبر ۱۹۸۰	۳۳
غیب سے ہو ہی جائے گی تائید	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۴۸	۳۹
غیر دلچسپ وہ ماحول ہے ویرانوں کا	اشرف قادری	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۶
غیر کا ہوا محرم، جو تھا رازداں اپنا	طالب چکوالی	جون ۱۹۷۶	۳۷
غیر ہو جاتی ہے اب ارضِ دکن شام کے ساتھ	کنول پرشاد کنول	مارچ ۱۹۶۹	۱۲
غیروں سے بہت خوش ہوں خود اپنے سے خفا ہوں	نازش پرتاب گڈھی	مارچ ۱۹۷۹	۱۱

ف

فرار پا نہ سکا کوئی راستہ مجھ سے	اقبال اشہر	دسمبر ۱۹۸۲	۲۹
فرشتے دے نہ سکیں گے حساب مجھ سے پوچھ	سعلہ، دُوارکا داس	اپریل ۱۹۶۴	۲۹
فرصت جو دیتی گردشِ دوراں کبھی کبھی	اسد ظہیر	جنوری ۱۹۷۴	۳۲

Marfat.com

فرصتِ شب تری زلفوں کی کہانی مانگے	روشن صدیقی	دسمبر ۱۹۶۹	۹
فرصت کہاں جو دل کی جراحت کا غم کریں	تاباں، غلام ربانی	دسمبر ۱۹۶۴	۱۳
فریاد نہیں شکرِ ستم کرتے رہیں گے	نشتر خیرآبادی	مئی ۱۹۵۳	۴۴
فریب آرزو کب تک امید سخت جاں کب تک	یگانہ چنگیزی	ستمبر ۱۹۵۲	۳
فریب دنیا فریب ہستی فریب رنگینیٔ زمانہ	محور، لکھپت رائے	مئی ۱۹۵۴	۳۱
فریب حسنِ نظر کا دکھائی دیتا ہے	مختار شمیم	جنوری ۱۹۷۴	۳۲
فریب حسن میں انسان اکثر آہی جاتا ہے	شہید بدایونی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۳۷
فریب شوق کا منظر بجز سراب نہ تھا	حیات لکھنوی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۴۱
فریب شوق میں کس روز فرزانے نہیں آئے	جرار چھولسی	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۹
فریب میری نظر کا بنائے عالم ہے	آفتاب، گورچرن داس	جون ۱۹۶۰	۳۴
فزوں سے ہوتا ہے یا کم اضطراب دل خدا جانے	غبار بھٹی	مارچ ۱۹۷۹	۳۴
فسردگی کی یہ ظلمت مٹا کے دم لیں گے	ضمیر، ضمیر الحق	دسمبر ۱۹۸۰	۳۳
فصل گل بھی آئی ہے اور پون بھی سنکی ہے	رضا اشک سمستی پوری	جنوری ۱۹۷۱	۳۸
فصیلِ وقت کو اک روز پھاند جاؤں گا	اشکؔ، پروین کمار	ستمبر ۱۹۸۰	۴۰
فضا میں رنگ نہ ہوتا تو خواب ہو جاتے	ساحل سلطان پوری	مئی ۱۹۷۶	۲۲
فضا میں نقش بنا کر گیا تھا پچھلے پہر	جعفر عسکری	جنوری ۱۹۷۳	۴۳
فطرت کا حسنِ عام بھی ندرت سے کم نہیں	مشیر جھنجھانوی	یکم نومبر ۱۹۴۹	۳۵
فقط اک شغلِ بیکاری ہے اب بادہ کشی اپنی	گوپال متل	مارچ ۱۹۵۷	۲۴
فقط بدن سے لپٹ کے نہ زخم بھر جانا	کامران نجمی	فروری ۱۹۸۶	۲۵
فقط یہ بات کہ ہم ہیں، گناہ تھی گویا	خورشید الاسلام	جون ۱۹۸۲	۲۰
فکر اگر تہذیب عصر نو کی زائیدہ نہیں	اعجاز صدیقی	مئی ۱۹۷۰	۱۰
فکرِ تنقیص مے و جام سے آگے نہ بڑھی	امید ڈبائیوی	ستمبر ۱۹۵۴	۳۰
فکروں کو بن باس ملا ہے، احساسات کا کالا پانی	شاہین بدر	جنوری ۱۹۸۲	۳۰
فکرِ معاش لائی ہے مجھ کو وطن سے دور	ذکی کاکوروی	مارچ ۱۹۵۹	۲۴
فلسفی لہجہ، سلگتی آواز	فضا ابن فیضی	دسمبر ۱۹۷۷	۱۷
فلک پہ ٹک نہ سکے ہم زمیں کے بھی نہ رہے	وامق جون پوری	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۱
فنا و زیست کی تکمیل کر جانا ہی بہتر ہے	زیب بریلوی، ماتا پرشاد استھانا	جولائی ۱۹۷۴	۴۲
فنا ہونے میں کچھ وقفہ نہیں لگتا ہے انساں کو	قزلباش دہلوی، آغا شاعر	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۶
فن اگر روح و دل کی ریاضت نہ ہو	بشیر بدر	مارچ ۱۹۷۹	۱۱
فیصلہ دو ٹوک کرنے دیجیے	نوح ناروی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۷
فیصلہ زندگیِ دل کا ہے دشوار اب تک	محوی صدیقی لکھنوی	جولائی ۱۹۷۴	۳۲

Marfat.com

فیصلہ ہوگا، بھلے آج نہ ہو، کل ہوگا	تلخ، من موہن	اکتوبر ۱۹۸۱	۵
فیضِ قدم سے اس کے اس کے	حیرت، عبدالمجید	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۲

ق

قافلے جن کی ہدایت پہ رواں ہوتے ہیں	رئیس امروہوی	نومبر ۱۹۵۲	۴۸
قافلہ دشت میں سرگرم سفر ہے کس کا	کامران نجمی	فروری ۱۹۸۶	۲۵
قدم قدم پہ حجابِ نظامِ عالم ہے	رازیزدانی	جولائی ۱۹۶۲	۱۷
قدم قدم پہ غموں کا غبار جیسا ہے	سلیمان خمار	جنوری ۱۹۷۰	۴۰
قدر رفتہ کا ہے محروم نوا ہو جانا	قادری، فصیح اکمل	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۲
قرار چھین لیا بے قرار چھوڑ گئے	اختر شیرانی	جنوری ۱۹۴۸	۴۰
قسمت میں اپنی ہے غم و آلام دیکھنا	تبسم سحر	اپریل ۱۹۷۰	۴۲
قسم ہے آپ کی دانش وری کا	حیرت، عبدالمجید	ستمبر ۱۹۵۴	۲۹
قصد فریاد نہیں ! اے دل ناشاد نہیں	خمار بارہ بنکوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۳۵
قفس سے سوئے آشیاں دیکھتا ہوں	سحر، مہندر سنگھ بیدی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۴۰
قفس کی تیلیاں کیا ہیں اگر عزمِ جواں جاگے	دل ایوبی ٹونکی	مارچ ۱۹۷۴	۲۳
قفس میں بوئے مستانہ بھی آئی دردِ سر ہو کر	چنگیزی، یاس یگانہ	جون ۱۹۷۳	۱۰
قفس و آشیاں کی بات نہ کر	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۵۴	۲۹
قیامت دوستو سر پر کھڑی ہے	اسلم پرویز	نومبر ۱۹۷۱	۳۱

ک

کارفرما ہے روح احساسات	خندان لکھنوی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۳۵
کاش آجائے یوں ہی راہ پہ سمجھانے سے	اشرف ایرایانی	جنوری ۱۹۵۲	۳۷
کاش ایسا کوئی انسان ملے	نقوی، قاسم شبیر	مارچ ۱۹۷۶	۳۸
کاشانۂ دل میں جب سے تو ہے	وجد، سکندر علی	مئی ۱۹۷۱	۳
کاغذ میں کیا بھید بھری تحریریں تھیں	ظفر غوری (تصویر)	نومبر ۱۹۸۵	۲۲
کام آخر میرا کیف ناتمام آہی گیا	ساغر نظامی	یکم مارچ ۱۹۴۵	۵
کام وہ خنجر سے لے لے شوق بسمل دیکھ کر	اختر، واجد علی شاہ	جون ۱۹۵۹	۱۵
کانپتے ہونٹوں پہ بس حرفِ دعارہ جائے گا	ارمان نجمی	دسمبر ۱۹۷۹	۱۵
کانٹوں کی نہ پھولوں کی زباں مانگ رہا ہوں	سلیمان ادیب	فروری ۱۹۶۳	۱۸

Marfat.com

کاوشِ زندگی نہیں جاتی	ساحل بلگرامی	یکم مئی ۱۹۴۴	۲۰
کاہشوں سے اماں ملے نہ ملے	محروم، تلوک چند	یکم مئی ۱۹۴۹	۲
کب آدمی کو ملے آفیت خدا جانے	ساغر نظامی	مارچ ۱۹۷۸	۱۰
کب تک خیالِ یار ہے دیکھیں تو ہم سفر	نظامی، ابوالحامد	جولائی ۱۹۵۷	۳۳
کب تک صدمے اٹھائیں گے ہم	رشید انصاری (تضمین بر غزل مومن)	جنوری ۱۹۸۰	۱۷
کب چلا جاتا ہے شہپر کوئی آگے سامنے	شہپر رسول	جولائی ۱۹۸۱	۳۰
کب خوش ہوں کب رنجیدہ محفل والے کیا جانیں	فراق گورکھپوری	یکم جون ۱۹۴۷	۲۳
کب دل سے کوئی آہ نکلنے کے لیے ہے	اخگر مشتاق رحیم آبادی	مارچ ۱۹۷۴	۳۲
کب سے الجھ رہے دَم واپسیں سے ہم	بسمل سعیدی	جون ۱۹۵۰	۳
کبھی آہوں کبھی نغموں کا طوفاں	اختر، جاں نثار	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۳۹
کبھی اجتناب کی دھوپ میں، کبھی التفات کی چھاؤں میں	منظور اختر	جنوری ۱۹۸۰	۲۷
کبھی اشک پیہم کبھی بے خیالی کبھی تھام کر دل کو فریاد کرنا	بہزاد لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۲۹
کبھی بادل، کبھی کشتی، کبھی گرداب لگے	ندا فاضلی	ستمبر ۱۹۷۴	۲۴
کبھی تو چمن در چمن زندگی	شعلہ، دوارکا داس	اپریل ۱۹۶۵	۲۲
کبھی تو ختم یہ ظلمت یہ تیرگی ہوگی	کلیم، مکیں احسن	یکم اگست ۱۹۴۹	۲۷
کبھی تو زہر ہلاہل پی گئے الفاظ	ناظم میواتی	فروری ۱۹۸۱	۳۰
کبھی تو کام یارب جذبۂ احساس آجائے	شکیل بدایونی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۶
کبھی تو کھل کے برس ابر مہرباں کی طرح	پریم وار برٹنی	اپریل ۱۹۷۹	۳۵
کبھی جب تری یاد آجائے ہے	فراق گورکھپوری	نومبر ۱۹۶۱	۵
کبھی جو چاند سے سورج قدم ملا کے چلا	شہاب عراقی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۲۴
کبھی خرد سے کبھی دل سے دوستی کر لی	زبیر رضوی	ستمبر ۱۹۶۸	۲۶
کبھی خرد کا کبھی عشق کا بہانہ تھا	شاہد صدیقی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۳۲
کبھی ساغر، کبھی مینا، کبھی صہبا سمجھتے ہیں	یعقوب اسلم، محمد	جولائی ۱۹۷۱	۳۷
کبھی قطرہ، کبھی میں طوفان ہوں	رفعت سروش	نومبر ۱۹۶۹	۴۵
کبھی گیت گائے کبھی تلملائے	گلشن جلال آبادی	دسمبر ۱۹۴۷	۲۱
کبھی ملی جو تیرے درد کی نوا مجھ کو	آزاد گلاٹی	دسمبر ۱۹۷۴	۱۷
کتابِ زیست صداقت ہے حرفِ حق ہوں میں	شمیم طارق	جولائی ۱۹۸۰	۳۹
کتنا پوشیدہ ہواؤں کا سفر رکھا گیا	رفیق الزماں (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۲۵

Marfat.com

کتنا وحشی ہے یہ دل عیش نہیں غم مانگے	عاصم شکیل احمد بریلوی	جنوری ۱۹۸۰	۱۷
کتنی تسکین ہے وابستہ ترے نام کے ساتھ	طفیل ہوشیارپوری	مئی ۱۹۵۰	۴۱
کتنے جاں سوز مراحل سے گذر کر دل نے	تیغ الہ آبادی	جنوری ۱۹۵۳	۴۵
کتنے حقائق کے چہرے روپوش ملے افسانوں میں	مہدی پرتاب گڈھی	مئی ۱۹۷۲	۴۲
کتنے دل سوزِ حرماں سے جلتے رہے	ندرت، ثریا محمود	اکتوبر ۱۹۶۳	۳۹
کچلے، جھلسے سے جذبات	نجمہ عزیز مرادآبادی	ستمبر ۱۹۷۹	۴۴
کچھ اتنا کرب تھا لب تک نہ آسکے الفاظ	سردار شفق	دسمبر ۱۹۷۹	۱۵
کچھ اتنے پاس سے ہو کر گزر گیا اک شخص (بچھڑ جانے والی بیٹی سیما کے لیے)	مخمور سعیدی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۵	۳۴
کچھ احتمال محبت میں پا رہا ہوں میں	حرماں خیرآبادی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۴
کچھ اندھیرے میں روشنی سی ہے	اختر اورینوی	فروری ۱۹۶۴	۲۱
کچھ اور بات ہے کہ گرد میں اٹا ہوں میں	زاہد مظفرپوری	اگست ۱۹۷۹	۳۵
کچھ اور زور سے موج بلا اچھال مجھے	محسن زیدی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۴
کچھ پھول تیرے پیار کے گلشن سے آئے ہیں	افسر آذری	ستمبر ۱۹۶۹	۲۴
کچھ ٹھنڈی سانسیں ہوتی ہیں اشکوں میں روانی ہوتی ہے	راہی، رام سرن لال	مارچ ۱۹۵۳	۵۰
کچھ دن سے عجب رنگِ جہاں دیکھ رہا ہوں	گوہر، نواب علی خاں	نومبر ۱۹۵۱	۴۲
کچھ دیر اور عنبریں سانسوں کی باس دے	سیف سہسرامی	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۳
کچھ سوچ خلاؤں کا نہ سیاروں کا غم ہے	نیاز، عبدالمتین	ستمبر ۱۹۷۲	۲۷
کچھ لوگ اس ادا سے بھی بے باک ہو گئے	قمرالدین، ایم (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۲۹
کچھ نہ ہونے پہ بھی ہونے کا گماں ہوتا ہے	شعلہ، دوارکا داس	فروری ۱۹۷۹	۲۶
کدھر چلے مرے اشکِ رواں نہیں معلوم	جلیل، فصاحت جنگ	۱۵ جون ۱۹۴۶	۷
کرب - ترش و تلخ کی ہر داستاں گمراہ کن	نظام ہاتف	نومبر ۱۹۸۲	۲۶
کرتے بھی گلہ کیسے تحریر مقدر سے	ریاض، ریاض احمد (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۲۸
کر دیں نہ دل کی باتیں سب آشکار آنکھیں	محو، حبیب اللہ	اپریل ۱۹۷۸	۴۰
کر کے تخلیق ہمیں بھول گیا ہو جیسے	شاہین	جنوری ۱۹۸۲	۲۸
کرم کیا نگہہ دوست نے ستم کر کے	نیاز، محمد	ستمبر ۱۹۶۰	۱۸
کرم مجھ پہ کیا کیا وہ فرما رہے ہیں	جلیل، فصاحت جنگ	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۷
کرنے لگے وہ مجھ پہ کرم اور زیادہ	فضلی، فضل احمد کریم	یکم جولائی ۱۹۴۵	۳۵
کرنے والے حجاب کرتے ہیں	سحر، کنور مہندر سنگھ بیدی	یکم نومبر ۱۹۴۹	۲۱
کرو جو چاہو ہم سے پوچھنا کیا	سحر، کنور مہندر سنگھ بیدی	اگست ۱۹۵۲	۳۷

Marfat.com

کر دگے عشق تو ڈوبو گے پیارے	کلیم عاجز	مارچ ۱۹۷۱	۴۶
کروں کس طرح میں ثنائے شب	عبید صدیقی	جنوری ۱۹۸۵	۳۵
کریں نہ یاد شبِ حادثہ، ہوا سو ہوا	حسن نعیم	اگست ۱۹۷۹	۱۱
کسا ہے جسم انگوں میں بڑی کسماہٹ ہے	دیپک قمر	مارچ ۱۹۸۵	۱۹
کس پہ ظالم تپشِ دل اثر انداز نہیں	ہوش عظیم آبادی	اپریل ۱۹۵۱	۴۲
کس جا قیام کیجیے ؟ کہاں دل لگائیے	دور آفریدی	مارچ ۱۹۷۸	۳۱
کس چشم فسوں ساز کی یہ جلوہ گری ہے	مطیر ہوشیارپوری	مارچ ۱۹۷۳	۳۵
کس سے کہوں دل کی باتیں، کس سے کہوں دل کے راز	انوار رضوی	جنوری ۱۹۷۷	۳۷
کس طرح ہوتا ہے ایثار بتاتے ہیں چراغ	اقبال رام پوری	نومبر ۱۹۷۲	۴۱
کس قدر اجنبی ہے نظر اب تیری	کرشن مراری	دسمبر ۱۹۷۶	۳۴
کس قدر حسن نظر ہے ترے دیوانوں میں	بلقیس اکبر آبادی	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۶
کس قدر سوز تمنا ہے جواں پچھلے پہر	حرمت الاکرام	نومبر ۱۹۶۱	۱۶
کس قدر شور و شر تھا کیا کہیے	صبا، محمد نعیم	دسمبر ۱۹۸۰	۲۳
کس قدر ہیں طربناک و جاں آفریں عزم محکم کی رعنائیاں دوستو	بزمی بھارتی	اپریل ۱۹۷۷	۲۶
کس کس کا میں چہرہ دیکھوں کس سے بات کروں	سطوت رسول	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۲
کس کو پوجوں کہ افق تاب جہاں ہوں میں بھی	دانش فرازی	مئی ۱۹۷۶	۲۲
کس کی کشتی تہِ گرداب ہوئی جاتی ہے	سروش طباطبائی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۱۷
کس کے دم کی روشنی زندانِ آب و گل میں ہے	یگانہ چنگیزی، میرزا	یکم جنوری ۱۹۴۵	۱۲
کس کے ہاتھ میں پتھر ہے	جنیت پرمار	اگست ۱۹۸۶	۲۵
کس لیے بزم ناز میں آئے	بیتاب بریلوی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۲۶
کس مپرسی کی تو کوشش کسی عنواں نہ گئی	شفیق صدیقی جونپوری	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
کس موڑ پہ آئے ہیں ابرو کی کماں والے	کمال جائسی	اپریل ۱۹۸۱	۳۴
کس نے مرے سکوت سے آواز دی مجھے	شاد، چندر پرکاش	اکتوبر ۱۹۵۵	۴۱
کسی بھی زہر سے مجھ کو نہیں کوئی پرہیز	قمر الدین، ایم (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۲۹
کسی پر اس طرح آیا شباب آہستہ آہستہ	مسرور منکر	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۴۹
کسی سے کہیے اب اے ہم نوا کیا	شارق	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۲
کسی سے کہیے اب اے ہم نفس کیا	شارق	اپریل ۱۹۶۶	۲۹
کسی کو صبح لکھتے ہی وہ مجھ کو شام لکھے گا	شمع، نفیس بانو	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۵
کسی کی التفات آگیں نگاہیں	حباب ترمذی	یکم مئی ۱۹۴۵	۱۱

Marfat.com

کسی نگاہ سے چاہت کا ابر برسا دیکھ	حسنیٰ سرور	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۶
کسی کی یاد بڑھتے بڑھتے دردِ دل نہ بن جائے	درد، جگدیش مہتہ (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۴۱
کسی کے پیار کا تحفہ جناب لے آئے	سیفی سرونجی	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۷
کسی کے حسن بے پروا کے آگے	ہاجرہ تبسّم اکبر آبادی	یکم فروری ۱۹۴۴	۳۸
کسی کے حسن کا جلوہ دکھا رہا ہے مجھے	ذکی اظہر برنی	جنوری ۱۹۸۲	۳۰
کسی کے قرب کے جب لمحے یاد آتے ہیں	حامد بہکاوی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۳
کسی کے کام دنیا میں نہ کوئی چارہ گر آیا	طوفاں، کشن دت	اکتوبر ۱۹۷۶	۴۵
کسی کے لیے عیش و آرام صحرا	کرشن موہن	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۰
کسی کے ورثہ میں ایسے ہی سب شجر آئے	قمرالدین، ایم (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۲۸
کسی معصوم دل کی بد دعا ہوں	شیدا رومانی	اپریل ۱۹۶۹	۴۰
کسے بتائیں کہ زادِ سفر گیا کب کا	حباب ہاشمی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۶
کسے پینے پلانے کی للک تھی	عابد مناروی	اپریل ۱۹۸۲	۲۶
کسے خبر ہے کہ یہ سانحہ ہوا کیسے	لطف الرحمان	مارچ ۱۹۷۴	۳۲
کشش اک قطرۂ خوں کی جنوں کا تھا گماں یارو	کرشن مراری	اکتوبر ۱۹۷۹	۴۱
کعبہ و دیر و کلیسا نہ بنایا ہوتا	بسمل سعیدی	جنوری ۱۹۶۴	۲۲
کل جو میری خوبی تھی بن گئی وہ خامی بھی	سرور، آل احمد	دسمبر ۱۹۵۳	۴
کلی جو دل کی کھلی تھی، مسل گئی تاریخ	اقبال فرید	جنوری ۱۹۸۰	۲۳
کلیوں میں تازگی ہے نہ پھولوں میں باس ہے	جنید حزیں	اپریل ۱۹۸۱	۳۴
کمالِ حسن سراپا جمال تاج محل	اقبال ماہر	جون ۱۹۷۲	۲۵
کمرہ مرا کہ سرخ لکیروں کا جال ہے	مسعود ساموں	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۴۳
کم کسی طور تیرگی نہ ہوئی	اشرف، مخدوم اشرف	جولائی ۱۹۷۲	۴۰
کنکر ہی کوئی پھینکے سمندر میں ڈال دو	ناز قادری	اگست ۱۹۷۹	۳۹
کوبہ کو پھرتے ہیں اس دور میں ہم آوارہ	نازش پرتاب گڑھی	ستمبر ۱۹۶۷	۷
کون اجڑا ہے! آشیاں تنہا!	گوہر کاکوروی، انیس احمد	مارچ ۱۹۸۲	۳۲
کون جی سکتا ہے ان حالات میں	نظام الدین نظام	اپریل ۱۹۷۸	۴۰
کون دے پائے محبّت کو فریب مہ و سال	حرمت الاکرام	مارچ ۱۹۶۱	۲۲
کون سا وہ زخم دل تھا جو تر و تازہ نہ تھا	عرش صہبائی	اپریل ۱۹۸۰	۵
کون سے صدمے تھے ایسے جو نہ ہم تک پہنچے	مبشر قریشی، بنگلوری	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۴
کون سمجھے گا یہ خوش آبائی نخچیر دوست	حفیظ، ایم۔ اے	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۲
کون غم خوار ہے زمانے میں	صفدر، صفدر حسین	جولائی ۱۹۷۹	۴۰

Marfat.com

کون کہتا ہے کہ بے نام و نشاں ہو جاؤں گا	پریم وار برٹنی	اگست ۱۹۷۴	۳۲
کوہ کے جسم میں ڈوبے ہوئے ہیروں کی طرح	سوزش عثمانی	فروری ۱۹۷۵	۴۰
کوئی اپنا نہ سہی اس کے طرف دار بہت	محسن زیدی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۳۰
کوئی الم کا نشانہ کوئی خوشی کا شکار	شاد، نریش کمار	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
کوئی بجلی اِدھر نہیں آئی	اختر، ہری چند	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۳۳
کوئی بجلی ان خرابوں میں گھٹا روشن کرے	عرفان صدیقی	جولائی ۱۹۸۱	۱۴
کوئی برہم ہے کیا کیا جائے	میکش بدایونی	نومبر ۱۹۷۲	۴۱
کوئی پرانا قصّہ چھیڑیں، آنکھوں کو بدنام کریں	لطف الرحمان	مئی ۱۹۷۸	۱۶
کوئی پوچھے تو دِل کا درد و غم کہنا ہی پڑتا ہے	آزاد انصاری مالیگانوی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۲۶
کوئی پیکر ہے نہ خوشبو ہے نہ آواز ہے وہ	محسن زیدی	فروری ۱۹۷۸	۲۳
کوئی تو حادثہ گزرا ہے دل پر	محمود رائے بریلوی	ستمبر ۱۹۸۰	۳۱
کوئی جادہ ہے، نہ منزل ہے، غزل کیا کہیے	ساحر ہوشیار پوری (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۱	۱۸
کوئی حالات کی گود میں یوں پلے	درد، وشوناتھ	اکتوبر ۱۹۶۵	۱۷
کوئی رہبر نہ کوئی جادہ ہے	طوفان، کشن دت	دسمبر ۱۹۶۸	۴۵
کوئی قریب نہ آئے شکستہ پاہوں میں	محبوب خزاں	نومبر ۱۹۵۷	۴۶
کوئی کام آئے گا یہ روگ نہ پالو لوگو	رونق دکنی سیمابی	ستمبر ۱۹۸۰	۳۱
کوئی کانٹا گرچہ دامن سے الجھتا جائے ہے	سرور، آل احمد	اکتوبر ۱۹۵۷	۱۴
کوئی مونس نہیں حبیب نہیں	سعادت نظیر	مئی ۱۹۵۴	۳۱
کوئی نہ تھا جو کسی سے قدم ملا کے چلے	مخمور سعیدی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۶
کوئی وحشت مہرباں ہو تو سفر آسان ہے	حسن نعیم	ستمبر ۱۹۷۷	۵
کوئے دلدار ہی کی زمیں پر ہمیں آسماں کا تھا کل تک گماں دوستو	فریدی، مغیث الدین	جون ۱۹۷۸	۷
کہاں تک اور جفائیں سیاہ راتوں کی	سحر رام پوری	ستمبر ۱۹۵۸	۱۹
کہاں تک شہرت دیوانگی ہے	اقبال ماہر	جنوری ۱۹۷۶	۱۱
کہاں سے پاؤں پسار یں کہ گھر میں خاک نہیں	رؤف خیر	جون ۱۹۸۶	۱۶
کہاں سے لاؤں میں فکر وسیع لامحدود	ثاقب کان پوری	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۵۹
کہاں کے غنچہ و گل، کیا بہار توبہ شکن	جگر مرادآبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۵
کہاں ہے تاب اُسے بھلا جمالِ بے حجاب کی	یحییٰ اعظمی	جون ۱۹۵۳	۳۳
کہتا ہوں آسمان کو فیاض — دیکھیے	شجاع خاور	جون ۱۹۸۵	۲۴
کہتے ہیں جس کو موت تو ہم سے کم نہیں	نہال سیوہاروی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۲۳
کہتے ہیں زندگی کی ضیا لے گئی ہوا	باقر مہدی	مئی ۱۹۶۹	۱۵

Marfat.com

کہتے ہیں زیرِ چرخ تو بس چل چلاؤ ہے	آمر سورتی	نومبر ۱۹۶۶	۴۸
کہنے کو ہزار ہا گِلے ہیں	شارق	جنوری ۱۹۶۳	۴۲
کہوں کیا کہ عشق کیا ہے عجب اس کا ہے فسانہ	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۱۶
کہہ دیا میں نے یہ سو بار نہیں ہو سکتا	یوسف جمال	جنوری ۱۹۷۶	۳۳
کہیں اک نگاہ گناہ ہے کہیں ایک جرعہ حرام ہے	شہید بدایونی	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۲۵
کہیں سحر کی تجلی کہیں یہ رات ہوں میں	نعیم زیبائی	فروری ۱۹۸۱	۳۰
کہیں کوندی ہے پھر برق بلا کیا	حماد، ابوالبیان	دسمبر ۱۹۷۱	۳۳
کہیں ملا نہ اُسے اپنا کچھ پتا آخر	فاروق مضطر	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۷
کھا کھا کے شکست فتح پانا سیکھو	نذیر بنارسی	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
کھایا ہے دوستوں نے فریب نظر کہاں	تکمیل رضوی	فروری ۱۹۸۱	۳۰
کھڑکیاں ہیں لرزش میں بے قرار دروازے	مشکور نقوی امروہوی	جولائی ۱۹۸۴	۲۳
کھڑکیوں پر ملگجے سائے سے لہرانے لگے	فاروق شفیق	جنوری ۱۹۸۲	۳۰
کھلائے شعلے نسیم سحر سے دور نہیں	تاباں، غلام ربانی	دسمبر ۱۹۷۶	۱۲
کھلے جب بھی ان کے گیسو ہوئی شام دھیرے دھیرے	اوج، راجیش کمار	اگست ۱۹۸۲	۲۸
کھُلے کہ عفو و عطا چشم نم سے دور نہیں	اسد ملتانی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۴۸
کھینچ لایا ہے کہاں یہ ذوق رندانہ مجھے	صدر، صدرالدین انصاری	ستمبر ۱۹۸۶	۲۲
کئی ستارے یہاں ٹوٹتے بکھرتے ہیں	حیات لکھنوی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۵	۳۴
کی عناصر نے مرے حالات سے سازش بہت	شاہین	جنوری ۱۹۸۲	۲۸
کی لاکھ احتیاط کہ کوئی نہ کچھ سنے	حکیم منظور	جولائی ۱۹۶۹	۲۶
کیا آپ کی آقائی، کیا آپ کی مولائی	حیرت، عبدالمجید	اپریل ۱۹۵۰	۲۶
کیا ادرا آبرو تجھے اے چشم تر ملے	محروم، تلوک چند	نومبر ۱۹۵۰	۱۷
کیا بن گئے ہیں آبلہ پایانِ جستجو	کاوش بدری	فروری ۱۹۶۴	۴۴
کیا بچا ہے جواب اپنے مکاں لے جاؤں	کمال، عبداللہ (تصویر و تعارف)	جولائی ۱۹۸۳	۲۴
کیا پوچھتے ہیں آپ کہ کیوں رو رہے ہیں ہم	محوی صدیقی لکھنوی	مارچ ۱۹۵۹	۲۹
کیا تارے، کیا مہر و ماہ	نازش پرتاب گڈی	اپریل ۱۹۸۰	۵
کیا تم نے وعدہ اور تم شبِ انتظار آئے	صفی لکھنوی	یکم جون سالنامہ ۷۰	۱۴
کیا جانے انھیں ہم کیا سمجھے جو ان پہ بھروسا کر بیٹھے	اقبال عظیم	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۱۷
کیا جانئے کس بات پر وہ چیں بہ جبیں ہے	اوج، ایس اے مجید	جولائی ۱۹۷۹	۴۰
کیا جانئے کس دور میں اب میرا جنوں ہے	شجاع خاور	فروری ۱۹۶۸	۶
کیا جرأت سخن سے ملا سوچتے رہے	علیم افسر	مئی ۱۹۷۰	۴۲
کیا جیے آپ جو مجبور تمنا نہ ہوئے	مظہر امام	جولائی ۱۹۶۵	۳۳

Marfat.com

کیا خوب ہے انساں کی نیرنگیِ فطرت بھی	سراج مرزاپوری	ستمبر ۷۸ء، مئی ۱۹۷۹	۱۴
کیا زمانہ تھا وہ جب اُس کا مرا یارانہ تھا	بسمل سعیدی	مئی ۱۹۵۱	۹
کیا صبح تمنا تک، کیا شام غریباں تک	نامی انصاری	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۱
کیا غم آگیں ہے فضا گل ہے پریشاں کیسے	فطرت، عبدالعزیز	جولائی ۱۹۵۱	۴۸
کیا غم کہ قدر بے ہنروں میں نہیں رہی	مظفر حنفی	نومبر ۱۹۸۵	۲۱
کیا فریب شکستہ پائی ہے	ازل شاہ جہاں پوری	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۰
کیا کوئی تیر حسینوں کی نظر ہوتی ہے	نوح ناروی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۷
کیا کہیں کیا سُن گئے کیا کہہ گئے	اخگر، رحیم آبادی	یکم فروری ۱۹۴۶	۱۱
کیا کہیں یارو کیا کیا دل پر عشق خرابی لایا ہے	شہاب اشرف	جولائی ۱۹۵۹	۱۸
کیا کہیں لوگوں میں ہم تم سے کہ کیا کہنے کو ہیں	عارف	یکم جون ۱۹۴۵	۱۲
کیا مزہ بلبل کو آیا شیوۂ بیداد کا	اقبال	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۲۱
کیا مری رگ رگ سے اک طوفاں اٹھا سکتے ہو تم	عصری امروہوی، بون اصغر	اگست ۱۹۵۱	۴۱
کیا مقامات ہیں ان سوختہ سامانوں کے	جگر مرادآبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۵
کیا وہی تم ہو کہ جب مجھ کو پریشاں دیکھتے	اثر لکھنوی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۲۱
کیا ہوا کل اگر چھاؤں تاروں کی تھی، قافلے جب ہوئے رواں دوستو	کمال، اظہر احمد	اپریل ۱۹۷۷	۲۴
ک			
کیا ہے میرے لیے درد کا ساغر تنہا	کریم اسعدی	جون ۱۹۷۱	۴۵
کیا یہ محبت نے کیا اندر اندر	آرزو لکھنوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۶
کیاری کیاری، گلشن گلشن، ایک نیا ہی میلا ہے	حامد، حامد حسین	مارچ ۱۹۷۳	۳۵
کیجیے آپ ایک بار نہیں	دیوانہ، موہن سنگھ	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۵
کیسا قیام کس کی سرائے بڑھتے چلو	ادیب سہارن پوری	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۲۶
کیسے کیسے دل نشیں خوابوں کا منظر لے گیا	سیدہ شان معراج (تنویر)	ستمبر ۱۹۸۶	۲۱
کیسے خوش ہو کے یہ کہتا ہوں، یہ گھر ہے میرا	تلخ، من موہن	اکتوبر ۱۹۸۱	۵
کیسے کہہ دیں کہ بات باقی ہے	حسرت شوری	فروری ۱۹۷۸	۴۳
کیسے نشانِ عشق ملے کچھ پتہ نہیں	رضا امروہوی	جنوری ۱۹۸۳	۲۰
کیسے یہ کہوں یاد تری آ نہ سکے گی	تسنیم، جمیلہ خاتون	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۲۸
کیف افزا زندگی کی وہ کہانی اب، کہاں	کسریٰ منہاس	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۵۰
کیف در رنگینیٔ گلزار مبارک تجھ کو	عبدالحمید مونگیری	اگست ۱۹۷۰	۳۶
کیف و غم نے وہ پلا دی مے سرجوش مجھے	صفی لکھنوی	یکم جنوری ۱۹۴۹	۲۱
کیفیت الم بھی ہے ذوق نشاطِ کار بھی	ماجد سلمان	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۴۲
کیوں بجھ کے رہ گئے کہ پراغ سحر نہ تھے	درد، وشوناتھ	ستمبر ۱۹۸۰	۲۶

Marfat.com

کیوں درد کو درماں سے نہ بڑھ کر سمجھوں	صفیہ شمیم	مئی ۱۹۵۰	۴۱
کیوں دل میں اور نظر میں مستور ہو گئی تم	خلش صدیقی	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۱۵
کیوں دوں نوید دید کسی دیدہ ور کو میں	صابر اکبر آبادی، اے فلیپس	فروری ۱۹۷۱	۴۲
کیوں سعیٔ غم انجام میں دن رات گذارو	صوفی، صغیر احمد	ستمبر ۱۹۵۴	۲۹
کیوں غم دل سے ہوں مجبور تمھیں کیا معلوم	جلیل عرشی	جولائی ۱۹۵۵	۴۰
کیونکر سحر کہوں شبِ ظلمت اثر کو میں	وفا ملک پوری	اپریل ۱۹۷۰	۱۸
کیوں گھٹا اٹھی ہے مُنہ اشکوں سے دھونے کے لیے	اظہار ملیح آبادی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۷
کیوں نہ سینے سے لگائیں غم کو	حیرت، عبدالمجید	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۳
کیوں نہ ہو جائیں نثارِ جلوۂ جاناں نہ ہم	ادیب، نورالحسن انور	مارچ ۱۹۷۰	۳۶
کیوں نہ ہو میری طبیعت سے مزاج ان کا الگ	جوش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۵	۳

گ

گاہے کرم بھی ہو ستمِ بار ہا کے ساتھ	سروش دہلوی	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۲۱
گداؤں میں شامل نہ شاہوں میں تھا	سلطان اختر	جولائی ۱۹۸۱	۲۲
گر تجھے دکھانی ہے شان دلبری اپنی	قدری بھوپالی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۲۳
گرچہ امجد سخت نافرجام ہے	امجد حیدر آبادی	یکم جون ۱۹۴۶	۴
گرچہ دعوت دے رہا ہے بحر ذخار انیس	انیس	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳
گرد آلام سے تابانیٔ دل ہے معدوم	مانی ناگ پوری	مئی ۱۹۶۶	۳۸
گردِ سفر بنے کہ بھٹکتی صدا ہوئے	نواز، بشر نواز	اپریل ۱۹۸۶	۳۲
گرم لو کی یورشیں اس پر قیامت خیز دھوپ	عرش صہبائی	اپریل ۱۹۷۸	۲۰
گر نہیں خوشی دید کی، خود ہی بکھر لوں آنکھ میں	اخگر سبطین (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۳	۲۳
گر ہوش آئے ہوش کو کچلا نہ کیجیے	انجم اعظمی	مارچ ۱۹۵۳	۵۰
گریز میں ربط کا یہ پہلو جدا بھی ہے اور جدا نہیں ہے،	ابر احسنی گنوری	جون ۱۹۵۰	۴۱
گریۂ بے سرور ہے سجدۂ بے حضور ہے	امین حزیں	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۴۶
گرے برق مصائب چاہے کوہِ رنج و غم ٹوٹے	راہی	۱۹۸۰	۲۵
گذر رہا ہے مسافر کہ بج رہا ہے چنگ	پی۔ پیام	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
گفتار سے کردار سے انداز سخن سے	مہتاب انور	جون ۱۹۸۳	۳۰
گفتگو جس نے سنی تیرا طرفدار ہوا	قمر سنبھلی	ستمبر ۱۹۷۷	۳۶
گلستاں کا ہر گوشہ اپنے حال میں گم ہے	نامی انصاری	نومبر ۱۹۷۳	۴۲

Marfat.com

گلشنِ پُر بہار میں باد خزاں نہ آئے کیوں	طالب چکوالی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۸
گلشن چمک اٹھے گل ولالہ سنور گئے	ضمیر اظہر	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۱۳
گلشن میں پھول کھلنے کی کس کو خوشی نہیں	عارف نقش بندی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۳
گلشن میں ہو رہے ہیں کیوں پھول لال پیلے	موہن یحییٰ پوری	اگست ۱۹۷۷	۳۶
گلشن میں بلبلوں کا ہے میلہ لگا ہوا	حشر سہسرامی (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۴۱
گلوں کے ساتھ ہی سرسبز خار ہونے دے	فخر، افتخار احمد دھولپوری	نومبر ۱۹۷۰	۳۴
گِلہ نہیں کہ مخالف مرا زمانہ ہوا	محسن زیدی (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۱۹
گم اندھیروں میں ہوا ہے جو سسکتا لمحہ	کاوش	مارچ ۱۹۸۰	۱۵
گناہ گار تو رحمت کو منہ دکھا نہ سکا	نشور واحدی	جنوری ۱۹۵۵	۱۴
گود میں پھول نظر میں مہ و انجم اے دوست	فضا ابن فیضی	اپریل ۱۹۵۲	۲۸
گھبرا نہ اے دل، گھبرا نہ اے دل	ساغر نظامی	یکم اگست ۱۹۴۵	۳۵
گھٹا برسی زمیں تر ہو گئی ہے	جلیل ساز	فروری ۱۹۷۹	۲۶
گھٹا چھائی فضا مہکی زمیں بھیگی ہوا سن کی	نذیر بنارسی	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۹
گھٹا کی بات چلی ہے یہاں وہاں کیسے	حسن نجمی سکندر پوری	اگست ۱۹۸۴	۲۱
گھر بھر میں گونجتی ہیں تری شوخ گالیاں	کرشن موہن	اکتوبر ۱۹۶۸	۳۴
گہرے سمندروں میں بھی سایہ دکھائی دے	انیس الرحمٰن	جولائی ۱۹۷۴	۴۲
گہوارہ ہے ازل سے یہ دیش شانتی کا	فخر، افتخار احمد	جون ۱۹۷۶	۳۷
گیسو نہیں ہیں اُس رُخِ انور کے آس پاس	نسیم شاہ جہاں پوری	جون ۱۹۷۹	۲۹
گیسوؤں پر تجلیٔ رخسار	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۳	۲۷
گیسوئے مشکیں میں بل پر بل جُوعۂ ظلمات کھائے	فراق گورکھپوری	جولائی ۱۹۵۶	۳
گیسوئے نمناک پھر راتیں تری یاد آئیاں	فراق گورکھپوری	اگست ۱۹۵۱	۴۶

ل

لا اور بھی اک جام کہ آئی ہیں گھٹائیں	جوش ملسیانی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۷
لاکھ چاہا غم دنیا سے گریزاں ہونا	جوہر، ایس موہن لال	جون ۱۹۸۱	۴۱
لاکھوں ہی آزمائیں ہیں ہر آدمی کے ساتھ	ظفر ادیب	مئی ۱۹۷۱	۳۵
لب بستہ ہوں بے حس ہوں میں محرومِ صدا ہوں	ماہر، قادر محی الدین	ستمبر ۱۹۷۰	۴۰
لب پہ عیش عہد ماضی کا ہے افسانہ ہنوز	مانی جائسی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۲۱
لبوں تک یوں مرے سینے سے آہ بے قرار ہوئی	ابر احسنی گنوری	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۴۴
لبوں کی سہمی دھوپ پہ جھلسی فکر کی جرأت اونگھ رہی ہے	یوسف جمال	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۱

Marfat.com

لبوں کی طرح اب آنکھوں میں بھی نہیں ہے تری	یعقوب عثمانی	فروری ۱۹۶۶	۲۱
لُٹ جاتی ہے ہر چیز وہ تنکا ہو کہ شہتیر	قمرالدین، ایم (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۲	۲۹
لذّتوں کی آندھیوں نے کی پذیرائی بہت	ظفر صہبائی	فروری ۱۹۷۸	۴۳
لطف یہ ہے جسے آشوب جہاں کہتا ہوں	تاباں، غلام ربانی	مارچ ۱۹۶۸	۳
لغزشوں کا ہی سہارا ہے نہ سنبھلا جائے ہے	شاہین غازی پوری	ستمبر ۱۹۷۰	۲۵
لفظ قم کے غایت اعجاز کی باتیں کرو	زیب عثمانیہ	یکم جون ۱۹۴۷	۳۰
لگتا ہے کچھ تو کھو دیا ہے	نجیب رامش	مئی ۱۹۸۲	۲۸
لگتے ہیں شہر عشق کے گلبار راستے	عاقل، دھرم پال	جون ۱۹۸۱	۱۰
لمحۂ درد کو اعجاز تمنّا جانو	تاباں، غلام ربانی	اپریل ۱۹۶۹	۱۰
لمحے حیات میں کبھی ایسے بھی آئے ہیں	مشتاق لکھیم پوری	مئی ۱۹۷۷	۴۲
لو آئے ہیں بزم میں اغیار دیکھنا	مجید فیض آبادی	جنوری ۱۹۷۴	۳۲
لوٹ کر جس حویلی کو پوری طرح ایک ظالم لٹیرا گیا ہے ابھی ہے	اختر بلستوی	اپریل ۱۹۸۲	۲۵
لو جہان زیست میں انقلاب آگیا	ضیا فتح آبادی	یکم فروری ۱۹۴۵	۱۱
لوگ اس عالم اسباب سے کیا کیا نہ اٹھے	نقوی، قاسم شبیر	جنوری ۱۹۷۰	۳۰
لوگ دشتِ غبار ہی رہے	حامد کاشمیری	جون ۱۹۸۶	۱۳
لوگ سنتے ہیں مرا حال کہانی کی طرح	کاوش، ایم۔ اے	ستمبر ۱۹۷۸	۴۵
لوگ کیوں نکلے ہیں ہاتھوں میں وہی پتھر لیے	شہباز راجوروی	دسمبر ۱۹۷۵	۲۲
لوگوں نے ہم کو شہر کا قاضی بنا دیا	شجاع خاور	مارچ ۱۹۸۲	۳۰
لو ہم تری یادوں کو ہیں سینے سے لگائے	شعلہ، عطا محمد	مئی ۱۹۶۷	۲۲
لہو پکارتا ہے روشنی کے پیکر دے	بشیر بدر	اکتوبر ۱۹۷۲	۲۰
لہو جلتا ہے احساسات کا یارو	نشاط انصاری	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۶
لہو خشک ہوگا جو احساس کا	یاس، نور محمد	اپریل ۱۹۸۳	۳۰
لہو دل کا نہیں باقی زباں میں	سیف بجنوری، سیف الحق	مارچ ۱۹۷۷	۳۱
لہو سے اپنے تزئین گلستاں کر کے چھوڑیں گے	گوپال متل	جولائی ۱۹۵۰	۴۱
لہو سے اٹھ کے گھٹاؤں کے دل برستے ہیں	وفا، عزیز بانو (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۵	۱۶
لہو لہان پروں پر اُڑان رکھ دینا	سلیم انصاری، محمد	فروری ۱۹۸۶	۲۵
لہو لہو پر منظر ہے	قزلباش، امیر (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۰
لہو نہاؤ مرے قاتلو! مبارک ہو	تلخ، من موہن	جولائی ۱۹۸۲	۲۶
لے جاؤں کس کے سامنے کشکولِ فکر و فن	رونق گیاوی	اپریل ۱۹۷۵	۳۵
لے جائے کہاں وحشت اب مجھ کو خدا جانے	رتن پنڈوروی	اپریل ۱۹۵۲	۳۹

Marfat.com

لے کر دلِ شکستہ کو جاتے کہاں کہاں	انصاری، ولی الحق	جولائی ۱۹۷۹	۲۷
لے کے پرچم کوئی دیوانہ اٹھا ہے تو سہی	عمر انصاری	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۰
لے مبارک حسن شعلہ نواز	ربط تلہری	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۱۶

م

ماحول ساز گار نہیں ہے تو کیا کریں ؟	خاطر حافظی	نومبر ۱۹۸۰	۲۹
ماضی کی رونقوں سے ہے امروز شرمسار	حرمت الاکرام (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۲۷
ماضی کی یاد زخم تمنا سے کم نہیں	اشہر اعظمی	دسمبر ۱۹۷۵	۳۶
مال وزر رکھتے نہیں جاہ و حشم رکھتے نہیں	انیس	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳
مانا کہ تیرگیٔ شبِ غم مہیب ہے	وفا ملک پوری	مئی ۱۹۵۹	۴۱
مانا کہ میری بات ذرا بے اصول تھی	سیفی سرونجی	نومبر ۱۹۸۰	۲۹
مانا یہ ناصحا کہ نہ اس سے ملا کریں	عارف	یکم جون ۱۹۴۵	۱۲
مائل بہ کرم ہوگی کبھی ان کی نظر بھی	عرش صہبائی	مارچ ۱۹۶۹	۲۳
مایوس تیرگی سے نہ ہو اے غمِ وطن	خورشید احمد جامی	اپریل ۱۹۶۰	۳۰
متاعِ جرأتِ دل وقف یک نگاہِ کرم	برق، طلحہ رضوی	دسمبر ۱۹۶۸	۴۰
متاعِ جلوۂ گل مستعار تو لیتا	شاہد کلیم	جولائی ۱۹۷۹	۱۱
متاعِ دیدہ و دل ، لالۂ سحر کی طرح	جعفری، علی سردار (تصویر)	اگست ۱۹۷۸	۳
متاعِ شوق بہت ہے قرار ہو کہ نہ ہو	حقی، شان الحق	یکم جولائی ۱۹۴۳	۱۰
متاعِ ہوش یہاں سب نے بیچ ڈالی ہے	نیّر، صلاح الدین	مئی ۱۹۷۸	۳۰
متبسم زرِہ پاسِ وفا رہتے ہیں	جاوید و ششٹ	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۳۲
مٹی امیدوں کا غم ہے یعنی لٹی بہاروں کو ڈھونڈتا ہوں	ابر احسنی گنوری	اپریل ۱۹۵۲	۱۹
مثال عکس کنج ذات سے باہر رہا ہوں میں	مشفق خواجہ	اکتوبر ۱۹۸۱	۴
مجرم ضمیر سائے کی صورت چھپا مجھے	مصوّر سبزواری	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۴
مجنوں نے شہر چھوڑا تو صحرا بھی چھوڑ دے	ناشاد دہلوی	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۱
مجھ پہ ہو لطفِ نظر یہ بھی تو ہو سکتا ہے	اختر، محمد جان	فروری ۱۹۷۱	۴۲
مجھ کو تمازتوں کا سفر دے گیا ہے وہ	ظفر اقبال (تصویر)	اگست ۱۹۸۶	۲۶
مجھ کو لا دو مرے سنہرے خواب	رعنا، برج لال جگی	اگست ۱۹۵۱	۴۱
مجھ کو مرے ساقی وہ مئے ہوش فزا دے	متین سروش	جولائی ۱۹۲۷	۱۹

Marfat.com

مجھے اب ہوائے چمن نہیں کہ قفس میں گو نہ قرار ہے	سراج لکھنوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۱۱
مجھے اگرچہ ترے حسن میں کلام نہیں	قاسمی، احمد ندیم	یکم جنوری ۱۹۴۷	۱۸
مجھے خبر نہ تھی، احساس زندگی کی قسم	اقبال عظیم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۳۵
مجھے زمیں سے اٹھایا اٹھا کے چھوڑ دیا	نشتر، عبدالرحیم	نومبر ۱۹۷۲	۴۱
مجھے کب سے اپنی تلاش ہے کوئی آئینہ مرے ہات دے	نصر قریشی	ستمبر ۱۹۷۶	۳۷
مجھے معصومیت سے دیکھتا ہے	اشک، بمل کرشن	اکتوبر ۱۹۷۱	۲۸
مچا ہے کہرام عرشیوں میں کہ عرش اعظم کا اک ستارہ	کوثر، مہندر سنگھ	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۳۳
فلک سے ٹوٹا زمیں پہ چمکا جواب ماہ تمام بن کر			
محال ہے کہ توجہ یہ اہل ہوش کریں	اعجاز صدیقی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۲۸
محبت پر کیا احسان کبھی تو نے کبھی میں نے	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۹
محبت جنبشِ نبضِ دو عالم ہوتی جاتی ہے	ظفر جمیلی کاکوی	اگست ۱۹۵۱	۴۱
محبت سوز بھی ہے ساز بھی ہے	نعیم فرح آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۴۴
محبت سوز بھی ہے ساز بھی ہے	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۵۰	۳۷
محبت کا بالآخر رقص بیتابانہ کام آیا	جگر مرادآبادی	اکتوبر ۱۹۵۸	۱۴
محبت کی بلا میں گھر کے اب کس کو نکلنا ہے	سعادت نظیر	مارچ ۱۹۵۳	۵۰
محبت کی غلط افتادہوں میں	دردبریلوی، حکیم محمد صدیق حسن	ستمبر ۱۹۵۰	۴۸
محبت کے اسرار کیا کوئی جانے	نوح ناروی	یکم مئی ۱۹۴۶	۵
محبت کے گھنے بن میں اندھیرا جال پھیلائے	احتشام اختر (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۳۶
محبت میں اک انقلاب آگیا	بیخود دہلوی	یکم جون ۱۹۴۶	۵۶
محبت میں تری اکثر ہوا ہے	وفا براہی	جولائی ۱۹۵۲	۵۳
محبت میں چونکی ہے یوں زندگانی	آرزو لکھنوی	اپریل ۱۹۵۱	۹
محبت میں قدرِ دل وجاں نہیں ہے	آرزو لکھنوی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۸
محبت میں کچھ کامراں اور بھی ہیں	رعنا، صفیہ سلطان بیگم	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۴۶
محبت ہی کا نام ہے زندگانی	اثر لکھنوی	۱۵ جون ۱۹۴۴	۵
محرومیوں کی دھول سے ہر عکس ہے دھندلا تیرا	ممتاز راشد (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۱	۳۶
محرومیوں کے گھر شبِ افلاس کاٹ کر	پرکاش تیواری	جنوری ۱۹۸۲	۳۰
محفل میں تھا عدد وہ اُدھر دیکھتے رہے	نافذ دہلوی، حکیم چھنو مل	ستمبر ۱۹۵۷	۴۸
محکوم مشیت آدمی ہے	بسمل سعیدی	مارچ ۱۹۵۳	۳۳
محیط بے کراں ذوق نظر ہے	انور کرمانی	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۶
مدت خوشی کی دیکھی، بجلی کی اک ہنسی میں	آرزو لکھنوی (تصویر)	مئی ۱۹۵۰	۳۲
مدت سے کر رہے تھے بہاروں کی آرزو	خضر برنی	جولائی ۱۹۷۲	۲۰

Marfat.com

مرے مزاج کی ہر لمحہ تازگی لے جا	قاصر مجیبی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۶	۲۱
مرے لیے ہے حیات آفریں جمال ترا	آزاد سونی پتی	جنوری ۱۹۷۸	۲۹
مرے ہوش میں وہ ٹھیرے نہ کبھی پھر ہوش کے دن بھی بیت گیے	میکش اکبر آبادی	ستمبر ۱۹۵۱	۱۰
مزاج حضرت انساں کی قاہری نہ مٹی	باقر رضوی	ستمبر ۱۹۵۰	۵۹
مسافر خانۂ امکاں میں بستر چھوڑ جاتے تھے	نشتر خانقاہی	جون ۱۹۸۲	۲۱
مست بندہ نماز کیا جانے	ماہر افغانی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳
مسکراتی ہوئی دھنک ہے وہی	بشیر بدر (تصویر)	نومبر ۱۹۸۵	۲۱
مسکراتے ہوئے تاروں نے مجھے یاد کیا	فارغ بخاری	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۴۸
مسکرادے تو کھل اُٹھے گلشن	بسنت کمار بسنت	مارچ ۱۹۶۹	۳۴
مُسکرانے کو کھلے ہونٹ تو آنسو نکلے	کاوش بدری	مارچ ۱۹۸۱	۱۹
مسکرانے کی ادائیں آپ کو آنے لگیں	نوح ناروی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۵
مسکراؤ خوشی کی بات کرو	وجد، سکندر علی	ستمبر ۱۹۵۴	۱۲
مسکراہٹ سہی جلاد ستم ہو کہ نہ ہو	شاعر لکھنوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۲۹
مسکراہٹ سے یہ ہوا ظاہر	قاسم، ذابر محمد	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۲۵
مسیح بھی جو مرض کی مرے دوا کرتے	محمود سیتاپوری	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۳۵
مشامِ جاں ہے مرے میہمان کی خوشبو	سردار شفیق	اگست ۱۹۸۴	۱۹
مشاہدات کی منزل سے تا حدِ ادراک	باسط بھوپالی	اکتوبر ۱۹۵۶	۱۹
مشغلے کا یہ عالم، روشنی کا نازک دَور	ندرت کان پوری	جولائی ۱۹۶۸	۱۲
مشکل سے کیا غرض انھیں سود و زیاں سے کیا	اُما شنکر شاداں گوالیاری	جون ۱۹۷۹	۲۹
مشکل میں مجھے یاد خدا کیوں نہیں آئی	مظفر حنفی	جولائی ۱۹۷۸	۶
مصیبتوں میں غمِ جہاں نے دیا جب اکثر مجھے سہارا	ادیب لونگانوی	یکم اپریل ۱۹۴۹	۲۶
مطمئن ایک نظارے سے اگر دل ہوتا	ضبط سیتاپوری	نومبر ۱۹۶۶	۳۶
معجزے علم کے ہر روز دکھاتے جاؤ	ممتاز شکیب	جولائی ۱۹۷۹	۱۱
معدنِ فکر و تدبر کے گہر بھی دیکھو	ناظر انصاری جلگانوی	دسمبر ۱۹۶۹	۲۹
معلوم نہ تھا چارۂ غم ہو نہ سکے گا	حیرت، عبدالمجید	دسمبر ۱۹۵۸	۶
معمورۂ جذبات میں ہلچل سی مچی ہے	اقبال ماہر	مئی ۱۹۸۱	۳۷
مقام فکر و نظر ہے بلند بینوں کو	مضطر حیدری	نومبر ۱۹۵۲	۴۹
مکاں میں قید ہیں دیوار و در کو دیکھتے ہیں	جعفر عسکری	فروری ۱۹۷۱	۳۵
ملا کچھ نہ اہل دانش کو نہ فرقِ جان و تن کر کے	زیب عثمانیہ	یکم جولائی ۱۹۴۵	۴۷

Marfat.com

ملالِ دردِ جدائی تو کوئی بات نہیں	جوہر شفائی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۴
ملا نہ غم بھی بقدرِ خوشی تو کیا ہوگا	غفار عربی	اپریل ۱۹۵۹	۴۴
ملتا ہی نہیں کوئی خریدار تمنا	اسد رضا	ستمبر ۱۹۸۶	۲۲
مل گئی زندگی نئی صاحب	تسلیم انجم	مئی ۱۹۷۳	۳۳
مل مل کے شوخ شوخ اشارے بچھڑ گئے	آغا صادق	ستمبر ۱۹۵۰	۴۸
ملو نہ تم بھی کبھی ہم سے آشنا کی طرح	خورشید الاسلام	جولائی ۱۹۷۹	۳
ملی دادِ وحشت مجھے ہر کسی سے	اشرف ایرایانی	جنوری ۱۹۵۳	۴۵
ملی سجدہ کی اجازت جوں ہی پاساں سے پہلے	افقر موہانی	جولائی ۱۹۶۸	۲۲
ملی ہے حُسن کو شوخی وہ روئے روشن کو	افقر موہانی	یکم فروری ۱۹۴۶	۴۷
ملے گی حور کسے اس حسیں کی بات کریں	نازش پرتاپ گڑھی	جولائی ۱۹۵۲	۵۳
ممکن نہ ہو تو آنے کا وعدہ نہ کیجیے	بیگ، مرزا شکور	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۵
ممکن نہیں جو پانا شاہی دسروری میں	موج، راجیندر بہادر	جون ۱۹۶۲	۴۴
ممکن نہیں ہے اپنے کو رسوا وفا کرے	وفا براہی	ستمبر ۱۹۷۴	۳۸
ممکن نہیں کرم تو ستم کیجیے گا آپ	آمر سورتی	اپریل ۱۹۶۳	۴۴
ممکن ہے سفر ہو آساں اب ساتھ بھی چل کر دیکھیں	ندا فاضلی	نومبر ۱۹۸۴	۲۴
ممنوع ہے یاں تذکرۂ غم نہیں ہوتا	محسن زیدی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۳۰
منتشر شہزادگانِ دل کا شیرازہ نہ ہو	غوثی، غوث محمد	جولائی ۱۹۸۴	۲۴
منجمد اک درد ہوں تحلیل ہو سکتا نہیں	مصوّر سبزواری	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۷
مندر کا ہو، مسجد کا ہو، یا گرجا کا پتھر	حیدر نایاب	مارچ ۱۹۷۲	۴۴
مندر میں ہے موجود نہ مسجد میں چھپا ہے	پریم وار برٹنی	جولائی ۱۹۶۳	۴۳
منزل پہ جا پہنچتے کہیں پہلے سب سے ہم	سعادت نظیر	اکتوبر ۱۹۷۵	۳۹
منزل منزل شوق کی مستی	منشا، منشار الرحمان	اگست ۱۹۷۲	۸۳
منزل و راہ سے وحشت کبھی ایسی تو نہ تھی	کلیم، بہار الدین	اپریل ۱۹۶۹	۲۸
منزل ہے دور تنگ ہے جادہ قدم قدم	جعفر عسکری	فروری ۱۹۷۸	۴۳
منزل ہے نہ منزل کا دھواں دیکھتا کیا ہے	مصوّر سبزواری (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۳۴
منظر تمام زیر و زبر مجھ کو بھیج دے	قاسمی - ایم - آر (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۲
منظرِ دیدۂ نمناک ہے جل تھل کی طرح	دل ایوبی ٹوپی (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	۳۵
منظرِ سیاہ پوش نہ پیکر جلا ہوا	فضا ابن فیضی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۲
من کہ بر نمی تابم دردِ زلیستن تنہا	یگانہ چنگیزی، مرزا	جون ۱۹۶۸	۳
من کی بات	تاجور سامری	اپریل ۱۹۷۸	۳۳

Marfat.com

مدت سے منتظر ہوں توجہ کچھ اب تو ہو	واحد پریمی	جنوری ۱۹۷۱	۲۳
مدتوں درد کا عالم دلِ حیراں میں رہا	ثاقب کان پوری	مارچ ۱۹۶۴	۱۱
مدتیں گزریں جبین زندگی ہے بے شکن	فاروقی، رشید کوثر	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۵۲
مدھر اشاروں پہ راگ کا نور، انکھڑیوں میں شراب پیدا	جعفری، شیر افضل	فروری ۱۹۶۴	۲۲
مذاق کاینات عشق کا حاصل سمجھتے ہیں	آرزو سہارن پوری	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۴۶
مرا جسم ہے، میرا چہرہ نہیں ہے	شکیب ایاز	نومبر ۱۹۷۶	۲۸
مرا حریف مری خواہشوں کا پیکر تھا	حامد حسین حامد	جولائی ۱۹۷۱	۲۳
مرا دستِ جنوں کب سلسلہ جنباں نہیں رہتا	مشیر جھنجھانوی	مئی ۱۹۶۴	۴۳
مرا دل گرچہ جام جم نہیں ہے	حمید، عبدالحمید عظیم آبادی	جولائی ۱۹۶۹	۲۰
مرا رفیق بروز ازل رہا ہے چاند	مظفر حنفی	جنوری ۱۹۶۲	۴۲
مرا ساقی لیے جام آرہا ہے	علی احمد	۱۵ جون ۱۹۴۷	۴۷
مرا قیام دیکھنا، مرا قرار دیکھنا	حباب ہاشمی (تصویر)	اگست ۱۹۸۴	۱۸
مرا نصیب ہنسی میں بھی آنکھ پرنم ہے	شفا گوالیاری	جنوری ۱۹۶۷	۲۲
مرحبا سوزِ سفر ذوق سفر، عزم سفر	ساغر نظامی	اپریل ۱۹۶۸	۳
مرغوب ہیں مجھے قفس و دوام اِن دنوں	راجؔ، راج بلدیو	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۲۴
مرگ عاشق کی ہنسی ہے یہ کوئی ماتم نہیں	وحشت، رضا علی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۱۶
مری بربادیوں سے خانۂ الفت ہی ویراں ہے	ستم، کرشن دیال	یکم مارچ ۱۹۴۷	۲۳
مری بساط ہی کیا، فکر نارسا کتنی	مظفر حنفی	فروری ۱۹۷۵	۲۸
مری تخیل جلوہ بار تھی کل شب جہاں میں تھا	سراج ادیبی، سراج الحسن	دسمبر ۱۹۶۳	۲۱
مری راہ کس طرح روکے کھڑی ہے	تیواری، پرکاش (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۷
مری زندگی پہ نہ مسکرا مجھے زندگی کا الم نہیں	شکیل بدایونی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۱
مری کوئی انتہا نہیں مرگ و زیست کا امتیاز کیا ہے	اسد ملتانی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۱۹
مری ناکامیوں کا ترجماں ہے	سلیم شیرازی	دسمبر ۱۹۷۴	۳۵
مری نظر کو تلاش بہار ہے شاید	صدیقی، حبیب احمد	اگست ۱۹۵۱	۵۱
مری نوا سے جل اُٹھے تھے بحر و بر پہ چراغ	فراق گورکھپوری	جنوری ۱۹۷۷	۶
مرے حرف غم میں آنسو، نہ فغانِ شب، نہ آہیں	حسن نعیم	اکتوبر ۱۹۵۹	۳۳
مرے دل کو اس سے رغبت، مری جاں کو یہ پیارا	جلیل عرشی	ستمبر ۱۹۵۸	۴۶
مرے مالک یہ دل کی بے قراری کیوں نہیں جاتی؟	بیدار، کرپال سنگھ	اکتوبر ۱۹۵۳	۱۴

Marfat.com

من کے برگد تلے انگاروں کی مالا بھی جپی	احمد رضی	جنوری ۱۹۸۳	۲۰
من و تو ہر دوائے مجنوں بیا از بیخودی رقیم	گرامی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۳۹
موت کی آرزو نہیں کشمکش حیات میں	بسمل سعیدی	جنوری ۱۹۵۶	۲۴
موتی نہیں نصیب تو پتھر سمیٹ لوں	نصیر پرواز	اپریل ۱۹۷۵	۲۵
موج خیال یار غم آثار آئی ہے	صدیق مجیبی (تصویر)	اگست ۱۹۸۵	۲۳
موج فصاحت	جلیل لکھنوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۴
موج ہوائے تند جو آتی چلی گئی	نافذ دہلوی، حکیم چھنو مل	ستمبر ۱۹۵۷	۴۸
موجزن سینۂ صرصر میں ہیں ارماں کچھ اور	یعقوب عثمانی	مئی ۱۹۵۳	۴۴
موسم گل ہے مگر پھولوں پہ جوبن تو نہیں	اثر، محمد علی خاں	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۴
مہ رخوں کو ماہ پاروں کو نہ جانے کیا ہوا	امین گیلانی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۳۵
مہ وشوں، لالہ رخوں، سیم تنوں کے پیچھے	فضا ابن فیضی	ستمبر ۱۹۶۹	۳
مہر کی کیفیتیں بھی قہر کا عالم بھی ہے	طُرفہ قریشی	اکتوبر ۱۹۵۹	۲۷
مہر و وفا سے اس کو کوئی کام ہی نہ تھا	الفاری، ولی الحق	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۳
میخانے مضطرب ہیں تمہارے شباب میں	الطاف مشہدی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۳۸
میرا اک روپ نیا روز دکھاتا ہے مجھے	مظفر حنفی	مارچ ۱۹۷۹	۲۶
میرا سجدہ قیدیٔ سنگِ درِ جانا نہ ہے	اختر تلہری	دسمبر ۱۹۶۸	۳۴
میرا سلام غالب عرفاں سرشت کو	جمیل مظہری	مئی ۱۹۷۸	۴
میری چاہت پہ نہ الزام لگانا لوگو	شاہین غازی پوری	دسمبر ۱۹۵۵	۴۳
میری خواہش ہے کہ اس رات کو قابو میں رکھوں	امین تابش	دسمبر ۱۹۷۴	۳۵
میری داماندگی دیکھ کر تم مجھے چھوڑ کر جا رہے ہو کہاں دوستو	میکش بدایونی	اپریل ۱۹۷۷	۲۶
میری شب غم نے جھلملاتے ستارو کیا تم بھی سن رہے ہو	اعظم، اعظم آکوجی	جولائی ۱۹۷۹	۴۰
میری گر کوئی خطا ہو تو بتا دی جائے	شمس تبریزی	ستمبر ۱۹۸۳	۲۴
میری نظر میں تم نہ سمائے تو کیا ہوا	تبسم نظامی	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۵۰
میری نگاہِ راز جو، راز بھی رازداں بھی ہے	طالب چکوالی	دسمبر ۱۹۸۲	۲۷
میری نگاہِ شوق ہے جلوۂ حسرت خموش	اختر انصاری	جون ۱۹۵۰	۴۱
میری ویران سی اُجڑی ہوئی محفل کے سوا	نثار اعظمی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۳۶
میرے اندر جو بھی تھا سب کچھ ہویدا ہو گیا	ماہر منصور	نومبر ۱۹۷۱	۴۳
میرے اندر خفا ہے میں کوئی	لطف الرحمان	مارچ ۱۹۷۰	۳۶
میرے جذبوں کو سحر یا مرے احساس کی رات	جمیل ظہیر	ستمبر ۱۹۷۴	۳۸

Marfat.com

میرے سوالوں کا یاروں سے کیا جواب ملے	تشنہ بلگرامی	مئی ۱۹۸۱	۳۷
میرے سینے میں ہمیشہ جو اٹھا ہے اے دوست	راج کھیتی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۲۸
میرے قریب وہ آ کر جو دیکھتا مجھ کو	شاہد، مشتاق علی	جون ۱۹۷۸	۴۱
میرے گھر کے در و دیوار ابھی باقی ہیں	بسمل سعیدی	جولائی ۱۹۷۰	۱۲
میرے گھر کے سامنے اس موڑ پہ رہتا تھا وہ	نصیر پرواز	جون ۱۹۷۲	۲۵
میرے مرنے کے جو کرتے رہے ساماں کتنے	مجیب بستوی	جنوری ۱۹۷۳	۴۳
میرے وجود کی تنہائی میں کھلے ہیں ترے	زیب غوری	دسمبر ۱۹۶۸	۲۶
معطریات			
میکدے کی شام کیا خُلدِ نظر ہوتی نہیں	بسمل سعیدی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۵
مے کشوں پر کرم پیر مغاں ہے کہ جو تھا	وجد، سکندر علی	ستمبر ۱۹۷۹	۱۵
مے کشو جام اُٹھا لو کہ گھٹائیں آئیں	جوش ملسیانی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۷
میں آفتاب — مگر آسماں قریں بھی نہیں	حسن نعیم (تصویر)	جولائی ۱۹۸۰	۴
میں اپنی طبع کی آوارگی سے خائف ہوں	مجید ملک	یکم جون ۱۹۴۷	۲۶
میں اپنے آپ سے اک کھیل کرنے والا ہوں	آزاد گلاٹی	اپریل ۱۹۷۸	۲۰
میں اپنے اس وہم سے دل کے قرباں فغانِ دل	اشرف قادری	مئی ۱۹۵۳	۴۴
بے اثر نہیں ہے			
میں اپنے کو سورج ہی کہتا رہا	ندیم صدیقی	اپریل ۱۹۷۸	۴۰
میں اِدھر خودی میں ہوں مبتلا وہ اُدھر	مضطر لکھنوی، گنگا پرساد	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۱۰
فدائے جمال ہے			
میں اس جہانِ درد کا آشوب دیدہ ہوں	شرر فتح پوری	جنوری ۱۹۸۳	۲۰
میں اس موسم میں نکلا تھا سفر کو	حسیب سوز	اپریل ۱۹۸۵	۳۱
میں اُن ہواؤں میں چل رہا ہوں دیا لیے	شمیم کرہانی	مئی ۱۹۶۳	۳
سوز عاشقی کا			
میں بے کس و مجبور ہوں پامال وفا ہوں	اشہر اعظمی	مارچ ۱۹۷۵	۲۷
میں بھی گویا شہر میں اک پیکر تشہیر ہوں	اختر بستوی	مارچ ۱۹۷۵	۲۷
میں تو کب کا مر چکا ان کے لیے اپنے لیے	منیب تنور	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
میں تیرا ہو کے بھی تیرا نہیں، نہیں، نہ سہی	مجید ملک	یکم جون ۱۹۴۷	۲۶
میں جانتا ہوں کہ مطلب پرست ہے کتنا؟	حیات، جگدیش بھٹناگر	جولائی ۱۹۸۳	۲۷
میں جذب تصوّر میں اثر دیکھ رہا تھا	سر شاہ صدیقی	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۲۳
میں جس کو اجنبی سمجھا، مرا ہی چہرہ تھا	موج، کیلاش بہاری	فروری ۱۹۸۱	۳۰
میں جہاں پہنچا متاعِ دیدۂ تر لے گیا	نصیر پرواز	دسمبر ۱۹۷۹	۱۵

Marfat.com

میں خود بھی سراپا جلوہ ہوں جلوؤں فقط دیکھا ہی نہیں	خمار دہلوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵ ۸
میں دعا دیتا ہوں تیرے حوصلے ہوں گے نہ شل	بلراج حیرت	اگست ۱۹۸۳	۲ ۸
میں رو رہا ہوں جو دل کو تو بے کسی کے لیے	ثاقب لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۱ ۱
میں روز و شب کے لبادے کو تار تار کروں	حامد کاشمیری	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۲۷
میں زندگی کی تمنا میں دربدر تنہا	حیات لکھنوی	جون ۱۹۷۱	۲۶
میں سانس لیتا نہیں اجنبی فضاؤں میں	اثر انصاری	نومبر ۱۹۸۰	۲۹
میں سمجھوں نہ سمجھوں وہ سمجھا رہے ہیں	آرزو لکھنوی	یکم فروری ۱۹۴۴	۵
میں سوچتا ہی رہا اور عمر گھٹتی رہی	شان فخری	نومبر ۱۹۸۰	۳ ۸
میں عشق و محبت میں پشیماں نہیں ہوتا	ثاقب کان پوری	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۷
میں کہ گا نہیں سکتا نغمۂ وطن تنہا	فراق گورکھپوری	جون ۱۹۶۸	۴ - ۵
میں گردِ راہ گذر ہوں تو پھر اُڑا مجھ کو	خالد رحیم	دسمبر ۱۹۷۶	۴۵
میں گرد و پیش اک وارفتگی محسوس کرتا ہوں	تصور کرتپوری	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۳۵
میں نے مانا حسن میں ناز و نزاکت چاہیے	فراق گورکھپوری	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴۲
میں نے دیکھی جو پھول پر شبنم	نقوی، قاسم شبیر	جولائی ۱۹۵۲	۵۳
میں وقتِ رنج ہوں، دل وقف ہے فغاں کے لیے	اشرف قادری	مارچ ۱۹۷۴	۲۳
میں ہواؤں سے خوف کھاتا ہوں	منیر سیفی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۰
میں ہوں تمہید مجھے کارِ جہاں پر لکھ دے	سراج زیبائی	دسمبر ۱۹۷۹	۳۱
میں ہوں کنکر یا گہر بعد میں بولے کوئی	اشرف، محمد غلام رسول	نومبر ۱۹۷۶	۲۸
میں ہوں مانی تو ارژنگ	منور لکھنوی	فروری ۱۹۶۸	۱۷
میں ہی مسکرا رہا تھا مہ و کہکشاں سے آگے	شفا گوالیاری	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۲
میں ہی فقط نہ خستۂ درد نہاں ہوا	وحشت کلکتوی (تصویر)	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	ٹائیٹل
میں یوں راہِ ہستی میں گرم سفر ہوں	سیماب اکبرآبادی	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵
میں یہ نہیں کہتا کہ میری یاد رہے گی	وفا ملک پوری	جنوری ۱۹۷۲	۴۷

ن

ناتواں کرنیں، تھکی ہاری ہوائیں سست گام	نجیب رامش	جولائی ۱۹۸۱	۳۰
ناچتے ہیں، سر بہ سر کون و مکاں، اللہ بس	خورشید الاسلام	جون ۱۹۸۲	۲۰
ناخوش جو دوستوں سے تو خود سے خفا لگے	محسن زیدی	فروری ۱۹۷۵	۲۸

Marfat.com

نازفرما ہے فروغ شعلۂ رخسار دوست	روش صدیقی (تصویر)	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۷
نازل اُسی پہ ہوتی ہے کشمیر میں بہار	وامق جون پوری (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۸
ناشاد و نامراد میں بدنام آگیا	ماہر افغانی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۰
ناصح کو ذوق مشغلۂ وعظ و پند ہے	شکیل بدایونی	جون ۱۹۵۴	۲۵
ناصحو راہ نوردانِ طلب ہیں یہ لوگ	تاباں، غلام ربّانی	اپریل ۱۹۶۰	۲۲
نام خدا سے جو بلند فرد کا نام کر سکی	زیب عثمانیہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۴۴
نامرادی ہے نوجوانی ہے	جعفر حیات، محمد	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
نبھ نہ سکی کبھی بھی ہماری خوشی کے ساتھ	حسن آرا	جون ۱۹۸۳	۳۰
نثار شمع کی لو پر ہوئے ہیں پروانے	راز یزدانی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۶
نجانے بزم میں ہر شے پر گرد سی کیا تھی	تاباں، غلام ربّانی	فروری ۱۹۷۸	۱۰
نرم لہجے کی تمازت سے پگھلتا جاؤں	حیات لکھنوی	مئی ۱۹۷۹	۶
نذر اقبال	حفیظ بنارسی	اپریل ۱۹۷۹	۳۵
نشۂ ذات سے خود پہلے تو دل پاک کریں	محسن عظیم آبادی	ستمبر ۱۹۷۲	۴۱
نظام فکر نے بدلا ہی تھا سوال کا رنگ	اعجاز صدیقی	جنوری ۱۹۷۱	۹
نظر اٹھا کر جدھر اشارا کسی کی چشم سیاہ کر دے	ندرت میرٹھی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۳۶
نظر سے دور ہوتے جا رہے ہیں	درد، وشوا ناتھ	ستمبر ۱۹۵۱	۳۳
نظر کا تصادم تو اک پل رہا	شمیم امروہوی	مارچ ۱۹۸۳	۲۲
نظر کے سامنے آئینۂ حیات تو ہے	فراق گورکھپوری	یکم جنوری ۱۹۴۹	۲۲
نظر گرداب عالم آ رہا ہے	عامر کھنڈوی	یکم جنوری ۱۹۴۵	۲۱
نظر میں، دل میں، تخیل میں جگمگائے جا	آسی، عبدالباری	اکتوبر ۱۹۵۶	۱۹
نظر میں قوتِ گفتار ہم بھی رکھتے ہیں	تبسم نظامی	نومبر ۱۹۶۱	۳۸
نظر میں ہر دشواری رکھ	قزلباش، امیر (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۰
نظر نواز ہو دل چشم انتظار ہنسے	رضا لکھنوی، آل رضا	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۶
نظر نیزوں کی رکھی تھی زباں خنجر کی رکھی تھی	انجم عرفانی	فروری ۱۹۷۹	۳۹
نظم	اعظمی، خلیل الرحمان	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۰
نغماتِ محبّت دل کے شکستہ ساز پہ گانے آیا ہوں	نشتر خیرآبادی	اپریل ۱۹۵۲	۵۰
نغمۂ شوق کھلے دل سے سنایا جائے	منشا الرحمان منشا	اپریل ۱۹۷۱	۳۷
نغمۂ مستانہ	میکش اکبرآبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳۰
نغمہ و گیت نئے، ساز پرانے مانگے	انور رضا	دسمبر ۱۹۷۱	۲۹
نفرتوں کی آگ میں کیسے کہیں ہم کیا جلا	رشید عارف	جون ۱۹۸۲	۲۵
نفرتوں کی ٹولیاں چاروں طرف ہیں	آفاق فاخری (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۲۹

Marfat.com

نفس نفس اضطراب میں تھا	سلطان اختر	جولائی ۱۹۸۱	۲۲
نفیرِ رہنما میں ہے، نوائے ساربان میں ہے	سیماب اکبرآبادی	اکتوبر ۱۹۵۲	۳
نقاب اپنے رُخ سے اگر وہ اُٹھا دیں	انور کرمانی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۱۹
نقش مٹتی ہوئی کرنوں کا ابھارا کس نے	قاسمی، احمد ندیم	یکم جنوری ۱۹۴۷	۱۸
نقصان کرے گا میرے جی کا	تاجور سامری	ستمبر ۱۹۵۲	۸
نقیبِ وقت ہوں نغمات نو سناتا ہوں	عظیم، ابونعیم	نومبر ۱۹۷۲	۴۱
نکتہ سنجی مجھے بے منّت استاد آئی	جعفر، جعفر حسینی	ستمبر ۱۹۷۷	۳۶
نکلا کیے جو دل سے شرارے تمام رات	حیرت شملوی	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۴۸
نکلے ارمان کیا مرے دل کا	سہیل ناروی	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۹
نکہت کے شامیانے میں رقص صبا رہا	اختر نظمی	جولائی ۱۹۶۷	۴۱
نکہت گل سے نہ انفاسِ خزاں سے آئے	شاہین	جنوری ۱۹۸۲	۲۸
نگاہ آئینہ ہے، عکس مستعار ہوں میں	عشرت قادری	نومبر ۱۹۸۲	۲۵
نگاہِ شوق سے رسوا کیا نہیں جاتا	رعنا، صفیہ سلطان	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۵
نگاہِ شوق سے کب تک مقابلہ کرتے	عرشی بھوپالی	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۵
نگاہِ شوق میں جلوے سمیٹ لائے ہیں	شمیم سرونجی، ایم۔اے	فروری ۱۹۷۰	۴۳
نگاہِ مست سے پیغام آگہی تو نہ دے	عزمی خیرآبادی	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
نگاہِ نازِ جاناں بم نہیں ہے	ناصر، عبداللہ (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۵
نگاہِ ناز نے پردے اٹھائے ہیں کیا کیا	فراق گورکھپوری	اکتوبر ۱۹۷۹	۳
نگاہِ منتظر میں زندگی معلوم ہوتی ہے	شعری بھوپالی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲۱
نگاہوں تک پہنچی جب کسی کے بیکسی اپنی	بے خود دہلوی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۳
نگاہوں سے عیاں مجبوریاں ہیں	نسیمہ سوز	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۴۶
نگاہوں نگاہوں میں مسحور ہو کر	نشتر سندیلوی	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۴
نگہ اس شوخ کی پھر مہرباں معلوم ہوتی ہے	فضلی آندھروی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۲۶
نگہ حسن سے کچھ بوئے سخن آتی ہے	نقوی، قاسم شبیر	جولائی ۱۹۷۹	۲۷
نگہ کو تو میسر تھی زباں بھی	فطرت، عبدالعزیز	جنوری ۱۹۵۸	۳۳
نگہ ناز! دیکھ اس کو نہ بھول	نازش پرتاپ گڑھی	دسمبر ۱۹۵۱	۳۷
نمودِ حسرتِ دیدار میں یہ کیا کیا میں نے	منور بن محبوب کیرا کتی	جنوری ۱۹۶۸	۲۰
نمودِ شام وصال بھی ہے طلوعِ صبحِ جمال بھی ہے	اختر، جاں نثار	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۳
نوائے خرد	افسر، حامداللہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۳۹
نو بہ نو حالات کے سانچے میں ڈھل جاتے ہیں لوگ	ماہر انصاری	جولائی ۱۹۷۵	۴۷

Marfat.com

نوبہاروں کا سماں دکھلا چلے	اختر شیرانی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۲۶
نوحۂ غم ہی سہی، کان میں کچھ تو گونجے	باقر رضوی	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۳۱
نورانی لب ناب میں جی بھر نہا کے میں	کندن اراولسی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۶	۲۱
نورپیشانی کا، کاندھے کی ردا لے جائے گی	نجیب رامش	مئی ۱۹۸۳	۲۸
نورس کلی کا درد سے سینہ بکس گیا	احمد شمیم، سید	نومبر ۱۹۷۰	۴۲
نور کی موجیں ہیں یوں احساس کی ظلمات میں	اختر بستوی	نومبر ۱۹۷۳	۴۲
نہ آسمان ہے ساکن نہ دل ٹھہرتا ہے	ثاقب لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۱
نہ آفتاب مقابل نہ ماہتاب رہا	قمر عثمانی	جولائی ۱۹۸۰	۳۴
نہ آنکھوں میں آنسو نہ ہونٹوں پہ آہیں	موج، راجیندر بہادر	جولائی ۱۹۵۷	۳۳
نہ آیا میکدہ میں میرا نام اول سے آخر تک	شاداں گوالیاری، اماشنکر	اکتوبر ۱۹۷۲	۳۶
نہ اب اہلِ دل ہیں نہ اب درد والے	نجم آفندی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۳۵
نہ ارماں بن کے آتا ہے، نہ حسرت بن کے آتا ہے	یعقوب عثمانی	جنوری ۱۹۵۴	۳۷
نہ احساس الم باقی نہ احساسِ خوشی باقی	لطفی رضوانی	یکم فروری ۱۹۴۵	۳۳
نہ بجلیاں، نہ تسلیاں، نہ سلام ہے نہ کلام ہے	اختر اورینوی	جنوری ۱۹۶۷	۲۲
نہ برق کی نہ تمنا ہے آشیانے کی	شبنم رومانی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۳۹
نہ بے نیازِ مسرت نہ غم سے بیگانہ	سحر، مہندر سنگھ بیدی	یکم جون ۱۹۴۶	۳۸
نہ تاب نظارہ میرے بس میں نہ ضبط غم میری دسترس میں	عامر عثمانی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۱۹
نہ تبسم آپ کا معتبر، نہ تکلم آپ کا محترم	کاوش بدری	مئی ۱۹۷۰	۴۲
نہ تجھ میں اجالا نہ مجھ میں اجالا	امجد نظمی	نومبر ۱۹۷۳	۳۴
نہ تو خواب ہے نہ خیال شب	عبید صدیقی	جنوری ۱۹۸۵	۳۵
نہ تو غم ہی راس آیا نہ خوشی ہی کام آئی	تسنیم فاروقی	جنوری ۱۹۸۰	۱۷
نہ تو نالہ کر نہ شعلہ بن نہ تو بار آہ و فغاں اٹھا	الم مظفر نگری	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۲۶
نہ پوچھ دل کے خرابے سے اور کیا نکلا	پریم وار برٹنی	جنوری ۱۹۷۳	۴۴
نہ جانے کس کا یہ جلوہ دکھائی دیتا ہے	فخر واجدی	دسمبر ۱۹۷۹	۳۱
نہ جانے کس کے لیے چہرہ لہو سے دھوتا ہے	نجم عثمانی	اپریل ۱۹۸۵	۳۱
نہ جانے کیوں کسی گلشن کے خار و خس میں رہا	خورشید الاسلام	جون ۱۹۸۲	۲۰
نہ جسم شل ہوا آخر نہ دیدہ تر ہی ہوا	اخگر سبطین (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۳	۲۳
نہ جینے کی کوئی صورت نہ کچھ امکان باقی ہے	طالب چکوالی	اگست ۱۹۵۱	۴۱
نہ حق شناس تھا وہ اور نہ راہبر کوئی	نواب احسن	نومبر ۱۹۸۴	۲۵
نہ خُم نہ جام نہ مینا سے کام رکھتا ہوں	امین حزیں سیالکوٹی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۳

Marfat.com

نہ دردِ یادِ جاناں ہے، نہ دنیا ہی کا غم ساقی	سلام مچھلی شہری	ستمبر ۱۹۵۱	۲۴
نہ حل کی موت نے بھی عشق کی مشکل تو کیا ہوگا	ابرا حسنی گنوری	دسمبر ۱۹۵۰	۳۹
نہ رکتے ہیں آنسو نہ تھمتے ہیں نالے	قمر جلالوی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۱۷
نہ رہا سکوت سحر گہی نہ فغانِ نیم شبی رہی	جوہر صدیقی	اپریل ۱۹۵۳	۵۰
نہ رہزنی سے شکایت نہ رہنمائی سے	نقوی نصیرآبادی، قاسم شبیر	جولائی ۱۹۸۲	۱۵
نہ زرد کھا کہ میں زر گر نہیں ہوں، آزر ہوں	ابرار اعظمی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۶
نہ ستم ترا نہ کرم ترا نہ جفا تری نہ ادا تری	جلیل، فصاحت جنگ	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۷
نہ کشتی ہے نہ فکر ناخدا ہے	ساغر نظامی	اگست ۱۹۵۲	۷۶
		اپریل ۱۹۶۸	۳
نہ کوئی عکس، نہ منظر، نہ خواب آنکھوں میں	عشرت قادری	ستمبر ۱۹۸۵	۲۷
نہ گھبرائے جو آفاتِ جہاں سے	سراج، سراج الحسن	جنوری ۱۹۷۴	۳۲
نہیں مرغوب خاطر ہم کو مئے واللہ اے ساقی	مختار ٹونکی	مئی ۱۹۷۳	۳۳
نہ ملا کچھ ہمیں گدا ہو کر	شہاب، شہاب الدین رحمت اللہ	یکم نومبر ۱۹۴۵	۹
نہ نکلا منہ سے کچھ، نکلی نہ کچھ قلب مضطر کی	قزلباش، آغا شاعر	یکم جون ۱۹۴۵	۹۴
نہ وہ رنج ہی ہے نہ وہ سرخوشی ہے	فراق گورکھپوری	دسمبر ۱۹۵۹	۳
نہ وہ لطفِ گریہ وخوں رہا نہ وہ یاد رشکِ پری رہی	بیباک شاہ جہاں پوری	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۷
نہ یہ چمن کے لیے ہے نہ انجمن کے لیے	وفا ملک پوری	نومبر ۱۹۶۸	۲۳
نہیں ان کو منظور آنا نہ آئیں	شیدا: راجیندر ناتھ	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۲۴
نہیں جنوں میں گریباں بھی تار تار اپنا	علیم افسر غازی پوری	جولائی ۱۹۶۷	۴۰
نہیں ہے اب کوئی تمکین و ہوش کی صورت	علیم مسرور	ستمبر ۱۹۷۰	۴۰
نہیں ہے برش تیغ جفا وہ میرے قاتل کی	اختر علی تلہری	مارچ ۱۹۷۱	۱۱
نئی فضا ہے نئی بزم ہے دماغ نئے	قسیم الحق گیادی	دسمبر ۱۹۷۰	۲۵
نئے زمانے کی آسائشوں میں رہتا ہوں	عزیز انصاری	فروری ۱۹۸۶	۲۶
نئے سورج اجالوں سے نہ اب محروم کر مجھ کو	شاہد میر (تصویر)	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۹۳
نیاز عشق کی جد تک ہم آہ جا نہ سکے	قدیر لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۲۴
نیند سے آنکھ کھلی ہے ابھی دیکھا کیا ہے	شاہد کبیر	مارچ ۱۹۷۶	۲۸
نیرنگ حسن چشم حقیقت نگر میں ہے	ثاقب لکھنوی (تصویر)	یکم مئی ۱۹۴۶	ٹائیٹل
نیرنگیٔ بہار کا شکوہ نہ کیجیے	قمر لدھیانوی	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۶
نیک اعمال کی طرح لکھی ہیں بس دو چار کتابیں	نور، نور تقی	جولائی ۱۹۸۳	۲۸
نیم پتھرائے آدمی ہیں سبھی	فضا کوثری	نومبر ۱۹۷۲	۴۱

Marfat.com

و

واپس کر دے گی خود قدرت ان کی جانب سارے پتھر	رئیس باغی	ستمبر ۱۹۷۴	۳۸
وادیٔ درد سے یوں روپ بدل کر گزرے	نصیر پرواز	فروری ۱۹۶۸	۳۹
واسطہ ہے نہ دوا سے نہ دعا مانگے ہے	مختار ٹونکی	دسمبر ۱۹۸۰	۲۴
وائے غفلت کہ میں دیوانہ تدبیر بھی تھا	الم مظفر نگری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۳۶
وجود اپنا خیال و خواب سا ہے	نیاز، عبدالمتین	فروری ۱۹۸۰	۲۲
وجود در در رہتا ہے کوئی صورت ہو درماں کی	نخشب جارچوی	یکم اپریل ۱۹۴۴	۳۶
وجود مانا کہ سورج کا آسمان پہ ہے	اثر، محفوظ	مارچ ۱۹۸۲	۳۲
وجہ تسکینِ دل و جاں ہو ضروری تو نہیں	پریم وار برٹنی	اپریل ۱۹۶۱	۱۳
وجہ طولِ داستاں، رنگِ بیاں سمجھا گیا	فیاض گوالیاری	مارچ ۱۹۷۱	۳۱
وحشتِ دل جوش میں جب آ گئی	جوش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۱۷
وحشتِ عشق میں یہ دردسری تو دیکھو	وفا ملک پوری	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶۴
وحشتِ عشق نہ ہو مائل صحرا کیسے	شمس غازی آبادی	جون ۱۹۸۱	۴۱
وحشی آنکھوں کی، نہ رکتے ہوئے قدموں کی تلاش	اعجاز، ف۔س (تصویر)	مئی ۱۹۸۶	۲۳
ورق ورق میں لہو کے نشان کس کے ہیں	جلال صدیقی	اپریل ۱۹۸۵	۳۱
ورق ہے میرے صحیفہ کا آسماں کیا ہے	امید، علی عباس	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۳
وسعت قلب و نظر رکھتے ہیں	حیرت، عبدالمجید	دسمبر ۱۹۵۱	۳۷
وفا کا رنگ اور حسن بتاں میں	مسعودہ حیات	مارچ ۱۹۷۷	۳۱
وفا کی سب سے ہم نے اور ہم ہی بے وفا ٹھہرے	منتظر	مارچ ۱۹۸۰	۲۵
وفا کی بنیاد تیشۂ غم سے تم نے ڈھا دی بُرا کیا یہ	طُرفہ قریشی	جنوری ۱۹۵۴	۳۶
وفا نہ رسوا ہو، اس تکلف میں ضبط کا زہر پی رہا ہوں	اوج یعقوبی	جولائی ۱۹۶۴	۴۰
وفائیں تری آزما کر کروں کیا	کشو ملک	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۹
وفائیں جتا کر اُنھیں کیا بلائیں	امین حزیں سیالکوٹی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۱۷
وفورِ رنج و غم میں اشک افشانی نہیں جاتی	قزلباش، آغا سرخوش	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۳۷
وقت آیا ہے تو میں ہوں مری تنہائی ہے	نازش پرتاپ گڈھی	جنوری ۱۹۷۳	۷
وقت بے وقت ہر اک بات پہ لڑنے والو	اسلم آزاد (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۳۰

Marfat.com

وقت سے پہلے ڈھل گیا سورج	حفیظ بنارسی	فروری ۱۹۸۲	۲۰
وقت کے آذر بتا یہ سانحہ کیوں کر ہوا	منصور عمر	اپریل ۱۹۸۵	۳۱
وعدوں کا گرم خون ہے شب کے لباس پر	قیصر قلندر	مئی ۱۹۶۹	۲۴
وعدہ بھی دردِ دل کا سہارا	جوش ملسیانی	جون ۱۹۵۳	۱۱
وعدہ کر تو گئے ہیں آنے کا	موہن ایکئے پوری	مئی ۱۹۸۶	۲۴
وہ آفتاب رونقِ دنیا کہیں جسے	قمر، تارا چند دت	جولائی ۱۹۸۱	۳۰
وہ آنکھ ابھی دل کی کہاں بات کرے ہے	اختر، جاں نثار	جون ۱۹۷۲	۳
وہ آنکھ زبان ہو گئی ہے	فراق گورکھپوری	مئی ۱۹۵۷	۳
وہ آئے اور میری خلوت غم میں یوں بصد انتظام آئے	ادیب مالیگانوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۱۹
وہ ادائے دلبری ہو کہ نوائے عاشقانہ	جگر مرادآبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹
وہ اضطراب شبِ انتظار ہوتا ہے	تسنیم، جمیلہ خاتون	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۳۲
وہ اک چپ چپ سا پیکر بولتا ہے	شاہد میر (تصویر)	حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۹۳
وہ امتیاز کہ تنہا بھرے خزینے میں	راہی، رام پرکاش	جون ۱۹۸۲	۲۳
وہ امتیاز کیا کرے جلال میں جمال میں	نذیر بنارسی	مارچ ۱۹۶۷	۱۱
وہ ایسے ریشمی لہجے میں بولے	ناوک حمزہ پوری	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۴
وہ ایک شخص جو نامہرباں سا لگتا ہے	حسنیٰ سرور	مارچ ۱۹۷۹	۱۸
وہ ایک کھیل جو کھیلا گیا شراروں سے	ارشد کاکوی	دسمبر ۱۹۵۱	۳۷
وہ بارگاہِ ناز کہاں میرا گھر کہاں	مبارک، مشتاق حسین	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۵۴
وہ بے نقاب ہو کر آ بھی گئے تو کیا ہے	جوش ملسیانی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۱۵
وہ بے وفا تھے راہ کی ٹرننگ میں رہ گئے	بیگ، مصطفیٰ علی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۴
وہ بھی نہیں ہے موت نہیں چارہ گر نہیں	جلیل شیرکوٹی	یکم نومبر ۱۹۴۵	۱۷
وہ بھی یہ کہیں عشق میں ناکام یہی ہے	اختر تلہری	ستمبر ۱۹۵۴	۲۹
وہ بیٹھے ہیں پاس اور بحالی نہیں ہے	آرزو لکھنوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۶
وہ تعلق اور وہ رشتے پرانے	فضا ابن فیضی	مارچ ۱۹۸۲	۲۹
وہ تیز خلاؤں میں سر مار کر	ماہر انصاری	فروری ۱۹۷۹	۲۱
وہ تیرگی مرے چہرے پہ مل گیا ایک شخص	مخمور سعیدی (تصویر)	جنوری ۱۹۸۵	۳۴
وہ جا چکے ہیں وقت کی گردش تمام ہے	خمار بارہ بنکوی	فروری ۱۹۷۹	۷
وہ جانِ شوق بھی جانِ جہاں بھی	تاباں، غلام ربانی	نومبر ۱۹۵۲	۴۰
وہ جلوہ بے حجاب چمکا، وہ اُن کے رُخ سے نقاب سرکی	اقبال فاروقی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۳۶

Marfat.com

وہ جو ابتک لمس ہے اُس لمس کا پیکر بنے	حکیم منظور (تصویر)	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۷
وہ جو مست آنکھوں کو مَل کر رہ گئے	خمار بارہ بنکوی	جون ۱۹۵۲	۳۹
وہ جو وجہِ عشق تھی برہمی، تمھیں یاد ہو کہ نہ یاد ہو	فریدی، مغیث الدین	فروری ۱۹۶۱	۱۰
وہ چند ہو گیا وہ بناؤ سنگھار سے	سخا دہلوی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۱۸
وہ حسنِ پردہ نشیں زیبِ بام ہو نہ سکا	ایمن، سروپ نرائن رازداں	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۱
وہ خواہشوں کا اثاثہ تھا، عمر بھر کا گیا	حیات لکھنوی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۵	۳۴
وہ دن ہوگا جہاں کے غم نہ ہوں گے	اشک، اپندر ناتھ	جنوری ۱۹۸۰	۴
وہ دراصل مشقِ ستم جانتے ہیں	عبرت بہرائچی	ستمبر ۱۹۷۶	۴۵
وہ دست کش جفا سے نہ ہوں گے وفا سے ہم	صفی لکھنوی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵
وہ روشنی کہ بقیدِ سحر نہیں اے دوست	تاباں، غلام ربّانی	نومبر ۱۹۵۷	۸
وہ زخم تیغِ ستم ہے کہ جو حنا سا ہے	منظر شہاب	جون ۱۹۸۱	۳۶
وہ سخن کا خیمۂ دل نشیں جو ہوائے شب سے اُکھڑ گیا	فصیح اکمل (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۲۳
وہ سمجھتا ہے اُسے جو رازدارِ نغمہ ہے	نازش پرتاپ گڈھی	اکتوبر ۱۹۷۹	۲۰
وہ سنتے ہیں سب سے فسانہ ہمارا	رازؔ، بشن داس	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۳۵
وہ سنگ زاد تھے ان پر پڑی ہے کیا افتاد	حامدی کاشمیری	جنوری ۱۹۷۸	۲۱
وہ سوزِ غم کی میرے دھجیاں اڑاتے ہیں	محسن، ایس۔ ایم	مارچ ۱۹۷۰	۲۷
وہ شب کی تیرگی میں نظروں سے چھوٹ جانا	راہی، غلام مرتضیٰ	جولائی ۱۹۷۲	۱۹
وہ شخص جو عارض کے گلابوں میں گھرا ہے	اسیر، اسرار حسین	جون ۱۹۸۲	۲۵
وہ شوقِ دید نگاہِ امیدوار میں ہے	قاسمی، احمد ندیم	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۲۵
وہ شہر نیا تھا وہ در و بام نئے تھے	جامی، خورشید احمد	جولائی ۱۹۶۹	۱۴
وہ ظالم راہ پر آیا بہت ہے	کاوش، ایم۔ اے	دسمبر ۱۹۸۰	۲۴
وہ غم جو چھپائے سے چھپایا نہیں جاتا	شور علیگ	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۴۳
وہ فسانۂ دلِ بے خبر مجھے یاد سب ہے ذرا ذرا	فرحت القادری گیاوی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۲۲
وہ قتل کر کے مجھے ناز سے یہ کہتا ہے	واجد سحری	نومبر ۱۹۷۶	۲۸
وہ کیسا خواب تھا پچھلے پہر جو دیکھا تھا	عابد مناوری	مئی ۱۹۷۸	۱۶
وہ کیف راہِ شوق میں کچھ پا رہا ہوں میں	نافذ دہلوی، حکیم چھنو مل	ستمبر ۱۹۵۷	۴۸
وہ لمحہ جو انیس غم نہیں ہے	متین نیازی	جون ۱۹۵۶	۳۶
وہ مدرسوں میں تھا نہ کہیں کالجوں میں تھا	نور، نور تقی	جولائی ۱۹۷۹	۲۷
وہ مراجونِ خرد شکن، تمھیں یاد ہو کہ نہ یاد ہو	مجیب خیرآبادی	جولائی ۱۹۵۸	۲۱
وہ نظر موتی اگل کر رہ گئی	روشن نگینوی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۴۴

Marfat.com

وہ نہ آتی ہے لے کے اُن کی یاد	ارشد کاکوی	ستمبر ۱۹۵۴	۳۰
وہ نہ آئے ادھر ہوا کیا ہے	سجاد بخاری (تصویر)	جون ۱۹۷۱	۴۰
وہ نہیں ہے تو اُس کی آس رہے	بشیر بدر	اپریل ۱۹۷۳	۱۲
وہ ہم سے آج بھی دامن کشاں چلے ہے میاں	اختر، جاں نثار	مارچ ۱۹۷۴	۳
وہ ہم سے لاکھ محبّت میں بدگماں سے رہے	مسعودہ حیات	اپریل ۱۹۸۰	۲۵
وہی خیال، وہی جستجو، وہی غم ہے	کوثر، ترلوک چند	فروری ۱۹۶۶	۲۱
وہی شوق کی حکایت وہی درد کا فسانہ	لطفی رضوانی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۵۷
وہی عالم ہے غم میں جو خوشی میں	راشد قریشی	جنوری ۱۹۷۰	۳۰
وہیں تھے شیشہ و ساغر وہیں تھے پیمانے	شاداں گوالیاری	مارچ ۱۹۸۲	۳۲
ویران راستوں کے مقدر سنور گئے	مبین عرشی	نومبر ۱۹۷۹	۳۲

ہ

ہاتھ پھیلایا، نہ منعم کا نوالہ توڑا	حسن نعیم (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۷
ہاتھ مہر منیر آئے گا	حامد کاشمیری (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۱۳
ہاں بظاہر کوئی تکلیف تو زنداں میں نہیں	محشر عنایتی	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۸
ہاں رسم و رہِ عشق کا ادنیٰ یہ صلہ ہے	محبوب انور	مارچ ۱۹۷۴	۲۳
ہائے آغاز محبّت کے وہ ایام کہاں	اثر رام پوری	یکم جنوری ۱۹۴۹	۹
ہائے اُس غنچۂ معصوم کا خنداں ہونا	فرحت کان پوری	یکم نومبر ۱۹۴۳	۴۰
ہجر سے اس کے تنگ آیا ہے جی	میر حسن دہلوی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵
ہجر کی رُت، غمگین فضائیں، اُف رے محبّت ہائے جوانی	خمار بارہ بنکوی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۷۱
ہجراں کی شب جو درد کے مارے اداس ہیں	محروم، تلوک چند	دسمبر ۱۹۵۵	۳۸
ہجر میں کل یہ نئی بات ہوئی	جمیل مظہری	اگست ۱۹۷۲	۱۰
ہجوم درد میں جینے کا اہتمام ہوا	حرمت الاکرام	جولائی ۱۹۶۲	۴۲
ہر آہ میں مضمر ہے ہر اشک میں پنہاں ہے	اسما سعیدی	نومبر ۱۹۷۹	۲۹
ہر اشارے میں نہ جانے کتنی گھاتیں پائیاں	فراق گورکھپوری	اگست ۱۹۵۱	۴۶
ہر اشک آئینہ ہے مرے اضطراب کا	شاعر لکھنوی، سید باقر حسین	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۱۵
ہر اک زہر ہلاہل کے لیے تریاق رکھتا ہوں	خالد ملک	ستمبر ۱۹۷۹	۳۹
ہر اک الم کو کر کے ترے دل نشیں میں نے	قمر مراد آبادی	جنوری ۱۹۵۸	۴۳
ہر اک نفس میں زہر ہلاہل ملا سا ہے	عثمان عارف	مارچ ۱۹۷۹	۱۹

Marfat.com

ہر الم مسرور ہے اور ہر خوشی رقصاں ہے آج	مضطر گکوڑوی	ستمبر ۱۹۵۰	۴۸
ہر ایک تار نفس نیشتر سا لگتا ہے	فاروقی، زبیر (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۵	۲۶
ہر ایک خار ہر اک گل سے بے خبر رہنا	گوہر عثمانی	اگست ۱۹۸۳	۲۹
ہر ایک ذہن میں ہنگامۂ جنونی ہے	صدیقی، کیف احمد	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۳
ہر ایک روح میں اک غم چھپا لگے ہے مجھے	اختر، جاں نثار	اکتوبر ۱۹۷۱	۱۱
ہر ایک زخم تمنا تہہ نقاب رہے	مظہر مجیدی	نومبر ۱۹۸۰	۲۲
ہر ایک فرد سے کرتا تھا وہ تناؤ کی بات	آفاق فاخری	مئی ۱۹۸۱	۳۷
ہر ایک قطرہ یہاں کیوں گہر سا لگتا ہے	احسن نشاط	اپریل ۱۹۸۲	۲۵
ہر ایک گاؤں کو قصبات سے سنورنا تھا	خوشتر مکرانوی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۴
ہر ایک یاد بے شمار تلخیاں بدست ہے	نجیب رامش	فروری ۱۹۷۴	۳۷
ہر بہار و ہر خزاں کو دیکھتا رہتا ہوں میں	ضیا فتح آبادی	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۱
ہر تمنا میری ان کا مدعا ہے آج کل	نخشب جارچوی	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۴
ہر جورِ ناروا کو روا کر دیا گیا	جام نسیمی	جون ۱۹۷۹	۲۹
ہر چاکِ جگر، فصل جوانی تو نہیں ہے	ضیا فتح آبادی	جون ۱۹۷۹	۱۰
ہر چند کم خیال ہے، آتش نفس تو ہے	حسن نعیم	ستمبر ۱۹۷۶	۹
ہر دفعہ بخش دے نہ میرا قصور	اختر، جاں نثار	یکم جون ۱۹۴۷	۳۹
ہر ذرہ رقص مہر درخشاں ہے آج کل	سراج مرزاپوری	جون ۱۹۷۶	۲۶
ہر ذہن روایات کا مقتل نہ ہوا تھا	یاس، نور محمد	اپریل ۱۹۸۳	۳۰
ہر ذہن منجمد ہے کوئی سوچتا نہیں	حکیم منظور	مئی ۱۹۷۳	۱۳
ہر رات اندھیروں میں ڈوبی ہے تو کیا غم ہے	شاہین ظفر	فروری ۱۹۸۲	۲۱
ہر رنگ یوں تو شہر کی رعنائیوں میں تھا	سکندر عرفان	اپریل ۱۹۸۱	۳۴
ہر سانس پہ اک تیر، یہ غم یاد رہے گا	ندرت کان پوری	اپریل ۱۹۶۲	۴۱
ہر سانس ہے اک گونج بیابانِ زماں کی	وحید اختر	اگست ۱۹۷۹	۱۱
ہر سمت تیرگی ہے، ہر ہمت ہے یاس ہے	تاج پیامی	فروری ۱۹۷۵	۴۳
ہر سنگ کو اک رطل گراں ہم نے بنایا	شاکر جرولی	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۱
ہر شام کے پردے میں سحر دیکھ رہا ہوں	آباد لکھنوی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۳۵
ہر شب کو مرے جسم سے بچھڑا ہوا سایہ	اختر بستوی	نومبر ۱۹۷۹	۳۷
ہر شے میں عکس جلوۂ جانانہ ایک ہے	طالب دہلوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۳۲
ہر شے ہے تصور میں تا حدِ نظر خالی	کرامت، کرامت علی	جون ۱۹۷۹	۹
ہر طرح سے بے خطا اپنی نظر پاتا ہوں میں	بہزاد لکھنوی	یکم فروری ۱۹۴۶	۳۸
ہر طرف پھیلتا بڑھتا نظر آئے پانی	مخمور سعیدی	فروری ۱۹۷۹	۷

Marfat.com

ہر فسانہ حسن کی شہرت کا کام آہی گیا	ماہر القادری	یکم مئی ۱۹۴۶	۵۵
ہر قطرۂ خوں بر سرِ پیکار بہت ہے	اظہر، محی الدین	اپریل ۱۹۸۰	۳۵
ہر کس و ناکس پر بخشش ہے، اک میرے لیے ہی جام نہیں	صابر ابوہری	ستمبر ۱۹۸۰	۴۱
ہر کوئی میر کا دیوان سناتا ہے مجھے	انور ادیب	مارچ ۱۹۷۵	۲۷
ہر گرہ ہستی کی سلجھائی گئی	کوثر، مہندر سنگھ	اگست ۱۹۵۱	۴۱
ہر گوشے میں بکھرے ہوئے سناٹوں کے ڈر سے	شام رضوی	مئی ۱۹۷۹	۲۶
ہر گھڑی چونک کے یوں آنکھ نہ کھولو، سولو	کنول پرشاد کنول	اکتوبر ۱۹۷۰	۱۴
ہر گھڑی خود سے الجھنا ہے مقدر میرا	ندا فاضلی	نومبر ۱۹۸۴	۲۴
ہر لب پر شعلہ نوائی ہے لیکن دل سوزاں کتنے ہیں	مُلّا، آنند نرائن	مارچ ۱۹۵۴	۱۱
ہر لمحہ ایک خال رُخِ ماہ وسال ہے	مظہر امام	نومبر ۱۹۶۱	۳۸
ہر نظر میں شوق کا صحرا ملے	سعید سہروردی	مارچ ۱۹۴۹	۲۶
ہر نفس اک سانحہ ہے اب مرے دل کے لیے	صرفی حیدرآبادی	فروری ۱۹۷۱	۴۲
ہر نفس مجھ کو جو پیغام شفا دیتا ہے	عرشی بھوپالی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۱۷
ہر نفس ایک باب جیسا ہے	واحد پریمی	جون ۱۹۸۳	۳۰
ہر نئے لمحہ کی مانند نیا ہوں میں بھی	جاوید وششٹ	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۳
ہر وہ حلقہ، جو تری کاکل شبگیر میں ہے	جگر مرادآبادی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۶
ہزار باتیں ہیں دل میں ابھی سنانے کو	سحاب قزلباش	یکم جنوری ۱۹۴۷	۲۶
ہزار چھیڑا بہت ابھارا نہ منہ سے بولی نہ سر سے کھیلی	نوح ناروی (تصویر)	یکم نومبر ۱۹۴۵	ٹائیٹل
ہزار حادثاتِ غم رواں دواں لیے ہوئے	عرش صہبائی	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۶
ہزار مہر بہ لب لاکھ آبدیدہ سہی	آمر، محمد حسین	ستمبر ۱۹۶۹	۴۱
ہستی کوئی ایسی بھی ہے انساں کے سوا اور	نجم آفندی	نومبر ۱۹۵۵	۲۵
ہفت آسماں پہ خاکِ دل ناتواں رہے	شفیق جون پوری	دسمبر ۱۹۶۱	۳۳
ہم آج کیا غم دوراں کی بات ٹالیں گے	روش صدیقی	ستمبر ۱۹۵۳	۱۴
ہم اپنے دل کو بچائیں کہ دل نشینوں کو	ظہیر صدیقی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۴
ہم اعتبار رنگ گلستاں نہ کر سکے	عرشی لکھنوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۳۲
ہم اُن کی برہمی سے مائل ہیں دل لگی پر	راغب مرادآبادی	فروری ۱۹۵۱	۵۱
ہم اہل درد جو جینے کا اہتمام کریں	کرامت علی کرامت (تصویر)	جولائی ۱۹۷۰	۳۱
ہم ایسے بیاباں سے گزرے ہیں کہ مت پوچھ	اوج، راجیش کمار	جنوری ۱۹۸۲	۲۹
ہم بے ثبات ہیں، نہ زمانہ ہے بے ثبات	محسن زیدی	مارچ ۱۹۶۱	۳۸

Marfat.com

ہم بھی کبھی اسیر تھے گیسوئے اعتبار میں	ظفر، مظفرالدین	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۲
ہم پر الزام ہیں آپ ہی کے لیے	فلک مظفر نگری	فروری ۱۹۷۱	۴۱
ہم ترا اعتبار کرتے رہے	تاثیر، ڈاکٹر محمد دین	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۷
ہم تمھارے کوچے کی رسم یوں نبا ہیں گے	سوز ملیح آبادی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۶
ہم جو بستی سے بھی نکلے تو کدھر جائیں گے	اختر نظمی	اکتوبر ۱۹۷۴	۲۳
ہم جو جینے کا حوصلہ کرتے	رند فیض آبادی	اکتوبر ۱۹۵۸	۵۴
ہم چلے چلتے رہے پر کہیں منزل نہ ملی	تاجور سامری	نومبر ۱۹۷۹	۱۵
ہم خود بھی ہوئے نادم جب حرف دعا نکلا	ہلال فرید (تصویر)	نومبر ۱۹۸۵	۲۲
ہم دونوں کے پیار کا چرچا اب تو ہر سو عام ہوا	درد، وشوا ناتھ	مارچ ۱۹۷۸	۲۷
ہم سخن اپنے نہ اپنے ہمزباں پیدا ہوئے	آزاد، جگن ناتھ	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۱۷
ہم سفر پیار کی منزل نہ رہی اب و تو ار	سلمان شمسی	ستمبر ۱۹۶۹	۴۱
ہم سنا بھی چکے قصۂ غم انھیں ختم ہو بھی چکی داستاں دوستو	شاہد میر	اپریل ۱۹۷۷	۲۴
ہم سے شاکی شہر کے سب عالم و فاضل ہوئے	اعظمی، خلیل الرحمان	اکتوبر ۱۹۶۶	۱۴
ہم غریبوں کا بھلا کیجیے گا	شایق	اکتوبر ۱۹۷۰	۲۴
ہم لوگ وہ ہیں جن کی زمانے پہ نظر ہے	اعظمی، خلیل الرحمان	اکتوبر ۱۹۶۶	۱۴
ہم نشیں آ کے دو گھڑی رو لیں	راج کھیتی	جنوری ۱۹۷۸	۲۶
ہم نے بنا لیا جو مکاں تیرے شہر میں	سخاوت شمیم	مارچ ۱۹۸۵	۲۰
ہم نے تو آرزو کو بھی بے مدعا کیا	مسعود حسین	جون ۱۹۵۰	۵۴
ہم نے جب تک آگہی کی روشنی پائی نہ تھی	نیاز، عبدالمتین	جنوری ۱۹۷۰	۴۰
ہم نے جلا کے مشعل انوار ذات کو	واحد پریمی	فروری ۱۹۷۹	۱۹
ہم نے سجائیں اپنی دُکانیں کہاں کہاں	سردانہ منتظر	جون ۱۹۸۶	۱۴
ہم نے مانا ابتدائے بے رُخی ہم سے ہوئی	ساحر ہوشیار پوری	جنوری ۱۹۵۵	۲۹
ہم نے نیلام کر دیا خود کو	امین تابش	اگست ۱۹۷۹	۳۵
ہمارا تھا کوئی ہم تھے کسی کے	عزیز میرٹھی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۳۶
ہمارا دل غم دنیا کی سرزمیں ٹھہرا	حنیف کیفی	جولائی ۱۹۸۳	۲۷
ہماری پیاس کے صحرا جھلس جاتے	آفتاب شمسی	جنوری ۱۹۷۸	۲۶
ہماری زیست کا بن کر نگہباں کون دیکھے گا	وارث ہستناپوری	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۲
ہمارے حوصلے پر ہنس گئی ہے	کرشن موہن	مارچ ۱۹۷۹	۱۱
ہمارے نالے شکست زنداں ہمارے نغمے بہار ساماں	وامق جون پوری (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۸

Marfat.com

ہمتوں پر اعتبارِ جاوداں رہنے دیا	نہال سیوہاروی	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
ہمراہ چل رہا تھا مگر دیکھتا نہ تھا	شمیم فاروقی	مئی ۱۹۸۰	۱۴
ہمیشہ سے یہ دنیا قتل گاہِ عام ہے شاید	بسمل سعیدی	جولائی ۱۹۷۲	۸
ہمیں زمانے کے کام آئیں گے بُرے کہ بھلے	عارف نقش بندی	مارچ ۱۹۶۶	۲۲
ہمیں عشق نے بے زباں کر دیا	اسماء سعیدی	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۷
ہمیں کہتی ہے دنیا زخم دل زخم جگر والے	سائل دہلوی (تصویر)	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۳۴
ہمیں وہ خود بلاتے ہیں، کبھی ایسا بھی ہوتا ہے	تاثیر، ڈاکٹر محمد دین	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۷
ہمیں ہیں وہ مل سکی نہ جن کو چمن کی راحت چمن میں رہ کر	شمیم جے پوری	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
ہندو سے کہوں گا نہ مسلماں سے کہوں گا	محسن زیدی	اکتوبر ۱۹۸۰	۶
ہنستے ہو مرے حال پہ تم بھی تو ہنسو اور	شفیق جون پوری	دسمبر ۱۹۶۲	۱۵
ہنسی پھولوں کی ہو کر گلفشاں کچھ اور کہتی ہے	محروم، تلوک چند	دسمبر ۱۹۵۳	۱۶
ہنستے ہوئے جس نے غم سہا ہے	عشرت قادری	ستمبر ۱۹۵۷	۴۸
ہنستے ہیں آبلے رہ پُر خار دیکھ کر	کاشف لکھنوی	جنوری ۱۹۶۳	۴۲
ہنسو نہ تم، رُخ دشمن جو زرد ہے یارو	شمیم کرہانی	فروری ۱۹۷۴	۱۸
ہنگامۂ ہمرہاں نہیں ہے	بسمل سعیدی	مارچ ۱۹۷۷	۱۹
ہوا آنکھ اگر زندہ گزرتی ہے نہ کیا کیا	حکیم منظور	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۲
ہَوا تو کہاں ہے ! زمانے ہوئے	شہریار	اپریل ۱۹۷۳	۱۲
ہوا چلی تو مرے جسم نے کہا مجھ سے	علوی، محمد	مارچ ۱۹۶۹	۳
ہوا سوزِ دروں سے جل کے دل خاک	اظہار رام پوری	دسمبر ۱۹۶۹	۲۹
ہوا شعورِ حقیقت، یہ خواب کیسا ہے	حامد کاشمیری	دسمبر ۱۹۸۰	۱۸
ہوا صدف سے نکل کر خراب دنیا میں	مصوّر سبزواری	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۲
ہوا کی کاکل مہک رہی ہے گلوں سے ڈالی لچک رہی ہے	دامق جون پوری (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۸
ہوا کے دوش پہ اڑنا تو اک بہانہ تھا	منظور ہاشمی	اکتوبر ۱۹۸۰	۱۷
ہوا کے ساتھ نہ اُڑنے کو چھوڑ جا مجھ کو	تلخ، من موہن	اپریل ۱۹۷۱	۸
ہوا معلوم آخر بعد صد آزارِ جانکاہی	آزاد، جگن ناتھ	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۳۲
ہوائیں اجنبی، منظر پُرانا	نامی انصاری	اگست ۱۹۸۴	۱۹
ہوائے مہر میں ذروں سے رسم و راہ نہیں	نہال سیوہاروی	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۷
ہوتا ہے یہیں سے مرا آغاز تباہی	شعری بھوپالی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۲۲
ہو دل کو ضبطِ غم کا نہ یارا تو کیا کرے	شاد، نریش کمار	اکتوبر ۱۹۵۱	۵۰

Marfat.com

ہو جسے ربط دل و روح سے، وہ ساز تو لاؤ	اعجاز صدیقی	مئی ۱۹۶۵	۲۷
ہو جفا تو وفا کہیں گے ہم	ارشد کاکوی	ستمبر ۱۹۵۴	۳۰
ہوش اڑتے ہیں یہ رنگ بزم دوراں دیکھ کر	ادیب مالیگانوی	اگست ۱۹۵۱	۵۱
ہوش کو ڈھونڈنے جائیں کہاں میخانوں میں	بہار، رائے منوہر لال	جون ۱۹۷۰	۴۳
ہوش میں جب ہوا ہوں دیکھا ہے	تلخ، من موہن	جنوری ۱۹۵۳	۴۵
ہوش و خرد کے وہم و گماں سے گزر گئی	اختر راہی	اگست ۱۹۷۷	۳۶
ہو شوق پُرخلوص تو مانع نہیں حدود	صدیق حسن، سید (تصویر)	نومبر ۱۹۶۳	۲۶
ہو کے مجبور آہ کرتا ہوں	بے خود دہلوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۷
ہو گیا نقش دل پہ تیرا نام	شفق جوالاپوری	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۵۰
ہولے ہولے چھیڑ رہی ہے بھولے بسرے ساز ہوا	شاہد میر (تصویر)	حسرت نمبر اگست ۱۹۸۱	۹۳
ہونٹوں سے اس کتاب کی تحریر بھی پڑھی	وہاب دانش	جولائی ۱۹۶۹	۴۳
ہونٹوں کی مسکان میں ڈھل کے	شاد، نریش کمار	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۲۱
ہونے کو ٹھکانے لاکھوں ہیں لیکن مرے قابل کوئی نہیں	نوح ناروی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۷
ہوئی ہے منکشف مجھ پر خبر، لیکن !	حکیم منظور (تصویر)	جنوری ۱۹۸۴	۲۷
ہے اب وجود ہی اپنا وہ نالۂ خاموش	کنول پرشاد کنول	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۲۹
ہے برف پوش ہوا، ہفت رنگ سائے ہیں	حامد کاشمیری	دسمبر ۱۹۸۲	۲۸
ہے جستجوئے سایۂ تصویرِ آرزو	ہارون شامی	جولائی ۱۹۸۳	۲۸
ہے دعوت تجدید وفا، دیکھیے کیا ہو	صوفی، صغیر احمد	مئی ۱۹۶۹	۱۵
ہے دور روزہ قیام سرائے فنا نہ بہت کی خوشی ہے نہ کم کا گِلا	اکبر	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۱۸
ہے رنگ محبت میں اِدھر اور اُدھر اور	ماہر اکبر آبادی، حکیم محمود علی خاں	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳
ہے زمانہ نگہِ حسن کی تحریر کا نام	وحید اختر	فروری ۱۹۷۸	۱۰
ہے زندگی بار دوش اس پر اگر تیرا دسترس نہیں ہے	عطا کاکوی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۹
ہے سفر بھی نیا راستے بھی نئے اس پہ ہستی کا بارِ گراں دوستو	موج، راجندر بہادر	اپریل ۱۹۷۹	۳۴
ہے شمع ہر روش پہ ہر اک ذرّے میں چراغ	پرواز، شہریار	مارچ ۱۹۷۳	۳۵
ہے فضائے روح میں عنبر فشاں گیسوئے دوست	پیام فتح پوری	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۳۶
ہے لذّت آزار ہر آزار کے پیچھے	ثاقب کان پوری	اپریل ۱۹۷۱	۳۵

Marfat.com

ہے وہ تپش کہ قہرِ خدا ہے زمیں پر	عابد منا روی	ستمبر ۱۹۸۰	۴۱
ہے وہی سلسلۂ کارِ جہاں تیرے بعد	صوفی، صغیر احمد	فروری ۱۹۵۶	۴۲
ہے وہی شب ہیں وہی تارے وہی ہنگام ہے	بہزاد لکھنوی	یکم اگست ۱۹۴۵	۱۰
ہے یم دل میں پیچ و تاب گوہرِ حسن کے لیے	منور لکھنوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۳۲
ہیں پھر تصورِ رُخِ جاناں کیے ہوئے	تاج، اسماعیل علی خاں	مئی ۱۹۵۵	۱۳
ہیں کس لیے اداس کوئی پوچھتا نہیں	درد، وشوا ناتھ	مارچ ۱۹۷۲	۴۴
ہیں کشتگانِ دل کے ٹھکانے کہاں کہاں	بسمل سعیدی	دسمبر ۱۹۵۳	۴
ہیں مضمحل آرزو کی نبضیں، نظر کے پیغام بجھ گئے ہیں	وقار خلیل	جون ۱۹۶۱	۲۲
ہیں مرگ و زیست ہم پہلو جہاں میں	چرخ چنیوٹی	مارچ ۱۹۷۷	۳۱
ہیں وابستہ ہم ان بہاروں سے اب تک	مفتوں کولوٹی	اکتوبر ۱۹۵۹	۲۲

ی

یا جبیں بدلے یا پتھر بدلے	پرویز رحمانی	ستمبر ۱۹۸۳	۲۴
یاد تیری کسی خوشی کی طرح	سخاوت شمیم	اکتوبر ۱۹۷۱	۳۷
یادِ جاناں بھی ہے یادِ غمِ ایام کے ساتھ	اثر رام پوری، محمد علی خاں	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
یاد رکھیں گے ہمیں مثالوں کی طرح	راز، شفیع اللہ خاں	مئی ۱۹۷۹	۳۶
یادش بخیر جب وہ تصور میں آگیا	جگر مراد آبادی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۵۶
یادش بخیر، یاد اب اُن کی نہ آئے اور	بسیم، خزاں چند	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۰
یادوں کے بادل گھر آئے اشکوں کی بارات چلی	شاہد ماہلی	دسمبر ۱۹۶۸	۴۵
یارب دلِ ہشیار کو دیوانہ بنا دے	صفی لکھنوی (تصویر ٹائیٹل پر)	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵
یاس میں لب پر اب فغاں بھی نہیں	جوش ملسیانی	جون ۱۹۵۳	۱۱
یقیں کی عمر ڈھل گئی تو ان دنوں شکوک کو جوان کر رہا ہوں	رونق رضا	جولائی ۱۹۸۶	۲۷
یکساں نہیں ہوتے کبھی جذبات کے تیور	راہی	مئی ۱۹۷۹	۱۱
یوں بظاہر تو کتنا سخت ہوں میں	عزیز انصاری	نومبر ۱۹۸۴	۲۵
یوں بھی ہوا ہے کارسازِ بزمِ ہستی ایک دن	مُلّا، آنند نرائن	ستمبر ۱۹۶۲	۳
یوں تو اتری کتاب کی صورت	حامد جعفری	مئی ۱۹۸۰	۱۴
یوں تو جوانی میں ہر صورت اچھی لگتی ہے	بیکل اتساہی	جنوری ۱۹۸۴	۲۷
یوں تو اصطلاحیں ہیں چارہ گر بھی قاتل بھی	تاباں، غلام ربانی	فروری ۱۹۷۴	۱۸

Marfat.com

یوں تو کہتے ہیں سب مجھے ممتاز	ممتاز مرزا	خواتین نمبر اگست ۱۹۷۵	۹۷
یوں تو ہونے کو گلستاں بھی ہے ویرانہ بھی ہے	جگر مرادآبادی	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲
یوں تو ہونے کو کیا نہیں ہوتا	ارشد کاکوی	جنوری ۱۹۵۷	۴۲
یوں حسرتوں کے گرد میں تھا دل اٹا ہوا	ضیا فتح آبادی	ستمبر ۱۹۷۴	۱۵
یوں دگرگوں ہے زمانے سے خط و خالِ حیات	آذر بیابانی	فروری ۱۹۶۷	۱۵
یوں سرِ شام تری یاد کے آہو گذرے	احمد کمال	دسمبر ۱۹۷۵	۳۶
یوں سناتا ہے کسی کو کوئی افسانہ کہیں	ثاقب کان پوری	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۷
یوں ملاقات ہو تو لطف ملاقات ہے کیا	جوش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۶۴	۳
یوں نظر پہ پلکوں کے چھائے ہیں گھنے سائے	مُلّا، آنند نرائن	جون ۱۹۶۴	۸
یوں نہ احساس کی سولی پہ چڑھائے رکھیے	منظور ندیم	نومبر ۱۹۸۰	۲۲
یوں نہ ٹھکراؤ آرزوؤں کو	نصیرہ راز	یکم جون ۱۹۴۶	۳۳
یوں ہی دھوکا تمھیں اک عکسِ رواں کا ہوگا	مصوّر سبزواری (تصویر)	اگست ۱۹۸۵	۲۴
یہ اپنی مختصر سی ذات ہی بکھر کے رہ گئی	احتشام اختر	فروری ۱۹۸۴	۲۰
یہ اتفاق عجب ہے کہ میرا شیشۂ دل	ارشد مینا نگری	فروری ۱۹۷۹	۳۹
یہ اندیشہ نہیں مے نوش و پیمانے کا کیا ہوگا	آزاد انصاری مالیگانوی	یکم اپریل ۱۹۴۹	۲۶
یہ اور دور ہے اور کچھ نہ فرما	حفیظ جالندھری (غزل بقلم حفیظ)	مئی ۱۹۷۷	۲
یہ ایک مشتِ خاک کہ دنیا کہیں جسے	جمیل مظہری	مئی ۱۹۶۸	۴
یہ باجے یہ گاجے یہ میلے یہ ٹھیلے	ظریف دہلوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۰
یہ بدنصیب دلِ نیم جاں جہاں ہوگا	اشرف قادری	مئی ۱۹۵۴	۳۱
یہ برگ سبز شجر سے اگر اتر جائے	قاسمی، ایم۔آر (تصویر)	فروری ۱۹۸۵	۲۰۲
یہ تقاضائے تبسم، یہ تبسم سے گریز	شمیم کرہانی	ستمبر ۱۹۵۲	۲۷
یہ جگمگاتے ہوئے ستارے، یہ پھول جو مسکرا رہے ہیں	شاد عارفی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۲۶
یہ جو رنگین تبسم کی ادا ہے مجھ میں	مسعودہ حیات	اکتوبر ۱۹۷۹	۳۳
یہ جہاں اک درد کی محفل ہے میرے سامنے	سحاب قزلباش	یکم جون ۱۹۴۶	۹۸
یہ چاندنی یہ فضا یہ ہوائے میخانہ	عالی دہلوی، جمیل الدین	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۶
یہ چاہتا ہے کہ اس دور میں کروں تنقید	عرش صہبائی	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۷
یہ حقیقت چشمِ حیرت پر کھلی رہ جائے گی	قمر وارثی	جولائی ۱۹۸۶	۲۵
یہ خلش روزِ ازل سے بیش و کم ہر دل میں ہے	نظیر حسین نظیر مظفر پوری	دسمبر ۱۹۶۶	۱۹
یہ درد محبت ہوس خام نہیں ہے	رعنا اکبر آبادی	یکم اگست ۱۹۴۶	۳۷

Marfat.com

یہ دکھ بھی تا بکئے گو شام غم تڑپا ہی جاتی ہے	فراق گورکھپوری	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۶
یہ راز عشق بہرحال ہم بھی پا نہ سکے	شیدا خورجوی	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۱۸
یہ رنج نہ یہ جور و ستم یاد رہیں گے	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۶	۳ - ۴
یہ رندیٔ و مستی کے قصّے، یہ بادۂ و ساغر کی باتیں ہیں	صبا نقوی	دسمبر ۱۹۷۰	۲۵
یہ رہ شوق ہے آزادیہاں اور بھی ہیں	وجد، سکندر علی	ستمبر ۱۹۷۰	۹
یہ زبوں خانہ کہاں، روح کا یہ ساز کہاں	پرکاش تیواری	مارچ ۱۹۸۵	۲۰
یہ زر پرستوں کی اور خودسروں کی بستی ہے	امین تابش	ستمبر ۱۹۷۷	۳۶
یہ زندگی بھی کتنی محبّت نواز ہے	رشید آثار	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۱
یہ زندگی یہ اندھیرے ارے معاذ اللہ	ادیب سہارن پوری	فروری ۱۹۵۳	۴۴
یہ ساغروں کی کھنک نہیں تھی یہ بادۂ انگبیں نہیں تھا	طرفہ قریشی	مئی ۱۹۵۳	۴۴
یہ سب طلسم نظر ہے سنبھل کے دیکھو تو	مبارک شمیم	اپریل ۱۹۸۵	۲۹
یہ سچ ہے کہ اندر کی صدا سنتے تو سب ہیں	صدیقی، نورالزماں	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۴۱
یہ سُن کے دیر و کعبہ پر نہ جانے کیا گذر گئی	صابر شاہ آبادی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۲
یہ شراب خانوں میں جا بسے وہ حرم تک آکے ٹھہر گئے	جمیل مظہری	اپریل ۱۹۷۱	۳
یہ شگفتِ دل ہے شکست دل، مری خوش دلی سے نہ کھیلیے	یعقوب عثمانی	ستمبر ۱۹۶۳	۱۰
یہ نصیب اپنا اپنا جو پہنچ سکے جہاں تک	رضوی، قنبر احمد	جنوری ۱۹۷۴	۳۲
یہ عشق کا دستور ہے معلوم نہیں کیوں	نور، محمد انوار الحسن	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۶
یہ عمرِ کم ثبات بھی فصلوں میں بٹ گئی	مبارک شمیم	اپریل ۱۹۷۵	۲۵
یہ فردیاں ہیں ستاروں کی ضوفشاں نہ کہو	آفتاب لکھنوی	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۳
یہ فکر آج بہت کم ہے ہم نشینوں کو	سیدہ فرحت	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۴
یہ فیض دل عجب اک بے دلی محسوس کرتا ہوں	ارشد کاکوی	جنوری ۱۹۵۸	۴۳
یہ فیضان چشم کرم دیکھتے ہیں	روش صدیقی	دسمبر ۱۹۶۹	۹
یہ کس انداز سے ظالم ترا جلوہ نمایاں ہے	اختر انصاری	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۴۷
یہ کس کی جستجو میں رہ گزر در رہ گزر میں نے	ساجد امیٹھوی	مئی ۱۹۸۴	۲۲
یہ کس نے توڑ کے پھینکا ہے آبگینوں کو	شمیم کرہانی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۳
یہ کس نے دور سے آئینہ مجھ کو دکھلایا	اعظمی، خلیل الرحمان	جولائی ۱۹۵۰	۱۸

Marfat.com

یہ کون آ گیا گلشن میں کیف برسانے	طرفہ قریشی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۱۵
یہ کون میرے کان میں کچھ کہہ کے چل دیا	عتیق حاذق	دسمبر ۱۹۷۹	۳۱
یہ کیسا شہر ہے تم بھی عجیب لگتے ہو	کمال جعفری	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۴
یہ کیسا وہم ہے جو کو بہ کو آواز دیتا ہے	شاہد میر	اگست ۱۹۷۸	۲۵
یہ کیسی دھند ہے آنکھوں کو سوجھتا بھی نہیں	صدیق مجیبی (تصویر)	اگست ۱۹۸۵	۲۳
یہ کیوں کہوں کہ دل شکن و دل فگار دیں	مونس، محمد قطب الدین	ستمبر ۱۹۸۳	۲۴
یہ لالہ و مہ و انجم یہ آسماں تیرا	پرواز، شہریار	جولائی ۱۹۶۹	۲۱
یہ مہکتا جسم ہوگا اور معطر دھوپ میں	رحمٰن مین پوروی	نومبر ۱۹۸۰	۲۲
یہ میرا دل ہی ڈوبا جا رہا ہے	قمر احمد قمر	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۱۱
یہ میری زیست کے تعبیر بدلتے ہوئے خواب	شہاب جعفری	اگست ۱۹۵۱	۴۲
یہ نظر کا کھیل کب تک تو سکون دے نظر کو	خان، اشفاق علی	جولائی ۱۹۵۵	۱۶
یہ نقش جورہِ الفت میں پائے جاتے ہیں	شفیق کوٹی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۴۰
یہ نگاہِ دہر یعنی یہ عروس زندگی	ارشد کاکوی	جولائی ۱۹۵۵	۴۰
یہ نمودِ زہد و تقویٰ یہ نمود پارسائی	عارف ایوبی بدایونی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۱
یہ وہ سفر ہے جہاں خوں بہا ضروری ہے	قادری، فصیح اکمل	مئی ۱۹۷۶	۲۲
یہ ہے شہر ہوس سب مرثیہ خواں اپنے اپنے ہیں	جعفر عسکری	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۲
یہاں آیا نہیں لایا گیا ہوں	امین حزیں سیالکوٹی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۳
یہی اک نباہ کی شکل ہے وہ جفا کریں میں وفا کروں	آرزو لکھنوی	نومبر ۱۹۵۰	۱۷
یہی تلخیاں سمٹ کر کبھی بن گئیں فسانہ	انجم اعظمی	نومبر ۱۹۵۰	۴۴
یہی جہاں ہے تو ملک عدم کو لوٹ چلیں	شاہین غازی پوری	مارچ ۱۹۵۸	۱۳
یہی عہد کر لیا ہے نہ ہلوں گا اب یہاں سے	جوش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۰	۷
یہی نہیں کہ سبھی خال و خط مٹاتے تھے	شاہد میر	جون ۱۹۸۳	۲۹
یہیں ختم تم نہ سمجھو غمِ عشق کا فسانہ	جلیل عرشی	جون ۱۹۵۳	۴۷

Marfat.com

نظمیں

آ

آب وآتش	مجیب خیرآبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۲۰
آتش غم	سیدہ اختر	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۲۵
آتشِ گل کو بھی شعلوں کی لپک دینا ہے	سرور، آل احمد	جون ۱۹۶۷	۳ - ۴
آتش نوا شاعرِ بنگال قاضی ندرالاسلام کے نام	محشر، عباس بیگ	اکتوبر ۱۹۵۲	۳۳
آٹھ شعر — اندرا گاندھی کی نذر (تصویر)	اعجاز صدیقی	نومبر ۱۹۷۶	۵
(بہ موقع سالگرہ)			
آج	وجد، سکندر علی (تصویر)	مئی ۱۹۷۱	۳
آج کل	افقر موہانی	نومبر ۱۹۵۲	۲۸
آج کل	بانو طاہرہ سعید	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۴
آج کل	ضیا صدیقی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۳۹
آج کل	جوش ملسیانی	ستمبر ۱۹۴۸	۳۵
آج کل	ضیاء الاسلام	یکم اگست ۱۹۴۳	۶
آج کل	افسر، حامد اللہ	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۲۶
آج کل	شاہد، خواجہ حمید الدین	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۵
آج کل	شعری بھوپالی	اگست ۱۹۷۶	۳۵
آج کل	کنول، کنور لال شرما	ستمبر ۱۹۷۶	۲۵
آج کا کشمیر	اظہار ملیح آبادی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۸۷
آج کی رات	حسرت موہانی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۷
آج وہ شمع وطن ہے خاموش	کرشن موہن	دسمبر ۱۹۸۴	۱۲
آجاؤ	بھٹناگر، شانتی سروپ	یکم جون ۱۹۴۶	۸۵
آخرکار	احمد ریاض	یکم مئی ۱۹۴۷	۳۲
آخر کیوں	سخن، نریندر سنگھ	یکم جون ۱۹۴۵	۳۲

Marfat.com

آخری حسرت	کلیم، مکین احسن	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۴۲
آخری خوابوں کا سفر	راہی، ایم۔ کوٹھیاوی	اکتوبر ۱۹۷۰	۳۹
آخری سلام	مُلّا، آنند نرائن	یکم جون ۱۹۴۷	۲۲
آخری وصیت	علی احمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۱۴
آخری ہچکی	کرشن موہن	یکم نومبر ۱۹۴۵	۱۷
آدمی نامہ	نظیر اکبر آبادی، شیخ ولی محمد	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۳۵
آدھی رات پورا چاند	شاذ تمکنت	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۱
آدھی رات کو	فراق گورکھپوری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۲۷
آرٹ	محروم، تلوک چند	ستمبر ۱۹۴۸	۳۶
آرٹسٹ	شاد، نریش کمار	دسمبر ۱۹۴۸	۵۲
آرزو	سحر صہبائی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۲
آرزو	وحشت، رضا علی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۲
آزاد سالنیں	ندا فاضلی	فروری ۱۹۷۱	۱۹
آزاد شاعر	ظریف دہلوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۲۶
آزادیٔ بنگال	شفیق مینائی	جنوری ۱۹۷۲	۶
آزادیٔ جمہوریہ	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۷۷	۱۲
آزار	جذبی	۱۵ جون ۱۹۴۴	۱۷
آزمائش	افقر موہانی	ستمبر ۱۹۶۳	۲۰
آس اور پاس	کرشن موہن	مارچ ۱۹۶۰	۱۷
آساں نہیں — "غالب ہونا"	فضا ابن فیضی	فروری ۱۹۷۱	۱۳
آسودگی	کرشن موہن	مارچ ۱۹۵۸	۵۱
آسودگی کی یاد	جوش ملیح آبادی	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲
آشا	قاضی سلیم	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۲۳
آغازِ انجام	جوش ملیح آبادی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴۲
آغازِ محبّت	روش صدیقی	یکم جون ۱۹۴۷	۲۹
آغاز کے دھندلکے میں	حسن نجمی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۰
آکاش سے احساس تک	بانی	نومبر ۱۹۷۶	۱۹
آگ	جوش ملیح آبادی (تصویر ٹائیٹل پر)	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۶	۷
آگ	کنول پرشاد کنول	مئی ۱۹۶۳	۲۷

Marfat.com

آمد	رعنا، برج لال جگی	مارچ ۱۹۵۳	۴۹
آمد بہار	جوش ملیح آبادی	یکم اگست ۱۹۴۹	۱۳
آمد فصل بہار	خاں، مقبول احمد	جولائی ۱۹۷۶	۱۷
آمد محبوب	مظفر ککوڑوی	مارچ ۱۹۵۱	۴۲
آندھی کا بہاؤ	وسیم بریلوی	فروری ۱۹۶۳	۴۲
آنسو	اشعر ملیح آبادی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۵۸
آنکھیں ہی آنکھیں	حرمت الاکرام	مارچ ۱۹۷۴	۱۵
آواز (ترجمہ)	امرتا پریتم	دسمبر ۱۹۵۷	۲۰
آواز کی چڑیاں	باقر مہدی	ستمبر ۱۹۷۰	۲۰
آواز کے رنگ	〃	〃 〃	〃
آواز ناشنیدہ	نجیب رامش (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۳۰
آواز و نور کا سنگیت	ذوقی، مسعود علی	دسمبر ۱۹۷۱	۲۰
آہ اقبال سہیل	یحییٰ اعظمی	مارچ ۱۹۵۶	۲۱
آہ جگر	فرحت القادری	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۳۹
آہ ! مولانا ابوالکلام آزاد	یحییٰ اعظمی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۷۱-۷۳
آہ نہرو	نجیب رامش	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۴
آہ ! ہندوستان کا نقصانِ عظیم (فخرالدین علی احمد کی وفات پر)	راز، عبداللہ پاشہ	اپریل ۱۹۷۷	۳
آہٹ	ضمیر مخلص	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۴۹
آہٹیں	رؤف خلش	ستمبر ۱۹۷۰	۳۴
آہنگ تعمیر	ساغر نظامی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۵ - ۶
آہنگ جرس	فاروقی، رشید کوثر	جنوری ۱۹۶۳	۳ - ۴
آؤ	اشک، بمل کرشن	جولائی ۱۹۸۱	۸
آؤ — ہم سب ساتھ چلیں	حیدر نایاب	اگست ۱۹۷۷	۱۰
آئینہ بہار (نذرِ اقبال)	رضا امروہوی	اپریل ۱۹۷۹	۱۹
آئینہ ٹوٹ گیا	سلام مچھلی شہری	جنوری ۱۹۷۲	۱۱-۱۲
آئینۂ حقیقت	صدیقی، ظفر احمد	جولائی ۱۹۵۲	۲۳-۲۴
آئین وفا	آفاق دہلوی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴۹

Marfat.com

ا

اب جو آئے ہو	قمر اقبال	نومبر ۱۹۶۵	۲۸-۲۹
اب یاد نہیں	نکہت نسیم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۹
ابرق کے پتھر	نسیم، سید (تصویر)	اپریل ۱۹۸۶	۳۳
ابن آدم	شمس طہرانی	اپریل ۱۹۶۴	۴۶
ابوالہلال کی آنکھ	عزیز تمنائی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۴
اپنا بچھڑا ہوا گاؤں	رئیس امروہوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۲
اپنا وطن ہندوستان	حرمت الاکرام	اگست ۱۹۷۷	۱۰
اتحاد	ساغر نظامی	ستمبر ۱۹۴۸	۳ - ۴
اجنتا	وجد، سکندر علی	ہندوستانی مصوری نمبر اگست ۱۹۶۰	۱۲
اجنتا	وجد، سکندر علی	مئی ۱۹۵۶	۲ - ۳
اجنتا کے غاروں میں	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۵۲	۱۴-۱۸
اجیالے کا دان	کیشن موہن	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۸-۱۹
اچھا بل	شیدا، مرزا کمال الدین	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۶۱
احبابِ پاکستان کے نام	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۷۲	۴ - ۵
احساس	فارغ بخاری	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۵۴
احساس	اسدرضوی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۸
احساس	شمس کامٹوی	جولائی ۱۹۷۱	۲۲
احساس حقیقت	صفدر آہ	جولائی ۱۹۵۹	۱۹
احساس خودی	منوّر لکھنوی	۱۵ جون ۱۹۴۹	۱۰
احساس نظر	عزیز جونپوری	یکم جنوری ۱۹۴۵	۵۲
احساسات	زہرہ جمال	یکم اپریل ۱۹۴۶	۱۳
احساسات	نصرت تسکین	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۵
اخلاص و عقیدت کے پھول	عرفان، عبدالرب	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۷
اداؤں نے مارا	ازل شاہ جہاں پوری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۲۶
ادب العالیہ	تسکین قریشی	یکم فروری ۱۹۴۶	۳۵
ادراک	فاروقی، رشید کوثر	مئی ۱۹۶۰	۲۷
اذن	عمران انصاری	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۲۶
ارتقا	علوی، تنویر احمد	دسمبر ۱۹۷۱	۱۴

Marfat.com

اردو کی کہانی	شہزاد معصومی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۴۱
ارمغان عقیدت	صبا نقوی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۲
ازالہ — ایک دوست کے نام	ش۔ ضحیٰ	یکم جنوری ۱۹۴۶	۱۵
اس جہنّم میں	قاضی سلیم	جون ۱۹۶۸	۲۴-۲۵
اس نے کہا تھا	ناداں، اندر سروپ دت	نومبر ۱۹۸۶	۳۰
استادِ سخن	شہباز صدیقی	ستمبر ۱۹۶۵	۲۰-۲۲
استقبال	خیال، غلام نبی	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۳
استقبال	کرشن موہن	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۱
استقبالِ آدم	دانش فرازی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۰-۳۱
السّلام اے ہند کے شاہِ شہیداں السّلام	جوش ملیح آبادی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۵ - ۶
اِسے کیا کہیے	سروش عسکری طباطبائی	یکم مئی ۱۹۴۹	۱۴
اشارات	حیا لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲
اشارے	افسر میرٹھی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۴۷
اطمینان	نازش پرتاپ گڑھی	نومبر ۱۹۶۶	۱۰
اطمینان	نازش پرتاپ گڑھی	مئی ۱۹۷۷	۱۵
اظہار	رواں، پریم بہاری	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۲۹
اظہارِ حقیقت	منشا، منشاالرحمان خان	ستمبر ۱۹۵۳	۴۵
اعتدال	وفا ملک پوری	جنوری ۱۹۸۳	۱۹
اعتراف	جمیل مظہری	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۱۸
اعتراف	سروش عسکری طباطبائی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۹
اعترافِ عجز	جوش ملیح آبادی	جون ۱۹۵۱	۱۶ - ۱۸
اعترافِ عظمت	عطا کاکوی	مئی ۱۹۷۶	۱۲
اعتماد	کوثر، مہندر سنگھ	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۸
اعجازِ نغمہ	صفیہ شمیم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۱۰
اُف وہ رات	اصغر مرزا پوری	اگست ۱۹۷۹	۲۸
افسانۂ خویش	روش صدیقی	مارچ ۱۹۵۵	۱۲
افسانۂ دگر	ساجدہ زیدی (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۰
افغانی مسلمان سے	سرخوش قزلباش	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۱۱
افقِ بعید پر ایک طائرانہ نظر	سیماب اکبر آبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۶ - ۷
افکار	شیدا، راجندر ناتھ	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴۹
افکارِ ساغر	ساغر نظامی	جون ۱۹۷۲	۳

Marfat.com

افکار مجید	مجید اللہ	مارچ ۱۹۶۱	۱۹
افکار منور	منور لکھنوی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۲۷
افکار ناز	ناز دہلوی	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۴۰
افکار یگانہ	یگانہ چنگیزی، میرزا یاس	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۲
اقبال	حرمت الاکرام	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۱۹
اقبال	برق موسوی	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۲۴
اقبال سے	محوی صدیقی	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۲
اقدام جارحانہ	فیض جھنجھانوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۲۱
اقوال امرسن	منور لکھنوی	جون ۱۹۵۲	۲۳
اِک ترے جانے سے پہلے اِک ترے جانے کے بعد	مومن، محی الدین	اپریل ۱۹۵۹	۳۷
اک چراغ اور جلایا میں نے	فضا ابن فیضی	جولائی ۱۹۶۰	۳ - ۴
اک قدم اور اجالے کی طرف	صدیق مجیبی	نومبر ۱۹۷۶	۲۳
اکبر الہ آبادی	فراق گورکھپوری	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۲ - ۳
اکبر الہ آبادی کابل میں (مستغنی اور صبا کے منظوم فارسی ترجمے بھی شامل ہیں)	اکبر الہ آبادی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۰-۱۱
اکیلا بچہ	بلدیو دنشی	اپریل ۱۹۸۲	۴۳
اگر یہ سچ ہے	ناداں، اندر سروپ دت (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۱
التماس محبت	فکر ندوی	یکم مئی ۱۹۴۶	۲۲
الحاق (پاکستانی نظم)	احمد ریاض	دسمبر ۱۹۷۰	۲۶
الفاظ کا آسمان	سیتا کانت مہاپاترا/ کرامت علی کرامت	جون ۱۹۸۲	۴۱
المیات	حرماں خیر آبادی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۷
الوداعی شکوہ	بھٹناگر، شانتی سروپ	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۲۲
امام الہند کی یاد میں	روشن صدیقی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۴_۸
امانت	منظر سلیم	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۲۶
امانت غم (لال بہادر شاستری کی یاد میں)	سردار جعفری	مارچ ۱۹۶۶	۳

Marfat.com

امربانی	خاور، بدیع الزماں	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۲۶
(گاندھی جی کے چودہ اقبال کا منظوم روپ)			
امرجیوتی	عشرت قادری (تصویر)	نومبر ۱۹۸۶	۲۹
امن کا پھول	وجد، سکندر علی	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	ٹائیٹل
امن کا منارا	افسر، حامداللہ	مارچ ۱۹۵۷	۴۳
امن کی تجدید	رفعت سروش	اپریل ۱۹۶۶	۳
امید کی کرن	قاسمی، احمد ندیم	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۴۹
امید موہوم	تاباں، غلام ربانی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۴
امیر قافلۂ انقلاب	جاوید وشستٹ	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۵۴
اَن کہی	بشر نواز (تصویر)	اپریل ۱۹۷۱	۱۱
اَنا کا پرندہ	حرمت الاکرام	مئی ۱۹۷۱	۲۲
انتخاب	یگانہ چنگیزی، میرزا	اکتوبر ۱۹۵۴	۲۹
انتساب	فراق گورکھپوری	یکم اگست ۱۹۴۵	۷
انتظار	حکیم منظور	جولائی ۱۹۸۵	۳۳
انتظار	نصیر پرواز	اگست ۱۹۶۱	۴۱
انتظار	اظہار ملیح آبادی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۹	۲۵
انتظار	جوش ملیح آبادی	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۲۸
انتظار	مجروح سلطان پوری	یکم اپریل ۱۹۴۴	۲۰
انتظار	نازش پرتاپ گڑھی	ستمبر ۱۹۶۴	۸
انتظار	عبادت بریلوی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۴۱
انتقام	تاباں، غلام ربانی	جنوری ۱۹۴۸	۵۶
انتقام	سلام مچھلی شہری	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۲۶
انتقام	مضمر رضویہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۳۶-۳۵
انجام	پرواز لدھیانوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۲۶
انجم	ساقی صدیقی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۵۸
انجم سے	ساز، مظفر حسین	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۳۸
انجمن شوق	شکور جاوید	جولائی ۱۹۵۶	۲۴
انداز دعا	حرمت الاکرام	مئی ۱۹۸۱	۲۱
اندازے	کمال صدیقی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۱۳
اندرا گاندھی	محمود رانی برہان پوری	جون ۱۹۷۶	۴۸
اندرا گاندھی	ساغر نظامی	جون ۱۹۷۶	۱۲

Marfat.com

اندرا گاندھی	رباب جعفری	جون ۱۹۷۶	۳۳
اندرا گاندھی	خان غازی کابلی	مارچ ۱۹۷۶	۶ ۰
اندرا گاندھی	عرشی، احسان علی	فروری ۱۹۷۶	۴
اندرا گاندھی تجھے سلام	شیدا یزدانی	فروری ۱۹۷۶	۴
اندھی محبوبہ	حرمت الاکرام	مارچ ۱۹۷۴	۱۵
اندیشہ	تخت سنگھ	دسمبر ۱۹۶۳	۱۶
انسان	بسمل سعیدی	یکم مئی ۱۹۴۹	۱۴
انسان دوستی کا پیمانہ	ساغر نظامی	مارچ ۱۹۷۷	۳
انسانیت کا خون	ثمر ماچھوی	اکتوبر ۱۹۸۰	۴۰
انقلاب	یوسف ناظم	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۵۲
انقلاب اور مجبوری	اختر شیرانی	یکم مئی ۱۹۴۷	۷
انکشاف	سلیمان آصف	ستمبر ۱۹۸۰	۲۱
انکشافات	بیدار، کرپال سنگھ	مارچ ۱۹۵۴	۳۶
انوار سحر	سحر، کنور مہندر سنگھ بیدی (تصویر)	نومبر ۱۹۴۸	۱۱
انوار سحر کو آئینہ دکھلاتی ہوئی تابندہ چین	اسد بھوپالی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۱۵
انھیں کے دم سے	جمیل ایوبی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۴۶
سنہ ۱۹۵۲ء	فضا ابن فیضی	جنوری ۱۹۵۲	۱۳
اور انسان مرگیا	جلال ملیح آبادی	جنوری ۱۹۵۰	۲۱
اور بجھا ایک چراغ	نازش پرتاب گڈھی	جون ۱۹۶۹	۲۷
اور بڑھو	شمیم کرہانی	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۱۱
اور بڑھو	نازش پرتاپ گڑھی	فروری ۱۹۶۳	۲۹
اور بھی دور	قاسمی، احمد ندیم	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۲۱
اُوس	بھٹناگر، سانتی سروپ	یکم جون ۱۹۴۷	۲۵
اونئ آزادی کے نئے سانس	دیوندر ستیارتھی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۷
اہل عزم	زیڈ عابد	ستمبر ۱۹۷۷	۱۱
اہنسا	شمیم کرہانی	جنوری ۱۹۵۳	۲_- ۴
اہنسا کا پیغمبر	محروم، تلوک چند	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۲
ایبسٹریکٹ آرٹ	جعفری، سید محمد	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۲۸
ایبسٹریکٹ آرٹ	جعفری، سید محمد	جولائی ۱۹۶۰	۳۸-۳۹

Marfat.com

ایسے بھی نہاں خانے	حرمت الاکرام، سید	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۶-۴۷
ایسے میں	حیا، کنیز فاطمہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۳۴
ایک اور ملاقات	امرتا پریتم	مئی ۱۹۸۳	۴۵
ایک پھانس	پریمی رام پوری	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۹
ایک تاثر	اختر انصاری	ستمبر ۱۹۶۳	۳
ایک تجربہ اپنی آزادیوں کے نام	بانی	فروری ۱۹۷۱	۲۴
ایک ترقی پسند دوست سے	جمیل مظہری	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۲۰
ایک تشبیب	عالم، محمد قاسم	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۲۱
ایک چراغ اور بجھا (سردار پٹیل کی وفات پر)	سلام مچھلی شہری	فروری ۱۹۵۱	۲ - ۳
ایک خط	امرتا پریتم	مئی ۱۹۸۳	۴۵
ایک خوشگوار شام	عمیق حنفی	دسمبر ۱۹۶۸	۳
ایک دوشیزہ سے	عبدالعلیم شیرکوٹی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۵۸
ایک رنگین یاد	وجدی بنگلوری	یکم فروری ۱۹۴۷	۲۲
ایک رہبو	نازش پرتاب گڑھی	مئی ۱۹۸۱	۴
ایک زخمی تصوّر	تیغ الہ آبادی	مارچ ۱۹۵۰	۲ - ۳
ایک سال	خیال، غلام نبی	ستمبر ۱۹۶۹	۳۵
ایک سوال	بہزاد لکھنوی	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۱۱
ایک صدی (۱۸۵۷ — ۱۹۵۷) (دیر چھائیوں میں)	عزیز قیسی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۵۳-۶۰
ایک کلرک کی موت	سلیمان خطیب	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۳
ایک کلی دو پھول	قادری، سیدہ شبنم	نومبر ۱۹۷۰	۲۱
ایک کہانی (شدّت آرزو)	کرشن موہن	ستمبر ۱۹۶۶	۳۸
ایک گلاب کا پھول	اشک، پریم پال	جنوری ۱۹۷۸	۲۹
ایک مرحلہ اور	سعادت نظیر	ستمبر ۱۹۷۶	۱۷
ایک ملاقات	سلام مچھلی شہری	یکم فروری ۱۹۴۷	۲۶
ایک منظر	ساجدہ زیدی	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۰
ایک منظر ایک مستقبل	قطب سرشار	اپریل ۱۹۷۰	۲۳
ایک نظم	صادق	جولائی ۱۹۷۲	۱۹
ایک نظم	شہریار	مئی ۱۹۶۸	۳۵

Marfat.com

ایک نظم	ساجدہ زیدی	جنوری ۱۹۷۰	۹
ایک نظم	اشک، بمل کرشن	دسمبر ۱۹۷۶	۱۹
ایک نظم	علی ظہیر	ستمبر ۱۹۷۸	۷
ایک نظم	ناداں، اندرسروپ دت (تصویر)	مارچ ۱۹۸۶	۲۷
ایک نظم	صادق	ستمبر ۱۹۷۴	۱۶
ایک نظم	مشتاق وارثی	اپریل ۱۹۸۲	۲۴
ایک نظم	عادل منصوری	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۵
ایک نظم (میں سوچتا ہوں)	فیاض رفعت	جنوری ۱۹۸۰	۱۰
ایک نظم فرد اکے لیے (اندرا گاندھی کی موت پر)	ناداں، اندرسروپ دت	دسمبر ۱۹۸۴	۱۱
ایک واردات	امرتا پریتم	مئی ۱۹۸۳	۴۴
ایمائے حیات	منشا، منشاء الرحمان خاں	مارچ ۱۹۶۴	۲۲
ایمرجنسی سے شکوہ	ناشر نقوی	فروری ۱۹۷۶	۱۵
ایمرجنسی کیا ہے	کرامت، کرامت علی	جنوری ۱۹۷۷	۲۰
ایلورا	وجد، سکندر علی	دسمبر ۱۹۴۹	۳۳
ایلورا	وجد، سکندر علی	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۱۵-۱۶
ایورسٹ کی پریوں کا کورس	عرش ملسیانی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴۲-۴۵
ایونگ اِن پیرس	علوی، تنویر احمد	مئی ۱۹۵۲	۴۰
اے جنتِ کشمیر	شارق	مئی ۱۹۶۴	۲۱
اے جنتِ کشمیر	حجاب نیر	دسمبر ۱۹۷۵	۲۳
اے جنتِ کشمیر	یحییٰ اعظمی	ستمبر ۱۹۵۶	۴-۵
اے جوانانِ کشمیر	جوش ملیح آبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۲-۳
اے دل	مضطر کمکوڑوی	اپریل ۱۹۵۲	۳۹
اے دل	جوش ملیح آبادی	یکم مئی ۱۹۴۴	۵
اے دوست	ارشد کاکوی	جنوری ۱۹۵۴	۳۷
اے دوست	فضا ابن فیضی	اکتوبر ۱۹۵۳	۳۳
اے دوست	شفیع منصور	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۲۸
اے دوست	رفیق جابر	نومبر ۱۹۴۸	۱۵
اے دوست	لطفی رضوانی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۲۰

Marfat.com

اے شاعرامروز	فضاابن فیضی	اپریل ۱۹۵۶	۲۹
اے محبوب	زیب عثمانیہ	۱۵فروری ۱۹۴۵	۳۷
اے مری اردو زباں	فضاابن فیضی	نظم نمبراپریل ۱۹۵۸	۴۰-۴۱
اے نغمہ گرو! اے ہم سخنو	نازش پرتاپ گڈھی	جنوری ۱۹۸۲	۳۱
اے نغمہ گرو! اے ہم سخنو	نازش پرتاپ گڈھی	نومبر ۱۹۷۰	۴-۵
اے وادیٔ کشمیر	آزاد، جگن ناتھ	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۳۸-۳۹
اے وادیٔ کشمیر	راہی، رام پرکاش	مئی ۱۹۷۲	۳۷
اے وادیٔ لولاب	اقبال	کشمیر نمبراگست ۱۹۵۵	۸۷
اے وطن	صدیقی، کمال احمد	جولائی ۱۹۶۳	۱۷
اے وطن، میرے وطن	مخمورسعیدی	جنوری ۱۹۶۵	۴-۵
اے وطن کی حسیں سرزمیں	حسرت شادانی	دسمبر ۱۹۶۵	۴۱
اے وطن زندہ باد	فضاابن فیضی	فروری ۱۹۶۶	۱۸-۱۹

ب

بالپہ	افسر، حامداللہ	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۱
باپو کی آواز	نازش پرتاب گڑھی	اکتوبر ۱۹۸۱	ٹائیٹل
بات چیت	میراجی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۲۸
بات کا روپ	شفیع جاوید	اکتوبر ۱۹۵۶	۱۰
باتیں کرو	شفیع منصور	۱۵اگست ۱۹۴۵	۴۸
بادہ دوشینہ	روش صدیقی	اگست ۱۹۷۲	۶۷
بادشمال	خورشیدالاسلام	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۱۰
بادصبا	وارث کرمانی	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۵
بادۂ کہن	فراق گورکھپوری	اپریل ۱۹۵۱	۳۳
بادۂ کہن	ناطق گلاوٹھوی	جولائی ۱۹۵۶	۱۲
بادۂ کہن	ناطق گلاوٹھوی	فروری ۱۹۵۷	۴۶
بادۂ کہن	دل شاہ جہاں پوری	فروری ۱۹۵۷	۴۶
بادۂ کہن	ناطق گلاوٹھوی	اکتوبر ۱۹۵۷	۳۲
بادل اور چاند	افسر، حامداللہ	ستمبر ۱۹۵۱	۶۱
بادل	شورعلیگ	۱۵جون ۱۹۴۵	۳۹
باریاب	روش صدیقی	جنوری ۱۹۵۸	۲۹
بازپرس	موج علیگ	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۴۵

Marfat.com

بازدید	وحید اختر	اگست ۱۹۶۱	۲۲
بازگشت	کلیم، مکین احسن	یکم نومبر ۱۹۴۴	۱۰
باغِ شالامار کشمیر	شہ زور کاشمیری	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۱
باقیات	طرفہ قریشی	ستمبر ۱۹۵۶	۲۴
باقیاتِ فانی	فانی بدایونی	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۲
بانسری	نعیم صبا	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۴۳
بانگ عافیت	افسر میرٹھی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۴۷
بانیٔ کشمیر	مست، دینا ناتھ	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۳
بانیان مشاعرہ سے	واہی	اپریل ۱۹۶۰	۳۶
بجتے ہیں دُہل	حرمت الاکرام	اگست ۱۹۷۲	۵۷
بچّہ بنام بوڑھا	بلدیو دنشی	اپریل ۱۹۸۲	۴۳
بچّے	جگر بریلوی	جون ۱۹۶۸	۳۹
بچّے کی خوشی	بلدیو دنشی	اپریل ۱۹۸۲	۴۳
بخششیں	جوہر ٹونکی	اکتوبر ۱۹۶۰	۱۹
بدلتی شکلیں	شاہد ماہلی	اپریل ۱۹۷۲	۱۹
بُت	قمر اقبال	اپریل ۱۹۸۵	۲۸
بُت تراش	اختر انصاری	یکم جولائی ۱۹۴۴	۸
بت خانہ	روشن صدیقی	یکم اپریل ۱۹۴۹	۸
بت شکن	اعظمی، خلیل الرحمان	اکتوبر ۱۹۵۰	۱۹
بُت شکن	قمر اقبال	اپریل ۱۹۸۵	۲۸
برادری کی شادی	نجمی قریشی	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۰
برسات	بیتاب بریلوی	ستمبر ۱۹۵۲	۳۹
برسات	تپش گوپال پوری	اگست ۱۹۵۲	۳۲
برسات آئی	فضا ابن فیضی	اگست ۱۹۵۰	۲۱
برسات کی ایک صبح	فاروقی، رشید کوثر	دسمبر ۱۹۵۸	۱۳
برسات کی فضائیں	جگر بریلوی	ستمبر ۱۹۷۲	۳۵
برسات وہ دیکھو آہی گئی	شاہین غازی پوری	اکتوبر ۱۹۵۵	۴۱
برسلز کی شام	قیصر قلندر	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۳
برشگال	عمران انصاری	جولائی ۱۹۵۷	۴۴-۴۵
برگد اور کونپل	عمیق حنفی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۸-۴۹

Marfat.com

برگد بابا	ناداں، اندرسروپ دت	مئی ۱۹۸۲	۳۰
برگیڈیئر عثمان	بیتاب بریلوی	یکم مارچ ۱۹۴۹	۲۲
برق عمل	صفیہ پورِ داؤد	یکم اگست ۱۹۴۵	۱۹
برماکی یادیں	خاں، ظفر علی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۱۳
بڑی کاکا	ناداں، اندرسروپ دت	مئی ۱۹۸۲	۳۰
بڑھتا ہوا سیلاب	آزاد، جگن ناتھ	مارچ ۱۹۷۶	۳
بزم برشگال	فراق گورکھپوری	یکم مارچ ۱۹۴۹	۳
بزم ظفر	سرور، آل احمد	جنوری ۱۹۶۴	۲۰
بستر مرگ کا رومان	صدیقی، کمال احمد	نومبر ۱۹۵۳	۳۹
بسنت	قلی قطب شاہ	ستمبر ۱۹۵۵	۲۸
بسنت	مخمور اکبر آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۲۱
بسنت	برق موسوی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۵۵
بسنت	فرید جاوید	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۲۳
بہ شرط اخلاص	نصیر پرواز	ستمبر ۱۹۸۳	۲۲
بکھراؤ	بشر نواز	نومبر ۱۹۷۶	۱۳
بکھرے ہوئے جلوے	عزیز احمد	یکم جنوری ۱۹۴۶	۲۶
بلکتی یادیں	جوش ملیح آبادی	نومبر ۱۹۴۸	۳
بمبئی سے رخصت ہوتے ہوئے	ماہر القادری	یکم مارچ ۱۹۴۴	۲۱
بناں چرخ بذاکر حسین زبدۂ جود	اعظمی، اقبال احمد	مئی ۱۹۷۰	۱۱
بنام ہم سخناں	فضا ابن فیضی	جولائی ۱۹۶۸	۳ - ۴
بنامِ خوش نظراں	روش صدیقی	جون ۱۹۵۵	۱۲
بنتِ حوا	شمسی طہرانی	جون ۱۹۶۳	۲۷
بندھوا مزدور	ماہر منصور	جنوری ۱۹۷۷	۲۲
بنگلہ دیش	کیفی اعظمی	جنوری ۱۹۷۲	۷
بنگلہ دیش	کمار پاشی	جنوری ۱۹۷۲	۱۳
بنگلہ دیش	میکش اکبر آبادی	اکتوبر ۱۹۷۱	۱۸
بوڑھا آئینہ	اشک، بمل کرشن	جولائی ۱۹۸۱	۸
بولتے منھ کی پہلی نظم	پرویز، صلاح الدین	اپریل ۱۹۷۱	۲۷
بہادر سپاہی	سحاب بنتِ آغا شاعر قزلباش	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۲
بہار	شہاب، شہاب الدین رحمت اللہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۲۶
بہار	حسرت صہبائی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۳

Marfat.com

بہار آئی ہے گلزار میں کہاں تم ہو	فضا ابن فیضی	اپریل ۱۹۵۱	۴۲
بہار تغزل	سروش عسکری طباطبائی	دسمبر ۱۹۵۵	۱۶-۱۷
بہار کشمیر	اظہار رام پوری	جون ۱۹۶۳	۳۲
بہار کی دیوی	نیاز فتح پوری	۱۹۴۵	۷
بہار لے کے آئے ہیں	صدیقی، کمال احمد	نومبر ۱۹۵۵	۳۷
بہاروں کو سلام	اختر باندوی	جولائی ۱۹۶۲	۱۸
بہتات	حیدر نایاب	جنوری ۱۹۷۰	۳۷
بہلاوا	ظفر الاسلام	جون ۱۹۵۲	۳۹
بہ ہنگام وصل	اعظمی، خلیل الرحمان	مئی ۱۹۵۵	۲۹
بھارت اور قومی یک جہتی	صابر شاہ آبادی	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۶۵
بھاکڑھ ـــ ننگل	آزاد، جگن ناتھ	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۳۸-۳۹
بھٹکی ہرنی	مست، دینا ناتھ	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۵
بھر دیتے ہو	نرالا، پنڈت سوریہ کانت ترپاٹھی (نرالا کا تعارف بھی شامل ہے)	یکم فروری ۱۹۴۷	۳۵
بھیروں	اعظمی، خلیل الرحمان	جولائی ۱۹۵۷	۱۶
بھوک	پریم وار برٹنی	ستمبر ۱۹۷۰	۳۴
بھول جا	سحر عشق آبادی	جولائی ۱۹۵۲	۴۷
بھول کے پھول	منور لکھنوی	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۴۶
بہ یاد اختر	حفیظ جالندھری، ابوالاثر	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۱۸
بہ یاد بہار	مجید امجد	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۸
بیاد حسرت	روش صدیقی	اکتوبر ۱۹۵۴	۱۵
بیاد حضرت محروم	مغموم، باوا کرشن گوپال	فروری ۱۹۶۶	۶
بیاد میر	شارق میرٹھی	نومبر ۱۹۵۷	۳۳
بیاد نہرو	وقار خلیل (تصویر)	مئی ۱۹۷۰	۱۱
بیاد ہندوستان	عبدالحسین	فروری ۱۹۵۳	۳۹
بیتی ہوئی شامیں	علی احمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۳۵
بیتے ہوئے دن	ساغر جلیلی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۱۷
۲۰ اکتوبر	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۶۸	۳
بیس نکات	درد بھوپالی، عبدالمجید	ستمبر ۱۹۷۶	۲۵
بیس نکات	ظفر نسیمی	جولائی ۱۹۷۶	۳۷
بیس نکاتی پروگرام	میکش بدایونی	جولائی ۱۹۷۶	۴

Marfat.com

بیلے کا ہار	اظہار ملیح آبادی	اگست ۱۹۴۸	۴۸
بینش امروز	سرور قدوائی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۲۶
بیوہ	رعنا اکبر آبادی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۴۲
بیوہ	نذیر بنارسی	ستمبر ۱۹۵۵	۲۰
بیوی اور کتاب	بھٹناگر، ڈاکٹر شانتی سروپ	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۲۱
بیوی کا غصّہ دھوبن پر	ظریف الحسن دہلوی	یکم مئی ۱۹۴۶	۲۲
بے بسی	منصور معجز	یکم جون ۱۹۴۶	۱۰۸
بے بسی	منیر کمال	یکم جنوری ۱۹۴۶	۸
بیزاری	خورشید الاسلام	۱۵ ستمبر ۱۹۴۲	۳۷
بے زمینی	قاضی سلیم	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۲
بیقراری کے مزے	سروش عسکری طباطبائی	جولائی ۱۹۵۳	۱۲-۱۳
بیکاری	نرمی بزمی	جنوری ۱۹۵۶	۵۲
بے لوح قبر	شاہین	فروری ۱۹۸۴	۱۸
بے نام انگریز	کے۔ ایس۔ نثار احمد/ حمید الماس	جولائی ۱۹۸۱	۴۲
بے نوا مزدور کو آقا بنا سکتا ہے کون (وزارت عظمیٰ کے دس سال پورے ہونے پر)	ساغر نظامی	جنوری ۱۹۷۶	۱
بے ہوش آدمی پھولوں سے لطف اٹھا سکتا ہے کیا؟	مہجور کاشمیری	نومبر ۱۹۵۳	۳۳

پ

پابلو پکاسو	سعادت نظیر	جون ۱۹۷۳	۳
پاکستانی دانشوروں کے نام	تاباں، غلام ربّانی	جنوری ۱۹۶۶	۳
پاکستانی دانشوروں مفکروں شاعروں و ادیبوں کے نام	قیصر قلندر	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۲۷
پاکیزہ جوان	اسد ملتانی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴۹
پاکیزہ لہو	آزاد، جگن ناتھ	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۱۴
پانچ نظمیں (بچپن۔ خواب۔ تخلیق۔ حقیقت۔ خوبصورتی)	راج کھیتی	ستمبر ۱۹۸۴	۲۷

Marfat.com

پانچواں بچّہ	میکش غاری پوری	ستمبر ۱۹۶۸	۳۲-۳۳
پچھتاوا	قتیل شفائی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۹	۲۶
پچھتاوا	شہریار (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۲۰
پچھلے پہر کی سیڑھیوں سے	شاذ تمکنت	اپریل ۱۹۷۳	۱۲
پچھلے برس کی آخری نظم	شاہین	اپریل ۱۹۸۳	۲۷
۲۵ دسمبر (صفیہ کے نام)	اختر، جاں نثار	اپریل ۱۹۵۳	۱۵
پرارتھنا	خنداں لکھنوی	ستمبر ۱۹۴۵	۱۰
پرانا قلعہ	عالم، شیخ عالم علی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۱
پریت کی بیٹیاں	نوشاد نوری	یکم جولائی ۱۹۴۷	۵۰
پردیسی اور جمنا	وامق جون پوری	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۳۰
پرستش کی پشیمانی	شہریار	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۳
پرندہ	بلراج کومل	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۱
پرواز	پرواز جعفری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۱۷
پرواز خیال	بھٹی، عبدالمجید	یکم جون ۱۹۴۷	۳۷
پری محل	خیال، غلام نبی	جنوری ۱۹۸۲	۳۲
پریم چند	راز، شفیع اللہ خاں	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	ٹائیٹل
پریم چند	منظر شہاب	اگست ۱۹۸۰	ٹائیٹل
پریم کے بدرا آؤ	سائل انٹیہوی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۸
پس پردہ	یوسف ظفر	یکم جون ۱۹۴۷	۳۱
پکاسو کے امن کبوتر کے نام	جاوید، احمد علی	مارچ ۱۹۸۲	۲۸
پکار	گایتری دیوی	۱۵ جون ۱۹۴۴	۲۷
پلاسٹک سرجری	سخاوت شمیم	اکتوبر ۱۹۷۰	۳۹
پناہ	شاد، چندر پرکاش	فروری ۱۹۶۱	۲۶
پندنامہ	جوش ملیح آبادی	اگست ۱۹۵۰	۵ - ۷
۱۵ اگست ۱۹۴۹	عرش ملسیانی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۲۴
۱۵ اگست — یوم آزادی	مفتون کوٹی	ڈراما نمبر اگست ۱۹۶۶	۳
پنڈت نہرو	روشن پٹیالوی	مئی ۱۹۷۱	۴۱
پنڈت نہرو سے	حامد بہکاوی	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۴
پنکھڑیاں	سلام سندیلوی	یکم اگست ۱۹۴۶	۴۸

Marfat.com

پنگھٹ	شرر فتح پوری	مئی ۱۹۵۱	۳۴
پنگھٹ	الطاف مشہدی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲۶
پورا آدمی	ندا فاضلی (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۷
پہلا پیار	مغموم، باوا کرشن گوپال	ستمبر ۱۹۶۲	۳۹
پہلا خط	اختر شیرانی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵
پہلگام	عرش ملسیانی	ستمبر ۱۹۶۱	۹ - ۱۰
پہل گام	روش صدیقی	ستمبر ۱۹۵۷	۳۴
پھول	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۶	۳ - ۴
پھول کا تحفہ	قاضی جسیم الدین / احمد سعدی	ستمبر ۱۹۵۵	۳۸
پھول والوں کی سیر	خضر برنی	ستمبر ۱۹۶۸	۱۱ - ۱۲
پی۔ ایچ۔ ڈی	واہی	اگست ۱۹۶۱	۳۴ - ۳۵
پی جب پوچھیں حال مرا	مہرا، اندر نرائن	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۲۹
پی کے نام	طباطبائی، سروش عسکری	جنوری ۱۹۵۸	۱۲
پیاس	پرویز، صلاح الدین	جون ۱۹۷۰	۱۰
پیار کی باتیں	احسن طباطبائی، محمد حسن	یکم اپریل ۱۹۴۹	۱۲
پیام	کاظم، شبیر کاظمی	جنوری ۱۹۶۶	۱۳
پیام انقلاب	عرشی	یکم جون ۱۹۴۳	۷
پیام مہجور	ہادی حسن، سید	۱۵ جون ۱۹۴۹	۲۸
پیرس کی شام	قیصر قلندر	اکتوبر ۱۹۷۱	۴۳
پیش کش	وجد، سکندر علی	جون ۱۹۵۷	۹
پیش گوئی	قتیل شفائی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۶
پیغام برِ امن	آمر سورتی	ستمبر ۱۹۶۴	۲۱
پیغام بیداری	یحییٰ اعظمی	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۳۲
پیغام عمل	وحشت، رضا علی	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۴
پیغام عید	فیض جھنجھانوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳

ت، ٹ، ث

تابانیاں	تاباں، غلام ربانی	مارچ ۱۹۵۵	۳۰

Marfat.com

تابوت	رفعت سروش (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۶	۲۱
تاثرات	کرشن موہن	اکتوبر ۱۹۴۸	۱۸
تاثرات	طالب دہلوی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۵-۱۶
تاثرات	قمر مرادآبادی	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۰
تاثرات	قاسمی، احمد ندیم	یکم اگست ۱۹۴۳	۲۳
تاج محل (میری محبوب کہیں اور ملا کر مجھ سے)	ساحر لدھیانوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	ٹائیٹل
تاج محل	سروش عسکری طباطبائی	دسمبر ۱۹۵۰	۱۳-۲۲
تاج محل	شہریار	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۰
تاج محل	وارث کرمانی	فروری ۱۹۵۴	۲۲
تاج محل	عشرت ویلوری	مئی ۱۹۵۸	۱۰
تاج محل	مخمور سعیدی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۴
تاج محل	شمس غازی آبادی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۰	۴۱-۴۲
تاج محل	سعادت نظیر	ستمبر ۱۹۷۰	۲۰
تاج محل	ساحر لدھیانوی	دسمبر ۱۹۸۰	ٹائیٹل
تاریخ کی مشعل بھی	وصی سیتاپوری	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۷
تاریخ ہے شاہد	منظر سلیم	جون ۱۹۶۳	۱۱
تاریخی مجرم	مغموم، باوا کرشن گوپال	مئی ۱۹۶۳	۴۵
تاریکی	نصیر پرواز	ستمبر ۱۹۶۰	۱۲
تاریکیاں	ضیا فیض آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۴۴
تبرکات	محمود شیرانی	یکم فروری ۱۹۴۷	۸ - ۹
تبرکاتِ انیس	میر انیس	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳
تبرکاتِ پروین	پروین، ام مشتاق	۱۵ جون ۱۹۴۵	۳۵
تبدیلیٔ قلب کے بعد	انعام صدیقی	اپریل ۱۹۷۰	۲۳
تبصرہ نگاری	واہی	جنوری ۱۹۶۵	۳۶
تجدید	باقر مہدی	مارچ ۱۹۵۱	۴۳
تجدید	کرشن موہن	اکتوبر ۱۹۶۸	۳۴
تجلیات	امین حزین سیالکوٹی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۱۴
تجھے کیا معلوم	صفیہ شمیم	یکم جون ۱۹۴۹	۲۱
تجھے کھو کر	شباب للت	اپریل ۱۹۶۱	۳۷-۳۸
تحریک (۱۹۴۲ کی تحریک آزادی سے متعلق)	شمیم کرہانی	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۵-۱۶
تحفہ	بسمل جالندھری	یکم فروری ۱۹۴۶	۱۵

Marfat.com

تخریب سے تعمیر تک	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۷۶	۱۴
تخریب کے بعد	زاہدہ زیدی	نومبر ۱۹۷۱	۲۲
تخلیق	موج علیگ	مئی ۱۹۵۶	۳۹
تخیل کے دیوتا سے	اعظمی، خلیل الرحمان	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۴
تدفین سرجان مور	بہا، محمد صدیق خاں	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۶
ترانہ	فراق گورکھپوری	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۸
ترانۂ شعراء	اسد ملتانی	یکم ستمبر ۱۹۴۲	۱۴
ترانۂ محبّت	نجمہ تصدق	یکم اگست ۱۹۴۴	۴۸
ترانۂ مفلس	نسیمہ سوز	یکم جنوری ۱۹۴۹	۳۴
ترانۂ وطن	شمسی طہرانی	اردو تحقیق نمبر اگست ۱۹۶۷	۳
ترغیب	کرشن موہن	جولائی ۱۹۶۲	۴۸
ترقیاتی منصوبہ بندی	ارشد صدیقی	اکتوبر ۱۹۶۱	۳۲
تری یاد	صفیہ شمیم	یکم جون ۱۹۴۷	۳۳
ترے خواب کی حسیں تعبیر	والی آسی	گاندھی نمبر اکتوبر ۱۹۶۹	۴۰
ترے لہو کی قسم	وفا ملک پوری	نومبر ۱۹۸۶	۳۰
تسلّی	حقی، م۔ش	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۸
تصویر	زاہدہ زیدی	جنوری ۱۹۷۱	۱۰
تصویر دیکھ کر	ساگر نکودری	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۲
تصویرِ زندگی	شیدا خورجوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۴۶
تضاد	پریم وار برٹنی	ستمبر ۱۹۷۰	۳۴
تضاد	علوی، تنویر احمد	اگست ۱۹۵۴	۳۲
تضحیک	قاسمی، احمد ندیم	یکم جون ۱۹۴۷	۲۸
تضحیکِ روزگار (در ہجو اسپ)	سودا، مرزا محمد رفیع	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۳۴
تعاون	ہادی مصطفیٰ آبادی	جون ۱۹۵۷	۱۰
تغیر	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۴۸	۴۸
تفکرات	شمیم، صفیہ بیگم	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲
تقاضا	مخمور لکھنوی	جنوری ۱۹۵۰	۱۹
تکنیک	کرشن موہن	جولائی ۱۹۸۶	۲۵
تلخی	نکہت شمیم	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۵
تلقینِ خیر	منشا، منشاء الرحمان	نومبر ۱۹۵۲	۴۹

Marfat.com

تلاش	جمیل مظہری	ستمبر ۱۹۵۶	۱۱
تلاشِ سحر	صفیہ شمیم ملیح آبادی	جولائی ۱۹۵۴	۳۵
تلاشِ سحر	شمیم کرہانی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۳۱-۳۲
تلاشِ ناتمام	شمیم کرہانی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۵
تلافی	سحر فتح پوری	فروری ۱۹۵۱	۵۱
تم	قیصر قلندر	دسمبر ۱۹۷۵	۲۲
تم	امید رضوی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۳۹
تم بھی میرے ساتھ آؤ	سلام مچھلی شہری	دسمبر ۱۹۶۳	۳۲-۳۳
تم جو جاگو گے	صادق	جولائی ۱۹۷۵	۳۵
تم فرشتہ نہیں تھے	اسلم آزاد	ستمبر ۱۹۷۷	۸
تم مجھ کو بہت یاد آتے ہو	رشید جہاں پوری	جون ۱۹۵۷	۱۴
تمہارے لیے ہیں نہ میرے لیے ہیں	کوکب شادانی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۳۳
تمہارے وعدے	اختر انصاری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۳۷
تماشہ	خیال، چندر بھان	مارچ ۱۹۸۶	۲۸
تماشہ	شاذ تمکنت	مئی ۱۹۶۹	۳
تنظیمِ نو بہار	اکبر جے پوری	دسمبر ۱۹۷۵	۲۳
تنہائی	اجمل اجملی	جون ۱۹۷۲	۲۵
تنہائی	فیض، فیض احمد	۴ اپریل ۱۹۴۳	۲۲-۲۳
تو اور میں	خورشید زیدی	۱۵ فروری ۱۹۴۹	۲۱
تو کیا ہوا	حسرت شادانی بتیاوی	فروری ۱۹۵۶	۴۲
تواریخ انتقال ابوالکلام آزاد	ہادی القادری	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۷
توہم	جذبی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۳۵
تہوار	جوہر بھارتی	اپریل ۱۹۷۱	۲۷
تیتری	اختر شیرانی	۴ اپریل ۱۹۴۳	۲
تیرا صنم	ساجدہ زیدی	نومبر ۱۹۷۶	۱۳
تیری آنکھیں	مخمور اکبر آبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۳۳
تیری سلمیٰ تیری عذرا نے کہا (نذر اختر شیرانی)	سلام مچھلی شہری	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۲۱
تیرے بعد (بہ یاد ابوالکلام آزاد)	اعجاز صدیقی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۰۹-۱۱۰

Marfat.com

۳۰ جنوری ۱۹۴۸ء	عرش بدایونی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۴
۳۰ جنوری ۱۹۴۸ء	ام - امام	یکم فروری ۱۹۴۹	۹
تیشہ اور پتھر	جاوید وششٹ	ستمبر ۱۹۶۵	۹
تیشہ گر	شمیم کرہانی	جون ۱۹۶۹	۱۱
تیغ ہندی	برق دہلوی	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۶
تین نظمیں	سبطین اخگر (تصویر)	مارچ ۱۹۸۶	۲۹
تین نظمیں	مظفر عازم / حکیم منظور	دسمبر ۱۹۶۹	۱۹
ٹوٹا ہوا تارا	میکش اکبر آبادی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۹
ٹیسٹو کابن	عرش ملسیانی	جون ۱۹۵۶	۸ - ۹
ٹیلے کی موت	ناداں، اندرسروپ رت	اکتوبر ۱۹۸۱	۱۱
ثمرات	نہال سیوہاروی	دسمبر ۱۹۴۷	۲۱
ثمرات	نہال سیوہاروی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۲
ثمرات	نہال سیوہاروی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۵۶

ج

جادۂ نو	حمید انصاری	جنوری ۱۹۶۰	۴۰
جاگ اٹھو	اختر نظمی	اپریل ۱۹۶۳	۳۱
جاگ اے ہندوستان	سیماب اکبر آبادی	یکم اگست ۱۹۴۳	۱۳
جام سخن	میکش اکبر آبادی	اکتوبر ۱۹۶۲	۱۵
جام طرب	فیاض ہریانوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۳۲
جام میکش	میکش بدایونی	مارچ ۱۹۶۸	۱۳
جامع مسجد	آفاق دہلوی، سید آفاق حسین	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۳۵
جامعہ ملیہ اسلامیہ	حفیظ جالندھری	یکم جنوری ۱۹۴۷	۸ - ۹
جان بہار	جوش ملیح آبادی	۴ مئی ۱۹۴۳	۲
جاوداں شعلہ	راہی، ایم کوٹھیادی	مارچ ۱۹۷۲	۴۳
جاوداں نہرو	شاد، نریش کمار	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۶۴
جب اوراب	بسمل سعیدی	جولائی ۱۹۶۷	۱۶
جب ہری چوڑیاں ٹوٹی ہیں	نجیب رامش	اکتوبر ۱۹۶۴	۳۲
جبر ایماں	کرشن موہن	دسمبر ۱۹۸۰	۱۳
جرأت انکار	ریاض، ریاض احمد	جنوری ۱۹۷۸	۲۵

Marfat.com

جرأت رندانہ	عشرت جلالی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۱۷
جذبات بسمل	بسمل الہ آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۵۲
جذبات عشرت	عشرت رحمانی	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۴۹
جستجو	تیغ الہ آبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۴
جسم	فراق گورکھپوری	اگست ۱۹۵۲	۳۷
جشن جمہور	نازش پرتاپ گڑھی	اکتوبر ۱۹۶۱	۳ - ۵
جفائے آسمانی (لال بہادر شاستری کی وفات پر)	جیمنی سرشار	اپریل ۱۹۶۶	۴ - ۵
جگر	قادری، سجاد علی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۴۷
جگر پارے	جگر مرادآبادی	یکم جون ۱۹۴۳	۷
جلتی رات سُلگتے سائے	پریم وار برٹنی	مئی ۱۹۶۹	۳۱
جلوۂ برشگال	فضا ابن فیضی	اگست ۱۹۵۲	۲۱
جلوۂ دلدار	طالب، نندلال کول	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۲۴
جلوۂ صدرنگ	کاوش بدری	ستمبر ۱۹۶۲	۳۱
جلوۂ نو	ادیب مالیگانوی	جنوری ۱۹۵۱	۳
جمالِ چمن	مہدی پرتاپ گڑھی	جنوری ۱۹۶۶	۳۴
جمنا کے کنارے	اظہار ملیح آبادی	دسمبر ۱۹۴۸	۱۰
جنّتِ رنگ و بو	یحییٰ اعظمی	جولائی ۱۹۵۸	۳ - ۴
جنّت نو	عرشی، امتیاز علی	جولائی ۱۹۵۶	۲۴
جنگ آزادی	ازہر، ارشاد حسین	نومبر ۱۹۵۷	۹ - ۱۰
جنگ خیر و شر	صابر، یوگیندر پال	اکتوبر ۱۹۶۳	۳۸-۳۹
جنونِ عمل	شہ زور کاشمیری	فروری ۱۹۵۱	۵۱
جو پہلے تھا وہ اب بھی ہے	اختر تلہری	یکم فروری ۱۹۴۹	۱۵
جو تو چاہے مرے محبوب	سیروجنی نائیڈو	جولائی ۱۹۷۹	۳۶
جواب	بلقیس جمال بریلوی	یکم اگست ۱۹۴۷	۴۱
جواب	شباب للت	مئی ۱۹۵۹	۳۵
جواب سُر	شفق اکبرآبادی، ولایت حسین خاں	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۸ - ۹
جوانِ وطن	نیاز حیدر	جنوری ۱۹۷۲	۶
جواں ہوں	سحر رام پوری	دسمبر ۱۹۶۵	۳۳
جوانی کی باتیں	ساحل بلگرامی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۵
جوانی کی جھلک	مخمور اکبرآبادی	یکم جون ۱۹۴۵	۴۳
جوانی، مفلسی اور شاعری	منظر سلیم	فروری ۱۹۵۱	۴۴

Marfat.com

جواہر ٹنل	آزاد، جگن ناتھ	دسمبر ۱۹۶۵	۷
جواہر لال	طُرفہ بھنڈاروی	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۶۵-۶۶
جوش ملیح آبادی	ساحل بلگرامی	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۳۲
جہاں اور بھی ہیں	مخمور سعیدی	مئی ۱۹۶۸	۲۴
جہاں بانی سے ہے دشوار تر کار جہاں بینی	ساغر نظامی	نومبر ۱۹۷۱	۵
جہاں کہنہ میں تازہ جہاں ہونے تو دو پیدا	فضلی، فضل احمد کریم	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۲۵
جہانِ مساوات	شمیم کرہانی	اگست ۱۹۷۲	۱۰
جہانِ نو	محوی صدیقی	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۳-۴
جھلکیاں	وصی عارف	مارچ ۱۹۶۲	۲۰
جہیز	شاد عارفی	ستمبر ۱۹۶۳	۲۹
جہیز	زیب، زیب النساء	جنوری ۱۹۶۲	۷-۸
جیون الجھن	بھٹی، عبدالمجید	یکم نومبر ۱۹۴۶	۱۶
جیون دان	عرش ملسیانی	یکم فروری ۱۹۴۹	۴

چ

چار بیت	سر سید علی رضا علی خاں بہادر (تصویر اور عکس خط)	دسمبر ۱۹۴۸	۱۲-۱۳
چار راتیں	فراق گورکھپوری	جولائی ۱۹۶۵	۳-۶
چاند	مخمور اکبر آبادی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۶۰
چاند	نیّر ردولوی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۵
چاند گرہن	آغا صادق	یکم مارچ ۱۹۴۷	۲۶
چاندنی	نسیمہ سوز	یکم نومبر ۱۹۴۴	۱۵
چاندنی رات	ضیا فتح آبادی	مئی ۱۹۵۳	۴۴
چاندنی رات میں جھیل ڈل کا منظر	تنہا انصاری (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۲۶-۲۷
چشمن	خاور بانکوٹی	جنوری ۱۹۶۲	۳۷
چشمِ غزال	اختر اورینوی	ستمبر ۱۹۵۹	۳
چلنا تیرا کام ہے راہی	رضا نقوی	اکتوبر ۱۹۵۹	۱۷
چلو، چل کے جنگل میں منگل منائیں	جوش ملیح آبادی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۶-۱۸
چلے گئے	سروش طباطبائی	یکم مئی ۱۹۴۵	۵۱

Marfat.com

چند آنسو (پنڈت برج موہن دتاتریہ کیفی کی یاد میں)	محروم، تلوک چند	جنوری ۱۹۵۶	۸
چند اشارے	افسر میرٹھی	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۰
چہرے	فضا ابن فیضی	اپریل ۱۹۷۹	۱۵
چہرے	فکر تونسوی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۵
چہروں کی پہچان	حرمت الاکرام	مارچ ۱۹۷۴	۱۵
چیخیں	مہیش پٹیالوی	جنوری ۱۹۷۶	۴۳
چین سے خطاب	حامد بہکاوی	جنوری ۱۹۶۳	۱۹
چینی گڑیا	ناز، فرزانہ نسرین	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۳

ح

حادثہ	حالی، علیم اللہ	اکتوبر ۱۹۶۸	۲۷
حاکمانِ پاکستان	بسمل سعیدی	دسمبر ۱۹۶۵	۳۴-۳۵
حال و قال	سیمابؔ اکبر آبادی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۷
حاملانِ امانت کا کورس	نواب علی، سید	یکم فروری ۱۹۴۵	۱۷
حدیثِ وطن	طیش صدیقی	اکتوبر ۱۹۵۶	۵-۶
حریفِ تنہائی	روش صدیقی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۹
حسرت	اختر، جاں نثار	یکم جون ۱۹۴۳	۱۸
حُسن	فضا ابن فیضی	دسمبر ۱۹۵۲	۴-۵
حُسن	مسلم الحریری	جون ۱۹۵۳	۴۷
حُسنِ اخوت	سلام ساگری	نومبر ۱۹۴۸	۲۷
حسن اور وفا	سکسینہ، جگدیش سہائے	اپریل ۱۹۷۱	۲۱
حسن کشمیر کہ ہے مظہر شان یزداں	قیصر عثمانی	جون ۱۹۷۸	۱۶
حسین آگ	اختر، جاں نثار	یکم مارچ ۱۹۴۴	۸
حسین کی تصویریں	وجد، سکندر علی	جون ۱۹۶۳	۱۹
حسین کی تصویریں	وجد، سکندر علی	مئی ۱۹۷۲	ٹائیٹل
حشر جذبات	ثاقب کان پوری	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۳۶
حشر جذبات	ثاقب کان پوری	یکم اپریل ۱۹۴۹	۱۲
حشر جذبات	ثاقب کان پوری	جنوری ۱۹۵۴	۲۹
حشر جذبات	ثاقب کان پوری	دسمبر ۱۹۶۰	۳

Marfat.com

حقائق ومعارف	ماہر القادری	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۵۴
حقائق ومعارف	وارثی، افقر موہانی	ستمبر ۱۹۵۳	۴۵
حقائق ومعارف	وارثی، افقر موہانی	یکم مارچ ۱۹۴۷	۲۶
حقائق ومعارف	وارثی، افقر موہانی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۲۶
حقیقت و مجاز	سائل انبہٹوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۰
حور کا شکوہ	افسر میرٹھی، حامد اللہ	یکم جون ۱۹۴۵	۳۳-۳۵
حیات	سروش طباطبائی	اپریل ۱۹۶۴	۱۲-۱۳
حیات جاوید	تاباں، غلام ربانی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۴۰
حیات گذاراں	روش صدیقی	دسمبر ۱۹۶۷	۳
حیدر آباد	وجد، سکندر علی	مئی ۱۹۵۹	۲۷

خ

خاک دہلی	حکمت، علی اصغر	جون ۱۹۵۷	۱۸
خاموش آواز	اختر، جاں نثار	اگست ۱۹۵۴	۳۸
خاندانی منصوبہ بندی	دِل ایوبی ٹونکی	جون ۱۹۷۰	۱۶
خدا	عظیم قریشی	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۴۶
خدائے سخن	نشور واحدی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۲
خدا اور انسان (اقبال کی فارسی نظم کا ترجمہ)	جعفری، علی سردار	دسمبر ۱۹۵۲	۳۳
خدا حافظ	وجد، سکندر علی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۵۲
خدا خاموش ہے	ندا فاضلی	مارچ ۱۹۶۹	۲۶
خرابے	راشد، ن-م	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۵
خراج عقیدت	فضا ابن فیضی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۱
خضرِ حیات	شمیم کرہانی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۹۱-۹۳
خلش	شفیع منصور	یکم جون ۱۹۴۵	۱۶
خلوص فکر کے دیئے جلاؤ پھر قدم قدم	افتخار اعظمی	دسمبر ۱۹۶۳	۳۸-۳۹
خلا	حالی، علیم اللہ	جون ۱۹۷۰	۱۰
خمارِ شب	مقصود عرفان	۱۵ جون ۱۹۴۹	۳۲
خمسہ	ربط تلہری	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۴۱
خمسہ	ربط تلہری	یکم جنوری ۱۹۴۶	۱۶

Marfat.com

خمکدہ	خمار دہلوی	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۱۶
خندۂ شبنم	حرمت الاکرام، سید	دسمبر ۱۹۵۰	۱۹
خواب	عاجز، کمل جیت	جون ۱۹۶۱	۴۱-۴۲
خواب	ساقی جاوید	ستمبر ۱۹۵۵	۳۷
خوابِ پریشاں	جعفری، علی سردار	اکتوبر ۱۹۸۶	۱۹-۲۰
خواب حشر	حفیظ جالندھری	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۱۴
خواب حقیقت بن سکتے ہیں	سیدہ فرحت	فروری ۱۹۵۷	۵۵
خواب شب زندہ دار — بیاد ذاکر صاحب مرحوم	جاوید و ششٹ	مئی ۱۹۷۲	۳
خوابِ صنم	شاہین غازی پوری	نومبر ۱۹۵۶	۴۶-۴۷
خواب - فسانہ	حکیم منظور	جولائی ۱۹۸۵	۳۳
خوابِ محبت	قیصر زیدی	یکم جون ۱۹۴۷	۲۸
خواب و خیال	روش صدیقی	جولائی ۱۹۵۱	۱۷
خواتین ہند	محروم، تلوک چند	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۵
خواجہ حسن نظامی	ساغر نظامی	فروری ۱۹۷۷	۱۷
خواجہ حسن نظامی (تصویر)	فیض جھنجھانوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	ٹائیٹل
خواہران ملت سے	عبدالعلیم شیرکوٹی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۲۵
خوبصورت ماں	اشک، بمل کرشن	دسمبر ۱۹۸۰	۱۸
خودغرضی	صدیقی، کیف احمد	جولائی ۱۹۷۰	۴۰
خودکشی	راجیندر انجم	مارچ ۱۹۶۶	۲۱
خودکشی کے بعد	کلیم، مکین احسن	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۱۹
خودکلامی	زیدی، علی جواد	مارچ ۱۹۷۱	۳
خودی و عروج خودی	ساغر نظامی	اپریل ۱۹۵۰	۴
خوشبو	شمیم نکہت (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۲۲
خوشحال خان کی وصیت	اقبال	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۵
خورشید فردا	رعنا جگی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۴
خورشید فکر	جوش ملیح آبادی	جولائی ۱۹۵۵	۲
خوف گر میرے آنگن میں ہے	سروجنی نائیڈو	جولائی ۱۹۷۹	۳-۶
خوفِ مرگ	حقی، شان الحق	۱۵ جون ۱۹۴۳	۲۴
خیال مالکوس	عمیق حنفی	اپریل ۱۹۵۷	۴
خیر مقدم (بہ تقریب ورودِ مسعود اعلیٰ حضرت شہنشاہِ ایران در کشور ہندوستان)	زور، سید محی الدین قادری	مئی ۱۹۵۶	۲۹

Marfat.com

خیر مقدم (بہ تقریب وُرودِ مسعود اعلیٰ حضرت شہنشاہِ ایران در کشور ہندوستان)	محروم، تلوک چند	مئی ۱۹۵۶	۲۹
خیر مقدم ڈاکٹر انصاری	نعمانی، شبلی	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۳۴

د

دادخواہ	زبیر رضوی	ستمبر ۱۹۶۸	۲۶
دارالعلوم ندوۃ العلما	قریشی، محمود الحسن	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۲۰
دارائے حیات سے فریاد	نہال سیوہاروی	اگست ۱۹۵۲	۲۷
داستانِ حسن	قاضی معراج دھولپوری	نومبر ۱۹۶۱	۴۳
داستان وجود و عدم مختصر ہے	ساجدہ زیدی	نومبر ۱۹۷۶	۱۳
دانائے سپند	آصف علی، سید	دسمبر ۱۹۵۰	۴
دائرہ	بشر نواز	ستمبر ۱۹۶۹	۱۰
دخترانِ حوّا کا کورس	جوش ملیح آبادی	یکم جون ۱۹۴۴	۴
دردِ انساں لے کے آیا ہوں	آزاد، جگن ناتھ	اگست ۱۹۵۰	۳۹
دردِ پذیرائی	شاذ تمکنت	مئی ۱۹۶۶	۲۷-۲۹
درد خور	ناداں، اندر سروپ دت	اکتوبر ۱۹۸۱	۱۱
درد و تعب	نشتر سندیلوی	دسمبر ۱۹۵۱	۴۳
درس عمل	محروم، تلوک چند	نومبر ۱۹۴۸	۲۸
درس محبّت	جوش ملیح آبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۱۶
درماں	شعیب، محمد	مارچ ۱۹۷۵	۱۵
درونِ موج	ظفر گورکھپوری	اپریل ۱۹۶۶	۱۵
دریا بہ دریا	فضا ابن فیضی	اپریل ۱۹۸۰	۵
دستاویز	درد، دشوانا تھ	جولائی ۱۹۷۴	۱۹
دست کار	جوش ملسیانی	دستکاری نمبر اگست ۱۹۶۵	۳
دستک	نصیر پرواز	نومبر ۱۹۵۸	۳۵
دستور العمل	احسن مارہروی (تصویر)	۱۵ اگست ۱۹۴۷	ٹائیٹل
دسمبر کا سورج	کرشن موہن	جولائی ۱۹۸۶	۲۵
دسہرے کا راون	ناداں، اندر سروپ دت (تصویر)	مئی ۱۹۸۲	۳۰
دُعا	محمود ایاز	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۱

Marfat.com

دعوت	ضیا جعفری	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴۹
دعوتِ تخلیق	حکیم مخمور لکھنوی	دسمبر ۱۹۴۸	۳۹
دعوتِ جنگ	جذبی، معین احسن	۲۵ دسمبر ۱۹۴۲	۱۸
دعوتِ حسن و عشق	خمار دہلوی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۵۳
دعوتِ خودی	حیا، کنیز فاطمہ	یکم اپریل ۱۹۴۵	۱۸
دعوتِ عمل	مائل لکھنوی، ابوالبیان	۵ جولائی ۱۹۴۴	۴۱
دعوتِ عمل	جوش ملسیانی	دسمبر ۱۹۴۸	۱۱
دکن کی برسات	ماہر القادری	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۲۵
دل	صفیہ شمیم	جولائی ۱۹۵۱	۳۳
دل اور حسن	میکش اکبر آبادی	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۲
دل بے چارۂ انساں مسرت کا تمنائی	کرشن موہن	فروری ۱۹۶۷	۴۳
دل بدلی	واہی	جنوری ۱۹۷۱	۱۷
دل داری	اصغر جمالی	جون ۱۹۵۴	۴
دل کا رشتہ	عمیق حنفی	جون ۱۹۷۰	۱۰
دل کی تربیت	منوّر لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۶	۲۶
دل نواز لہو	جعفری، علی سردار	جنوری ۱۹۷۲	۶
دلاسہ	حمید الماس	ہلکی موسیقی نمبر ۱۹۵۸	۳۳
دلّی کا پُرانا قلعہ	راہی، رام پرکاش	جنوری ۱۹۷۱	۴۵
دنیا	شور علیگ	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۳
دنیا	اختر شیرانی	۱۰ دسمبر ۱۹۴۲	۲۳
دنیا کیا سے کیا ہو جائے گی	کیفی، برجموہن دتاتریہ	مارچ ۱۹۵۱	۱۶
دنیا کہے دِوانا	لالہ رُخ	ستمبر ۱۹۵۴	۱۳
دنیائے خودی	مسلم الحریری	نومبر ۱۹۵۲	۴۹
دنیائے ہیچ	دُعا ڈبائیوی	جون ۱۹۵۵	۱۲
دو آتشہ	وجد، سکندر علی	جون ۱۹۷۳	۹
دو تصویریں	آزاد، جگن ناتھ	مئی ۱۹۷۳	۱۲
دو گز زمین بھی نہ ملی — بہادر شاہ ظفر	دانش فرازی	دسمبر ۱۹۶۲	۹
دو گھروں کے درمیان	عادل منصوری	جولائی ۱۹۶۸	۳۹
دو دھیل مویشیوں کے تحفظ کی تحریک	صفی لکھنوی	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۲۶
دوراہا	نکہت نسیم	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۲۶
دوراہا	گوپال متّل	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۲۳

Marfat.com

دور ونزدیک	روش صدیقی	اکتوبر ۱۹۵۴	۱۵
دوست	زیدی، علی جواد	۵ فروری ۱۹۴۴	۱۶
دوست	بلراج کومل	جولائی ۱۹۸۳	۲۵
دوستو	وحیدشادانی بتیاوی	ستمبر ۱۹۸۰	۴۱
دوستو پھینک دو اب ہاتھ سے قرطاس وقلم	مجروح سلطان پوری (عکس)	دسمبر ۱۹۷۳	۱۰
دوستی	شہاب ملیح آبادی	ستمبر ۱۹۵۲	۲۰
دوسرا آدمی	مخمور سعیدی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۳
دوسرا رُخ	گایتری دیوی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۳۲
منظوم ترجمہ			
دوش رفتم بخرابات و مرا راہ نہ بود (فارسی)	نظامی گنجوی/	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۲
درمیخانہ پہ کل شب کو جو میں جا نکلا (ترجمہ)	آغا شاعر دہلوی		
دوشیزۂ موسیقی کے نام	نسیم	جون ۱۹۵۹	۴۰
دُھرپد راگ ٹوڑی	باورے، نائیک بیجو	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۲۶
دُھرپد راگ ٹوڑی (کلام)	داس، سوامی ہری	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۲۶
دہلی اور لکھنو کی بربادی	عیش، آغا جان	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۰۸
دُھندلکا	نعیم صبا	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۳۸
دُھندلکا	فراق گورکھپوری	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۵
دھوکا	سریواستوا، شیام جی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۴۶
دیارِ دار و رسن	انیس امام	جولائی ۱۹۵۹	۳۸-۳۹
دیار لوح و قلم میں	ثاقب، میر نقی علی خاں	اپریل ۱۹۶۹	۱۴
دیدہ ور	عرش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۴	۱۶
دیدی	ٹیگور/ فراق گورکھپوری	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۵۵
دی ڈے	تاباں، غلام ربّانی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۳
دیکھنے والے	مشیر جھنجھانوی	دسمبر ۱۹۴۷	۲۱
دیکھیے رہتا ہے کس کے ہاتھ میدانِ بہار	یگانہ چنگیزی، میرزا	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۱۰
دیوانے	ضیا فیض آبادی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۵۶

ڈ-ز

ڈاکٹر ذاکر حسین	آزاد، جگن ناتھ	جون ۱۹۶۹	۱۱
ڈاکٹر زور	سعادت نظیر	دسمبر ۱۹۶۲	۲۲

Marfat.com

ڈاکٹر مختار احمد انصاری (تربت پر لکھی ہوئی نظم)	مجاز، اسرار الحق	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	ٹائیٹل
ڈانٹے اور بیٹرس	عبدالعلیم شیرکوٹی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۶
ڈبویا مجھ کو ہونے نے	ساجدہ زیدی	ستمبر ۱۹۷۸	۷
ڈریکولا	کرشن موہن	مارچ ۱۹۷۵	۱۲
ڈسیکشن ہال	صدیق ظفر	جولائی ۱۹۶۶	۲۶
ڈوبتا ہوا ملاح	حشر القادری بدایونی	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۸
ڈوبتے تاروں سے	شور، منظور حسین	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۳۵
ذاکر صاحب کی یاد میں	دوقی، مسعود علی	جون ۱۹۶۹	۲۳
ذکر نانک	جاوید وششٹ	نومبر ۱۹۶۹	۳
ذوق پرواز	شرما، چندر پرکاش	فروری ۱۹۵۳	۵۳
ذوق وشوق	الوزگرمانی	یکم جون ۱۹۴۵	۶۶
ذوق وشوق	قاسمی، احمد ندیم	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۴۵
ذہن کی برف	کرشن موہن	ستمبر ۱۹۷۲	۱۲

ر

رات کی رانی	اعجاز صدیقی	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۸
رات کی کائنات	پریم وار برٹنی	ستمبر ۱۹۷۰	۳۴
رات کے دس بجے	بہزاد لکھنوی	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۸
راج ہنس	محشر، عباس بیگ	شعر وشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴۹
راجندر بابو	آزاد، جگن ناتھ	دسمبر ۱۹۷۰	۱۴-۱۵
راز سخن	وارث کرمانی	جنوری ۱۹۵۵	۱۳
راستہ	آفتاب شمسی (تصویر)	جولائی ۱۹۷۱	۲۶
راستے بند نہیں	اعجاز صدیقی	دسمبر ۱۹۶۵	۳
راستے میں شام	شاہین	فروری ۱۹۸۴	۱۸
رامائن کا دوسرا سین	بدر، ابوالکلام محمد بدرالدین	اکتوبر ۱۹۷۷	۴۰-۴۱
رامش ورنگ	فضا ابن فیضی	جنوری ۱۹۶۴	۳۱-۳۳
رانی کھیت کی ایک شام	عمر انصاری	مارچ ۱۹۶۱	۳۱
راہرو خوش خرام	رئیس احمیری	اکتوبر ۱۹۶۲	۴۱
راہ گذر	شمیم کرہانی	مارچ ۱۹۵۷	۱۳

Marfat.com

راہ نما کی موت (جے پرکاش نرائن کی موت پر)	کرشن موہن	نومبر ۱۹۷۹	۲
راہ و رسم	سحر، کنور مہندر سنگھ بیدی	۱۵ اگست	۱۳
رائگاں	بلراج کومل	دسمبر ۱۹۸۱	۲۵
رُت رنگیلی	خورشید سہارن پوری	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۳۹
رُت کا جادو	حضور سہسوانی	اگست ۱۹۷۷	۱۰
رجعت	نکہت نسیم	یکم اپریل ۱۹۴۶	۵۶
رحلت جلیل	کسریٰ منہاس	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۸
رخت سفر	وارث کرمانی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۴۶
رخصت	قاسمی، احمد ندیم	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۲۶
رخصت	تاباں، غلام ربانی	یکم نومبر ۱۹۴۴	۳۹
رخصت	سرخوش دہلوی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۴۲
رخصت کے بعد	اختر شیرانی	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۲۶
رخصتِ محبوب (جواہر لال نہرو)	شمیم کرہانی	مئی ۱۹۶۵	۳-۶
رخصتی	زیب، زیب النساء	اپریل ۱۹۶۱	۱۲-۱۳
رس ترنگ	عشقی جے پوری	یکم مئی ۱۹۴۷	۵۳
رسماہٹ	شمیم کرہانی	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۰
رسوائی	فضا ابن فیضی	جولائی ۱۹۶۱	۳۶-۳۷
رشتہ لوح و قلم (اپنے بھائی کی یاد میں)	پریم وار برٹنی	دسمبر ۱۹۷۳	۱۹
رشحات یگانہ	یگانہ چنگیزی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۵
رفیقۂ حیات کے نام	عرش ملسیانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۲۲
رقاصہ	وجد، سکندر علی	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۴۴
رقاصہ	وجد، سکندر علی	نومبر ۱۹۵۸	۷-۸
رقص و رنگ	جوش	ستمبر ۱۹۵۵	۱۱
رقیب روسیاہ	رفیق	یکم مئی ۱۹۴۵	۲۶
رقیب سے	سلام مچھلی شہری	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۴۹
رما کی آواز	تسنیم فاروقی	اپریل ۱۹۶۸	۳۹
رموز آگہی	طالب دہلوی، ہیش چندر سکسینہ	یکم جون ۱۹۴۳	۶
رموز	مخمور اکبر آبادی	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۸
رنگ جنوں	مخفی، ح - ب	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۵
رنگ شوق	بلقیس، ام ناہید	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۵
روایتی شاعر سے	تاباں، غلام ربانی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۷

Marfat.com

روٹی نامہ	نظیر اکبر آبادی	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۵
روح انسانیت (گاندھی جی)	رفعت سروش	اکتوبر ۱۹۷۰	۴
روح سخن	عادل ادیب مشتاق احمد خاں	اکتوبر ۱۹۶۶	۱۳
روح عصر کا پیغام — مصوّر کے نام	صادقین	دسمبر ۱۹۴۸	۲-۳
روح کا مکالمہ خدا کے ساتھ	جعفر، جعفر حسینی	مئی ۱۹۶۴	۲۲
روس	سروش عسکری طباطبائی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۱۷
روشنی	راہی، رام پرکاش	دسمبر ۱۹۷۷	۲۵
روشنی	علوی، تنویر احمد	اپریل ۱۹۵۳	۱۰
روشنی بجھ گئی (نہرو کی وفات پر)	امجد نجمی	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۵
روشنی زندۂ جاوید ہے (گاندھی کی موت پر)	کلیم، مکین احسن	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۶
روشنی کا مسیحا	فضا ابن فیضی	اگست ۱۹۷۶	۱۱
روشنیوں کا شہر	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۷۲	۱۵
رہبر قافلۂ امن و اماں	صالح مالیگانوی	جنوری ۱۹۷۷	۲۲
رہ گذر	ادیب مالیگانوی	اگست ۱۹۴۸	۴۶
رہ نوردِ حیات	مست، دینا ناتھ	دسمبر ۱۹۸۲	۲۶
ریزہ ریزہ	شاذ تمکنت	جنوری ۱۹۷۱	۱۰

ز

زاویہ	ذابر فتح پوری	یکم اگست ۱۹۴۹	۳۰
زتو گامے زما خشمے	آزاد، جگن ناتھ	مارچ ۱۹۵۴	۲۹
(دہلی کے انڈو پاک مشاعرے میں پاکستانی شعرا کے اعزاز میں پڑھی گئی)			
زخموں کا شہر	عظیم امروہوی	جون ۱۹۷۹	۲
زرخیز دھرتی — ویران دھرتی	زاہدہ زیدی	نومبر ۱۹۷۲	۶
زلزلوں نے سازش کی	دانش فرازی	جون ۱۹۶۶ء	۲۶-۲۷
زلیخا	علوی، تنویر احمد	جون ۱۹۸۲	۱۹
زمانہ	حرمت الاکرام	دسمبر ۱۹۷۰	۱۰
زمانہ	اختر انصاری	مارچ ۱۹۸۳	۲۰
زمانے کے نام	وقار خلیل	جولائی ۱۹۷۵	۳۵

Marfat.com

زمزمۂ شباب	اسد ملتانی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۲۵
زمین کا سیارہ	پریم وار برٹنی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۵۱
زندانی	عبادت بریلوی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۳۵
زندگی	فیض لدھیانوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۳۹
زندگی	امین حزیں سیالکوٹی، خاں بہادر محمد، مسیح پال	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۱۲
زندگی	جوش ملیح آبادی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۳-۴
زندگی	انیس امام	اکتوبر ۱۹۶۰	۲۷
زندگی اور موت	قادری، احمد علی	دسمبر ۱۹۶۹	۱۹
زندگی تجربہ اور کتابیں	شمیم فرحت	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۲۷
زندگی کا راستہ	اختر نظمی	دسمبر ۱۹۶۵	۳۵
زندگی کا نصب العین	مضطر گکوڑوی	یکم جون ۱۹۴۹	۱۱
زندگی کا چکر	رعنا، برج لال جگی	دسمبر ۱۹۵۱	۴۰
زندگی کی دھوپ چھاؤں	بیگم سوزاں	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۲۹
زندگی کے دورخ	عارف، اخلاق حسین	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۷
زندگی کے ساتھ چل	مخمور اکبر آبادی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۲۱
زندگی زندہ رہا کرتی ہے	نازش پرتاب گڑھی	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۸۵-۸۹
زندہ ہے آدمی شاید	ندا فاضلی	مارچ ۱۹۶۹	۲۶
زوال آدم	علوی، تنویر احمد	اگست ۱۹۵۰	۴۶
زور نمو	شاہد، مشتاق علی	اپریل ۱۹۷۱	۲۷
زیبِ گلو ہونے تک	سلمیٰ جاوید	جون ۱۹۷۳	۴۳
زیر چنار	روشن صدیقی	اکتوبر ۱۹۵۰	۱۱

س

سات نظمیں	حسن نعیم	فروری ۱۹۷۱	۱۷
ساتھ چلوں گا	حرمت الاکرام	مارچ ۱۹۷۴	۱۵
ساحل جمنا پر ایک شام	شمیم راتے بریلوی	یکم اپریل ۱۹۴۷	۳۹
ساحل مدراس	لقا رضوی	ستمبر ۱۹۶۶	۳۰-۳۱
ساحل مدراس کی رنگین شام	عزیز تمنائی	جنوری ۱۹۶۵	۱۸
ساحلوں سے کہو میں نہیں آؤں گا	کمار پاشی	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۴

Marfat.com

سارے جہاں سے اچھا	اقبال (بہ خط اقبال)	اگست ۱۹۷۸	ٹائیٹل
سارے جہاں کا درد	زرینہ ثانی	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۳
ساز جمہور	حفیظ بنارسی	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۳
ساز جنوں	موج، کیلاش بہاری	یکم جون ۱۹۴۵	۱۹
ساقی	شرر فتح پوری	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۱۵
ساقی اٹھ تلوار اٹھا	اختر شیرانی	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۵-۶
ساقی سے	فراق گورکھپوری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲
ساقی سے خطاب	سروش عسکری طباطبائی	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۳۸
ساقی نامہ	عرش ملسیانی	اردو نمبر اگست ۱۹۶۸	۳
ساقی! وہ کھلے پھول	جوش ملیح آبادی	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۲
ساکار	صادق (تصویر)	فروری ۱۹۷۰	۱۲
ساگر کی سرزمین	مخمور اکبر آبادی	یکم جون ۱۹۴۶	۵۰-۵۲
سال ختم ہو گیا	نریدی، مغیث الدین	دسمبر ۱۹۸۰	۶
سال نو	محروم، تلوک چند	یکم جنوری ۱۹۴۹	۲
سالارِ جنگ میوزیم (معہ تصاویر)	سعادت نظیر	مارچ ۱۹۷۳	۲۴-۲۵
سامان صد نشاط	موج علیگ	یکم مارچ ۱۹۴۵	۳۲
سامعین نے کہا	نازش پرتاپ گڑھی	مارچ ۱۹۵۵	۱۹
ساوتری	خاور بانکوٹی	ستمبر ۱۹۶۵	۳۹
سائنس داں	علوی، تنویر احمد	مئی ۱۹۵۰	۳۳
سایۂ دیوار بتاں	روش صدیقی	دسمبر ۱۹۶۶	۱۳
ستون	ندا فاضلی	اپریل ۱۹۷۰	۷
سپاہی	چغتائی، عبدالرحمان	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۴
سپاہی کا گیت	علی احمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۸
سپاہی کی اپیل	دیپک، کرتار سنگھ	فروری ۱۹۶۶	۴۷
سچ کی کرنیں	تاجور سامری	مارچ ۱۹۷۹	۱۹
سحر ہونے تک	علوی، تنویر احمد	مارچ ۱۹۵۱	۴۳
سخن اور وطن	فاضل انصاری	مارچ ۱۹۶۳	۲۲
سخن ہائے گفتنی	ارشد کاکوی	جون ۱۹۵۲	۳۹
سدّ راہ	عبارت بریلوی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳۸-۱۳۹
سرآمد روزگارے آں فقیرے (بنے بھائی کی یاد میں)	اجمل اجملی	دسمبر ۱۹۷۳	۱۹

Marfat.com

سر بہ رانو ہے دلہن	زیبا کاکوروی، عفت بانو	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۲
سرزمینِ کشمیر	منظورہ اختر	دسمبر ۱۹۷۵	۲۳
سرِ شام ایک چڑیا کو دیکھ کر	شہاب سرمدی	جولائی ۱۹۶۳	۳۵
سرِ طور	سردار جعفری	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۲۶-۲۷
سرِ راہ	زبیری، امین الاسلام	یکم اگست ۱۹۴۷	۲۱
سرِ راہے	عبادت بریلوی	یکم جون ۱۹۴۶	۸۰
سراب	کلیم، مکین احسن	یکم جون ۱۹۴۴	۱۲
سراپا	اثر، زاہد علی خاں	مارچ ۱۹۷۸	۲۱
سراغ	احمد وصی (تصویر)	اکتوبر ۱۹۷۰	۳۹
سرما کی رات	سردار الہام	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۱۷
سرسوتی دیوی	مغموم، باوا کرشن گوپال	جون ۱۹۶۰	۳۸-۳۹
سرشک	منیب الرحمان	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۱۳
سرو جنی	روش صدیقی	یکم جولائی ۱۹۴۹	۹-۱۰
سرود	اقبال	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۶
سرود	قریشی، اصغر نثار	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۳۵
سرو و سمن	اختر شیرانی	ستمبر ۱۹۴۸	۳۶
سعادت حسن منٹو	خاطر غزنوی	جولائی ۱۹۵۵	۴۸
سعیٔ جدید	زیب عثمانیہ	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۲۶
سفر کا گیت	احمد ہمیش	اکتوبر ۱۹۶۸	۱۷
سکوت ہے کہ شور	شمیم کرہانی	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۲
سکون	نعیم صبا	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۶
سکون اضطراب	اثر لکھنوی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۵
سکون مضطرب	شاہین غازی پوری	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۵۲
سگریٹ	صدیق نظر	مئی ۱۹۶۲	۳۳
سُلگتے آنسو	شاد، نریش کمار	اگست ۱۹۴۸	۲۵
سلسلۂ روز و شب	بیگ، محمد یاسین	اپریل ۱۹۸۶	۳۴
سمندر اور ساحل	شریف، نیاز احمد	جون ۱۹۷۹	۲۲
سمندر کا نوحہ سنو	مخمور سعیدی	جولائی ۱۹۷۲	۲۲
سناٹا	نازش پرتاپ گڑھی	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۳۱
سنت سورداس	ادیب، عبدالقادر	ستمبر ۱۹۸۰	۳۷
سنگ آباد کی ایک دُکان	شاذ تمکنت	فروری ۱۹۸۲	۱۹

Marfat.com

سنگ آمد سخت آمد	حکیم منظور	جولائی ۱۹۸۵	۳۳
سنگ میل	روشن صدیقی	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۳
سوچ	کرشن موہن	فروری ۱۹۷۰	۱۲
سورج گہن	حسن فراز	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۲۸
سوز دروں	نجمی بلاسپوری	یکم مارچ ۱۹۴۷	۴۳
سوز سفر	ساغر نظامی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵
سوز غم	افسر سیمابی احمد نگری	نومبر ۱۹۵۵	۳۷
سوز فطرت	ادیب مالیگانوی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۴۲
سوز فطرت	ادیب مالیگانوی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۲۵
سوز و نالہ	اعجاز صدیقی	یکم مارچ ۱۹۴۵	۵۲
سوغات غم	محمود ایاز	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۳۶
سوگند	قمر فاروقی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۳۵
سونار بنگلہ	عمیق حنفی	جنوری ۱۹۷۲	۱۲
سونے راستے	شہاب سرمدی	اپریل ۱۹۶۲	۸ - ۹
سونے کا درخت	سلام مچھلی شہری	جولائی ۱۹۵۰	۲ - ۳
سویٹ جرمن جنگ	سردار جعفری	۴ فروری ۱۹۴۳	۱۴ - ۱۵
سہانا خواب	سیفی سوپوری	یکم فروری ۱۹۴۷	۲۶
سہانی یاد	رباب جعفری	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۴
سیاحتِ ظریف (اقتباسات)	ظریف لکھنوی، سید مقبول حسین	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۵-۳۶
سیر امصار (رنگون، لکھنؤ، بمبئی، کلکتہ کی تعریف میں اشعار)	حکمت، اصغر علی	جون ۱۹۵۷	۱۹
سیل بے چہرگی	وحید اختر	مارچ ۱۹۷۶	۳
سیل غم	بسمل سعیدی	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۱۱-۱۲
سینۂ عدم میں وجود کا پیچ و تاب	جوش ملیح آبادی	اگست ۱۹۵۲	۴ - ۵
سینۂ عدم میں وجود کا پیچ و تاب	جوش ملیح آبادی	یکم اپریل ۱۹۴۴	۶ - ۷
..... سے خطاب	مضمر رضویہ	یکم جون ۱۹۴۷	۴۲

ش

شاعر	احسان دانش	یکم جولائی ۱۹۴۷	۳۵
شاعر بسیار گو	واہی	دسمبر ۱۹۵۸	۴۶

Marfat.com

شاعر سے	منوّر لکھنوی	دسمبر ۱۹۵۳	۳۵
شاعر کا مذہب	مانی جائسی	اپریل ۱۹۵۳	۴
شاعر کا واعظ سے خطاب	اختر تلہری	۱۵ مئی ۱۹۴۹	۲
شاعر کی تمنا	اظہار ملیح آبادی	یکم مئی ۱۹۴۹	۲۴
شاعر کی فطرت	قزلباش، آغا شاعر	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۷
شاعر کے کھیل	وجد، سکندر علی	مارچ ۱۹۵۵	۲
شاعر مشرق سے	رونق دکنی سیمابی	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳۴
شاعر مشرق سے	عظیم حیدر آبادی	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳۴
شاعر مشرق سے	شان معراج	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳۴
شاعر مے خوار	واہی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۵
شاعر مشرق کے نام	انجم اعظمی	نومبر ۱۹۵۱	۴۲
شاعری	جیمنی سرشار	نومبر ۱۹۴۸	۵۲
شاعری	وجاہت افروز	اپریل ۱۹۵۷	۱۹
شامِ اودھ	قادری، سجاد علی	جون ۱۹۶۱	۳۵
شام جدائی	شمس طہرانی	مئی ۱۹۶۵	۲۱-۲۲
شام طرب	عزیز احمد	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۴۰
شامت الیکشن	ظریف لکھنوی، سید مقبول حسین	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۵-۳۶
شامے چہ شامے	وامق جونپوری	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۱۷
شاہجہاں کی آخری آرزو (تاج محل)	نیّر امرتسری	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	صفر
شاہجہاں کی آواز	حسرت سہروردی	دسمبر ۱۹۵۸	۲۸
شاہ کار	دانش فرازی	جون ۱۹۶۲	۱۰
شاہ کار فطرت	قوی فائزی	مارچ ۱۹۶۵	۲۱-۲۲
شاید تری محبت کوئی چرا رہا ہے	بسمل سعیدی	نومبر ۱۹۵۴	۱۰
شبِ تنہائی	دل امرت سری	یکم اپریل ۱۹۴۷	۴۴
شب گزیدہ	جلیس نجیب آبادی	اپریل ۱۹۸۲	۲۴
شب ماہ	یار جامی	جولائی ۱۹۶۱	۱۸
شب ہائے رفتہ	اختر شیرانی	یکم فروری ۱۹۴۷	۷
شباب	علی اشرف حیدر آبادی	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۳۵
شباب خام	علی احمد	یکم فروری ۱۹۴۶	۵۲
شبہ رین (جھنگ رنگ)	جعفری، سیر افضل	ستمبر ۱۹۵۷	۵۷
شری کرشن	شاداں گوالیاری	ستمبر ۱۹۸۰	۱۷

Marfat.com

شعر	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۶	۴
شعر	نوید بلاسپوری	جون ۱۹۶۰	۸
شعر	شمیم کرہانی	ستمبر ۱۹۵۴	۳ - ۴
شعر آشوب	ظریف لکھنوی، سید مقبول حسین	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۵-۳۶
شعر و نغمہ	فریدی، مغیث الدین	نومبر ۱۹۷۰	۲۹
شعلۂ جام	فضا ابن فیضی	دسمبر ۱۹۵۷	۱۴
شکایت	سلمیٰ شمیم	نومبر ۱۹۴۸	۵۱
شکریہ	جمیل مظہری	مارچ ۱۹۵۱	۶
شکست	مخمور سعیدی	مارچ ۱۹۸۶	۲۸
شکست	برنی، ابن حسن	یکم اپریل ۱۹۴۶	۳۷
شکست	جعفری، شیر افضل	اکتوبر ۱۹۶۱	۱۷
شکست خواب	میکش بدایونی	دسمبر ۱۹۷۴	۱۷
شکست طلسم	زیدی، علی جواد	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۲۰-۲۲
شکست کی آواز	عشرت رحمانی	یکم مئی ۱۹۴۹	۲۴
شکست ہمالہ	وجد، سکندر علی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴۹
شکوک	پرواز جعفری	یکم فروری ۱۹۴۷	۱۳
شکوہ (پانچ مہینے تک کالج میں تنخواہ نہ ملنے پر)	دلاور فگار	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۴۱
شگوفہ	وحید شادانی بتیادی	فروری ۱۹۵۶	۳۴
شمع خوش فروغ	روشن صدیقی	اکتوبر ۱۹۶۳	۵
شمع محفل ہے تو ماضی کے شبستانوں کی	علوی، تنویر احمد	ستمبر ۱۹۵۱	۳۳
شملے کی سیر	عرش ملسیانی (تصویر)	جولائی ۱۹۷۱	۱۰
شمیم تازہ	حیا، کنیز فاطمہ	یکم مارچ ۱۹۴۶	۲۶
شناخت کی دعا	ندا فاضلی	اگست ۱۹۸۶	۲۴
شوخیٔ خیال	خیال، مولوی سید محمد عبدالسلام	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۲
شور	کملا چودھری	جنوری ۱۹۵۱	۱۷
شوق دیدار	اسد ملتانی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۱۸
شہر آرزو	وارث کرمانی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۲۹
شہر حیدرآباد	وقار خلیل	مئی ۱۹۶۲	۳۷
شہر زلیست	اعجاز فاطمہ	اپریل ۱۹۷۰	۴۲
شہر نجوم میں	عدم، عبدالحمید	جون ۱۹۵۵	۴۴
شہر یار غزل	فضا ابن فیضی	مارچ ۱۹۶۱	۱۲-۱۴

Marfat.com

شہروں کی مٹی	بلراج کومل (تصویر)	جولائی ۱۹۸۳	۲۵
شہزادیٔ شب نور	یوسف شاد کرنولی	مئی ۱۹۵۸	۳۵
شہناز سے	جاذب ناگپوری	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳۰
شہکار	محمود عالم عظیم آبادی	یکم جون ۱۹۴۹	۱۱
شہلا	عزیز احمد	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۲۰
شہیدِ اعظم	عرش ملسیانی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۳
شیشہ کا آدمی	اختر الایمان	جولائی ۱۹۶۹	۲
شیکسپیئر	آزاد، جگن ناتھ	اکتوبر ۱۹۶۳	۳۲-۳۳
شیکسپیئر	کوثر، مہندر سنگھ	یکم نومبر ۱۹۴۵	۴۶
شیر کشمیر شیخ محمد عبداللہ	جوش ملیح آبادی	یکم نومبر ۱۹۴۹	۱۰-۱۱

ص - ض

صاحبِ نظر گیا (نصیر الدین ہاشمی کی وفات پر)	وقار خلیل	دسمبر ۱۹۶۴	۲۶
صبح آزادی	برق موسوی	دسمبر ۱۹۵۷	۴۱
صبح بنارس	حفیظ بنارسی	اکتوبر ۱۹۵۹	۱۰
صبح جمال	فراق گورکھپوری	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵
صبح خوش انجام	یعقوب عثمانی	جون ۱۹۵۲	۳۹
صبح کاذب	گوپال متل	اکتوبر ۱۹۴۸	۴۸
صبح نو	غازی، حامد انصاری	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۴۷
صبح نو	نازش پرتاب گڈھی	جولائی ۱۹۷۶	۴
صبح نو	روش صدیقی	دسمبر ۱۹۵۳	۱۵
صبح نو	جامی، خورشید احمد	اپریل ۱۹۵۷	۱۹
صحیفۂ نغمات	عمران انصاری	اپریل ۱۹۶۲	۱۴
صداقت مر نہیں سکتی	بشر نواز	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۶
صدائے بازگشت	اعظمی، خلیل الرحمان	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲۵
صدائے تیشہ زنی	فضا ابن فیضی	اپریل ۱۹۶۳	۴-۵
صفات آدم	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۶۶	۳
صنم گری	جوش ملیح آبادی	اگست ۱۹۵۴	۴
صورتیں	زیب عثمانیہ	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۱۴
ضمیر	ساغر نظامی	نومبر ۱۹۴۸	۳۳-۳۴

Marfat.com

ط

طارق کی دعا	اقبال، علامہ	۴ مارچ ۱۹۴۳	۲
طالع افسردہ	قاضی سلیم	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۵۶
طُغیانیات	نوح ناروی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۷
طفلی کے خواب	مجاز	۴ فروری ۱۹۴۳	۲
طلسم تمنا	روشن صدیقی	دسمبر ۱۹۶۷	۳
طلسم شبانہ	ضیا فیض آبادی	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۱۴
طلوعِ سحر	عشرت، س۔ا	اکتوبر ۱۹۵۵	۲
طلوعِ صبح نو	مہدی پرتاپ گڈھی	جنوری ۱۹۷۶	۳۲
طلوعِ صبح وفا	فضا ابن فیضی	اگست ۱۹۷۲	۵۷
طلوعِ کل	منور لکھنوی	جولائی ۱۹۵۴	۲۹
طوائف کا گھر	فاروق بانسپاری	مئی ۱۹۵۷	۱۷
طوبیٰ	طیش صدیقی	نومبر ۱۹۵۸	۴۶
طوفان	کامل رشید	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۴۸
طوفان تمنا	شاد صابری انبہٹوی	یکم مئی ۱۹۴۷	۵۵
طوفانِ سخن	نوح ناروی	اکتوبر ۱۹۴۸	۲۲
طوفان گذر گیا	وحید اختر	دسمبر ۱۹۶۴	۲۷-۲۸
طوفان نوح	نوح ناروی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۷۵

ع

عابد زندہ ہے	اسد ملتانی	یکم مئی ۱۹۴۷	۳۲
عالم امروز	قمر شیروانی	۱۵ جون ۱۹۴۹	۲۰۸
عجائبات دکن	سعادت نظیر	مارچ ۱۹۶۶	۴۸
عجز نظر	اختر انصاری	مارچ ۱۹۸۳	۲۰
عدیم الفرصت	بانو طاہرہ سعید (تصویر)	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۵
عرش و فرش	ساحر ہوشیارپوری	یکم فروری ۱۹۴۹	۱۶
عرفان حیات	افسر سیمابی احمد نگری	فروری ۱۹۵۵	۳۶
عرفان عشق	حسرت موہانی	اکتوبر ۱۹۵۶	۴۷

Marfat.com

عرفانِ محبت	مضطر، رام کرشن	اکتوبر ۱۹۷۶	۲۱
عذرِ عیادت	میکش اکبر آبادی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۷
عزم	عزیز تمنائی	اکتوبر ۱۹۷۷	۳۰
عزم	زیب، زیب النساء	مارچ ۱۹۶۳	۲۷
عزم جواں	جرار چھولسی	مئی ۱۹۶۳	۳۷
عزم سفر	روش پٹیالوی	ستمبر ۱۹۸۰	۴۱
عزم صادق	سحر رام پوری	ستمبر ۱۹۵۱	۴۵
عزم و عمل	شہ زور کاشمیری	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۱۵
عشق	فضا ابن فیضی	دسمبر ۱۹۵۴	۲
عشق	امرتا پریتم	مئی ۱۹۸۳	۴۵
عشق پیچاں کا شرابی	محشر، عباس بیگ	جون ۱۹۵۳	۳۳
عشرت باقی کے نام	حیا، کنیز فاطمہ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۳۹
عشرت عید	تابش دہلوی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۵۷
عشرت ناتمام	احمد ریاض	یکم اگست ۱۹۴۶	۲۱
عشرت ناتمام	احمد ریاض	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۳۵
عطامت کر مرے محبوب	سروجنی نائیڈو	جولائی ۱۹۷۹	۳۶
عطائے محروم (آج کل کشمیر نمبر سے متعلق)	محروم، تلوک چند	نومبر ۱۹۵۵	۳۰
عظمتِ آدم	آزاد، جگن ناتھ	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴۸
عظمت دکن	وقار خلیل	ستمبر ۱۹۶۷	ٹائیٹل
عظمتیں	شاہد ماہلی	جولائی ۱۹۷۴	۱۹
عفریت	کرشن موہن	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲۵
عقل پردہ درے	جمیل مظہری	اکتوبر ۱۹۵۱	۳۸
عقل و عشق	جوش ملیح آبادی	فروری ۱۹۵۳	۲-۴
عقیدت کی مالا	نعمانی، سعید اختر	اکتوبر ۱۹۶۲	۹
عقیدت کے پھول	نذیر بنارسی	اکتوبر ۱۹۵۷	۳۴-۳۵
عکس	عزیز تمنائی	جون ۱۹۶۶	۲۷
عکس آگہی	حیدر نایاب	جنوری ۱۹۷۰	۳۷
عکس جمال	کلیم، بہاء الدین (تصویر)	نومبر ۱۹۷۰	۳۰
علامہ کیفی دہلوی کی وفات پر	رعنا، برج لال	جنوری ۱۹۵۸	۹
علوئے ہمت	ثاقب لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۶	۱۱
عورت	بیگم، نعیمہ سلطان	یکم اگست ۱۹۴۶	۵۵

Marfat.com

عورت	طالب کاشمیری	یکم جولائی ۱۹۴۷	۴۷
عورت	خنداں لکھنوی، صادق حسین	یکم اپریل ۱۹۴۶	۵۳
عورت	شاد عارفی	جنوری ۱۹۵۱	۲ - ۳
عہد	سلام مچھلی شہری	نومبر ۱۹۶۷	۱۳
عہد	حمید الماس	اکتوبر ۱۹۶۳	۱۵
عہد آفریں دس برس	وجد، سکندر علی	جون ۱۹۷۶	۱۲
عہد گل	فضلی، فضل احمد کریم	۱۵ جون ۱۹۴۴	۴۲
عہد نو	نامی انصاری	جولائی ۱۹۶۴	۳۲
عہد نو	علی منظور	جولائی ۱۹۵۴	۱۵
عہد وفا	انجم اعظمی	مارچ ۱۹۵۱	۴۳
عہد وفا	بھٹی، عبدالمجید	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۲۶
عہد و پیماں	سروش عسکری طباطبائی	نومبر ۱۹۵۴	۱۹
عیار	امین حزیں	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۱۷
عید آزادی	ساغر نظامی	جنوری ۱۹۴۸	۵ - ۶
عید کارڈ	اعظمی، خلیل الرحمان	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۲۳
عید کی نماز	سید محمد جعفری	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۸

غ

غالب	اجمل اجملی	فروری ۱۹۵۷	۸
غالب	بسمل سعیدی (تصویر)	فروری ۱۹۷۱	۸
غالب — شاعر راز ہائے سینہ گداز	کرشن موہن	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۳۱
غالب	آزاد، جگن ناتھ	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۱۵
غالب	سرور، آل احمد	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۲۱
غالب آشفتہ سر	کمال جائسی	مارچ ۱۹۷۷	۲۶
غالب اور فانی (فردوس میں ایک مکالمہ)	فریدی، مغیث الدین	یکم جون ۱۹۴۵	۵۶
غالب سخن داں	عطا کاکوی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۱۵
غالب فن کار اعظم	نقشبندی، محمد عثمان عارف	فروری ۱۹۷۳	۲۴
غالب نام آور	عرش ملسیانی	مارچ ۱۹۷۲	۱۲
غریب	بسمل شاہ جہاں پوری	نومبر ۱۹۴۸	۵۲
غزل جدید	اکرم دہولیوی	فروری ۱۹۵۳	۵۳

Marfat.com

غم ہستی	رضا مظہری	جنوری ۱۹۵۲	۳۷
غم معتبر	فضا ابن فیضی	افسانہ نمبر نومبر ۱۹۵۹	۱۷

ف

فاشزم	اختر انصاری (تصویر)	یکم فروری ۱۹۴۵	ٹائٹیل
فتح آدم	احمد، منیر الدین	مارچ ۱۹۶۲	۱۹
فتح کا سہرا	حفیظ جالندھری	یکم جولائی ۱۹۴۳	۱۱
فتنۂ بیدار	علی اشرف	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۴۸
فرات	رضا تبسّم	مارچ ۱۹۷۴	۱۹
فرار	سیدہ فرحت	اگست ۱۹۴۸	۴۶
فرار	ساحر لدھیانوی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۴۵
فرانکسی ٹائن	علوی، محمد	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۲
فرد	کیفی اعظمی	جنوری ۱۹۷۲	۷
فردوس خیال	ماہر القادری	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۳۵
فردوسِ زمیں جنّت کشمیر یہی ہے	عرش ملسیانی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۱۸
فردوسِ کاشمیر	مست کشمیری، دینا ناتھ	اپریل ۱۹۵۱	۲
فردوسِ گم شدہ (بہ یاد آزاد)	فضا ابن فیضی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۸ - ۱۰
فرصت کے دن رات	ساغر نظامی	اپریل ۱۹۶۹	۵
فرزندان آدم کا کورس	حسن ہاشمی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۰
فریاد	اختر عادل	۱۵ جون ۱۹۴۶	۴۵
فریب	خاں، سلامت اللہ	یکم مئی ۱۹۴۷	۴۱
فریب دعا	جمیل مظہری	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۱۰
فریب کی دیوی	شاعر ندیم	اکتوبر ۱۹۶۵	۳۳-۳۴
فریب نظر	افسر سیمابی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۱۳
فریب مسرت	مسلم ضیائی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۴۸
فصل گل	فضا ابن فیضی	اگست ۱۹۵۱	۲۳
فصیل شب ہجر سے	مخمور سعیدی	جنوری ۱۹۷۲	۱۳
فضائے کاشمر	جوش ملیح آبادی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۴
فطرت	اختر انصاری	یکم جولائی ۱۹۴۴	۸

Marfat.com

فطرت ایک مفلس کی نظر میں	جذبی، معین احسن	۲۰ مارچ ۱۹۴۳	۱۶-۱۷
فطرت سے دریوزۂ کائنات	تنویر علوی	دسمبر ۱۹۵۴	۱۷-۱۸
فطرت کا پیراہن طفلی	سیماب اکبرآبادی	یکم مئی ۱۹۴۵	۵
فکر جمیل	جمیل مظہری	مارچ ۱۹۵۹	۳
فکر نو	ازل شاہ جہاں پوری	یکم جولائی ۱۹۴۷	۴۱
فکر مآل کار	اختر انصاری	یکم مئی ۱۹۴۷	۶۷
فکر و عمل	عبدالحفیظ	اپریل ۱۹۵۳	۵۰
فکر و معنی کا قافلہ سالار (حضرت امیر خسرو)	شمیم کرہانی	خسرو نمبر نومبر ۱۹۷۴	۳
فکر و نظر	حبیب اشعر دہلوی	۱۵ جون ۱۹۴۳	۳۰
فکر و پیام	ماہر القادری	یکم جون ۱۹۴۷	۲۷
فن	آزاد، جگن ناتھ	دسمبر ۱۹۵۱	۱۰
فن اور فن کار	فریدی، مغیث الدین	مئی ۱۹۵۴	۲
فن کار	فضا ابن فیضی	نومبر ۱۹۶۷	۱۹
فن کاروں کو رس	شمسی طہرانی	مئی ۱۹۶۲	۲۶-۲۷
فنگر پرنٹس	سخاوت شمیم	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۲
فیصلہ	تاجور سامری	ستمبر ۱۹۴۸	۲۳
فیضان	جوش ملیح آبادی	نومبر ۱۹۵۲	۴-۵
فیملی پلاننگ	فرقت کاکوروی	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۹

ق

قاتل رات (ٹیگور کی مصوّری کے نمونے)	ٹیگور/فراق گورکھپوری	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۶۴-۶۶
قافلۂ نوبہار	گوہر، نواب علی خاں	نومبر ۱۹۵۳	۵۰
قافلے	مجروح سلطان پوری	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۲۵
قافیہ	کرشن موہن	اکتوبر ۱۹۶۸	۳۴
قافیوں کے پرندے	کرشن موہن	جولائی ۱۹۸۶	۲۵
قدم بڑھا کے چلو	منشار، منشار الرحمان	غالب نمبر فروری ۱۸۵۸	۸
قدم ملا کے چلیں	نجیب رامش	مارچ ۱۹۶۲	۱۲
قرب و دور	اختر، جاں نثار	یکم مارچ ۱۹۴۷	۱۹
قریۂ جاں کی ایک نظم	شاہین (تصویر)	اپریل ۱۹۸۳	۲۷
قسم	فرقت، غلام احمد	یکم نومبر ۱۹۴۳	۱۴

Marfat.com

قسم پر قسم	اثر لکھنوی، جعفر علی خاں	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۵
قصۂ آزادیٔ ہند	عرش ملسیانی	اکتوبر ۱۹۵۷	۳ - ۵
قصیدہ	جعفری، علی سردار	فروری ۱۹۵۷	۲۵-۲۶
قصیدۂ آزادی	نوری	جنوری ۱۹۵۷	۴۳-۴۶
قطب تارا	شعریٰ، شفیق فاطمہ	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۸۹
قطب شاہی مقبرے	سعادت نظیر	ستمبر ۱۹۶۷	۳۶
قفس	دیوانہ، موہن سنگھ	یکم جون ۱۹۴۶	۱۱۸
قفس	جمیل ملک	یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۶
قفس کی تیلیوں پر سب لکھی ہے داستاں میری	عیش لکھنوی	۴ مئی ۱۹۴۳	۲۰
قفس	امرتا پریتم	مئی ۱۹۸۳	۴۵
قلعۂ مُعلّیٰ	علوی، تنویر احمد	اکتوبر ۱۹۵۷	۳۳
قلندر	کرشن موہن	اکتوبر ۱۹۶۸	۳۴
قلم نہیں ہے	عدم، عبدالمجید	مئی ۱۹۵۶	۴۴
قلمی چہرہ: (جوشؔ، فراقؔ، فیضؔ، راشدؔ، مجازؔ، میراجیؔ، کرشن چندرؔ)	سلام مچھلی شہری	۱۵ جون ۱۹۴۶	۳۵-۳۶
قلوپطرہ	علوی، تنویر احمد	اکتوبر ۱۹۵۵	۲۰
قلوپطرہ عالم یاس میں	حقی، شان الحق	یکم جون ۱۹۴۳	۱۳
قناعت	حیات لکھنوی	اگست ۱۹۷۴	۱۳
قوس و قزح	طالب کاشمیری	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۳۲
قوس و قزح	عشرت قادری	اکتوبر ۱۹۵۳	۴۶
قوم	شجاع ناموس، ڈاکٹر ایف ایم	یکم جون ۱۹۴۳	۳۳
قوم کے سورماؤں کی الوداع	چکبست لکھنوی	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۲۲-۲۳
قومی اتحاد	شوق، سمت پرکاش	دسمبر ۱۹۶۱	۳۹
قیمتی کھلونے	ظہیر صدیقی	فروری ۱۹۷۰	۳۵

ک

کاش آئے ایسی شام	عمیق حنفی	دسمبر ۱۹۶۸	۳
کاروانِ بہار	فضا ابن فیضی	نومبر ۱۹۶۳	۲۷-۳۰
کاروانِ حیات	اثر لکھنوی	اپریل ۱۹۵۱	۹
کاروانِ زندگی	وجد، سکندر علی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۲۳-۲۵

Marfat.com

کاروانِ وطن	رعنا، برج لال جگی	مئی ۱۹۵۸	۳۴
کاروبارِ عشق	خلیل الرحمان، محمد	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۱۱
کالی بنیان، سفید	کرشن موہن	جولائی ۱۹۸۶	۲۵
کالا کلوٹا کلموا	کرشن موہن	جون ۱۹۶۱	۱۷
کانگو	پیٹرس لومبا	دسمبر ۱۹۷۰	۳۶
کائنات	فضا ابن فیضی	اکتوبر ۱۹۵۵	۳۰
کب تک رہے	منشار، منشار الرحمان خاں	جون ۱۹۵۲	۳۹
کبھی اور ابھی	حیرت، عبدالمجید	جنوری ۱۹۶۰	۱۱
کبھی کبھی	ساحر لدھیانوی	سالنامہ ۱۹۴۴	۳۵
کتاب	آزاد، جگن ناتھ	نومبر ۱۹۷۳	۲۵
کتب خانہ	نصیر پرواز	فروری ۱۹۶۵	۱۳
کتبے	پریم وار برٹنی	دسمبر ۱۹۷۷	۲۲
کثرتِ اولاد	بسمل سعیدی	دسمبر ۱۹۷۲	۱۵
کجا ... می روی	جلال ملیح آبادی	مئی ۱۹۵۱	۳۴
کچے شیشے	باقر مہدی ؒ	ستمبر ۱۹۷۲	۱۲
کچھ اور	مسعود جاوید	دسمبر ۱۹۵۶	۴۳-۴۴
کچھ تلخ حقیقتیں	سیماب اکبر آبادی	یکم اگست ۱۹۴۴	۱۰
کچھ ہے بھی کچھ نہیں بھی	جوش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۴
کرشمۂ رنگین	عطا کاکوی	یکم اگست ۱۹۴۷	۲۱
کرم یوگی نہرو	کرشن موہن	نہرو نمبر ۱۹۶۴	۱۳
کرناٹک	شاکر، میر قمر الدین علی خاں	جون ۱۹۵۹	۱۶
کرۂ ارض	علوی، تنویر احمد	مارچ ۱۹۵۶	۲۹
کسی سے	ش ضحیٰ	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۱۹
کسی سے؟	منور لکھنوی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۳۴
کسی سے خطاب	ساز، مظفر حسین	یکم فروری ۱۹۴۶	۲۴
کسی کی آمد	ضیاء الاسلام	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۴
کسی نے کی ہیں ایسی دہر میں قربانیاں اب تک	باغ اکبر آبادی، حکیم لالہ بالکشن داس	۲۰ فروری ۱۹۴۳	۲
کشاکش	شمیم کرہانی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۴
کشاکشِ حیات	ذوق، حمید قادری	مارچ ۱۹۵۳	۵۰
کشکول	سائل دہلوی	۴ مئی ۱۹۴۳	۸ - ۹
کشمکش	شہریار	مئی ۱۹۶۸	۳۵

Marfat.com

کش مکش	سلام مچھلی شہری	جولائی ۱۹۶۸	۱۲
کش مکش	درد، وشوانا تھ	مارچ ۱۹۸۶	۲۸
کش مکش	فرحت شاہ جہاں پوری	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۷
کش مکش	میکش اکبر آبادی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۲۰
کش مکش	وجد، سکندر علی	فروری ۱۹۵۴	۱۷
کش مکش	باقر مہدی	فروری ۱۹۵۴	۱۷
کشمیر	انصاری، محمد ولی الحق	جون ۱۹۷۸	۱۶
کشمیر	خیال، غلام نبی	جون ۱۹۷۸	۱۶
کشمیر (ترجمہ)	فاضل کاشمیری	ستمبر ۱۹۵۵	۳۳
کشمیر	ساغر نظامی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۲۳-۲۶
کشمیر چل	عارف، محمد عثمان	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۳
کشمیر سے خطاب	محروم، تلوک چند	نومبر ۱۹۵۲	۱۱
کشمیر کی ایک صبح	اثر لکھنوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۵
کشمیر کی کنول جھیل	مست، دینا ناتھ	ستمبر ۱۹۵۱	۴
کفرِ عشق	اختر، ہری چند	یکم جون ۱۹۴۹	۲
کل رات کو	سروش عسکری	دسمبر ۱۹۴۸	۴۰-۴۱
کلرک	سید محمد جعفری	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۸
کلیاں	ذابر فتح پوری	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۵۲
کمال فن	حسن منعیم	مارچ ۱۹۷۸	۱۷
گگن اور کلائی	ناداں، اندر سروپ دت	مئی ۱۹۸۳	۳۰
کنول	سکندر مہدی	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۶۰
کواڑ	حیرت گورکھپوری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۲۸
کوراپٹ	حیدر نایاب	جولائی ۱۹۷۳	۳۷
کوشش	شمیم کرہانی	دسمبر ۱۹۵۶	۱۳-۱۴
کون لگائے پار	امر یوگ دھیان آہوجہ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۳۸
کوئٹہ	اسد ملتانی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۳۵
کوئی افسانہ نہیں	باقر مہدی	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۲۸
کوئی بتائے یوسفِ کنعاں کدھر گیا	جوش ملیح آبادی	جواہر لال نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۲-۳
کہاں جا بسی ہو؟	انور قریشی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۹
کہاں ہیں	ساحر لدھیانوی	یکم جون ۱۹۴۵	۲۹
کہانی	نعیم صبا	یکم مارچ ۱۹۴۷	۳۸

Marfat.com

کہانی اپنی	بشر نواز	اگست ۱۹۷۲	۱۰-۱۱
کہکشاں	پی-پیام	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۴۱
کہے زلیخا	غلام رسول، مولوی	جنوری ۱۹۵۶	۵۱
کھاجورا ہو	علوی، تنویر احمد	جنوری ۱۹۷۰	۱۳
کھڑی دعوت	شہباز صدیقی امروہوی	مئی ۱۹۶۴	۱۲-۱۴
؟	سرور، آل احمد	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۲۶
کیا دل ہے مرا دل	اظہار بلیح آبادی	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۳۲
کیا علاج ؟	فرحت، کرامت فاطمہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۲۱
کیا کہنا	فراق گورکھپوری	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۶
کیا معنی	عرش ملسیانی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۳۵
کیا ہوا ؟	حکیم منظور	جنوری ۱۹۸۴	۲۷
کیا ہوا اے صبا	ثوبان فاروقی	جون ۱۹۷۱	۳۱
کیا ہوا	مجاز، اسرار الحق	اکتوبر ۱۹۴۸	۳۳
کیا ہوں	عاصی کیرانوی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۴۶
کیا ہوں میں	کوثر، آر-ایس	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۴
کیا ہوگا	سلمیٰ جاوید	ستمبر ۱۹۷۹	۳۵
کیا ہوگیا مجھے ؟	منصور معجز	یکم مئی ۱۹۴۵	۲۸
کیسر کی شہزادی	مست کشمیری، دینا ناتھ	جولائی ۱۹۵۳	۴۱-۴۲
کیف تغزل	طرفہ قریشی	اپریل ۱۹۶۳	۱۶
کیف مجاز	مجاز، اسرار الحق	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۲۲
کیف و مسرت	سیدہ فرحت	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۲۹
کیفیات شباب	شباب بدایونی	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۲۶
کیفیتیں	اسد بھوپالی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۴۰

گ

گاتی ہوئی راہیں	سیماب اکبر آبادی	یکم فروری ۱۹۴۶	۵
گاندھی	سلام مچھلی شہری	جنوری ۱۹۷۰	۹
گاندھی	ضیا فتح آبادی	اکتوبر ۱۹۵۱	۴
گاندھی	آزاد، جگن ناتھ	جنوری ۱۹۵۱	۹
گاندھی جینتی	شاطر حکیمی	اکتوبر ۱۹۵۴	۱۴

Marfat.com

گاندھی جی کی شہادت	منور لکھنوی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۸
گاندھی مہاراج	ٹیگور، رابندر ناتھ	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۴
گجر بجا	وقار خلیل	دسمبر ۱۹۷۲	۲۷
گڈریا	خاور، بدیع الزماں	فروری ۱۹۶۷	۳۷
گردش	عبادت بریلوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۱
گردش	زہرہ جمال	یکم مئی ۱۹۴۷	۵۱
گرو دیو	علقمہ شبلی	جولائی ۱۹۷۴	۱۹
گرونانک جی	رضا امروہوی	نومبر ۱۹۶۹	۲۵
گرونانک کا ظہور مقدس	منور لکھنوی	نومبر ۱۹۷۹	۲۵
گریز	رفیق احمد	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۲۱
گریز	تاباں، غلام ربّانی	۱۵ جولائی ۱۹۴۵	۲۶
گریز پا	شاذ تمکنت	اکتوبر ۱۹۶۰	۳
گفتنی و ناگفتنی	شورش کاشمیری	مئی ۱۹۵۶	۴۵
گل زمیں	فضا ابن فیضی	جون ۱۹۶۵	۲۰-۲۲
گل نامراد	شیدا، راجیندر ناتھ	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۱۷
گلِ نرگس (ورڈسورتھ کی نظم دی ڈیفوڈل کا ترجمہ)	مترجم: جعفر، جعفر حسینی	مارچ ۱۹۶۰	۱۲
گلچیں سے	ماہ رام پوری	یکم فروری ۱۹۴۶	۴۴
گلدستۂ صدرنگ (طویل نظم کا ایک حصہ) (ہندوستان کی جنگ آزادی کی تاریخ)	ساغر نظامی	جنوری ۱۹۸۰	۳ - ۴
گلشن و نشیمن	نشتر سندیلوی	اپریل ۱۹۵۳	۴۰
گلاب کا جسم	وقار خلیل	نومبر ۱۹۶۸	۷
گلابوں کے حسیں معبد میں	سروجنی نائیڈو، ثاقب رزمی	ستمبر ۱۹۷۹	۳۵
گلہائے عقیدت	واحد پریمی	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۵۲
گلہائے عقیدت	سیدہ شانِ معراج	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۶۵
گم شدہ نظموں کے نام	فضا ابن فیضی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۴۷
گمشدہ نغمے	زیدی، علی جواد	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۵۰
گم شدہ وادیٔ غم	روشن صدیقی	دسمبر ۱۹۶۶	۱۳
گم گشتگی	وحید اختر	جنوری ۱۹۷۳	۸
گناہِ عظیم	جیمنی سرشار	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۹
گنج سوختہ	حمید الماس	مئی ۱۹۸۰	۸
گنگا کا خطاب سمندر سے	بھٹناگر، ڈاکٹر شانتی سروپ	۱۵ جون ۱۹۴۳	۶ - ۷

Marfat.com

گنگا کا کنارہ	کامل رشید	یکم فروری ۱۹۴۶	۳۵
گوتم بدھ	امن لکھنوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۰
گوتم بدھ	نظیر لدھیانوی	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۲۶
گوتم بدھ	علوی، تنویر احمد	نومبر ۱۹۵۶	۱۴-۱۵
گورر سیدہ	جمیل مظہری	ستمبر ۱۹۸۰	۱۰
گوسوامی تلسی داس	بسنت، بسنت کمار	ستمبر ۱۹۸۰	۳۷
گونج	نعیم صبا	یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۰
گویا شاعر	واہی	اکتوبر ۱۹۵۸	۲۰
گہرائی	موج علیگ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۱۹
گہوارۂ مسیح	وجد، سکندر علی	جولائی ۱۹۶۰	۲۱-۲۲
گھٹا	جوش ملیح آبادی	اگست ۱۹۵۲	۶۰
گھٹا	محشر عنایتی رام پوری	جولائی ۱۹۵۸	۲۰-۲۱
گھٹا ہی جاتا ہے دم کاغذی حصاروں میں	عمیق حنفی	جنوری ۱۹۶۰	۳۴-۳۵
گھروندا	نصیر پرواز	ستمبر ۱۹۸۳	۲۲
گھستے ہوئے رشتے	ندا فاضلی	فروری ۱۹۷۱	۱۹
گیارہ (۱۱) جنوری ۱۹۶۶	فضیل جعفری	اپریل ۱۹۶۶	۵
گیہوں نے کہا	شاد عارفی	مارچ ۱۹۵۹	۱۷

ل

لاجواب	قمر اقبال	اپریل ۱۹۸۵	۲۸
لاکے سلسلہ سے	احمد ہمیش	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۵
لال بہادر	جوہر ٹونکی	اپریل ۱۹۶۶	۳۰-۳۱
لال فیتہ	واہی، رضا نقوی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۴۱
لامیۃ العجم - عربی زبان کا ایک شاہکار قصیدہ)	ابو اسماعیل الحسین طغرائی / نورانی، سید امیر حسن	دسمبر ۱۹۵۴	۴۰-۴۴
لخت	عمیق حنفی	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۱
لخت لخت	نظر شاہ جہاں پوری	جون ۱۹۶۱	۳۴
لغزش	بھٹی، عبد المجید	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۲۳
لکشمی بائی	نیر، ذکیہ سلطانہ	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۱۸

Marfat.com

لکھنؤ	سروش عسکری طباطبائی	جولائی ۱۹۵۲	۲۲
للکار	روشن بنارسی	مئی ۱۹۶۳	۱۱
لمس	قاضی سلیم	جون ۱۹۶۸	۲۴-۲۵
لمحوں کی صدا	مخمور سعیدی	مئی ۱۹۷۳	۲۷
لمعات	تمر مرادآبادی	ستمبر ۱۹۵۶	۲۴
لوح و قلم	فیض، فیض احمد	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۶
لہو پکارے گا	ناداں، اندر سروپ دت	اکتوبر ۱۹۸۱	۱۱
لہو کا چراغ (اندرا کی موت پر) (تصویر)	ظہیر ناشاد دربھنگوی	دسمبر ۱۹۸۴	۱۱
لہو کا ساز	حبیب تنویر	ستمبر ۱۹۶۳	۴۱
لہولہان دائرے	زاہدہ زیدی	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۱
لَے کی آگ	پیکر واسطی	اگست ۱۹۴۸	۲۶

م

ماتا کو پرنام	اروند و گوش / ارشد صدیقی	جون ۱۹۵۷	۳۳
ماتم (فخرالدین علی احمد کے جنازے کا ایک منظر تصویر)	رفعت سروش	مارچ ۱۹۷۷	ٹائیٹل
ماتم آزاد (آزاد کی تصویر، الہلال کا عکس)	جمیل مظہری	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۲۳-۲۶
ماتمِ آزاد	امن، گوپی ناتھ	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۶ - ۷
ماتمِ استاد (مولانا رضا علی وحشت کی یاد میں)	جمیل مظہری	جنوری ۱۹۵۷	۱۱-۱۲
ماتمِ جلیل	نوح ناروی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۸
ماتمِ سائل	نہال سیوہاروی	دسمبر ۱۹۴۵	۳۵
ماتم کیوں	سرور، آل احمد	اگست ۱۹۵۴	۳۰
ماتمِ نہرو	محروم، تلوک چند	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۵۸
ماتمِ نہرو	محروم، تلوک چند	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۵۸-۶۰
ماتھے کی بندی	م۔الف سید	دسمبر ۱۹۵۷	۴ - ۶
ماتا	سلمیٰ شمیم	۱۵ جون ۱۹۴۹	۲۱
ماں	لیشونت / خاور بدیع الزماں	اگست ۱۹۷۷	۲۶
مانگے کا اُجالا	مہیش پٹیالوی (تصویر)	جون ۱۹۷۱	۳۴
ماورا	تلخ، من موہن	اکتوبر ۱۹۵۸	۴۷

Marfat.com

ماورا	درد، وشوناتھ	مئی ۱۹۵۹	۷
ماہِ نو (ماخوذ از اقبال)	صابر ابوہری	مارچ ۱۹۸۲	۲۸
مآل جستجو	مُلّا، آنند نرائن	۱۵ جنوری ۱۹۴۹	۳
مائٹی ایٹم	مجتبیٰ، وامق احمد	یکم فروری ۱۹۴۹	۱۰
متاعِ عمر	عزیز جاوید	جنوری ۱۹۷۳	۳۹
متوسط طبقہ	شاذ تمکنت	مارچ ۱۹۷۸	۱۷
متوازی راستے	ساجدہ زیدی	مارچ ۱۹۷۱	۱۰
متھرا	قادری، فصیح اکمل	دسمبر ۱۹۶۷	۲۴
مٹی کا ادراک	بدنام نظر	مارچ ۱۹۸۲	۲۸
مجبور ہو تم	عباس، مرزا عابد	یکم جنوری ۱۹۴۶	۲۱
مجبوریاں	باقر رضوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۶
مجھ سے پہلی سی محبّت مری محبوب نہ مانگ	فیض، فیض احمد	۴ مارچ ۱۹۴۳	۱۸
مجھ کو جانا ہے بہت دور ابھی	بیگ، مرزا مشتاق علی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۵۱
مجھے بے ساختہ اپنی جوانی یاد آتی ہے	جوش ملیح آبادی	اپریل ۱۹۵۲	۳ - ۵
مجھے لوٹا دو	ٹیگور، رابندر ناتھ / شانتی رنجن بھٹاچاریہ	نومبر ۱۹۵۷	۴۵-۴۶
محاذ فن کی طرف	حرمت الاکرام	اپریل ۱۹۶۴	۴۰
محبّت اور بہار	اثر لکھنوی	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۱۴
محراب غزل	فضا ابن فیضی	مئی ۱۹۵۷	۴۴-۴۵
محرم	جوش ملیح آبادی	فروری ۱۹۵۰	۲
محمد قلی قطب شاہ (اردو کا پہلا صاحب دیوان شاعر)	متین سروش	نومبر ۱۹۷۰	۲۱
مختصر مفید	علی منظور	نومبر ۱۹۵۳	۱۲
مخدوم مرحوم	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۷۹	۴۴
مدراس کے ساحل پر	آزا، جگن ناتھ	فروری ۱۹۵۱	۱۵-۱۶
مذاق	شمیم کرہانی	اگست ۱۹۵۰	۲۲
مرا دشمن، مرا دوست (سلام مچھلی شہری کی یاد میں)	آزاد، جگن ناتھ	مارچ ۱۹۷۴	۹
مری آرزو	نصیر پرواز	اپریل ۱۹۸۱	۲۶
مرے قلم کا لہو	پریم وار برٹنی	فروری ۱۹۶۳	۲۷
مراثیِ انیس	اجمل اجملی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۲

Marfat.com

مراد آباد	دلکش آفریدی	اپریل ۱۹۶۷	۳۷-۳۸
مرثیہ اثر	گوہر، نواب علی خاں	ستمبر ۱۹۶۷	۲۴
مردم شماری	جعفری، سید محمد	اگست ۱۹۶۱	۴۲
مرغ زار و جوئباز	قاسمی، احمد ندیم	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۱۵
مرگ گل	سلام مچھلی شہری	دسمبر ۱۹۷۳	ٹائیٹل
مرنے سے پہلے، مرنے کے بعد — (مجاز کی موت پر)	نازش پرتاپ گڑھی	مارچ ۱۹۵۶	۱۱-۱۲
مریم ثانی	مُلّا، آنند نرائن	افسانہ نمبر مارچ ۱۹۵۲	۱۳-۱۸
مریم نغمہ	شاذ تمکنت	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۴۸-۵۰
مزارِ غالب	اقبال	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۴۸
مزار غالب پر	سرور، آل احمد	مئی ۱۹۵۵	۲
مزدور اور محبت	ضیا فتح آبادی	اگست ۱۹۴۸	۳۹
مسافر	سعید سہروردی	جولائی ۱۹۸۰	۱۵
مسافر	ساغر نظامی	یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۰
مسافر سے	بیدار، پروفیسر اس ڈی شرما	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۳
مستقبل	مضطر ککوڑوی	اکتوبر ۱۹۴۸	۵۲
مستقبل کا ہندوستان	یحییٰ اعظمی	اپریل ۱۹۵۵	۲-۳
مسدس شہر آشوب	ظفر، بہادر شاہ	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۰۲
مسدس شہر آشوب	کامل، مرزا باقر علی خاں	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۴
مشاعرہ	مُلّا، آنند نرائن	دسمبر ۱۹۴۸	۲۱-۲۲
مشاعرہ	نازش پرتاپ گڑھی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۲۸-۲۹
مشاہدات	خمار بارہ بنکوی	ستمبر ۱۹۴۸	۱۳
مشعل	رضا نقوی	دسمبر ۱۹۵۲	۲۸
مشکلات	سائل انبہٹوی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۲۶
مصنّف	اختر انصاری	یکم جولائی ۱۹۴۴	۸
مصوّر	قادری، سجاد علی	مارچ ۱۹۶۱	۳۹
مصوّر فطرت	انور صابری	فروری ۱۹۷۷	۱۷
مضراب	روشن صدیقی	یکم فروری ۱۹۴۶	۱۷
مطالبہ	تخت سنگھ (تصویر)	مارچ ۱۹۸۶	۲۷
مطرب	حیا، کنیز فاطمہ	یکم اپریل ۱۹۴۴	۲۰
مطربہ	شیدا، راجیندر ناتھ	یکم مارچ ۱۹۴۵	۳۰
مظہر الفت	آزاد، معظم عباسی	مئی ۱۹۵۸	۹-۱۰

Marfat.com

معانی کی تلاش	وحید اختر	نومبر ۱۹۶۸	۱۹
معراج افکار	روشن صدیقی	نومبر ۱۹۵۱	۴۹
معبودۂ ذوق وفا	متین سروش	جولائی ۱۹۶۹	۳۹
معجزہ	باقر مہدی	ستمبر ۱۹۷۰	۲۰
معذرت	عشرت رحمانی	ستمبر ۱۹۴۸	۴۱
معذرت	شور، پروفیسر منظور حسین	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۲۴
معشر (دربیان جنگ وصلح محمد شاہ ونادرشاہ)	حکیم سید سعید احمد اکسعد ٹونکی	ستمبر ۱۹۵۷	۱۴-۱۵
معصومیتِ شباب	اختر شیرانی	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۲۴
معنیٰ سے	عزمی خیرآبادی	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۴۸
معنیہ	وجد، سکندر علی	ستمبر ۱۹۷۸	۴
معنیہ سے	ممتاز قاسمی	یکم مئی ۱۹۴۷	۲۷
مکالمات	فرید عارفی	ستمبر ۱۹۵۶	۲۴
مکالمۂ سُروَلے	شفق اکبرآبادی، ولایت حسین خاں	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۸-۹
مکتوب رنگیں	الیاس عشقی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۴۷
مکین ہی عجیب ہیں	ظہیر صدیقی	اکتوبر ۱۹۸۰	۳
مگر وہ شعلۂ ابر ہے (کرشن چندر کی یاد میں)	ساجدہ زیدی	مئی ۱۹۷۷	۱۰
ملاقات	امرتا پریتم	مئی ۱۹۸۳	۴۴
ملاقات کے چند لمحے	منظر سلیم	مارچ ۱۹۷۰	۱۹
ملا کا پروگرام	واہی، رضا نقوی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۴۱
ملکۂ کوہسار	شیدا، مرزا کمال الدین	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۷۳
ممتاز محل	جمال صابری	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۴۲
من و تو	کاوش بدری	اکتوبر ۱۹۶۱	۴۳
مناجات	جوش ملیح آبادی	اگست ۱۹۵۱	۴-۷
منزل مقصود	دور سیفی	جولائی ۱۹۷۶	۳۷
منظر شباب	فیض جھنجھانوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۳۵
منظر نامہ	صابر، نوبہار	جون ۱۹۸۳	۲۸
منظر نامے	والی آسی	ستمبر ۱۹۸۲	۲۷
۱، ۲، ۳، ۴، ۵،			
منصوبے	عشرت قادری	جون ۱۹۶۲	۳۳
موت	جذبی	یکم فروری ۱۹۴۴	۳۳
موت	بھٹی، عبدالمجید	یکم اپریل ۱۹۴۶	۲۵

Marfat.com

موت سے خطاب	فاروق محشر بدایونی	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۱۳
موت سے کہہ دو جواہر لال مر سکتا نہیں (زندگی کی مختلف تصاویر)	رضوی، علی مہدی	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۳۹-۴۰
موت کا ہرکارہ	رونق دکنی سیمابی	مئی ۱۹۷۵	۲۵
موت کی آواز	تلخ، من موہن	مئی ۱۹۵۶	۳۹
موج ترنم	فراق گورکھپوری	یکم اگست ۱۹۴۶	۷
موج تغزل	فراق گورکھپوری	اکتوبر ۱۹۵۴	۶
موسم بہار (دھرپد راگ بھیرو)	تان سین	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۹۶
موسم گرما	عبدالمجید	اپریل ۱۹۶۸	۳۲-۳۵
موسم گل	عمران انصاری	۱۵ ۱۹۴۶	۳۷
موسیقی	شاہین غازی پوری	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۴۴
موضوع سخن	فیض احمد فیض	۴ اپریل ۱۹۴۳	۲۲-۲۳
مولانا ابوالکلام آزاد	بسمل سعیدی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۴۶-۴۷
مونالزا	اختر انصاری	یکم نومبر ۱۹۴۵	۴۹
مونالزا — لیوناڈو سے	عبدالعلیم شیرکوٹی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۱۵
مہاتما بدھ	قمر مرادآبادی	نومبر ۱۹۵۶	۲۶
مہاتما بدھ کی یاد میں	منور لکھنوی، بشیشور پرشاد	مئی ۱۹۵۶	۱۴-۱۶
مہاتما گاندھی	عارف، محمد عثمان	اکتوبر ۱۹۷۶	۸
مہاتما گاندھی (تصاویر)	ورما، رام لال	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۵۵-۶۲
مہاتما گاندھی	مخروم، تلوک چند	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۷
مہاتما گاندھی کا معجزہ	" "	"	"
مہاتما گاندھی کے پھول	" "	"	"
مہربان لمحے	مخمور سعیدی (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۱۸
مہر و اخلاص کی بُو	منور لکھنوی، بشیشور پرشاد	جون ۱۹۶۹	۶
میخانے	روش صدیقی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۳۵
میرا پتہ	امرتا پریتم	مئی ۱۹۸۳	۴۵
میرا کلام بہترین	حفیظ جالندھری	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۶
میرا وطن	خسرو، امیر احمد	جنوری ۱۹۶۸	۳
میرا وطن میرا گھر	قیصر عثمانی	فروری ۱۹۸۰	۱۰
میرا ہندوستان	حکیم منظور	اگست ۱۹۸۵	۱۸-۲۲

Marfat.com

میری برسات	وارث کرمانی	فروری ۱۹۵۳	۵۳
میری شاعری اور نقاد	جذبی، معین احسن	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۰-۱۱
میرے بعد	جوش ملیح آبادی	اکتوبر ۱۹۴۸	۱۴-۱۵
میرے لیے	نجمہ تصدق	یکم نومبر ۱۹۴۳	۳۵
میرے نغمے	حشر القادری	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۲۶
میرے وطن کے جوانو	زرینہ ثانی	فروری ۱۹۶۶	۱۹
میرے وطن پیارے وطن	عرش ملسیانی	فن تعمیر نمبر اگست ۱۹۶۲	۵۹
میں	مُلّا، آنند نرائن	یکم مارچ ۱۹۴۷	۷
میں اپنا نام کیا لکھوں	بشر نواز	دسمبر ۱۹۸۱	۲۶
میں اور تو	اقبال عظیم	یکم جون ۱۹۴۷	۳۳
میں اک جہان کی قسمت سے کھیل سکتا ہوں	فراق گورکھپوری	۴ مئی ۱۹۴۳	۲۱
میں ایک ذرّہ ہوں	امیر عارفی	جولائی ۱۹۷۵	۳۵
میں خود اپنا سوگوار	نازش پرتاپ گڑھی	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۱۴-۱۶
میں کون ہوں	ثاقب کان پوری	جنوری ۱۹۶۲	۲۷-۲۸
میں نہیں ملول و حزیں	مخمور سعیدی	جون ۱۹۶۱	۴۰
مینار خامشی	کرشن موہن	جنوری ۱۹۴۸	۴۸

ن

ناخدا سے	پی پیامی	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۱۸
نارسائی	عادل، وشوامتر	یکم جنوری ۱۹۴۷	۳۵
نازِ جلوہ	اختر اورینوی	دسمبر ۱۹۶۰	۲۷
نازشِ حوا	قالب مرزا پوری	مارچ ۱۹۷۷	۴۴
نازک اشارے	سیماب اکبرآبادی (تصویر)	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۲۷
ناشتے کی میز پر	شاہین (تصویر)	فروری ۱۹۸۴	۱۸
ناشکرے	سحر عشق آبادی	ستمبر ۱۹۵۵	۲۰
ناگ پور	طرفہ قریشی بھنڈاروی	مارچ ۱۹۶۵	۳-۴
نالۂ رخصت	جوش ملیح آبادی	یکم جنوری ۱۹۴۹	۳-۵
نالۂ غم (لال بہادر شاستری کی وفات پر)	امن، گوپی ناتھ	فروری ۱۹۶۶	۶
ناہید	جمیل احمد، محمد	نومبر ۱۹۵۰	۴۸
ناؤ کاغذ کی	ناداں، اندر سروپ دت	مئی ۱۹۸۳	۲۶

Marfat.com

نجات	ٹیگور/ فراق گورکھپوری	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۱۷
ندائے تخلیق	حسن نعیم	اکتوبر ۱۹۶۴	۱۷
ندائے غیب	الطاف پرواز	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۲
نراشا	قاضی سلیم	اپریل ۱۹۴۶	۳-۲
نذرِ اخلاص (بخدمت مولانا ابوالکلام آزاد) (تصویر)	نشور واحدی	فروری ۱۹۷۹	ٹائیٹل
نذرِ اقبال	یوسف جمال	فروری ۱۹۷۹	۱۹
نذرِ اقبال	جمیل مظہری	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳
نذرِ اقبال	نخشب جارچوی	یکم جولائی ۱۹۴۳	۳۸
نذرِ اندرا	رابعہ برنی	مارچ ۱۹۸۵	۱۸
نذرِ اندرا گاندھی	انجم عرفانی	نومبر ۱۹۷۶	۲۳
نذرِ خیام	اختر، جاں نثار	یکم اگست ۱۹۴۳	۲۹
نذرِ ظفر (مولانا ظفر علی خاں)	اختر، پنڈت ہری چند	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۳۹
نذرِ عقیدت	سعادت نظیر	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۹۱-۹۰
نذرِ عقیدت (کالی داس کی خدمت میں)	محمود زکی	ستمبر ۱۹۶۴	۹
نذرِ عقیدت	بشیر بدر	جون ۱۹۶۹	۱۹
نذرِ عقیدت	تاباں، غلام ربانی	جون ۱۹۶۹	۱۹
نذرِ عقیدت	سعادت نظیر	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۴۸
نذرِ غالب	عطا کاکوی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۸	۵
نذرِ غالب	حرمت الاکرام	غالب نمبر فروری ۱۹۶۹	۳۱
نذرِ غالب	اکرم دہولیوی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۴۵
نذرِ غالب	آمر سورتی	غالب نمبر فروری ۱۹۵۹	۹
نذرِ فراق	ضیا فتح آبادی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۴۸
نذرِ گاندھی	شاہد ساگری	اکتوبر ۱۹۷۴	۸
نذرِ وطن	وجد، سکندر علی	ستمبر ۱۹۵۵	۳۰
نذرانہ	منیب	جولائی ۱۹۵۱	۴۸
نذرانہ	صدیق نظیر	جنوری ۱۹۶۵	۴۷
نذرانے	اعظمی، خلیل الرحمان	دسمبر ۱۹۵۵	۲۹
نسائیت — کارزارِ حیات میں	زیبا کاکوروی، عفت بانو	جولائی ۱۹۷۶	۴۳
نصاب خاک	حرمت الاکرام	جون ۱۹۷۹	۱۰
نظر نظر میں سمایا جمالِ آزادی	رحم علی الہاشمی	دسمبر ۱۹۴۷	۶۰
نظر کشا	علی منظور	اپریل ۱۹۵۵	۲۹

Marfat.com

نظریں	میکش اکبرآبادی	یکم جون ۱۹۴۶	۷۵
نظروں کا سلام	فاروق محشر بدایونی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۲۶
نظم	شمس فریدی	اکتوبر ۱۹۷۱	۳۱
نظم (خدا کے واسطے اس درجہ بے قرار نہ ہو)	راحت سعید	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۲۱
نظم	واقف مرادآبادی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر دوم مئی ۱۹۷۴	۴۰
نظیر اکبرآبادی	فریدی، مغیث الدین	جنوری ۱۹۵۵	۱۴
نعرۂ اسد	اسد ملتانی	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۱۴
نعرۂ انقلاب	شمس عظیم آبادی، عبدالمجید	ستمبر ۱۹۷۶	۱۳
نعرۂ جنگ	اثر لکھنوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۳	۲۳
نعرۂ حال	جین، پریم کمار	یکم اپریل ۱۹۴۹	۴
نعرۂ قوت و حیات	جین، پریم کمار	فروری ۱۹۵۰	۴۲
نغمۂ اعظم (رابندر ناتھ ٹیگور کی آخری نظم دی گریٹ کا ترجمہ)	مست کشمیری، دینا ناتھ	ستمبر ۱۹۵۸	۳۶-۳۷
نغمۂ ابر	مترجم۔ عشرت، امرت لال	دسمبر ۱۹۶۰	۴۱
نغمۂ حیات	مخمور اکبرآبادی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳۳
نغمۂ دل	ساغر نظامی	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۲
نغمۂ زندگی	فضلی، فضل احمد کریم	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۴
نغمۂ زندگی	نوشابہ قدوائی	یکم جنوری ۱۹۴۵	۲۱
نغمۂ زندگی	فضلی، فضل احمد کریم	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۲۵
نغمۂ شب تاب	فراق گورکھپوری	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۱۸
نغمۂ شوق	فکر ندوی	یکم جولائی ۱۹۴۵	۴۵
نغمۂ فردوس	ناظر، چودھری خوشی محمد	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۶۹
نغمۂ مجسم	اثر لکھنوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۶-۷
نفی سے اثبات تک	شہریار	نومبر ۱۹۷۳	۱۸
نقش بر آب	پرمود یکتا	جولائی ۱۹۶۵	۲۰
نقش فریاد	رشید افروز	اگست ۱۹۸۶	۲۴
نقش کف پا کیا ڈھونڈیں	عبدالرؤف	جون ۱۹۷۳	۲۴
نقش و نگار	وجد، سکندر علی	جولائی ۱۹۶۲	۳
نقوش	ارشد صدیقی ساگری	فروری ۱۹۵۶	۴۲
نقوش مانی	مانی جائسی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲۱
نکات شیکسپیئر	مرحوم، تلوک چند	یکم جنوری ۱۹۴۶	۹

Marfat.com

نکہتوں کے آنچل میں	روشن صدیقی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۲
نگارِ شب	تنویر علوی	اپریل ۱۹۶۶	۲۳
نگاروں کا دیس	عرش ملسیانی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۴۱-۴۲
نگاہِ یار	افسر سیمابی احمد نگری	فروری ۱۹۵۶	۴۲
نمائندہ	ٹیگور/ فراق گورکھپوری	ٹیگور نمبر مئی ۱۹۶۱	۳۷
نوائے زندگی مدھم سُروں میں سُن رہی ہوں	سروجنی نائیڈو/ ثاقب رزمی	ستمبر ۱۹۷۹	۳۵
نوائے عمل	خان غازی کابلی	مارچ ۱۹۷۶	۶
نوحۂ ذاکر	مست، دینا ناتھ	جون ۱۹۶۹	۲۷
نوحۂ غلام احمد فرقت	فریدی، مغیث الدین	مارچ ۱۹۷۳	۲۹
نورباف	سمیع سرمد	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۵۲
نوک خار	زاہدہ زیدی	خواتین نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۵	۹۱
نوک جھونک	اثر لکھنوی، جعفر علی خاں	ستمبر ۱۹۴۸	۵
نوید	رشید افرور	اگست ۱۹۸۶	۲۴
نویدِ امن	شاغل قادری گیادی	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۴۲
نویدِ سحر	ملک تاسے	ستمبر ۱۹۸۰	۳۱
نومیدی	سحر فتح پوری	ستمبر ۱۹۵۱	۴۳
نہیں نہیں نہیں	راز، راج نرائن	تاراچند نمبر جون ۱۹۷۴	۴۱
نئی بہار	قیصر قلندر	جون ۱۹۷۶	۲۱
نئی دشا میں سفر	شاہد کلیم	جون ۱۹۷۶	۳۳
نئی روشنی	رفعت سروش	جون ۱۹۷۶	۲۱
نئی سمت کا بلاوا	حق اعظمی	مارچ ۱۹۷۷	۲۳
نئی صدائیں	جوش ملیح آبادی	جون ۱۹۵۲	۴-۵
نئی کوشش	موج علیگ	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۲۶
نئی لڑکی	کلیمہ تسنیم	ستمبر ۱۹۵۰	۳۴
نئے پلان	فرید تنویر	جون ۱۹۵۹	۳۹
نئے موسم کا بادل	حرمت الاکرام	جون ۱۹۷۶	۳۳
نیا احساس — ڈسپلن	طالب چکوالی	فروری ۱۹۷۶	۱۵
نیا انسان	بشر نواز	فروری ۱۹۵۶	۳۴
نیا پروگرام	مہتاب پسروری، ستیہ پرکاش	جنوری ۱۹۷۷	۲۸
نیا ستارہ	حبیب تنویر	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۵۰
نیا ساز نیا انداز	نازش پرتاپ گڑھی	جولائی ۱۹۷۱	۱۶

Marfat.com

نیا ساز نئی آواز	عطا کاکوی	مئی ۱۹۷۸	۴
نیا سال	فضا ابن فیضی	جنوری ۱۹۶۷	۳ - ۴
نیا سال	فضا ابن فیضی	جنوری ۱۹۷۰	۳
نیا سال	وقار خلیل	جنوری ۱۹۷۹	۵
نیا کشمیر	عرش ملسیانی	جنوری ۱۹۵۲	۲۳
نیا گیت	ندا فاضلی	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۱۳
نیرنگی	ادیب مالیگانوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۸	۲۶
نیرنگ تغزل	یوسف قدیری	یکم جولائی ۱۹۴۷	۲۶
نے تیرانے میرا	ممتاز	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۱۰

و

واپسی	ضیا فیض آبادی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۵	۵۸
وادیٔ آسام	روشن صدیقی	فروری ۱۹۶۶	۷
وادی کا گیت	ذاکر کشمیری لال	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۵۳-۵۷
وادیٔ کشمیر	کوثر قریشی	ستمبر ۱۹۵۵	۲ - ۴
وادیٔ کشمیر کے نام	حسن نعیم	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۵۲
وادیٔ نور	شمع، زبیدہ بیگم	مارچ ۱۹۶۶	۱۳
واردات	عارف ملتانی	یکم جنوری ۱۹۴۷	۲۶
وارداتِ دل	شیدا خورجوی	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۴۸
واہ ری دنیا ، ہائے زمانہ	فریدی، مغیث الدین	نومبر ۱۹۵۵	۱۵
وائے غم ہے عابد حسین صاحب کا	حسن مہدی	جون ۱۹۸۰	۱۵
وداعیہ (بیاد ذاکر صاحب)	سلام مچھلی شہری	جون ۱۹۶۹	۱۵
وداعیہ (بیاد ذاکر صاحب)	منیب الرحمان	جون ۱۹۶۹	۱۵
ودھان سودھا بنگلور	ادیب، محمد عبدالقادر	جولائی ۱۹۷۳	۳۶
ورشا رُت	حضور سہسوانی	جولائی ۱۹۷۹	ٹائیٹل پشت
ورکش پوجا	کرشن موہن	جولائی ۱۹۸۲	۲۵
دُرود جاناں	جوش ملیح آبادی	اگست ۱۹۴۸	۱۲-۱۳
وزیر اعظم ہند الوداع	شمیم امروہوی	دسمبر ۱۹۸۴	۱۲
وطن پیارے وطن	اثر لکھنوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۷

Marfat.com

وطن کا سپاہی	شیدا، عبدالرشید	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۴۰
وقت	حرمت الاکرام	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۳
وقت	حرمت الاکرام	مارچ ۱۹۷۴	۱۵
وقت	آل رسول، سید	ستمبر ۱۹۶۹	۲۸
وقت پیغام فنا	کرشن موہن	دسمبر ۱۹۷۷	۲۲
وقت حسین	شمبھوناتھ شیش/منور لکھنوی	اپریل ۱۹۵۷	۴۰
وقت کی باہوں میں	اختر انصاری	اپریل ۱۹۷۸	۱۰
وقت سے پیکار	جوش ملیح آبادی	یکم جون ۱۹۴۷	۱۹
وقت کا تقاضہ ہے	اعجاز فاطمہ	اپریل ۱۹۷۱	۴۳
وقت کی آواز	فضیل جعفری	جنوری ۱۹۶۳	۲۷
ولادت شیخ	صدیقی، کمال احمد	مارچ ۱۹۷۹	۲۳
وہ آگئے	ادیب مالیگانوی	یکم جون ۱۹۴۶	۷۵
وہ آنکھ (مہاراجا رنجیت سنگھ کی یاد میں)	ناداں، اندر سروپ دت	نومبر ۱۹۸۰	۵
وہ بندوں سے اب مانگتے ہیں دعائیں	میکش اکبر آبادی	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۱۰
وہ حسین	جوش ملیح آبادی	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۱۲-۱۳
وہ خوشبو ہی خوشبو تھا صبا لے گئی اس کو	ساغر نظامی	دسمبر ۱۹۷۳	۳
وہ دن کب آئے گا	شیدا، راجیندر ناتھ	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۲۸
وطن سے دور	توفیق تندرولوی	یکم فروری ۱۹۴۶	۲۲
وہ کہاں ہے	ٹیگور/عبدالعزیز حنفی عمیق	فروری ۱۹۵۴	۲۲
وہ مرقعے کیا ہوئے	خاں، افغان اللہ	جون ۱۹۷۳	۲۴
ویر جوانو جاگو	نیاز، عبدالمتین	جون ۱۹۷۶	۴۳
ویرانی	صدیقی، کمال احمد	یکم اگست ۱۹۴۷	۴۱
وینا والی	مست، دینا ناتھ	اپریل ۱۹۶۸	۴۴

ہ

ہار	الطاف مشہدی	یکم جون ۱۹۴۷	۳۸
ہائے اختر شیرانی	بسمل سعیدی	نومبر ۱۹۴۸	۲
ہجر کی رات ڈھل گئی	فیض احمد فیض	مئی ۱۹۵۶	۴۷
ہفت رنگ	وحید اختر	نظم نمبر نومبر ۱۹۶۰	۳۸
ہلال عید	آفاق، سید آفاق حسین	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۱۱

Marfat.com

ہم	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۵۳	۱۰
ہم	جاوید دششٹ	مئی ۱۹۶۲	۱۵-۱۶
ہم اپنی آواز چاہتے ہیں	تلخ، من موہن (تصویر)	جولائی ۱۹۷۰	۲۳
ہم اس لیے امن چاہتے ہیں	سلیمان آصف	نومبر ۱۹۶۶	۳۰-۳۱
ہم تم	حیا لکھنوی	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۴
ہم تم	اختر، جاں نثار	۱۵ اگست ۱۹۴۳	۲۱
ہم تم	سروش عسکری طباطبائی	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۲۶
ہم جاگتے رہیں	نازش پرتاپ گڑھی (تصویر)	نومبر ۱۹۷۶	۷
ہم دونوں	کلیم، رتن سنگھ	ستمبر ۱۹۶۹	۲۸
ہم سب ایک ہیں	ابرا حسنی گنوری	مئی ۱۹۷۲	۲۴
ہم سفر	روش صدیقی	جنوری ۱۹۵۸	۲۹
ہم لوگ	محسن زیدی	نظم نمبر اپریل ۱۹۵۸	۴۵
ہم لوگ	شور علیگ	یکم اگست ۱۹۴۴	۴۲
ہم لوگ	احسن طباطبائی	اگست ۱۹۵۲	۶۲
ہمارا آدرش	کرشن موہن	فروری ۱۹۶۶	۲۰
ہماری آواز	حاصل غازی پوری	جنوری ۱۹۶۶	۳۹
ہماری شام و سحر	سیدہ اختر	یکم جنوری ۱۹۴۶	۲۶
ہمارے دس برس	آزاد، جگن ناتھ	ستمبر ۱۹۵۷	۳۳
ہمارے شاعر اور مشاعرے	فضا ابن فیضی	اگست ۱۹۵۴	۳۱
ہمالہ سے	محروم، تلوک چند	نومبر ۱۹۶۳	۱۲
ہمتِ دل	عرش ملسیانی	۲۰ اپریل ۱۹۴۳	۲۶
ہندی ہیں ہم وطن ہے ہندوستاں ہمارا	جگر بریلوی	دسمبر ۱۹۶۵	۷
ہنگام جوانی ہے	اختر ہوشیارپوری	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۵۰
ہنگامے	حسن فراز	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۴۵
ہندوستاں	صدیقی، کمال احمد	جنوری ۱۹۶۸	۳۲
ہندوستان والو، ہندوستان دیکھو	افقر موہانی	اکتوبر ۱۹۶۲	۲۸
ہندوستان ہیں ہم	بشر نواز	نومبر ۱۹۶۵	۱۵-۱۶
ہندوستانی عورت سے	ذکیہ سلطانہ	اکتوبر ۱۹۵۱	۲۲
ہوالباقی (فصاحت جنگ جلیل)	سیماب اکبر آبادی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۸
ہوٹل امپیریل میں	عادل منصوری	جولائی ۱۹۸۶	۳۹
ہوشیار و باخبر	اختر تلہری	ستمبر ۱۹۴۸	۴۷

Marfat.com

ہونٹوں پہ ہنسی رُخ پہ حیا یاد رہے گی	وارث کرمانی	فروری ۱۹۵۶	۳۴
ہوئے مستی	سروش عسکری طباطبائی	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۰
ھ "ہے" ہا ہا کار	سنتوش، غلام رسول	کشمیر نمبر نومبر ۱۹۷۵	۳۴
ہیں خواب میں ہنوز	ظہیر صدیقی	نومبر ۱۹۸۲	۲۴
ہے کہ نہیں	جوش ملسیانی	جولائی ۱۹۴۵	۴

ی

یاترا	درد، وشوانا تھ (تصویر)	نومبر ۱۹۸۴	۲۴
یاد	پرویز، لدھیانوی	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۴۲
یاد	خواجہ قدوائی	یکم جنوری ۱۹۴۵	۳۶
یاد	مجید لاہوری	یکم مارچ ۱۹۴۴	۳۸
یاد	اختر شیرانی	یکم جون ۱۹۴۷	۲۱
یاد انیس	حسن سرمد	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۵۵
یاد ایام (نذر عظیم آبادی)	حسن نعیم	دسمبر ۱۹۵۷	۲۱
یاد جلیل	عزیز احمد	۱۵ جون ۱۹۴۶	۵۶
یاد جلیل	علی احمد	۱۵ جون ۱۹۴۶	۵۶
یاد جلیل	شمیم رائے پوری	۱۵ جون ۱۹۴۶	۹
یاد عہد شباب	فیاض ہریانوی	اکتوبر ۱۹۵۴	۳۶
یاد کارواں	شمیم کرہانی	جنوری ۱۹۵۴	۴-۶
یاد کرو	بسمل سعیدی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۸
یادگار محبت	مضمر رضویہ	یکم مارچ ۱۹۴۶	۳۵
یادگاندھی	مغموم، کرشن گوپال	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۴
یاد ماضی	نوشابہ قدوائی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۳۴
یاد وطن	احسن طباطبائی	جنوری ۱۹۵۴	۳۷
یادوں کا جزیرہ	مخمور سعیدی	ستمبر ۱۹۵۹	۱۲-۱۳
یادوں کے گلاب — جواہر لال نہرو (تصویر)	ساغر نظامی	نومبر ۱۹۷۶	۴
یقین محکم	خضر برنی	دسمبر ۱۹۶۵	۱۸
یہ روشنی	حرمت الاکرام	دسمبر ۱۹۷۱	۲۸
یہ زمیں اپنی زمیں یہ چاند تاروں کا گگن	شہریار پرواز	اگست ۱۹۷۸	۲۴
یہ سب کہنے کی باتیں ہیں	جذب، راگھویندر راؤ	نومبر ۱۹۵۳	۵۰

Marfat.com

یہ شمع	سرور، آل احمد	یکم اپریل ۱۹۴۹	۲
یہ عالم مجاز ہے	طالب کاشمیری	یکم جنوری ۱۹۴۵	۱۹
یہ عہد کر رہے ہم	حرمت الاکرام	ستمبر ۱۹۷۶	۱۷
یہ فلسفی	قاسمی، احمد ندیم	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۲۹
یہ کس کی آواز ہے ؟	سیماب اکبر آبادی	اکتوبر ۱۹۴۸	۴
یہ کون آگیا	ساقی صدیقی	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۲۶
یہ کون سی رُت	سوامی مارہروی	یکم جون ۱۹۴۵	۵۹
یہ لوگ	کیفی، برجموہن دتاتریہ	فروری ۱۹۵۳	۳۳
یہ لمحے	رونق دکنی سیمابی	ستمبر ۱۹۷۴	۱۶
یہ مانجھی	اختر قادری	فروری ۱۹۵۳	۴۴
یہ ہماری زبان ہے پیارے	شاد عارفی	مارچ ۱۹۵۸	۴۲
یہ ہے میرا ہندوستان	زبیر رضوی	ستمبر ۱۹۵۷	۴۱
یوگ سار - یا - عطر روح	منور لکھنوی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۳۵
یوگ سار - یا - عطر روح	منور لکھنوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۶ - ۷
یوم آزادی	نعمانی، سعید اختر	رقص نمبر اگست ۱۹۵۹	۶۰
یوم جمہوریت	سرور، آل احمد	جنوری ۱۹۵۷	۳۳-۳۴
یوم جمہوریت	مخمور دہلوی مرحوم	جنوری ۱۹۵۷	۳۴
یوم شاد	کلیم عاجز	اکتوبر ۱۹۶۰	۴۳
یوم غالب	عرش ملسیانی	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۱۰۰

Marfat.com

بہ خط شاعر

اپنا سودا خود سر پیمانہ کر جائے گی شام	شاہین (تصویر)	اپریل ۱۹۸۶	۳۱
اداسی کا یہ پتھر آنسوؤں سے نم نہیں ہوتا	بشیر بدر (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۲۷
اس کا دل پڑھنا ہے اور اس کی نظر پڑھنا ہے	قمر الدین، ایم (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۱
اے رہگزار شوق ذرا دیکھنا مجھے (عکس)	عظیم اختر دہلوی	ستمبر ۱۹۸۳	۲۰
ایک سے ہے مجھے کس درجہ عقیدت لکھوں (عکس)	قمر الدین، ایم (تصویر)	اکتوبر ۱۹۸۳	۲۱
من کی بگیا میں جو ہریالی نہیں	ساحر ہوشیارپوری	مارچ ۱۹۸۵	۱۷
بے چین یہ دل رہا تھا برسوں	رضا، کالی داس گپتا (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۶	۲۷
پھر وہی تو ساتھ میرے، پھر وہی بستی پرانی	بانی (تصویر اور عکس)	جنوری ۱۹۸۴	۲۶
تجھ کو یہ وہم ہے کہ، وہ تیری نظر میں ہے	ناصر زیدی (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۲۱
ترا آسماں نادکوں کا خزینہ، حیات آفرینا، حیات آفرینا	اختر انصاری (غزل کا عکس)	اکتوبر ۱۹۸۲	۲۲
تعلقات کی وقتی حرارتیں بھی گئیں	زبیر رضوی (تصویر)	جون ۱۹۸۶	۱۲
چنتا چپ کھلے ہیں من کے آنگن میں	کرشن موہن	جون ۱۹۸۳	۲۷
خوشیوں سے استعارہ بھی ہے جائز بھی ہے	واحد القادری (تصویر)	مئی ۱۹۸۶	۲۲
دل ترے نام، جگر تیرے نام	کمال، عبداللہ	مارچ ۱۹۸۶	۲۶
دل ہجوم آرزو کے درمیاں گم ہو گیا	منور لکھنوی	نومبر ۱۹۸۲	۲۳
رنگ لایا ہے دیوانا پن میرا (عکس)	وجد، سکندر علی	جون ۱۹۸۲	۱۸
ساحل سے زندہ لوٹ نہ آئیں تو کیا کریں (تصویر، خط کا عکس)	وامق جون پوری	مئی ۱۹۸۴	۱۹
سخت مشکل کٹھن پُر خطر راستے (عکس)	منشا، منشاء الرحمان	اکتوبر ۱۹۸۴	۲۸

Marfat.com

سمندر بھی لبوں کی تشنگی بھی	قیوم خضر	اکتوبر ۱۹۸۶	۱۸
سنگ وحشت کو تاباں بام و در نہیں کہتے	تاباں، غلام ربّانی (تصویر، عکس)	جنوری ۱۹۸۵	۳۲
صحیح بات تو یہ ہے کہ تم غلط نہ ہم غلط (عکس)	شجاع خاور	فروری ۱۹۸۶	۲۳
فسون حرف لے گیا، طلسم خواب لے گیا (عکس)	مظہر امام (تصویر)	جون ۱۹۸۴	۲۱
کر دیا ہے میرا ماحول معطر کس نے (غزل کا عکس)	افسر آذری (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۲	۲۵
کل سمیٹے گا، مزارع صبح کا، سویا ہوا	نشتر خانقاہی (تصویر و عکس)	جولائی ۱۹۸۵	۳۲
کون جانے کہ تخیل میں ہیں پیکر کتنے	جوہر بجنوروی، چندر پرکاش	نومبر ۱۹۸۶	۲۸
کہیں ہوس ہے کہ جلد اپنا کاروبار اٹھا	جمیل مظہری (تصویر)	اگست ۱۹۸۳	۲۶
کہو وقت کے کوہ سے اب تو سرکے	ضیا فتح آبادی (تصویر)	جولائی ۱۹۸۶	۲۴
کیفیتِ دل تم پہ عیاں ہے بھی نہیں بھی	وحید اختر (عکس، تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۲۰
گھر میں رہوں تو گھر کے تنہائیاں ڈسیں	نارش پرتاپ گڑھی (تصویر و عکس)	مارچ ۱۹۸۳	۱۹
گلوں پہ سایۂ غم ہائے روزگار ملے	شمیم کرہانی مرحوم	مئی ۱۹۸۳	۲۵
گم شدگی ماو تو بہت ہے	فراق گورکھپوری مرحوم	اپریل ۱۹۸۳	۲۶
لالۂ و گل کے تخیل سے لپکتی جائے ہے (عکس)	نشور واحدی	جولائی ۱۹۸۲	۲۴
منزل اگر نئی ہے تو بے تابیاں بھی ہیں	جذبی (تصویر، عکس)	نومبر ۱۹۸۴	۲۳
مہرباں وہ لب جو آج ہوا پانی پر	حفیظ میرٹھی	اپریل ۱۹۸۵	۲۷
میرا اس سے وعدہ تھا گھر رہنے کا	بشیر بدر (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۴	۲۷
نقشِ تصویر نہ وہ سنگ کا پیکر کوئی	زیب غوری (تصویر، عکس)	فروری ۱۹۸۵	۱۹
نہ پوچھو اب، ہیں ایسے کتنے منظر میری مٹھی میں	فضا ابن فیضی (تصویر)	دسمبر ۱۹۸۵	۲۸
نہ کوئی اس کی طرح ہے نہ وہ کسی کی طرح (خط کا عکس)	سردار جعفری	اکتوبر ۱۹۸۵	۳۳
وہ مرے غم کا مداوا نہیں ہونے دیتا	ناصر زیدی (تصویر)	جون ۱۹۸۵	۲۱
ہمیں سے اس قدر عفت ہمیں سے سرگراں ایسے	حقی، شان الحق	جولائی ۱۹۸۳	۲۳
یوں نہ غمگیں ہو کہ آخر میں بھی تیری آس ہوں	حسن نعیم (تصویر، عکس)	نومبر ۱۹۸۵	۲۰
ایک گلابی دوپہر (مخمور سعیدی کے ہاتھ کی لکھی ہوئی نظم کا عکس)	مخمور سعیدی	ستمبر ۱۹۸۲	۲۶
تاثرات	رئیس امروہوی (تصویر، عکس)	فروری ۱۹۸۴	۱۷

Marfat.com

تاثیر (عکس)	اختر شیرانی (مرحوم)	اگست ۱۹۸۴	۱۷
حقیقت حال	غبار بھٹی (تصویر)	ستمبر ۱۹۸۶	۲۰
حمد	نظر، پریم کمار	اگست ۱۹۸۶	۲۳
گرہستی	قاضی سلیم (تصویر، عکس)	جنوری ۱۹۸۶	۲۳

رباعیات

آتا ہے لٹاتا ہوا خوشبو جیسے	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۴	۲۰
آنکھیں کھولیں مگر یہ پردا نہ کھلا	انیس	۱۰ دسمبر ۱۹۸۲	۱۴
ابجد میں جمال نو کا عالم آئے	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۹
اجر کو تکے ہے آنکھ کھولے دھرتی	اشک، بمل کرسن	فروری ۱۹۷۴	۳۷
اک حور شمائل کو جو دی داد جمال	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۷
اک سر پھری سی ہوا ہوں مجھ سے مت پوچھ	اشک، بمل کرشن	فروری ۱۹۷۴	۳۷
اک شان سراپا ہے وطن پر مرنا	ماہر اکبر آبادی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۸
افسوس یہاں سے نہ سبکبار چلے	انیس	۲۵ نومبر ۱۹۴۲	۱۷
انسان کا جب شباب آتا ہے	عیش لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۳	۳
انسان کی تباہیوں سے کیوں ہے دِلگیر (صادقین کی بنائی ہوئی ایک تصویر جو اس رباعی پر ہے اور صادقین کی تشریح بھی شامل ہے)	جوش	مئی ۱۹۸۲	۲۵
انساں کی تباہیوں سے کیوں ہے دلگیر (اس رباعی کو صادقین نے تصویروں میں ڈھالا ہے)	جوش	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۴۹
امجد جب زندگی سے تنگ آتے ہیں	امجد حیدر آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۱۶
ایٹمی ہتھیار	بہار، امیر چند	مارچ ۱۹۶۹	۱۲
بُرہان و دلیل سب معطل ہو جائیں	امجد حیدر آبادی	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۱۱
بلبل کو چمن کی زندگی راس آئی	فانی بدایونی	ستمبر ۱۹۷۹	۵۵
پرخار ہے جس دشت میں رہتا ہوں	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۸
پگھلا ہوا محنت کا نگینہ جیسے	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۴	۲۰
پنگھٹ پہ وہ پیروں کو جھجک کر رکھنا	خورشید احمد بسوانی	دسمبر ۱۹۸۱	۲۶

Marfat.com

تجھ میں ہے جمال خوشخطی کو دیکھا	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۶
جب پایۂ تکمیل کو پہنچا کل شام	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۹
جب عشق میں بے قرار ہو جاتے ہیں	صادق جھانسوی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۶
جو نقش تھے پامال بناتے ہیں نے	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۸
(صادقین آرٹ سے لکھی ہوئی)			
چراغِ لالہ طور	ترجمہ۔ فریدی، مغیث الدین	جون ۱۹۵۹	۱۱
چکبست کی یاد میں	فضا ابن فیضی	فروری ۱۹۸۳	۲
چھلکی ہے گلابی وہ جوانی کی طرح	ضیا جعفری	یکم اگست ۱۹۴۳	۳۲
خطاطی میں ایک کیف و سرور آتا ہے	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۹
خوابیدہ جوانی کو جگاتا ہے بسنت	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۴	۲۰
دل ہے صد چاک، چاک دل سینہ ہے	امجد حیدر آبادی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۳۷
دو آتشہ	محروم، تلوک چند	مئی ۱۹۵۰	۲۸
(خیام کی رباعیوں کا ترجمہ)			
رُباعی	جلال ملیح آبادی	دسمبر ۱۹۴۷	۳۹
رُباعی	وجد، سکندر علی	اکتوبر ۱۹۶۱	۵
رُباعی	میر حسن دہلوی	یکم جنوری ۱۹۴۶	
رُباعی	میر حسن دہلوی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵
رُباعی	امجد حیدر آبادی	فروری ۱۹۵۴	۲۵
رباعیاں	شہاب سرمدی	جنوری ۱۹۶۶	۲۹
رباعیاں	فراق گورکھپوری	جنوری ۱۹۵۳	۲۰-۲۱
رباعیاں	سہیل مالیگانوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۳۲
رباعیات ــ (رام بابو سکسینہ مرحوم)	محروم، تلوک چند	مارچ ۱۹۵۸	۵۷
رباعیات	امید، کرشن چند	جون ۱۹۵۷	۵۴
رباعیات	بہار، امیر چند	مئی ۱۹۷۱	۳۱
رباعیات	جلال ملیح آبادی	ستمبر ۱۹۶۹	۲۸
رباعیات	شاد، نریش کمار	جنوری ۱۹۶۸	۳۳
رباعیات	اختر انصاری دہلوی	اکتوبر ۱۹۶۶	۲۳
رباعیات	سوز ہوشیارپوری	دسمبر ۱۹۶۶	۳۳
رباعیات	مہدی پرتاب گڑھی	مئی ۱۹۷۲	۴۲
(خاندانی منصوبہ بندی سے متعلق)			
رباعیات	رعنا، برج لال	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۱۵

Marfat.com

رباعیات	آہ سیتاپوری	۱۵ جولائی ۱۹۴۹	۱۳
رباعیات	غافل، گیان چند	یکم جون ۱۹۴۹	۱۶
رباعیات	تیغ الہ آبادی	یکم اپریل ۱۹۴۹	۲۵
رباعیات	ملّا، آنند نرائن	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲۱
رباعیات	اختر، جاں نثار	۱۵ اپریل ۱۹۴۹	۲۱
رباعیات	صادقین صدق	نومبر ۱۹۵۰	۲۲
رباعیات	شہاب جعفری	اکتوبر ۱۹۵۰	۳۸
رباعیات	صادق صدق	اگست ۱۹۵۰	۴۶
رباعیات	جوش ملیح آبادی	جولائی ۱۹۵۰	۸
رباعیات	اختر، جاں نثار	مارچ ۱۹۵۱	۱۷
رباعیات	شہاب جعفری	فروری ۱۹۵۱	۵۰
رباعیات	رعنا، برج لال	فروری ۱۹۵۱	۵۱
رباعیات	امن، لکھنوی	جنوری ۱۹۴۸	۹
رباعیات	آزاد، جگن ناتھ	ستمبر ۱۹۵۱	۱۵
رباعیات	اثر صہبائی	جنوری ۱۹۴۸	۵۶
رباعیات	صفیہ شمیم	۱۵ اگست ۱۹۴۷	۱۴
رباعیات	جوش ملیح آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۳۵-۳۶
رباعیات	حکیم راغب	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۴۹
رباعیات	صفیہ شمیم	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۴۶
رباعیات دو آتشہ	عمر خیام / صفی لکھنوی	۱۵ اگست ۱۹۴۶	۲۶

(طلوع صبح وصلائے میکشی - سرمستی -
ضبط نفس - بیوفائی دنیا - حیرت اندوزی ولاعلمی -
مآل اندیشی - ترغیب عیش نقد)

رباعیات	ضیا جعفری	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۲۶
رباعیات (رُوپ)	فراق گورکھپوری	یکم نومبر ۱۹۴۶	۱۳-۱۴
رباعیات	رعنا اکبر آبادی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۱
رباعیات	برق موسوی	فروری ۱۹۷۵	۲۳
رباعیات			
فرض شناس رشتہ داری ایک شعر چاند سے	بھید بھاؤ نکتہ چیں	ٹیگور، رابندر ناتھ / شانتی رنجن بھٹا چاریہ	نومبر ۱۹۵۵ ۴۴

Marfat.com

رباعیات	محروم، تلوک چند	جولائی ۱۹۵۲	۱۲
رباعیات	رعنا، برج لال جگی	جون ۱۹۵۲	۲۱
رباعیات	جلال ملیح آبادی	جون ۱۹۵۲	۱۵
رباعیات	اظہار ملیح آبادی	اپریل ۱۹۵۲	۴۸
رباعیات	مخمور سعیدی	جون ۱۹۶۳	۱۷
رباعیات خیام مع ترجمہ (عمر خیام کی آرام گاہ)	خیام/ افسر الشعرا آغا شاعر قزلباش	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	ٹائٹیل
رباعیات	نہال سیوہاروی	۱۵ جون ۱۹۴۵	۱۳
رباعیات	ادیب، گورسرن لال	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۳۹
رباعیات	شوق دہلوی، اقبال حسین	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۲۷
رباعیات	اختر انصاری	نومبر ۱۹۶۷	۳
رباعیات	درویش میرٹھی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۳۵
رباعیات	ضیا جعفری	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۳۵
رباعیات	صادق جھانسوی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۳۵
رباعیات	امجد حیدر آبادی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۳۵
رباعیات	ضیا جعفری، سید	یکم جولائی ۱۹۴۴	۲۰
رباعیات	امجد حیدر آبادی	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۴۱
رباعیات	بہار، اے۔سی	دسمبر ۱۹۶۷	۱۸
رباعیات اے مادرِ ہند	فراق گورکھپوری	جولائی ۱۹۶۴	۳ - ۵
رباعیات	اختر انصاری	اگست ۱۹۷۴	۸
زردار جو سکے ہیں رواں گنتے ہیں	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۷
ستارے	شیر محمد کراچوی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۵۰
سوجھیں ہمیں زندگی کی راہیں کیوں کر	عیش لکھنوی	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۹
سونے کی گھڑی بھی ہو تو وقفہ کیا ہے	اشک، بمل کرشن	فروری ۱۹۷۴	۳۷
شاخیں دلِ نازک کی طرح ہلتی ہیں	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۴	۲۰
فانوس خودی میں آپ مستور ہیں ہم	مرزا یگانہ	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۱۱
فکر و نظر	احسن طبا طبائی	ستمبر ۱۹۵۳	۴۵
کچھ کام نہیں تو نام کر جانے دے	فانی بدایونی	ستمبر ۱۹۷۹	۵۵
کس ناز سے ناروں کی پلی آتی ہے	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۸
کہنے کو تو ایک بات کہتا ہوں میں	جوش ملیح آبادی	۴ مئی ۱۹۴۳	۷
کیا صرف مسلمان کے پیارے ہیں حسین	جوش ملیح آبادی	یکم جنوری ۱۹۴۴	۲۰

Marfat.com

کیسر کی طرح کیس گمک جاتا ہے	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۴	۲۰
گلزار جہاں محفل رندانہ ہے	عیش لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۳	۳
گو حسنِ عمل کا ترجماں ہے شاعر	محروم، تلوک چند	۱۵ جنوری ۱۹۴۴	۲۰
گوکل میں نِرَت میں ہو کنہیا جیسے	خورشید احمد بسوانی	دسمبر ۱۹۸۱	۲۶
ماتم اختر	محروم، تلوک چند	مارچ ۱۹۵۸	۳۳
ماں ! ماں ہے مگر ناری ہے پھر بھی ناری	نذیر بنارسی	مئی ۱۹۸۴	۲۰
متھرا میں تھرک رہی ہو گوالن جیسے	خورشید احمد بسوانی	دسمبر ۱۹۸۱	۲۶
مرزا غالب	محروم، تلوک چند	مئی ۱۹۵۹	۸
مُکر مُکر کے نہیں چلا تو دریا کیسا ؟	اشک، بمل کرشن	فروری ۱۹۷۴	۳۷
مُکھڑے میں جو تھی اصلاح ضروری کر دی	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۶
میں نے، تھی جگہ خالی تو لکھیں آیات	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۹
مے نوشی پہ ہے مجھ کو ناز اے ساقی (صادقین آرٹ میں لکھی ہوئی)	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۷
نازل یہ قلم کس پہ ہے ؟ مجھ جیسے پر (صادقین آرٹ میں لکھی ہوئی)	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۹
ناگفتہ ہیں آج تک فسانے لاکھوں	جوش ملیح آبادی	۲۰ جنوری ۱۹۴۳	۲۴
نذر خیام	عرش ملسیانی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۲۸
وہ چاندنی رات وہ طلائی غنچے	خورشید احمد بسوانی	دسمبر ۱۹۸۱	۲۶
ہاں مرگ و حیات کے سمجھتا ہوں میں راز	جوش ملیح آبادی	۴ فروری ۱۹۴۳	۱۸
ہر چند کہ ابر تھا گھنیرا اُس پار	اشک، بمل کرشن	فروری ۱۹۷۴	۳۷
ہر شب میں ہے مولیٰ کو بہت یاد کیا	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۷
ہم حسن پرستوں کی شریعت ساقی (صادقین آرٹ شامل ہے)	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۶
ہم سانپ پکڑ لیتے ہیں نیوں کے بغیر	صادقین	مئی ۱۹۸۲	۲۷
یہ مے میں سمویا سا شباب اے ساقی	ضیا جعفری	یکم اگست ۱۹۴۳	۳۲

قطعات

افلاس	جوش ملسیانی	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۰
افلاس	جوش ملیح آبادی	۱۵ جون ۱۹۴۳	۱۰
اندیشے	تسنیم فاروقی	ستمبر ۱۹۷۸	۱۴

Marfat.com

پریم چند — قطعات	رانا گنوری	پریم چند نمبر اگست ۱۹۸۰	ٹائیٹل
پیدا کریں	جلال ملیح آبادی	جنوری ۱۹۵۰	۱۸
تماشائے دل کہ ہنگام شام	اقبال، علامہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۳۵
چوّا (قطعہ)	حمایت اللہ (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۴
حال و قال	امجد حیدر آبادی	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۲۶
راز حسن	قادری، حامد حسن	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۳۰
رموز و اسرار	نجم آفندی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۲۰
روپ	فراق گورکھپوری	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۶۹
رہ رہ کے دل میں درد اُٹھ آئے تو کیا کروں	مسرور جالندھری	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۴۳
رنداں	تیغ الٰہ آبادی	یکم فروری ۱۹۴۹	۱۶
شعر میں موسیقی (قطعات)	فراق	موسیقی نمبر اگست ۱۹۵۶	۱۳۵
کانٹوں پہ زباں رکھ دی	حمایت اللہ (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۴
مسلسل فریب	امن، گوپی ناتھ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۷۰
نذر انیس	عمر انصاری	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۴۷
ہوائیں ہیں دامن میں نغمے سموئے	عباسی، عباس احمد	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۱۴
یگانہ آرٹ	میرزا یگانہ چنگیزی	ستمبر ۱۹۵۰	۴
یگانہ آرٹ	یگانہ چنگیزی	جولائی ۱۹۵۱	۲۱
قطعہ (بہ یاد پریم چند)	چغتائی، مرزا فہیم بیگ	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	ٹائیٹل
(تصویر پریم)			
قطعہ	امیر مینائی	۱۰ نومبر ۱۹۴۲	۱۲
قطعہ	عرش ملسیانی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۳	۲۶
قطعہ (جشن جمہوریت کی نذر)	سرور، آل احمد	اپریل ۱۹۵۹	۳
قطعہ	سالک، مرزا قربان علی بیگ خاں	جنگ آزادی نمبر اگست ۱۹۵۷	۱۶
قطعہ	آزاد، جگن ناتھ	اقبال نمبر نومبر ۱۹۷۷	۳
قطعہ	قزلباش، آغا شاعر	یکم جون ۱۹۴۵	۹۴
قطعہ	محروم، تلوک چند	دسمبر ۱۹۵۵	۳۸
قطعہ	اثیم بنگلوری	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۰
قطعہ	رضا دائروی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۰

Marfat.com

قطعہ	عمیم بنگلوری	۱۵ جون ۱۹۴۶	۱۰
قطعہ فارسی	قیصری فیروزپوری	۱۵ جون ۱۹۴۶	۸
قطعہ	عالم، قاضی محمد مسرور	اکتوبر ۱۹۵۰	۴۹
قطعہ	شاہین، اقبال سکندر	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
قطعہ	صابر شاہ آبادی	نومبر ۱۹۵۰	۴۵
قطعات	جوہر، مولانا محمد علی	دسمبر ۱۹۷۸	۹
قطعات	مطیر، بلجیت سنگھ	دسمبر ۱۹۸۰	۱۳
قطعات	سگار لکھنوی (تصویر)	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۰
قطعات	برق آشیانوی	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۵
قطعات	کنول، کنول پرشاد	جنوری ۱۹۶۷	۱۵
قطعات	رعنا، برج لال جگی	جنوری ۱۹۵۴	۳۷
قطعات تاریخ	نامعلوم	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۱۴
قطعات	اختر علی تلہری	دسمبر ۱۹۵۸	۴۲
قطعات	اختر، جاں نثار	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۲۶
قطعات	اشک، بمل کرشن	مارچ ۱۹۶۰	۲۴
قطعات	اختر، جاں نثار	یکم مارچ ۱۹۴۵	۵
قطعات	مہدی پرتاب گڑھی	انصاری نمبر جنوری ۱۹۷۹	۵۴
قطعات	امجد حیدر آبادی	فروری ۱۹۵۵	۲
قطعات	میکش نجمی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۵۴
قطعات	نہال سیوہاروی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۴۰
قطعات	ارشد صدیقی	۱۵ جنوری ۱۹۴۷	۱۶
قطعات	کنول، کنول پرشاد	جولائی ۱۹۸۲	۲۸
قطعات	اختر بستوی	اپریل ۱۹۶۶	۳۷
قطعات	مسرور منکر	یکم مارچ ۱۹۴۷	۱۱
قطعات	اختر، جاں نثار	اکتوبر ۱۹۴۸	۳۷
قطعات	سوزاں	ستمبر ۱۹۵۱	۳۳
قطعات	شہاب اشرف	جنوری ۱۹۵۰	۲۳
قطعات	احسن طباطبائی	ستمبر ۱۹۵۰	۴۸

Marfat.com

قطعات	مظفر برنی	۱۵ مارچ ۱۹۴۹	۱۲
قطعات	نازکی، غلام رسول	یکم ستمبر ۱۹۴۹	۱۰
قطعات	کرشن موہن	۱۵ نومبر ۱۹۴۹	۱۵
قطعات (حروف ونقوش، احساس، انسان)	صادقین	۱۵ جون ۱۹۴۹	۲
قطعات ــ (نیا انسان، رنگ وبو، بادل، نیا دور)	حفیظ مالیگانوی	یکم جون ۱۹۴۹	۲۱
قطعات (تجدید محبت، التجا، تنبیہہ، ندامت)	خمار دہلوی	یکم اگست ۱۹۴۷	۲۰
قطعات (انسانیت کا قتل، وطن کی موت)	طالب دہلوی	گاندھی نمبر ۱۹۴۸	۱۶
قطعات (ناکامیٔ عشق، اپنا غم رکھتے ہوئے)	یاور بخاری	یکم مارچ ۱۹۴۴	۲۴
قطعات گھر کا چراغ، جدید شاعری پاکیزہ	ہلال رضوی (تصویر)	طنز ومزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۴۳
قطعات (درد، آنسو)	ادیب لکھنوی، گورسرن لال	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۳۷
قطعات (خیرات، وجہ تسکین، تنہا کھجور، زاویۂ نگاہ)	باقر رضوی	یکم دسمبر ۱۹۴۴	۳۵
قطعات (نظیر غم، نوحۂ جگر آلودہ بغم)	تمنا بجنوری	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۴۷
قطعات (عالم فردا، عشرت غم، پیغمبر خودی، ایک کیفیت، عامی)	اختر انصاری	ستمبر ۱۹۵۸	۳
[بوالعجبی، یہ زندگی یہ دنیا، بھول، ازلی کش مکش، پروردۂ تغیرات، پرشش غم]	اختر انصاری	جنوری ۱۹۵۸	۱۹
قطعات (رومان، شادی، فرض)	زیب عثمانیہ	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۵۰
قطعات (کانٹے، بیزارگی، آرزوئے حیات، خلش، مجبور زندگی، دیوانگی، زندگی)	اظہر رضوی	یکم اگست ۱۹۴۶	۱۰
قطعات (مغنی، بقائے خیال، یاد کرو)	شاطر حکیمی	۱۵ جولائی ۱۹۴۶	۴۴
قطعات (موج سراب، دولت، تلخ حقیقت)	پروین مراد آبادی	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۴۹
قطعات (انتظار، ذہنی خواب، آغاز وانجام)	شمس نوید	یکم اپریل ۱۹۴۶	۳۷
قطعات (اولین لمحات، پژمردہ تمنا، نور کا تڑکا، بہ ایں شکستہ پری)	رشید ناصر سکندرآلوی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۳۵
قطعات (بیمار ہمسایہ، تیتری، تارے، برق موسوی دو پودے، چراغ، کنول کا پھول)		۱۵ فروری ۱۹۴۶	۱۹
قطعات (تصور وتسلط، احساسِ تمنا)	شاطر حکیمی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۵۶

Marfat.com

قطعات (بخیل اور اس کی بیوی، کھوٹا بیٹا اور کھوٹا پیسا)	علی، سید رضا	۵ اپریل ۴۷	۱۵
قطعات (آج کی دنیا، ناخدا، جگنو کی پرواز، نئے تارے، ساتھی کون بنے	افسر، حامد اللہ	دسمبر ۱۹۴۷	۳
قطعات پنجور گارڈن باغ ہجر	جاوید وششٹ	مارچ ۱۹۸۱	۳۹

تاریخ وفات

آہ! غم بال مکند عرش ملسیانی ہے	ناوک حمزہ پوری	نومبر ۱۹۷۹	۳
آہ ہند کا نقصانِ عظیم (فخر الدین علی احمد) ۱۳۹۷	منشاء، منشاء الرحمان	اپریل ۱۹۷۷	۳
آئی صدا یہ غیب سے حیف اختر حیف (اختر اورینوی) ۱۹۷۷	عطا کاکوی	مئی ۱۹۷۷	۳
ارتحال پر ملال ادیب ذی کمال	کرشن چندر	اگست ۱۹۷۷	ٹائیٹل
بولا ہاتف فضا کا ماتم ہے (صدر الدین فضا) ۱۹۷۷	عطا کاکوی	مئی ۱۹۷۷	۳
تاریخ رحلت	معراج دھولپوری	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۴۲
تاریخ رحلت فصاحت جنگ جلیل	خسرو، نواب میر عثمان علی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۸
تاریخ رحلت بے ہنگام ۱۹۷۷ (محب اسلام حضرت عبدالماجد دریابادی)	فریدی، مغیث الدین	مارچ ۱۹۷۷	۵
تاریخ وفات عرش ملسیانی	ساحری، بخشی امرتسری	نومبر ۱۹۷۹	۳
دے گئے دل پہ داغ فرقت کیا سمت کاشا ۱۹۰۱			
تاروفات دردناک ۱۹۷۷ (رحلت پروفیسر رشید احمد صدیقی)	فریدی، مغیث الدین	مارچ ۱۹۷۷	۸
تاریخ وفات محمود شیروانی	بصیر ٹونکی، مولوی عبید اللہ	یکم فروری	۱۱
تاریخ وفات (ساحر لدھیانوی) (تصویر)	فریدی، مغیث الدین	دسمبر ۱۹۸۰	ٹائیٹل
تاریخ ہائے وفات	اسد، احتشام احمد	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۳

Marfat.com

تاریخ ہائے وفات	غمزدہ تمنا بجنوری	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۳
تاریخ ہائے وفات	حسن لکھیم پوری، سید مسعود	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۳
تواریخ وفات مولانا حسرت موہانی	قادری، حامد حسن	جولائی ۱۹۵۱	۶
چپ ہوا بلبل ریاض شاد (بسمل عظیم آبادی) ۱۳۹۷ + ۱ = ۱۳۹۸	عطا کاکوی	ستمبر ۱۹۷۸	۶
صاحب رتبہ صدر فخر الدین ۱۹۷۷	نادک حمزہ پوری	اپریل ۱۹۷۷	۳
فخر دیں صدر ہند رفت گو ۱۹۷۷	برق موسوی	اپریل ۱۹۷۷	۳
قطعۂ تاریخ (جوش و فراق)	برق، طلحہ رضوی	اپریل ۱۹۸۲	۲
قطعۂ تاریخ (تلوک چند محروم)	قمر سنبھلی	مارچ ۱۹۶۶	۱۲
قطعۂ تاریخ	عتیق حیدر آبادی	۱۵ جون ۱۹۴۶	۸
قطعات تاریخ	کسریٰ منہاس	اپریل ۱۹۶۰	۴۴
قطعۂ تاریخ (اپنے ترک مے نوشی پر غالب کا قطعہ)	غالب	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۷
قطعات تاریخ جگر مرادآبادی	ذائق بنگلوری	ستمبر ۱۹۶۱	۴۰
قطعۂ تاریخ وفات ڈاکٹر سید محمود	ثمر ٹنکاروی	نومبر ۱۹۷۱	۱۷
قطعۂ تاریخ وفات حسرت آیات (ڈاکٹر سید عابد حسین)	جمیل مظہری	جون ۱۹۸۰	۱۵
قطعۂ تاریخ	ثمر ٹنکاروی	جون ۱۹۶۹	۳۹
قطعۂ تاریخ (شالامار باغ)	نامعلوم	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۷۷
قطعۂ تاریخ وفات	ماہر بھوپالی	انصاری نمبر جنوری ۱۹۸۱	۶۱
قطعۂ تاریخ وفات حضرت جگر مرادآبادی	ارشد صدیقی	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۲
قطعۂ تاریخ وفات حضرت جگر مرادآبادی	نوشاہ اکابری	جگر نمبر جنوری ۱۹۶۱	۵۲
قطعۂ تاریخ وفات	جوش ملسیانی	جولائی ۱۹۶۴	۱۲
قطعۂ تاریخ وفات حسرت آیات مولانا ابوالکلام آزاد	خبیر لکھنوی، سرفراز حسین رضوی	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۴۰
قطعۂ تاریخ وفات حسرت آیات مولانا ابوالکلام آزاد		ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۷۹
قطعۂ تاریخ وفات ابوالکلام آزاد	ذائق بنگلوری	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۱۰

Marfat.com

قطعہ تاریخ بایں وفات آزاد	فاروقی بجنوری، منظور علی تمنا	ابوالکلام آزاد نمبر اگست ۱۹۵۸	۲۶
قطعہ تاریخ وفات سائل	غضنفر سونی پتی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۹
قطعہ تاریخ وفات سائل	تمنا بجنوری	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۱۱
قطعات تاریخ (فیض بخش باغ وعیش آباد)	نامعلوم	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۲۲
قطعات تاریخ وفات (جواہر لال نہرو)	سحر عشق آبادی	نہرو نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۸
نیّرِ علم وادب امسال زیر خاک ہے ۱۳۹۸	ناوک حمزہ پوری	جون ۱۹۷۸	۱۵
وفات حسرت آیات ادیب شہیر اختر اورینوی		اگست ۱۹۷۷	ٹائیٹل
ہم سے رخصت ہوئے آغا حیدر حسن	فریدی، مغیث الدین	جنوری ۱۹۷۷	۱۱

گیت

آج کا دن بیت گیا	ہرگوبند	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۴۶
آشا	منصور معجز	۱۵ فروری ۱۹۴۶	۲۱
آشاؤں کا ایسا سپنا جیون کو کیا دے گا	انجم اعظمی	دسمبر ۱۹۵۰	۳۹
آؤ !	نسیم سوز	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۳۸
آلی کیا ہار سنگار	ہرگوبند	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۴۶
اے کاش تم آجاتے	مظہر مالیگانوی	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۳۶
ایک گیت	میراجی	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۴۱
بالم روٹھ گئے	پردیسی صدیقی مارہروی	دسمبر ۱۹۴۸	۳۶
بالم روٹھ گئے	بھٹی، عبدالمجید	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۳۵
برہن	ریاض بخاری	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۴۰
برہن کا گیت	جاوید قمر	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۲۶
بلتی	اقبال معروف	۱۵ نومبر ۱۹۴۵	۵۱
بن پی ساون	اقبال معروف	۱۵ جون ۱۹۴۵	۴۸
بیت رہی برسات	عائشہ پروین	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۳۵
پردیسی بلم	اقبال معروف	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۲۶
پریت کا راز	مسعود حسن	یکم جون ۱۹۴۶	۱۲
پریم بڑا آزار	شمیم کیلاش پوری	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۵۷
پریم پتر	مظہر مالیگانوی	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۱۳
پریم میں ہے اینائے	شکوہ بھاکھری	یکم مارچ ۱۹۴۶	۳۸

Marfat.com

پنچھی سے	کنور جہانگیر	۱۵ مئی ۱۹۴۶	۲۶
پنچھی سے	کرشن موہن	یکم فروری ۱۹۴۷	۲۶
پیا پیا مت بول	سوامی مارہروی	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۲۶
پیا کی جوگن	پرکاش بیکل	۱۵ مئی ۱۹۴۵	۴۰
پیتم	کشور شمیم	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۵۹
پیتم دیس نہ آئے	علی احمد	یکم نومبر ۱۹۴۵	۲۱
تکتے تکتے راہ تمہاری	ساقی صدیقی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۴۱
جاگا سب سنسار اٹھو اب بھور بھئی	عرش ملسیانی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۴	۲۶
جوگن پھرے اُداس	عرش ملسیانی	یکم جون ۱۹۴۷	۴۰
چاندنی	کیف سہسرامی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۱۶
چت چور	سوامی مارہروی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۵	۵۵
دکھیاری	راہی بلگرامی	یکم مارچ ۱۹۴۶	۲۶
دھوبن کا گیت	سوامی مارہروی	۱۵ جنوری ۱۹۴۵	۲۷
ڈھولک کا گیت	اختر انصاری	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۵
ساجن روپ پجاری نکلے	بسمل شاہجہانپوری	یکم اپریل ۱۹۴۷	۱۰۸
ساجن سے	نسیمہ سوز	یکم جنوری ۱۹۴۶	۹
ساجن سے	ابراہیم خاطر	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۵۹
ساجن سے	قاسم	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۴۸
ساجن سے	چرنجیت	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۴۸
ساون کی رات	چرنجیت	یکم اگست ۱۹۴۵	۴۷
سمے سمے کی بات	نقش صحرائی	جنوری ۱۹۴۸	۱۷
کب تک	سریواستوا، جے۔ این	یکم اگست ۱۹۴۷	۵۷
کب دن وہ لوٹ کے آئیں گے	ویر، رام اوتار	یکم نومبر ۱۹۴۵	۵۳
کون بندھائے آس	منیر پونوی	یکم مارچ ۱۹۴۵	۴۶
کون دوارے آیا	اقبال معروف	یکم فروری ۱۹۴۶	۱۳
کون سنے گا من کی بات	عرش ملسیانی	یکم اگست ۱۹۴۶	۴۰
کوک کوئلیا کوک	خاطر غزنوی	یکم جنوری ۱۹۴۶	۶۰
کوئل سے	کنور جہانگیر	یکم جون ۱۹۴۶	۹۰
کھلا بسنت کا سماں	بانی	جنوری ۱۹۸۵	۳۳
کیسا روپ الوپ ؟ !!	منصور معجز	۱۵ ۱۹۴۵	۲۵
گیت	چشتی، اقبال سلمیٰ	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۱۰

Marfat.com

گیت	پریم رام پوری	یکم جولائی ۱۹۴۵	۱۹
گیت	عمیق حنفی	اکتوبر ۱۹۵۸	۳۸
گیت	شادامرتسری	مئی ۱۹۵۶	۴۴
گیت	میراجی	یکم دسمبر ۱۹۴۳	۱۴
گیت	اکرم افگار	اپریل ۱۹۵۰	۵۰
گیت	چاند پنڈت	۱۵ مارچ ۱۹۴۷	۴۲
گیت	چرنجیت	یکم جون ۱۹۴۶	۹۰
گیت	پریمی رام پوری	۱۵ جون ۱۹۴۶	۵۶
مالا	ادیب مالیگانوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۴۸
مدُھر مدُھر	دیپک قمر	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۱۹
من مالا	سوامی مارہروی	۱۵ اپریل ۱۹۴۶	۲۶
من جھولا	سامانہ، دیپک قمر	یکم نومبر ۱۹۴۴	۳۵
من کے دیپ	سوامی مارہروی	۱۵ جون ۱۹۴۷	۱۲
من کے دیپ کی جوت جگاؤ	پریمی رام پوری	یکم جنوری ۱۹۴۶	۳۷
مورکھ میرا ساجنا	سوامی مارہروی	یکم اگست ۱۹۴۵	۵۹
میری خوشیاں	مسعود حسن	یکم جون ۱۹۴۷	۴۰
میرے من کی آشا جاگ	عرش ملسیانی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۶	۱۴
نیا گیت	سلام مچھلی شہری	یکم مارچ ۱۹۴۹	۸
نقش صحرائی	جیون	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۵۵

ہندی گیت

آئی ہے پورنماسی — آئی ہے !!!	صدیقی، کمال احمد	۱۵ اپریل ۱۹۴۵	۴۷
ایک ہندی گیت	چرنجیت	اپریل ۱۹۵۰	۶
بالم	حسرت صہبائی	یکم جون ۱۹۴۵	۲۳
پلیتم	رزمی بھوپالی	یکم جون ۱۹۴۵	۲۳
ڈوبتی نیا	اقبال معروف	یکم مئی ۱۹۴۵	۴۶
مکتی راگ	کیف سہسرامی	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۴۹
من کا دیا جلالے	ب، چمن	یکم اپریل ۱۹۴۵	۲۴
نیارا دیس	ساگر نکودری	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۳۱

Marfat.com

تضمین

بیٹھا ہوں شمع غم کو فروزاں کیے ہوئے	فریدی، مغیث الدین	مئی ۱۹۵۳	۲۷
تضمین	علی، سید رضا	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۵
تضمین	شاطر حکیمی	۱۵ مارچ ۱۹۴۶	۳۸
تضمین بر غزل انیس	جمیل مظہری	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳
تضمین بر غزل بیدم وارثی	سلام ساگری	مارچ ۱۹۶۸	۲۲
تضمین بر غزل خود	عابدی شاہ جہاں پوری، ساغر وارثی	دسمبر ۱۹۶۶	۳۴
تضمین بر غزل غالب	فریدی، مغیث الدین	نومبر ۱۹۵۸	۱۸
تضمین بر کلام ظفر	منشا، منشا الرحمان	نومبر ۱۹۶۲	۱۵
تضمین - سیدہ اختر و اقبال	سیدہ اختر	۱۵ ستمبر ۱۹۴۶	۳۸
تضمین غزل فانی بدایونی	قادری، حامد حسن	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۳۷
تضمین میر حسن دہلوی بر غزل قائم چاندپوری	مرسلہ: عبدالعلیم شیرکوٹی	یکم جولائی ۱۹۴۶	۷
تضمین میر حسن بر غزل میر	میر حسن	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۷	۹
حضرت داناپوری کی چند تضمینیں	بشیر الحق دسنوی، محمد	جون ۱۹۵۶	۴۲
خمسہ بر غزلِ ظفر	اختر بستوی	ظفر نمبر نومبر ۱۹۶۲	۴۸
دو آتشہ	شاد، نریش کمار	مئی ۱۹۵۲	۱۳
غالب کی تضمینیں قدسی کی نعتیہ غزل پر	غالب	۱۵ فروری ۱۹۴۷	۹

تخمیس

تخمیس بر غزل حضرت جوش ملسیانی	درد، لوہریا رام	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۳۱
تخمیس حسرت بر غزل حافظ	حسرت موہانی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۵
مخمس بر غزل استاذی علامہ آرزو مغفور	جرم محمد آبادی	نومبر ۱۹۷۲	۶۶

انتخاب کلام

آئینہ حیرت (غزلیں)	حیرت، عبدالمجید	یکم اکتوبر ۱۹۴۹	۲۶

Marfat.com

آئینہ حیرت (غزلیں)	حیرت شملوی، عبدالمجید	یکم جون ۱۹۴۳	۲۱
انتخابِ اکبر	اکبر حسین رضوی اکبرآبادی، سید طنز و مزاح نمبر (دوم)	مئی ۱۹۷۴	۳۵
انتخاب سخن	حمید ناگپوری	جولائی ۱۹۵۸	۳۷
انتخابِ کلام (نظم، قطعہ، غزل)	اسلم اثر قراولی	دسمبر ۱۹۵۰	۳۹
انتخاب کلیات حسرت موہانی		حسرت نمبر اگست ستمبر ۱۹۸۱	۴۴-۵۶
تبرکات ساحر	ساحر دہلوی، پنڈت امرناتھ	۱۵ جولائی ۱۹۴۳	۶
دو شعر	ظفر الاسلام	جنوری ۱۹۵۱	۳۳
رنگا رنگ	حرماں خیرآبادی	یکم دسمبر ۱۹۴۵	۲۲
ریاض اور گورکھپور	نگار ریاض نمبر	دسمبر ۱۹۵۶	۱۴
سازبرونِ خانہ (انتخاب کلام مظہری)	مرتبین - رضا مظہری، ارشد اعجاز علی	جمیل مظہری نمبر اگست ۱۹۸۲	۸۸-۹۵
سائمن اور دوسرے انتخابات	ظفر، مولانا ظفر علی خاں	طنز و مزاح نمبر (دوم) مئی ۱۹۷۴	۳۸
شاعری (نظم اور رباعیات)	امجد حیدرآبادی	فروری ۱۹۵۶	۲
کلام ابوالکلام	آزاد، ابوالکلام	مئی ۱۹۵۸	۱۷
کلام جوہر	جوہر ٹونکی	اگست ۱۹۶۱	۴۰
کلام حسرت مرحوم	حسرت	ستمبر ۱۹۵۵	۳۷
کلام غالب	غالب	۱۵ جون ۱۹۴۳	۴
کلام کلیمی	جمیل کلیمی	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۴۲
کلام وحشت مرحوم (متفرق اشعار)	(متفرق اشعار)	ستمبر ۱۹۵۶	۳۳
نذر جواہر (منجانب شعرائے قدیم بزم سخن بھاگلپور		اکتوبر ۱۹۶۴	۳۱
نغماتِ جوہر	جوہر ٹونکی	مئی ۱۹۵۷	۴۹

سلام

دو سلام	فصاحت جلیل	یکم فروری ۱۹۴۵	۵
سلام	شاہی، جوالا پرشاد	جون ۱۹۶۶	۲۵
سلام	ساغر نظامی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۶
سلام	امید ڈبائیوی	اکتوبر ۱۹۵۲	۵۴
سلام	منور لکھنوی	یکم جنوری ۱۹۴۴	۴

Marfat.com

سلام	جلیل، فصاحت جنگ	۱۵ جنوری ۱۹۴۶	۱۲
عیش کرتی تھی سلامی، صفِ اعدا کیا کیا	نازش پرتاب گڈھی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۰
قدم قدم پہ ملک مجھ پہ بھیجتے ہیں سلام	میکش اکبر آبادی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۰
وہ دربدر ہوں جو قبلہ نما نہیں رکھتے	وحید اختر	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۳۰

سانیٹ

آفتاب تاشقند	وقار خلیل	جنوری ۱۹۶۸	۴۴
ایک شہنشاہ ایک غلام	اشک، پریم پال	نہر و نمبر نومبر ۱۹۶۴	۷۸
بے تاج بادشاہ	رحمان جامی	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۴	۴
خاطر غزنوی	اعادہ	جنوری ۱۹۴۸	۵۳
سانیٹ	حیدری، غلام صوفی	اپریل ۱۹۸۲	۲۴
سانِٹ	فاروقی، شمس الرحمان	اپریل ۱۹۵۹	۱۹
عبادت	عزیز احمد	یکم اگست ۱۹۴۵	۶۰
لذت خاموش	اختر شیرانی	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۰
ماضی و حال	نجمہ تصدق	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۵
محسن قوم کی موت	رحمان جامی	اپریل ۱۹۶۶	۴۴
نجمہ	ادیب نوگانوی	یکم اگست ۱۹۴۷	۴۸
نوائے امروز	نثار بھارتی	اپریل ۱۹۶۳	۵

مرثیہ

مرثیہ	نوح ناروی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۵	۷
مرثیہ	سردار جعفری	جولائی ۱۹۷۵	۱۳-۱۵
میر انیس کا غیر مطبوعہ مرثیہ	(عطیہ) نائب حسین نقوی	انیس نمبر جون ۱۹۷۵	۶۲-۷۲

مثنوی

تلاش سحر	شمیم کرہانی	اگست ۱۹۵۱	۵۲
مثنوی: فخر الدین علی احمد	حسن نیئم	مارچ ۱۹۷۷	۳۰
مثنوی "قہر البیان"	خاور، راجہ مہدی علی	طنز و مزاح نمبر مئی ۱۹۷۴ (دوم)	۳۷

Marfat.com

دوہے

دوہے	اعجاز، بھگوان داس	جولائی ۱۹۸۲	۲۸
دوہے	اعجاز، بھگوان داس	مارچ ۱۹۸۵	۱۹
دوہے	اعجاز، بھگوان داس	مارچ ۱۹۸۵	۱۹
دوہے	اشک، پریم پال	مارچ ۱۹۶۶	۵

سہرے

دوسہرے	تابش دہلوی	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۲۷
دوسہرے (مثنوی)	قریشی، فضل حق	۱۵ مارچ ۱۹۴۵	۲۷

ترائیلے

المیہ فرمائش کارنامہ میرا دل	شاد، نریش کمار	اپریل ۱۹۶۹	۲۲

مستزاد

مستزاد	اختر شیرانی	یکم فروری ۱۹۴۴	۲۴

ہائیکو

ہائیکو	جاوا، ستیہ نند	اپریل ۱۹۸۳	۲۸

قصیدہ

قصیدہ (در تہنیت ورود مسعود جلالت الملک سلطان سعود خلد اللہ ملکہ وسلطنتہ)	صدیقی، روح افزا بیگم	مارچ ۱۹۵۶	۲۰

Marfat.com

عالمی ادب
افسانے

اطالوی			
کاکو	لوئی جی، پی ران دیل لو/ ریاض الحسن	یکم جون ۱۹۴۷	۸۴-۸۸
امریکی			
کالی بلی	ایڈگر آئلن پو	یکم جون ۱۹۴۵	۴۶-۴۸
انگریزی			
سنگین جرم	باربر، الگزنڈر	یکم جون ۱۹۴۵	۱۱۲-۱۱۳
ایرانی			
اپنا گھر	سعید نفیسی/ حامد حسن قادری	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۹
پھسلن	سید محمد حجازی/ مشیر احمد	یکم ستمبر ۱۹۴۵	۱۸-۲۱
حاسد وزیر	ادارہ	۱۵ مئی ۱۹۴۴	۸ - ۹
فردوسی	حجازی، آغا سید محمد	یکم مارچ ۱۹۴۴	۲۵-۲۶
بنگلہ			
ترنگ	سانیال، پربود کمار	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۶ - ۱۳
پوستانی			
آواز	جوزف ویسن ہاف/ اثر لکھنوی	۱۵ دسمبر ۱۹۴۶	۱۰-۱۴

Marfat.com

تبتی			
پریمی	لھامو، رن شین	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳۹-۱۴۰
ترکی			
بھیڑ کا بچّہ	روزنامہ آقشام سے ماخوذ	یکم جون ۱۹۴۵	۲۴
گُڈّا	انیس کابل سے ماخوذ	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۳۹-۴۰
نیلا بھیڑیا	چودھری، سوارا کمار	۱۵ اپریل ۱۹۴۴	۸ - ۹
جنوبی افریقہ			
بنچ	رچرڈ رائیور	دسمبر ۱۹۷۰	۳۳-۳۶
چینی			
اناڑی بندوقچی	سروش	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۱۸-۲۰
باپ کی خاطر	ادارہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۴۵-۴۶
سمندر کی تہ میں	چنگ، کوکوان / ظفر قریشی	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۳۰-۳۲
شہزادی نیلوفر	پوسنگ لنگ / خورشید الاسلام	۱۵ ستمبر ۱۹۴۳	۳۵-۳۷
صبح کے بھولے	پرل بک / بلال احمد	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۴۳-۴۶
عورت	قادری، خالد حسن	۱۵ فروری ۱۹۴۵	۴۹-۵۲
روسی			
ایثار	فسطنطین طرینوف / بشیر حسن	یکم اکتوبر ۱۹۴۶	۳۵-۳۹
پیچیدہ فطرت	بشیر الدین	یکم جون ۱۹۴۷	۵۵
تابوت فروش	پشکن / شمس ہاشمی	یکم فروری ۱۹۴۵	۴۷-۵۰
تاروں کی چھاؤں میں	ایوان بن / اختر شیرانی	یکم جنوری ۱۹۴۵	۲۲-۲۴
چنگی کا صدر	آنتون چیخوف / بشیر الدین	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۱۶-۱۷
زندگی	لینکو، پی پیو / توکل دیبائیوی	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۲۸-۳۰
شہرت	بشیر الدین	۱۵ اپریل ۱۹۴۷	۱۴
شیر دل	بورس لیفزنیف	یکم ستمبر ۱۹۴۳	۳۶-۳۹

Marfat.com

گوری ماں	فیوڈر سلوگب/موسیقار	یکم جولائی ۱۹۴۴	۹-۱۲
محبّت کی جڑیں	سیمونوف، قوسطنطین	یکم جون ۱۹۴۵	۱۳۵-۱۳۶
میرا سکریٹری	ریکلین، جی	۱۵ فروری ۱۹۴۴	۲۹
یہ جھوٹ ہے	قریشی، فضل حق (متر)	یکم مئی ۱۹۴۵	۲۵-۲۶
شمالی ویت نام			
تابوت سے گہوارے تک	مائی نگو	دسمبر ۱۹۷۰	۲۹-۳۲
عربی			
ابھاگا	یوسف الصبائی	دسمبر ۱۹۷۰	۳۷-۴۰
دنیا میں دوزخ	علامہ المنفلوطی/ المہر، عطاء الرحمان	یکم مئی ۱۹۴۴	۱۴-۱۶
لالٹین	نازالملکہ	دسمبر ۱۹۷۰	۲۷-۲۸
نٹ	اناطول فرانس/ محمد رضا انصاری	یکم اگست ۱۹۴۴	۱۱-۱۳
یتیم	اشعر دہلوی	۱۵ اگست ۱۹۴۵	۱۳-۱۷
فرانسیسی			
قلوپطرہ کی ایک رات	اثر لکھنوی	یکم جون ۱۹۴۷	۵۰-۵۴
فلسطینی			
بونے کی محبّت	نصیب، د، بولوس	۱۵ مارچ ۱۹۴۴	۱۵-۱۶
لبنانی			
دلوں کے بھید بھاؤ	جبران خلیل/ اشعر دہلوی، حبیب احمد خاں	۱۵ جولائی ۱۹۴۷	۵۳-۵۴
مصری			
ایک نانگ کا پیلو	خورشید الاسلام	یکم اکتوبر ۱۹۴۳	۲۰
ایک خواب	جبران خلیل/ حبیب اشعر دہلوی	یکم نومبر ۱۹۴۶	۱۵-۱۶

Marfat.com

جنس لطیف	ادارہ	یکم جنوری ۱۹۴۴	۱۰
توبہ و پشیمانی	المنفلوطی، السید مصطفیٰ لطفی	۱۵ نومبر ۱۹۴۳	۲۴-۲۵
قاتلہ	محمود کامل/قریشی صلاح الدین	یکم ستمبر ۱۹۴۶	۱۴-۱۸
نفرتی کا قید خانہ	روزگار نو لندن سے ماخوذ	یکم نومبر ۱۹۴۴	۲۰-۲۵

ناروے

اسیر محبّت	کنوت ہامسن/ہرچرن چاولہ	فروری ۱۹۸۶	۴۰-۴۲
ایک دیت نامی گڑیا	وِگ ویس سٹوکے لین/ ہرچرن چاولہ	مارچ ۱۹۸۶	۴۰-۴۳

ناروجیئن

واپسی	آرنلف اُدورلاند/ ہرچرن چاولا	اکتوبر ۱۹۸۵	۵۲-۵۴

ڈرامے

ایرانی

نادرشاہ کا آخری غیور سپاہی	اشہر لکھنوی، پروفیسر آغا	یکم دسمبر ۱۹۴۶	۲۱-۲۵

چینی

محصور دستہ	لنگ ہو/تمنائی	یکم نومبر ۱۹۴۳	۳۱-۳۴

گیت

اطالوی

ماں	عبدالرزاق	یکم جنوری ۱۹۴۶	۴۳

چینی

چینی	لی پو/حسن، محمد	یکم فروری ۱۹۴۵	۵۰

Marfat.com

نظمیں

انگولا			
نئی زندگی کی تلاش	اگستان مینتو	دسمبر ۱۹۷۰	۳۲
چینی			
جھولے سے اتر آنے کے بعد	خاں، راجہ مہدی علی	۱۵ نومبر ۱۹۴۶	۳۵
رات گئے	حسن، محمد (مترجم)	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۷
قیدی بازو	لی پو/ حسن، محمد	یکم مارچ ۱۹۴۶	۵۲
لی یو، شاعر کی یاد میں	حسن، محمد (مترجم)	یکم اکتوبر ۱۹۴۵	۷
عربی			
اَبیاتٌ اطیاتٌ (تہنیۃِ قدوم جلالۃ الملک السلطان سعود بن عبد العزیز خلد اللہ ملکہ وسلطنتہٗ)	شبیعہ فاطمہ (ترجمہ شامل ہے)	مارچ ۱۹۵۶	۱۰
فلسطینی			
تعارف	محمود درویش	دسمبر ۱۹۷۰	۴۱

Marfat.com

علاقائی ادب

فلمیات

آسامی	بروا، توفیق	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۷۷
اڑیا	ح۔م	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۷۶
بنگالی	گھوش، پرتیما	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۷۸
پنجابی	کوسائیں، کلدیپ	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۸۱-۸۲
تامل	دنکیٹسون، این	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۸۳-۸۴
تلگو	دیوی، دی۔ بھانومتی	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۸۵-۸۶
سندھی	ادارہ	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۸۷
کشمیری	ادارہ		
کنڑ	راؤ، للتا	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۸۸-۹۲
گجراتی	مہتہ، پلوی	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۹۳
مراٹھی	کمار، آر آر	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۹۴-۹۶
ملیالم	ایلسی میتھیو	فلم نمبر اگست ستمبر ۱۹۷۱	۹۷-۱۰۰

افسانے

آسامی

ایک خبر	عبدالمالک، سید	ستمبر ۱۹۶۳	۳۰-۳۵
تین پہیے کی گاڑی	عبدالمالک (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۱۷-۲۴
دوپہر	عبدالمالک	مئی ۱۹۷۲	۲۰-۲۴
کھوٹا روپیہ	داس، روما	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۳-۵

Marfat.com

کھوٹا سکّہ	داس، روما	اکتوبر ۱۹۷۱	۱۲-۱۶

آدی باسی

پانچواں شوہر	ششی کر/رفیع حیدر انجم	نومبر ۱۹۸۲	۳۷-۳۹

اُڑیا

انسان اور حیوان	کالندی چرن پانی گراہی	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۴۲-۴۷
ایک پیسہ	راے، سچی راوت	اکتوبر ۱۹۷۰	۴۴-۴۶
سٹوبیٹے	کشوری چرنداس (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۱۲-۱۶

بنگالی

پنجرہ	شریمتی مکرمی (مصنف) سرجیت (مترجم)	مئی ۱۹۸۴	۳۹-۴۰
چاندنی	مہر لکھو پادھیائے (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۲۵-۲۹
رتنتی کمار	پرشورام/رہبر، ہنس راج	مارچ ۱۹۶۴	۴۱-۴۷

پنجابی

پیر پرائی	وردی، جسونت سنگھ (تصویر)	جون ۱۹۷۰	۳۷-۴۰
پیر پرائی	وردی، جسونت سنگھ	جولائی ۱۹۸۱	۴۳-۴۶
چاندنی رات کا ایک ستم	دگل، کرتار سنگھ	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۴۸-۵۲
دھرم یدھ جاری ہے	دلبیر چیتن/ورما، شروں کمار	اکتوبر ۱۹۸۶	۳۹-۴۱
گودی کتا	جوشی، مہندر سنگھ (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۳۰-۳۳
لہو پکارا اٹھا	اجیت سینی (تصویر)	نومبر ۱۹۷۰	۳۹-۴۱

تامل

چاندی کا جوتا	ریڈی، بال شوی/سرجیت	مئی ۱۹۸۲	۴۶-۴۷
خودکشی	آدون سندرم/ حیات، ایس۔ ایم	دسمبر ۱۹۸۶	۴۲-۴۴
روشنی	اچاری، سی راج گوپال	ستمبر ۱۹۵۶	۴۵-۴۷
بیساکھی اور قد	آڑ چوڈامنی/حیات، ایس ایم	اکتوبر ۱۹۸۵	۴۹-۵۱
سفر ایک روح کا	اشوک متران/حیات، ایس ایم	مارچ ۱۹۸۲	۴۴-۴۶

Marfat.com

قسم	ٹی، جانکی رامن	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۵۳-۵۸
کس کی دیوالی	آچاریہ، چکرورتی راج گوپال	اگست ۱۹۵۰	۶۳-۶۴
گھنٹے کی آواز	رامن، ٹی جانکی (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۳۴-۳۹
محبت اور نفرت	آچاریہ، راج گوپال	یکم جون ۱۹۴۵	۱۲۹-۱۳۰
یہ رشتے یہ بندھن	آر چوڑامنی/حیات، ایس ایم	مارچ ۱۹۸۳	۳۶-۳۹

تلگو

حق	راؤ، نلورو ناگیشور (مصنف) سری نواس لاہوٹی (مترجم)	جنوری ۱۹۸۴	۴۴-۴۵
سبق	گرو جاڑا	فروری ۱۹۶۷	۴۴-۴۷
کروا سچ	راؤ، بی کانتا (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۴۰-۴۴
مقابلہ	راجو، پال گمی پدما	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۵۹-۶۲
یہ گھر مجھے خالی کرنا ہے	آر بھاردواج / سوامی حیدرآبادی	مارچ ۱۹۸۵	۳۹-۴۰

ڈوگری

پھول اور انگارے	نریندر کھجوریہ (تصویر)	مارچ ۱۹۷۰	۲۱-۲۳
دیدی کب آئے گی؟	ویدراہی	اگست ۱۹۸۵	۳۹-۴۲
ساس کی موت	نریندر کھجوریہ	نومبر ۱۹۷۰	۳۱-۳۳
سانپ	مدن موہن	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۳۶-۳۷
کالا تیتر	نریندر کھجوریہ	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۳۵-۳۹
کل تارا ڈوب جاتا ہے	ویدراہی/ریش سروج	اکتوبر ۱۹۸۴	۴۵-۴۶

سندھی

پچھتاوا	لال پشپ (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۴۵-۴۶
جھلک	موہن کلپنا/لکشمی بھاٹیہ	اپریل ۱۹۸۵	۴۳-۴۴
سوہنی	گوردھن بھارتی/ممتاز راشد	جنوری ۱۹۶۴	۳۹-۴۶
لاتعلق سے تعلق	موتی لال جوتوانی/سدرشن کمار	فروری ۱۹۸۲	۳۶-۴۲

کشمیری

آئینہ	امین کامل/فاروق مسعودی	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۱۲-۱۳

Marfat.com

جعفر خاں	بنسی نردوش/سُرجیت	ستمبر ۱۹۸۵	۳۹-۴۲
جُوڑے کا پن	بنسی نردوش/سُرجیت	ستمبر ۱۹۸۳	۴۰-۴۲
چوزے کی موت	محی الدین، اختر	مارچ ۱۹۶۹	۹-۱۱
حسن ہے زندگی	محی الدین، اختر (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۴۷-۵۵
گونج	محی الدین، اختر	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۲۹-۳۲
مرنے والا جو مر نہ سکا	محی الدین، اختر	جون ۱۹۸۱	۴۲-۴۳
	لون، علی محمد (ترجمہ)		
مغلی غفارا	لون، علی محمد (تصویر)	جنوری ۱۹۷۱	۱۸-۲۳

کنڑ

پیاس	سیاملا ہاردے/سُرجیت	اکتوبر ۱۹۸۳	۴۰-۴۲
جبڑوں والا آدمی	ستمندرا ناڈگ (مصنف)	دسمبر ۱۹۸۱	۴۳-۴۵
	حمید الماس (مترجم)		
دہی والی	آئنگر، ماستی وینکٹیش	افسانہ اگست ۱۹۶۳	۲۲-۲۸
سفر	یشونت چتال (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۵۶-۶۹
لاوارث	الوپما نرنجن	فروری ۱۹۷۱	۳۲-۳۵
مورتیں	شری کانت	جنوری ۱۹۷۰	۲۰-۲۳
وہ بہادر	پوٹپ، ڈاکٹر کے وینکٹپ/ فاروقی، راشد جمال	جون ۱۹۸۵	۴۳-۴۵

گجراتی

اتنے برسوں کے بعد	وبھوت شاہ/وقار واثقی	جون ۱۹۸۲	۴۲-۴۴
بات کی بات	پٹیل، پنّالال	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۱۴-۱۶
بلینک چیک	بروکر، گلاب داس	ستمبر ۱۹۵۲	۳۷-۴۳
تہنیت نامہ	پتامبر پٹیل (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۶۱-۶۵
سچا جھوٹا	سریندر دوبے (تصویر)/ انجنا سدھیر (تصویر)	نومبر ۱۹۸۴	۴۳-۴۵
علی بابا	دھوم کیتو/ التماس صابر مارہروی	نومبر ۱۹۸۵	۳۹-۴۰

Marfat.com

مراٹھی

ایک خیالی سچائی کا لمس	اروند تھٹے/ شاہ حسین	اگست ۱۹۷۴	۳۸-۴۳
بھکارن	رام شرکے/اسیر محمد خاں	مارچ ۱۹۵۴	۴۰-۴۲
تعزیتی تجویز	اُوشا پرانڈے (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۶۶-۷۲
خریداری	ا، دا، ورتی/ جوہر چاندوڑی	جون ۱۹۵۵	۳۵-۳۸
دو دل	بی۔ جی شنڈے	یکم جون ۱۹۴۵	۹۲-۹۳
دھار	گولکر، وینکیٹش ماڈ	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۷۳-۴۱
گولر کا پھول	سدھا نروانے/ ایس۔ کے۔ آڈکر	اپریل ۱۹۸۳	۳۹-۴۳
مَنوُ	پی۔ ایس ریگے (تصویر)	مارچ ۱۹۷۱	۳۳-۴۰
نرموہی	موہنی ویدے/ ایس کے آڈکر	اگست ۱۹۸۳	۴۱-۴۴

ملیالم

ایک گھڑی کی کہانی	ایس۔ کے پوٹیکاٹ/ سُرجیت	جنوری ۱۹۸۳	۳۹-۴۱
ایک معمولی پھانسی	پلے، تکشی شوشنکر	جون ۱۹۸۶	۳۹-۴۱
باڑھ میں	پلے، تکشی شوشنکر	جون ۱۹۸۶	۳۵-۳۷
زمین کی پیاس	اُرو/ رہبر، ہنس راج	مارچ ۱۹۶۴	۲۸-۳۳
زندہ مردہ	کنج عبداللہ (تصویر)	اپریل ۱۹۷۰	۹-۱۳
لاوارث کی موت	پلے، تکشی شوشنکر	جون ۱۹۸۶	۳۸
ماں	ملیاٹور رام کرشنن (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۷۳-۷۸
میل رنر	پوٹے کاٹ، ایس۔ کے	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۳۳-۳۶

میتھلی

پانچ خط	جھا، ہری موہن/ ارشد، اعجاز علی،	جون ۱۹۸۳	۴۳-۴۴

ہندی

آنسو	ملک، ستیہ وتی	یکم جون ۱۹۴۵	۱۰۲-۱۰۴
امانت	بالا دوبے	جون ۱۹۸۴	۴۲-۴۳
التماس کب کھلے گا	ستین کمار (مصنف) اقبال بلگرامی (ترجمہ)	دسمبر ۱۹۸۵	۳۸-۴۵

Marfat.com

اندر کا آدمی	شرون کمار	جنوری ۱۹۸۶	۳۶-۳۹
ایک لمبی لکیر	اچلا شرما (تصویر)	ستمبر ۱۹۷۰	۴۲-۴۴
چھوٹی نظمیں	کومل، کیدار ناتھ	مارچ ۱۹۸۳	۴۰
دیکھا سُنا آدمی	یش پال	افسانہ نمبر اگست ۱۹۶۳	۱۷-۲۱
ڈرائنگ روم	جودھری، راج کمل / جاوید اقبال	اکتوبر ۱۹۸۳	۳۴-۳۶
رضیہ	رام برکش بینی پوری	جولائی ۱۹۵۴	۳۰-۳۴
عورت	جین، رتن چند (تصویر)	جولائی ۱۹۸۴	۴۲-۴۳
گذشتہ گرمیوں میں	نرمل ورما (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۸۱-۹۵
موت	کملیش بھارتی / سنجیو سریں	اپریل ۱۹۸۲	۴۴-۴۵
مورچے پر	چترا مدگل (مصنف)	اگست ۱۹۸۴	۳۵-۴۱
	جاوید اقبال (مترجم)		
میں	کملیشور (تصویر)	افسانہ نمبر اگست ۱۹۷۰	۷۹-۸۰
نشہ	منو بھنڈاری	فروری ۱۹۸۰	۳۳-۳۶

متفرق

انسانوں میں پیدا ہوا اِک جذبہ محبّت کا	سنت گیانیشور / عبدالستار دلوی	اگست ۱۹۸۵	۳۸
شہر کی سیر	موتی نندی / حیات، ایس ایم	ستمبر ۱۹۸۴	۴۱-۴۴
وہی آدمی	رتناکر چیئنی (تصویر) (مصنف)	فروری ۱۹۸۴	۴۰-۴۳
	کشور جہاں (تصویر) (مترجم)		

ڈرامے

ہندی			
اندھا جگ کا نیائے	عرش ملسیانی	نومبر ۱۹۵۴	۴۳-۴۴

Marfat.com

غزلیں

کشمیری

بیکس راتِک کرن دُین حیاتکِ پائے لالو	خیال، غلام نبی	کشمیر نمبر اگست ۱۹۵۵	۳۴
چاندنی رات ہو، ایک جام لبریز ہو یا ایک نگاہ خوبرو	مظفر عازم	ہلکی موسیقی نمبر جون ۱۹۵۸	۴۳
چھم عالک غم خوارتے دل دار بنن چھم	ناجی کشمیری	جنوری ۱۹۵۸	۳۲
سُن دُگن ہیوت پُرزہ نادُن گاشدارن ساقیا (ترجمہ شامل ہے)	خیال، غلام نبی	جولائی ۱۹۵۵	۴۱
گل کدہ (اصل اور ترجمہ)	خیال فاروقی	جنوری ۱۹۵۵	۴۳

نظمیں

آسامی

آسامی نظم	جمنیسوری گھٹنیار	اگست ۱۹۵۰	۶۵
بوہاگی کا بیاہ	رگھوناتھ چودھری	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۸
ساگر دیکھی سا	بروا، دیوکانت / رستوگی، تاراچرن	جون ۱۹۸۱	۴۴
کالی لڑکی خدا کی تلاش میں	بروا، نوکانت / مخمور سعیدی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۳۰
گلاب	رگھوناتھ چودھری / رستوگی، تاراچرن	جون ۱۹۸۱	۴۴
میری محبوبہ	بروا، لکشمی ناتھ بیر	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۵
نئی دلہن کی پلنگڑی	رگھوناتھ چودھری / منور لکھنوی	جدید شاعر نمبر اگست ۱۹۶۹	۳۰

اُڑیا

آنے والے انسان	مہاپاترا، سیتا کانت	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۲۴
بھیڑ	مہانتی، برہموتری	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۲۵
حال کے آئینے میں	لینکا، کملا کانت	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۲۵

Marfat.com

غریبی	گڈ نائک، رادھا موہن	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۲
کھُلا جھَروکا	پریتیبھاشت پتھی/اطہر عزیز	مارچ ۱۹۸۲	۴۳
ہوا	رتھ، رماکانت/ مخمور سعیدی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۲۳
ہوٹل بوائے	بارک، سوریندر/ حفیظ اللہ نیول پوری (ترجمہ)	مئی ۱۹۸۱	۳۱

بنگالی

آج شوندھائے سراون کو ریچھے پَون	بوس، بدھ دیو	اکتوبر ۱۹۵۴	۴۶
ایشور (ترجمہ)	نذرالاسلام/ بھٹاچاریہ، شانتی رنجن	جولائی ۱۹۵۵	۴۲
دعا	ٹیگور/ صابر ابوہری	جنوری ۱۹۸۶	۴۰
سوچتا ہوں درد میں	بشنودے/ نصر غزالی	اپریل ۱۹۸۵	۴۲
سُور جر شوئی رونگن شندھا میگھے	پریندر متر	اکتوبر ۱۹۵۴	۴۶
عشرت تمنا	سپراگھوش/ علمہ شبلی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۴۴
نا	کویتا سنہا (مصنف) علقمہ شبلی (مترجم)	اکتوبر ۱۹۸۱	۴۲
نعرۂ بغاوت	نذرالاسلام، قاضی	اگست ۱۹۵۰	۶۲
نیا سال	چکرورتی، جگن ناتھ	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۶
ہسپتال میں	جیا نتی سین/ علقمہ شبلی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۴۴

پنجابی

اغوا شدہ عورت کی اپنے محبوب سے ملاقات	امرتا پریتم/ آزاد، جگن ناتھ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۷
اِک ٹِکا	دگل، کرتار سنگھ	اگست ۱۹۵۰	۶۲-۶۳
اِک ناجائز قدرتی منظر	ہربھجن سنگھ	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۳۸
چیخ بلبلی	میشا، سوہن سنگھ	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۳۹
حضرت عیسیٰ کی متواتر تصلیب	جگتار	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۳۸
دور بہت دور	دگل، کرتار سنگھ	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۱
مایا	امرتا پریتم	اکتوبر ۱۹۵۴	۴۵-۴۶

Marfat.com

تامل			
ایٹم کی شکتی	تمژدہ لی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۱
پردھان بھاشا تمل	سُردھا	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۰
جوہی ہنس دی	بھارتی داسن	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۶
دیرتا	کاٹان، دیلی ینگ	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۰
یاترا کی جیت	اروناچلم، کے۔سی۔این	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۱
تلگو			
ابرِ رواں	راؤ، سری نگم سری نواسا	اگست ۱۹۵۲	۴۵
انسان	راؤ، کے۔ وینکٹشور/ لاہوٹی سری نواس	مئی ۱۹۸۴	۳۹
دوستی کی چمک	سندرما، ٹی وسوا	اگست ۱۹۵۲	۱۲
شاعر کی دُعا	رام، سنت تکا	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۵
گوداوری کی طغیانی	راجو، اڈوی باپی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۵
لا یخل	ستیہ نارائن، کلاپراپورن وشوناد	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۴۴
میرا گاؤں میرے لوگ	کے، وینکٹیشور راو (مصنف) لاہوٹی، سری نواس (مترجم)	مئی ۱۹۸۴	۳۹
میں خود کو مبارک باد دیتا ہوں	کن دورتی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۴۵
میں کتنا عجیب انسان ہوں	ریڈی، سی نرائن	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۴۵
ڈوگری			
میری کتاب تیری کتاب	شاستری، رام ناتھ	کشمیر نمبر جنوری ۱۹۶۹	۵۰
سندھی			
دو نظمیں	شیخ ایاز	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۶
سچائی	موہن کلپنا	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۶
نیتر دان	واسدیو نرمل	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۵۶

Marfat.com

سنسکرت

سنسکرت نظم

کمار سنبھو کالیداس/ منور لکھنوی	اگست ۱۹۵۰		۶۱

کشمیری

ادھ کہی بات	رحمان راہی	جدید ہندوستانی شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۶۲
الف	مظفر عازم	اپریل ۱۹۸۵	۴۲
انجان نہیں ہوں میں	فراق، غلام نبی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۶۳
بہار آگئی پیار سے پھر مٹکتی	راہی	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۲
تصویرِ کبِ زہ رُوح (ترجمہ شامل ہے)	رحمان راہی	اپریل ۱۹۵۶	۱۶-۱۷
چاند	نادم، دینا ناتھ	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۶۲
دھستا	مرزا عارف	اگست ۱۹۵۰	۶۴
عید ہند روف	خیال، غلام نبی (ترجمہ)	نومبر ۱۹۵۷	۴۷
کون مرا	غلام سنتوش فاروق ناز کی (ترجمہ)	کشمیر نمبر فروری ۱۹۷۲	۱۹

کنڑ

چڑیا اڑ رہی ہے	بیندرے، ڈتاتریہ رام چندر	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۵
چھ نظمیں	بسویشور/ حمید الماس	مئی ۱۹۶۷	۱۱-۱۲
دھرتی کا گیت	اڈیکا، گوپال کرشن	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۶۹
گاندھی	سوامی، کے۔ ایس نرسمہا	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۶۹
یہ ہماری کائنات	احمد، کے ایس نثار	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۷۰-۷۱

گجراتی

آخری دن	راجندر شاد	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۴
اناج کو نمسکار	اُما شنکر جوشی	اگست ۱۹۵۰	۶۴-۶۵
ایک نظم	عادل منصوری	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۷۷
پاگل	پربودھ پریکھ	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۷۷
۷—۱۳ کی لوکل	سندرم	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۴
یادداشت کے قالین پر	ٹھاکر، لابھ شنکر	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۷۷

Marfat.com

مراٹھی

اس موسم میں	نارائن سُروے	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۸۲
پیاس	انل، آتمارام راؤجی دیش پانڈے	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۷
راز درون پردہ	کیشو میشرام	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۸۲
قصّہ گلابوں کا	آرتی پرھو	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۸۱
کتبہ	نارایں سُروے/ خاور، بدیع الزماں	فروری ۱۹۸۲	۳۵
میری یونیورسٹی	نارائن سُروے/صادق	مئی ۱۹۷۹	۹-۱۱
نئی پگ ڈنڈی	مکتی بودھ، شرت چندر	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۷
یہ بھی ہم جیسے	یشونت	اگست ۱۹۵۰	۶۵

ملیالم

اور کچھ نہیں	وَلّ تول	شعر و شاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۶۱
ساون کا تہوار	نمبودی، اے اچھوتن	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۸۷-۸۸
شیری گیری	پوتھن کون نپھن تا راکن	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۸۹
مچھلیوں کے گیت	راگھون، رام لکشمی	اگست ۱۹۵۰	۶۵

ہندی

اکال مرتیو	ملیح	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۹۶
انا سکتی	جگدیش چترویدی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۹۶
اور بھی ہیں	راؤ، بال کرشن	جون ۱۹۵۵	۳۸
بسنت	شیش، شمبھوناتھ	فروری ۱۹۵۵	۲۴
بسنت	نرالا، سوریہ کانت ترپاٹھی	فروری ۱۹۵۵	۲۳-۲۴
بسنت	پرشاد، جے شنکر	فروری ۱۹۵۵	۲۳
بسنت (برج بھاشا)	کوی درچھبیس	فروری ۱۹۵۵	۲۳
بیت جاتی زندگی سب کی مگر کیا	راؤ، سی۔ بی	اکتوبر ۱۹۵۴	۴۶
تاج	سنگھ، شمشیر بہادر/ کومل، کیدار ناتھ	مارچ ۱۹۸۳	۴۰
دشمن : ایک	ورما، شری کانت/ کومل، کیدار ناتھ	جولائی ۱۹۸۶	۴۲

Marfat.com

دوپہر	شرما، رام ولاس/ کومل، کیدار ناتھ	مارچ ۱۹۸۳	۴۰
سوجانے دو	شرما نوین، بال کرشن	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۳
سورج چمکتا ہے	ورما، شری کانت/ کومل، کیدار ناتھ	جولائی ۱۹۸۶	۴۲
عام تہوار	ورما، شری کانت/ کومل، کیدار ناتھ	جولائی ۱۹۸۶	۴۲
کوی کے اگنی پران	نرالا، سوریہ کانت ترپاٹھی	شعروشاعری نمبر اگست ۱۹۵۳	۵۳
گائتری پھول	نریش مہتا/ خالد شفائی	اپریل ۱۹۸۳	۳۸
گیت فروش	مشر، بھوانی پرشاد/ کومل، کیدار ناتھ	جولائی ۱۹۸۵	۴۲
میں اور تو	شیش، شمبھوناتھ	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۶
میں چلانا چاہتا ہوں	مشر، بھوانی پرشاد/ کومل، کیدار ناتھ	جولائی ۱۹۸۵	۴۲
ویریئے	کیلاش باجپئی	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۹۶
ہندی نظم	پنت، سمترانندن	اگست ۱۹۵۰	۶۱
ہندی نظم	بچن	۱۵ اگست ۱۹۴۹	۹۶
ہستناپور	ورما، شری کانت/ کومل، کیدار ناتھ	جولائی ۱۹۸۶	۴۲
ہیپوپوٹامس	شیام پرمار	جدید شاعری نمبر اگست ۱۹۶۹	۹۵

Marfat.com

بچّوں کا ادب

مضامین

آؤ تمھیں بتائیں	شفیع الدین، احمد	فروری ۱۹۵۱	۶۶-۶۸
اپنے دیس میں	ریڈی، وی مدن موہن	جولائی ۱۹۵۳	۶۵
اقوال زرّیں	ادارہ	فروری ۱۹۵۶	۶۰
ایڈیسن	طالب، الطاف حسین	اپریل ۱۹۵۴	۷۲-۷۴
ایشور چند ودّیا ساگر	نذیر رحمانی	جون ۱۹۵۶	۵۴-۵۶
ایک خط	سعیدہ سلمہ	مئی ۱۹۵۶	۵۸-۵۹
ایک دفعہ کا ذکر ہے	ادارہ	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۳۱
باپو	ادارہ	بچّوں کا آجکل اکتوبر ۱۹۵۶	۵۳
باپو نے کہا اور کیا	گھنشیام سیٹھی	مارچ ۱۹۵۴	۵۹-۶۰
بچّوں کے کھیل	ایم-شاہنواز	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۹-۱۳
برق اور کرشمے	عبدالرحمان الٰہ آبادی، محمد	اکتوبر ۱۹۵۵	۵۸-۵۹
بگ بین	آزاد، شیام سندر	جون ۱۹۵۱	۶۵
بے جوڑ باتیں	سادھو، ایس این	اکتوبر ۱۹۵۲	۶۸
تاجور نجیب آبادی	ادارہ	مئی ۱۹۵۱	۶۸
تبتّ	امین، محمد	اپریل ۱۹۵۱	۶۴-۶۵
تندرست رہو	وی-سدرشن ریڈی	جون ۱۹۵۴	۴۶-۴۹
ٹیلی فون کی کہانی	اقبال قدوائی	ضمیمہ ۱۹۷۹	۲۰-۲۱
چاند کی سطح اور اس کی فضا	امین، محمد	دسمبر ۱۹۵۴	۵۶-۵۸
چنار	رعنا، ٹی-این	دسمبر ۱۹۵۳	۵۳
چند ضرب الامثال	اسماعیل پانی پتی، شیخ محمد	جولائی ۱۹۵۵	۵۷-۵۸
چینی بچّے	ریڈی، وی رام چندرا	فروری ۱۹۵۳	۶۲-۶۳

Marfat.com

چھاپے خانے کی ایجاد	مسافر ملتانی	نومبر ۱۹۵۴	۵۷-۵۸
حرارت اور اس کے مآخذ	جگت سنگھ	جولائی ۱۹۵۱	۶۷-۶۸
حیرت میں ڈالنے والی بات	اطہر پرویز	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۱۳
خوردبین کی آنکھوں سے	تاج، محمد امتیاز کریم	ستمبر ۱۹۵۴	۵۹-۶۰
دل چسپ سوال	خوش باش	مئی ۱۹۵۲	۶۸
دل چسپ معلومات	وکیل انصاری	دسمبر ۱۹۵۱	۶۲-۶۵
دنیا کا پہلا اخبار	پاشا، احمد جمال	اکتوبر ۱۹۵۶	۵۵-۵۶
دیاسلائی	شارق علی تھلواروی	جون ۱۹۵۴	۵۰-۵۱
ڈاکٹر رابندر ناتھ ٹیگور	احساس، جنک کمار	اگست ۱۹۵۲	۷۳-۷۴
ذرا ہنسو تو	ادارہ	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۵-۲۶
راجن بابو	خوش باش	مارچ ۱۹۵۰	۶۲-۶۳
ربر کی کہانی	آغا سہیل	ستمبر ۱۹۵۵	۴۹-۵۰
رونا چھوڑیے اور ہنسنا شروع کیجیے	تمنّا مظفر پوری	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۱۹
ریڈیم	نوشابہ حسنین	ستمبر ۱۹۵۱	۶۶-۶۸
ریڈیم	حالی، علیم اللہ	فروری ۱۹۵۵	۵۸
زمین میں گڑی تہذیب	فاروقی، اظہر علی	اگست ۱۹۵۱	۷۳-۷۴
سب سے پہلی ریل	سادھو، ایس - این	جنوری ۱۹۵۲	۶۸
سردار پٹیل	اختر جمال	مئی ۱۹۵۱	۶۳
سرسید اور ان کی والدہ	معصوم، محمد	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱۱
سورج اور اس کا خاندان	امین، محمد	جولائی ۱۹۵۳	۶۶-۶۸
سورج گرہن اور چاند گرہن	ہنس راج رام نگری	مئی ۱۹۵۰	۶۲-۶۳
سیامی جڑواں بچے	شکنتلا دھون	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۱۷-۱۸
صوبائی گورنر	علوی، معشوق علی	مارچ ۱۹۵۱	۶۲-۶۳
عجیب و غریب انسان	رانجھو، اندرجیت	جون ۱۹۵۲	۶۳
عمر بتاؤ	رانجھو، اندرجیت	اپریل ۱۹۵۰	۶۷
غبارے سے بجلی	فریدی، ماجد حسن	جولائی ۱۹۵۲	۶۶
قدرتی چشمے	یاسین، محمد	اپریل ۱۹۵۳	۶۵-۶۶
قطب نما بنائیے	ادارہ	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۱۸
کارٹون		ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۳۱
کٹھ پتلی کا فن	کھلّر، کے - کے	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۱۵-۱۶
کسان کے گھوڑے	ادارہ	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۵-۲۶

Marfat.com

کیا آپ جانتے ہیں	ادارہ	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۲۱
کیا آپ جانتے ہیں	ادارہ	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۵-۲۶
کیا آپ جانتے ہیں	دھنیش ملک	جون ۱۹۶۰	۶۰
کیا آپ جانتے ہیں	وکیل انصاری	جون ۱۹۵۱	۶۶-۶۸
کیا آپ جانتے ہیں	ادارہ	جون ۱۹۵۰	۶۴
کیا تم جانتے ہو	کرشن کوشل	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱۵
کیا تم جانتے ہو	کمار، بی جینت	فروری ۱۹۵۳	۶۸
کیا تم جانتے ہو۔کہ	خسرو، خسرو متین	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۱۷
گاندھی جی کی زندہ دلی	ودیاوتی	ستمبر ۱۹۵۶	۵۷-۵۸
لوک مانیہ بال گنگا دھر تلک	شوکمار	نومبر ۱۹۵۲	۶۵-۶۶
لوک مانیہ بال گنگا دھر تلک	پاشا، احمد جمال	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۷-۹
لیٹ لطیف	جگت سنگھ	اکتوبر ۱۹۵۲	۶۴-۶۶
ماؤسی تنگ	پاشا، احمد جمال	فروری ۱۹۵۶	۵۶-۵۷
مجاز صاحب	شاہد، ل-م	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۱۴
مرغا بانگ کیوں دیتا ہے	افسری خانم	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۷۰-۷۲
مسامات اور ان کا عمل	الطاف حسین	فروری ۱۹۵۶	۵۷
معلومات	نورالہدیٰ	اکتوبر ۱۹۵۴	۶۰
معلومات	علی کاظمی	مارچ ۱۹۵۳	۶۶-۶۷
نیزہ بازی	شارق علی تھلواروی	ستمبر ۱۹۵۲	۶۲-۶۳
نینی تال	سکہ، شوناتھ	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۷-۹
ہاکی	کوثر جہاں	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۵
ہماری خوراک	سادھو، ایس-این	جون ۱۹۵۲	۶۷
ہندسوں کا کھیل	فاطمہ جاوید	مارچ ۱۹۵۰	۶۷
ہندسوں کی تصویریں	ادارہ	(بچوں کا) جون ۱۹۵۰	۶۱
ہندوستانی سائنس داں		ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۷
ہنسی آتی ہے	نیر ادیب	جون ۱۹۵۲	۶۴-۶۵

کہانیاں

آزادی کا مطلب	راز، راج نرائن	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۱-۲
آگ	سعید اختر	ستمبر ۱۹۵۰	۶۵-۶۶

Marfat.com

آلو کی قتلی	نقوی، صفدر عباس	ستمبر ۱۹۵۲	۶۴-۶۵
اپریل فول	خوش باش	اپریل ۱۹۵۲	۶۸
اچھا خواب	نظامی، جلیس احمد	فروری ۱۹۵۴	۵۵-۵۶
احساس	مظلوم مضطر	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۳۰
احساس مند طوطا	کپور، من موہن لال	نومبر ۱۹۵۰	۶۷-۶۸
ادلے کا بدلہ	سراج النور	مئی ۱۹۵۳	۶۴-۶۵
اسکول کی شرارت	فرحت فاطمہ	مارچ ۱۹۵۳	۶۲-۶۵
اصلیت نہیں جاتی	سوم دت	اکتوبر ۱۹۵۶	۵۹
اندھیر نگری چوپٹ راجہ	مبشر علی، سلیم	جنوری ۱۹۵۴	۵۹-۶۰
انصاف	ساحل، سلطان احمد	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۶
انعام	نذیر رحمانی	اگست ۱۹۵۲	۷۵-۷۶
انعام	شہلا جمال	مئی ۱۹۵۴	۴۸
انمول جسم	تھانی، یوگ راج	فروری ۱۹۵۵	۵۷
انوکھا تحفہ	اطہر پرویز	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۴
انوکھی تبدیلی	خورشید حیات (تصویر)	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۲۰-۲۱
انوکھے دوست	قمر ارمان	جولائی ۱۹۵۴	۵۴-۵۷
ایٹمی جہاز	سردار احمد	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۱۲
ایک بڑھیا اور نپولین	ہاشمی، منیر الحسن	اکتوبر ۱۹۵۳	۶۵-۶۶
ایک پیسہ	سجاد حیدر	مئی ۱۹۵۰	۶۴-۶۶
ایک تھیلی کے چٹے بٹے	عدیل احمد، محمد	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱۹
ایک لٹو ایک گیند	انور سدید	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۶-۶۷
ایورسٹ کی چڑھائی	اختر جمال	جنوری ۱۹۵۱	۶۲-۶۳
بچوں کی جنت کے بچے	ریڈی، دی رام چندرا	جولائی ۱۹۵۱	۶۲-۶۳
بچوں کی حکومت	افسر، حامد اللہ	اپریل ۱۹۵۲	۶۲-۶۳
بچوں کی کہانیاں	نظامی، محمودہ خواجہ بانو	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۲۴-۳۰
بخشو بی بلی چوہا لنڈورا ہی بھلا	اسلم، محمد	اکتوبر ۱۹۵۳	۶۸
برا وقت	محسن ملیح آبادی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۲۲-۲۴
بکری دو گاؤں کھا گئی	صدیقی، مبشر علی	اپریل ۱۹۵۲	۶۴-۶۵
بلی کی میاؤں کو کون پکڑے گا	اسلم خواجہ، محمد	ستمبر ۱۹۵۵	۴۸
بلی کے بھاگوں چھینکا ٹوٹا	فکر تونسوی	فروری ۱۹۵۱	۶۵
بوڑھے کی دانائی	ماسٹر ناجی	اکتوبر ۱۹۵۶	۶۰

Marfat.com

بہادر کون	ظفر حسنین، سید	اگست ۱۹۵۴	۷۰-۷۱
بہن بھائی	ویدراہی	مئی ۱۹۵۳	۶۱
بہن بھائی	شاہنواز بیگم	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۲
بھگو چمار	جمیلہ خاتون	جولائی ۱۹۵۱	۶۴-۶۶
بھوتنی	قمر ارمان	مئی ۱۹۵۶	۵۴-۵۶
بھولی شنّو	قادری، راشد حسن	مارچ ۱۹۵۲	۶۴-۶۶
بھولے ناتھ	کنول، ڈی۔کے	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱۶-۱۷
بھونچال	گپت، ڈی۔جے	دسمبر ۱۹۵۰	۶۵-۶۶
بیربل کی عقل مندی	علی، سلیم مبشر	اگست ۱۹۵۳	۶۷
بے وقوف پپو	سُرجیت	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۹-۱۰
پانچ دوست	سادھو، سوم ناتھ	نومبر ۱۹۵۴	۶۰
پانی کی کہانی	زبیدہ رعنا	مئی ۱۹۵۴	۴۹-۵۲
پتلی رادھیکا	جسلین دھمیجہ ۱۹۷۹	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۳-۶
پتھر کی مورتی	سادھو، سوم ناتھ	جون ۱۹۵۵	۵۸-۵۹
پری سے پھول	شہلا جمال	جنوری ۱۹۵۴	۵۴-۵۵
پھوپھا پھویا	خاں، کاظم علی	جولائی ۱۹۵۵	۵۴-۵۶
پیر و جُولاہا	افسر، حامد اللہ	دسمبر ۱۹۵۱	۶۶-۶۷
پیلا مور	عشرت صدیقی	جنوری ۱۹۵۵	۵۹-۶۰
تتلی اور سارس	بدر نخمور	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۱۷-۱۸
تجوری	سراج النور	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۴-۶
تربوزا	افسر، حامد اللہ	اکتوبر ۱۹۵۳	۶۲-۶۴
ترکیب فیل ہوگئی	انور بُرہان پوری	اکتوبر ۱۹۵۶	۵۷-۵۸
تعویز	منظر امام	اپریل ۱۹۵۶	۵۷-۵۸
تین داماد	ادارہ	جنوری ۱۹۵۳	۶۴-۶۵
تین سنگھ	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۳	۶۵
ٹھرما میٹر کی کہانی	خلیل، محمد	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۷-۸
تیس مار خاں	حسینی، گیتی آرا	مارچ ۱۹۵۲	۶۷-۶۸
ٹوپی	سرجیت	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۹-۱۱
ٹھیس نہ لگاؤ	نعیمہ قمر (تصویر)	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۴-۶
ٹیلی فون بنا تیے	ادارہ	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۱۴
جان بچی لاکھوں پائے	اطہر پرویز	دسمبر ۱۹۵۲	۶۶

Marfat.com

حج کا قرض	قادری، راشد حسن	مارچ ۱۹۵۴	۵۴-۵۵
جس کو خدا نے پیدا کیا	اطہر پرویز	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۱۲
جون پور کا قاضی	رفیق احمد	جون ۱۹۵۲	۶۲-۶۳
جیسے کو تیسا	شام لال	جولائی ۱۹۵۰	۶۶-۶۷
جیمز گارڈ فیلڈ	جگت سنگھ	ستمبر ۱۹۵۳	۶۶-۶۸
چار مُردے	راشد، ایس-ایم	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۱۸-۱۹
چاکلیٹ کی کہانی	شوکت جمالی	نومبر ۱۹۵۵	۵۱-۵۲
چاند کا سفر	امین، محمد	اگست ۱۹۵۰	۷۱-۷۲
چائے کی کہانی	ناصح، دیوکی نندن	جون ۱۹۵۳	۶۷-۶۸
چچا چھمن	پاشا، احمد جمال	دسمبر ۱۹۵۴	۵۴-۵۵
چلنے والا ٹکٹ	جوشی، شریپاد	مئی ۱۹۵۱	۶۲
چمن چمن کے پھول (بٹو مہاراج)	نعیم کوثر	جولائی ۱۹۵۴	۶۰
چوغا خاں کی بہادری	جاوید عارفی	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۰-۲۱
چوہا، بلّی اور کتّا	وجے بھٹناگر	اپریل ۱۹۵۱	۶۲-۶۳
چھٹی کا دن	خوش باش	نومبر ۱۹۵۱	۶۵-۶۶
چھمّن خاں	حیدر عابدی	جولائی ۱۹۵۶	۵۶-۵۷
چھومنتر	خوش باش	جون ۱۹۵۲	۶۸
حاضر جوابی	عرفان نجف، محمد	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۶
حکیم جوشاندہ	رضوان زیدی	نومبر ۱۹۵۴	۵۴-۵۶
حلوہ سوہن	سراج انور	فروری ۱۹۵۴	۵۷-۵۸
حماقت کا پھل	سعیدہ نکہت	(بچوں کا) اکتوبر ۱۹۵۲	۶۱-۶۳
خبریں بھیجنے کے نئے اور پرانے طریقے	شمیم شیریں	دسمبر ۱۹۵۲	۵۲
خزانے کی تلاش	کنول، ڈی۔ کے	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۷-۸
خلال	وسیم چشتی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱۷
خودغرض دوست	شرف، محمد عبیداللہ	جون ۱۹۵۶	۵۷
خودغرض دیو	سعیدہ نکہت	نومبر ۱۹۵۳	۶۲-۶۵
خوف	انیس خاتون	ستمبر ۱۹۵۴	۵۴
خیر سے بدھو گھر کو آئے	قمر ارمان	اگست ۱۹۵۴	۷۳-۷۴
دادا بھائی نوروجی (تصویر)	ریڈی، وی رام چندرا	دسمبر ۱۹۵۰	۶۲-۶۴
دادا میاں نے عید منائی	فاطمہ جاوید	ستمبر ۱۹۵۰	۶۷-۶۸
دل چسپ باتیں	وکیل انصاری	مارچ ۱۹۵۱	۶۶-۶۸

Marfat.com

دلہن کِسے ملی	کرشن چیتنیہ	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۳-۶
دنیا کی سب سے قیمتی چیز	افسر، حامداللہ	مارچ ۱۹۵۰	۶۴-۶۶
دنیا کے عجیب انسان	ادارہ	جنوری ۱۹۵۱	۶۸
دوستی کا روپ	تھانی، یوگ راج	جون ۱۹۵۵	۶۰
دو مفت خورے	سوز، رام لبھایا	نومبر ۱۹۵۲	۶۸
دو مینڈک	رہبر، ہنس راج	فروری ۱۹۵۶	۵۴-۵۵
دیا سلائی	ناصح، دیوکی نندن	اکتوبر ۱۹۵۲	۶۷-۶۸
ڈاک ٹکٹ کی کہانی	ملک، فضل امام	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱ ۲
راجا بیربل کا جواب	محی الدین، احمد	اکتوبر ۱۹۵۳	۶۷
رانی کا گیت	افسر، حامداللہ	اکتوبر ۱۹۵۱	۶۶-۶۷
راون کے دیش میں	فاروقی، اظہر علی	نومبر ۱۹۵۱	۶۲-۶۴
رنگ چوں چوں	ظہور بخش	اگست ۱۹۵۰	۷۴-۷۶
روپ رنگ	ظفر علی سید	اکتوبر ۱۹۵۶	۵۴
ریل گاڑی کی سیر	لاجپت رائے	ستمبر ۱۹۵۵	۵۱-۵۲
زرافہ اور گینڈا	صدیقی، عبیداللہ	فروری ۱۹۵۴	۵۹-۶۰
ساتواں براعظم	امین، محمد	نومبر ۱۹۵۰	۶۲-۶۳
سادگی کی بے نظیر مثال	سادھو، سوماتھ	جنوری ۱۹۵۵	۶۰
سانپ سے شہزادہ	سعیدہ بانو	دسمبر ۱۹۵۲	۶۲-۶۴
سانچ کو آنچ نہیں	اطہر پرویز	مئی ۱۹۵۵	۵۵-۵۶
سائنس کے کھیل	گوئل، ویدپرکاش	مارچ ۱۹۵۰	۶۶
سبز پری	واحد، ایم۔ اے	فروری ۱۹۵۳	۶۴-۶۵
سبز زمانہ	خوش باش	دسمبر ۱۹۵۱	۶۸
سبق	رومانی، تنویر احمد	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۱۹-۲۰
سپاہی اور بادشاہ	سُرجیت	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۳-۲۴
سر آئزک نیوٹن	ادارہ	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱۳-۱۴
سرائے	نذیر رحمانی	نومبر ۱۹۵۳	۶۸
سگریٹ	شیلا شرما	مئی ۱۹۵۱	۶۷-۶۸
سمندر کا پانی کھاری کیسے ہوا	جگت سنگھ	اپریل ۱۹۵۵	۵۸-۶۰
سنگیت	افسر، حامداللہ	ستمبر ۱۹۵۶	۵۴-۵۵
سنہری مچھلی	ظفر علی سید	مئی ۱۹۵۶	۶۰
سوچنے کی عادت	مظفر زیدی	جنوری ۱۹۵۴	۵۶-۵۸

Marfat.com

سورج	گوئل، بھگوت سروپ	جون ۱۹۵۰	۶۷
سونے کا برتن	اے۔آر۔سید	نومبر ۱۹۵۵	۵۰
سونے کا گلاس	خورشید ظفر	نومبر ۱۹۵۰	۶۴-۶۶
سونے کا لیموں	علی، سلیم مبشر	مئی ۱۹۵۵	۵۹-۶۰
سونے کی تھالی	سوز، رام لبھایا	دسمبر ۱۹۵۲	۶۷-۶۸
سیارے	رینوں رے	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۱۱-۱۴
شاڑشڑب بڑشڑ بڑشوں	فیضان نادر	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۱۸
شری سچندر ناتھ متر	وقار خلیل شاہ پوری	جولائی ۱۹۵۰	۶۷-۶۸
شہباز اور کوّا	عشرت صدیقی	جون ۱۹۵۴	۵۲
شہد کی مکھیاں	شاہی، رتن سنگھ	مئی ۱۹۵۵	۵۷-۵۸
شیخ چلی کا سچ	اطہر پرویز	جون ۱۹۵۲	۶۶-۶۷
شیر کشمیر	ادارہ	مئی ۱۹۵۰	۶۷
شیشے کی کہانی	سعیدہ نکہت	جنوری ۱۹۵۳	۶۶-۶۷
طلسمی ڈنڈا	اسرائیل کیفی	اپریل ۱۹۵۳	۶۷-۶۸
ظلم کا ڈنڈا	شاہد آرزو	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۰
عجیب و غریب سائنس داں	عارف غازی، محمد	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۲-۲۴
عقل بند	نعیم کوثر	جولائی ۱۹۵۲	۶۷-۶۸
عقل مند بھائی	معظم، محمد رضی الدین	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۹-۳۰
عقل مند لڑکا	شاہی، رتن سنگھ	ستمبر ۱۹۵۵	۴۶-۴۷
علم کی برکت	جگت سنگھ	مارچ ۱۹۵۱	۶۴-۶۵
غرور کا نتیجہ	انیس النبی	دسمبر ۱۹۵۵	۵۷-۵۸
فرض	ذکیہ نکہت	ستمبر ۱۹۵۲	۶۴-۶۵
فرنیکلن	جگت سنگھ	نومبر ۱۹۵۱	۶۷-۶۸
قاضی کا انصاف	گوئل، سنتیہ دیو	اپریل ۱۹۵۱	۶۸
کاغذ کی کہانی	فیضان	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۳-۲۴
کالا جادو	زکی انور	دسمبر ۱۹۵۳	۵۶-۶۰
کام اور اس کا انجام	در، موتی لال	مئی ۱۹۵۱	۶۴-۶۶
کانچ کی آنکھیں	واحد، ایم۔اے	نومبر ۱۹۵۲	۶۲-۶۴
کپتان جیمس کک	افتخار مصطفیٰ	اپریل ۱۹۵۲	۶۶-۶۷
کرنی کا پھل	خاں، شاہد علی	اپریل ۱۹۵۶	۵۹-۶۰
کرنی کا پھل	انجم پرویز	دسمبر ۱۹۵۵	۵۴-۵۶

Marfat.com

کسان کی سوجھ بوجھ	کنہیالال	جولائی ۱۹۵۴	۵۸-۵۹
کسان کی عقلمندی	شیریں امام	مئی ۱۹۵۵	۵۴
کنجوس بنیئے کا بیٹا	سعید سہروردی	ستمبر ۱۹۵۴	۵۵-۵۸
کنجوسی کا نتیجہ	تھانی، یوگ راج	نومبر ۱۹۵۴	۵۹-۶۰
کہانی	جمیلہ خاتون	اگست ۱۹۵۲	۷۰-۷۲
کہانی ایک کنجوس کی	راز، راج نرائن	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۱۰-۱۲
کھلونے بولنے لگے	یدھشر کمار	اپریل ۱۹۵۰	۶۲-۶۳
کھیل	ریڈی، وی سدرشن	مارچ ۱۹۵۳	۶۸
کھیلوں کی کہانی	آزاد رامپوری	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۵-۷
گاندھی جی	م-خاتون	اکتوبر ۱۹۵۵	۵۴
گج راج سنگھ	راجیش سکسینہ	جولائی ۱۹۵۰	۶۲-۶۳
گدھے کے کان	خوش باش	نومبر ۱۹۵۲	۶۷
گنوریا اور کوّا	سیدہ امین	جون ۱۹۵۰	۶۲-۶۳
گورکھوں کا گھر	ریڈی، وی رام چندرا	ستمبر ۱۹۵۲	۶۶-۶۸
گھوڑے کی خریداری	رعنا ثریا کاکوروی	جون ۱۹۵۵	۵۴-۵۵
لڑائی کے بعد	شہناز ہاشمی	جنوری ۱۹۵۳	۶۸
لکڑی کا گھوڑا	رضوان رضوی	مئی ۱۹۵۴	۴۶-۴۷
لوٹ کر بدھو گھر کو آئے	شرف، محمد عبیداللہ	اکتوبر ۱۹۵۵	۶۰
لوہے کی کہانی	آغا سہیل	دسمبر ۱۹۵۵	۵۹-۶۰
لالچی راجا	نورالہدیٰ	نومبر ۱۹۵۵	۴۶-۴۷
لال مرغی	عصمت جہاں	جولائی ۱۹۵۶	۵۴-۵۵
مانو یا نہ مانو	ضیا زیدی	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۲
مٹھائی کا بھوت	زکی انور	اگست ۱۹۵۳	۷۲-۷۵
محنت کا پھل	شاہد، ل-م	اپریل ۱۹۵۵	۵۶-۵۷
محنت کا پھل	مصحفی، شمیم عالم	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۱۵-۱۶
مرزا غالب اور آم	خوش باش	غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۸-۶۹
مگرمچھ کی شادی	بی بی جان	جولائی ۱۹۵۳	۶۲-۶۳
مکانوں کی کہانی	افسر، حامداللہ	جون ۱۹۵۳	۶۲-۶۴
ملیریا اور سر رانلڈ راس	علی، سلیم مبشر	اگست ۱۹۵۴	۷۵-۷۶
موسل کا باجا	فاروقی، انیس احمد	اگست ۱۹۵۳	۷۰-۷۱
موسیقار	قمر ارمان	جنوری ۱۹۵۵	۵۵-۵۸

Marfat.com

مہاتما بدھ اور ایک بڑھیا	ہنڈو، رادھا کرشن	دسمبر ۱۹۵۲	۶۴
میاں کی سالگرہ	فیاض، محمد	اکتوبر ۱۹۵۵	۵۵-۵۷
میری دلہن	فرحت فاطمہ	اگست ۱۹۵۱	۷۵
میری کہانی	شیام سندر	ستمبر ۱۹۵۱	۶۲-۶۵
نادان بندر	نعیم کوثر	جولائی ۱۹۵۶	۶۰
نادان خرگوش	وحید قیصر	مارچ ۱۹۵۶	۵۷-۵۸
نفرت پر محبت کی فتح	اندر کمار	دسمبر ۱۹۵۰	۶۷-۶۸
ننھا ریچھ	مشتاق اعظمی	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۷-۲۸
ننھا مصوّر	قاری، راشد حسن	جنوری ۱۹۵۲	۶۴-۶۵
نئے سال کی دعوت	نعیم کوثر	جون ۱۹۵۳	۶۵-۶۶
نیا خزانہ	اختر جمال	دسمبر ۱۹۵۴	۵۹-۶۰
واسکوڈی گاما	حیدر، اعجاز فاطمہ	مارچ ۱۹۵۴	۵۶-۵۸
واہ رے شیخ جی	فرشتہ خصلت	جنوری ۱۹۵۳	۶۱
وڑیا ساگر	امام منظر	جولائی ۱۹۵۳	۶۴
وفادار باز	مہتہ، ایم-ایل	فروری ۱۹۵۵	۶۰
وفادار پنا	نسیم کوثر	جون ۱۹۵۱	۶۲-۶۵
وقت کی قیمت	ناصح، دیوکی نندن	اپریل ۱۹۵۱	۶۶-۶۷
ولو باہادے	نیّر ادیب	اپریل ۱۹۵۵	۵۴-۵۵
وہ باپ تھا	محمود پرویز کاکوی	مارچ ۱۹۵۵	۵۹-۶۰
وہ کون تھا؟	وسیم	مئی ۱۹۵۲	۶۴-۶۷
ہاتھی	شاہی، رتن سنگھ	اپریل ۱۹۵۶	۵۶-۵۷
ہاتھی کا وزن	شرف، محمد عبید اللہ	فروری ۱۹۵۵	۵۹
ہتھیلی پر بال	ارجمند بانو	ستمبر ۱۹۵۵	۵۲
ہم شکل	فرحت زیدی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۱۵-۱۶
ہماری آزادی کی پہلی لڑائی	گپت، منمتھ ناتھ	اپریل ۱۹۵۰	۶۴-۶۶
ہماری عجیب دنیا	شام سندر	(بچوں کا) اگست ۱۹۵۰	۶۹
ہمارے بے زبان دوست	دیوکی نندن	جنوری ۱۹۵۲	۶۷-۶۸
ہمالیہ کی کہانی	افسر، حامد اللہ	مئی ۱۹۵۳	۶۶-۶۸
ہنسنا سیکھو	ناصح، دیوکی نندن	جون ۱۹۵۰	۶۵-۶۶
ہونہار بروا کے چکنے چکنے پات	جگت سنگھ	جولائی ۱۹۵۶	۵۸-۵۹
ہیروں کا بادشاہ	علی، سید ابن سعید	مئی ۱۹۵۲	۶۲-۶۳

Marfat.com

ہیرے کے آنسو	افسر، حامد اللہ	مارچ ۱۹۵۲	۶۲-۶۳
یادگار	ناظم میواتی سہسرامی	اپریل ۱۹۵۴	۷۰-۷۱
تینالی رام	کوہلی، درون ویر	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۱۴-۱۵
یک نہ شد دو شد	صدیقی، محمد سعید الرب	فروری ۱۹۵۵	۵۶
یہ سکے	احسن حامد	فروری ۱۹۵۳	۶۶-۶۸
یہ منھ اور مسور کی دال	اسلم، محمد	اکتوبر ۱۹۵۳	۶۸

ڈرامے

انمول دوست	زکی انور	اکتوبر ۱۹۵۴	۸۴-۸۵
انوکھا شیر	قیس جالندھری، امر چند	مارچ ۱۹۵۶	۵۴-۵۶
بلّی کا بچّہ	آزاد، شیام سندر	جنوری ۱۹۵۱	۶۴-۶۶
بے وقت کی شہنائی	زکی انور	فروری ۱۹۵۱	۶۲-۶۵
پہلی تنخواہ	رانجھو، اندرجیت	ستمبر ۱۹۵۰	۶۲-۶۴
پیار	زکی انور	اکتوبر ۱۹۵۱	۶۱-۶۴
پیٹو فرید	قادری، راشد حسن	اگست ۱۹۵۱	۷۰-۷۲
جانوروں کی کان فرنس	ایس گلفام	فروری ۱۹۵۶	۵۸-۶۰
جہنّم کی آگ	عابد ضمیر	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۱۶-۱۷
چور	حلیم کوثر	نومبر ۱۹۵۳	۶۶-۶۷
چوری	رضوی رضوان	اپریل ۱۹۵۳	۶۲-۶۴
دروازہ بند کردو	اسلم خواجہ، محمد	مارچ ۱۹۵۶	۵۹-۶۰
راج محل	زکی انور	جولائی ۱۹۵۲	۶۲-۶۵
سانپ	یوسف شاہ کرنوں	ستمبر ۱۹۵۶	۵۹-۶۰
عقل مند ملازم	عبدالعلی، ابصار	جولائی ۱۹۵۵	۵۹-۶۰
گورو مہاراج	خضر پرویز	جنوری ۱۹۵۲	۶۲-۶۳

پہیلیاں

پہیلیاں	سحر رام پوری	(بچّوں کا) نومبر ۱۹۵۱	۶۱
پہیلیاں	ناظم میواتی	فروری ۱۹۵۴	۵۴
پہیلیاں	اسماعیل حسن خاں، محمد	اپریل ۱۹۵۶	۶۰

Marfat.com

پہیلیاں	عثمانی، حسن الدین	دسمبر ۱۹۵۵	۵۸
پہیلیاں	عثمانی، حسن الدین	ستمبر ۱۹۵۵	۴۷
پہیلیاں	فیض لدھیانوی	فروری ۱۹۵۵	۵۴
تین دل چسپ سوال	ادارہ	فروری ۱۹۵۸	۷۲
دلچسپ پہیلیاں	عزیز مرادآبادی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۹
ذرا بتاؤ	ادارہ	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۱۵

لطیفے

دلچسپ چٹکلہ	خوش باش	اکتوبر ۱۹۵۱	۶۵
ڈاکٹر کی دکان	ادارہ	نومبر ۱۹۵۱	۶۴
ذرا ہنسو تو — اور — پہیلیاں	ادارہ	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۲۳
شان نزول	شاد، نریش کمار	جولائی ۱۹۶۴	۴۸
شان نزول	شاد، نریش کمار	اپریل ۱۹۶۵	۴۰-۴۲
قلقلِ مینا	ادارہ	یکم جون ۱۹۴۳	۴۰
قلقلِ مینا	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۳	۴۰
قہقہے	ادارہ	مارچ ۱۹۵۰	۶۸
قہقہے	ادارہ	اپریل ۱۹۵۰	۶۸
قہقہے	ادارہ	مئی ۱۹۵۰	۶۸
قہقہے	ادارہ	جون ۱۹۵۰	
قہقہے	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۰	۶۶
قہقہے	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۰	۶۴
قہقہے	جگت سنگھ	اگست ۱۹۵۱	۷۶
قہقہے	ادارہ	ستمبر ۱۹۵۱	۶۵
قہقہے	سادھو، ایس۔ این	اکتوبر ۱۹۵۱	۶۸
قہقہے	ادارہ	دسمبر ۱۹۵۱	۶۵
قہقہے	ادارہ	مئی ۱۹۵۲	۶۳
قہقہے	سکہ، شوناتھ	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۴
کیا خوب آدمی تھے شیخ چلی بھی	اطہر پرویز	ستمبر ۱۹۵۳	۶۱-۶۲
لطیفے	الطاف حسین	اکتوبر ۱۹۵۵	۵۷
لطیفے	مخمور بدخشی	ستمبر ۱۹۵۵	۵۰

Marfat.com

لطیفے	سادھو، سومناتھ	دسمبر ۱۹۵۴	۵۵
لطیفے	ظہور شوپیانی کاشمیری	اکتوبر ۱۹۵۴	۶۰
لطیفے	ادارہ	اپریل ۱۹۵۱	۶۷
لطیفے	ادارہ	فروری ۱۹۵۱	۶۸
لطیفے	ادارہ	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۶
لطیفے	سادھو، ایس-این	ستمبر ۱۹۵۲	۶۸
لطیفے	سوز، رام لبھایا	اگست ۱۹۵۲	۷۶
لطیفے	شوکت علی، محمد	جنوری ۱۹۵۳	۶۷
لطیفے	دیویندر ناتھ	فروری ۱۹۵۳	۶۵
مُلّا نصرالدین	سکّہ، شونا تھ	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۶-۲۷
مُلّا نصرالدین	ادارہ	یکم نومبر ۱۹۴۴	۲۶
مُلّا نصرالدین	ادارہ	۱۵ اکتوبر ۱۹۴۴	۴۷
مُلّا نصرالدین	ادارہ	یکم اکتوبر ۱۹۴۴	۴۷
مُلّا نصرالدین	ادارہ	۱۵ ستمبر ۱۹۴۴	۴۷
مُلّا نصرالدین	ادارہ	یکم ستمبر ۱۹۴۴	۴۸
مُلّا نصرالدین	ادارہ	۱۵ اگست ۱۹۴۴	۲۴
مُلّا نصرالدین	ادارہ	یکم اگست ۱۹۴۴	۴۳
مُلّا نصرالدین	ادارہ	۱۵ جولائی ۱۹۴۴	۴۰
مُلّا نصرالدین	ادارہ	یکم جولائی ۱۹۴۴	۳۹
مُلّا نصرالدین	ادارہ	۱۵ جون ۱۹۴۴	۴۰-۴۱
مُلّا نصرالدین	ادارہ	سالنامہ یکم جون ۱۹۴۴	۷۴
مُلّا نصرالدین	ادارہ	۱۵ نومبر ۱۹۴۴	۵۱
مُلّا نصیر کے لطیفے	ادارہ	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۲۲
یونانیوں کا مذاق	بیگ، مرزا بشارت اللہ	جولائی ۱۹۵۵	۴۶-۴۸

نظمیں

آج کل	نجم آفندی	(بچوں کا) جولائی ۱۹۵۶	۵۳
آدمی اور شیر	قادری، حامد حسن	(بچوں کا) مارچ ۱۹۵۱	۶۱
آزاد وطن	اظہار ملیح آبادی	(بچوں کا آجکل) مارچ ۱۹۵۰	۶۱
آوازیں	فرقت، غلام احمد	(بچوں کا) ۱۹۵۴	۵۳

Marfat.com

آؤ ایسے کام کریں	مسعود علی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۸
آؤ سہیلی باغ چلیں	نیر، محمد شفیع الدین	اگست ۱۹۵۰	۷۰
اچھی امی ذرا مسکرا دیجیے	افسر، حامد اللہ	ستمبر ۱۹۵۳	۶۳
اچھی ماما	افسر، حامد اللہ	(بچوں کا) جنوری ۱۹۵۲	۶۱
اچھے بچے	ناوک حمزہ پوری	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۲۲
احمد اور جگنو	یحییٰ اعظمی	(بچوں کا) جنوری ۱۹۵۴	۵۳
احمقانہ کھیل کود	فیض لدھیانوی	دسمبر ۱۹۵۲	۶۱
اڑتا جائے غبارا	نامعلوم	(بچوں کا) فروری ۱۹۵۵	۵۳
اسکول کا گیت	ہنر، پورن سنگھ	(بچوں کا) جولائی ۱۹۵۰	۶۱
اصغر نے بلی پالی	شاہ، وزیر حسین	(بچوں کا) ستمبر ۱۹۵۴	۵۳
اکبر شاہ کی رحم دلی	قادری، حامد حسین	مئی ۱۹۵۱	۶۱
۱۹۵۵ء	محمود پرویز کاکوی	(بچوں کا) جنوری ۱۹۵۵	۵۳
ایک تھا لڑکا ٹوٹ بٹوٹ	تبسم، صوفی غلام مصطفیٰ	اپریل ۱۹۵۳	۶۱
ایک تھی چندا	نجمی، ن۔ن	دسمبر ۱۹۵۳	۵۴-۵۵
ایک خواب	افسر، حامد اللہ	اگست ۱۹۵۲	۶۹
بادل اور تارے	مخمور، تلوک چند	مارچ ۱۹۵۳	۶۱
بارش	خسرو متین خسرو	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۸
بچو اپنا سال مناؤ	آفتاب نقوی سہسوانی	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۳۲
بچوں کا ترانہ	ساحر بھوپالی	اپریل ۱۹۵۰	۶۱
بچوں کا ترانہ	صابر مالیگانوی	اپریل ۱۹۵۱	۶۱
بچوں کی مسکان	سیدہ فرحت	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۳
بچہ اور تیتری	راجا نواب	جون ۱۹۵۶	۵۶
برسات آگئی	سکندر ضمیر	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۳
برسات ہے برسات	افسر، حامد اللہ	(بچوں کا) اگست ۱۹۵۱	۶۹
بڑا دن	نامعلوم	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۱۸
بسنت	مظفر گکوڑوی	(بچوں کا) مارچ ۱۹۵۲	۶۱
بلی حج کو چلی	اسماعیل آذر	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۱۳
بھارت دیس	نجم آفندی	(بچوں کا) مارچ ۱۹۵۶	۵۳
بھارت دیس	سیدہ فرحت	جولائی ۱۹۵۱	۶۱
بھارت کے نونہالو	محمود پرویز کاکوی	(بچوں کا) ۱۹۵۳	۶۹
بھڑ	فیض لدھیانوی	نومبر ۱۹۵۴	۵۳

Marfat.com

بھوت	اظہار ملیح آبادی	(بچوں کا) ستمبر ۱۹۵۵	۴۵
پریاں	افسر، حامداللہ	اکتوبر ۱۹۵۲	۶۶
پریم کے چشمے	فیض لدھیانوی	جون ۱۹۵۳	۶۱
پہاڑ کی شام	عشرت، امرت لال	مئی ۱۹۵۶	۵۷
پیٹو مل	ناصح، دیوکی نندن	ستمبر ۱۹۵۰	۶۴
ترانۂ آزادی	قیصری، ضرار علی علمی	مئی ۱۹۵۰	۶۷
ترانۂ علم	متین طارق	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲
تین بچوں کے خیالات (بیرسٹر، تاجر اور سپاہی کے بچے)	اطہر مالیگانوی	(بچوں کا) دسمبر ۱۹۵۱	۶۱
ٹرام	کوثر سہروردی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۵
جاڑے کا زمانہ	نیّر، محمد شفیع الدین	جنوری ۱۹۵۳	۶۲-۶۳
جھم جھم کرتی برکھا آئی	اظہار ملیح آبادی	اگست ۱۹۵۰	۷۳
جھوٹ اور سچ	افضل پشاوری	(بچوں کا) اپریل ۱۹۵۴	۶۹
جیتا جاگتا انسان	افسر، حامداللہ	(بچوں کا) مارچ ۱۹۵۵	۵۳
چاند	محمود پرویز کاکوی	جون ۱۹۵۲	۶۵
چاند پہ جا پہنچا انسان	آزاد، جگن ناتھ	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۳
چندا	حمید الماس	فروری ۱۹۵۳	۶۱
چندا ماما آؤنا	احمد کلیم فیض پوری	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۳۲
چوہے سے چند سوال	لال، جے موہن	اگست ۱۹۵۱	۷۴
چھوٹے بڑے	نجم آفندی	فروری ۱۹۵۶	۵۳
دادی اماں کی کہانی	احساس، جنک رام	جون ۱۹۵۲	۶۱
درزی اور مداری	فدا، وِستہ پرشاد	جولائی ۱۹۵۰	۶۴-۵
دشمن سے دوستی کا پھل	سجاد قادری	مارچ ۱۹۵۵	۵۶-۸
دعا	صبا نقوی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۱۰
دو سخنے	عثمانی کاکوروی، حسن الدین	دسمبر ۱۹۵۵	۵۳
راجا اور پری	افسر، حامداللہ	(بچوں کا) غالب نمبر فروری ۱۹۵۲	۶۵
راشٹریہ گیت	درد، وشوا ناتھ	ستمبر ۱۹۵۲	۶۱
رُت گرمیوں کی آئی	طلحہ تابش	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۱۹
ریچھ کا ناچ	وجے موہن	نومبر ۱۹۵۰	۶۶
زندگی کی کتاب	وقار خلیل	ضمیمہ اگست ۱۹۸۱	۱۹

Marfat.com

محمد سلیم الرحمٰن صدیقی
ذخیرہ لاہور

سردی اور بچّے	نیّر، شفیع الدین	(بچوں کا) دسمبر ۱۹۵۰	۶۱
سندری کا کارخانہ	اشرف یوسف	مارچ ۱۹۵۵	۵۴-۵۵
شام	اشرف النساء	(بچوں کا) اکتوبر ۱۹۵۴	۵۳
شریر کی غزل	سین، سید شاہین	ستمبر ۱۹۵۶	۵۶
طالب علم سے خطاب	مرحوم، مولانا ابوالحسن ادیب	ضمیمہ دسمبر ۱۹۷۹	۲۵
طالب علم کی دعا	فیض لدھیانوی	نومبر ۱۹۵۳	۶۱
عِلم	انور برہان پوری	(بچوں کا آجکل) اپریل ۱۹۵۶	۵۳
علم کا ترانہ	نیّر، شفیع الدین	ضمیمہ اپریل ۱۹۷۹	۳۰
عید منائیں	اشک امرت سری	اکتوبر ۱۹۵۴	۵۹
کہانی	اشک امرت سری	(بچوں کا) جون ۱۹۵۴	۴۵
کھلونوں کی دُکان	ظفر صہبائی	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۳۱
کھلاڑی کوّا	فیض لدھیانوی	اگست ۱۹۵۴	۷۰۲
گاندھی	اشرف بھوپالی	(بچوں کا) فروری ۱۹۵۱	۶۱
گاندھی اِزم کے گیارہ اصول	فاطمہ جاوید	مئی ۱۹۵۰	۶۱
گراموفون سن کر	آغا صادق	ستمبر ۱۹۵۰	۶۱
گرمی	بسمل سعیدی	(بچوں کا) جون ۱۹۵۱	۶۱
گرمی	اظہار ملیح آبادی	(بچوں کا) مئی ۱۹۵۵	۵۳
گرمی آئی	ضیا، پرشوتم لال	(بچوں کا) جون ۱۹۵۶	۵۳
گرمیاں آگئیں	آزاد، جگن ناتھ	(بچوں کا) جولائی ۱۹۵۴	۵۳
گڑیا گڑے	نجمی، ن - ن	جون ۱۹۵۵	۵۶-۵۷
گڑیوں کا اسکول	مختار بارہ بنکوی	اپریل ۱۹۵۶	۵۴-۵۵
گھڑی کی کہانی گھڑی کی زبانی	آغا صادق	(بچوں کا) نومبر ۱۹۵۰	۶۱
لوری	کمال پاشا	(بچوں کا) مئی ۱۹۵۶	۵۳
مالوتا کی جوت	درد، وشوا ناتھ	جنوری ۱۹۵۱	۶۷
مٹی کا کھلونا ترے کس کام کا بچّے	اشک امرت سری	اکتوبر ۱۹۵۳	۶۱
میرا دیش اور میری گڑیا	سکینہ عباس	(بچوں کا) مئی ۱۹۵۲	۶۱
میری کتاب	برق بہاری	(بچوں کا) نومبر ۱۹۵۵	۴۵
میرے وطن میں	تابش سلطان پوری	(بچوں کا) اپریل ۱۹۵۱	۶۱
میلے کی دھوم	نیّر، شفیع الدین	مئی ۱۹۵۳	۶۲-۶۳
ندی کا سفر	افسر، حامد اللہ	دسمبر ۱۹۵۲	۶۸
نسرین کی ڈائری	سلام مچھلی شہری	نومبر ۱۹۵۵	۴۸-۴۹

Marfat.com

ننھی چڑیا اور منی بچی	سیدہ فرحت	(بچوں کا آجکل) ستمبر ۱۹۵۶	۵۳
ننھے کی موٹر	انصاری، طارق اختر	(بچوں کا) اکتوبر ۱۹۵۵	۵۳
نئے سال کا پیغام	نیّر، محمد شفیع الدین	(بچوں کا) ۱۹۵۱	۶۱
نیک ارادے	مُعلّم بھٹکلی	اپریل ۱۹۵۵	۵۳
وطن میرا گلستاں ہے	صدیقی، نثار احمد	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۸
وقت بڑا انمول ہے بچو	شہریار پرواز	ضمیمہ جنوری ۱۹۷۹	۸
ہمارا پپو	عشرت، امرت لال	(بچوں کا) جون ۱۹۵۵	۵۳
ہماری آزادی	قسیم الحق گیاوی	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲
ہم ایک ہیں	مظہر امام	جولائی ۱۹۵۳	۶۱
ہمّت	ساگر، بلونت کمار	مارچ ۱۹۵۴	۵۳
ہندوستاں ہمارا	درد، نوہریا رام	(بچوں کا) مئی ۱۹۵۴	۴۵
ہندو مسلم ایک رہیں گے	شاہین غازی پوری	(بچوں کا) جولائی ۱۹۵۵	۵۳
ہیلی کاپٹر	ناوک حمزہ پوری	ضمیمہ اگست ۱۹۸۰	۲۵
یہ کشمیر ہمارا ہے	عرش ملسیانی	اپریل ۱۹۵۲	۶۱

گیت

بچوں کا گیت	مضطر ککوڑوی	نومبر ۱۹۵۲	۶۱
بہادر بچے کا گیت	اطہر مالیگانوی	جولائی ۱۹۵۲	۶۱
ہُرُو خزاں (ترجمہ)	فاضل کشمیری	جون ۱۹۵۶	۵۸-۶۰

Marfat.com